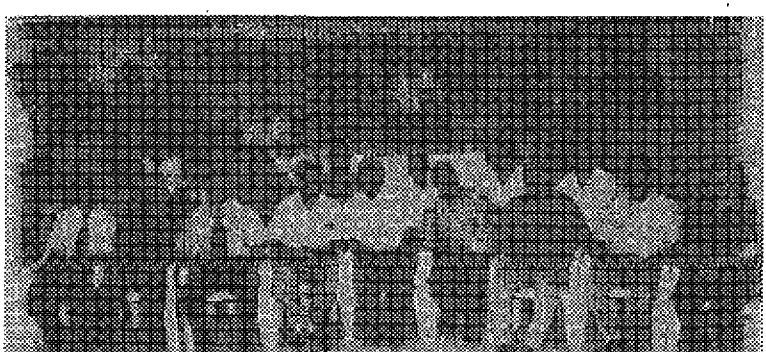
LÜTFİ KALELİ

ALEVİ KİMLİĞİ VE ALEVİ ÖRGÜTLENMELERİ

can yayınları
124

LÜTFİ KALELİ

□

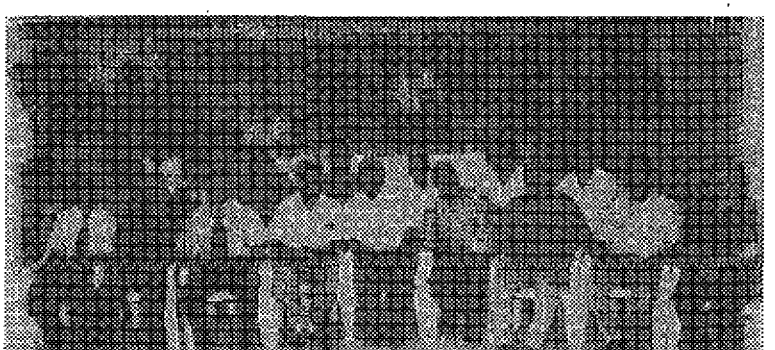
ALEVİ KİMLİĞİ VE ALEVİ ÖRGÜTLENMELERİ

can yayınları - 124

Bu kitabın telif hakkı
Alevi-Bektaşi Eğitim ve Kültür Vakfı'na aittir.
Kaynak gösterilmek koşuluyla
Kitaptan alıntı yapılabilir.

LÜTFİ KALELİ

ALEVİ KİMLİĞİ VE ALEVİ ÖRGÜTLENMELERİ

can yayınları
124

can yayınları

Adil Ali ATALAY Vaktidolu
Çatalçeşme Molla Fenari Sok. İşcan Hanı
No:16/1 Cağaloğlu/İST.
Tel: (0212) 528 36 09- 528 36 10
Tel/Fax: (0212) 528 27 31

Birinci Basım: Temmuz 2000

ISBN - 975 - 6791 - 21 - 7

Basım: BERDAN MATBAACILIK
(0212) 613 12 11 - 613 11 12

Cilt: YALÇIN MÜCELLİT
(0212) 544 50 73

Mizanpaj:
Sultan Atalay Öztürk- Zeynel ATALAY

•

DİZGİ
Çise Grafik- Nazire ATALAY
(0212) 567 79 90-93

İÇİNDEKİLER ..... Sayfa

Teşekkürlerimizle 9
BİRİNCİ BÖLÜM:
Anayasa Diyor ki: 11
Birleşmiş Milletler İnsan Hakları Bildirgesi 12
Alevi Örgütlenmeleri: 17
Hacı Bektaş Turizm ve Tanıtma Derneği 17
Hacı Bektaş Kültür, Kalkınma ve Yardım Derneği 18
Abdal Musa Derneği 19
Dergah-Ocak Örgütlenmeleri 20
Türkiye'deki Genel Ocaklar 29
Hacı Bektaş Derneği 31
Türkiye Birlik Partisi 34
Karacaahmet Dernek ve Vakfı 37
Şahkulu Dernek ve Vakfı 38
Hıdır Abdal Derneği 39
Pir Sultan Abdal Kültür Derneği 43
Hacı Bektaş Veli Derneği 44
Semah Kültür Vakfı 45
Malatya Hacı Bektaş Derneği 45
Anadolu Kültürünü Koruma ve Araştırma Vakfı (AKKAV) 45
Hacı Bektaş Veli Anadolu Kültür Vakfı 46
Hacı Bektaş Veli Kültür ve Tanıtma Derneği 48
Alevi-Bektaşi Kültürünü Tanıtma Derneği 51
Hubyar Köyü Kültür Derneği 51
Keçeci Baba Derneği 52
Garip Dede Derneği 53
Gazi Cemevi Derneği 53
Cura Baba Derneği 54
Kartal Cemevi Vakfı 54
Anadolu Kültürünü Yaşatma Vakfı 55
Adalar Cem Vakfı 55
Yakacık Seyit Mustafa Efendi Derneği 56
Hüseyin Gazi Derneği 56
Takiyeciler 57

Diyanet'in Asimilasyon Eylemi 58
Tepkiler 62
Cem Vakfı 68
Ehlibeyt Vakfı 72
Avrupa'daki Örgütler 73
Avrupa Alevi Akademisi 78
Almanya'daki Dergiler 79
Alevilerin Sesi Dergisi 79
Hollanda-Alevi-Bektaşi Federasyonu (HAK-DER) 80
Diğer Örgütlenmeler 82
Avustralya'daki Örgütler 83
Hacıbektaş Töreninde Açıklanan İlk Ortak Bildirge 83
1. Alevi-Bektaşi Temsilcileri Meclisi 86
Meclis'in İlk Bildirisi 88
Oluşturulan Komisyonlar 89
Demokratik Barış Hareketi 91
Barış Partisi 94
Köy Dernekleri 95
Dergi ve Gazeteler 96
Karahöyük Dergisi 96
Ehlibeyt Yolu Gazetesi, Elmalı ve Ortaca Olayları 97
Yüzkarası Katliamlar 101
Cem Dergisi 104
Gerçekler Gazetesi 106
Nefes Dergisi 106
Kervan Dergisi 107
Pir Sultan Abdal Dergisi 107
Gönüllerin Sesi Gazetesi 108
Karacaahmet Sultan Dergisi 109
Yurtta Birlik Gazetesi 109
Birgeçit Gazetesi 109
Cem Gazetesi 110
Yeniden Birlik Oluşturmak 111
Diyanet İşleri İçin 115
Zorunlu Din Dersleri İçin 125
8 Yıllık Kesintisiz Laik Eğitim İçin 131

Milletvekillerimize Çağrı 143
Devletten İstekler 143
Suçlamalar ve Yanıtlar 148
İrtica Besleniyor 150
Yatırım ve Hizmetler 152
Alevi Kadın Komisyonları Üst Birliği 153
Almanya Alevi Kadınlar Birliği 155
Aleviler, Avrupa Parlamentosu'nda 155
Aleviler, Avrupa Okullarında 157
Dünya Alevi Birlikleri Konfederasyonu 158
2. Alevi-Bektaşi Temsilciler Meclisi 161
Devletin İnkarcı Politikasına Tepki 166
Tören ve Deprem 169
İKİNCİ BÖLÜM:
Hamburg Alevi Kültür Merkezi 173
Hamburg Alevi Bildirgesi 174
Türkiye'deki Alevilik Bildirgesi 177
Semah Kültür Vakfı 185
Örgütlenme 195
Tescil Kararına İtiraz 200
Vakıf Yönetiminin Savunması 203
Kültür Etkinlikleri 208
Şeyh Bedrettin Gecesi ve Diğer Etkinlikler 213
Vakıf Üst Yönetiminde Yapılan Değişiklik 214
Vakıf Kapatılıyor 214
Bir Büyük Toplantı Daha 216
Semah Kültür ve Araştırma Vakfı 219
Vakıflar Genel Müdürlüğü Yine İtiraz Etti 221
Vakfın Karşı Görüşü 223
Bilirkişi Raporu 226
Yargıç Tescil Kararı Verdi 231
Tescil Kararını Bozma İstemi 233
Tescil Kararı Yargıtayca Onaylandı 235
Alevi Kimliğini Taşıyan İlk ve Tek Vakıf 236
Sivas Cankırımında 237
Tüyap Kitap Fuarı'nda 237

1. Olağan Genel Kurul 238
Alevi-Bektaşi Eğitim ve Kültür Vakfı 241
Vakıf Senedinde Yapılan Değişiklik 243
Değişiklik İstemimiz Kabul Edildi 244
Mahkeme Kararı 245
Karara İtiraz Edildi 247
İtiraza İtirazımız 248
Yargıtay Onayladı 251
Kesin Karar 254
Nihayet Vakıflar da Kabul Etti 254
Alevi-Bektaşi Eğitim ve Kültür Vakfı Resmi Senedi 256
Vakıf Bedduası ve Duası 281
ÜÇÜNCÜ BÖLÜM:
Şevket Kazan'ı Mahkemeye Verdik 284
Mumsöndü İftirasına Tepkimiz 285
Takipsizlik Kararı 294
İkinci Dava 295
İtiraz 300
İtiraza Yanıtımız 305
Mahkeme Kazan'ı Aklıyor 310
Yargıtay Kararı ile Vakfımız Alevileri Temsil Ediyor ve Davanın Yeniden Görüşülmesi İsteniyor 314
Yargıtay Kararma İtiraz 319
İtiraza Verdiğimiz Yanıt 322
Kazan Mahkum Oldu 323
"Sapık" İftirasına Tepkimiz 329
Esas Sapık Sözünü Bilmeyendir 330
Kutan'ı Mahkemeye Veriyoruz 333
Açtığımız Davaya İtiraz 338
İtiraza Yanıtımız 341
Kutan Vekillerinin Karşı Görüşleri 345
Hile Yöntemi 348
Dava Reddedildi, İtiraz Ettik 349
DÖRDÜNCÜ BÖLÜM:
Üç Dede Oğlunun Kişilikleri 351
Soyuna Yakışmayan Dede 363
Bir Yakışmayan Daha 364

"Vakfınız, bu onurlu hukuk mücadelesi sonucu elde ettiği kazanımlarıyla, Alevi toplumuna 10 bina yapmaktan daha büyük hizmet yapmıştır. Tebrik ederiz."
Canlar

TEŞEKKÜRLERİMİZLE

Elinizde bulunan bu kitap, bin yıllık Anadolu Alevi tarihinde, 1990-2000 yılları arasını kapsayan on yıllık bir dilimde, Alevi kimliğine yasallık kazandırma mücadelesindeki abartısız, gürültüsüz, şamatasız, sessiz; ama azimli, kararlı ve onurlu bir mücadelenin belgeselidir.

Bu on yıllık süreç özelinde vakfımızın vermiş olduğu Alevi kimlik bağlamındaki hukuk mücadelesi ve kazanımları ile genelde 1960-2000 yılları arasını kapsayan kırk yıllık süreçte Alevi-Bektaşi örgütlenmesinin evreleri, ortak eylemleri ve kazanımları ile Alevi asimilasyonu için uygulanan çirkin yöntemleri, itirafları belge belge bu kitapta bulacaksınız.

Kitabı dört bölümde topladık. Birinci bölümde, kırk yıllık süreçte yaşanan Alevi örgütlenmelerine, somut varlıklarıyla yer verdik. İkinci bölümde, vakfımız kuruluş serüvenini belgesel yaptık. Üçüncü bölümde, Alevilere hakaret edenlerle hukuken savaşıp aldığımız sonucu sizlerle paylaştık. Ve dördüncü bölümde, üç Alevi Dede çocuğunun kimlik ve kişiliklerini topluma sunduk...

Hiç takiye yapmadan, Alevi kimliğine yasallık kazandırma mücadelesinde yılgınlığa düşmeden sürdürülen bu onurlu çalışmada emeği ve katkıları bulunan merkezdeki kurucularımıza, şubelerde görev alan tüm üyelerimize ve genel Alevi örgütlen-

Ayrıca, hiç bir maddi çıkar gözetmeksizin avukatlığımızı üstlenen rahmetli Av. Ayten Çelik'i şükranla anmayı; diğer avukatlarımızdan İsmail Hakkı Gülhan ile Arzu Bulut'a ve muhasebecimiz Hüseyin Kaleli'ye teşekkür etmeyi bir borç biliyoruz.

Yine, vakfımızın tescilinde ve onanmasında kararlılık gösteren hukukçularımız ile yargıçlarımıza teşekkürlerimizi sunuyoruz.

Bu belgeselin kitaplaşmasına olanak sağlayan Can Yayınları sahibi ozan dost Adil Ali Atalay'a teşekkürlerimizle birlikte, 2000'li yılların tüm insanlık alemine barış ve esenlik getirmesini diliyoruz.

Şubat 2000
Alevi-Bektaşi Eğitim ve Kültür Vakfı
Genel Başkanı
Lütfi Kaleli

BİRİNCİ BÖLÜM

Her ne denli içinde hak gasbını öngören 136. Madde gibi anti-laik ve anti-demokratik hükümler bulunsa da, 12 Eylül 1980 Cuntasının bir ürünü olan mevcut Anayasa, yine de Birleşmiş Milletler İnsan Hakları Bildirgesi'ne paralel olarak insan hak ve özgürlüklerini güvenceye alan maddeler içermektedir:

ANAYASA DİYOR Kİ:

Madde 10: Herkes dil, ırk, renk, cinsiyet, siyasi düşünce, felsefi inanç, din, mezhep ve benzeri nedenlerle ayırım gözetilmeksizin yasa önünde eşittir.

Hiçbir kişiye, aileye, zümreye veya sınıfa ayrıcalık (imtiyaz) tanınamaz.

Devlet organları ve idare makamları tüm işlemlerinde yasa önünde eşitlik ilkesine uygun olarak hareket etmek zorundadır.

Madde 12: Herkes, kişiliğine bağlı, dokunulmaz, devredilmez, vazgeçilmez temel hak ve özgürlüklere sahiptir.

Temel hak ve özgürlükler, kişinin topluma, ailesine ve diğer kişilere karşı ödev ve sorumluluklarını da içerir.

Madde 17: Herkes, yaşama, maddi ve manevi varlığını koruma ve geliştirme hakkına sahiptir.

Kimseye eziyet ve işkence yapılamaz; hiç kimse, insanlık onuruyla bağdaşmayan bir cezaya veya işleme tabi tutulamaz.

Madde 24: Herkes; vicdani, dini inanç ve düşünce özgürlüğüne sahiptir.

Madde 25: Herkes; düşünce ve kanaatlerini söz, yazı, resim veya başka yollarla tek başına veya toplu olarak açıklama ve yayma hakkına sahiptir. Bu özgürlük, resmi makamların engellemesi olmaksızın haber veya düşünce almak ya da vermek özgürlüğünü de kapsar. Bu madde, radyo, televizyon, sinema veya benzeri yollarla yapılan yayımların izin sistemine bağlanmasına engel değildir.

BİRLEŞMİŞ MİLLETLER İNSAN HAKLARI BİLDİRGESİ

"İnsan Hakları Bildirgesi" Aydınlanma Devrimi'nin bir ürünü olup 200 yıl önce yayınlanmıştır. Ancak, **Birleşmiş Milletler**, bundan 150 yıl sonra İnsan Hakları Bildirgesi'ni geliştirerek evrensel boyutta hukukileştirmiştir.

10 Aralık 1948 günü kabul edilen **"Birleşmiş Milletler İnsan Hakları Evrensel Bildirgesi"**nin Türkiye'de kabulü ise, **Bakanlar Kurulu**'nun **6 Nisan 1949** tarihli toplantısında 3/9119 sayı ile kararlaştırılmış ve 27 Mayıs 1949 tarih, 7217 sayılı Resmi Gazete'de yayınlanarak resmilik kazanmıştır. Öztürkçeleştirdiğimiz Bildirge şöyledir:

Madde 1: Tüm insanlar özgür; onur ve haklar bakımından eşit doğarlar. Akıl ve vicdana sahip olup birbirlerine karşı kardeşlik anlayışıyla davranmalıdırlar.

Madde 2: **A-** Herkes; ırk, renk, cinsiyet, dil, din, siyasal ya da başka bir görüş; ulusal veya toplumsal köken, mülkiyet (servet), doğuş ya da başka herhangi bir ayırım gözetilmeksizin bu Bildirge'de yer alan ve ilan edilen tüm hak ve özgürlüklerden yararlanabilir.

B- Ayrıca, ister bağımsız olsun, ister birine bağımlı veya kendi kendini yönetemeyen ya da bir egemenlik sınırlaması altında bulunan bir ülke yurttaşı olsun; bir kimse hakkında, yurttaşı bulunduğu ülkenin siyasal, hukuksal veya uluslararası konumu bakımından hiçbir ayırım gözetilemez.

Madde 3: Yaşamak ve kişi güvenliği her bireyin hakkıdır.

Madde 4: Hiç kimse, kölelik veya kulluk altında tutulamaz; kölelik ve köle ticaretinin her türü yasaktır.

Madde 5: Hiç kimseye zalimane işkence, insanlık dışı ve onur kırıcı davranış ya da ceza uygulanamaz.

Madde 6: Herkes, nerede olursa olsun yasa önünde hukuksal kişiliğinin tanınması hakkına sahiptir.

Madde 7: Herkes, yasa önünde eşittir ve ayırım gözetilmeksizin yasa tarafından eşit korunma hakkına sahiptir.

Herkesin, bu Bildirge'ye aykırı her türlü ayırımcılığa ve ayırımcılık kışkırtıcılığına karşı eşit korunma hakkı vardır.

Madde 8: Herkesin, Anayasa veya yasalarla tanınmış temel haklarını çiğneyen eylemlere karşı yetkili ulusal mahkemeler eliyle yargıya başvurma ve etkin sonuç alma hakkı vardır.

Madde 9: Hiç kimse keyfi olarak tutulamaz, tutuklanamaz ve sürgün edilemez.

Madde 10: Herkesin hak ve yükümlülükleri belirlenirken ve kendisine herhangi bir suç yüklenirken, tam bir eşitlik ilkesiyle bağımsız ve yansız bir mahkeme tarafından hakça ve açıkça yargılanma hakkı vardır.

Madde 11: A- Bir suçtan dolayı sanık olan herkes, savunması için gerekli olan güvencelerin verildiği ve açık bir yargılama sonucu hukuksal suçlu sayılmadığı sürece suçsuzdur.

B- Hiç kimse, işlendiği sırada ulusal ya da uluslararası hukuka göre bir suç oluşturmayan herhangi bir eylemden veya ihmalden dolayı suçlu sayılamaz, mahkum edilemez. Hiç kimseye, suçun işlendiği sırada uygulanabilecek olan cezadan daha ağır bir ceza verilemez.

Madde 12: Hiç kimsenin özel yaşamına, ailesine, konutuna veya haberleşmesine keyfi olarak karışılamaz; onuruna ve ününe saldırılamaz. Herkesin, bu gibi karışmalara ve saldırılara karşı yasa tarafından korunma hakkı vardır.

Madde 13: A- Herkesin, bir Devlet'in sınırları içinde yer değiştirme ve oturma özgürlüğü vardır.

B- Herkes, kendi ülkesi de dahil, herhangi bir ülkeden ayrılma veya ülkesine geri dönme hakkına sahiptir.

Madde 14: A- Herkes, baskı ve zulüm karşısında başka ülkelere sığınmak ve bu ülkeler tarafından sığınmacı olarak kabul edilmek hakkına sahiptir.

B- Bu hak, gerçekten siyasal nitelik taşımayan suçlardan ya da Birleşmiş Milletler'in amaç ve ilkelerine aykırı eylemlerden doğan kovuşturma durumunda ise geçerli sayılmaz; kişi bu haktan yararlanamaz.

Madde 15: A- Her bireyin bir yurttaşlık hakkı vardır.

B- Hiç kimse yurttaşlık hakkından yoksun bırakılamaz. Kimsenin yurttaşlığını değiştirme hakkı yadsınamaz; bu haktan mahrum edilemez.

Madde 16: A- Yetişkin erkekler ile kadınların; ırk, yurttaşlık veya din bakımından hiçbir sınırlama yapılmaksızın evlenmelerine ve aile kurmalarına hakları vardır.

B- Evlilik; ancak istekli eşlerin özgür iradeleri ve tam olurlarıyla yapılır.

C- Aile; toplumun doğal ve temel birimidir. O nedenle toplum ve Devlet tarafından korunmalıdır.

Madde 17: A- Herkesin, tek başına veya başkalarıyla birlikte mülkiyet edinme hakkı vardır.

B- Hiç kimse, keyfi olarak mülkiyet hakkından yoksun bırakılamaz.

Madde 18: Herkesin, düşünme, vicdan ve din özgürlüğü hakkı vardır. Bu hak; din veya inancını değiştirme özgürlüğünü ve de din ve inancını tek başına ya da topluca açık ve özel olarak öğretme, uygulama, ibadet ve törenlerle gösterme özgürlüğünü içerir.

Madde 19: Her bireyin, düşünce ve anlatım özgürlüğü hakkı vardır. Bu hak; düşüncelerinden dolayı rahatsız edilmemek, ülke sınırları söz konusu edilmeksizin bilgi ve düşüncelerini her yoldan aramak, elde etmek ve yaymak özgürlüğünü içerir.

Madde 20: A- Her birey, barışçı olmak koşuluyla toplanmak ve dernek kurmak hakkına sahiptir.

B- Hiç kimse, bir derneğe girmeye zorlanamaz.

Madde 21: A- Her birey, doğrudan ya da özgürce seçilmiş temsilciler aracılığıyla ülkesinin yönetimine katılmak hakkına sahiptir.

B- Her bireyin, ülkesinin kamu hizmetlerinden eşit oranda yararlanmak hakkı vardır.

C- Halkın istemi, yönetim (hükümet) otoritesinin temelidir. Bu istem; genel ve eşit, gizli ve özgür oya

dayalı dönemsel ve dürüst, gerçek seçimlerle belirtilir.

Madde 22: Her bireyin, bir toplumun üyesi olarak, toplumsal güvenliğe hakkı vardır. Herkesin, onur ve kişiliğinin özgürce gelişmesi için, zorunlu olan ekonomik, sosyal ve kültürel hakların ulusal çaba ve uluslararası işbirliği yoluyla ve her devletin örgütsel yapısı ve kaynaklarıyla uyumlu olarak bu hakların gerçekleştirilmesine hakkı vardır.

Madde 23: A- Her bireyin, işini özgürce seçmek, adil ve elverişli koşullarda çalışmak ve işsizlikten korunmak hakkı vardır.

B- Herkesin, hiçbir ayırım gözetilmeksizin, eşit çalışmak karşılığında eşit ücret almak hakkı vardır.

C- Çalışan herkesin, kendisi ve ailesi için insan onuruna yaraşır ve gereğinde başka toplumsal koruma yollarıyla desteklenmiş bir yaşam sağlayacak adil ve elverişli bir ücrete hakkı vardır.

D- Herkesin, çıkarını korumak için sendika kurmaya ya da sendikaya üye olmaya hakkı vardır.

Madde 24: Her bireyin; dinlenmeye, eğlenmeye, özellikle çalışma saatlerinin uygun ölçüler çerçevesinde sınırlandırılmasına ve ücretli dönemsel tatiller yapmasına hakkı vardır.

Madde 25: A- Herkesin; kendisi ve ailesinin gönenci için beslenme, sağlık, giyim, konut ve tıbbi bakım hakkı vardır. Herkes; işsizlik, hastalık, sakatlık, dulluk, yaşlılık ve kendi denetimi dışındaki koşullardan doğan geçim sıkıntısı durumunda güvenlik hakkına sahiptir.

B- Analar ve çocuklar özel bakım ve yardım görmek hakkına sahiptir. Tüm çocuklar, ister evlilik içinde, isterse evlilik dışında doğsunlar, aynı sosyal korunmadan yararlanırlar.

Madde 26: A- Her bireyin eğitim hakkı vardır. Eğitim, parasızdır; hiç olmazsa ilk ve temel eğitim aşamasında parasız olmalıdır. İlk eğitim öğretim zorunludur. Teknik ve mesleksel eğitim-öğretimden herkes yararlanmalıdır. Yüksek öğretim

yeteneğine göre herkese eşit ve açık olmalıdır.

B- Eğitim; insan kişiliğini tam geliştirmeye ve insan hakları ile temel özgürlüklere saygıyı güçlendirmeye yönelik olmalıdır. Eğitim; tüm uluslar, ırklar ve dinsel gruplar arasında anlayış, hoşgörü ile dostluğu özendirmeli ve Birleşmiş Milletler'in barışı koruma yolundaki etkinliklerini daha da geliştirmelidir.

C- Analar ve babalar, çocuklarına verilecek eğitimi seçmede öncelikle hak sahibidirler.

Madde 27: A- Herkes, topluluğun kültürel eylemlerine özgürce katılmak; güzel sanatları tatmak; bilimsel alandaki gelişmelere katılarak bunlardan yararlanmak hakkına sahiptir.

B- Herkes, yaratıcısı olduğu bilim, yazın (edebiyat) ve sanat ürünlerinden doğan maddi ve manevi çıkarlarının korunması hakkına sahiptir.

Madde 28: Herkesin, bu Bildirge'de öngörülen hak ve özgürlüklerin tam olarak gerçekleşeceği bir toplumsal ve uluslararası düzene sahip olma hakkı vardır.

Madde 29: A- Her bireyin, tam bir özgürlük içinde kişiliğinin gelişmesine olanak veren topluluğa karşı ödevleri vardır.

B- Herkes, haklarını kullanmak ve özgürlüklerinden yararlanmak isterken, başkalarının hak ve özgürlüklerini gözetmek ve onların da tanınmasını ve saygı gösterilmesinin sağlanmasını istemelidir. Demokratik bir toplumda genel ahlak ve kamu düzeniyle genel gönenç (refah) gereklerinin karşılanması amacıyla, yasalarla belirlenmiş sınırlamalara bağlı kalmalıdır.

C- Bu hak ve özgürlükler, hiçbir koşulda Birleşmiş Milletler'in amaç ve ilkelerine aykırı olarak kullanılamaz.

Madde 30: Bu Bildirge'nin içinde yer alan hak ve özgürlüklerin hiçbir hükmü, bir devlet, bir topluluk ya da bir kişi tarafından yok edilmesini güden bir eyleme girişmeye veya etkinlikte bulunmaya hak verir biçimde yorumlanamaz.

ALEVİ ÖRGÜTLENMELERİ

1950'li yıllar, Atatürk'ün kurduğu Cumhuriyet ilkelerinden büyük ölçüde ödün verildiği ve irticaya, şeriata olanak tanındığı yıllar oldu: Köy Enstitüleri kapatılıp yerlerine Kuran kursları, İmam-Hatip okulları açıldı, şeriat ordusu yetiştirilmeye başlandı. Türkçe ezan, yeniden Arapça'ya çevrildi. Dönemin Başbakanı Adnan Menderes, "Siz isterseniz hilafeti bile geri getirebilirsiniz!" diyerek, laik-Cumhuriyet düşmanı, Nurculuğun kurucusu Said-i Nursi'nin sırtını sıvazlayıp altına kadillak otomobil vererek siyaset meydanına sürdü. Palazlanan irtica/şeriat, tüm cumhuriyet değerlerine saldırmaya başladı. İçlerinde Alevi gençlerin yoğunlukta olduğu üniversite öğrencileri gösteriler yaparak tepkilerini dile getirdiler. 28 Nisan 1960 günü İstanbul Beyazıt Meydanındaki gösterilerin dağıtılması aşamasında öğrenci Turan Emeksiz öldürüldü... Ordu da bu gidişattan memnun değildi. Nitekim 27 Mayıs 1960'da darbe yaptı, irticanın önünü almaya çalıştı...

Yeni Devlet Başkanı Orgeneral Cemal Gürsel, bir demecinde, "Camileri, Alevilere açalım!" dedi. İzmir'de yayınlanan Ekspres Gazetesi'nde bir yazar, bu görüşe şöyle karşı çıktı: "Alevilerin, camilerde mum söndürmeyeceklerini kim garanti edebilir?" Bu sözler, Alevilerde hareketlenmeyi başlattı.

Ankara, Kızılay, Sümer sokaktaki Manoko (Manolya), yeni adıyla Alfin Oteli'nde toplanan Mustafa Timisi, Kahraman Aytaç, Engin Dikmen ve Taki Davutoğlu, yayınladıkları bir bildiriyle tepkilerini dile getirdiler...

HACI BEKTAŞ TURİZM VE TANITMA DERNEĞİ

Bu tepkiler, Alevileri örgütlenmeye yöneltti. İlk dernek, 1963 yılında "Hacı Bektaş Turizm ve Tanıtma Derneği" adıyla Ankara'da kuruldu. Ali Doğan'ın verdiği bilgiye göre bu derneğin kurucu Başkanlığını Ali Cemalettin Ulusoy yaptı. Sekreterliğini Cemal Özbay'ın yaptığı yönetim kurulunda Ali

Kaya, Hasan Arıklıgil ve Hasan Bilbaşar yer aldılar.

Aynı yıl Celalettin Ulusoy başkanlığında "Hacı Bektaş Kültür, Kalkınma ve Yardım Derneği" adıyla ikinci bir dernek ve Dursun Cevlani başkanlığında "Ozanlar Derneği" kuruldu.

İlk dernek, 1963 yılının Aralık ayında Ankara Büyük sinemada bir CEM töreni düzenledi; katılan sanatçılarla bu CEM töreni, görkemli bir şölene dönüştü. Özellikle ünlü Alevi ozanları Aşık Veysel, Aşık Davut Sulari, Aşık Daimi, Aşık Feyzullah Çınar ve Aşık Mahsuni Şerif o gece tüm canlara yeni bir kan, yeni bir ruh verdiler...

Bu coşku ile çalışmalarını hızlandıran dernek, hemen "Laiklik ve Demokrasi" konulu bir konferans düzenledi. Bu konferansa dönemin ünlü bilim adamlarından Ord. Prof. Dr. İsmail Hakkı Baltacıoğlu, Prof. Dr. Bülent Nuri Esen, Prof. Dr. Munci Kapani, Prof Dr. Mustafa Akdal katıldılar. Cumhurbaşkanı Cemal Gürsel'i temsilen Yaveri de bu konferansı izleyen dinleyiciler arasında yer aldı.

Dernek, 30 Kasım 1925'te çıkartılan "Tekke ve Zaviyelerin kapatılması" yasası gereğince kapatılan, ancak kırk yıllık bir aradan sonra 1964'te müze olarak yeniden açılan Hacı Bektaş Türbesi için de çalışmalarda bulundu ve açılış törenine katkı sundu. Ancak bu törende tatsız bir olay yaşandı. Protokol gereği açılışta bir konuşma yapan Doğu Menzil Komutanı Orgeneral Faruk Güventürk, Alevileri suçlayıcı ifadeler kullandı ve Alevileri üzdü. Dernek yöneticileri hemen devreye girip Cemal Özbay'ı konuşturdular. Cemal Özbay'ın yürekli konuşması Alevileri coşturdu, Faruk Güventürk'ü törenden uzaklaştırdı.

Bu dernek, çalışmasını 1970 yılına dek sürdürdü ve kapatıldı.

HACI BEKTAŞ KÜLTÜR, KALKINMA ve YARDIM DERNEĞİ

1963 yılında ikinci dernek olarak Celalettin Ulusoy başkanlığında kurulan "Hacı Bektaş Kültür, Kalkınma ve Yardım

Derneği" Ankara merkezli olarak Türkiye genelinde 17 şube açtı ve çalışmasını etkin biçimde sürdürdü. Bu ilk şubeli dernek, İstanbul'dan Malatya'ya dek yurdun birçok yerinde "Hacı Bektaş" geceleri düzenleyerek, Alevi-Bektaşi inanç ve kültürünü ozanların diliyle, sazıyla, sözüyle kamuoyuna tanıtmaya çalıştı; Hacı Bektaş Veli törenlerine otobüsler dolusu insanlar taşıdı.

1965'te Abbas Önen'in başkanlığında kurulan Malatya şubesinde şimdi hepsi Hakk'a yürüyen şu kişiler görev aldılar:

Arzuman Eren (Otel İşletmecisi), Hasan Altıntaş (İşadamı), Hüseyin Karataş (Gazeteci-Matbaacı), İsmail Özdemir (İşadamı), Musaip Alp (Çiftçi).

Bu dernek, 1965 yılında Malatya Kapalı Spor Salonu'nda düzenlediği "Hacı Bektaş" gecesiyle denilebilir ki, tüm köylüleri kente yığdı, salona giremeyen insanlar, gece bitimine dek salonunun çevresinden ayrılmadılar. İstek üzerine 1966 yılında otobüsler dolusu insanları, Ağustos ayında yapılan Hacı Bektaş Veli'yi Anma törenlerine taşıdılar.

ABDAL MUSA DERNEĞİ

Hacı Bektaş Veli'den sonra Alevi-Bektaşilerin en fazla ilgi duydukları ve her yıl türbesini ziyaret ettikleri eren, Abdal Musa'dır.

Alevi-Bektaşi inancının serçeşmesi olan Hünkar Hacı Bektaş Veli'nin halifelerinden biri olan Abdal Musa hazretleri, 14. yüzyılda yaşadı, Antalya'nın Tekke Köyü'nü mekan tuttu ve orada Hakk'a yürüyüp toprak/turap oldu.

Hacı Bektaş Veli'nin (1209-1271) organizesiyle Anadolu'da örgütlenen Alevi-Bektaşiler, Abdal Musa'yı da diğer önderler gibi kabul ettiler ve hemen O'nun mezarını türbeleştirerek yaşatmaya başladılar. Ne var ki, bu türbe de 1925'te çıkartılan "Tekke ve Zaviyelerin Kapatılması" yasası ile kapatıldı. 1964'te ziyarete açılan Hacı Bektaş Veli'nin türbesinden sonra, Abdal Musa Türbesi de ziyaretçi almaya başladı. Ve 1984 yılında Hüsnü İhti-

yar başkanlığında biraraya gelen Ali Dökme, Ali Koca, Ayhan Ertekin, İbrahim Tekin, Mustafa Akgüneş, Mustafa Doğan, Mustafa Zeybek, Rıza Zeybek ve Saliha Can, "Abdal Musa Tekke Köyü Kalkındırma Derneği"ni kurdular ve yönetim kurulunda görev aldılar.

Dernek yöneticileri, ilk iş olarak yüzyılların ihmaliyle tahrip edilmiş olan Türbe'nin onarımını ele aldılar, daha sonra çevre düzenlemesine giriştiler. Süreç içerisinde artan ziyaretçileri daha iyi misafir edebilmek için evlerini açtılar ve geleneksel törenler düzenlemeye başladılar.

Her yılın Haziran ayı ilk haftası ilk iki gününü toplu anma töreni yapmaya ayıran dernek yöneticileri, artan ilgi karşısında dönemin Kültür Bakanı Fikri Sağlar'ın katkılarını sağlayarak yaptırdıkları anfiyi, 1994 yılında törenle hizmete açtılar.

Böylece Abdal Musa Türbesi de, her yıl 16-17-18 Ağustos günleri düzenlenen Hacı Bektaş Veli'yi Anma törenlerinden sonra gelenekselleşen ikinci büyük anma merkezi haline geldi.

DERGAH, OCAK ÖRGÜTLENMELERİ

Selçuklu ve Osmanlı döneminden Cumhuriyet dönemine dek, özellikle Hacı Bektaş Veli'yle başlayıp dergah/türbe özellinde örgütlenen Bektaşilik ve Ocak geleneğiyle bir tür ilişki ağı kuran Alevilik, genelde bir bütün oluşturarak günümüze taşınmıştır. Günümüz kentli örgütlenmesinin alt yapısını oluşturan bu örgütlenmenin, yurtiçi ve yurtdışı ağını öncelikle toplu anmayı tarihi bir görev sayıyoruz. Öte yandan, gerek kentlerde, gerekse ilçe ve köylerde, köyler adına kurulup Alevi tabanın birlikteliğini sağlayan ve sayıları bini aşan köy derneklerini de anımsatmak istiyoruz.

Şimdi saptayabildiğimiz Dergah ve Ocakları abece sırasına göre toplu anıyoruz:

ANADOLU'DAKİ DERGAH VE OCAKLAR

A-

Abdal Musa Dergahı : Antalya, Elmalı, Tekke Köyü
Abdal Musalılar Ocağı : Orta Toroslar
Abdal Murad Dergahı : Bursa
Abdi Bey Sultan Yatırı : Muğla, Yatağan
Abdurrahman Gazi Yatırı : Erzurum
Abuzer Gaffari Türbesi : Adıyaman
Abdulvahap Gazi Türbesi : Elazığ, Kale Köyü
Ağu İçen (Ağuçen) Ocağı : Elazığ, Erzincan, Malatya, Sivas, Tunceli
Ahi Evren Dergahı : Kırşehir
Ahi Mahmut Keçeci Baba Dergahı/Ocağı : Tokat, Erbaa
Ahmet Duran Yatırı : Malatya, Battalgazi
Akbaba Türbesi : İst. Beykoz, Erzurum Aşkale
Akbaş Dergahı : Çanakkale, Kilitbahir
Akbıyık Sultan Yatırı : Bursa
Ali Baba Ocağı : Sivas, Tokat
Alçoban Yatırı : Giresun, Şebinkarahisar
Ali Sancakbaba Türbesi : Çorum, Sungurlu
Ay Sadık Türbesi : Adıyaman, Kahta
Ayni Ali Baba Yatırı : Manisa
Azbi Çavuş Yatırı : İstanbul, Merdivenköy

B-

Baba Mansur Ocağı : Adıyaman, Sivas, Tunceli
Babalar Dergahı : Çanakkale
Balım Sultan Türbesi : Nevşehir, Hacıbektaş
Banun Sultan Ocağı : Kırşehir
Battal Gazi Türbesi : Eskişehir (Malatya için "Battal Gazi Ocağı" (yurdu) denilmektedir.)
Behlül Semerkandlı Yatırı : Giresun, Şebinkarahisar
Bekri Baba Yatırı : İzmir, Menemen

Binbir Oklu Ahmet Baba Yatırı : Kırklareli, Pınarhisar
Budala Sultan Yatırı : Antalya, Tekke Köyü

C-

Cafer Baba Dergahı : Kütahya, Dumlupınar
Celal Abbas Ocağı : Sivas
Coşar Baba Türbesi : Erzincan, Tercan
Cura Baba Türbesi : İstanbul, Feriköy

Ç-

Çeç Baba Türbesi : İstanbul, Halıcıoğlu
Çifte Sultanlar Türbesi : İst. K. M. Paşa, Sümbülefendi
Çıplak Baba Türbesi : İstanbul, Kocamustafapaşa

D-

Dede Kargın Ocağı : Adıyaman, Kahta
Dede Sultan Yatırı : Denizli
Derviş Balı Yatırı : Adana Ceyhan; Erzincan Tercan
Derviş Cemal Yatırı : Çorum, Erzincan, Sivas
Derviş Yusuf Yatırı : Adıyaman, Kahta
Düzgün Baba Yatırı : Tunceli

E-

Emirbeyli Ocağı : Isparta, İzmir
Emrah Sultan (Yunus Emrem) : Erzincan, Ulalar Köyü
Erikli Baba Dergahı : İstanbul, Zeytinburnu
Eser Baba Yatırı : Erzincan, Tercan
Eski Baba Dergahı : Kırklareli, Babaeski

G-

Galık Kopo Türbesi : Sivas, Hafik
Gani Baba Ocağı : Kars, Malatya, Sivas
Garip Dede Türbesi : İstanbul, Küçükçekmece
Garip Musa Ocağı : Sivas, Divriği
Garipçe Baba Yatırı : Çorum, Sungurlu
Gazi Fazıl Bey Türbesi : Bursa, İnegöl
Geyikli Baba Türbesi : İnegöl
Gözcü Karacaahmet Dergahı : İstanbul, Üsküdar

Gözcü Kızıl (Ali Seyit) Ocağı : Trakya
Güvenç Abdal Ocağı : Ordu
Güzel Baba Türbesi : Erzurum, Aşkale

H-

Hacı Bektaş Veli Dergahı : Nevşehir, Hacıbektaş
Hacı Yusuf Türbesi : Adıyaman, Kahta
Hamza Baba Türbesi : İzmir, Kemalpaşa
Hasan Baba Yatırı : İzmir, Katipoğlu Mah.
Hasan Basri Türbesi : Malatya, Battalgazi
Hasan Dede Türbesi : Kırıkkale, Hasandede Köyü
Hasan Paşa Ocağı : Sivas, Divriği
Haydar Baba Dergahı : Antalya, Elmalı
Haydari Sultan Yatırı : Kırıkkale, Keskin
Hıdır Abdal (Düşkünler) Ocağı : Erzincan, Kars, Sivas
Horasanlı Ali Baba Türbesi : İzmir, Tire
Hubyar Ocağı/Türbesi : Sivas, Tokat
Hüseyin Abdal Ocağı : Sivas
Hüseyin Gazi Türbesi : Ankara, Mamak

İ-

İbrahim Halil Yatırı : Adıyaman, Kahta
İmam Caferiler Ocağı : Malatya
İmam Rızalılar Ocağı : Sivas, Tunceli
İmam Zeynel Abidin Ocağı : Elazığ, Malatya
İnci (İncir) Baba Dergahı : Çanakkale, Sıracık Köyü
İndihar Dergahı (Zaviye) : Sivas, Divriği

K-

Kafi Baba Dergahı : Antalya, Finike
Karaca Ahmet Türbesi : Afyon, İstanbul, Manisa-Akhisar
Karadonlu Can Baba Ocağı : Sivas, Divriği
Karadonlu Can Baba Türbesi: Sivas Divriği Onarlı Köyü
Karadutlu Dergahı : İzmir
Kara Pirbad Ocağı : Çorum, Sivas-Divriği
Karsini Baba Yatırı : Tunceli

Karyağdı Dergahı : İstanbul, Eyüp
Kelami Dede Dergahı : Bursa
Kızıldeli Ocağı : Trakya
Kilerci Baba Dergahı : Antalya, Cilveci
Koca Abdal Ocağı : Sivas
Koca Haydar Ocağı : Sivas, Divriği
Kocaleşkerli Ocağı : Erzincan, Sivas, Tunceli
Koca Saçlı Ocağı : Sivas
Koca Seyit Yatırı : Elazığ, Sun Köyü
Koçu Baba Dergahı : Kalecik
Kolu Açık Hacım Sultan : Uşak
Koyun Baba (Pamuk Baba) : Çorum, Osmancık
Kul Himmet Türbesi : Tokat, Almus, Görümlü Köyü
Kureyşanlılar Ocağı : Erzincan, Sivas, Tunceli

M-

Mahmut Ensari Türbesi : Adıyaman
Mama Hatun Türbesi : Erzincan, Tercan
Masumlar Dergahı : Sivas (İmam Muhammet Bakır'ın oğlu Ali Ekber ile Musa-i Kazım'ın oğlu Salih'in mezarları var sanılıyor.)
Mehmed Dede Ocağı : Çorum
Mehmed Şah Dergahı : Giresun, Şebinkarahisar
Melek Baba Yatırı : Eskişehir, Seyitgazi
Melik Şah Türbesi : Erzincan, Kemah
Mestan Dede Yatırı : Antalya, Tekke Köyü
Muhammed Şah Dede Türbesi : Çankırı, Ayrak Köyü
Munzur Baba Türbesi : Tunceli, Ovacık
Musa Kazım Ocağı : Malatya

N-

Niyazi Baba Yatırı : Denizli, Karaağaç
Niyazi Baba Türbesi : Manisa
Nöbet Baba Türbesi : Çorum, Sungurlu

Nurettin Baba Türbesi : Nevşehir

O-

Oğulveren Baba Türbesi : Sivas, Kızılday
Okluca Türbesi : Sivas, Kızılcaören
Onarlı Ocağı : Malatya, Arapgir
Oturak Baba Yatırı : Antalya, Tekke Köyü

Ö-

Öbek Baba Türbesi : Erzincan, Tercan

P-

Peyik Baba Türbesi : Sivas, Kızılcaören
Pir Sultan Abdal Ocağı/Türbesi : Sivas, Banaz
Piri Baba Dergahı : Amasya
Piri Baba Yatırı : Amasya, Merzifon
Pir Mirzat Yatırı : Şimahi

R-

Ramazan Baba Yatırı : Bursa
Resul Ali Sultan Yatırı : Afyon, Beşkarış
Rıza Dede Türbesi : Erzurum, Aşkale
Ruşe Baba Türbesi : İstanbul, Beykoz

S-

Sait Emre Ocağı : Mersin
Sait Hasan Türbesi : Adıyaman, Kahta
Sarıbal Ocağı : Gümüşhane
Sarı İsmail Sultan Türbesi : Denizli, Tavas
Sarı Saltuk Ocağı : Babaeski, Balkanlar
Sarı Saltuk Türbesi : Afyon, Sandıklı, Selçuk Köyü
Seydim Sultan Türbesi : Çorum
Seyid Cemal Sultan Türbesi: Balıkesir
Seyid Babalı Ocağı : Ziniski
Seyid Gazi Dergahı : Eskişehir, Seyitgazi
Seyid Mahmut Hayrani Ocağı : Erzincan, Tunceli
Seyid Mustafa Efendi Türbesi : İstanbul, Yakacık
Seyid Nurettin Türbesi : Nevşehir
Seyid Veyis Türbesi : Erzincan, Tercan

Sinemilli Sultan Ocağı : Kahramanmaraş, Malatya
Söylemezoğlu Ocağı : Çorum
Sultan Yusuf Türbesi : Malatya, Zeyve Köyü

Ş-

Şah Hasan Ocağı : Elazığ, Malatya
Şah İbrahim Ocağı : Malatya
Şahkulu Sultan Dergahı : İstanbul, Merdivenköy
Şamanpur Dergahı : Çorum, Alaca
Şeyh Abdullah Türbesi : İstanbul, Zeytinburnu
Şeyh Bircan Ocağı : Malatya, Sivas
Şeyh Çoban Ocağı : Erzurum, Malatya
Şeyh Edebali Türbesi : Bilecik
Şeyh Hafız Baba Türbesi : İstanbul, Sütlüce
Şeyh Hüseyin Baba Türbesi : İstanbul, Kağıthane
Şeyh Kili (Kayalı Baba) Türbesi : Bursa
Şeyh Münir Baba Türbesi : İstanbul, Rumelihisar
Şeyh Şabani Veli Türbesi : Kastamonu
Şeyh Samit Ocağı : Trakya
Şücaaddin Sultan Dergahı : Eskişehir

T-

Tacim Dede Türbesi : Sivas, Hafik
Teslim Abdal Sultan Ocağı : Adıyaman, Kahta
Teslim Abdal Sultan Türbesi : Elazığ, Malatya
Teslim Sultan Türbesi : Denizli
Terzi Baba Türbesi : Denizli
Tilan Baba Türbesi : Adana, Ceyhan
Türabi Baba Türbesi : Erzincan, Urumsaray

U-

Uzun Baba Türbesi : İstanbul, Beykoz

Ü-

Ümmi Sinan Dergahı : İstanbul, Eyüp
Üryan Baba Türbesi : Eskişehir
Üryan (Yürüyen) Hızır Ocağı : Erzincan, Erzurum,

Malatya, Tunceli

V-

Veli Baba Ocağı : Isparta, Sınırkent
Veysel Garani Türbesi : Adıyaman-Kahta, Bursa, Siirt

Y-

Yaman Ali Baba Dergahı : Burdur, Gölhisar
Yan Yatır Ocağı : Aydın
Yatağan Baba Dergahı : Muğla, Yatağan
Yılanlı Baba Türbesi : Kastamonu
Yunus Emre Türbesi : Eskişehir, Bursa, Kula, Sandıklı

Z-

Zeli Bacı Türbesi : Tunceli
Zeynel Abidin Türbesi :Adıyaman,Malatya-Battalgazi
Zincirli Baba Türbesi : Çorum, Sungurlu

ARNAVUTLUK:

Elbasan Dergahı, İşkodia Dergahı, Kalkandelen Dergahı, Karacaahmet Dergahı, Melek Baba Dergahı, Pirizan Dergahı, Yatova Dergahı.

BULGARİSTAN:

Demir Baba Dergahı (Hasköy), Hafız Halil (Akyazılı) Baba Türbesi (Balçık-Betova), Horasani Baba Dergahı (Deliorman), İsmail Baba Dergahı (Ustrumca), Musa Baba Dergahı (Rusçuk), Mustafa Baba Dergahı (Rusçuk), Mustafa Baba Dergahı (Hasköy), Otman Baba Dergahı (Kozluca), Pehlivan Hasan Demir Baba Dergahı (Razgrad), Saçlı ve Koçu Babalar Dergahı (Varna), Seyid Ali Sultan Dergahı (Kırcaali, Dimetoka), Sarı Saltuk Dergahı (Kalikre-Kili)

FRANSA:

Divane Baba Dergahı.

GİRİT:

Abidin Paşa Türbesi (Leskovik), Ali Baba Türbesi (Ergiri), Ali Paşa Baba Türbesi (Yanya), Hacı Baba Türbesi (Keserake),

Hacı Süleyman Baba Türbesi (Ergiri), Hasan Şerif Baba Türbesi (Yanya), Haydar Baba Türbesi (Kaniça), Hasan Baba Türbesi (Resma), Horasanlı Ali Baba Dergahı (Kandiye), Kıraçova (Hasan Baba) Dergahı (Başka), Mustafa Baba Türbesi (Ergiri), Mustafa Gazi Türbesi (Hanya), Rızık Baba Türbesi (Kandiye), Süleyman Baba Türbesi (Besmaş), Şeyh Nasibi (Muharrem Baba) Türbesi (Fraşeri), Zeynel Abidin Baba Türbesi (Ergiri)

IRAK:

Gulgul Baba Dergahı (Bağdat), Necef Dergahı (Necef)

İTALYA:

Kadim Baba Dergahı

KIBRIS:

Kazimiye ve Kırklar Dergahı

MACARİSTAN:

Gül Baba Dergahı (Budapeşte)

MISIR:

Kasrül-ayn ve Kaygusuz Abdal Dergahı (Kahire)

POLONYA:

Sadık Baba Dergahı (Babadağ), Sarı Saltuk Dergahı (Betova)

ROMANYA:

Akyazılı İbrahim Baba Dergahı (Keçideresi), Kanaat Baba Dergahı (Denizler), Sarı Saltuk Dergahı (Babadağ)

SIRBİSTAN:

Hüseyin Baba Dergahı (Kanat, Kırçova), Karaca Ahmet Dergahı (Komanova), Mahreb (Mahrem) Baba Dergahı (Kalkandere), Rıza Paşa Dergahı (Kalkandere)

SURİYE: Bayram Baba Dergahı (Halep)

TESELYA:

Balı Baba Türbesi (Tatar), Hasan Baba Dergahı (Tempe Boğazı), Kırk Azizler Türbesi (Larissa), Şahin Baba Türbesi (Köpekliköy)

UKRAYNA:

Sümbül Baba Türbesi

YUGOSLAVYA:

Benaluka Dergahı, Köprülü Dergahı, Mustafa ve Süleyman Babalar Dergahı (Üsküp), Üsküp-İştip Dergahı

YUNANİSTAN:

Aydın Baba Dergahı (Selanik, Topluca), Cafer Baba Türbesi (Re'ni), Cuma Dergahı (Cuma), Durali Baba Dergahı (Teselya), Ehved (Ocak) Baba Dergahı (Koşu Kavak), Gazi Ali Baba Dergahı (Bahçe), Gazi Baba Türbesi (İneli), Gino Kastro Dergahı (Teselya), Hasan Baba Dergahı (Resmo), Kandiye Ali Baba Dergahı (Girit), Kasım Baba Türbesi (Kesriye), Katrin (Emin Baba) Dergahı (Angelika), Kesri Dergahı (Selanik), Mimi Bey Sultan Türbesi (Bucak), Odra (Emin Baba) Dergahı (Vodorina), Piri ve Erbay Babalar Türbesi (Cuma), Salih Baba Türbesi (Alasonya), Saltuk Baba Dergahı (Korfu), Sancaktar Ali Baba Türbesi (Topluca), Sancaktar Dergahı (Selanik), Seyid Ali Sultan Dergahı (Dimetoka), Torbalı (Dürali) Baba Türbesi (Re'ni), Yenişehir Dergahı (Mora)

TÜRKİYE'DEKİ GENEL OCAKLAR

Alevi Dedeleri Anadolu'nun farklı bölgelerinde bulunan Ocaklara bağlıdırlar ve bu Ocak sistemi kuşaklarboyu devam ederek bugüne gelmiştir. Yüksek lisans ve doktora çalışmaları aşamasında Ali Yaman'ın saptadığı Alevi Ocakları şunlardır:

Abdal Musa Ocağı, **Ağu İçen Ocağı,** Anşa Bacılılar Ocağı, **Ateşoğlu Ocağı,** Baba Mansur Ocağı, **Cibali ve Topçular Ocağı,** Çarşanbalı Ocağı, **Çavdarlı Ocağı,** Dede Garkın Ocağı, **Deli Derviş Ocağı,** Deli Ali Baba Ocağı, **Derviş Beyaz Ocağı,** Derviş Cemal Ocağı, **Derviş Çimli Ocağı,** Derviş Geviş Ocağı, **Dinelli Ocağı,** Eraslanlı Ocağı, **Eşikli Ocağı,** Eymirlerli Ocağı, **Garip Musa Ocağı,** Gemalmazlı Ocağı, **Gökvelioğulları Ocağı,** Gözcü Kara Ahmet Dede Ocağı, **Güvenç Abdal Ocağı,** Hacı Emirli Ocağı, **Hamza Baba Ocağı,** Hamzalı Ocağı, **Hasan Dede Ocağı,** Hasan Dede Veli Ocağı, **Haydari Sultan Ocağı,**

Hıdır Abdal Ocağı, **Horasanlı Ocağı,** Hubyar Ocağı, **Hüseyin Abdal Ocağı,** Işık Çakırlı Ocağı, **İmam Musa-i Kazım Ocağı,** İmam Rıza Ocağı, **İmam Zeynel Abidin Ocağı,** Kabak Abdal Ocağı, **Piri Baba Ocağı,** Kalender Dede Ocağı, **Kanber Abdal Ocağı,** Kara Pirbad (Kara Donlu Can Baba) Ocağı, **Karaköseli Ocağı,** Karaşar Ocağı, **Karaşıh Ocağı,** Kaygusuz Abdal Ocağı, **Keçeci Ahi Baba Ocağı,** Kız Süreği Ocağı, **Koca Haydar (Haydarlı) Ocağı,** Koca Leşker Ocağı, **Koçu Baba Ocağı,** Köse Süleyman Ocağı, **Kul Himmet Ocağı,** Kureyşan Ocağı, **Kuzu Kuran Ocağı,** Mazlum Abdal Ocağı, **Mehmet Abdal Ocağı,** Munzur Baba Ocağı, **Nazlım Abdal Ocağı,** Nuri Dede Ocağı, **Otman Baba Ocağı,** Özcanlı Ocağı, **Pamuklu Ocağı,** Perşenbeli Ocağı, **Pir Ahmet Ocağı,** Pir Sultan Ocağı, **Sarı Mecdin Ocağı,** Sarı Saltuk Ocağı, **Sarıbal Ocağı,** Seyyid Ali Sultan (Kızıl Deli) Ocağı, **Seyyid Baba Ocağı,** Seyyid Bilal Ocağı, **Seyyid Gazi Ocağı,** Seyyid Hacı Ali Türabi Ocağı, **Seyyid Kalender Veli Ocağı,** Seyyid Kemal Ocağı, **Seyyid Mahmut Hayrani Ocağı,** Seyyid Nuri Cemal Ocağı, **Seyyid Sabun Ocağı,** Seyyid Safiyüddin İshak Veli Ocağı, **Seyyid Seyfi (Seyfettin) Ocağı,** Sınık Abdallı Ocağı, **Sinemil Ocağı,** Söylemezli Ocağı, **Sultan Şücaaddin Veli Ocağı,** Şah Ahmet Sultan Ocağı, **Şah İbrahim Veli Ocağı,** Şeyh Ahmet Dede Ocağı, **Şeyh Bedreddin Ocağı,** Şeyh Çoban Ocağı, **Şeyh Delil Berhican Ocağı,** Şeyh Hasan Ocağı, **Şeyh Şadılı (Şazeli) Ocağı,** Şeyh Safi Ocağı, **Şeyh Samut Ocağı,** Taptuklu Ocağı, **Teslim Abdal Ocağı,** Türabi Baba Ocağı, **Uzunelli Ocağı,** Üryan Hıdır (Hızır) Ocağı, **Yağmuroğlu Ocağı,** Yalıncak Abdal Ocağı, **Yanyatır Ocağı,** Yılanlı Ocağı, **Yunuslu Ocağı.**

HACI BEKTAŞ DERNEĞİ

1980'li yılların ikinci yarısından sonra örgütlenmede yoğunlaşan Alevi-Bektaşiler, en çok "Hacı Bektaş" adını kullandılar. Şu anda bağımsız veya şubeli faaliyet gösteren "Hacı Bektaş" adlı derneklerin sayısı yüzü aşmış durumdadır.

Bu derneklerin çoğu Hacıbektaş ilçesi ve Hacı Bektaş Veli Türbesi'yle doğrudan doğruya ilişkili değildir. Bunlar içerisinde halen Ankara merkezli olarak faaliyet gösteren "Hacı Bektaş Derneği" doğrudan Hacıbektaş ilçesiyle ilgilidir.

Uzun süre başkanlığını Mustafa Selmanpakoğlu'nun yaptığı Hacı Bektaş Derneği, 14 Mart 1999 tarihinde yaptığı 4. Olağan Genel Kurul'da yeni yönetim kurulunu şöyle seçti:

Ulaş Dinçer (Başkan), Hadika Yalçın (Başkan Yardımcısı), Celal Salman (Sayman), Ali Kaya Erkul (Sekreter), üyeler: Arife Severcan, Ercan Karadağ ve Zeki Budak. Yedekler: Ali Demircioğlu, Dursun Karadağ, Fadime Türkmen, Kudret Ulusoy, Murtaza Tekden, Naki Pancarcı ve Serap Selmanpakoğlu.

Denetim Kurulu: Mehmet Erdoğan (Başkan), Ahmet Ekici, Nesrin Ada.

Disiplin Kurulu: Cafer Gök ve Gültekin Oyar.

1994 yılında 16 sayfalık Bülten çıkaran Dernek, 1997 Ocak, 37. sayısından itibaren Bülteni kapakladı, sayfa sayısını 24'e çıkarttı; Hacıbektaş ilçesinden verdiği haberlerin yanısıra, içeriğini zenginleştirdi. Hacı Bektaş Veli'yi Anma Komitesi'nde daima yer alan ve katkı sunan dernek, genel Alevi örgütlenmesi içerisinde de yer aldı.

TÜRKİYE BİRLİK PARTİSİ

1960'lı yıllarda halk ozanlarının plaklara okudukları Alevi deyişleri, halk tarafından ilgi görünce, konserler düzenlenerek bu ilgi daha da artırıldı. Artık köyden kente inen Aleviler, kendi kimlikleriyle yaşamanın coşkusuna kapılmışlardı. Bu coşku

içerisinde Abidin Özgünay'ın sahipliğini yaptığı Cem Dergisi, Temmuz 1966'da ilk sayısını çıkarttı. Onu Doğan Kılıç'ın sahipliğini yaptığı Ehlibeyt Yolu Gazetesi izledi. Bunlar pek uzun ömürlü olmasalar da, dönemine göre önemli hizmetler verdiler.

Çağdaşlığa ve çağdaşlığın gereği olan okuyup bilgilenmeye özlemli olan Aleviler, tüm sıkıntılarına karşın çocuklarını yüksek okullara yolladılar. Bu çocukların bir bölümü siyasette esen sol rüzgara kapıldılar. Toplumda uyanış hız kazanınca, iktidar destekli sağ kesimin hışmına uğradılar...

Gerçekten 1961 Anayasası ile Türkiye'de solun önü açıldı. Türkiye İşçi Partisi (TİP) 1965 seçimlerinde 15 milletvekili çıkartarak parlamentoda yer aldı. Ancak, 27 Mayıs 1960 ihtilalinden sonra kapatılan Demokrat Parti'nin devamı olarak kurulan Adalet Partisi (AP), 1965 seçimlerinde tek başına iktidar oldu. Sol muhalefet etkin çalışıyor; işçi, öğrenci ve tarım kesiminde yandaş buluyordu. Sola duyulan bu ilgi karşısında, Cumhuriyet Halk partisi (CHP) Genel Başkanı İsmet İnönü, "Sokak haytaları" dediği sol gençliğin önünü kesmek için "Ortanın Solu" söylemini gündeme getirip Genel Sekreteri Bülent Ecevit, "Toprak işleyenin, su kullananın!" sloganıyla yandaş bulmaya çalışıyordu. Adalet Partisi (AP) Genel Başkanı ve Başbakan Süleyman Demirel ise, "İslam Köylü Çoban Sülü" ve "Morrison Temsilcisi" olarak daha çok dine sarılıyor; sağ militanlar yaratıp sırtlarını sıvazlıyor ve cinayetlerin gerisinde durarak, "Kimse bana, sağcılar cinayet işliyor dedirtemez!" diyordu... Ama hergün üç-beş cinayet işleniyor, sol kayıp veriyor; Elbistan, Malatya, Ortaca ve diğer yerlerde Alevilere saldırılıyor, canlar alınıyordu...

Bunlar yetmiyormuş gibi, bir de devletin resmi kurumu olan Diyanet İşleri'nin başındaki din adamı İbrahim Elmalı, "Alevilik sönmüştür!" demek suretiyle, Aleviliği yok sayıyordu...

İşte böyle bir ortamda Türkiye Birlik Partisi (TBP) 17-Ekim-1966'da kuruldu. Hem de "Alevilik sönmedi, yaşıyor!"

anlamına gelecek şekilde, Aleviliği simgeleyen 12 yıldız ve kuyruğu Zülfikar çatallı Aslan ambleminde yer alarak kuruldu. Genel Başkanlığına Çorum'un Dedekargın köyünden 1904 doğumlu, ordudan 7 Nisan 1958'de emekli olan General Tahsin Berkmen getirildi. Genel Sekreterliğe, Malatya-Arguvan doğumlu genç ve atak avukat Cemal Özbey, Genel Sekreter Yardımcılıklarına müteahhit Hüseyin Günal ve sendikacı Tahsin Tosun Sevinç, üyeliklere de avukat Feyzullah Ulusoy, Em. Albay Salim Delikanlı, Müteahhit Mustafa Geygel, İktisatçılar Mehmet Güner ve Mehmet Ali Egeli, avukatlar Hüseyin Erkanlı ve Faruk Ergünsoy, doktor Mustafa Topal, Em. Albay Hüseyin Eren, İşçiler Arif Kemal Eroğlu ve İbrahim Zerze, matbaacı Hüseyin Dedekargınoğlu seçildiler. İstanbul örgütü ise, 1 Kasım 1966 tarihli başvurularıyla resmen kuruldu. Yönetim kurulunda Av. Haydar Özdemir (Başkan), İktisatçı Abidin Özgünay (sekreter), iktisatçı Hıdır Selek (Sayman), hukukçular Mehmet Kuran, İbrahim Kamil Karaman, İhsan Esendağ, Mehmet Özcan; tüccar Ali Rıza Kuzucan ve sigortacı Kadri Özcan da üye olarak yer aldılar.

Genel Başkan Tahsin Berkmen, partinin kuruluş amacını şöyle özetliyordu:

"Türkiye Birlik Partisi, yakın tarihimizde görülen ve doğuşu ile sönüşü bir olan halk eğilimlerinden ve teveccühünden uzak duran kuruluşlardan değil, toplumsal baskı ve isteklerin en saygın kuruluş gerekçesini hazırladığı bir ihtiyaçtan doğmuştur.

Millet her şeyden önce güzel ve rahat yaşamayı, kardeşçe duygular içerisinde dirlikte ve birlikte vatana hizmet etmeyi düşünmektedir. İstenen şey, ne aşırı sağ ve aşırı sol, ne de ümmetçilik ve gericiliktir.

Büyük Atatürk'ün çizdiği yol ve koyduğu ilkeler, o günkü koşullar ve kuşaklar için olduğu kadar, bugünküler ve geleceğin Türkiyesi için de geçerli olacak olgunlukta ve kutsallıktadır..." (Cem Dergisi, 15 Kasım 1966, sayı 6.)

Türkiye Birlik Partisi, Türkiye genelinde örgütlenmeye çalı-

şırken, Akis Dergisi, "Birlik Partisi'ni, Adalet Partisi 200 bin lira vererek kurdurduğu" haberini verdi. Böylece bir dalgalanma başladı: Elbistan, Malatya, Ortaca olaylarında olduğu gibi daha başka yerlerde Alevilere yönelik olumsuzluklar, Alevileri daha çok CHP'ye kaydırırsa, 1969 seçimlerinde CHP'yi iktidar yapabilir. Ya da Aleviler, daha soldaki TİP'e kayarlarsa, TİP parlamentoda büyüyebilir... Öyle ise Aleviler, duygusallığa çekilmeli ve TBP ile oyları bölünmelidir mantığı ile TBP kurulmuştur, görüşü yaygınlık kazanınca birçok aydın Alevi, TBP'ye uzak durdu...

1967'de Millet Partisi Adana Milletvekili Hüseyin Balan, TBP'sine transfer edildi ve parti Genel Başkanlığına getirildi. O arada Genel Sekreterliğe de Haydar Özdemir seçildi.

Parti, 12 Ekim 1969 seçimlerine katıldı. Ankara'dan Hüseyin Balan, İstanbul'dan Haydar Özdemir, Çorum'dan Kazım Ulusoy, Amasya'dan Ali Naki Ulusoy, Tokat'tan Yusuf Ulusoy, Malatya'dan Sami İlhan ve Sivas'tan Mustafa Timisi ile Hüseyin Çınar seçildiler. Seçimden iki ay kadar sonra Malatya Milletvekili Sami İlhan öldü. Geride kalan 7 milletvekilinden beşi, başta Genel Başkan Hüseyin Balan olmak üzere Ali Naki Ulusoy, Kazım Ulusoy, Yusuf Ulusoy ve Hüseyin Çınar, Akis Dergisi'nin iddialarını doğrularcasına, yine tek başına iktidar olan Süleyman Demirel'in Adalet Partisi'ne transfer oldular. Kalan iki milletvekilinden Mustafa Timisi Genel Başkanlığa, Haydar Özdemir Genel Sekreterliğe seçildiler ve transfer olan beş milletvekilini Disiplin Kurulu kararıyla ihraç ettiler.

Böylece, Partiye olan ilgi daha da azaldı, 14 Ekim 1973 seçimlerinde sadece Genel Başkan Mustafa Timisi, Sivas'tan seçildi; 5 Haziran 1977 seçimlerinde ise hiç milletvekili çıkaramadı. Ve 12 Eylül 1980 darbesinden sonra kapatılan parti bir daha açılmadı.

KARACAAHMET DERNEK VE VAKFI

1969 yılında "Karacaahmet Sultan Kültürünü Tanıtma,

Yaşatma, Dayanışma ve Türbesini Onarma Derneği" adıyla kurulan bu dernek, İstanbul Üsküdar İlçesi'ndeki Karacaahmet mezarlığı alanındadır. Türbeyi canlandıran ve çekim merkezi haline getiren bu derneğin kurucularından çoğu Hakk'a yürüdü. Hakk'a yürüyen başkan Ahmet Özdemir, Abdullah Kazım Elhan, A. Şükrü Alptekin, Cuma Çalık, Sadık Balcıoğlu ve Yakup Coşkun'u rahmetle anıyoruz; yaşamlarını sürdüren Ali Adil Atalay, Mehmet Başaran, Mehmet Yaman ve Seyit Yılmazkaya'ya sağlıklı ömürler diliyoruz.

Dernek yönetimi, gün geçtikçe artan ziyaretçilere daha çok hizmet verebilmek için, Türbe binasının yanında genişlemek istedi. 1989 seçimlerinde Büyükşehir Belediye Başkanı seçilen CHP'li Nurettin Sözen'le ilişkiye girdi. Türbenin bulunduğu alan, geçmişte Karacaahmet'in mülkü olsa da, süreç içerisinde sahipsiz kalmış, belediye bu alanı sahiplenerek mezarlık haline getirmiş ve Türbe de dahil tüm alan, Mezarlıklar Müdürlüğü'nün olmuş... Böyle olmasına karşın, bir inancın yaşatılması ve inanç sahiplerinin burada ibadetlerini yapabilmesi bağlamında Büyükşehir Belediye Meclisi kararıyla Türbe'nin bitişiğinde 600 metrekarelik bir alan boşaltılarak derneğin kullanımına tahsis edilmiş. Dernek yönetimi, bu karar doğrultusunda o alanda bulunan mezar sahipleriyle anlaşarak, mezarları başka yerlere kaldırmış. Ve yerine bir cemevi temelini atmış, inşaata başlamış...

Ancak, 1994 seçimlerinde Refah Partisi'nden Recep Tayyip Erdoğan Belediye Başkanı seçilince, "Olmaz böyle şey!" demiş, önceki meclis kararını, kendi meclis kararıyla kaldırıp, 7 Eylül 1994 gecesi saat 03'te dozer göndererek binayı yıktırmış...

Ertesi gün Savaş Ay, Atv'deki A Takımı programında Recep Tayyip Erdoğan, Dernek Başkanı Mehmet Başaran ve Lütfi Kaleli ile bu konuyu tartıştı. Lütfi Kaleli'nin, "Dikkat et Başkan, ateşle oynuyorsun!" demesi, programı izleyenlerin Karacaahmet'e sahip çıkmasını sağladı. Ve binlerce kişi geceli-gündüzlü derneğe destek verdi, inşaat elbirliğiyle bitirildi... Belediye

eylemsel olarak geri adım attı; ancak hemen derneği mahkemeye verdi, altı ayrı dava açıldı. Bu aşamada bir vakıf kurmak gerekti ve 123 kişi birleşerek "Karacaahmet Sultan Eğitim ve Kültür Vakfi"nı kurdular. Vakıf 26.10.1995 tarihinde tescil edildi.

Arif Sağ'ın başkanlığında vakıf yönetim kurulunda şunlar görev aldı: Cemal Erzincan, Cemal Şener, Erhan İhsan Yıldırım, Erol Korkmazaslan, Fikret Karahan, Hıdır Uluer, Hüseyin Yıldız, İsmail Hakkı Gülhan, Lütfi Kaleli, Mehmet Başaran, Mehmet Erzincan, Miyase İlknur, Mustafa Sekendur ve Süleyman Güzel.

Süreç içinde dernek-vakıf arasında kişisel çekişmeler başladı, tartışmalı kongreler yaşandı. Arif Sağ, bu çok sesliliği teke dönüştürmek istedi. Mehmet Başaran ve ekibini listesine alarak bunu başarmaya çalıştı. Hatta 25 Kasım 1998 tarihinde yapılan dernek Genel Kurulu'nda başardı da. Bir iki değişiklikle vakıf yönetim kurulu olduğu gibi dernek yönetimine seçildi, her iki yönetim kurulu aynileşti; Arif Sağ vakfın, Mehmet Başaran derneğin başkanı oldu. Yönetim kurullarında ise şunlar yer aldı: Abbas Genç, Birgül Keten, Fatma Tufan (dernek), Gülcihan Koç (dernek), Hamza Çelik, Hüseyin Yıldız, İsmail Hakkı Gülhan, Mehmet Erzincan, Mehmet Ceylan (vakıf), Mehmet Yalvaç, Muharrem Ercan, Suat Doğan, Süleyman Güzel, Şahin Sarak ve Vahap Güngör. Denetim Kurulu'na Lütfi Kaleli (Başkan), Bayram Kaya, İsmail Onarlı seçildiler.

Ama bu gayret de pek işe yaramadı. Bir önceki kongrede dernek başkanlığına getirilen Mehmet Başaran, bir süre sonra düşürülüp yerine Hıdır Uluer getirildiği gibi, bu dönemde de aynı sonuca gidildi, Mehmet Başaran düşürüldü, yerine Muharrem Ercan getirildi. Oysa bunun böyle olacağı biliniyordu, o nedenle Lütfi Kaleli, seçim öncesi vakıf başkanı Arif Sağ ve dernek başkanı Hıdır Uluer'i iki kez bir araya getirdi, Mehmet Başaran dışında ortak liste çıkartmalarını önerdi. Olmadı. Sürtüşmeler daha da boyutlandı, Arif Sağ ve ekibi de Ekim 1999'da istifa ettiler.

ŞAHKULU DERNEK VE VAKFI

1985 yılında "Merdivenköy Şahkulu Sultan Külliyesini Koruma, Onarma ve Yaşatma Derneği" adıyla kurulan bu dernek, İstanbul Kadıköy ilçesi Göztepe bölgesindedir. Buradaki türbeyi canlandıran ve inanç merkezi haline getiren dernek, Hasan Işık, Hıdır Lüle, Hüseyin Ekici, Mehmet Başaran, Mehmet Yılmazkaya, Muharrem Taşdemir ve Turan Kaplan tarafından kurulmuştur. Uzun yıllar dernek başkanlığını yapan Mehmet Yılmazkaya ve arkadaşları, külliyenin resterasyonunda büyük emekler vermişlerdir.

Yine Mehmet Yılmazkaya'nın başkanlığında Hasan Işık, Hasan Şahin, Hikmet Yılmazkaya, Makbule Nergiz, Mehmet Çamur ve Muharrem Taşdemir'den oluşan bir heyet, 11.7.1994 tarihinde tescil edilen "Şahkulu Sultan Külliyesi Mehmet Ali Hilmi Dedebaba Araştırma, Eğitim ve Kültür Vakfı"nı kurdular ve 19.10.1994 tarihli Bakanlar Kurulu kararı ile Külliyenin yönetim hakkını 10 yıllığına aldılar. Ancak bu karardan kısa bir süre sonra kurucular arasında anlaşmazlık çıktı, bu anlaşmazlık derneğe de yansıdı. Vakıf yönetiminde dörde üç çoğunluk sağlayan Mehmet Çamur başkan seçildi. Çekişme daha da hızlandı. Özellikle 1996'da dernek başkanlığına getirilen Süleyman Cem (Kömürcü) ile bu çekişme, kavgalara ve mahkemelere vermelere dek ulaştı. O kadar ki, bir toplantıda Kerbela Olayı'ndan ve Sivas Cankırımından söz ettiği için "bölücülük" yaptığı suçlamasıyla Vakıf Başkanı Mehmet Çamur, Devlet Güvenlik Mahkemesi'ne Kömürcü tarafından ihbar edildi, dava açıldı... Bu aşamada 19 Ocak 1997'de oluşturulan Diyalog Komisyonu, tarafları dinledi, 17 Şubat 1998 tarihli raporu ile, derneğin, külliyenin dışında faaliyet göstermesine ve açtığı davalardan vazgeçmesine; vakfın da yeni üyeler kaydederek halka açılmasına karar verdi. Bu karara dernek uymadı, toplumdan dışlandı; vakıf uydu, Resmi Senedinde değişiklik yaparak 27 kişilik Mütevelli Heyet oluşturdu ve 28 Şubat 1999 tarihinde yap-

tığı Genel Kurul'da yönetimi Mütevelli Heyet üyelerine bıraktı.

Bu çekişmeli geçen süreçte vakıf başkanı Mehmet Çamur'un ilerici kişiliği ve çalışma arkadaşları Makbule Nergiz, Muharrem Taşdemir, Hasan Işık'ın destekleri sayesinde her türlü baskıyı yendiler; Alevi inanç ve öğretisini yaşatmak amacıyla yıllık kurslar düzenlediler, bir kütüphane kurdular, bilimsel dergi çıkarttılar, muhtaç öğrencilere burs verdiler, Alevi örgütleri arasında yer alıp demokratik kitle örgütleriyle eylem birliği yaptılar... Ve Mehmet Çamur, hakkında açılan tüm davalardan beraat etti.

Bu yıpratmalara direnen yöneticiler, 28 Şubat 1999 günü yaptıkları Genel Kurul'da, gönül rahatlığıyla yönetimi Engin Polat başkanlığında Mehmet Tural (2. Başkan), Hüsniye Takmaz, Veli Akkol ile Abidin Oğuz'a bıraktılar. Bu süreçte müdürlük görevine de getirilen Hüsniye Takmaz'ın çalışmalarıyla çok olumlu katkıları oldu.

HIDIR ABDAL DERNEĞİ

Alevi-Bektaşi yolağında "Düşkünler Ocağı" olarak bilinen Hıdır Abdal Sultan'ın yattığı, Erzincan ili Kemaliye İlçesi'ne bağlı Ocak Köyü halkı, ilk dernekleşmeyi, "Ocak Köyü Güzelleştirme ve Yardım Derneği" adıyla 1952 yılında gerçekleştirdi. 1955 yılına dek aynı adla devam eden derneği Aziz Erman, Emin Arman, Hüseyin Aker, Hasan Erkul, Mehmet Yetiş, Muharrem Karaman, Veli Şimşek ve Veysi Ocaklıoğlu kurdular.

İkinci kuruluş, "Ocak Köyü Kalkındırma Derneği" adıyla 1955 yılında gerçekleşti, 1980 yılına dek devam etti. Kurucuları, Abbas Erturan, Adil Erman, Ali Özdemir, Aşır Erturan, Dursun Güler, Haydar Gürer, Hüseyin Ercan ve Mehmet Şimşek oldu.

On yıllık bir aradan sonra Ahmet Yetiş, Behçet Ocaklıoğlu, Dursun Erman, Erdoğan Aker, Hıdır Şimşek, İbrahim Karaman ve Nazif Zülfikar biraraya gelerek 1991 yılında "Ocak Köyü Kültür ve Dayanışma Derneği"ni kurdular. Dernek sayesinde

köye su geldi, yollar asfaltlandı, çevre ağaçlandı, Alevi önderi gönül Sultanlarının rölyefleri ile Atatürk büstü yapıldı, Atatürk alanı düzenlendi; helikopter pisti, Aziz Erman Çocuk Parkı, Konukevi, Aşevi, ilköğretim okulu, güneş enerjili bir hamamla gasilhane, 4 dükkanlı alış-veriş merkezi, bir spor tesisi, Yas Pınarı dinlence yeri ve bir müze yapıldı. Bu kalıcı hizmetlerin yanısıra 1994 yılında başlattıkları "Hıdır Abdal Sultan Ocağı Kültür Etkinliği"ni bir şölen havasında her yıl yaparak gelenekselleştirdiler. Çalışmalar yoğunlaşınca derneğin merkezini İstanbul yaptılar, köyü şubeleştirdiler. İstanbul Merkez yönetimi Mehmet Ocaklıoğlu başkanlığında Himmet Poyraz, Rıza Erman, Ahmet Yetiş ve Erdoğan Aker'den oluştu. Köydeki şube yönetimi de Mehmet Yaman başkanlığında Kemal Gökçek, Ali Gürer, Kaya Erturan ve İnsaf Gürer'den oluştu. Dernek, 1999 yılından itibaren köye yönelik çalışmaları yanısıra, Alevi-Bektaşi örgütleri ile de ortak çalışmalara katılmaktadır.

PİR SULTAN ABDAL KÜLTÜR DERNEĞİ

İlk kez 1976 yılında Sivas ile Yıldızeli ilçesine bağlı Banaz Köyü'nde, "Banaz Köyü Pir Sultan Abdal Turizm ve Tanıtma Derneği" adıyla kurulan dernek, Gazi Tarçın'ın başkanlığındaki Gazi Şahin, Gazi Türkan, Haydar Aslan, Mehmet Doğan, Mehmet Torun ve Muharrem Aslan'dan oluşan kurucuların girişimiyle 1978'de 8 metre boyundaki Pir Sultan heykelini köye dikti ve Pir Sultan'ı Anma etkinlikleri düzenlemeye başladı. 12 Eylül 1980 darbesinden sonra dernek kapatıldı.

İkinci kuruluş, Murtaza Demir'in başkanlığında Adıgüzel Türkan, Hasan Canik, Hüseyin Demir, İlyas Budak, İhsan Kılıç ve Özer Demir'in girişimleriyle 1988 yılında, "Banaz Köyü Pir Sultan Abdal Turizm ve Dayanışma Derneği" olarak kuruldu; merkezi Ankara, şubesi Banaz oldu.

Murtaza Demir (Genel Başkan), Cemal Özdamak (Gen. Bşk. Yrd.), Metin Kuzugüdenlioğlu (Gn. Sekreter), Rıza Aydoğmuş, (Gen. Sek. Yrd.), Yusuf Yalçıner (Gen. Sayman),

Üyeler: Ali Çağan, Ali Kemal Aydın, Hüseyin Gündüz, Kamber Çakır ve Mahmut Işık'tan oluşan yönetim kurulu, Banaz'da sürdürülen Pir Sultan Abdal şenliklerini genelleştirmek ve geleneksel hale getirmek amacıyla 1993 etkinliğini Sivas merkezinden başlattı. Kültür Bakanlığı'nın da destekleriyle düzenlenen bu büyük etkinliğe Aziz Nesin gibi ünlü yazarlar, bilim adamları ve sanatçılar da katıldı. Ancak etkinliğin 2. günü olan 2 Temmuz 1993 Cuma günü, önceden tasarlanıp organize olan köktendinciler, camilerden çıkarak etkinlik alanlarına saldırdılar, Madımak Oteli'ni ateşleyerek 37 insanı acımadan cayır cayır yaktılar. Bu katliamdan sonra, dernek Türkiye ve Avrupa genelinde kabul gördü, desteklendi, Alevi örgütleri arasında önemli yer aldı ve şube sayısını 36'ya dek yükseltti.

Böylece 2 Temmuz 1995 Sivas Cankırımı, her yıl yapılan anma törenleriyle dünya kamuoyuna anlatılmaya başlandı. Ne yazık ki, gerçek suçlular yakalanmadı, yargılanmadı; yakalanan, yargılanan üç-beş katil de, caydırıcı ceza almadı, yaptıkları yanlarına kâr kaldı.

8 ve 9 Mart 1998 günleri yapılan Genel Kurul'da, yeni yönetim, genç avukatlardan Necati Yılmaz'ın Genel Başkanlığında şunlardan oluştu: Rıza Aydoğmuş (Genel Sekreter), Cemal Özdamar (Genel Sayman), Ali Balkız, Ali Yıldırım, Ali Yılmaz, Cafer Doğna, Cem Sultan Ermiş, Diyar Bilgin, Emel Sungur, Emrah Çolak, Fazlı Eycan, Fevzi Gümüş, Hikmet Yıldırım, H. Nedim Şahhüseyinoğlu, İlhami Erseven, Kasım Demir, Mehmet Kurt, Müslüm Doğan, Sami Kaplan, Veli Ateş.

5 ve 6 Şubat 2000 günleri yapılan 6. Genel Kurul'da yeni Yönetime şunlar seçildiler:

Ali Balkız (Genel Başkan), Müslüm Doğan (Genel Sekreter), Cemal Özdamar (Genel Sayman), Fevzi Gümüş (Hukuk İşleri Sekreteri), A. Timurtaş Özmen (Eğitim ve Örgütlenme Sekreteri), Seyit Karahalil (D.K.Ö. Sekreteri), Şehriban Metin (Halkla İlişkiler Sekreteri), Hasan Harmancı

(Kültür ve Sanat Sekreteri), Kelime Ata (Basın-Yayın Sekreteri), üyeler: Cemal Şahin, Ellez Duman, Gani Kaplan, Hikmet Özkan, İbrahim Aydoğan, İlyas Şimşek, İsmail Öztorun, Kaya Uluyılmaz, Kemal Derin, Kenan Atakul, Sadık Şahin ve Veli Ateş.

Pir Sultan Abdal Kültür Dernekleri 29 Şube kurucuları alfabetik sıraya göre şunlardır:

Adana Şubesi: Ahmet Şahin, Ahmet Talipoğlu, Ali Sandal, Ali Adamak, A. Melih Eroğlu, Aysun E. Salman, Baki Çelik, Cemal Küçüktekin, Ekrem Eskiyentürk, Hasan Aktay, Haydar Çağlar, Haydar Özdemir, Hıdır Yüksel, Hidayet Yıldırım, Hüseyin Arı, Hüseyin Aydın, İbrahim Akpınar, Kemal Derin, Levent Tatlı, Mehmet Peşmen, Metin Çelik, Rıza Aydın, Şahin Kolay, Yaşar Aydın, Yusuf Aydın, Yusuf Budak.

Alanya Şubesi: Hayri Şerik, Ümran Aykut, Yüksel Yılmaz, Zülfü Bozdağ.

Ankara Şubesi: Abbas Kılıç, Adnan Kulu, Ahmet Sivri, Ali Mülayim, Arzu Çolak, A. Rıza Koçyiğit, Deniz Aydın, Fidan Sarıkaya, Hasan İyice, Hikmet Özkan, Kamber Çakır, Kazım Genç, Mahsuni Şerif, Muharrem Soydemir, Musa Aslandoğan, Sadık Metin.

Antalya Şubesi: Atakan Erer, İlyas Şimşek, Mahsuni Şahin, Sait Sönmez, Selçuk Akpınar, Sevim Yılmaz, Şemsettin Agan, Yılmaz Altun.

Aşağı Kızılca Şubesi: Hüseyin Eraydın, İlker Çakır, Uğur Akgün.

Avcılar Şubesi: Ağa Demir, Celal Demirel, Hayri Yaman, Hideverdi Yıldız, Hüseyin Demirel, Kürşat Bozkurt, Mahmut Erdem, Mehmet Kurnaz, Mustafa Kızıler, Ömer Karabulut, Suat Toprak, Şafak Çelik, Şermin Avcı, Tuncer Avcı, Yavuz Demirel, Yüksel Uygun.

Banaz Şubesi: Ramazan Aslan, Turan Aslan.

Bodrum Şubesi: Aslan Çataroğlu, Aydın Doğer, Cafer

Doğan, Hıdır Çam, Mümtaz Özçelik, Suat Tabel.

Bornova Şubesi: Cahit Akdoğan, Halil Gençoğlu, Hıdır Baysal, Hüsniye Übeyli, İsmail Yıldız, Metin Übeyli, Oktay Karasu.

Buca Şubesi: Ali Kaya, Gülizar Vizik, Reşat Nohutçu, Sakine Tekin, Selman Albayrak, Yusuf Tecim.

Bursa Şubesi: Bedri Bal, Davut Türkoğlu, Dursun Erdinç, Hüseyin Bilir.

Çanakkale Şubesi: Ali Rıza Gültekin, Ali Avcı, Durmuş Can, Mustafa Eroğlu, Yılmaz Biçer.

Çorum Şubesi: Ali Bektaş, İsmail Öztorun, Müslüm Koygun.

Esenler Şubesi: Battal Bayar, Durmuş Aral, İsmet Yelken, Mustafa Gürsoy, Nadir Çatar.

Eyüp Şubesi: Akif Yılmaz, Ali Gerçek, Celal Kani, Ellez Duman, Hanifi Akyüz, Haydar Özel, Hüseyin Balcı, Hüseyin Bozkurt, Hüseyin Güzelgül, İbrahim Akpınar, İbrahim Doğan, Turabi Targay, Veysel Köse.

Gaziosmanpaşa Şubesi: Ali Çelik, Ali Rıza Balçık, Bayram Yavuz, Cengiz Gülal, Gazi Gülal, Halil Allı, Halit Büşgürboğa, Hasan Karababa, Hıdır Çam, Rıza Kaplanseren, Nusret Erdoğan, Sabri Gürboğa.

İzmir Şubesi: Alihan Hanoğlu, Hüseyin Özsaygı, Muammer Güney, Muharrem Şahiner, Zübeyde Ateş.

Kadıköy Şubesi: Ali Koçlu, A. Haydar Karaslan, Esat Ünal, G. İlyas Değerli, İbrahim Cumcumlu, Kaya Uluyılmaz, M. Yücel Demirci, Naki Kurtyiğit, Nuran Şahin, Saime Bölükgiray, Tacim Ayvataş.

Kuşadası Şubesi: Ayhan Koç, Haydar Ezel.

Mamak Şubesi: Barış Sarıgül, Cemalettin Kocaoğlu, Gültaze Aşılıpınar, Gülüfer Karaslan, Haki Bingöl, Hasan Bektaş, Hüseyin Taka, Hüseyin Yıldırım, Leyla Kırlangıç, Mustafa Demirtaş, Rafet Kahraman, Sadık Şahin, Safiye Karabulut.

Marmaris Şubesi: Dursun Şahin, Hasan Sağlam, M. Ali Akyol, Nesimi Öztürk, Neslişah Kaplan, Şenol Demirel, Ulviye Demirel.

Milas Şubesi: Baki Kaya, Hasan Cömert, Hüseyin Bağday.

Pendik Şubesi: Ali Önal, Halil İbrahim Doldur, Hüseyin Kaplan, Muharrem Yılmaz, Nevzat Şahin, Paşa Erdoğan.

Samsun Şubesi: Emine Yıldırım, Halis Yeşilova, Hatice Sönmez Güneş, Hasan Yağbasan, Nurcihan Tomurcuk, Satı Ermiş, Selime Sevimli.

Sarıyer Şubesi: Kenan Atakul, Mehmet Doğan, M. Nurettin Ateş.

Sultanbeyli Şubesi: Dursun Özdemir, İmam Elmas, Kemal Deniz.

Tokat Şubesi: Arif Özkan, Mehmet Şahin, Muharrem Erkal, Veli Özçelik.

Ümraniye Şubesi: Ali Ekber Çelik, Ali Ekber Özgün, Aziz Kaçmaz, Cafer Güzel, Celal Akkaya, Fikret Önder, İlhami Eroğlu, Mustafa Aslan, Sabri Aydın.

Yenimahalle Şubesi: A. Namık Keleş, Cennet Elibol, Cevahir Canpolat, Ercan Cilitci, Erkan Aslan, Hacı Çoban, Haydar Topgül, İbrahim Koçak, Kezban Engin, Mehmet Aydoğmuş, Niğmet Uğraş, Sema Öztürk, Senem Uçar, Seyit Ali Akbıyıklı, Türkan Akbıyık, Yılmaz Başçı.

HACI BEKTAŞ VELİ DERNEĞİ

1989 yılında İstanbul ili Kadıköy ilçesinde kurulan "Hacı Bektaş Veli Kültür ve Tanıtma Derneği", önce ilçe düzeyinde faaliyet gösterirken, 1990'lı yıllarda atak yaptı ve İstanbul genelinde merkezileşerek 6 şube açtı. İlk kurucular kurulu, Ülkü Mete'nin başkanlığında Hıdır Delipınar, İsmail Gülcan, Suna Köse ve Zişan Şahin'den oluştu. Dernek, düzenlediği panel ve etkinliklerle tanındı. Kadıköy-Altıyol'daki dernek merkezi, ziyaretçi akınına uğradı. Üst üste yaşadığı genel kurullarla dikkat çekti. Ülkü Mete'den başkanlığı devralan Behlül Ablak

da güzel hizmetler verdi ve şubeleşme başladı. Ancak Behlül Ablak'tan görevi devralan Kemal Şeker döneminde dernek gelişmesi hız kesti ve bazı şubeler Cem Vakfı'na kaptırıldı. Kemal Şeker'den sonra başkanlığa gelen Erol Şencan ise, derneği daha da daralttı, "küçük olsun, benim olsun" mantığıyla hareket edip başta çalışma arkadaşları olan başkan yardımcısı Rıza Baş ve bazı yönetim kurulu üyeleri olmak üzere kendine muhalif gördüğü birçok üyenin adlarını hazurun cetveline yazmayarak devre dışı bıraktı; böylece Genel Kurul yaptı.

14.6.1998 tarihinde yapılan Genel Kurul, çok çekişmeli geçti. Sekiz saat sonrası açıklanan seçim sonucu, yönetimi Beyzade Özkahraman'a kaptıran Erol Şencan, hızını alamadı, hiç de Alevi geleneğine ve terbiyesine uymayan bir tavırla seçimin iptali için mahkemede dava açtı; ancak mahkemeyi de kaybetti ve toplumdan dışlandı.

30.6.1999 tarihinde yapılan Genel Kurul ise, gayet olgun bir havada geçti. Yapılan seçim sonrası yeni Yönetim Kurulu, Beyzade Özkahraman'ın başkanlığında Serpil Doğan Kaftancıoğlu (Sekreter), Refika Baştuğ, Hacı İlçi, Kaya Arslan, Murat Düzgün, Mustafa Hıldır, Suat Mana, Şükrü Çiçek, Turan Şengün, Veli Karakuş ve Yusuf Tufan'dan oluştu.

SEMAH KÜLTÜR VAKFI

1990 yılında ön çalışmalarına başlayan ve birkaç büyük toplantı yapıp tartıştıktan sonra kırk kişilik kurucu listesiyle düzenlediği Resmi Senedini 27 Ağustos 1991 günü mahkemeye sunan Semah Kültür Vakfı, 11 Aralık 1991 tarihinde tescil edildi. Kısa zamanda yurt düzeyinde taban örgütlenmesi yapan Vakıf, Vakıflar Genel Müdürlüğü'nün 12 Şubat 1992 tarihli itirazı ile karşılaştı. İtirazın gerekçesi, Medeni Kanunun 74. Maddesi gereği "Alevi kimlikli" bir vakfın kurulamayacağı idi. Dava Yargıtay'a gitti ve Yargıtay 18. Dairesi, 14 Temmuz 1992 tarihli kararı ile usul yönünden vakfın kapatılmasını öngördü. Yerel Mahkeme, tescil kararında direnmedi ve 12 Nisan 1993

tarihinde vakfın kapatılmasına karar verdi.

Türkiye'de ilk kez Alevi kimliğiyle mahkemeye başvurup, Alevi kimliğine yasallık kazandırmak için, Semah Kültür Vakfı'ndan Alevi-Bektaşi Eğitim ve Kültür Vakfı'na uzanan on yıllık hukuk mücadelesinin serüveni, tüm belge ve bilgileriyle bu kitabın ikinci bölümünde yer aldığından, ayrıca burada ayrıntıya girmiyoruz. Geniş bilgi için lütfen ikinci bölüme bakınız.

MALATYA HACI BEKTAŞ DERNEĞİ

1991 yılında Hasan Meşeli başkanlığında kurulan "Malatya Hacı Bektaş Veli Kültürünü Tanıtma Derneği" yönetiminde şunlar görev aldı: Abdulkadir Almasulu, Bayram Acar, Celal Özkan, Hıdır Koluaçık, Kalender Topalcengiz, Mustafa Tosun ve Yakup Şahin.

1995 seçim öncesinde Başbakan Tansu Çiller'in ödeneğinden on milyar lira alan dernek, halkın da desteğiyle bir cemevi inşaatına başladı. Ancak süreç içinde kurucu yöneticilerin büyük çoğunluğu bu dernekten ayrılarak Cem Vakfı'nın şubesini kurdular ve rekabet ettiler. Hasan Meşeli'nin "İslamcı" düşünceleri daha çok belirginleşince, dernek daha fazla gelişemedi ve demokrat kimlikli kuruluşlardan uzaklaşarak, İran Şii şeriatını amaçlayan "Ehlibeyt Kurultayı" düzenleyenlerin yanında yer aldı.

AKKAV

29 Nisan 1992 tarihinde tescil için Ankara 7. Asliye Hukuk Mahkemesi'ne başvuran ve kısa zamanda tescil edilen "Anadolu Kültürünü Koruma ve Araştırma Vakfı", 30 kişi tarafından kuruldu. Hacı Mordoğan başkanlığındaki 7 kişilik yönetim kurulu şu kişilerden oluştu: Celal Çelik, Gülten Demirkan, İsmet Erdoğan, Kamber Sönmez, Vedat Ertürk ve Zeki Kırkayak.

Kısaca AKKAV olarak anılan bu vakıf, gösterdiği tüm çabalarına rağmen fazla gelişemedi; ama varlığını Ankara'da sürdürmektedir.

HACI BEKTAŞ VELİ ANADOLU KÜLTÜR VAKFI

29 Temmuz 1992 tarihinde Ahmet Şahin'in başkanlığında kurulan "Ankara Hacı Bektaş Veli Kültürünü Tanıtma Derneği" bir cemevi yaptırmaya kalkışınca, vakıf kurmak gereğini duydu. Dernek kurucuları, yanlarına aldıkları yeni arkadaşlarıyla vakıf senedini düzenledi ve 1 Nisan 1994 tarihinde tescil edilen "Hacı Bektaş Veli Anadolu Kültür Vakfı" kurulmuş oldu.

Ali Doğan'ın Genel Başkanlığında kurulan vakfın kurucuları arasında şunlar yer aldı: Ahmet Şahin, Ali Gündüz, Ali Haydar Sır, Aysema Derin, Bekir Kamış, Binali Özdoğan (Hasan oğlu), Binali Özdoğan (Rıza oğlu), Celal Çelik, Feramuz Demirel, Gazi Çakır, Hasan Dülgeroğlu, Hasan Gül, Hıdır Ersoy, Kahraman Aytaç, Kanber Sönmez, Kasım Özcan, Kasım Özkan, Mahsuni Şerif, Metin Güleç, Muharrem Yazıcıoğlu, Mustafa Kamış, Mücahit Özdamar, Sabri Çiftçi, Seyfettin Balcı, Süleyman Aslan ve Yusuf Özdoğan.

Birçok önemli etkinliklere imza atan ve kısa zamanda 29 şube açan vakıf, Çankaya Belediyesi'nin ihaleye çıkarttığı Dikmen'deki 1920 metrekarelik arsayı satın aldı ve kısa zamanda temel atarak inşaatı bitirip Cem ve Kültürevi'ni görkemli bir törenle hizmete açtı. Böylece kamuoyunda daha çok tanınan, saygı gören Vakıf, "Kamu Yararına Çalışan" kuruluş olma yetkisini, Bakanlar Kurulu kararıyla elde etti ve her türlü vergiden muaf tutuldu. Alevi örgütlerinin devlet ile olan ilişkilerinde adres olarak öne geçti ve örgütlerin buluşma merkezi oldu.

Halen Ali Doğan'ın Genel Başkanlığını yaptığı yönetim kurulunda şu üyeler bulunmaktadır: Kahraman Aytaç (Genel Başkan Yardımcısı), Ahmet Şahin (Genel Sekreter), Ercan Geçmez (Genel Sayman), üyeler: Binali Özdoğan, Derviş Aslan, Hüseyin Devrimşahin.

Hacı Bektaş Veli Anadolu Kültür Vakfı'nın 29 Şube ve Başkanları alfabetik sıraya göre şöyledir.

Adana Merkez Şube Başkanı *Kazım Kayakıran.*

Adana-Ceyhun Şube Başkanı *Hüseyin Kök.*
Adıyaman Merkez Şube Başkanı *Mahmut Bolaş.*
Amasya-Merzifon Şube Başkanı *A. Turan Saltık.*
Amasya-Suluova Şube Başkanı *Musa Konuk.*
Ankara-Altındağ Şube Başkanı *Soner Özbek.*
Ankara-Mamak Şube Başkanı *Metin Han.*
Antalya Merkez Şube Başkanı *Ali Binboğa.*
Aydın Merkez Şube Başkanı *Kemal Sağır.*
Aydın-Kuşadası Şube Başkanı *Cafer Kotan.*
Balıkesir Merkez Şube Başkanı *İbrahim Ergil.*
Çorum Merkez Şube Başkanı *Durmuş Aslan.*
Denizli Merkez Şube Başkanı *Tekin Özdil.*
Elazığ Merkez Şube Başkanı *Feti Kaya.*
Erzinean Merkez Şube Başkanı *Binali Ardıç.*
İskenderun Merkez Şube Başkanı *Mehmet Buluş*
İstanbul Merkez Şube Başkanı *İsmail Saçlı.* Kurucu Üyeler: *Döndü Kelleci, Elvan Koç, Medet Kayalar, Rıza Adıgüzel.* 28-Kasım-1999 günü yapılan Genel Kurul'da yeni yönetim Kurulu üyeleri: *İsmail Saçlı* (Bşk.), *Ali Kenanoğlu, Ali Yıldırım, Mehmet Koç, Musa Kabataş, Niyazi Küçük, Sadık Kaya.*(Bu merkez şube, kısa zamanda Cem ve Kültür evinin temelini attı, bitirdi, hizmete açtı ve Genel Merkezi temsilen tüm ortak Alevi toplantılarına katıldı, katkı sundu.)
İstanbul-Ümraniye Şube Başkanı *Mustafa Yolaçan.*
İzmir Merkez Şube Başkanı *Müjgan Gürbüz.*
İzmit-Körfez Şube Başkanı *Mahmut Özcan.*
K. Maraş-Elbistan Şube Başkanı *Ali Kaya*
K. Maraş-Nurhak Şube Başkanı *Ali Güneş.*
Manisa Merkez Şube Başkanı *Ali Pasin*
Mersin Merkez Şube Başkanı *Ramiz Tan.*
Sivas Merkez Şube Başkanı *Hamdi Yıldız.*
Sivas-İmranlı Şube Başkanı *Zeynel Sunal.*
Sivas-Zara Şube Başkanı *Sabri İlhan.*
Yalova Merkez Şube Başkanı *Tacim Bingöl.*

HACI BEKTAŞ VELİ KÜLTÜR VE TANITMA DERNEĞİ

3 Eylül 1991 tarihinde Ali Akdağı, Ayhan Gökdemir, Ceyhan Uslu, Hüseyin Akbaş, Hüseyin Arslan, İhsan Meral, Kanber Sönmez, Seyit Mehmet Gördağ, Sultan Yıldırım ve Veli Aksüt tarafından kurulan "Hacı Bektaş Veli Kültür ve Tanıtma Derneği" 19 Aralık 1993 tarihinde yapılan atakla, dernek Genel Merkez haline getirildi. Ankara'da merkezileşen ve süreç içerisinde Türkiye genelinde 60 şubeye ulaşan bu derneğin ilk Genel Merkez Yönetim kurulunda şunlar görev aldılar:

Selahattin Özel (Genel Başkan), Ali Doğan (Genel Bşk. Yrd.), Celal Çelik (Genel Sekreter), Kemal Aslan (Genel Sayman), üyeler: Ahmet Şahin, Cem Celasun, İrfan Çetinkaya, Kamber Sönmez ve Mahmut Aydın.

Dernek, 27 Mayıs 1995 tarihinde yaptığı 2. Genel Kurul'da, adını değiştirdi: "Alevi-Bektaşi Kültür Derneği" adını, 2908 sayılı yasaya aykırı bulan İçişleri Bakanlığı reddetti. Dernek, mahkeme aracılığıyla Bakanlığın reddine itiraz etti, ancak hâlâ bir sonuç alamadığı için eski adıyla faaliyetine devam etmektedir.

2. Genel Kurul'da yeni merkez yönetim kurulu şunlardan oluştu: Selahattin Özel (Genel Başkan), Ali Doğan (Genel Bşk. Yrd.), Necdet Yıldırım (Genel Bşk. Yrd.), Ali Eğer (Genel Sekreter), Feti Kaya (Genel Sekreter Yrd.), Hüseyin Yıldırım (Genel Sekreter Yrd.), Kemal Aslan (Genel Sayman), Cem Celasun.

Türkiye'deki taban örgütlenmesinde büyük atak yapan bu dernek, aynı yıllarda taban örgütlenmesine yönelen Hacı Bektaş Veli Anadolu Kültür Vakfı ile zaman zaman birlikte çalıştılar, aynı mekanları paylaştılar.

25 Mayıs 1996'da Olağanüstü Genel Kurul'da yeni yönetim şöyle oluştu: Selahattin Özel (Genel Başkan), Ali Doğan (Genel Bşk. Yrd.) Attila Erden (Genel Bşk. Yrd.), Fevzi Öz (Genel Bşk.

Yrd.), Feti Kaya (Genel Sekreter), Hüseyin Yıldırım (Genel Sekreter Yrd.) Rıza Güngör (Genel Sayman), üyeler: Asiye Yurtsever, Kanber Sönmez, Mehmet Şahan ve Yüksel Demirsoy.

Selahattin Özel, 21 Eylül 1996 tarihinde istifa edip siyasete atılınca, yerine Attila Erden getirildi. 31 Mayıs 1998 tarihinde yapılan Genel Kurul'da da yeni yönetim kuruluna şunlar seçildi:

Attila Erden (Genel Başkan), Hüseyin Yıldırım (Genel Sekreter), Feti Kaya (Genel Bşk. Yrd.), Mahsuni Şerif (Genel Bşk. Yrd.), Asiye Yurtsever (Genel Sayman), üyeler: Ali Doğan, Fevzi Öz, Hakverdi Çelik, İsmail Ekinci, Hüseyin Bektaş ve Zekeriya Gökpmar.

Hacı Bektaş kültür ve Tanıtma Derneklerinin 48 Şube ve Başkan adları alfabetik sıraya göre şöyledir:

Genel Başkan *Atilla Erden*
Adana Merkez Şube Başkanı *Hüseyin Yalçın*
Adıyaman Merkez Şube Başkanı *Kazım Acar*
Aliağa Şube Başkanı *Mehmet Işık*
Altındağ Şube Başkanı *Hüseyin Yıldırım*
Ankara Merkez Şube Başkanı *Ahmet Şahin*
Antalya Şube Başkanı *Cemal Demir*
Aydın Merkez Şube Başkanı *Ali Akdağ*
Bandırma Şube Başkanı *Mehmet Tüm*
Bolu Şube Başkanı *Ramiz Güleç*
Bornava Şube Başkanı *Namık Sefer*
Buca Şube Başkanı *Ali Rıza Kurt*
Bursa Şube Başkanı *Ali Akça*
Ceyhan Şube Başkanı *Bahadır Odabaşı*
Çaybaşı Şube Başkanı *Mehmet Adalı*
Denizli Şube Başkanı *Tekin Özdil.*
Doğanşehir Şube Başkanı *Mahmut Nedim Yılmaz*
Elazığ Şube Başkanı *Feti Kaya*
Esenyurt Şube Başkanı *Hüseyin Çam*

Gaziantep Şube Başkanı *Zekeriya Gökpınar*
Gölbaşı Şube Başkanı *Niyazi Aslan*
Hızırkaya Şube Başkanı *Fedai Gönül*
İskenderun Şube Başkanı *Düzgün Argun*
Islahiye Şube Başkanı *Ökkeş Kahraman*
Isparta Şube Başkanı *Hüseyin Aksu*
İstanbul Merkez Şube Başkanı *Halil Kalkan*
İzmir Merkez Şube Başkanı *Elif Bakır*
Kadirli Şube Başkanı *İsmail Bülbül*
Karadeniz Ereğli Şube Başkanı *Ali Arıkan*
Karşıyaka Şube Başkanı *Kazım Gelmez*
Kayadüzü Şube Başkanı *Sadık Öztürk*
Kemalpaşa Şube Başkanı *Metin Bilir*
Kırıkkale Şube Başkanı *Binay Haydardedeoğlu*
Kocaeli Şube Başkanı *Selamet Yalçınkaya*
Kuşadası Şube Başkanı *Mustafa Demirok*
Mersin Şube Başkanı *Hasan Bayrak*
Muğla Şube Başkanı *İsmail Çokgüler*
Narlı Şube Başkanı *Yusuf Kartalkanat*
Nazilli Şube Başkanı *Hüseyin Taş*
Ordu Şube Başkanı *Elvan Kuzu*
Osmaniye Şube Başkanı *Hasan Hayta*
Pazarcık Şube Başkanı *Bektaş Mungan*
Pozantı Şube Başkanı *Şükrü Yöntem*
Soma Şube Başkanı *Hasan Deniz*
Söke Şube Başkanı *Halis Tan*
Suluova Şube Başkanı *Süleyman Yıldırım*
Torbalı Şube Başkanı *Hakkı Polat*
Uşak Şube Başkanı *Ali Rıza Köşkün*
Yenice Şube Başkanı *Caner Serin*

ALEVİ-BEKTAŞİ KÜLTÜRÜNÜ TANITMA DERNEĞİ

17 Şubat 1992 tarihinde kurulan ve tüzüğünde ilk kez "Aleviliği" açık biçimde ifade eden "İzmir Narlıdere Alevi-Bektaşi Kültürünü Tanıtma Derneği" her nasıl olduysa devlet engeline takılmadı. Kendi halinde varlığını sürdüren bu derneğin kurucu yönetim kurulu üyeleri şunlardır:

İsmail Tanyeli (Başkan), Ali Ekber Balaban, Ali Işık, Çetin Topuz, Erdal Aydın, İmam Cafer Sezer ve Kemal Ulutaş.

Dernek özelinde Alevi kimlikli tüzük oluşturarak kuruluş başvurusunda bulunan "Gaziosmanpaşa Hacı Bektaş Veli Derneği" ve hatta tüzüğünde sadece "Cemevi" geçtiği için "Kayseri Hacı Bektaş Veli Kültür Derneği" ile Yunus Emre Derneği reddedilirken, "İzmir Narlıdere Alevi-Bektaşi Kültürünü Tanıtma Derneği"nin, Alevi kimliğiyle kurulmuş olması bir kazanımdır.

Kayseri dernek başkanı Kemal Ceylan, Alevi-Bektaşi Eğitim ve Kültür Vakfı Başkanı Lütfi Kaleli'ye başvurdular, bilgi sordular. Kaleli, direnmelerini söyledi ve tescil edilen kendi vakfının mahkeme ve yargıtay kararlarını gönderdi. Bunun üzerine dernek yöneticileri mahkemede dava açtılar. Dava devam ediyor.

HUBYAR KÖYÜ KÜLTÜR DERNEĞİ

Hubyar Köyü'ne her türlü maddi ve manevi yardımda bulunmak amacıyla 1967 yılında İstanbul'da biraraya gelen Abdullah Aktaş, Ahmet Çanak, Ahmet Düldül, Ali Sarıyer, Halil Yavuz, Mehmet Kabak, Mustafa Telci ve Veli Sezer, "Hubyar Köyü Kültür ve Sosyal Yardımlaşma Derneği"ni kurdular.

Hubyar, Alevi-Bektaşi yolağında bir Ocak olarak kabul görmüştür. Tarihsel bağlantısı, 1300'lü yıllara uzayan Bektaşi erenlerinden Ahmet adlı bir Sultana dayanmaktadır. Sivas-Tokat

yöresinde yoğun talibe sahip olan Hubyar Sultan, Tekeli Yaylası'nı kendisine mekan tutmuş ve orada Hakk'a yürüyerek toprağa verilmiştir. Köylüleri O'nun türbesini yaptırmış ve bağlılıklarını yüzyıllardır sürdürmüştür. 1995'te Dernek yönetiminin girişimiyle Hubyar Sultan'ı anma etkinlikleri düzenlenmiş, daha sonraki yıllarda bu etkinliği geleneksel hale getirmiştir.

Halen faaliyetini sürdüren Dernek, 13-Eylül-1999 günü yapılan Genel Kurul'da başkanlığa Mustafa Çanak'ı getirmiştir. Ancak, sağlık nedeniyle başkanlıktan ayrılan Mustafa Çanak'm yerine Yönetim Kurulu'nun 17-Ocak-2000 tarihli kararıyla Halil Patlak başkanlığa seçilmiş, yönetim kurulu şu kişilerden oluşmuştur:

Halil Patlak (Başkan), Mustafa Çanak (2. Başkan), Halil Telci (Sekreter), Zülfikar Yıldırım (Sayman), Turan Kelleci (Veznedar), Salih Düldül ve Salman Kaplan.

Dernek, Hubyar Sultan'm tarihsel kimliğini kitaplaştırmak için ön çalışmalarını sürdürmektedir.

KEÇECİ BABA DERNEĞİ

Ahi Evren ardıllarından olan Ahi Mahmut Keçeci Baba, Tokat ili Erbaa ilçesi Keçeci Köyü'nü kendisine mekan tutmuş ve orada Hakk'a yürüyerek toprağa verilmiştir. Kendisine bağlıları, O'nun türbesini yaparak Alevi-Bektaşi yolağında bir Ocak haline getirmişlerdir.

Ahi Mahmut Keçeci Baba'nın torunlarından Muhsin Pehlivan, Turhal Belediye Başkanlığı (1989-1994) döneminde dedesinin adına şölene dönüşen kültür etkinlikleri düzenlemeye başladı. Önce, eşi Sevim Pehlivan başkanlığında, "Keçeci Köyü Çevre Güzelleştirme ve Sosyal Dayanışma Derneği" kuruldu, ilk etkinlik 1992 yılında gerçekleştirildi.

Keçeci Baba'nın Saray Başpehlivanlığı da dikkate alınarak, panel ve müzik şölenine bir de Yağlı Güreşler ekleyen Dernek, her yıl Ağustos sonlarında binlerce kişiyi biraraya toplamaktadır.

GARİPDEDE DERNEĞİ

1994 yılında, İstanbul Küçükçekmece Gölü'nün kıyısında bulunan Garipdede adlı bir yatırın türbesini korumak ve anısını yaşatmak amacıyla Celal Çelik'in başkanlığında biraraya gelen Ali Kıran, Erdal Karataş, Fahri Erdoğan, Mustafa Çetin, Mustafa Selçuk, Nihat Özçelik, Tuncay Işık, Yusuf Çimen ve Yusuf Özdemir tarafından "Küçükçekmece Garipdede Türbesini Koruma, Onarma ve Yaşatma Derneği"ni kurdular. Kısa zamanda türbenin onarılması, çevrenin düzenlenmesi ve bir cemevinin yapılmasıyla ilgi odağı haline gelen türbe, inanç sahiplerinin çekim merkezi oldu. 19 Mayıs 1996 günü yapılan Genel Kurul'da tüzük değişikliği ile üye sayısını artıran dernek, yapılan seçimlerde Kadir Karakurt başkanlığında Ali Rıza Uğurlu, Ali Topdemir, Arif Akkaya, Cemalettin Gümüş, Derviş Aydoğan, Halil Karataş, İsmail Koca, Saadettin Demir ve Yusuf Demir'den oluşan yönetim kurulunu seçti.

1999 yılı başında temel atan dernek yöneticileri, 5 Aralık 1999 pazar günü hizmete açtıkları iki katlı 960 metrekare kapalı alana sahip olan Cem ve Kültürevinde, Dede Ali Rıza Uğurlu'nun yürüttüğü Abdal Musa Cemi ile katılımcı bin dolayındaki canlara unutulmaz bir gün yaşattılar.

Garipdede Türbesi'ni, özverili çalışmalarıyla Alevi-Bektaşi toplumunun çekim merkezi haline getiren yöneticileri kutluyoruz. Çalışmalarını sürdüren derneğin halen yönetim kurulunda şu canlar bulunmaktadır: Kadir Karakurt (Başkan), Ali Topdemir, Aziz Demir, Bayram Karayılan, Celal Çetin, Cemalettin Gümüş, Derviş Ağdoğan, Muharrem Güzel, Murat Dayar, Sadık Doğan ve Yusuf Demir.

GAZİ CEMEVİ DERNEĞİ

12 Mart 1995 ve takip eden üç gün içinde 22 kişinin öldürülmesiyle kamuoyunda kısaca "Gazi Cemevi" diye tanınan "Gaziosmanpaşa Hacı Bektaş Veli Kültürünü Tanıtma Derneği"

ilk kuruluş başvurusunu 5.7.1992 tarihinde yaptı. Ancak, tüzüğünde ALEVİ sözcüğü geçtiği için başvuruları kabul edilmedi. 5 Ocak 1993 tarihinde yine ALEVİ sözcüklü tüzükle yapılan başvuru bir kez daha kabul edilmedi. Bu kez, ALEVİ sözcüğünü çıkarmak zorunda kalan kurucular, üçüncü başvurularını 5 Nisan 1993 tarihinde yaptılar, 10 Ekim 1993 tarihinde kabul edildiler.

Hüseyin Gülen Dede'nin başkanlığında Ali Güzel, Ali Rıza Tali, Hıdır Elmas, Hıdır Kızılırmak, Mahmut Türkmen, Mustafa Aksu, Şahmurat Tan, Şükrü Çetin ve Yusuf Yıldırım'dan oluşan yönetim kurulu, örnek bir çalışma göstererek kısa zamanda 6 bin metrekarelik kapalı mekanı olan Cem ve Kültür Evi'ni hizmete açtılar. Halen Mahmut Türkmen'in başkanlığındaki dernek, çalışmalarını sürdürmektedir.

CURA BABA DERNEĞİ

Kısaca "Cura Baba" adıyla bilinen Seyit Ali Sultan Cura Baba Türbesi, 1990 yılında sahiplenildi ve 1993 yılında bina yapılarak ziyaretçilerin hizmetine sunuldu.

İstanbul Feriköy'de bulunan Seyit Ali Sultan Cura Baba Türbesi adına 3 Mayıs 1994 tarihinde dernek kuran yöre halkı, Hüsnü Öksüz başkanlığında yönetim kuruluna şunları seçtiler: Ahmet Öksüz, Ali Erdemir, Enver Bay, Hasan Cambazoğlu, Hasan Gençel, Hüsnü Öksüz ve Mustafa Şenyüz.

Halen Hüsnü Öksüz'ün başkanlığında Ahmet Kumrulu, Halil Karataş, Hasan Cambazoğlu ve Mustafa Şenyüz'den oluşan dernek yönetim kurulu çalışmalarına devam etmektedir.

KARTAL CEMEVİ VAKFI

1994 yılında Hüseyin Deveci başkanlığında kurulan "Kartal Cemevi Sosyal Tesisler Yaptırma ve Yaşatma Derneği" yönetim kurulunda Düzgün Eraldı, Hakkı Can, Hüseyin Akdemir, Hüseyin Karasu, Kazım Çelik ve Yusuf Koca kurucu olarak görev aldılar. Cem ve Kültür evi yapım projesi aşamasında bir

vakıf kurmak gereğini duydular ve 5.3.1996 tarihinde düzenledikleri Resmi senetleriyle "Kartal Cemevi Kültür, Eğitim ve Sosyal Dayanışma Vakfı"nı kurdular. Vakfın kurucuları, Hüseyin Deveci başkanlığında Furuz Tuncer, Hakkı Can, Hasan Süslü, Hüseyin Akdemir, Kazım Çelik, Naci Çelebi, Sahican Ağacık ve Yusuf Koca oldular. Aynı yıl 1800 metrekarelik taban alanı olan 4 katlı Cem ve Kültürevi'nin temelini attılar, 1998 yılında tesisi kısmen hizmete açtılar ve Türkiye'de ilk kez cenaze arabası alıp cenaze kaldıran kuruluş oldular. Yine aynı yıl vakfı halka açtılar, kurucu sayısını 62'ye çıkarttılar. 12 Haziran 1999 tarihinde yapılan Olağanüstü Genel Kurulu'nda yönetim değişti, Mehmet Boy başkanlığında Ali Dişlaş, Hüseyin Deveci, İmam Aydın, Kamer Alpaslan, Murtaza Mutlu, Şirin Çakmak ve Yusuf Koca görev aldılar.

19.12.1999 tarihinde yapılan Olağan Genel Kurul'da yönetim kuruluna şunlar seçildiler: Mehmet Boy (Başkan), Murtaza Mutlu (2. Başkan), Şirin Çakmak (Sekreter), Kamer Alpaslan (Sayman), Ali Dişlaş ve Muharrem Odabaş (Teknik sorumlu), Gülten Kurt (Kadın Komisyonu sorumlusu), Ekrem Aksoy ve Yusuf Koca (Satınalma sorumlusu). Denetim kuruluna da Zeynel Yeleser, Mehmet Kurun ve Hüseyin Dinç seçildiler.

ANADOLU KÜLTÜRÜNÜ YAŞATMA VAKFI

1995 yılında İstanbul Avcılar'da 121 kişinin kuruculuğuyla gerçekleştirilen "Anadolu Kültürünü Yaşatma Vakfı" Hüseyin Şahin'in başkanlığında yönetim kuruluna Ateş Aktaş, Ayhan Geygel, Gültekin Tolvay, Kemal Ayas, Musa Sertel, Muzur Meter, Oya Turan ve Serdar Uğurlu'yu getirdi. Vakıf çalışmaları devam etmektedir.

ADALAR CEM VAKFI

Resmi Senedi'nde gerçek anlamda "CEM" sözcüğünü kullanarak tescil edilen "Adalar Cem Vakfı" 1996 yılında Sait Yıldırım başkanlığında kuruldu. Burgazada'da temelini attığı

Cem ve Kültürevi'ni kısa zamanda tamamlayıp 10 Kasım 1997 Pazartesi günü Atatürk'ü anma töreniyle birlikte hizmete açan vakıf, düzenledikleri kültür etkinliklerinde özellikle Alevi'nin dedesini, Sünni'nin hocasını, Hıristiyan'ın papazını biraraya getirip barışı seslendirmesiyle medyada yer aldı, tanındı. Bu etkinliklerin düzenlenmesinde Güngör Yıldırım'ın büyük emeği geçti. Halen başkanlığını Ahmet Ulaş'ın yaptığı vakıf, çalışmalarını sürdürmektedir.

YAKACIK SEYİT MUSTAFA EFENDİ DERGAHINI KORUMA, ONARMA, YAŞATMA DERNEĞİ

1993 yılında kurulan "Yakacık Seyit Mustafa Efendi Dergahını Koruma, Onarma, Yaşatma Derneği" bulunduğu çevrede ilgiyle karşılandı.

İlk kurucu başkanlığını Cafer Çelik'in yaptığı derneğin diğer kurucuları abece sırasına göre şunlardır:

Ahmet Şahin, Ali Boz, Ali Rıza Göktaş, Ali Rıza Polat, Cafer Parlak, Celal Şahin, Cemal Şener, Erol Şencan, Hüseyin Dinç, Kasım Takmaz, Kazım Haliç, Kenan Öztürk, Munzur Yıldız, Yasin Çelik.

Halen çalışmalarını sürdüren Dernek Yönetim Kurulu'nda şunlar görev yapmaktadır:

Hüsniye Takmaz (Başkan), Ahmet Şahin, Ali Boz, Binali Celep, Emir Yavuz, Hüseyin Dinç, Nusret Demirci.

HÜSEYİN GAZİ DERNEĞİ

Ankara Mamak semtinde bulunan Hüseyin Gazi Türbesini sahiplenen sakinler, kendi aralarında toplanarak "Hüseyin Gazi Derneği"ni kurdular ve türbeyi onarım çalışmalarına başladılar.

Halen Dernek başkanlığını yapan Gülağ Öz, dernek çalışmaları hakkında şu bilgileri verdi:

Dernek Çalışmaları, Demokratik Alevi derneklerinin çalışma biçimini benimsemekte ve Aleviliği, Anadolu Aleviliği biçi-

minde değerlendirmektedir. Demokratik Alevi dernekleriyle işbirliği yapmakta ve ortak çalışmalara katılmaktadır.

Dernek, Hüseyin Gazi Türbesi'ni onarmakta, halkın her türlü sosyal ve inançsal gereksinimlerini karşılamaktadır. Daha fazla hizmet için yeni projeler geliştirmektedir. 1997 yılında başlatılan Hüseyin Gazi Şenlikleri, her yıl Eylül ayının ilk haftasında tekrarlanarak geleneksel hale getirilmektedir.

Halen bu görevde bulunan Yönetim Kurulu üyeleri şunlardır:

Gülağ Öz (Başkan), Ali Yıldırım (Başkan Yrd.), Bahri Alptekin (Sekreter), Yaşar Elbistanlıoğlu (Sayman), üyeler: Abidin Güç, Cemal Mutluer, Cuma Kaman, Haydar Özer ve İsmail Zengin.

TAKİYECİLER

Takiyenin sözlük anlamı, göründüğü gibi olmayan, iki yüzlü, yalancıdır. Bu tanıma uygun hareket eden, Said-i Nursi'nin müritlerinden ılımlı İslamcı Fethullah Gülen Hoca'dır. Atatürk cumhuriyetini yıkmak için açtığı modern okullarda kıravatlı şeriatçılar yetiştiren Fethullah Hoca, mücahitlerine diyor ki: "Hedefe ulaşıncaya dek, onlardan görününüz: Rakı içmeniz gerekiyorsa, rakı içiniz; gerekirse oruç tutmayınız, namaz kılmayınız... Ta ki etkili makamlara gelinceye dek, böyle hareket ediniz. Bu sizin için bir cihattır. Cihatta her şey mübahtır!" Takiyeci Fethullah Hoca'nın iki yüzü açığa çıkınca, Amerika'ya kaçtı. Ama ektiği şeriat tohumları boy vererek yeşillenmeye devam etmektedirler... Çünkü Fethullah Gülen, seçimlerde destek verip Başbakanlık koltuğuna oturttuğu Bülent Ecevit tarafından olayın üzerine şal örttürerek korunmaktadır...

1979 yılında Türkiye'den İran'a ziyaret amaçlı giden Diyanet İşleri Başkanı Prof. Dr. Süleyman Ateş, Kum kentinde Molla yönetiminin ikinci güçlü adamı Şeriat Maderi ile görüşüyor. Şeriat Maderi, diyor ki Süleyman Ateş'e:

"Sayın Başkan! Sizin cumhuriyet rejiminiz Alevileri

ateistleştiriyor. Onları, ya siz sünnileştiriniz; ya da bırakınız biz onları şiileştirelim!..."

Bu görüşmeden sonra Sünni Şeriat ile Şii Şeriat anlaşmış/nikahlanmış olmalı ki, 1980'li yıllarda Alevi köylerinde cami yaptırma kampanyası başlatıldı. 1990'lı yıllarda da İran destekli Caferiler camileşti ve cami sayısını 300'e ulaştırdılar. Camiye gitmeyen Alevilere: "Sünnilerin camisine gitmiyorsunuz, bari bizim camimize geliniz. Çünkü biz de Aleviyiz!" diyerek takiye yapmaya başladılar.

Bu Caferilerin Türkiye'deki dini liderleri "Hüccettül İslam" ünvanlı Selahattin Özgündüz'dür. Özgündüz, radikal islamcı Necmettin Erbakan'ın Başbakanlığı döneminde (1996-97) iftar yemeğine çağrılan ve katılan Sünni Şeyhler arasında yer aldı. Aynı dönemde Ankara ili Sincan ilçesinde Refah Partili Belediye Başkanı tarafından düzenlenen irticai "Kudüs Gecesi"ne İran terör örgütleri Hamas ile Hizbullah liderlerinin posterlerini ve desteklerini sağlayanlardan oldu.

Bu takiyecilerin maskeleri düştükçe, Alevilerin asimilasyonu için devreye yenileri sokuldu.

DİYANET'İN ASİMİLASYON EYLEMİ

Alevilerin asimilasyonu için Alevi köylerine cami yaptırma kampanyası devam ederken, bu planın bir parçası olarak "Alevi-İslam" söylemi ile yeni asimilasyoncular yaratılıyor. Türk ırkçısı ülkücüler üzerinde denenen ve başarı elde edilen "Türk-İslam Sentezi"yle Araplaştırarak şeriatleştirme yönteminin, "Alevi-İslam" söylemiyle Aleviler üzerinde denenmesi uygun görülüyor. Süreç içerisinde "Alevi-İslam" söylemcilerinin, "Madem ki Allah'ımız bir, Kitab'ımız bir, Peygamber'imiz bir; o halde Aleviliğe ne gerek var?!.." diyerek, "Sünni İslam" içinde eritilmesi öngörülüyor...

12 Aralık 1991 tarihli gazetelerde bir haber göze çarpıyor: Diyanet'te bir Alevi toplantısı yapılmış; bu toplantıda Alevilerin hayrına kararlar alınmış ve bunlar 5 madde halinde özetlenmiş:

1- Diyanet'te Alevilere aktif ve etkin görevler verilsin.

2- Okullardaki zorunlu din derslerinde Alevilik de yer alsın.

3- Hutbe ve vaazlarda Alevilik de işlensin.

4- Radyo ve TV'de Alevilik tanıtımı da yapılsın.

5- Ramazan ayı gibi, Muharrem ayı da çeşitli etkinliklerle anılsın.

15 Aralık 1991 tarihli Nokta Dergisi'nde ise, gazeteci Miyase İlknur, durumu araştırıyor, "Diyanet'teki Gizli Alevi Toplantısı" başlıklı bir haber yazıyor. Öğreniyoruz ki, bu toplantı, Diyanet İşleri Başkan Yardımcısı Hamdi Mert ile Diyanet İşleri Başmüfettişi Abdulkadir Sezgin tarafından düzenlenmiş ve kendilerine yakın buldukları kimi Alevilerin katılımıyla yapılmıştır.

Bu toplantıya, **Hamdi Mert** ve **Abdulkadir Sezgin**'le birlikte Talim Terbiye Kurulu Üyesi **Nusret Hatipoğlu**, Gazi Üniversitesi Öğretim Üyesi Doç. Dr. **Süleyman Sarıtaş**, Ortadoğu Teknik Üniversitesi Öğretim Üyesi Doç. Dr. **Mustafa Yılmazkılıç**, AKM Türk Şiveleri Genel Sekreteri **Hüseyin Çelikcan**, Bakırköy Ticaret Lisesi din dersi öğretmeni ilahiyatçı **Mehmet Yaman**, Mamak İmam Hatip Lisesi din dersi öğretmeni ilahiyatçı **Hüseyin Tuğcu** ve Amasya-Uygur kasabasından Alevi Dedesi **Süleyman Er** katılmışlardır.

Aynı günlerde Diyanet'i ziyaret eden bir grup Alevi'nin daha adları açıklandı. Bunlar, Türkiye'den **Ali Akdayı, Ali Rıza Uğurlu, Hasan Meşeli, İbrahim Kalsen, İsmail Tanyeli, Kamber Özcivan, Mustafa Özcivan**; Almanya'dan **Derviş Tur, Kazım Batman, Kazım Erdoğan, Muhsin Cevahir ve Sabri Durukan**'dılar.

Bu görüşmelerden yaklaşık iki ay kadar sonra 22 Şubat 1992 tarihinde, Almanya'nın Köln kentinde, sünni radikal şeriatçı **"Avrupa Milli Görüş Teşkilatı"** kendi salonunda **"Alevi-Sünni Elele"** adlı bir panel düzenledi; bu panele şunlar katıldı:

Ali Yüksel (Avrupa Milli Görüş Teşkilatı Genel Sekreteri; olası bir şeriat devletinin halifesi), **Osman Baysu** ve **Süleyman**

Ertekin (Milli Görüş Temsilcileri), **Derviş Tur** ve **Ahmet Aydemir** (Alevi Cemaatleri Federasyonu Başkan ve Sekreteri), **İzzettin Doğan** (Alevi Dedesi... İzzettin Doğan bunu hep yaptı: Türk-İslam sentezcilerinin kurduğu **Aydınlar Ocağı**'na üye oldu. Ilımlı İslamcı **Fethullah Gülen**'in 27 Ocak 1997 günü Hilton Oteli'nde verdiği iftar yemeğine katıldı. **Çorum, Maraş, Sivas** katilleri olan faşist ülkücülerin kurduğu **Hollanda Türk Federasyon'u** tarafından 12-16 Mart 1997 tarihleri arasında düzenlenen beş günlük seri konferanslara katılma afişleri **Hilversum, Tilburg, Amsterdam, Nijmegen, Apeldoom** caddelerinde boy gösterdi; ilanları ise, 8 Mart 1997 tarihli **Sabah** ve 9 Mart 1997 tarihli **Milliyet** gazetelerinde kamuoyuna sunuldu, Alevileri çileden çıkarttı. Ve diğerleri...)

Ocak 1992 tarihli Diyanet Dergisi, Alevileri kapak yaptı. Bu toplantıya katılanlarla beraber bazı Alevilerin görüşlerine yer verdi. Alıntıladığımız asimilasyoncu görüşlerden bazıları özetle şöyledir:

Nusret Hatipoğlu: "1934 yılında Sivas'ın Gemerek ilçesine bağlı Karaözü Köyü'nde doğdum. Aleviyim. Biz, gözümüzü camide açtık. Bu nedenle köyümüzde hırsızlık, yolsuzluk yoktur. Neden yoktur? Çünkü okulla cami, imamla öğretmen yan yana; bunun için yoktur... Bugün ülkemizin geldiği noktada suni problemler yaratılıyor. Alevilik de öyle..."

Doç. Dr. Süleyman Sarıtaş: "Köyümüz tamamen Alevi idi. Sabah namazına dedemle beraber giderdim. Teravih namazlarında cami öyle dolardı ki, biz çocuklar, ayakkabıların üzerinde namaz kılardık. Cuma, Bayram ve Ramazan günleri ayrı bir kalabalık olurdu... Ramazan Orucu, yazın ekin harman zamanı bile tutulurdu... 12 Eylül 1980 öncesi Çorum olaylarına kadar biz Alevi-Sünni ayırımı diye bir şey görmedik. Açıkça söylüyorum: Marsistler bizi kullandılar..."

Hüseyin Çelikcan: "1936 yılında Çorum ili Merkez Kuşsaray Köyü'nde doğdum. Alevilik, Diyanet'te temsil edilsin deniyor. Ne kadar yanlış!... Alevilik bir din midir? Hayır? Bir

mezhep midir? Hayır! Bir tarikat mıdır? Hayır. Öyleyse neyi, nerde, niçin, nasıl temsil edeceksiniz? Bu, T.C. Devleti'nin bütünlüğüyle nasıl bağdaşır? İslamiyetin bir bütün olması esprisiyle nasıl bağdaşır?... Öyleyse Aleviliğin önce adını koyalım: Alevilik ne dindir, ne mezhep! O, bir siyasi tavırdır!..."

Hüseyin Tuğcu: "1959 yılında Emet ilçesinin Banatlar Köyü'nde doğdum. Köyümüz Alevi-Bektaşi köyüdür... Alevi-Sünni olayı, önce dini ve sosyal bir olgudur. Meseleyi kaynaklarından bilmek gerekir. Bilgisi, masal ve hikayelerden ibaret olan Ehlibeyt muhibi bazı dedeler ile olaya ateist, mataryalist açıdan bakanların meseleye çözüm getireceğine inanmıyorum... İşin aslını, özünü bilmek ve öğretmek gerek. Ben, bu yolu seçtim: Şu anda vardığım kesin sonuç, Alevi-Sünni arasında hiçbir fark yoktur, temel aynıdır..."

Mehmet Yaman: "Erzincan'ın Kemaliye ilçesine bağlı Ocak Köyü'ndenim. Köyümüz Alevidir, Kızılbaş Köyü olarak söylenir. İstanbul İmam Hatip Okulu'nu, peşinden Yüksek İslam Enstitüsü'nü bitirdim. Bakınız, şu masanın etrafında 7 Alevi, 2 Sünni, 9 kişi varız. Bir düşman hücum etti deseler, hepimiz birden kalkacağız. El-ele, el-Hakk'a, ya Allah deyip, Hızır Aleyhisselamı çağırıp, silahlarımızla, imanımızla o düşmanı kovacağız. Kovduk zaten. Hep böyle yaptık, yapacağız. Ayrılık yok. Ayrılıkta hayır da yok. (Ah bir de) Diyanetimiz, hutbelerinde, vaazlarında Alevi kardeşlerin gönlünü alacak ifadeler kullanıverse..."

Süleyman Er Dede: "1914 Amasya-Uygur doğumluyum. 77 yaşındayım. Yarım asırdır Ocağımızı temsil ediyorum. Kendi cemaatimden gördüğüm saygıyı, aynen Sünni kardeşlerden de gördüm. Temelde bir farkımız yok. Dinimiz İslam, Kitabımız Kuran, Peygamberimiz Muhammed Mustafa'dır... Kabirde Münkir ile Nekir bize "Alevi misin, Sünni misin?" diye sormayacak; "Dinin nedir? Kitabın hangisidir? Peygamberin kimdir?" diye soracaktır. Bakın, şu masa etrafında aynı şeyleri söylüyoruz: Temel inançlarda bir fark yoktur..."

Ahmet Demirhan: "Hasandede Şarapları Fabrikası'nın sahibiyim; istemeden bu işi yapıyorum. Ben, Şıh Feyzullah Dede'nin yanında yetiştim. Bugün Dede dediğimiz adamlar, Kelime-i Şehadeti düzgün biçimde getiremiyor. Kuran okumasını bilmiyor. Bu adamdan rehber olmaz; Mürşid-i Kamil hiç olmaz. Madem ki Kuran-ı Kerim'e inanıyoruz, öyleyse dinimizi öğrenmeliyiz. Çocuklarımızı dini eğitim veren okullara göndermeliyiz..."

Abdulkadir Sezgin: "Alevi, Peygamberimiz Efendimiz Hz. Muhammed Mustafa'nın ümmeti, amcası oğlu ve halifesi olmuş, bir İslam kahramanı olan Hz. Ali'ye yakın insan demektir. Buradan hareketle Alevi, Hz. Ali gibi iyi Müslüman olmak isteyen insan demektir... Bütün Müslümanlar, Ehlibeyt muhibbi (dostu) Alevi, bütün Aleviler Müslümandır. Yeter ki iman esaslarına inanmış bulunsunlar... Fark, sadece hangi tarikata mensup olup olmamakta vardır..."

Alevi asimilasyonunun bayraktarlığını yapan Abdulkadir Sezgin, yazdığı kitaplarda, konuştuğu konferanslarda, panellerde, sempozyumlarda bu yönünü hiç gizlemiyor; 9 Mart 1997 günü Sivas Atatürk Kültür Merkezi'nde de şunları açıkça söylüyor:

"Şimdi sıkı durun! Alevilerin hangi mezhepten olduklarını söylüyorum: Sivas Müftüsü Hazretleri de burada, tarikat mensupları ve lider kadrosundan olanlar da var. Herkes iyi dinlesin: Bizim Alevi, Bektaşi, Kızılbaş, Çepni, Tahtacı, Türkmen veya Sıraç dediğimiz insanların tamamı itikaden Maturudi, amelen HANEFİ mezhebindendirler... Evet, Sivas Müftüsü ile Cem Vakfı Şube Başkanı olan kardeşim aynı mezheptendir. Aralarında zerre kadar fark yoktur..."

TEPKİLER

Diyanet'teki Alevi asimilasyonuna yönelik "gizli" toplantı açığa çıkınca, Semah Kültür Vakfı başta olmak üzere birçok kuruluş ve kişi tepki verdi. Gazeteci-yazar Battal Pehlivan, dergi

ve gazetelere yansıyan bu tepkiler ile kendisinin bizzat görüşerek bilgi aldığı kişi ve kuruluşların tepkilerini derleyip "Aleviler ve Diyanet" adlı kitabında toplu halde yayınladı. Bu kitaptan yaptığımız alıntılar özet olarak şöyledir:

Selim Kazak (Semah Kültür Vakfı Genel Başkanı): "Diyanet Dergisi'nde yayınlanan ve haber değeri bakımından Sabah Gazetesi'nde (13-18 Şubat 1992 arası) tefrika edilen Alevilikle ilgili yazıyı ilgiyle okudum. Bu yazı sonucunda Semah Kültür Vakfı'm kurmakla ne derece yerinde bir iş yaptığımızı daha iyi anladım. "Dinimiz bir, Peygamberimiz bir, Kitabımız bir. Biz de Hz. Ali'yi seviyoruz. O halde bu farklılık niye? Böyle bir farklılık yok," diyorlar ve " Alevilik diye bir şey yok," demeye getiriyorlar. İşte yanlış burada başlıyor. Alevilik yoksa, niçin konuşuyoruz? Devleti temsil eden Diyanet'in yaklaşımındaki yanlışlıklar, görülüyor ki sürmektedir. Bu, Laik Devlet'e yakışmıyor. Devlet, bu yanlışlıkları düzeltmelidir. Ayrıca, Diyanet Dergisi'nde çıkan yazı, ülke bütünlüğünü sarsacak unsurlar içermektedir. Diyanet'in sunduğu bu yalan, yanlış bilgilerle uzlaşma zemini yaratılamaz..."

Cafer Özer Koç (Semah Kültür Vakfı Genel Sekreteri): "Çağdaş bir ülkede Diyanet'in yeri yoktur. İleri ülkelerde olduğu gibi, din hizmeti cemaatlere bırakılmalıdır. Laik devletin dini olmaz. "Eline, Beline, Diline" söylemi, Aleviliğin üç temel ilkesidir. İnsanı özgürleştiren; kimliğine ve kendi yeteneklerine sahip çıkmasını sağlayan; dinin katı ve aşılmaz kurallarını kırıp parçalayan; kulluğu reddederek, kamil insana ulaşmayı hedefleyen; insanın yaşamına, akıl ve düşünceyi egemen kılan bir yaşayış biçimi, yaşama kuralı ve kültürünün adıdır Alevilik... Alevilerin ve Aleviliğin yok sayıldığı, bu nedenle Alevilerin ikinci sınıf yurttaş görüldükleri gerçeği, dünden bu yana hiç değişmedi ki!... İnkar ve reddiye devam ediyor... Ülkeyi yönetenler, Alevilerin, kendi inanç ve ibadetleri olduğunu, bu inanç ve ibadetlerini özgürce yapma haklarının bulunduğunu (Anayasa 10 ile 24 ve İnsan Hakları Evrensel Bildirgesi giriş

maddeleri), kendilerinin gelenek-görenek ve kültürlerini yaşatmak üzere bir takım kurumlara ve örgütlenmelere ihtiyaç duyduklarını (örneğin, cemevi) biliyorlar, görüyorlar, duyuyorlar. Ama sorunun çözümü istenince, bunları asla bilmiyorlar, görmüyorlar ve duymuyorlar. Bilindiği gibi Aleviler, camiye gitmez, namaz kılmazlar. Ramazan orucunu değil, Muharrem orucunu tutarlar. Yani Aleviler, inançları bakımından Sünniler gibi inanmazlar, yaşamazlar. Ama inatla Aleviler, sünnileştirilmek istenirler... Eğer ülkemiz laik, çağdaş ve sosyal bir hukuk devleti ise, (üzülerek belirtelim ki, Türkiye'de laiklik, Sünni inancın özgürlüğü anlamına gelir), sözkonusu gerçeklere süratle el atılmalı ve bu talihsiz yanlışlıklar ortadan kaldırılmalıdır..."

Lütfi Kaleli (Semah Kültür Vakfı Genel Saymanı): "Toplantıya katılanların görüşlerini dikkatle okudum. Şunu gördüm ki, Diyanet'in çağırdığı Alevi kökenli arkadaşların hemen hepsi Alevi inanç ve kültüründen uzak, tamamen Sünni şeriatçı eğitimden geçmiş, halen Diyanet'e yakınlığı olan kişilerdir. Bu kişilerin Alevileri temsil etmesi düşünülemeyeceği gibi bilmedikleri Alevilik konusunda söyledikleri de kendilerini bağlar... Burada beni en çok düşündüren nokta, düne dek Aleviliği yok sayan Diyanet'in, bugün neden Aleviliği sahiplenme gereksinimi duyduğudur. İşin bu yönüne bakınca, şunu açıkça görüyoruz ki, şeriat ihraç eden ülkelerin son yıllarda Türkiye üzerinde önemli çalışmaları var. Bunlar, şeriatı iktidar yapmak istiyorlar. Nitekim, İran'da Humeyni iktidar olup Şii şeriatçılığını egemen kılınca, Türkiye'deki Sünni şeriatçıların hayranlığını ve desteğini kazanmakta gecikmedi. Bugün Diyanet'in bilgisi altında Alevi köylerine yaptırılan camilerle Aleviler asimile edilip şeriatçılığa çekilmek istenmektedir... Diyanet'ten sorumlu iki sünni kişinin, Alevilere umut verici beyanlarda bulunup Diyanet'te toplantı düzenlemeleri, Hakem Olayı'ndaki Muaviye oyununa benzemektedir... Diyanet İşleri Başkanlığı, kesinlikle devlet bünyesinden ayrılmalıdır. Kendi bütçesini kendisi oluşturmalı, kendi kadrosunu kendisi düzen-

lemeli ve beslemelidir. Devlet, onu denetlemeli, yanlışına olanak vermemelidir. Bu, laikliğin gereği olduğu kadar, dine saygının da gereğidir. Bir yanda "Devlet laiktir!" deyip, diğer yanda Diyanet'i devlet içinde tutarsak, bu laiklik olmaz. Bu, ancak iki yüzlü bir uygulama olur..."

Alevi Kuruluşlarının Ortak Görüşü:

"Diyanet İşleri Başkanlığı'nın yayınladığı Diyanet Dergisi'nin Ocak 1992 sayısında yer alan Diyanet İşleri temsilcilerinin Alevilik'le ilgili görüşlerine bakılırsa, Aleviliğin, şeriat kuralları içerisinde yüzeysel ve kasıtlı bir değerlendirmeye tabi tutulduğu gözlenmektedir. Onların bakış açısından hareket edince, İslamiyet'in ortak kitabı ve peygamberi tartışmasız olduğundan, Ehlisünnet görüşünü buraya bağlayarak, Alevilik olarak bir başka inancın olmadığı ortaya çıkmaktadır. Ya da kendilerini Alevi görenlerin, yanlışlıktan kurtularak, sünni şeriatçılığım benimsemeleri gerektiği anlaşılmaktadır. Hele Alevilik adına konuşturulan, çoğunluğu sünni inanç eğitimi almış devlet memuru sözde Alevi yurttaşlarla bu görüşlerin paylaştırılması ise, büsbütün Aleviliği asimile etmeye yönelik olduklarını göstermektedir. Sorun bu denli basit olsaydı, bin yılı aşkın süreden beri devam edegelen Aleviliği yok etmek veya Aleviliği sünnileştirmek politikaları, çoktan başarıya ulaşır ve bugün Alevilik de olmazdı.

İslamiyet, salt sünnilik değildir. Alevilik; İslamiyet'in, Orta Asya Türk geleneklerinin ve Anadolu'da yaşayan kültürlerin çağdaş bir sentezidir. Alevilik, çağına göre çağdaş, ilerici, yenilikçi bir yaşam biçimidir. İnsanı en yüce değer sayan bir inanç ve kültür birikimidir. Bu kültüre gönül veren sünni kardeşlerimizin de az olmadığım gayet iyi biliyoruz.

Anadolu Alevileri, İslamiyet'i kendi değer ölçüleriyle yorumlayan erdemli bir yolun takipçileridir. Alevilik, insan hak ve özgürlükleri uğruna verilen saygın ve onurlu savaşımın adıdır. O nedenle, Anadolu Aleviliği, bütün baskılara, sindirmelere ve kıyımlara rağmen sinmemiş, yok olmamış ve

günümüze dek yaşayagelmiştir. Bu inanç ve mücadele azmiyle, tarihi süreç içerisinde (Emeviler, Abbasiler, Selçuklular, Osmanlılar dönemlerinde olduğu gibi, günümüz Türkiye'sinde de) daima mazlumun, haklının yanında yer alarak savaşım vermiştir.

Yıllardan beri, Aleviliği yok sayan veya bu büyük toplumu gözardı edip suskun duran Diyanet İşleri Başkanlığı'nın, şimdi birdenbire şahlanması ve Aleviliği sahiplenmesi, pek hayra alamet değildir. Nitekim, Diyanet, özellikle kendi çizdiği stratejileri gereği, sözde Alevi dede ile yurttaşlar bularak ve yaratarak, Aleviyi Aleviye karşı kullanmak gibi özelde toplum, genelde ülke bütünlüğünü zedeleyici, bölücü, tehlikeli ve çirkin bir Yezit oyununa başvurmuştur.

Başta Diyanet İşleri ve Yüksek Sünni Uleması (!) şunu iyi bilsin ki, günümüz Türkiye'sinde Aleviler, "Laik, demokratik, sosyal hukuk devleti" olan, olması gereken Türkiye Cumhuriyeti Devleti'ne bağlı, saygılı ve sonsuza dek ülke bütünlüğünü koruyucudur.

Alevilerin ne camiye, ne ilahiyat ve imam hatip çıkışlı fetvacılara, ne de bu anlayıştaki Diyanet'e ihtiyacı vardır. Bu anlamda bir talebi de yoktur.

Bir çok ilerici, çağdaş toplumların kabullendiği gibi, Alevilerin de temel ilke edindikleri laiklik, din işlerinin devlet işlerinden ayrı olmasını öngörmektedir. Türkiye Cumhuriyeti, laik bir devlet olduğunu söylediğine göre, laikliğin gereğini yerine getirmelidir.

Ne yazık ki, Diyanet, ortaya koyduğu tutum ve davranışıyla toplumsal huzuru tehdit edici, toplumlar arasına nifak sokucu bir yol izlemektedir.

Devlet bütçesinden pay alan Diyanet, inanç toplumlarını kutuplaştırmamalı; hele salt kendi inancına saygı gösterip, diğer inançlara saldırmamalıdır. İbadet, inanç, insan hak ve özgürlükleri, gerek ulusal ve gerekse uluslararası düzeyde güvence altına alınmışlardır. Halen yürürlükte bulunan 1982 Anayasası'nın 10.

ve 24. maddeleri ile İnsan Hakları Evrensel Bildirgesi'nin 2. maddesi, "ırk, renk, cinsiyet, dil, din, siyasal ya da başka bir görüş, ulusal ya da toplumsal köken, mülkiyet, doğuş ya da benzeri bir başka statü gibi herhangi bir ayırım gözetilemez" ilkesini içermektedir.

Laik devletin resmi dini olmaz. Çünkü laiklik, dini inanç ve ibadet özgürlüğü demektir. Bir yanda laik devlet, yurttaşlarına "Siz laiksiniz. Dini inançlarınızı dilediğiniz biçimde ifade edip özgürce yaşayabilirsiniz" diyecek, beri yanda Diyanet adına resmi görüş beyan ederek, kul ile Tanrı arasında kalması gereken inanma ya da inanmama hakkına müdahale edecek!...

İşte bu olmaz. Bu davranış, dürüst değildir. Bu davranış, ikiyüzlülüğün tipik bir örneğidir. Bu, düpedüz desiseci Muaviye'nin siyasetidir.

Biz, gerçek yol göstericinin bilim olduğuna inanıyoruz.

Biz, bağışlayıcı ve hoşgörülü bir kültürün mensuplarıyız. Geçmişle ilgili olarak hiç kimseye küskünlüğümüz, kırgınlığımız ve düşmanlığımız yoktur. Lütfen bizi tahrik ederek yanlışa çekmeyiniz. Biz, günümüzü dostluk, barış içerisinde yaşamak ve bu yaşam biçimimizle geleceğe örnek olmak istiyoruz.

Bizim çatımız altında yobazlığa da, zorbalığa da yer yoktur ve olmayacaktır." İmzacı kuruluşlar:

Semah Kültür Vakfı, Hacı Bektaş Veli Kültür ve Tanıtma Derneği, Avrupa Alevi Cemaatleri Federasyonu, Turhal Kültür ve Dayanışma Derneği, Erzincan Başköy ve Çevre Köyleri Kültür ve Dayanışma Derneği, Cem Dergisi.

Öte yandan bu bildiriyi destekleyen ve demeçleriyle gazetelerde yer alan Alevi aydınlar da şunlar olmuştur: Arif Sağ (sanatçı), Baki Öz (yazar), Cemal Şener (yazar), Doğan Özcan (Emekli öğretmen), Rıza Zelyut (yazar), Yavuz Top (sanatçı), Behlül Ablak (avukat), Nejat Birdoğan (yazar), Abidin Özgünay (yazar).

Diyanet bir yıl sonra 23 Şubat 1993 tarihinde Ankara'da yapılan "Günümüzde Alevilik ve Bektaşilik" adlı panele de

damgasını vurdu. Bu panelde ilk toplantıya katılanlara Prof. Dr. Ruhi Fiğlalı, Prof. Dr. Süleyman Hayri Bolay, Hüseyin Piroğlu, Kadri Eroğan, Prof. Dr. Abdurrahman Güzel eklendiler. Yine Aleviliğin asimilasyonu gündemdeydi. Yine tepki aldılar. Ama yılmadılar, geri adım atmadılar ve kendileri dışındaymış gibi görünen yeni adlarla, yeni oluşumlar yarattılar...

CEM VAKFI

Kısaca "Cem Vakfı" olarak kamuoyuna yansıyan ve "Ilımlı İslamcılar" paralelinde "Alevi İslam" söylemiyle "Türk-İslam Sentezcileri"ne yakın duran bu vakıf, 12-Mart-1995 günü talihsiz şekilde yaşanan "Gazi Olayları"nın hemen sonrasında, bir hafta gibi kısa bir sürede Prof. İzzettin Doğan'ın başkanlığında "Cumhuriyetçi Eğitim ve Kültür Merkezi Vakfı" adıyla kuruldu. Cem sözcüğü bu başlıktan çıkartıldı; vakfın resmi senedinde ne Alevi, ne de Alevilerin ibadet şekli olan Cem'i çağrıştıran bir sözcük veya bir tanım kullanılmadı.

İzzettin Doğan'la beraber varlıklı 48 işadamı ile kurulan bu vakıf, daha kuruluş aşamasında dönemin ağzı ezanlı Başbakanı Tansu Çiller tarafından 2 milyar lira verilerek desteklendi ve "Devlet, kendi Alevisini yarattı!" izlenimini verdi...

Bu vakfın ilk yönetim kurulunda; Abidin Özgünay, Ali Tanrıverdi, Bayram Kaya, Doğan Bermek, Haydar Ulusoy, Hüseyin Erdoğan, İbrahim Polat, Mehmet Mustafa Ütebey, Mehmet Turgut Özcan, Mehmet Zeki Polat, Metin Poyraz, Mustafa Aygül, Ramazan Avşar ve Yakup Yesari Gökçe yer aldılar.

Gerek açık, gerekse örtülü olarak devletten aldıkları ve de işadamlarından topladıkları ekonomik güç ile kısa zamanda kurumlaşan ve medyada sıklıkla yer alarak adından söz ettiren Cem Vakfı, Türkiye ve Avrupa'da şubeler açarak çalışma alanını genişletti. Merkezi Kadıköy'de bulunan Hacı Bektaş Veli Derneği'nin Yenibosna'da temelini atıp inşaatını başlattığı Cem ve Kültürevini tamamlayıp orada merkezileşen Cem Vakfı, tek

belirleyici ve söz sahibi olan İzzettin Doğan'ın politik manevraları nedeniyle yara aldı: İzzettin Doğan'ın, 1995 seçimlerinde çete-mafya-dinci sarmalındaki Tansu Çiller'in Doğru Yol Partisi'ni desteklemesi; 1999 seçimlerinde ılımlı İslamcı Fethullah Hoca destekli Bülent Ecevit'in Demokratik Sol Partisi'ni desteklemesi, bardağı taşıran damla oldu; önce vakfa önemli katkıları olan 2. Başkan Abidin Özgünay, daha sonra vakfa büyük ekonomik yardımları bulunan Polat Holding'in sahibi İbrahim Polat ile beraber bazı işadamları vakıftan uzaklaştı.

Radikal ve ılımlı İslamcılara karşı duran, "Alevi İslam" söylemini ve eylemini asimilasyoncu bulan, "Anadolu Aleviliği"ni savunan demokratik Alevi örgütlerini, İran'lı mollaların ağzıyla "ateist" olarak suçlayıp onlardan uzak duran Cem Vakfı, günümüzde Türk-İslam sentezcileri ve Mevlevilerle beraber ortak toplantılar düzenlemekte, etkinliklerini cem dergisi ve radyosu ile sürdürmektedir.

Oysa demokratik Alevi örgütleri, Cem Vakfı'nı aralarında görmek, birlikte çalışarak toplum adına daha çok ve daha yararlı hizmetler üretmek üzere defalarca diyalog girişiminde bulunmuşlardır. Bu girişimlerden birisi, 6- Aralık- 1998 tarihli oturum kararı olarak İzzettin Doğan'a iletilmiş olmasına karşın maalesef bir sonuç alınamamıştır. Bu yazılı belge şöyledir:

Sayın İzzettin DOĞAN
CEM VAKFI GENEL BAŞKANI

İki yıl önce İstanbul özelinde başlattığımız Alevi-Bektaşi örgütleri arasındaki diyalog, kısa zamanda olumlu sonuç vermiş, bugün gelinen noktada Türkiye genelinde birlikte olmanın meyvelerini toplamaya başlamış bulunmaktayız.

Bildiğiniz gibi, seçilmiş 9 kişilik Diyalog Komisyonu'muz, Ocak 1997'de zatıalinizi Cem Vakfı merkezinde ziyaret etmiş, her örgüt kendi kimliğiyle yaşamak koşuluyla asgari müştereklerde buluşmayı önermişti.

Genel olmasa bile, Şahkulu özelinde Genel Müdürünüz sayın Hüseyin ORHAN ile bize katılmanız, olumlu bir adım olmuştu.

Diyalog Komisyonu'muz, Ağustos 1997'de Türkiye genelinde birliğin sağlanmasını Ankara'ya taşımış, Ekim 1997'de yapılan toplantıya 163 örgüt temsilcisi katılmıştı.

Pir Sultan Abdal Kültür Derneği merkezinde yapılan bu toplantıya Koalisyon Hükümeti'ni oluşturan ve destekleyen parti temsilcisi milletvekilleri de katılmıştı.

Orada olduğu gibi daha sonra görüştüğümüz Başbakan ve Yardımcısı da, birliğimiz içinde Cem Vakfı'nı sormuşlardı. Aynı soru, sizin özel girişimlerinizde, size de sorulmuştu. O nedenle siz de o günlerde bir toplantı düzenlemiştiniz. Kendi aramızdaki görüşmeler sonunda, sizin de bize, yönetim kurulu üyeniz sayın Hasan Hüseyin Erkan ile katılmanız, bizi birbirimizle vuruşturmak isteyen siyasi zihniyeti kırmış, Cumhuriyet tarihinde ilk kez -örtülü değil açık olarak- Devlet Bütçesinden - az da olsa- resmen pay almayı sağlamıştık. O para ile Ankara'da 5500 m^2 alanı olan 9 parsel satın aldık.

İstanbul'daki çalışmalarımız, şu aşamada Kadıköy Belediye'sinden 7,5 dönümlük bir arsanın Alevi-Bektaşi örgütleri adına tahsisini sağlamıştır. Esenyurt Belediyesi'nden 5 dönümlük bir arsanın tahsis sözünü almıştır.

Bu arada bir Alevi-Bektaşi üst örgütü oluşturma girişimlerimiz de olumlu aşamaya gelmiş bulunmaktadır. Bildiğiniz gibi mevcut Dernekler Yasası, sivil toplum örgütlerinin federasyon kurmalarına olanak tanımamaktadır. Biz bu engeli aşmak için 4 yıllık hukuk mücadelesiyle Alevi kimliğini resmi senediyle tescil ettiren Semah Vakfı'nı yeni sened ve ad düzenlemesiyle devreye soktuk. Beyoğlu 4. Asliye Hukuk Hakimliği'nce tescil edilen yeni sened, Vakıflar Genel Müdürlüğü'nün itirazıyla şu anda Yargıtay'dadır. Bu engeli aşacağımıza ve Alevi-Bektaşi adıyla yasal bir üst örgüte kavuşacağımıza inanıyoruz.

Bu ciddi çalışmalarımız, gelecek yıllarda daha büyük pro-

jelere imza atacaktır.

Gelecek yıllarda birlikte çalışmamız ve olumlu sonuçlar almamız için şimdiden örgütler arasında bir iç tüzük hazırlamaya ve ilkelerin saptanmasına gerek duyulmaktadır.

O nedenle Cem Vakfı Genel Başkanı olarak zatıalinizi ve Yönetim Kurulunuzu merkezinizde ziyaret etmek, bu konuları görüşüp karara bağlamak istiyoruz.

6 Aralık 1998 günü aldığımız oturum kararı gereğince buluşma gün ve saatinizi yazılı olarak tarafımıza bildirmenizi rica eder, çalışmalarınızda başarılar dileriz.

8 - Aralık - 1998

OTURUMA KATILAN ÖRGÜTLER VE TEMSİLCİLERİNİN ADLARI:

Divan Başkanı: Lütfi Kaleli: Semah Kültür Vakfı Başkanı
Divan Sekreteri: Serpil Doğan: H.B.V. Demeği Kadıköy Şube Bşk.
Divan Üyesi: Mehmet Çamur: Şahkulu Vakfı Başkanı
Divan Üyesi: Niyazi Yücel: Cem Vakfı Kadıköy Şube Başkanı
Arif Sağ: Karacaahmet Sultan Vakfı Başkanı
Mehmet Başaran: Karacaahmet Sultan Derneği Başkanı
Beyzade Özkahraman: H.B.V. Derneği Başkanı
İsmail Saçlı: H.B.V. Kültür Vakfı İstanbul Şube Başkanı
Cafer Doğan: Pir Sultan Derneği Gen. Yön. Kurulu Üyesi
Hüseyin Deveci: Kartal Cemevi Vakfı Başkanı
Hıdır Elmas: H.B.V. Derneği (Gazi Cemevi) 2. Başkanı
Kadir Karakurt: Garip Dede Türbesi Derneği Başkanı
Hüsniye Takmaz: Yakacık Seyyit Mustafa Efendi Derneği Bşk.
Ahmet Ulaş: Adalar Cem Vakfı Başkanı
Hüseyin Polat: Gazi Cemevi Sekreteri

İrtibat Bürosu: Tel: 0216 380 27 64 , Faks: 0216 373 21 55
Tel: 0216 492 20 78, 3 Hat, Faks: 0216 391 29 11
Tel: 0216 368 55 25, Faks: 0216 385 64 49

EHLİBEYT VAKFI

1996 yılında kurulan "Demokratik Dayanışma Vakfı"nın başkanı Fermani Altun'un girişimiyle 26 ve 27 Nisan 1997 günleri zengin, medyatik bir açılışla "1. Ehlibeyt Kurultayı" düzenlendi. Bu kurultaya ağırlıklı olarak İran Şii propagandacıları başta olmak üzere, Türkiye'de Şii şeriatıyla Alevileri asimile etmeye yönelik çalışmaları herkesçe bilinen İran destekli Caferiler'in dini lideri "Hüccettül İslam" Selahattin Özgündüz ve aynı paralelde çalışan Zeynebiye Derneği'nden Hacı Akyüz, Çorum'da oğlu Teoman Şahin'le "Ehlibeyt Camisi"ni yaptıran, çıkarttıkları bültenlerle Hacı Bektaş Veli'ye ve Alevilere, Bektaşilere saldıran Ehlibeyt Vakfı Başkanı Cemal Şahin, İstanbul'dan İmam Ali Derneği başkanı Ali Ekber Yeşil, 1999 seçimlerinde Fazilet Partisi'nden Tunceli Milletvekili adayı olan Cem Vakfı Bağcılar Şube Başkanı Hıdır Bulut, İzmir'den Ehlibeyt İnanç Eğitim ve Kültür Derneği başkanı Musa Kök, Malatya'dan Hacı Bektaş Veli Derneği başkanı Hasan Meşeli, 32 Ehlibeyt Derneğini temsilen Celil Gündoğdu gibi kişi, kuruluş ve temsilcileri katıldılar. Bu tarihten sonra kamuoyu tarafından kısaca "Ehlibeyt Kurultaycıları" olarak tanımlanan bu yapılaşmanın "Onursal Başkan"lığına Fermani Altun getirildi. Büyük masraflarla propagandaya dönük gerçekleştirilen "Ehlibeyt Kurultayları" ile taban oluşturmaya çalışan girişimciler, umduklarını bulacaklar mıdır, pek bilinmez; ama bilinen o ki, bunlar genel Alevi örgütlenmesi dışındadırlar. Fermani Altun, girdiği "Alevi Akademisi"nden de atılmıştır. Durum, 21 Kasım 1999 tarihli bir yazı ile Akademi Başkanı Mustafa Düzgün tarafından tüm Alevi-Bektaşi Temsilciler Meclisi Üyesi olan kuruluşlara bildirilmiştir. Fermani Altun ile Hıdır Bulut, Kerbela'da İmam Hüseyin'i şehit eden melunun zihniyetini sürdüren, tarihte birçok Alevi kırımı yapan ve Sivas'ta 37 canı katleden köktendincilerin Fazilet Partisi'nden 1999 seçimlerinde Milletvekili adayı olmuşlardır. Bunlar hakkında ayrıntılı bilgi kitabın sonunda verilmektedir.

AVRUPA'DAKİ ÖRGÜTLER

1970'li yıllarda Türkiye Birlik Partisi'nin yurtdışı örgütü şeklinde kurulan "Yurtseverler Birlik Federasyonu"nundan sonra 1980'li yıllarda uzun soluklu çalışmalar yapan ve ev ev dolaşan Derviş Tur, Şinasi Koç, Ahmet Kömürcü ve Kamber Kutlu gibi dedeler, Alevi kimlikli kuruluşların doğmasına öncülük etmişlerdir diyebiliriz. Mayıs ve Haziran 1988 aylarında yoğunlaşan bu çalışmalar, 1989 yılında meyve vermeye başladı.

28 Aralık 1988 günü Hamburg'ta Halis Tosun'un evinde toplanan Turgut Öker, Oruç Yağbasan, İsmail Kaplan, Hüseyin Yavuz, Rıza Cömert, Musa Şen ve Şakir Çal, Alevi kimlikli dernek kurmaya karar verdiler. Hazırlanan "Hamburg Alevi Bildirgesi" Mayıs 1989'da yayınlandı. 2-7 Ekim 1989'da "Alevi Kültür Haftası" düzenlendi. Ve Haziran 1990 tarihinde de "Hamburg Alevi Kültür Merkezi" kuruldu.

Aynı tarihlerde Hacı Bektaş Veli adıyla Ahlen, Bochum, Dortmund, Duisburg, Köln, Rheda-Wiedenbrück, Wisbaden, Saarbücken kentlerinde de dernekler kuruldu. Daha önce Berlin ve Münih'te kurulan dernekler de faaliyetlerini sürdürüyorlardı.

Bu dernekler, 27 Mayıs 1990 günü Dortmund'da biraraya gelerek kurdukları "Almanya Alevi Cemaatleri Federasyonu"nun ilk genel kurulunu yaptılar. Ve Derviş Tur başkanlığında Ahmet Aydemir (sekreter), İsmail Yağlı, Musa Bakır ve Uğur Aydoğdu'dan oluşan Yönetim Kurulu'nu seçtiler. Federasyon merkezini, Wisbaden kentine yakın olan Gustavsburg kasabasında faaliyete geçirdiler.

Federasyonun 2. Genel Kurulu, 30 Mayıs 1992 günü 33 dernek temsilcisinin katılımıyla Frankfurt Üniversitesi salonunda yapıldı; Yönetim Kurulu'na şunlar seçildi: İsmail Elçioğlu (Başkan), Ahmet Aydemir (Sekreter), Ahmet Kömürcü, Derviş Tur, İsmail Ebem, Mehmet Caba, Nail Yıldırım, Sabit Yıldız ve Uğur Aydoğdu.

Ancak bu süreçte izlenen yoldan memnun olmayanlar, Federasyonun hem adındaki "Cemaat" ifadesine "dinsel çağrışım" yaptığı için, hem de "Aleviliğin en iyi İslam" olduğunu vurgulayarak "Diyanet'te yer ve pay" almayı savunup, düzenledikleri panellere Alevi asimilasyonunda önemli bir misyon üstlenmiş olan Diyanet İşleri Başmüfettişi Abdulkadir Sezgin'i getirttikleri için karşı çıktılar, 12 Haziran 1993 günü Köln'de toplandılar. Bu toplantıya, Berlin Anadolu Alevileri Kültür Merkezi, Hamburg Alevi Kültür Merkezi, Hannover Alevi Kültür Derneği, Koblenz Alevi-Bektaşi Kültür Derneği, Köln ve Çevresi Alevi Kültür Merkezi, Lübeck Alevi Kültür Merkezi, Manheim Demokratik Aleviler Derneği, Nev-Münster Alevi Kültür Derneği ve Rheda-Wieden-brück Hacı Bektaş Veli Kültür Derneği katıldılar ve bir de sonuç bildirisi yayınlayarak, 30 ve 31 Ekim 1993 tarihlerinde bir erken genel kurul istediler.

Almanya örgütleri arasında bu kaynaşmalar olurken, Türkiye'de şeriatçılar ayaklandılar, 2 Temmuz 1993 günü Sivas'ta şeriat provası yaparak Madımak Oteli'ni ateşleyip 35 insanı cayır cayır yaktılar, 2 kişiyi de sokakta kurşunladılar...

Bu olay, 1978-1980 yıllarında meydana gelen Çorum, Maraş, Malatya, Sivas olaylarının bir devamıydı. Esas hedef Cumhuriyeti yıkmaktı. Cumhuriyeti yıkmak için de, tarihte olduğu gibi Aleviler katledilmeliydi...

Sivas katliamı, Türkiye'de olduğu gibi Avrupa'da da tepki ile karşılandı. Almanya başta olmak üzere Hollanda, Avusturya, İsviçre, İngiltere, Fransa'daki Alevi örgütleri etkinlikler düzenlediler, yangından kurtulan sanatçılardan Arif Sağ, İsmail Kaya, yazarlardan Battal Pehlivan, Lütfi Kaleli, örgütçülerden PSAKD başkanı Murteza Demir, HBVD başkanı Selahattin Özel'i çağırarak kamuoyu yarattılar. Duyarlı olan insanlar, örgütlenmeye yöneldiler ve var olan örgütlerine daha büyük ölçüde sahip çıktılar, Sivas mağdurlarına yardım yağdırdılar...

Böyle bir ortamda 36 dernek, 30 ve 31 Ekim 1993 günleri Federasyon Genel Kurulu'nu yaptı. Tartışmalı geçen toplantıda

federasyonun adı değiştirildi "Almanya Alevi Birlikleri Federasyonu" oldu. Federasyonun kurumlaşması için Dedeler ve Cenaze Kurumu; Basın-Yayın, Gençlik ve kadın kurulları oluşturulması, bir Alevi radyosu kurulması, demokratik kitle örgütleriyle dayanışmaya gidilmesi, Sivas mağdurlarına yardım kampanyasının sürdürülmesi kararlaştırıldı. Yeni yönetim kuruluna seçilenler, daha sonra kendi aralarında görev bölümü yaptılar. Böylece yeni yönetim şu şekilde oluştu:

Ali Rıza Gülçiçek (Genel Başkan), Necdet Saraç (2. Başkan), Mehmet Ali Ölmez (2. Başkan), Turgut Öker (Genel Sekreter), Gülüzar Cengiz (Genel Sayman) üyeler ise, Abbas Akbaba, Dursun Karadağ, Hasan Aydoğan, Kazım Kaya, Kemal Canik, Mehmet Caba, Sabit Yıldız, Saime Düzgün ve Uğur Aydoğdu.

Bu yönetim kurulu, Avrupa ve Türkiye ile bağlantılı olarak hızlı bir çalışmaya girdi; 36 üyeli Federasyonu, bir yıl sonra 120 üyeli dernekler topluluğuna ulaştırdı. Daha sonra, bu Federasyonu, Avrupa örgütlerinin üst birliği haline dönüştürmek üzere Avusturya, Fransa, İsviçre, İngiltere'de temsilciler belirledi. Ancak daha önce kendi özelinde federasyonlaşmış olan Hollanda bu girişime karşı çıktı.

Almanya Alevi Birlikleri Federasyonu, "Avrupa" Federasyonu olmak yönünde girişimlerde bulunurken, bir yandan da çıkarttıkları "Alevilerin Sesi" dergisiyle ve Ankara'da ortaklaşa kurdukları "Mozaik Radyo" ile etkinlik alanlarını genişletiyordu.

Ancak, Federasyonun bu genç yöneticileri, gördükleri ilgi nedeniyle hem Avrupa'yı hem de Türkiye'yi yönetmeye kalkışınca, bir süre sonra tepkiler almaya başladı. Önce adım "Avrupa Alevi Birlikleri Federasyonu" yapınca, Hollanda Alevi Birlikleri Federasyon Başkanı Fuat Doğan'ın sözlü ve yazılı açıklamalarıyla tepki aldılar. Sonra, Mozaik Radyo'nun kurulması sürecinde bazı olumsuzluklar yaşadılar...

Böyle bir ortamda Federasyon, 28 ve 29 Ekim 1995 günleri

4. Genel Kurulu'nu yaptı. Tartışmalı geçen kurultayda, yine Ali Rıza Gülçiçek başkanlığında yönetim kuruluna şunlar seçildi: Gülizar Cengiz, Necdet Saraç, Turgut Öker, Hasan Aydoğan, Kazım Kaya, Mehmet Ali Ölmez ve Sabit Yıldız yerlerini korurken, yeni üyeler şunlar oldu: Ahmet Aydemir, Ali Kaplan, Ali Kılıç, Aysel Demir, Derviş Tur, Hulisi Yıldız (İsviçre-Basel başkanı), İhsan Güvercin, İsmail Kaplan, Kemal Koca (Fransa), Kazım Kaynak (Avusturya-Viyana başkanı), Yüksel Alptekin.

Yapılan 5. Kurultay'da pek bir değişiklik olmadı. Yine Ali Rıza Gülçiçek'in başkanlığında yönetim kuruluna şunlar seçildi:

Ahmet Aydemir, Ali Kılıç, Ali Öztürk (İngiltere), Aziz Gök, Gülizar Cengiz, Hasan Aydoğan, Hıdır Temel, Hulisi Yıldız (İsviçre), Kazım Kaynak (Avusturya), Kemal Koca (Fransa), İhsan Güverçin, Necdet Saraç, Necati Şahin, Saime Düzgün, Sinan Erbektaş, Vahide Güverçin ve Yüksek Alptekin.

29 Ekim 1996 tarihinde yapılan 6. Genel Kurul'da Ali Rıza Gülçiçek, seçimlere katılmadı "Onursal Başkan" seçilip kenarda durdu. Yeni yönetim kurulu Ali Kılıç'ın başkanlığında şöyle oluştu:

Ahmet Aydemir (Bşk. Yrd.), Hüseyin Yavuz (Bşk. Yrd.), Dursun Arı (Sekreter), Saniye Berktaş (Sekreter Yrd.), Hasan Ejder (Sayman), Üyeler: Aysel Demir, İsmail Saygün, Kemal Arı, Metin Gül, Sinan Erbektaş, Soner Sünbül, Sultan Atıcı, Uğur Aydoğdu ve Yusuf Güverçin.

28 Kasım 1998 tarihinde yapılan 7. Genel Kurul'da, Federasyonun adı yine değişti. Bu kez başındaki "Avrupa" sözcüğü çıkartıldı, yerine "Almanya" sözcüğü konuldu. Aslında ta başından beri böyle olması gerekiyordu; çünkü doğrusu buydu. Almanya federasyonlaşırken, zaten Hollanda federasyonlaşmıştı. Diğer ülkelerde de örgüt sayısı arttıkça, her ülke kendi federasyonunu kuracaktı. Bu kaçınılmazdı. Nitekim süreç içerisinde bu doğru örgütlenme gerçekleşti, her ülke kendi özelinde federasyonlaştı. Almanya da doğruyu seçti. Yeni yönetim kurulu şöyle oluştu:

Ali Kılıç (Başkan), Necati Şahin (2. Başk.), Hıdır Bingöl (2. Bşk.), Turgut Öker (Sekreter), Saime Düzgün (Sekreter Yrd.), İsmail Demir (sayman), Hüseyin Tanış (sayman yrd.) üyeler: Ali Kocakahya, Cemal Özdemir, Faysal İlhan, Mehmet Çaba, Metin Gül, Oruç Yağbasan, Selahattin Göktürk ve Tayip Uyanık.

Ancak, bu seçimden kısa bir süre sonra 30 Ocak 1999'da Genel Başkan Ali Kılıç, siyaset yapmak üzere görevinden istifa etti, Türkiye'de Barış Partisi Genel Başkan Yardımcılığına getirildi. Dürüst bir hareketti bu. Şu veya bu partide siyaset yapmak herkesi demokratik doğal hakkıydı. Ali Kılıç bunu yaptı, istifa etti. Onun yerine yönetim kurulu, Turgut Öker'i Genel Başkan seçti, yürütmede ve yönetimde değişiklik yaptı. Ne var ki, bir süre sonra bazı yönetim kurulu üyeleri, başkan Turgut Öker ve arkadaşlarını sağa kaymakla suçlayarak istifa ettiler. Gerekçe olarak, depremzedelere yardım kampanyasında sağcı kuruluşlarla yöneticilerin yan yana gelmelerini gösterdiler. Bunu basına da yansıttılar. Pek hoş olmayan bu tartışma, kamuoyunda yankılandı; kimi suçlayanları desteklerken, kimileri de, deprem gibi yıkıma, ölüme neden olmuş bir felaket anında düşman Yunanistan bile Türkiye'ye yardıma koşarken ve de sağcısı solcusu bu konuda ortak çaba harcarken, böyle bir suçlamayı doğru ve haklı bulmadı. Çünkü bu, insani bir görevdi.

İstifa eden Hıdır Ali Bingöl, Mehmet Çaba, Rıza Aslan ve Tayip Uyanık'ın ayrılmasından sonra yönetim kurulu kendi arasında yeniden görev bölümü yaparak görevine şu heyetle devam etti:

Turgut Öker (Genel Başkan), Necati Şahin (2. Bşk.), Faysal İlhan (2. Bşk.), İsmail Demirtaş (Sekreter), Ali Kocakahya (Sekreter Yrd.) Selahattin Göktürk (sayman,) üyeler: Cemal Özdemir, Hüseyin Temiz, Metin Gül, Muzaffer Durkaya ve Oruç Yağbasan.

Yeni yönetim, bir yanda İzmit'te kurulan Umut Çadırkent'te hizmet verirken, bir yandan da Almanya'da Alevilerin inanç ve öğretisinin Alman okullarında anlatılması yolunda girişimlerde

bulundu. İlk aşamada 800 bin Alevinin yaşadığı Hamburg ve Kuzey Ren-Westfalya Eyaletlerinde eylem planına yöneldi. Bu konuda Alman devletinden Alevileri Temsil etme yetkisini almak üzere "Alevi Toplumu" adıyla yapılanmayı hedefledi. Ancak bu arada İslamcıların federasyonu okullarda Almanca İslam Din dersi verme yetkisini aldılar.

AVRUPA ALEVİ AKADEMİSİ

Avrupa Alevi Akademisi, 1 ve 2 Kasım 1997 günleri Almanya, Amerika, Avusturya, Belçika, Fransa, Hollanda, İngiltere, İsviçre, Kanada ve Türkiye'den katılan çok sayıda davetli temsilciler tarafından Hollanda'nın Heeze kentinde yapıldı.

HAK-DER'in evsahipliği yaptığı toplantının Divan Heyeti'ni Necati Şahin (Başkan), Nazım Ekşili (Yardımcı Bşk.), Ahmet Daşkapan (Yazman) ve Gülseren Ünal (Yazman) oluşturdular.

İlk gün, ünlü yazar rahmetli Fakir Baykurt gibi davetli konukların yaptığı genel konuşmalardan sonra Alevi Akademisi'nin işlevi ve önemi anlatıldı, tüzük tartışıldı. Tartışmalar sonunda tüzük alkışlarla kabul edildi.

Tüzük kabulünden sonra Akademi'ye ekonomik kaynak sağlamak amacıyla bir de vakıf kurulması önerildi. Bu öneri doğrultusunda yapılan tartışmalar sonucu Avrupa Alevi Akademisi'nin merkezi Almanya Köln kentinde, Vakıf merkezinin de Hollanda'da olması karara bağlandı.

İkinci gün yapılan toplantıda Avrupa Alevi Akademisi yönetim kuruluna şunlar seçildiler:

Mustafa Düzgün (Başkan), Ahmet Aydın, Ahmet Ali Erdoğan, Ali Haydar Avcı, Yüksel Alptekin ve Zafer Şenocak.

Avrupa Alevi Akademisi'nin amaçları içerisinde şu hizmetler yer almaktadır:

1- Enstitü, Yüksek okul, okul, kurs gibi eğitim ve öğretim kurumları açmak.

2- Yeterli bilgi, görgü ve kişiliğe sahip Dede, Baba yetiştirmek.

3- Bilim adamı, araştırmacı, yazar ve sanatçılar arasında iletişimi sağlamak.

4- Alevilik ve Alevilerle ilgili bilgi ve belgeleri toplayıp arşivlemek.

5- Alevi inanç ve kültürünü tanıtıcı bilimsel yayın kurumlarını oluşturmak.

6- Alevilikle ilgili konferans, kongre, seminer ve sempozyumlar düzenlemek.

ALMANYA'DAKİ DERGİLER

Avrupa'da Alevilerin yoğun yaşadığı Almanya, örgütlenmede başı çektiği gibi, dergicilik alanında da önde yer aldı. İsmail Elçioğlu'nun sahipliğini yaptığı "Ehlibeyt Dergisi" 1990 yılında çıkmaya başladığında, mektup sayfası büyüklüğünde daktilo ile yazılıp fotokopi çoğaltmasıyla dergileşiyordu. Ve yaklaşık bin okuyucuya ulaşıyordu.

Muhsin Cevahir'in sorumluluğunda çıkan "Gerçek İlim Dergisi" dizgi ve basımı fazla kaliteli olmasa da matbaa tekniğiyle çıkıyor ve taraf buluyordu.

Berlin'deki Anadolu Alevileri Kültür Merkezi'nin yayın organı olarak 1997 yılında çıkarılan "Al-Gül" dergisi, kuşe kâğıt, ofset basım, içerik ve kalite bakımından dikkat çekici bir dergi oldu. Halen sahipliğini dernek tüzel kişiliğinin, sorumlu Yazı İşleri Müdürlüğü'nü Dr. Yüksel Özdemir'in ve Genel Yayın Yönetmenliğini Hıdır Ali Bingöl'ün yaptığı dergi, yayınına devam etmektedir.

ALEVİLERİN SESİ DERGİSİ

Önce Almanya Alevi Federasyonu'nun yayın organı olarak çıkarılan "Mürşit Dergisi" daha sonra tarih oldu, onun yerini "Alevilerin Sesi" adlı dergi aldı. Bu derginin ilk sayısı, 1994 yılının başında çıktı. 20x28 ebat, 1. hamur kâğıt, 60 sayfa, ofset basımlı bu derginin sahibi Almanya Alevi Birlikleri Federasyonu adına Genel Başkan Ali Rıza Gülçiçek, Genel

Yayın Yönetmeni Necdet Saraç, Sorumlu Yazılışleri Müdürü Uğur Aydoğan, Haber Müdürü Zeynel Gül ve Genel Yayın Koordinasyonu Sabit Yıldız oldu. Yönetim yeri, Konrad-Adenaver-Str. 40, 51149 Köln olarak belirlendi.

İçerik ve kalite bakımından tatminkâr olan Alevilerin Sesi Dergisi, Federasyona bağlı derneklerin de sahiplenmesiyle satış trajını 15 bine ulaştırdı, kendini finans eder duruma geldi.

6. Genel Kurul'da Federasyon Genel Başkanlığına seçilen Ali Kılıç, 18. sayıdan (Mart 1997) itibaren derginin sahipliğini üstlendi, Genel Yayın Yönetmeni Uğur Aydoğdu, Yazılışleri Müdürü Ahmet Aydemir oldu.

30 Ocak 1999 tarihinde Genel Başkanlığa seçilen Turgut Öker, dergi sahipliğini Ali Kılıç'tan devraldı. Ve derginin 31. sayısı (Şubat 1999) itibariyle Genel Yayın Yönetmeni Hıdır Ali Bingöl, Yazılışleri Müdürü Metin Gül oldu.

HAK-DER

Kısa adı HAK-DER olan "Hollanda Alevi-Bektaşi Sosyal ve Kültür Dernekleri Federasyonu", Avrupa'nın ikinci büyük Alevi federasyonudur.

1980'li yılların sonlarına doğru biraraya gelmeye başlayan Hollandalı Aleviler, 1990'lı yılların başında örgütlenmeye başladılar. İlk aşamada Alkmar, Amersfoort, Amsterdam, Deventer, Hilversum, Maastrich, Oss, Roterdam ve Zaandam kentlerinde kurulan dokuz Alevi-Bektaşi derneği, dayanışmanın önemini kavrayıp genel sorunların çözümü için bir üst birlik kurmaya karar verdiler. Ve 1992 yılında Veli Çınar'ın başkanlığına HAK-DER'i kurdular.

Bu arada 1992 yılında Bergen, Haarlem, Op Zoom, Venlo ve 2-Temmuz-1993 Sivas cankırımından sonra Arnhem-Ost Gelderland, Borne, DAB-DER/Den Haag, AKM/Den Haag kuruluşlarıyla sayılarını 23'e çıkaran Alevi-Bektaşi dernekleri, dönem dönem HAK-DER'in çatısı altında toplandılar. Bugün ise federasyonun 16 üyesi vardır.

İlk kurucu Genel Başkanlığını Veli Çınar'ın yaptığı HAK-

DER, ikinci Genel Başkan Fuat Doğan'la 1994'ten 1997'e dek çalışmasını Türkiye'ye de kaydırdı. 1994'te kurulan "Alevi-Bektaşi Temsilciler Meclisi"nde yer aldı.

Fuat Doğan'dan sonra Genel Başkanlığa seçilen Yusuf Güneş'in yönetim kurulunda Adnan Yılmaz (Bşk. Yrd.), Müslüm Arslan (Bşk. Yrd.), Bülent Duran (Genel Sekreter), Lütfi Köseoğlu (Genel Sayman), Cemal Erdoğan (Sekreter Yrd.), Gültekin Alkaş (Sayman Yrd.; Üyeler: Mahir Eryılmaz, Selahattin Demircioğlu ve Turan Kızıl görev aldılar.

18 ve 19-Kasım-1999 tarihlerinde yapılan Genel Kurul'da HAK-DER yönetim kuruluna şunlar seçildiler:

Bülent Turan (Genel Başkan), Remzi Akyol (Gen. Bşk. Yrd.), Kenan Fuat (Gen. Bşk. Yrd.), Lütfi Köseoğlu (Genel Sekreter), Dursun Delice (Genel Sayman), Gül Akyol (Gen. Sek. Yrd.), Gültekin Alkaş (Gen. Sayman Yrd.); üyeler: Adnan Yılmaz, İbrahim Özcan, Mahir Eryılmaz, Turan Kızıl veYusuf Güneş.

Şu anda HAK-DER'e bağlı Alevi-Bektaşi Dernekleri bulundukları iller adıyla şunlardır:

AKM- Den Haag, DAB-DER-Den Haag, H.B.V.D.-Alkmaar, A.B.D.-Amersfoort, A.K.D.-Amsterdam, A.K.D.-Apeldoorn, HURCEM-Berg Op Zoom, A.K.D.-Dordrecht, A.K.D.-Doetinchem, A.K.M.-Rotterdam, A.B.D.-Hilversum, H.B.V.D.-Maastricht, H.B.V.D.-Nijmegen, A.K.D.-Utrecht, A.K.D.-Venlo, A.B.D.-Zaandan.

YOL (SERÇEŞME) DERGİSİ

HAK-DER'in yayın organı olan "Yol (serçeşme) Dergisi" 21x29,5 ebadında, 20 sayfadan oluşmakta ve aylık olarak yayınlanmaktadır. Ocak 2000'de 7. sayıya ulaşan Yol Dergisi'ne başarılar diliyoruz.

Öte yandan Zuid-Holland Alevi-Bektaşi Dernekleri Ortak Çalışma Komisyonu Yayın Organı olan "Canların Sesi" de yayına devam etmektedir. Başarılar dileriz.

DİĞER ÖRGÜTLENMELER

Alevi toplumunun yoğun yaşadığı Almanya'da Alevi örgütlenmesi bu süreçlerden geçerken, Avrupa'nın diğer ülkelerinde de Alevi örgütlenmeleri yaşamdaki yerlerini aldılar. Bunlardan Hollanda, federasyonlaşmada öncü oldu. Avusturya ve İsviçre bu konuda büyük çabalar gösterdiler. Hele Almanya, kendi alanına çekilince diğer ülkelerde de örgütlenme ve federasyonlaşma hız kazandı. 1998 yılına gelindiğinde Avusturya, Fransa, İngiltere ve İsviçre de federasyonlaştılar. Ve de aynı yılın ikinci yarısında toplanarak "Dünya Aleviler Birliği Konfederasyonu" adıyla bir üst örgüt kurmayı görüştüler. Ancak "Dünya" sözcüğünü kullanabilmeleri için, mutlaka bu oluşumun içinde Türkiye'nin de yer almasını uygun buldular. Bu nedenle Türkiye'de geniş katılımlı bir toplantıyı öngördüler ve Türkiye'deki örgütlerle görüştüler; 22 Ocak 1999 günü Ankara'da toplanmaya karar verdiler. Toplantıya şu örgütler tam kadro katıldılar:

Almanya Alevi Birlikleri Federasyonu (Genel Başkan Ali Kılıç, sonra Turgut Öker)

Avusturya Alevi Birlikleri Federasyonu (Genel Başkan Ahmet Işık)

Fransa Alevi Birlikleri Federasyonu (Genel Başkan Servet Demir)

Hollanda Alevi Birlikleri Federasyonu (Genel Başkan Yusuf Güneş, sonra Bülent Turan.)

İngiltere Alevi Birlikleri Federasyonu (Genel Başkan Baki Düzgün)

İsviçre Alevi Birlikleri Federasyonu (Genel Başkan Hulisi Yıldız)

22 Ocak 1999 günü Ankara'da Hacı Bektaş Veli Anadolu Kültür Vakfı salonunda toplanan Avrupa ve Türkiye'deki örgüt temsilcileri, uzun tartışmalardan sonra Türkiye'nin federasyonlaşması, yasalara göre olanaklı mıdır, değil midir? Üzerinde araştırma yapmak için Av. Kahraman Aytaç başkanlığında Av.

Ali Yıldırım, Av. Ali Yılmaz, Av. Fevzi Gümüş ve Lütfi Kaleli ile Necdet Saraç'tan oluşan bir "Hukuk ve Tüzük Komisyonu" kuruldu. Yeniden görüşmek üzere 30 Mayıs 1999'da toplamaya karar verdiler.

AVUSTRALYA'DAKİ ÖRGÜTLER

Bu süreçte Türkiye'den çok uzakta olan Avustralya'da yaşayan Aleviler de kendi aralarında örgütlendiler.

1969'da Türkiye'den göç alan Avustralya'da ilk Alevi örgütlenmesi, 1991 yılında Sydney (Sidney) kentinde yaşayan Ercan Can, Dursun Güzel, Cemal Kılıç, Cuma Doğan, Mustafa Sumaktaş, Kalender Doğancı, Kazım Koçak ve anaların anası Satı Can'm girişimleriyle başladı. Sydney'deki bu hareket diğer illere de örnek oldu. Böylece Melbourne (Melburun), Mildurra (Milcura), Spmgvale (Sıpringvel), Wollongong (Volongog) ve başkent Camberra (Kambera) kentlerinde kurulan dernekler, düzenledikleri kültür etkinlikleriyle seslerini duyurmaya başladılar. Dünya Aleviler Birliği oluşumu aşamasında Avustralya'daki Alevi kuruluşları da kendi aralarında bir federasyon kurmaya yöneldiler. İlk aşamada "Avustralya Alevi Toplum Konseyi"ni oluşturdular.

HACIBEKTAŞ TÖRENİNDE AÇIKLANAN İLK ORTAK BİLDİRGE

Bir yanda hukuk mücadelesi vererek Alevi kimliğini yasallaştırmak isteyen Semah Kültür ve Araştırma Vakfı, bir yandan da diğer Alevi-Bektaşi kuruluşlarıyla birlikte çalışmalara katılıyor ve bir üst örgüt kurmaya katkı sunuyordu. Bu toplantılardan biri de Hacıbektaş ilçesinde gerçekleşti. 31. Ulusal, 5. Uluslararası Hacı Bektaş Veli'yi Anma Töreni'nde (1994) toplanan Avrupa ve Türkiye'deki Alevi-Bektaşi örgütleri, iki günlük bir çalışmadan sonra ilk kez hazırladıkları ortak bildirgeyi, resmi tören aşamasında açıklama olanağı buldular.

30 yıldan beri devlet erkanının katıldığı bu törene, 1994

yılında ilk kez devlet, Cumhurbaşkanı düzeyinde katıldı. Ve Aleviler de ilk kez bu törende kendi seslerini kendi kimlikleriyle duyurdular.

Yine ilk kez bu törende "Hacı Bektaş Veli Dostluk ve Barış Ödülü" verilmeye başladı ve bu ödülün ilk sahibi, vakfımızın genel başkanı Lütfi Kaleli oldu. Örgütlerin ortak bildirisini de açılış töreninde Lütfi Kaleli okudu. TRT'den canlı yayınlanan, onbinlerce katılımcı canın coşkuyla dinleyip alkışladığı ortak bildirge, Lütfi Kaleli'nin şu girişiyle açıklandı:

Can dostlar merhaba!

Çeşitli ırk ve inançlar mozaiği Anadolu'nun inanç ve kültür pınarı Hünkar Hacı Bektaş Veli adına ilk kez düzenlenen "Dostluk ve Barış Ödülü"nün bana verilmesinden büyük onur duydum.

Bu ödüle beni layık gören düzenleme komitesine ve tüm Hacıbektaşlı dostlarıma teşekkür ediyorum.

Sivas katliamından kurtulmuş bir yazar olarak bu ödülün bana verilmesini, benim şahsımda tüm Sivas Şehitleri anısına bir saygının ifadesi olarak algılıyorum. Bu yönüyle de çok anlamlı ve önemli buluyorum.

Sivas katliamını gerçekleştirenlerin serbest bırakıldığı, Pir Sultan Şenliğini düzenleyenlerin idamla yargılanmak istendiği bir ortamda, ülkeyi yöneten ve yönetmek isteyen tüm siyasilere bu ödülün bir mesaj olmasını diliyorum.

Bu vesileyle şimdi, onbinlerce insanımızı buraya taşıyan Türkiye ve Avrupa'da kurulu bulunan yüzün üzerindeki Alevi-Bektaşi örgütlerinin ortak görüşlerini seslendirmek istiyorum:

"Bizler, ülkemizin gelecek sorumluluğunu omuzlarında duyan, demokrasi ve laiklik sorunlarımızın çözümlenmesinde, toplumumuzun en dinamik ve en çağdaş yapısını oluşturduğumuzu ve ülkemizin geleceğinde vazgeçilmez bir güç olduğumuzun bilincinde olarak, bugün içinde bulunduğumuz tehlikeyi görmekteyiz.

Aleviler, bu ülkenin tarihsel ve kültürel anlamda en köklü

ve en geniş tabanlı bir parçası olarak, bütün dinleri özgül akıl ile yorumlayan, etik, diyalektik ve laik anlamda en güvenilir toplum gerçeğidir.

Acıdır ki, bu gerçek, ülke tarihimizin hiç bir döneminde hak ettiği değerlerle algılanmamış, kendi yurdunda daima horlanmış, yok sayılmış, hatta katledilmiştir.

Bugünkü mevcut iktidar ve siyasi yapının düşünce ve uygulamalarında, toplumumuzun geleceğini daha büyük tehlikelere düşürdüğünü görmekteyiz.

Sivas olayları karşısında iktidarın tutumu bunun en açık göstergesidir. Hele topluma bilgi, sevgi, barış ve hoşgörü vermeye çalışan aydınların yakıldığı olaylarda, yakanların değil, yakılanların yargılanmaya kalkışılması yürekler acısıdır.

Bizler, Sivas Katliamı'nın, siyasi iktidarın bilinçli bir ihmali ve yüzkarası olduğunu söylüyoruz. DGM Başsavcısı'nın, Pir Sultan Derneği ile yazar Aziz Nesin'e idam istemini ise bu tavrın bir sonucu olarak görüyoruz.

Ayrıca bu niyeti, izin alınarak inanç ve geleneğimizi yaşatmayı amaçlayan bir şenlikte katliam yapanların açıkça korunması şeklinde yorumluyor ve bu anlayışı şiddetle, nefretle kınıyoruz.

Ülkede eğitim ve sağlık sorunları giderek büyük bir açmaza sürüklenirken; çocuklarımız sağlıksız beslenmenin çemberinde kıvranırken; insanlarımız, hastane kapılarında çile kuyrukları oluşturup, parasızlıktan rehin alınırken; neredeyse ülkenin her yüz metresinde bir cami ve Kuran kursları açılması ile zorunlu din dersleri uygulanması; Devlet bütçesinden büyük bir dilimin, başta Diyanet İşleri olmak üzere diğer birimler aracılığıyla şeriat özlemcilerine aktarılır olması; siyasi alanda demokrasi dışı tutum ve adaletsizliğin sürekli tırmandırılması; şeriatçılığın pompalanması; halklar arasındaki kardeşlik duyguları ile insan hak ve özgürlüklerinin yok edilmesi, ülkemizin ve toplumumuzun selameti bakımından öncelikli aşılması gereken sorunlarıdır.

Alevilerin aşağılanmalarına ve haklarının gasbedilmesi ile

alçakça yakılmalarına göz yumanlar; dün olduğu gibi bugün de katliamı gerçekleştirenlerle kolkola olanlar, ne yazık ki, hiç bir şey olmamış gibi, her yıl düzenlenen Hünkar Hacı Bektaş Veli'yi Anma Törenleri'ne katılarak, burayı bir siyasi şov haline dönüştürmek istemektedirler.

Hiç değilse burada, Ulu Pir'in huzurunda siyasal çıkar hesaplarının yapılmamasını istiyoruz. Ve bu ilçeyi, Pir'e yakışır biçimde imar edilmesini talep ediyoruz.

Alevileri görmezden gelerek laik bir devlet yapısının oluşturulamayacağını ve ülkede iç barışın sağlanamayacağını reddedilemez bir gerçek olarak savunuyoruz.

Varlığımızın, inanç ve felsefemizin, kültür ve düşüncemizin hak ettiği saygınlığa muhatap kılınmasını zorunlu bir istek olarak görüyoruz.

Devlet, ayrıcalıkları kaldırmadan halkın mutluluğunu sağlayamaz. Din, devlet eliyle, başka türlü düşünen, inanan ve yaşayanları ezmek için kullanılmamalıdır.

Devlet, artık bu alışkanlığını terk etmeli; siyasi iktidarlar artık tavırlarını değiştirmeli; Alevileri ve diğer etnik grupları yanlış hüküm ve yorumlarla değerlendirmeyi bırakmalıdır.

Bu istemlerimizin, bugüne değin olduğu gibi, bugünden sonra da gözardı edilmesi; sorunlarımızın çözümlenmesi, kimlik ve kültürümüzün resmen tanınması için gerçek ve somut adımların atılmaması halinde, Alevi toplumunu, kendi geleceğini belirlemeye yöneltecektir!..."

Bu bildirgenin okunmasından sonra Cumhurbaşkanı Süleyman Demirel'in yaveri ile Emniyet Müdürlüğü'nden bir komiser gelerek bildirgenin birer fotokopisini aldılar. Belli ki, devlet temsilcileri rahatsız olmuşlardı...

1. ALEVİ-BEKTAŞİ TEMSİLCİLER MECLİSİ

Aylardan beri üst birlik çalışmalarını sürdüren Alevi-Bektaşi örgütleri, nihayet 18-19 Kasım 1994 günleri İstanbul'daki Şahkulu Dergahı'nda yaptıkları toplantıda tüzüğünü kabul-

lendikleri "Alevi-Bektaşi Temsilciler Meclisi"ni kurdular.

Bu ilk Meclisi oluşturan örgüt temsilcileri, yazar ve sanatçılar şunlardır:

1- Avrupa Alevi Birlikleri Federasyonu Genel Başkanı Ali Rıza Gülçiçek ve Turgut Öker, Necdet Saraç, Gülizar Cengiz, M. Ali Ölmez, Kazım Kaya, Sabit Yıldız.

2- Hacı Bektaş Veli Kültür Dernekleri Genel Başkanı Selahattin Özel ve Necdet Yıldırım, Ali Eğer, Ceyhan Uslu, Mehmet Aydın, Eyüp Esen.

3- Pir Sultan Abdal Kültür Derneği Genel Başkanı Murtaza Demir ve Cafer Doğan, Hikmet Özkan, Yusuf Yolçınar, Metin Kuzugüdenlioğlu, Emel Sungur, Veyis Özer.

4- Hollanda Alevi Birlikleri Federasyonu Genel Başkanı Fuat Doğan ve Turabi Tercan.

5- Semah Kültür ve Araştırma Vakfı'ndan Genel Başkan Lütfi Kaleli, Cafer Özer Koç ve Yaşar Yılmaz.

6- Şahkulu Sultan Derneği Başkanı M. Ali Yılmazkaya ve Mehmet Çamur.

7- Karacaahmet Sultan Derneği 2. Başkanı Hıdır Uluer ve Fikret Karahan.

8- Anadolu Kültürlerini Koruma ve Araştırma Vakfı Başkanı Kamber Sönmez ve Zafer Özdemir.

9- Hacı Bektaş Veli Dergahı'nı temsilen Velayettin Ulusoy.

10- Hacıbektaş İlçesi Belediye Başkanı Mustafa Özcivan.

11- Cem Dergisi Sahibi Abidin Özgünay ve Süleyman Cem.

12- Nefes Dergisi Sahibi Hüseyin Erdoğan ve Cemal Şener.

13- Gönüllerin Sesi Gazetesi Sahibi Hasan Cendere.

14- Yurtta Birlik Gazetesi Sahibi Kamber Özcivan.

15- Kervar Dergisi Genel Yayın Yönetmeni İsmail Yıldırım.

16- Gazeteci-yazar Miyase İlknur ve Rıza Zelyut, Nejat Birdoğan, Reha Çamuroğlu, Ali Balkız, Şakir Keçeli, Atilla Erden, Fuat Bozkurt, Nedim Şahhüseyinoğlu, Hıdır Temel, İbrahim Armağan, Adil Ali Atalay.

17- Sanatçılar Arif Sağ, Mahzuni Şerif, Musa Eroğlu, Ali

Ekber Çiçek, Yavuz Top, Yolcu Bilgiç.

Yapılan seçimlerde tüzük gereği bir yıl süreli Meclis Oturum Başkanlığına Lütfi Kaleli, 15 kişilik Yönetim Kurulu'na da şu isimler seçildi:

1- Ali Rıza Gülçiçek (Genel Başkan), Selahattin Özel (Genel Sekreter), Abidin Özgünay, Ali Eğer, Turgut Öker, Murtaza Demir, Kanber Sönmez, Cafer Doğan, Cafer Özer Koç, Cemal Şener, Fuat Doğan, Mustafa Özcivan, Necdet Yıldırım, M. Ali Yılmazkaya, Fikret Karahan.

MECLİS'İN İLK BİLDİRİSİ

Alevi-Bektaşi Temsilciler Meclisi, ilk oturumundan sonra kamuoyuna açıklanmak üzere ilk bildirisini basına dağıttı. Bildiri şöyledir:

KAMUOYUNA

15-16 Ekim 1994 günlerinde biraraya gelen Türkiye ve Avrupa'daki Alevi örgütleriyle Alevi ileri gelenlerinin birlikte oluşturdukları Alevi-Bektaşi Temsilciler Meclisi, ilk toplantısını 19 ve 20 Kasım 1994 günlerinde İstanbul'da yaptı ve 15 kişilik girişimci yönetim kurulunu oluşturdu.

Bu toplantıda alman kararlar, aşağıdaki maddeler halinde somutlaştı:

1- Bundan böyle Alevi toplumunu ilgilendiren inançsal, siyasal, sosyal, kültürel konularda muhatap alınacak tek yetkili kuruluş bu TEMSİLCİLER MECLİSİ'dir. Bu Temsilciler Meclisi dışında bireysel olarak yapılan açıklamalar ve girişimler, Alevi toplumunu bağlamayacaktır.

Bu Temsilciler Meclisi, bilimsel, kültürel, inançsal ve sosyal alanlarda araştırma kurulları kurar ve sonuçlarını kamuoyuna açıklar.

2- Alevi kimliğinin yasal ve toplumsal kabul görmesini sağlar.

3- Her zaman yinelediğimiz gibi, laik devlet yapısında yer

almaması gereken Diyanet İşleri Başkanlığı'nın kaldırılmasını, inanç ve ibadet işlerinin ilgili topluluklara bırakılmasını savunur.

4- Okullarda salt bir inancın dayatması olarak okutulan zorunlu din derslerine son verilmesi konusunda girişimlerde bulunur.

5- Tunceli'de köyleri yakılan, zorla göç ettirilen canlarımızın kendi mekanlarında yaşam koşulları yeniden oluşturularak geri dönmelerinin sağlanması ve ülkemizdeki kirli savaşın son bulması için bu topraklar üzerinde yaşayan halkların eşitliği, özgürlüğü ve gönüllü birlikteliği temelinde çalışır.

6- Temsilciler Meclisi olarak uzun zamandan beri Alevi toplumunun istemleri karşısında suskun ve tavırsız kalan siyasi çevrelerin bu tutumları devam ettiği müddetçe tercihini laik ve demokratik bir Türkiye'den yana koyan, emeği en yüce değer sayan, insan hak ve özgürlükleri konusunda mücadele veren tüm kitle örgütleriyle birlikte çalışmayı esas kabul eder.

Alevi-Bektaşi Temsilciler Meclisi

OLUŞTURULAN KOMİSYONLAR

1- BİLİMSEL ARAŞTIRMA, İNCELEME VE EĞİTİM KOMİSYONU: Abidin Özgünay, Adil Ali Atalay, Ahmet Aydemir, Ahmet Şahin, Ali Balkız, Ali Sümer, Atilla Erden, Bülent Duran, Cafer Özer Koç, Cemal Şener, Fuat Bozkurt, Hıdır Temel, İlhan Cem Erseven, İsmail Şimaloğlu, İsmail Yıldırım, Lütfi Kaleli, Mesut Baş, Metin Kuzugüdenlioğlu, Nejat Birdoğan, Rıza Zelyut, Turgut Öker, Yaşar Yıldırım, Yaşar Yılmaz.

2- BASIN YAYIN KOMİSYONU: Eyüp Esen, Hasan Cendere, Kanber Özcivan, Necdet Saraç, Şakir Keçeli, Zafer Özdemir.

3- DEDELER KOMİSYONU: Abidin Kargınoğlu, Ahmet

Büyükşahin, Ali Tekin, Dertli Divani, Fuat Erenler, Hasan Balaban, Hasan Demiral, Hıdır Uluer, Hikmet Özkan, Hüseyin Gazi Metin, Hüseyin Orhan, İbrahim Özer, İsmail Cemaloğlu, Mahmut Aydın, Mithat Güler, Muharrem Ercan. M. Naci Orhan, Rıza Eloğlu, Salman Kara, Velayettin Ulusoy.

4- DEMOKRATİK KİTLE ÖRGÜTLERİYLE EŞGÜDÜM KOMİSYONU: Abdurrahman Kurtaslan, Derya Çelebi, Kadir Kınay, M. Ali Ölmez, Veyis Özel.

5- GENÇLİK KOMİSYONU: Ali Ekber Arslan, Ali Ekber Sevin, Ali Şahin, Ayhan Aydın, Cemil Özdoğan, Cevat Üstün, Hasan Akkol, Murat Küçük, Nilgün Kılıç, Saim Kahraman, Şevki Taciroğlu.

6- KADIN KOMİSYONU: Didem Eğer, Emel Sungur, Gülizar Cengiz, Gülten Demirhan, Naime Nayman, Nilgün Kılıç, Taciye Solmaz.

7- KÜLTÜREL, SANATSAL ETKİNLİKLER KOMİSYONU: Ali Çağan, Arif Sağ, Emel Sungur, Hasan Aydoğan, Musa Eroğlu, Talip Şahin.

Alevi-Bektaşi Temsilciler Meclisi'nin çalışmaları yoğunlaşınca, yürütmenin üstünde yedi kişilik Başkanlık Divanı oluşturuldu. Böylece Ali Rıza Gülçiçek'in Genel Başkanlığında Selahattin Özel, Ali Doğan, Arif Sağ, Cafer Özer Koç ve Yaşar Yılmaz, Başkanlık Divanı'nda yer aldılar.

1. Alevi-Bektaşi Temsilciler Meclisi, çalışmalarına başlayınca, başta Abidin Özgünay olmak üzere bazı kurucular süreç içinde istifa ettiler, ayrıldılar.

Abidin Özgünay, 1960'lı yıllarda çıkarttığı ve 1990'h yıllarda yeniden çıkartmaya devam ettiği Cem dergisiyle toplumun tanıdığı bir kişiydi. Meclis'te bulunması bir kazançtı. Ama O, tercihini, İzzettin Doğan'la beraber Cem Vakfi'm kurmaktan yana kullandı. Ancak İzzettin Doğan'ın "Türk-İslam Sentezci" politikasıyla uyuşamadı, bir süre sonra Kültür Müdürü Reha Çamuroğlu ile beraber Cem Vakfı kuruculuğundan ve Cem dergisi sahipliğinden ayrıldı; daha sonra Barış Partisi Genel

Başkanlığına getirildi. Bu görevini sürdürürken önemli ameliyatlar geçirdi ve sağlık nedeniyle olağanüstü Kurultay'da görevini Ali Haydar Veziroğlu'na bıraktı. Partinin kendisini feshettiği 9-5-1999 gününe dek parti üyesi olarak kalan Abidin Özgünay'a acil şifalar ve uzun ömürler diliyoruz.

DEMOKRATİK BARIŞ HAREKETİ

Cumhuriyet Halk Partisi, Doğru Yol Partisi'yle olan Koalisyon Hükümeti'ni bozunca, 24 Aralık 1995 tarihinde erken seçim kararı alındı. Her parti, seçimi kazanmak için kolları sıvadı. Bu süreçte bir eli çete mafyada ve onlarla bağlantılı olan ırkçı Alpaslan Türkeş'in Milliyetçi Hareket Partisi'nde, diğer eli ise, köktendincilerin ılımlı İslamcısı Fethullah Gülen Hoca'da olan ve de devlet yönetimi ile kadrolarını bunlarla paylaşma görüşmeleri yapan Doğru Yol Partisi Genel Başkanı Tansu Çiller, bir yandan da Alevilerin oyunu almak için kendisine yakın bulduğu İzzettin Doğan'la görüşmekte ve Bütçe'de yeri olmayan hayali üç trilyon lirayı Alevilere vereceğini ilan etmekteydi.

İşte böyle bir ortamda toplanan Alevi-Bektaşi Temsilciler Meclisi, bu çirkin siyasi olayı kınıyor ve "Alevilerin satılık oyu yoktur!" diyerek tepki gösteriyor ve bu tepkisini, Bağımsız Milletvekili adayları çıkartmak kararı olarak kitleler önünde seslendirmek istiyor...

O ana dek Alevi örgütlerinin dışında olan ve bir yıl kadar önce sosyal demokrat kimlikli bir siyasi parti kurmak girişiminde bulunan, tüzük hazırlığı için Prof. Dr. Zafer Üskül, Prof. Dr. Doğu Ergil gibi alanlarında uzman kişilere görev veren eski politikacı işadamı Ali Haydar Veziroğlu, birçok kişiyle görüşüyor. O arada Lütfi Kaleli ile de görüşmek gereği duyuyor. Gazeteci Miyase İlknur, Lütfi Kaleli'ye ulaşıyor, Veziroğlu'nun isteğini iletiyor. 1995'in bir ilkbahar akşamı Hilton Oteli'nde Ali Haydar Veziroğlu, Lütfi Kaleli, Av. Haydar Özdemir ve Miyase

İlknur buluşuyorlar. Veziroğlu, deneyimli politikacı olarak Türkiye'nin fotoğrafını çiziyor, yozlaşan siyasete yeni bir soluk gerektiğini söylüyor; daha önce Bülent Ecevit'e destek verdiğini, DSP kurulduktan sonra umduğunu bulamadığını; bu kez Deniz Baykal'ı desteklediğini, yeniden yapılaşan CHP'nin de umduğu gibi çıkmadığını; şimdi kendisinin bir parti kuracağını açıklıyor. Karşılıklı görüş alış-verişi yapılıyor... Genel eğilim o ki, kurulacak parti, Türkiye'yi kucaklayacak bir parti olacak...

Bu erken seçim kararıyla hareketlenen siyaset, Alevi-Bektaşi Temsilciler Meclisi yöneticileri ile Ali Haydar Veziroğlu'nu ilk kez 3 Kasım 1995 günü biraraya getiriyor. İkinci toplantı 7 Kasım 1995 tarihinde ve yine Ankara'da Ali Haydar Veziroğlu, Alevi-Bektaşi Temsilciler Meclisi ve Avrupa Alevi Birlikleri Federasyonu Genel Başkanı Ali Rıza Gülçiçek, Alevi-Bektaşi Temsilciler Meclisi üyeleri Arif Sağ (Karacaahmet Vakfı Başkanı), Ali Doğan (Hacı Bektaş Veli Anadolu Kültür Vakfı Genel Başkanı), Cafer Özer Koç (Semah Kültür ve Araştırma Vakfı Genel Sekreteri), Selahattin Özel (Temsilciler Meclisi Genel Sekreteri ve Hacı Bektaş Veli Derneği Genel Başkanı), Gülizar Cengiz (Almanya Alevi Birlikleri Federasyonu Genel Başkan Yardımcısı), Yaşar Yılmaz (Semah Kültür ve Araştırma Vakfı), Necdet Yıldırım (Hacı Bektaş Veli Derneği) ve gazeteci Miyase İlknur'un katılımıyla yapılıyor. Ali Haydar Veziroğlu, politikayı bilen kişi olarak, "Bağımsız adayları finanse edecek ekonomik gücünüz var mı?" diyor. Yok olduğunu görünce, ekonomik destek veriyor. Süreç içerisinde de, kendi partileşme projesini Alevi-Bektaşi Temsilciler Meclisi potansiyeliyle bütünleştirmek istiyor... Ve bütünleşiyor, Çankaya'nın göbeğinde bir merkez binası satın alıyor, personeller tutuyor, profesyonel anlamda işe sarılıyor...

25 Kasım 1995 günü Ankara Atatürk Spor Salonu'nda, Avrupa'dan uçaklar dolusu, Anadolu'nun dört yanından otobüsler dolusu gelen binlerce kişinin katılımıyla gayet görkemli ve coşkulu bir toplantı yaşandı; bu gövde gösterisi görsel ve

yazılı basında yayınlanarak kamuoyu oluşturuldu.

Tüm masrafları karşılayan ve trilyonlar harcayan Ali Haydar Veziroğlu, bu görkemli toplantıdan sonra dizginleri ele aldı. Ne var ki bu durum, Temsilciler Meclisi'nde ikilik yarattı ve dağılma sürecini başlattı.

Ülke genelinde çıkartılan 30 dolayındaki Bağımsız Milletvekili adayının durumunu kamuoyu yoklamasıyla saptayan Ali Haydar Veziroğlu, umduğu gibi en az 20 milletvekili çıkartıp Meclis'te etkili bir grup kuramadığım, o arada CHP'nin de yüzde 8 dolayında oy alarak barajı aşamadığını görünce, bağımsız adayları geri çekme kararı aldı ve seçimlere bir hafta kala adayları geri çekti. Bu karar, CHP'ye yaradı, yüzde 10 barajını kılpayı aşarak 49 Milletvekiliyle Meclis'e girdi. Ama bu karar, Alevi siyasi hareketine itibar kaybettirdi ve o ilk çıkışın coşkusu söndü...

Her ne denli bu siyasi oluşum resmi olmasa da, seçim sonrası resmilik kazanacak şekilde projelendirildi ve adına "Demokratik Barış Hareketi" denildi. 25 Kasım 1995'ten 1 Ekim 1996'ya dek geçen partileşme sürecinde Geçici Yürütme Kurulu'nda şu isimler görev aldı:

Ali Haydar Veziroğlu (Genel Başkan), Cafer Özer Koç (Genel Başkan Yardımcısı), Selahattin Özel (Genel Başkan Yardımcısı), Sargın Kurtulmaz (Genel Sayman), Üyeler: Ali Doğan, Ali Rıza Gülçiçek, Arif Sağ, Ali Sarıgül, Cengizhan Paşaoğlu, Tansu Kocakanat, Ulvi Öztürk, Yaşar Yılmaz ve Zafer Günal.

2 Ekim 1996 tarihinde tüzüğünü tamamlayan ve ilgili makama resmen başvuran Demokratik Barış Hareketi Yürütme Kurulu'nda şunlar görev aldı:

Prof. Dr. Mehmet Eti (Genel Başkan), Cafer Özer Koç (Genel Başkan Yardımcısı), Tuncay Atay (Genel Sayman), Üyeler: İrfan Kartal, Kemal Ekinci, Kemal Kumkumoğlu ve Selahattin Özel.

Aralarında eski milletvekilleri Ali Haydar Veziroğlu, Doğan

Onur, Kemal Ataman ve Lütfi Şahin'in de bulunduğu 106 girişimci tarafından kurulan Demokratik Barış Hareketi, tüzüğünde Diyanet İşleri Başkanlığı'nın, laik devlet yapısında olmaması gerektiği anlayışından hareketle, bu kurumun devlet bünyesinden çıkarılmasına yer verdiği için, Anayasa'nın 136. maddesine ters davrandığı gerekçesiyle hakkında kapatılma davası açıldı. Parti yöneticileri, bu aşamada mahkeme kararını beklemeden Barış Partisi'ni kurdular.

Gerek Demokratik Barış Hareketi'nin, gerekse Barış Partisi'nin tüzük ve programları, son derece demokrat, gerçekçi ve Alevi istemlerini kucaklayıcı olması nedeniyle tarihteki yerini alacaktır.

BARIŞ PARTİSİ

Barış Partisi, Prof. Dr. Mehmet Eti'nin Genel Başkanlığında 10 Aralık 1996 tarihinde resmen kuruldu. Bu arada Demokratik Barış Hareketi de, Av. Turgut İnal Başkanlığında devam ederek hukuk mücadelesi verdi. Ve kapatılmadı. Ancak, partisel olarak bir fonksiyonu kalmadığından 1999 ocağında kendi kendisini feshetti.

Barış Partisi'nde Prof. Dr. Mehmet Eti'nin Genel Başkanlığı 10 Aralık 1996'dan 14 Temmuz 1997'ye dek devam etti.

Yazar Abidin Özgünay'ın Genel Başkanlığı, 14 Temmuz 1997'den 30 Aralık 1998'e dek sürdü. Bu sürede ağır bir kalp ameliyatı geçiren Abidin Özgünay'ın yerine Genel Başkan olan Ali Haydar Veziroğlu, 31 Aralık 1998'den 9 Mayıs 1999'a dek bu görevde kaldı.

10 Aralık 1996'dan 9 Mayıs 1999 tarihine dek geçen sürede Barış Partisi Başkanlık Divanında şu isimler görev aldılar: Sıralama abece ile şöyledir:

Ali Kaplan, Ali Kılıç, Atilla Arslan, Cafer Özer Koç, Cengizhan Paşaoğlu, Doğan Onur, Hayri Elçioğlu, Hayri Gürkan, Hüseyin Ergün, Hüseyin Kıyançiçek, İrfan Kartal, Kemal Ataman, Kemal Ekinci, Kemal Kumkumoğlu, Lütfi Keskin, Lütfi Şahin, Makbule Altuner, Nail Koç, Nedret Cebeci,

Orhan Balaban, Reha Çamuroğlu, Selahattin Özel, Seydi Altun, Şerif Felekoğlu, Tuncay Atay, Turgut İnal, Ülvi Öztürk, Yüksel Mermerkaya...

18 Nisan 1999 erken seçimlere katılan Barış Partisi, kamuoyu oluşturmak için düzenlediği mitingler ve etkinlikler, ne yazık ki medyada yer almadı. Parti Programı, hemen tüm etkin gazetelerde tam sayfa yayınlatıldı, televizyon kanallarına büyük paralar akıtıldı, yine de gereken etki yaratılamadı. Medya, Barış Partisi'nin programı, projesi ve düşüncesiyle fazla ilgili olmadı, sadece ilan alma aracı olarak gördü.

"Adlarımız farklı, soyadımız Türkiye!" sloganıyla tüm Türkiye'yi kucaklamak isteyen Barış Partisi, ne var ki, 1995 seçim öncesi yaptığı çıkışla gördüğü coşkuyu ve ilgiyi Alevi toplumundan da görmedi. Ve 18 Nisan 1999 seçimlerinde Türkiye genelinde ancak 80 bin dolayında oy toplayabildi.

Bu beklenmedik sonuç, partinin de sonu oldu. Derhal Kurultay'ı olağanüstü toplayan Genel Başkan Ali Haydar Veziroğlu, hiç zaman geçirmeden 9 Mayıs 1999 tarihli Kurultay karar ile Barış Partisi'ni kapattı.

KÖY DERNEKLERİ

Alevi tabanı olan il, ilçe ve köy adlarını taşıyan yüzlerce dernekten bazıları şunlardır:

Divriği Kültür Derneği, Arguvanlılar Derneği ve Vakfı, Ermişli (Germişili) Kültür Derneği, Tokatlılar Derneği, Turhal Kültür Derneği, Arısu Kültür Derneği, Çamdalı Kültür Derneği, Yeşilçat Köyü Kalkındırma Derneği, Gölcük Sultan Baba Derneği, Şabanözü Kızılcali Derneği, İmranlı Kültür Derneği ve Vakfı, Kızılırmak Köyleri Derneği, Erzincan Başköy ve Çevre Köyleri Kalkındırma Derneği...

Bu arada Tokat'ın Niksar ilçesinde olduğu gibi 1995 yılında kurulan ve kendi özelinde etkinliklerde bulunan Hacı Bektaş Veli Eğitim ve Kültür Vakfı gibi bağımsız çalışan kuruluşlar da vardır.

DERGİ VE GAZETELER

Türkiye'de ilk bağımsız Alevi gazete ve dergisi olarak 1966 tarihinde yayın hayatına başlayan Ehlibeyt Yolu gazetesi ile Cem dergisi görülmektedir. Ama dernek yayın organı olarak 1964'te yayınlanan "Karahöyük" dergisi öne geçmektedir.

KARAHÖYÜK DERGİSİ

Bizim saptayabildiğimiz ilk Alevi derneğinin ilk yayın organı "Karahöyük" dergisidir.

İlk sayısı 1-Temmuz-1964'te çıkan dergi, 16x23 ebadında 3. hamur kağıda entertip dizim, tipo basımlı, 32 iç sayfadır. Fiyatı 150 kuruştur. Ayda bir çıkmaktadır. Sahibi ve Mesul Müdürü, Hacıbektaş Kültür, Kalkınma ve Yardım Derneği adına Hüsrev Şir Ulusoy'dur. Yönetim yeri; Necatibey Cad. Yayla Ap. No: 6/12 Yenişehir-Ankara'dır.

İlk sayısında derginin çıkış amacı şöyle belirtiliyor:

"Karahöyük Dergisi, her sayısında susayan gönüllere sevgi, dostluk, kardeşlik, birlik ve beraberlik, umut, mutluluk sunacak, dertlerinizi ve isteklerinizi dile getirecektir...

Dergimiz, adını, Horasan'dan kalkıp Anadolu'ya yerleşen ve kurduğu insanlık, sevgi inançlarıyla yüzyıllar boyu Türklüğe güven, ışık saçan ve yaslı günleri umuda, mutluluğa kavuşturan büyük bir Veli'nin güvercin donunda konduğu söylenen bir tepeden almaktadır. Bu bembeyaz güvercin, O'nun kurduğu birlik, dostluk, barış, sevgi ve kardeşlik sembolüdür.

İlkelerini kopmaz bir bağlılıkla benimsemiş bulunduğumuz büyük Atatürk'ün "Hayatta En Hakiki Mürşit İlimdir" sözü, yasamızdır..."

Derginin ilk sayısında, Ord. Prof. Dr. İsmail Hakkı Baltacıoğlu, "Sünniler ve Aleviler"; Prof. Dr. Afet İnan, "Atatürk'ün Fikir Cephesi"; Doç. Dr. Bedri Noyan, "Hacıbektaş-ı Veli Hayatı ve Felsefesi"; Yusuf Kınık, "Gerçek Atatürkçülük"; Gürel Eke, "Arkadaşlık"; Dr. Amil Artus, "Köy

Kalkınması"nı işliyorlar; Mehmet Lütfi Altuğ, "Dertli"nin yaşam ve şiirlerini sunuyor; Yük. Zir. Müh. Ahmet Toksoy, "Çiftçinin Köşesi" ve Dr. Ali Haydar Ulusoy, "Sağlık Köşesi"nden bilgiler aktarıyorlar...

Derginin 1-Ağustos-1964 tarih ve 2. sayısı, 16-Ağustos-1994'te yapılacak Hacı Bektaş-ı Veli Türbesi'nin açılış töreni için özel olarak hazırlanmış; Dergah'ın tüm özellikleri ve mekanları bir bir anlatılmış bir belgesel önem kazanmıştır.

Derginin Ağustos 1964 tarihli özel sayısında, "Dernekler Birleşecek mi?" başlığı altında deniliyor ki:

"Amaç bakımından birbirine tamamen uyan iki dernek, Hacıbektaş Kültür, Kalkınma ve Yardım Derneği ile Hacıbektaş Turizm ve Tanıtma Derneği neden birleşmezler? Ülküsü ve amacı bir olan, aynı mutlu hedefe ulaşmayı dernekler halinde teşkilatlanarak ciddi bir şekilde gerçekleştirmek isteyen bu iki derneğin birleşmelerini engelleyen sebep nedir?

Aramızdaki ayrı-gayrı ne zaman kalkacak?..."

36 yıl önce iki dernek arasındaki ayrı-gayrılık, belli ki rahatsızlık yaratmış, birleşme çağrısı yapılmaktadır. 36 yıl sonra 2000 yılına girdiğimizde çoğalan derneklerimiz arasında yine ayrılık-gayrılık yaşanmaktadır. Dileğimiz kurulan Alevi-Bektaşi Temsilciler Meclisi'nin bu ayrılık-gayrılığa son verip, Alevi kuruluşlarının birlikteliğini sağlamasıdır...

EHLİBEYT YOLU GAZETESİ ELMALI VE ORTACA OLAYLARI İLE "MUMSÖNDÜ" OYUNU

Aleviler adına çıkan ilk gazete "Ehlibeyt Yolu" oldu. Doğan Kılıç Şeyhhasanlı'nın sahipliğini yaptığı gazete haftalık olarak 1966'da yayına başladı. Genç ve atak olan Doğan Kılıç, o yıl patlak veren Elmalı ve Ortaca Olaylarının üzerine cesurca gitti, hayli itibar kazandı. 28x41 ebat, 8 sayfa olan gazete, ne yazık ki uzun ömürlü olamadı.

17-Aralık-1965'ten 25-Ekim-1966'ye dek Diyanet İşleri Başkanlığı yapan İbrahim Bedrettin Elmalı'nın, yaptığı bir konuşmada "bir avuç Alevi var. Alevilik Sönmüştür!" demesi ve Diyanet İşleri'nde Nurcuların kadrolaşmasına yardım etmesi, Alevilerin haklı tepkisine neden oldu. Doğan Kılıç 10-8-1966, 26-10-1966 ve Ali Gali 29-6-1966 tarihli Ehlibeyt Yolu gazetesinde en sert yazılar yazdılar ve manşetleriyle kınadılar.

Haziran 1966 başında ulusal basında yer alan bir haber Alevileri derinden yaraladı: Muğla'ya bağlı Ortaca Kasabası'nda 16 Sünni Nurcu köy halkı, "Aleviler, minareyi yıktı, camiyi yaktı!" yalanıyla ayaklandırılmış ve Alevilere baskın verilmiş...

Malatya Hacı Bektaş Veli Dernek Başkanı ve CHP İl Genel Meclis üyesi Abbas Önen, hemen İçişleri Bakanı'na bir tel çekiyor; Ortaca Alevilerinin yalnız olmadığım, gerekirse oraya gidebileceklerini söylüyor ve suçluların cezalandırılmasını istiyor. Anında cevap veren Bakan, böyle bir şey olmadığını, haberin gazetecilerin yalanı olduğunu belirtiyor... Bunun üzerine Abbas Önen, Malatya'da ileri gelen Alevileri topluyor. Toplantıya İsmail Özdemir (Tıllo İsmail, AP İl Genel Meclis Üyesi), Av. Ali Tunç (Belediye Hukuk Müşaviri), Hasan Altuntaş (İşadamı), Arzuman Eren (İşadamı), Hüseyin Karataş (Gayret Gazetesi Sahibi), Mehmet Kendirli (Halk Postası Gazetesi Sahibi), Lütfi Kaleli (Sebat Gazetesi Sahibi), Aliseydi Tunç (İşadamı), Müseyip Alp (çiftçi), Ali Ökçelik (İşadamı), Av. Münir Doğan Baloğlu (Edebiyat Öğretmeni), Hüseyin Özcan (Turan Emeksiz Lisesi İç Hizmet Şefi), Veli Özdemir (Emekli Polis), Rıza Pektaş (Ticaret Odası Müdürü), Rıza Aydın (Kore Gazisi, emekli Astsubay) ve diğerleri katılıyorlar. Olayın doğruluğunu yerinde tetkik etmek üzere Lütfi Kaleli ile Rıza Aydın'ı Ortaca'ya gönderiyorlar. Üç gün Ortaca ve Fethiye'de soruşturma yapan ikili; Malatya'ya dönüp öğrendiklerini anlatıyorlar: Ortaca'ya bağlı Fevziye köyünde ağaca bağladıkları kocasının gözleri önünde özürlü bir Alevi kadınına beş

Nurcu Sünni tarlada tecavüz etmişler; sonra da bu çirkin eylemlerini ört-bas etmek için ikinci bir çirkin yalan uydurarak Nurcu Sünnileri ayaklandırıp Alevilerin bulunduğu sinemaya 500 kişilik silahlı bir güç ile saldırmışlar...

Bu haber, yerel gazetelerde manşet oldu; makalelerle kınandı ve olaydan iktidarda olan Adalet Partisi sorumlu tutuldu. Çünkü Başbakan Süleyman Demirel, başında takke camide namaz kılarak dini siyasete alet edip o günlerin radikal İslamcıları olan Nurcuları azdırıyordu...

İktidar partisine olan tepki, özelde bu partiden Malatya Milletvekili seçilen Hüseyin Doğan Dede'ye yöneldi, kınama telleri çekildi, özetle denildi ki: "Ya Meclis'te sesimiz ol; ya da Nurcular'a destek veren İslam Köylü çoban Sülü'ye parmakçı olma; istifa et!.."

Aynı tepkiler, daha genel boyutta Ehlibeyt Yolu Gazetesinin 16-6-1966, 29-6-1966, 20-7-1966,27-7-1966 tarihli sayılarında yer aldı. Lütfi Kaleli, yerel gazetesinde yayınladığı görüşlerini, "Ortaca Olayları" başlığı altında 27-7-1966 tarihli Ehlibeyt Yolu gazetesinde topladı.

Haftalarca bu konu konuşuldu, tartışıldı. Ama Hüseyin Doğan'ın Meclis kürsüsünden bunu dile getirmemesi veya istifa etmemesi üzüntü yarattı...

14-Mayıs-1950'de CHP'den Malatya Milletvekili seçilen Hüseyin Doğan Dede, daha Meclis'e girer girmez sağaçark etti: Türkçe ezanı Araplaştıran; Köy Enstitülerini kapatıp yerlerine İmam-Hatip okulları ve Kuran Kursları açan, Nurcuların lideri Said-i Nursi'nin sırtını sıvazlayıp siyaset meydanlarında oy avcılığı yapan ve "Siz isterseniz hilafeti bile geri getirebilirsiniz!" diyerek, irticayı azdıran Başbakan Adnan Menderes'in Demokrat Partisi'ne geçti; bunları içine sindirerek, büyük oğlu Doğan Doğan'ın il başkanlığı ile Demokrat Parti'yi Malatya'da yaşatmaya çalıştı. Ama bir daha Demokrat Parti'den milletvekili seçilemedi; 27-Mayıs-1960 devriminde partisi kapatıldı, kendisi gözaltına alındı, tutuklandı ve Sivas

Kabakyazısı'nda yattı...

Alevi toplumu merhametlidir; acıyan ve bağışlayandır. Mağdur olan Hüseyin Doğan Dede'yi, yeni seçim döneminde yine sahiplendi; seçim bölgesi olan Balıyan'ın 22 köyünde oy kullanılan 3399 geçerli oyun 2686'sını (yüzde 80.32) vererek bunu kanıtladı ve 10-Ekim-1965'te liste başı olan Nurcu Hamit Fendoğlu (Hamido) ile beraber Adalet Partisi'nden Malatya Milletvekili seçildi...

Ne var ki Hüseyin Doğan Dede, tüm nurani yüzlülüğüne ve dinsel liderliğine karşın, Ortaca'daki çirkin tecavüz ve Alevilere saldırı karşısında beklenen tepkiyi vermedi, 1969'da milletvekilliği sona erdikten sonra İstanbul'a yerleşti, 1983'te Hakk'a yürüdü, cenazesi Malatya'ya götürüldü, Kırlangıç köyünde toprağa verildi. Tanrı rahmet eylesin... Büyük oğlu Doğan Doğan da sağ siyasette umduğunu bulamadı, Malatya'yı terk edip Mersin'e yerleşti... Küçük oğlu İzzettin Doğan ise, solu ve özellikle köy kırsalındaki Alevi gövdeyi ezen 12-Eylül-1980 cuntasından icazetli olarak kurulan Milliyetçi Demokrasi Parti (MDP)'nin kurucusu oldu. 6-Kasım-1983 seçimlerine iddialı katılan bu parti, Doğan Dede'nin seçim bölgesi olan Balıyan'ın 22 köyünden ancak 428 (yüzde 11.43) oy alabildi ve Türkiye'de de umduğunu bulamadı, bir süre sonra kapandı. İzzettin Doğan, bu kez "Hiç kimse bana sağcılar adam öldürüyor dedirtemez!" diyen, ama açıkça sağcı katilleri "polise yardımcı" kılarak himaye eden ve açtığı 230 İmam-Hatip okulu ile irtica şampiyonluğunu elinde tutan Süleyman Demirel'in Doğru Yol Partisi (DYP)'nden kontejan adayı oldu, liste başı olarak girdiği 29-Kasım-1987 seçimlerinde, seçim bölgesi olan Balıyan'ın 22 köyünden ancak 657 (yüzde 12.26) oy alarak seçilemedi...

Ortaca olayının yankıları devam ederken Malatya'ya gelen bir tiyatro topluluğu, "Mumsözdü" oyununu sahneledi. Malatyalı Aleviler, bu kez daha kalabalık olarak Dedekargın köyünde toplandılar, durumu değerlendirdiler ve valiyle

görüşmeye karar verdiler. Seçtikleri Abbas Önen, Doğan Doğan, İsmail Özdemir ve Lütfi Kaleli'den oluşan komisyonu, Alevileri temsilen vali Alırıza Aydos'a gönderdiler. Valiyi ziyaret eden komisyon, "Mumsöndü" oyununda Alevilere yapılan bir iftiranın gerçekmiş gibi gösterildiğini, bu yönüyle Alevilere hakaret edildiğini vurgulayarak, oyunun yasaklanmasını istedi. Ancak vali, "Bu bir sanat eseridir, yasaklayamam!" dedi, tartıştılar, tepki verdiler ve bu tepkilerini yerel gazetelerde kamuoyuna duyurdular. "Mumsöndü" oyunu sahneden kaldırıldı.

YÜZKARASI KATLİAMLAR

1950'li yıllarda tohumlanan, 1960'lı yıllarda yeraltından yeryüzüne çıkan irtica, Nurculuk adı altında düşmanı olan Atatürk'e saldırmaya, Atatürk'ün heykellerini, büstlerini kırmaya ve Atatürkçülere, o arada Ortaca Olayında olduğu gibi Alevilere fiili tecavüze başladılar. Oy köleliği yapan siyasetçilerden aldıkları ödünle iyice azıtan köktendinciler, süreç içerisinde siyasal ve terör örgütlerini kurdular, faili meçhul cinayetlere imza atar oldular. Prof. Dr. Muammer Aksoy'dan Doç. Dr. Bahriye Üçok'a; Turan Dursun'dan Çetin Emeç'e; Musa Anter'den Ümit Kaftanoğlu'na; Uğur Mumcu'dan Prof. Dr. Ahmet Taner Kışlalı'ya dek birçok aydını katlettiler.

24-Ocak-1993'te bombalı suikast sonucu katledilen gazeteci yazar Uğur Mumcu'nun 9 katili yedi yıl sonra yakalandı. 11-Mayıs-2000 günü olay yerinde yapılan tatbikatta katliamcılardan Abdülhamit Çelik ve Yusuf Karakuş, kendileriyle beraber olan üç İranlının olayı planlayıp uyguladıklarını itiraf ettiler. Yapılan operasyonlarda yakalanan çok sayıda kişinin ülkücü faşist ve İran yanlısı köktendinciler olduğu açıklandı. Ve Mumcu katillerinden Hasan Kılıç'ın ifadesiyle 21-Kasım-1999 günü cinayete kurban giden Prof. Ahmet Taner Kışlalı'nın katilleri Ferhan Özmen, Hakkı Şanlı ve Necdet Yüksel 14-Mayıs-2000 günü yakalandılar. Bunların, 6-Ekim-1990 günü bombalanan Doç Dr. Bahriye Üçok ile 31-Ocak-1990 günü kurşunlanan Prof. Dr. Muammer

Aksoy'un katilleri oldukları saptandı. Bu cinayeti işleyen Selam gazetesine bağlı Tevhid, İslami Hareket, Hizbullah, İlim, Menzil adlı İslamcı terör örgütlerinin "İran'ın Özel Harp Örgütü" olarak nitelendirilen "Kudüs Savaşçıları"nın emrinde çalıştıkları anlaşıldı.

Türkiye için birer yüzkarası olan bu bireysel katliamların bir de toplu boyutu var. Yakın tarihimizde meydana gelen bu toplu katliamlardan bazılarını burada anımsatmak istiyoruz:

MALATYA

17-Nisan-1978 akşamı, Malatya Belediye Başkanı Hamit Fendoğlu (Hamido), kendisine posta ile gönderilen paketi evinde açınca, gelini ve torunuyla beraber parçalanarak öldüler... Bunu beklercesine hemen eyleme geçen faşist ve köktendinciler, Alevi mahallelerine, işyerlerine ve ilerici derneklere saldırdılar. İlk aşamada üç Alevi lise öğrencisini katlettiler. Kana doymadılar, saldırılarını sürdürüp katlettikleri insan sayısını sekize çıkarttılar. Yüzlerce ev ve işyerini tahrip ettiler... Yapılan saptamalara göre bombalı paket, ülkücülerin yoğunlukta olduğu Ankara Nükleer Araştırma Merkezi'nde yapılmış ve gönderilmişti... Anlaşılan o ki, faşistler, Nurcu Fendoğlu'nu öldürmekle taraftarlarını harekete geçirtmişlerdi...

KAHRAMANMARAŞ

23-24 Aralık-1978 günleri K.Maraş'ta meydana gelen katliamda, yine faşist ve köktendinciler rol almışlardı. Bu katliamın blançosu korkunç olmuştu: Tam 111 Alevi ve ilerici insan katledilmiş; binin üzerinde insan yaralanmış; 552 ev, 289 işyeri ile 8 oto tahrip ve talan edildikten sonra yakılmıştı...

ÇORUM

Yine faşistler ve köktendinciler, 25-Mart-1980 günü Çorum'da CHP'li bir şöförü Alaca yolunda öldürerek toplu katliamı başlattılar. 28-Mayıs-1980 günü ilerici iki polisi, 2-Haziran-1980 günü bir köylüyü; 4-Haziran-1980'de dört ilericiyi; 30-Haziran-1980'de bir lise öğrencisini katlediyorlar. Ve 2-Temmuz-1980'de yoğunlaşıp 7-Temmuz-1980'e dek devam

eden katliamda tam 57 Alevi ve ilerici insanı katlediyorlar... 200'den fazla insanı yaralıyorlar. Yüzün üzerinde ev ve işyeri ile iki kamyonu tahrip, talan ettikten sonra yakıyorlar...

1. SİVAS

1. Sivas katliamı, 4-Eylül-1978 günü yapıldı. Yine faşist ve köktendinciler, Alevilerin yoğun yaşadıkları Divriği İlçesi'nde başlattıkları eylemlerini Sivas merkezine taşıdılar. İlk gün altı kişiyi katlettiler. İkinci gün katlettikleri insan sayısını onikiye çıkarttılar. Yüzlerce kişiyi yaraladılar. Bine yakın ev ve işyerini tahrip ve talan ettikten sonra yaktılar...

2. SİVAS

2. Sivas katliamı, yine faşist ve köktendincilerin ortak organize eylemleri sonunda 2-Temmuz-1993 günü Cuma namazından sonra yapıldı. Madımak Oteli'ni ateşe veren caniler 35 güzel insanı cayır cayır yakarak, 2 kişiyi sokakta kurşunlayarak katlettiler; bir o kadar insanı da yaraladılar... Atatürk Cumhuriyetini yıkmak ve şeriat devletini kurmak üzere ayaklanıp şeriat provası yapan caniler, ne yazık ki merkezi ve yerel yönetimden himaye gördüler; yargılanıp caydırıcı ceza dahi almadılar.

GAZİ ve ÜMRANİYE

11-Mart-1995 akşamı İstanbul Gaziosmanpaşa İlçesi, Gazi Mahallesi'nde yine faşist köktendinciler, kahvehane taradılar, Halil Dede'yi öldürüp sırrakadem bastılar... Durumu protesto eden yöre halkı 12-Mart-1995 günü sokağa döküldü. Ne var ki, görevi katilleri bulmak olan polisler, halkı hedef alarak ateş edip insanları kurşunladılar; bir anda ölü sayısı 17 oldu... Olay, Ümraniye Mahallesi'ne sıçradı; polisler orada da insanları kurşunladılar; üçüncü günün sonunda ölü sayısı 23'e yükseldi. Ölenler, öldükleriyle kaldı, ölü yakınları Trabzon'daki mahkeme kapılarında süründürüldü. Katiller ise özgür oldu...

Diliyoruz ki Türkiye, bu yüzkarası katliamların ağırlığı altında kalmasın, Mumcu, Kışlalı, Üçok ve Aksoy olayında olduğu gibi her katliamın üstündeki sis perdesi kaldırılsın...

CEM DERGİSİ

İlk sayısı Temmuz 1966'da İstanbul'da çıkan CEM dergisinin ortaklık adına sahibi, Genel Yayın Yönetmeni ve Başyazarı Abidin Özgünay, Neşriyat (yayın) Müdürü Sadık Göksu'dur. Yönetim yeri, Sirkeci'den Cağaloğlu'na çıkan Ankara Caddesi üzerinde 60/10'da faaliyet gösteren Abidin Özgünay'a ait Tipo Neşriyat ve Basımevi'dir. Derginin kapak logosunda bulunan kadın-erkek semah figürü Abidin Özgünay çizimidir. "Cem" sözcüğünün altında "Eline-Diline-Beline" ilkesi yer almaktadır. 20x28 ebadında, 3. hamur kâğıt, entertip dizgi ve tipo basımlı 24 sayfadan oluşan dergi aylıktır. Ancak 4. sayısından sonra 15 günlük olan derginin fiyatı 1 liradır. 4. sayıdan sonra Sadık Göksu yerine sorumlu Yönetmen Av. Kemal Şeker getirilmiştir.

16 sayı çıkan dergi, bu kısa ömrüne çok şey sığdırmaya çalışmıştır:

1- Alevilerin sesi olmuştur:

a) "Alevilik denen şey, dini olmaktan çok siyasi bir görüştür. Tarihteki Şah İsmail meselesine dayanır. Alevilik meselesi çoktan sönmüştür. Teşkilatımızda Aleviliğin tanınmasını isteyen hiç kimse yoktur!" diyen dönemin Diyanet İşleri Başkanı İbrahim Elmalı hakkında kampanya başlattı; üç sayı devam eden "Büyük Anketimiz" başlığı altında "Alevilik Hakkında Ne biliyor ve Ne Düşünüyorsunuz?" sorusunu Alevi-Sünni tüm aydınlara yöneltti. Ord. Prof. Dr. İsmail Hakkı Baltacıoğlu, Prof. Dr. Sadi Irmak, gazeteci yazar Nadir Nadi, İlhan Selçuk, Bedii Faik, İstanbul Müftüsü Bekir Hakkı Yener ve Doç. Dr. Bedri Noyan gibi birçok kişinin görüşlerini yayınladı.

b) Alevi-Sünni aydınların tarihsel ve güncel olaylar ışığında Aleviliğe bakış açılarını aktardı, Aleviliğe yapılan saldırılara gereken yanıtı verdi.

2- Türkiye Birlik Partisi'nin kuruluşunda yer aldı, prog-

ramını ve çalışmalarını destekledi.

Şimdi birçoğu Hakk'a yürümüş olan o dönemin aydınları Cem dergisine yazdılar. Biz, Hakk'a yürüyenlere Tanrı'dan rahmet, hayatta olanlara sağlıklı ömür dileyerek o dönemin Cem dergisine yazılarıyla katkı sunan aydınları abece sırasına göre burada anmayı tarihi bir görev sayıyoruz:

Abidin Özgünay, Ali Balkız (öğrenci), Ali Kaya (Avukat), A. Turgut, Asaf İlbay, Cahit Öztelli (yazar, halk bilimcisi), Prof. Dr. Cahit Tanyol, Doç. Dr. Çetin Özek, Hasan İpçi (ozan), Hüseyin Perviz Hatemi (Asistan), Ord. Prof. Dr. İsmail Hakkı Baltacıoğlu, İzzettin Doğan (Asistan), Kemal Sarsu, Lütfi Kaleli (gazeteci-yazar), Dr. Mehmet Eröz, Mesut Koman, Muharrem Naci Orhan (Avukat), Muzaffer Karahan (Milletvekili), Mustafa Aka Bali Karabağlı Miroğlu, Sadi Koçaş (Senatör), Samime Baltacıoğlu, Yücel Sayman (Asistan), Zülfikar Bozdoğan.

CEM dergisi, Haziran 1991 tarihinde yine sahibi, Genel Yayın Yönetmeni ve Başyazarı Abidin Özgünay, Yazılışleri Yönetmeni Cemal Şener, Sorumlu Yazılışleri Müdürü Reha Çamuroğlu olmak üzere ikinci kez yayınlanmaya başladı. 3. Hamur 64 sayfa olan bu derginin fiyatı 5 bin lira oldu. Belli ki 25 yılda ülkede hayli enflasyon olmuş, bir liralık dergi beş bin liraya yükselmiş...

İkinci kez yayına başlayan Cem dergisi, hayli iddialı oldu, büyük traj bekledi; ama umduğunu bulamadı; 9. sayıdan itibaren ayrılan Reha Çamuroğlu'nun yerine Süleyman Cem, 17. sayıdan itibaren ayrılan Cemal Şener'in yerine Sadık Göksu getirildi; traj daha da düştü, zarar başladı ve 50. sayıdan (Temmuz 1995) itibaren Cem Vakfı dergiyi satın aldı. Yine Abidin Özgünay yerini korurken 51. sayıda idari ve sorumlu Yayın Müdürü Nuray Kırma; 52. sayıda Yazılışleri Müdürü Ali Yaman oldu. Ancak kısa bir süre sonra dergi, yayınına ara verdi.

Ağustos 1996 tarihinde Cem Vakfı'nın yayın organı olarak yeniden yayınlanmaya başlayan Cem dergisinin sahibi Hasan Özer, Genel Yayın Yönetmeni Rıza Zelyut, sorumlu Yazılışleri

Müdürü Murat Küçük oldu. 1. Hamur, 80 sayfa, ofset basımlı olan dergi, 150 bin lira fiyat taşıdı. Ocak 1998 tarih, 73. sayı itibariyle 21x30 ebada büyüyen, 64 sayfaya küçülen, kuşe kâğıt, ofset basılan dergi, 250 bin lira oldu; ve 1999 yılı biterken fiyat bir milyon 250 bin liraya yükseldi. Satışı olmayan derginin 2000 yılındaki durumu pek iyi görünmemektedir.

GERÇEKLER GAZETESİ

Sahipliğini Mehmet Yaman, sorumlu müdürlüğünü İsmet Erturan'ın yaptığı Gerçekler Gazetesi, 16-Ağustos-1970'te ilk sayısını yayınladı ve 15 günde bir çıkarak 34 sayı devam etti.

Gerçekler Gazetesi kapandıktan sonra, yine sahipliğini Mehmet Yaman'ın, sorumlu müdürlüğünü Talu Aydın'ın yaptığı Gerçekler Dergisi, 1973'te yayınlanmaya başladı; ancak 10 sayı çıkabildi.

NEFES DERGİSİ

Cem dergisinden ayrılan Cemal Şener ile Reha Çamuroğlu, Almanya'da ve Türkiye'de yatırımları olan Hüseyin Erdoğan adlı işadamıyla görüşüp bir dergi çıkarmasını sağladılar... Hüseyin Erdoğan'ın ekonomik gücüyle Kasım 1993 tarihinde aylık olarak yayınlanmaya başlayan Nefes dergisinin sahibi Hüseyin Erdoğan, Genel Yayın Yönetmeni Cemal Şener, Sorumlu Yazışleri Müdürü Reha Çamuroğlu, Yayın Danışmanı Rıza Zelyut oldu. 1. Hamur, 64 sayfa olan dergi, 20 bin lira fiyat taşıdı, ancak umulan satış sağlanmadı; 13. sayıdan itibaren dergi, 3. hamur kâğıda basıldı.

Defterdar Yokuşu 27/2, Cihangir-İstanbul adresinden yönetilen dergi, zarardan kurtulamayınca Hüseyin Erdoğan desteği kesti; Cemal Şener, Reha Çamuroğlu ve Rıza Zelyut ayrıldılar; 16. sayıdan itibaren Genel Yayın Yönetmeni Esat Korkmaz, Sorumlu Yazışleri Müdürü Murat Küçük oldu. 19 sayıdan itibaren Murat Küçük'ün yerine Namık Ersayın geldi.

Esat Korkmaz yönetiminde demokrat ve ilerici kimlik

kazanan Nefes Dergisi, kaliteli yayın yaptı. Ancak ekonomik kriz aşılamadığından dergi, 38. sayıdan sonra el değişti ve haftalık 3 sayı daha çıkıp battı.

KERVAN DERGİSİ

1990 yılında aylık olarak yayınlanmaya başlayan Kavga adlı dergi, illegal bir sol partinin yayın organı olarak İstanbul Piyerloti adresinden yönetildi. Ancak talimatın ve desteğin İngiltere'den geldiği gözlendi. Bu dergi taraf bulmak için Alevi kesime yöneldi. Sosyalist yayınlar arasına sıkıştırılan Alevilikle ilgili yazılarla taban oluşturulmak istendi. Ne var ki, barıştan ve hoşgörüden yana olan Aleviler, derginin " Kavga" olan adına pek itibar etmediler, tepki gösterdiler. Bunun üzerine derginin adı, Aralık 1992 tarih ve 22 sayısından itibaren "Kervan" olarak değiştirildi.

Kavga'nın sahibi H. Yılmaz, sorumlu Yazıişleri Müdürü Süha S. Demirci iken, Kervan'ın sahibi ve sorumlu Yazıişleri Müdürü Semih Ira oldu. Kervan dergisi, Alevilikte kutsal sayılan ve uygulaması zor olan "Musahiblik" kurumunu, politik malzeme olarak kullandı "Alevi-İşçi Musahibliği" söylemini gündeme getirdi. Bu da pek itibar görmedi, tepki aldı. Dergi yöneticilerinin, Alevi toplantılarına katılmaları, kendi ideolojilerini öne çıkarmaları da hep tepkilere yol açtı. Hasılı Kervan dergisi, umduğunu bulamadı.

PİR SULTAN ABDAL DERGİSİ

Haziran 1992 tarihinde iki ayda bir olarak yayınlanmaya başlayan Pir Sultan Abdal Dergisi, Pir Sultan Abdal Kültür Derneği'nin yaym organıdır. 48 sayfa, 1. hamur kâğıda basılan derginin sahibi derneğin Genel Başkanı Murtaza Demir, Genel yayın yönetmeni Ali Balkız, Yazıişleri Müdürü Metin Kuzugüdenlioğlu oldu.

Dergi, her ne denli bir derneğin yaym organı olsa da, yayın politikasını dernekle sınırlı tutmadı; özelde Aleviliğin, genelde

Türkiye ve dünya insanlığının sorunlarına eğildi, "Ayın Dosyası" başlığı altında değişik sorunları irdeledi.

29. sayıya dek pek düzenli yayın yapamayan dergi, Ali Balkız'ın yeniden Genel Yayın Yönetmeni ve Yazışleri Müdürü oluşuyla toparlandı; 30. sayıdan itibaren sahibi Dernek'in yeni Genel Başkanı Necati Yılmaz oldu. 1999 yılının başından başlayarak iki ayda bir yayınlanan dergi, 16x24 ebadına düştü, sayfa sayısını 112'ye çıkarttı, 1. hamur kâğıt, ofset basımla bilimsel bir kitap haline getirildi. Yine "Ayın Dosyası" önemli konulara açıldı; "Alevi-Bektaşi Edebiyatında Tanrı ile Yarenlik"ten, "Sivas Cankırımı"na, "Yunus Emre"den, "Hacı Bektaş Veli"ye, "Laiklik ve Demokrasi"den, "Alevilik Sorunları"na çeşitli açılardan değinildi. Dergi yayınına devam etmektedir.

GÖNÜLLERİN SESİ GAZETESİ

Kasım 1991 tarihinde aylık olarak yayınlanmaya başlayan Gönüllerin Sesi gazetesi, 57x41 ebadında 4 yaprak, 8 sayfa, 1. hamur kâğıda ofset tekniğiyle basıldı. Sahibi ve Sorumlu Yazışleri Müdürü Hasan Cendere, Genel Yayın Yönetmeni Dursun Polat, Halkla İlişkiler Müdürü Adil Ali Atalay ve Başyazarı Lütfi Kaleli olan gazete, Adil Ali Atalay'ın Yanıkkapı Sokak, Ortaklar İşhanı 21/12 Karaköy'deki bürosundan yönetildi. Daha sonra Vahap Aydemir'le ortaklık kurularak yönetim yeri Abdüllatif Paşa Sokak, No 17, Kat 6, Aksaray'a taşındı. Genel Yayın Müdürü Vahap Aydemir oldu. Ne var ki, bu ortaklık uzun sürmedi, Aralık 1993, 25. sayı itibariyle gazeteninimtiyaz hakkı Karacaahmet Sultan Derneği'ne satıldı ve dernek adına sahipliğini dernek başkanı Mehmet Başaran üstlendi, sorumlu Yazışleri Müdürlüğünü yine Hasan Cendere yürüttü.

Hasan Cendere'nin sahip ve sorumluluğu döneminde bağımsız yayınlanan gazete, dernek organı olunca, içine kapandı, 7,500 olan kayıtlı abone sayısı düşmeye başladı; dağıtım ve satış organize edilemedi, içerik kalitesi düştü ve daha fazla zararı göğüsleyemeyen dernek, 54. sayıda (Eylül 1996) gazeteyi kapattı.

KARACAAHMET SULTAN DERGİSİ

Karacaahmet Sultan Derneği, Hıdır Uluer'in başkanlık döneminde Gönüllerin Sesi gazetesinin devamı niteliğinde 55. sayıyı (Ağustos 1998), "Gönüllerin Sesi, Karacaahmet Sultan" adıyla dergi olarak çıkartmaya başladı. 20x28 ebat, 64 sayfa, ofset basımlı bu derginin sahibi, dernek başkanı Hıdır Uluer, Genel Yayın Yönetmeni Cemal Şener, Sorumlu Yazışleri Müdürü Burhan Kocadağ, Yayın Danışmanı Sadık Göksu, Mali ve İdari Sorumlusu Vahap Güngör oldu. Aylık olarak çıkan dergi, içerik zenginliğiyle dikkat çekti. Ancak umulan satış elde edilemedi; 29 Kasım 1998 pazar günü yapılan Genel Kurul'da Hıdır Uluer ekibi seçimi kaybetti, yeni yönetim dergi giderlerini incelediğinde 4,5 milyar zarar gördü, önce dergiyi iki ayda bir çıkartmaya karar verdi, 60. sayı (Ocak-Şubat 1999) çıktı, sonra kapandı.

YURTTA BİRLİK GAZETESİ

Mayıs 1993'te aylık olarak İstanbul'da yayınlanmaya başlayan Yurtta Birlik gazetesi, 57x41 ebadında 1. hamur kâğıt, 4 yaprak, 8 sayfa, ofset basımlı oldu. Sahipliğini, Yazışleri Müdürlüğü'nü ve Başyazarlığını Kamber Özcivan'ın yaptığı Yurtta Birlik gazetesi, tüm çabasına karşın umulan satışı elde edemedi, 12. sayıdan itibaren kâğıt kalitesini 3. hamura düşürdü, ancak zarara daha fazla dayanamadı ve 27. sayıdan (Mart 1996) sonra kapandı.

BİRGEÇİT GAZETESİ

Ağustos 1994'te aylık olarak İstanbul'da yayınlanmaya başlayan Birgeçit Gazetesi'nin sahipliğini, Sorumlu Yazışleri Müdürlüğü'nü ve Başyazarlığını Ahmet Günbek, Genel Yayın Yönetmenliğini Umut Veli Develi yaptı. 57x41 ebatlı, 4 yaprak, 8 sayfa, 1. hamur kâğıt ofset basımlı olan Birgeçit Gazetesi, diğer dergi ve gazeteler kadar da uzun ömürlü olamadı, bir yıl sonra kapandı.

CEM GAZETESİ

Mayıs 1995'te aylık olarak Antalya'da yayınlanmaya başlayan Cem Gazetesi, yerel bir gazete olmakla beraber, genel Alevi sorunlarına da yer verdi. 57x41 ebat, 1. hamur, 4 yaprak, 8 sayfa, ofset basımlı bu gazetenin sahip ve Sorumlu Yazışleri Müdürü Aliseydi Karagöz, Genel Yayın Müdürü Sinan Akkiraz'dır.

YENİDEN BİRLİK OLUŞTURMAK

Demokratik Barış Hareketiyle siyasallaşarak ayrışan Alevi-Bektaşi örgütleri, bir süre dargın kaldılar. Ne var ki, Türkiye'de yaşanan olaylar pek iç açıcı değildi:

1995 seçimlerinde hiçbir parti yüzde yirminin üzerinde fazla oy alamadılar. Anavatan Partisi (ANAP) ile Doğru Yol Partisi (DYP) aynı kulvarda yer almaları nedeniyle anlaşıp ANAP lideri Mesut Yılmaz'ın Başbakanlığında ANAYOL Hükümeti'ni kurdular. Ancak bu koalisyonun ömrü üç aydan fazla sürmedi. Koalisyonu bozan DYP lideri Tansu Çiller, köktendinci Refah Partisi (RP) lideri Necmettin Erbakan ile anlaştı, bu kez Erbakan'ın Başbakanlığında REFAHYOL Hükümeti'ni kurdular ve de birbirinin yolsuzluklarını Meclis'te akladılar. Daha da kötüsü, köktendinciler devlet birimlerinde yoğunlukla kadrolaştılar...

3 Kasım 1996 günü Susurluk'ta meydana gelen bir trafik kazasında, Devlet-Mafya-Çete-Siyaset sarmalının günışığına çıkması üzerine tepki veren kamuoyu, bir aylık süre ile "Sürekli aydınlık için bir dakika karanlık" kampanyasını sürdürdü.

Işık yakıp söndürme eylemine karşı çıkan RP'li Adalet Bakanı Şevket Kazan, bu eylemi "Mumsöndü" iftirasıyla eşdeğer gördü. Buna tepkiler yoğunlaşırken, Taksim ile Çankaya'ya cami yaptırma girişimleri; Erbakan'ın, Başbakanlık konutunda şeriatçı Şeyhlere iftar yemeği vermesi; RP'li Belediye Başkanının Ankara-Sincan'da düzenlediği "Kudüs Gecesi"nin, İran terör örgütleri Hamas ve Hizbullah liderlerinin posterleriyle İran destekli şeriat gösterilerine dönüşmesi; buna tepki olarak ordunun tanklarla Sincan'dan geçmesi; 28 Şubat 1997 günü toplanan Milli Güvenlik Kurulu'nun (MGK), ülkede tehlike yaratan şeriatçı kurumlaşmalara ve eylemlere dikkat çekmesi ve kesintisiz temel eğitimin 8 yıla çıkarılması istemleri ortamı iyice gerginleştirdi.

RP'nin militan lider ve milletvekilleri, şeriat özlemleriyle

"Kanlı mı, kansız mı olacak?", "Kan akacak, fıstık gibi olacak!" söylemleriyle tabanlarına cesaret verirlerken, devlet bütçesiyle beslenen Kuran Kursları ve İmam-Hatip okullarının, Refah Partisi'nin "Arka bahçeleri" oldukları; buralarda okuyanların ise, Erbakan'a "Mücahit" ve "İslam ordusuna asker" olarak yetiştirildikleri açık biçimde ifade edilir oldu...

Öte yandan 76 bin dolayındaki camisi, 100 bin dolayındaki cami görevlisiyle, Refah Partisi'nin "Ocak-Bucak Teşkilatı" gibi çalışan; camileri, eylem karargahları gibi kullanan militanlarla dine dayalı (teokratik) devlet düzeni kurmaya yataklık yapan Diyanet İşleri Başkanlığı, devletten aldığı yüzlerce trilyon lira ile dev bir kurum haline geldi, hem Alevilerin, hem de gayrimüslim yurttaşların haklarını gasbeder oldu... Laik devlet yapısında olmaması gereken bu kurumlarla beraber, 12 Eylül 1980 Evren Cuntası ile Cumhuriyet okullarına konulan zorunlu din derslerinde de şeriat hükümleri dayatılmaya başlandı...

Bütün bunlar demokrasi adına, inanç ve ibadet özgürlüğü adına yapıldı. Ama gelinen noktada görüldü ki, devletin beslediği ve büyüttüğü bu dinci kesim, laik, demokrat ve sosyal bir hukuk devleti olması gereken Türkiye Cumhuriyeti'ni yıkmak istemektedir... Ne acıdır ki, 1950'den sonra gelmiş geçmiş tüm iktidarlar, bu gerici gidişe çanak tutmuşlardır. Ve şu andaki parlamento da bu gidişe dur diyecek güce sahip değildir. O nedenle ordu, dolaylı da olsa tavır koymaya başladı...

İşte böyle bir ortamda Alevi-Bektaşi örgütleri yeniden biraraya gelmeliydi. İlk girişim, 1996 yılının sonunda Lütfi Kaleli tarafından yapıldı. Bu girişimle İstanbul özelinde faaliyet gösteren örgüt temsilcileri, ilk toplantılarını Aralık ayında Karacaahmet'te yaptılar. İkinci kez 19 Ocak 1997 günü Gazi Cemevi'nde toplanan 42 kuruluş temsilcisi, Lütfi Kaleli başkanlığında, Karacaahmet Vakfı 2. Başkanı Hüseyin Yıldız (sonra Dernek Başkanı Hıdır Uluer, daha sonra Vakıf Başkanı Arif Sağ), Şahkulu Vakfı Başkanı Mehmet Çamur, Kartal Cemevi Vakfı Başkanı Hüseyin Deveci, Gazi Cemevi Dernek Başkanı

Hüseyin Gülen (Hıdır Elmas, Ali Rıza Tali), Pir Sultan Abdal Kültür Derneği Genel Yönetim Kurulu Üyesi Cafer Doğan, Hacı Bektaş Veli Anadolu Kültür Vakfı İstanbul Şube Başkanı İsmail Saçlı, Hacı Bektaş Veli Derneği 2. Başkanı Rıza Baş (sonra Serpil Doğan Kaftancıoğlu), Halk Ozanı, Mahmut Erdal, (sonra Adalar Cemevi Vakfı temsilcisi Güngör Yıldırım, daha sonra Vakıf Başkanı Ahmet Ulaş)'dan oluşan 9 kişilik bir "Diyalog Komisyonu" kurdular.

Diyalog Komisyonu, ilk ziyaretini Cem Vakfı'na yaptı ve vakıf merkezinde başkan İzzettin Doğan ile görüştü. Ancak İzzettin Doğan, bu oluşumda yer almadı; yalnız Şahkulu'ndaki Dernek-Vakıf çekişmesinden dolayı meydana gelen tatsız olayların çözümüne katılmayı kabul etti ve Genel Müdürü Hüseyin Orhan'ı görevlendirdi. Böylece çalışmasını sürdüren Komisyon, Şahkulu Vakıf ve Derneğinden belgeler aldı, yöneticilerini dinledi, 17 Şubat 1997 günü Kartal Cemevinde toplanarak 6 maddeden oluşan bir rapor düzenledi. Rapora göre, 19.10.1994 tarih ve 94/6491 sayılı Bakanlar Kurulu kararı ile Şahkulu Külliyesini on yıllığına yönetme yetkisini almış olan Vakfın, yetkili olarak görevine devam etmesi; Külliye dışında varlığını sürdüren derneğin külliyeden bir hak talep etmeden çalışmasını sürdürmesi, bu arada vakıf aleyhine Devlet Güvenlik Mahkemesi'nde açmış olduğu "bölücülük" suçlaması davasını geri alması öngörülüyordu. 23 Şubat 1997 günü tüm örgütleri Gazi Cemevi'nde toplayan komisyon, raporu açıkladı ve tarafları barıştırdı. Ancak, dernek başkanı Süleyman Cem, bu anlaşmaya uymadı ve topluluktan dışlandı.

"Mumsöndü" benzetmesiyle Alevilere hakaret eden Şevket Kazan, Hacı Bektaş Veli Vakfı'nın Okmeydanı'ndaki merkezinde düzenlenen ortak basın toplantısı ile kınandı ve Vakfımız Kazan aleyhine dava açtı. (Davayla ilgili bilgi kitabın sonunda verilmektedir.)

Diyalog Komisyonu, çalışmalarını Ankara'ya da taşıdı. 14 Nisan 1997 günü T.B.M.M. Başkan Vekili Uluç Gürkan,

Meclis'teki makamında ziyaret edildi ve Diyanet ile zorunlu din dersleri hakkında hazırlanan iki dosya sunuldu. İkinci kez 2 Mayıs 1997 günü biraraya gelindi, Cumhurbaşkanı Süleyman Demirel, Çankaya Köşkü'nde ziyaret edildi ve 8 yıllık kesintisiz laik temel eğitim hakkında hazırlanan dosya sunuldu. Sohbet sırasında Sayın Demirel, "Sizlerle aynı şeyleri düşünüyorum ve bunları hep söylüyorum" diyerek karamsarlığa kapılmamamızı salık verince, Heyet dedi ki: "20 yıl önce İran'da da aynı şeyler yaşandı, önemsenmedi; ama şimdi İran'da Mollalar hakim... İran destekli Şii ve Sünni şeriat ülkemizde şaha kalktı; köktendinciler tüm devlet birimlerinde kadrolaştı, devlet kuşatıldı;.çöl bedevisi Kaddafi'nin çadırında yardımcısı olarak duran Erbakan'ın Başbakanlığında ülke şeriata doğru sürüklenmektedir. Kaygımız, çocuklarımızın ve torunlarımızın yaşayacağı geleceğin Türkiyesi içindir!..."

Cumhurbaşkanı Demirel, heyette bulunan sanatçı Arif Sağ'ı işaret ederek, O'nun okuduğu "bu da gelir, bu da geçer!" türküsünü seslendirmek suretiyle bizi yanıtlayıp, rahatlatmak istedi. Ancak biz, böylesi yapay bir rahatlamanın ötesinde, ülkenin içinde bulunduğu olumsuzluklardan duyduğumuz kaygıları bir kez daha yineliyoruz ve kendilerine sunduğumuz dosyalarımızı, birer tarihsel belge olarak sizlerin bilgilerinize sunuyoruz:

DİYANET İŞLERİ İÇİN:

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ
BAŞKANLIĞI'NA
ANKARA

Konu: 633 sayılı Diyanet İşleri Başkanlığı ve Görevleri Hakkında Kanun'un yürürlükten kaldırılmasını; din hizmetlerinin kamusal ve idari alandan çıkarılmasını, farklı din ve mezheplere ait bireylerin kendilerini özgürce ifade edebilecekleri yasal bir düzenlemenin yapılmasını; din ve inanç ihtiyacı çerçevesindeki bu hizmetlerin, bizzat ihtiyaç içinde olan yurttaşlarca yerine getirilmesini, din ve mezheplerin, özgün inanç anlayışlarına göre, ancak; laik, demokratik Cumhuriyet ilkelerine aykırı olmayacak biçimde denetlenmelerini, bu bakımlardan, toplum, birey ve devlet ilişkilerini düzenleyen "düzenleyici," yeni bir yasa çıkarılması istemidir.

Anayasa'nın 1. maddesinde, "Türkiye Devleti bir Cumhuriyet'tir" denilerek DEVLETİN ŞEKLİ; 2. maddesinde, "Türkiye Cumhuriyeti, toplumun huzuru, milli dayanışma ve adalet anlayışı içerisinde insan haklarına saygılı, Atatürk Milliyetçiliği'ne bağlı, başlangıçta belirtilen temel ilkelere dayanan, Demokratik, Laik ve Sosyal bir Hukuk devletidir" denilerek CUMHURİYETİN NİTELİĞİ;

3. maddesinde "Türkiye Devleti, ülkesi ve milliyetiyle bölünmez bir bütündür. Dili Türkçedir. Bayrağı, şekli kanunda belirtilen, beyaz ay yıldızlı al bayraktır. Milli Marşı "İstiklal Marşı'dır. Başkenti Ankara'dır" denilerek, devletin bütünlüğünü, resmi dili, bayrağı, milli marşı ve başkenti belirtilmiştir.

4. maddesinde ise, bu hükümlerin "değiştirilemez ve değiştirilmesi teklif dahi edilemez"liği açıklanmıştır.

Anayasa'nın 175. maddesinde, "Anayasa ve Anayasa hükümlerinin," 87. maddesinde ise, "Kanun koymak,

değiştirmek ve kaldırmak görev ve yetkisi"nin TBMM'ne ait bulunduğu" hükme bağlanmıştır.

Bu nedenle 633 sayılı Diyanet İşleri Başkanlığı Kuruluş ve Görevleri Hakkında Kanun'un yürürlükten kaldırılmasını; din hizmetlerinin kamusal ve yönetsel alandan çıkarılarak, bizzat ihtiyaç sahiplerine bırakılmasını, ancak, bu bağımsız sivil örgütlenmelerin toplumla ve birbirleriyle ilişkilerini düzenleyen, düzenleyici bir yasa çıkarılarak; inançların, devletin ve dolayısı ile siyasetin ve istirmarcıların müdahalesinden kurtarılmasını istemek zorunluluğu doğmuştur.

Bilindiği gibi Türkiye Cumhuriyeti; emperyalizme, din devleti düşüncesine, saltanat yönetim istemine, sosyal ve sınıfsal ayrıcalığa, ekonomik sömürüye ve ümmet kültürü anlayışına karşı savaşarak kurulmuş; ulusal; laikliği, demokrasiyi, sosyal hukuk devletini, hukukun üstünlüğünü benimsemiş, çağdaş bilimi rehber edinmiş bir Devlet olarak tarihteki yerini almıştır. Anayasanın, yasaların diğer düzenlemelerin ve uygulamaların bu ilkelere uygun olma zorunluluğu yadsınamaz.

Türkiye Cumhuriyeti'nin kuruluş sürecinde, 1920 tarihinde kurulan TBMM'nin 1921 yılında ilan ettiği geçici Teşkilatı Esasiye Kanunu, 1923 yılında Cumhuriyet'in ilanıyla yapılan değişiklikler sonrasında kabul edilen 1924 Anayasası, daha sonraları yürürlüğe giren 1961 ve 1982 Anayasa'larının hazırlanışında, "dini hizmet ve öğretim"in nasıl olması gerektiği konusunda yoğun tartışmalar yaşanmıştır. Konu, siyasi ve toplumsal olgular ışığında ele alınmış; ancak bir netliğe kavuşturulamamıştır. **TBMM'nin Türkiye toplumunun çağdaşlaşması, devletin demokratikleşmesi yolunda önemli çalışmalarını ve çabalarını gözardı etmek elbette mümkün değildir.** Ara rejimleri takiben yapılan Anayasalar ve değişiklikler, bu konuların sağlıklı çözümünü de önlemiştir. Normal dönemlerde parlamentonun üstüne düşen görevi, siyasi kaygılarla yeterince yapmaması ya da yapamaması sıkıntının kaynağını oluşturmuştur. Parlamento'nun, Anayasa'nın 174.

maddesinde belirtilen Devrim Kanunları ışığında görevini yapmasını bekliyor ve istiyoruz.

Anayasa'nın 174. maddesinde yer alan; "Anayasa'nın hiç bir hükmü, Türk toplumunu çağdaş uygarlık seviyesinin üstüne çıkarmaya ve Türkiye Cumhuriyeti'nin laiklik niteliğini koruma amacı güden, aşağıda gösterilen inkılap kanunlarının, Anayasa'ya aykırı olduğu şeklinde anlaşılamaz ve yorumlanamaz." hükmü; din hizmetlerinin devletin asli görevleri arasından çıkarılarak, din ve mezhep sahiplerinin bağımsız örgütlenmesine bırakılmasını, Devletin bir dinin salt bir mezhebine göre hizmet vermesinin önlenmesini gerekli kılmıştır.

Devletin **"... inançları, ibadet ve ahlak esasları ile ilgili işleri yürütmek, din konusunda toplumu aydınlatmak ve ibadet yerlerini yönetmek üzere; Başbakanlığa bağlı Diyanet İşleri Başkanlığı'nı kurması, Türkiye Cumhuriyet'inin kuruluşunda zorunlu olarak kabul edilmiş olsa bile, günümüzde bunun sürdürülmesi, değişmesinin teklif dahi edilemeyen Anayasa'nın 1. maddesindeki Devletin şekli, 2. maddesindeki Cumhuriyetin nitelikleri ile 174. maddesinde yer alan hükümlere aykırılığı açıktır.**

Bu düzenlemenin ayrıca; "Herkes dil, ırk, renk, cinsiyet, siyasi düşünce, felsefi inanç, din, mezhep ve benzeri sebeplerle ayrım gözetilmeksizin kanun önünde eşittir. Hiç bir kişiye, aileye, zümreye ve sınıfa imtiyaz tanınamaz. Devlet organları ve idare makamları bütün işlemlerinde kanun önünde eşitlik ilkesine uygun olarak hareket etmek zorundadırlar" hükümünü düzenleyen, Anayasa'nın 10. maddesinin özüne ve ruhuna aykırılığı da yatsınamaz. Kaldı ki devlet; sadece yurttaşlarına değil; aynı zamanda yurttaşı olmayanlara da insan haklarına uygun ve eşit davranmak zorunluluğundadır.

Devletin, din'i kamusal bir alan olarak kabul etmesi, bir dinin salt bir mezhep mensubu yurttaşlarına, değişik din ve inançları olan tüm yurttaşların ödediği vergilerden oluşan devlet hazinesinden ödenek ayırması, bu hizmetleri devlet memurları

eliyle yürütmesi Türkiye Cumhuriyeti'nin değişmez ve değiştirilemez niteliklerinden sayılan, "Laiklik" ilkesiyle kesinlikle çelişmekte; eşitlik ve evrensel hukuk normlarıyla bağdaşmamaktadır.

Devletin din hizmetlerini üstlenmesi, hele hele çeşitli din, mezhep ve inançlardan oluşan yurttaşlarım bir dinin ilkelerine ve özellikle o din içerisindeki bir mezhebin yorumuna göre "ibadet, ahlak esasları" çerçevesinde hizmet yürütmesi ve bunu kamusal bir görev kabul etmesi laik, demokratik, hukuk devleti ilkeleriyle bağdaştırılamaz.

Devletin, demokratik, laik, sosyal hukuk devleti ilkeleri doğrultusunda, ülkede yaşayan, çeşitli din ve mezheplerden oluşan yurttaşlarının ihtiyacı olan din hizmetlerinin; bir bütün olarak yürütülmesi, organize edilmesi çalışmaların denetlenmesi konusunda merkezi bir yasal düzenlemenin yapılması kaçınılmaz hale gelmiştir. Din Hizmetleri Teşkilatı çalışanlarının devlet memuru olması, çeşitli inançtan insanların ödediği vergilerden oluşan genel bütçeden bu kadrolara ücret ödenmesi, bir dinin bir mezhebine göre teşkilat oluşturulması, ülkede başka dinden ya da mezhepten insan yokmuş gibi davranılması kabul edilemez.

Laik devlet, hiç kimsenin dinine ve inancına karışmayacağı gibi; dinlerden ya da mezheplerden birine yakınlık duyamaz; herhangi bir dini ve mezhebi destekleyemez, yurttaşların inançları arasında ayrım yapamaz. Laiklik, sadece din ve devlet işlerinin birbirinden ayrılması değil; aynı zamanda dinin ve inanç eğitiminin, devletin genel düzenlemesi içerisinde ve genel prensipleri çerçevesinde kalması kaydıyla, din ve mezhep sahiplerine bırakılmasıdır. Mevcut durum, bir yandan yurttaşların inançları arasındaki farklılığı gözardı ederken, öte yandan da bilimsel eğitim ve öğretimi "genel"i kapsayacak biçimde "kendince uygun gördüğü" bir inanç temeline yönlendirmesine ortam hazırlamıştır.

1961 Anayasası'nın "din ve vicdan özgürlüğü"nü

düzenleyen maddesinin oluşturulması sırasında, Anayasa Komisyonu'nca hazırlanan, Anayasa Taslağı'na ilişkin görüşlerini açıklayan ve rapor sunan çeşitli bilim adamlarımız, üniversitelerimiz bu konuya olanca açıklıkla dikkat çekmiştir.

"... Bir yanda 'Türkiye Devleti, demokratik... ve laik bir Cumhuriyettir' tarifinden hareket edip... diğer yandan da aynı camia içerisinde yaşayan insanların nihayet bir kısmının (bu bir çoğunluk dahi olsa topluluğun nihayet bir kısmıdır) bağlı bulunduğu din ihtiyaçlarını karşılayacak hizmetler koyma ve teşkilat kurma ödevini devlete yüklemenin ne 'Demokrasi' anlayışı ile ve ne de 'Laiklik' prensipleri ile bağdaşamayacağı aşikardır." (Prof. İlhan ARSEL)

"... Devlete din mevzuunda kamu hizmetleri teşkil ve ifa etmek yetkisini tanıyan 3. fıkra hükmü, 1. madde ile kabul edilen 'Laiklik esasına aykırı olduktan başka, tatbikatta büyük mahzurlar doğuracak mahiyettedir.

Gerçekten devletin 'Laikliği prensibi; sadece teşrii tasarruflarını dini kaide ve emirlere uygun şekilde yapmak mecburiyetinde bulunmamasını değil, aynı zamanda din kurumlarına karşı tamamen tarafsız kalmasını, yani leh ve aleyhte müspet veya menfi olan bu sahaya herhangi bir müdahale ve tesir edememesini tazammun eder. Devletin dini mahiyette kamu hizmeti kurup işletmesi ise, bu mevzuu doğrudan doğruya ele alıp, aktif olarak faaliyet göstermesi demek olur ki, bu hareket 'Laiklikle asla telif edilemez. Çünkü; 'Laik' devlet, vatandaşlarının yalnız dünya işleriyle meşgul olabilir ve onlardan aldığı vergileri münhasıran bu işlere tahsis ve sarf edebilir. Ahiret işleri kamu hizmetlerine mevzu edilemez." (Prof. Dr. Lütfü DURAN)

Bu görüşler karşısında da 633 sayılı yasayı ve bu yasaya göre teşkilatlandırılan Diyanet İşleri Başkanlığı eliyle din hizmeti yürütmeyi, çağdaş hukuk, demokrasi ve laiklik prensibi ile bağdaştırmak olanaklı değildir.

Ayrıca bu hükümler, Anayasa'nın 90. maddesine göre,

"Türkiye Cumhuriyeti'nce kabul edilen uluslararası sözleşmelerin "din ve vicdan özgürlüğünü" düzenleyen hükümleriyle çelişip bağdaşmamaktadır.

Sanfrancisco'da 26.6.1945 tarihinde imzalanan ve 24.10.1945 tarihinde yürürlüğe giren **Birleşmiş Milletler Antlaşması**, devletimizce 15.5.1945 tarih ve 4801 sayılı yasayla kabul edilmiş ve 29.8.1945 gün ve 6092 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanarak yürürlüğe girmiştir. Birleşmiş Milletler Antlaşması'nı imzalayan devletler, ayrıca, üyesi bulundukları Birleşmiş Milletler Genel Kurulu'nca ilan edilen **"İnsan Hakları Evrensel Bildirgesi"**ni kabul etmişlerdir. Bu beyanname, 27.5.1949 ve 7217 sayılı Resmi Gazete'de yayınlanmıştır. Birleşmiş Milletler Örgütü, insan hak ve özgürlüklerinin, üye devletlerin iç hukuklarında da uygulanabilir bir nitelik kazanması için, çok sayıda ek protokol ve sözleşmeler hazırlamış; yürürlüğe koymuştur.

İnsan Hakları Evrensel Beyannamesi, Yalnız Birleşmiş Milletler düzeyinde kalmamış, bölgesel nitelikte olan **"İnsan Haklarını ve Ana Hürriyetleri Korumaya Dair Sözleşme" (Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi)**'ne kaynaklık etmiştir. Avrupa'nın ilk siyasi kuruluşu olan Avrupa Konseyi'ne ilişkin statü, 10 devlet tarafından 5.5.1949 tarihinde Londra'da imzalanmış ve 3.8.1949 tarihinde yürürlüğe konmuştur. Türkiye 12.12.1949 gün ve 5456 sayılı yasayla, 8.8.1949 tarihinde geçerli olmak üzere, Avrupa Konseyi'ne üye olmuştur. Bu yasa, 17.12.1949 gün ve 7382 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanarak yürürlüğe girmiştir. **Avrupa Konseyi**, 4 Kasım 1950 tarihinde, aralarında **Türkiye'nin de bulunduğu 15 ülke tarafından imzalanan, "Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi"ni kabul etmiştir.** Bu sözleşme, 3.9.1953 tarihinde yürürlüğe konmuş ve Türkiye tarafından da 10.3.1954 gün ve 6366 sayılı yasayla kabul edilmiştir. Sözleşme, 19.3.1954 gün ve 8662 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanarak, 18.5.1954 tarihinde onaylanmıştır. Bu sözleşme de, çeşitli zamanlarda kabul edilen ek protokollerle

geliştirilmekte ve eksiklikleri giderilmektedir.

Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi yanlız insan haklarının korunmasını sağlayan bir belge değil; aynı zamanda Batı demokrasisini somutlaştıran bir belgedir. Bu sözleşmenin önemi, uluslararası yargısal bir denetim mekanizması kurması ve bireye sağlanan güvenceyi de bir yaptırıma bağlamasıdır.

Türkiye, Avrupa Konseyi'nin çıkardığı bazı sözleşme ve protokollerin kimi maddelerine çekince koymasına karşın, genelde sözleşmeleri ve protokolleri benimsemiştir. Türkiye'nin 28 Ocak 1987 tarihinde **"bireysel başvuru"** hakkını, 22 Ocak 1980 tarihinde Divanın zorunlu yargı yetkisini tanıması; Avrupa demokrasisi ve hukuksal normları uygulamayı hedeflemesi, her üç yılda bir hem komisyon hem de Divanın yetkisini yenilemesi kendi iradesiyle seçeneksiz bir sürece girmesine neden olmuştur. Bundan dönüş yoktur. Bu nedenlerle ülkemiz, İnsan Hakları, demokratik hukuk devleti ve çağdaş demokrasi açısından Batı demokrasisi ilkelerine ve uluslararası hukuk normlarına uygun düzenlemeler, ona uygun uygulamalar yapmalı ve bu hakları tanımalıdır.

Anayasanın özüne ve ruhuna aykırı olan, laik devlet ilkesi, din ve vicdan özgürlüğü kavramları ile bağdaşmayan, Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi'nin 9. maddesiyle çelişen; asla bir kamu hizmeti olarak görülmemesi gereken bu hizmetin, insanların özgür istencine bırakılmasını ve Diyanet İşleri Başkanlığı'nın kaldırılmasını TBMM'den talep ediyoruz.

Bu yasanın, Anayasa'nın başlangıç, 1. ve 2. maddeleri ile 10. ve 174. maddelerine aykırı oluşunu, bu aykırılığın yargı yoluyla giderilmesinin mümkün bulunmadığını biliyor; **bu nedenle de TBMM'den, bu yasanın kaldırılmasını, din işlerinin, insanların özgür iradesine, kendi olanakları çerçevesinde oluşturacağı teşkilatlara bırakılmasını, hazineden herhangi bir pay ayrılmamasını, "din hizmetlerine ilişkin bütün giderlerin inanç grupları tarafından yerine**

getirilmesini; bu hizmetlerin, laik, demokratik, sosyal devlet ilkelerine zarar vermeyecek şekilde yapılabilmesi açısından devletçe denetlenmesini", dinlerin ve mezheplerin toplumla ve birbirleriyle olan ilişkilerinin, sivil ve özgürlükçü bir yaklaşımla yeniden düzenleyen, "düzenleyici bir yasa" çıkartılmasını diliyoruz.

Yurttaşlar arasında ikilik ve hoşnutsuzluk doğuran mevcut düzenlemelerin, TBMM'nce ve iç hukukumuzda çözümlenmesi en içten dileğimizdir. Parlamento'muzda düzenleme yapılmaz, iç hukukumuzda da sorun çözülmezse; Devletimizin bizlere tanıdığı hakkı kullanarak, konuyu üzülerek de olsa, Avrupa İnsan Hakları Komisyonu'na götürmeyi düşündüğümüzü belirtmek isteriz.

Bu başvuruyu imzalayan bizler, ulusumuzun "birliğini, dirliğini ve iriliğini" içtenlikle istemekteyiz. Ama bu birliğin karşılıklı saygı ve sevgiden geçtiğini de bilmekteyiz. Kaldı ki; karşılıklığa (eşitliğe) dayanmayan birlikteliğin, bünyesinde hastalık taşıyacağı ve sonunda bu hastalığın birliği bozacağı bilinmektedir.

Diyanet İşleri Başkanlığı, ülkemizin ciddi sorunlar yaratan kurumlarından biridir. Bu kurum, "72 millete aynı nazarla bakan" Alevi-Bektaşileri yok sayan anlayışın, en ciddi örneğidir.

Diyanet İşleri Başkanlığı, bu ülkenin trilyonlarca (sadece '97 bütçesinden 47 Trilyon) lirasını harcamaktadır. Siyasal İslamın savunulduğu, yığınla şeriatçının beslendiği, Cumhuriyete ve onun çağdaş ilkelerine karşı örtülü tavır geliştiren bu yasasız, itirazlı ve şeriat devleti kurmak isteyenlere katkı sunan kurum; **Alevilerin parasını kullanmakta, inançlarını reddetmekte, oruç tutmayan; namaz kılmayan (Alevi-Sünni) herkese düşmanca tutum alınmasına neden olmaktadır.**

Bu katı tutumları, radikal islamcıların iç niyetlerinde olmakla beraber, inanç sisteminde yer alan yazılı belgelerinde de görülmektedir. Kadın haklarını yok sayan ve kadını aşağılayan

şu söylemler bunun birer kanıtıdır:

Diyanet İşleri Başkanlığı'nın yayımladığı 12 ciltlik, **"Sahih-i Buhari Muhtasarı Tecrid-i Sarih Tercemesi"** adlı kitapta, kadınları alçaltıcı sözlerin yer aldığı yayınında şu sözler kullanılmıştır: **"İki kadının tanıklığı bir erkeğin tanıklığına bedeldir. Kadınlar aklen ve dinen eksik yaratıklardır. Uğursuzluk üç şeyde vardır: Kadında, evde ve atta. Namazı kirleten şeyler köpek, eşek, domuz ve kadındır. Kadınlar arasında saliha kadın, yüz tane karga arasında alaca bir karga gibidir. Benden sonra erkekler için kadından zararlı bir fitne bırakmadım.**

Bana cehennem halkı gösterildi, çoğunluğu kadınlardı. Kadınlar insanın karşısına şeytan gibi çıkarlar. Kadın eğe kemiği gibidir, onu doğrultmak istersen kırarsın, onu kendi haline bırak. Ve eğriliği ile ondan faydalanmaya bak. Erkekler kadınlar üzerinde hakimdirler, o sebeple ki Allah erkekleri kadınlara üstün kılmıştır. Kadınlar erkekleri elinde hürriyetlerini terk etmişlerdir. Eğer erkek tepeden tırnağa cerahat olsa kadın da dili ile yalasa yine de erkeğin hakkını ödeyemez.

Elin zinası, el temasıdır. Her kim yabancı bir kadının elini tutar, onunla tokalaşırsa kıyamet gününde onun iki avucuna ateş konur. Birbirimizin başına demirden bir şeyle vurulması onun kendisine helal olmayan bir kadınla tokalaşmasından daha hayırlıdır" denilmektedir. Bu söylem ile, ulusumuzun yüzde ellisini oluşturan kadınlarımız aşağılanmakta; onların toplumdan soyutlanması ve şeriat düzeninin devlete egemen olması istenilmektedir.

Zonguldak İl Müftüsü Raif Korkmaz 24.01.1997 günü, merkezi ses sistemiyle elli camide dinlenen vaazında; "oruç tutmayanlar hayvandır. Sokak ortasında yemek yiyen, leş yiyen köpeklerdir. Ramazan'da oruç tutmayanlar, Rum ve Ermeni soyundan gelmiş kişilerdir" demiştir. Bütün laiklere ve Alevilere hakaret eden bu şahıs, devletin bir kurumu olan Diyanet İşleri Başkanlığı'ndan ücret alan "kamu" görevlisidir.

Kurumun 1996 yılı bütçe kanunu tasarısının 3. sayfasında harcama gerekçesi olarak **"...yurtdışındaki vatandaşlarımızın Anavatana olan bağlılıklarının kuvvetlendirilmesi ve milli ülkülere bağlılıklarının korunması..."** gibi nedenler gösterilmektedir. 28. sayfada; yurtdışında görev yapan ve Kuruma bağlı olarak çalışan, 829 kişinin kadro gerekçesinde; **"...yurt bütünlüğünün korunması, milli birlik ve bütünlüğün sağlanması konusunda vatandaşlarımız aydınlatılmaktadır."** denilmektedir. 40. sayfasında ise yurtdışındaki hizmetlere 234 milyar 450 milyon TL ayrıldığı görülmektedir. Oysa 2 milyondan fazla yurtdaşımızın yaşadığı Almanya'da 900 bin Aleviden bir tek kişinin dahi bu tür hizmetten yararlanmadığı ortada iken, kurumun nasıl bir birlik-bütünlükten söz ettiğini anlamak mümkün değildir. **Bu çabaları ortada olan ve ulusal bütçeden beslenen kurum, "ulusal ayrımcılık" görevini yurtiçinde olduğu gibi yurtdışında da yerine getirmektedir. Bu zihniyet kadınlarımızı insan, Aleviliği inanç, Alevileri yurttaş saymamaktadır.**

Diyanet İşleri Başkanlığı'nın bütçesi, devletten aldığı ödeneklerle sınırlı değildir. Türk Hava Kurumu'nun topladığı fitrelerden, kurban derisi ve hac gelirlerinden, vakıf yardımlarından da yararlanmaktadır. Özel İdare Müdürlükleri'nin bütçesinden alınan paylar ve diğer yardımlarla birlikte din (Siyasal İslam) için harcanan miktar 100 trilyon lira gibi akıl almaz bir büyüklüğe ulaşmaktadır. Türkiye'de 75 bin dolayında cami bulunmaktadır. Bu camilerin ısınma, elektrik ve su giderleri bütçeden karşılanmaktadır. Kurum, demokrasi, laiklik ve Atatürk İlkeleri'nin karşıtı olan, şeriat amaçlı propaganda yapan kimi kişi ve örgütlenmelere zemin oluşturmuştur. Bu gerçekleri görmezlikten gelmek veya gizlemeye çalışmak doğru değildir.

Sonuç: Açıklanan nedenlerle, 633 sayılı Diyanet İşleri Başkanlığı Kuruluş ve Görevleri Hakkında Kanun'un yürürlükten kaldırılarak, din hizmetlerine bütçeden pay aktarılmasının ve bu hizmetin kamu görevlileri eliyle yürütülmesinin önlenmesini; dinlerin-mezheplerin, çağdaş

demokratik ilkelere uygun olarak kuracakları/kurdukları bağımsız örgütlerin, inanca ilişkin hizmetleri kendi ekonomik güçleriyle vermelerini, dinlerin ve mezheplerin birbirleriyle ve toplumla olan ilişkilerini düzenleyen, "düzenleyici yeni bir yasa" çıkarılmasını,

Ve, başvurumuza Anayasa'nın 74. maddesi uyarınca cevap verilmesini dileriz.

ZORUNLU DİN DERSLERİ İÇİN:

Aynı dosyada ikinci istek, zorunlu din derslerinin kaldırılması yönünde yapıldı. Birinci isteğin ön bölümünde belirtilen yasal gerekçeler anımsatıldıktan sonra şöyle denildi:

Zorunlu "Din Kültürü ve Ahlak Bilgisi Öğretimi"nin, İnsan Hakları ve vicdan özgürlüğü ile bağdaşmayan, Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi'nin 9. maddesiyle çelişen; değişik din, mezhep ve inançlar arasındaki ayrıma neden olan zorunlu "Din Kültürü ve Ahlak Bilgisi Öğretimi"nin, yurttaşların özgür istencine bırakılmasını, TBMM'ince sağlanmasını istiyoruz.

Bu bakımdan, Anayasa'nın 24. maddesinin 4. fıkrasının, Anayasa'nın başlangıç, 1. ve 2. maddeler ile 10, 17/1, 42 ve 174. maddelerine aykırı oluşunu, bu aykırılığın yargı yoluyla giderilmesinin mümkün bulunmadığını biliyor; bu nedenle de TBMM'nden Milli Eğitim Temel Kanunu'nun 12. maddesini değiştirmesini diliyoruz.

Yurttaşları arasında ikilik doğuran bu düzenlemelerin, TBMM tarafından ele alınmasını ve iç hukukumuzda yapılacak yeni düzenlemelerle çözümlenmesi en içten dileğimizdir. Parlamento'da bu düzenleme yapılmaz ve iç hukukumuzda da sorun çözülemezse; Devletimizin bizlere tanıdığı hakkı kullanarak; konuyu Avrupa İnsan Hakları Komisyonu'na götürmeyi düşündüğümüzü de açıkça belirtmek isteriz.

Zorunlu "Din Kültürü ve Ahlak Bilgisi Öğretimi"nin anlam ve kapsamına ilişkin, Talim Terbiye Kurulu Başkanlığı'nın 28.2.1992 tarih ve 47 sayılı kararıyla kabul edip, 13.4.1992 tarih

ve 2356 sayılı tebliğler dergisinde yayımlanan "Din Kültürü ve Ahlak Bilgisi Ders Programı" haklılığımızı göstermektedir. Bu programda, belirli bir dinin belirli bir mezhebin anlayış ve yorumu, din kültürü olarak öğretilmekte; **laiklik ve Atatürk Devrimlerinin ilkeleri bir gözboyama olarak yer almaktadır.** Din ve dinler hakkında kısaca bir bilgi verilirken, İslam'ın tüm ilke, inanç ve koşulları ilk ve orta öğretim boyunca bir **dayatma** olarak devlet okullarında, devlet memuru, İmam-Hatip'liler eliyle okutulmakta ve empoze edilmektedir.

Bu uygulamanın, eğitim birliğini, toplumdaki ortak dayanışma ruhunu nasıl zedelediğini, Cumhuriyet'in demokratik ve laik özünü nasıl yok ettiğini gösteren tipik bazı örneklerini sunmak istiyoruz:

Milli Eğitim Bakanlığı Talim ve Terbiye Kurulu'nca ders kitabı olarak kabul edilen, Din Kültür ve Ahlak Bilgisi ders kitaplarının tamamı içerikleri itibariyle; **"... Türk vatandaşlarının milli gurur ve iftiharlarda, milli sevinç ve kederde, milli varlığa karşı hak ve ödevlerde, nimet ve külfetlerde... ortak"** olması gerektiği ilkesine aykırıdır.

Bu başvuruyu imzalayan bizler, ulusumuzun "birliğini, dirliğini ve iriliğini" içtenlikle istemekteyiz. Ama bu birliğin karşılıklı saygı ve sevgiden geçtiğini de bilmekteyiz. Kaldı ki; karşılıklı anlayış ve hoşgörüye dayanmayan birlikteliğin, bünyesinde hastalık taşıyacağı ve sonunda bu hastalığın birliği bozacağı bilinmektedir. Milli Eğitim Bakanlığı'nca hazırlanan müfredat programı, uygulamada yanlı olarak sünni bir mezhebin inancını öne çıkartmaktadır.

Milli Eğitim Bakanlığı Talim ve Terbiye Kurulu'nun, İlköğretim ve ortaokulların 7. sınıfları için hazırlattığı; Din Kültürü ve Ahlak Bilgisi Kitabında; **"... Türkler Hanefi Mezhebini benimsemişlerdir"** denilmektedir. 21 Şubat 1995 tarihinde Ankara 100. Yıl Kılıçaslan Lisesi'nde işlenen bir ders sırasında, Öğretmen Selçuk Selçuk'un Alevi öğrencileri kastederek, "Siz Allah, kitap tanımazsınız. Ben Sünni öğrencilerle bir

şey konuşacağım" demesi üzerine olay çıkmıştır.

"Yine Ankara'da Ayrancı Lisesi Din Kültürü ve Ahlak Bilgisi Öğretmeni Ahmet Günay, ders anlatırken şeriatı öven, laikliği kötüleyen değerlendirmeler yapmış ve: **Batı'da müslüman olmayanlar, Alevilerde olduğu gibi kızları, babaları ve erkek kardeşleriyle yatıyorlar"** diyerek benzeri saldırı ve iftiraları sürdürmüştür. Sanık Öğretmen, Ankara Devlet Güvenlik Mahkemesi'nde 1989/87 esas sayılı dava ile yargılanmış, dava süresince sanığın savunmasını o dönemin Refah Partisi üst düzey yöneticisi ve bugün Adalet Bakanı olan Şevket Kazan yapmıştır. O Şevket Kazan ki, Adalet Bakanlığı koltuğunda oturmasına karşın "mum söndü" iftirasını **"Alevilerin ananelerinde var"** diyerek, özüründen büyük suç işleyen bir zattır.

1989 yılında İstanbul Gaziosmanpaşa ilçesinde İbrahim Demirkan adındaki bir ilkokul Müdür Yardımcısı da ders anlatırken **"İstanbul'da yaşayan kadınların yarısı fahişedir. Alevi kızlarının yüzde 70'inde kızlık zarı yoktur"** demiştir. Bu kişi hakkında Gaziosmanpaşa 1. Asliye Ceza Mahkemesi'nin 1991/35 Esas sayısı ile dava açılmıştır.

Bu yazılanlar, yüzlerce örnekten sadece bir kaçıdır. Din Kültür ve Ahlak Bilgisi Dersini, zorunlu dersler arasına sokan 1982 Anayasası dahi, bu derslerin Hanefi (sünni) mezhebinin kurallarına göre hazırlanacağını istememiştir. Hatta 42. maddesinde "Eğitim ve öğretim, Atatürk ilkeleri ve inkılapları doğrultusunda çağdaş bilim ve eğitim esaslarına göre... yapılır" diyerek, şu anda ders kitabı olarak okutulan Din Kültürü ve Ahlak Bilgisi kitaplarının tümüne karşı çıkmıştır. Bununla birlikte içerikleri itibariyle Anayasa'ya aykırı olan bu kitaplar, yıllardır inatla ve ısrarla ders kitabı olarak okutulabilmektedir.

Milli Eğitim Bakanlığı, Talim Terbiye Kurulu tarafından, ortaokul ve liselere yardımcı ders kitabı olarak, tavsiye edilen İngilizce sözlüklerde Alevi-Kızılbaşlığın tanımı şöyledir: Pars Tuğlacı tarafından İnkılap ve Aka Kitapevi'nce hazırlanan büyük Türkçe-İngilizce sözlük -501 sayfa **"Kızılbaş- Günahkar bir**

müslüman mezhebinin üyesi, ahlaki değeri düşük olan. Geçmişte, Şah İsmail'in ordusunda, düşük ahlaklı bir sınıf," A. Vahit Moran'ın Türkçe-İngilizce Sözlüğü'nün 673. sayfası: **"Kızılbaş- Günahkar bir müslüman mezhebinin üyesi,"** Redhouse Yayımevi'nce yayımlanan Yeni Redhouse Türkçe-İngilizce Sözlük'ün 662. sayfası **"Kızılbaş- Cinsel yönden düşük ahlaklı kimse,"** Turhan Kitapevi'nce yayımlanan Türkçe Büyük Lügat'ın 575. sayfası; **"Kızılbaş- Günahkar bir Müslüman mezhebinin üyesi, düşük ahlaklı kimse. Hafif meşrep, Cinsel yönden zayıf davranan,"** Redhouse Yayınevi'nce yayımlanan Çağdaş Türkçe-İngilizce Sözlük'ün 227. sayfası; **"Düşük ahlaki değere sahip"** denilmektedir.

Laikliğin kabul edildiği hiç bir ülkede din eğitimi, sınıf geçmeyi etkileyecek şekilde zorunlu değildir. İslamda **dinde zorlama yoktur** diye önemli bir kuralın varlığı bilinir. İslamın bu kuralına karşın, ülkemizde Sünni-İslamı öğretmek zorunlu hale getirilmiştir. Şeriatın alt yapısını oluşturan kurumlardan önemlice birisi olarak gördüğümüz ve yıllardan bu yana kaldırılması için uğraş verdiğimiz zorunlu din derslerinin bu çağdışılığı ve hukuka aykırılığı ortada iken, şimdi eğitimin tümüyle dinselleşmesi demek olan 5+3 sistemi dayatılmaktadır. Bu dayatmanın giderek tüm temel eğitim kurumlarını İmam-Hatip okullarına dönüştürmesi gibi bir anlayışı içerdiği de bilinmektedir. Çünkü Arapça ve Kuran derslerinin zorunlu olması şimdiden seslendirilmektedir.

Oysa, Dünya'da 185 ülke arasında yalnızca 8 ülkede **"5 yıllık temel eğitim"** uygulanmaktadır. Ne yazık ki, biz bu 8 ülke arasında yer alıyoruz. Bu durum, çağdaş uygarlık düzeyine varmak isteyen ülkemiz için düzeltilmesi gereken bir durumdur. Bizim de, çocuklarımıza çağdaş bir ülke bırakma sorumluluğumuz vardır. O halde bu olumsuz durum, ivedi olarak ortadan kaldırılmalıdır.

Çocuklarımızın hiç olmazsa 8 yıl kesintisiz eğitim görmeye, bilimle, sanatla, kültürle donanmaya hakları vardır. Uluslararası Çocuk Hakları Sözleşmesi şöyle der: **"18 yaşına kadar her**

insan çocuktur. Bu çocuğun devlet tarafından korunması ve eğitilmesi gerekir."

Avrupa Topluluğu'na katılmak istiyoruz. Dünya'da hızla gelişen bilim ve teknolojiyi yakalamaya çalışıyoruz. Çağdaş, çoğulcu katılımcı demokrasiyi kurumlaştırmak için çaba harcıyoruz. Ama bütün bunları, çocuklarımızın gerçekleştireceğini gözardı ediyoruz. Dünya ülkeleri, çocuklarına 9, 10 yıl, hatta 11 yıl kesintisiz, zorunlu ve çağdaş eğitim vermektedir. 5 yıl gibi kısa bir sürede, bilimden uzak olan çağdışı bir eğitim anlayışıyla, geleceğimiz olan toplumsal mirasçılarımızı nasıl yetiştirebiliriz?...

Şimdi şunu yüksek sesle bir daha söylemenin zamanı gelmiştir; **"8 yıllık kesintisiz, tek diplomalı, zorunlu temel eğitim"** çağdaş toplum olmanın olmazsa olmaz koşuludur.

Zorunlu Din ve Ahlak Bilgisi Dersleri uygulaması, ülkemizin kanayan bir yarasıdır; bölücülüktür, eşitsizliktir, inançlara saygısızlıktır. İnsan Hakları ve çocuk hakları ihlalidir.

Alevi ana ve babanın yetiştirdiği çocuk, evinde öğrenip iman ettiği inancıyla çelişen bu bilgileri sınıf geçmek için zorla ezberlemekte, ezberlediği bu bilgiler, sözlü sınavlarda herkesin duyacağı şekilde söyletilmektedir. **Bu uygulama halkımızın üçte birinden fazlasını oluşturan insanlara zulmetmek değil de nedir?**

SONUÇ: Açıklanan nedenlerle, Anayasanın 24. maddesinin 4. fıkrası ile Milli Eğitim Temel Kanunu'nun 12. maddesinde yer alan zorunlu "Din Kültür ve Ahlak Bilgisi Öğretimi ilk ve orta öğretim kurumlarında okutulan zorunlu dersler arasında yer alır" hükmünün kaldırılmasını,

Bunun için gerekli Anayasa ve diğer yasal değişikliklerin yapılmasını, 15. Milli Eğitim Şürası'nın aldığı; "8 yıllık, kesintisiz, tek diplomalı, zorunlu temel eğitim" kararının uygulamaya konulmasını,

Başvurumuza Anayasa'nın 74. maddesi uyarınca cevap verilmesini dileriz. 14.04.1997

Saygılarımızla,

Pir Sultan Abdal Kültür
Dernekleri
ve kendi adına,
Murtaza DEMİR
Genel Başkan

Hacı Bektaş Veli Kültür ve
Tanıtma Der.
ve kendi adına,
Doç. Dr. Atilla ERDEN
Genel Başkan

Semah Kültür ve Araştırma Vakfı
ve kendi adına,
Lütfi KALELİ
Genel Başkan

Hacı Bektaş Veli Anadolu Kültür
Vakfı
ve kendi adına,
Ahmet ŞAHİN
Genel Sekreter

İmranlı Kültür ve Dayanışma
Derneği
ve kendi adma,
İzzet ARIKAN
Yönetim Kurulu Üyesi

Hacıbektaş Derneği
ve kendi adına,
Mustafa SELMANPAKOĞLU
Başkan

Anadolu Kültürünü Koruma-
Araştırma Vakfı
ve kendi adma,
İsmet ERDOĞAN
Başkan

İmranlı Kültür Eğitim ve Sağlık
Vakfı
ve kendi adına,
Dr. Hıdır ÖZTÜRK
Yönetim Kurulu Üyesi

Divriği Kültür Derneği
ve kendi adına,
Battal METİN
Başkan

Aşık Veysel Kültür Derneği
ve kendi adına,
Rıza AYDOĞMUŞ
Sekreter

Tunceli'ler Dayanışma ve Kültür
Derneği ve kendi adına,
İbrahim KARAKYA
Genel Başkan

Kızılırmak Köyleri Sosyal
Dayanışma
Kültür Derneği ve kendi adına,
Önder AYDIN

8 YILLIK KESİNTİSİZ LAİK EĞİTİM İÇİN:

Sayın Süleyman DEMİREL,
Türkiye Cumhuriyeti Devleti
Cumhurbaşkanı
Ankara

8 yıllık kesintisiz laik eğitimin hiç zaman geçirilmeden Türkiye genelinde uygulanmasını istiyoruz. Kesintisiz 8 yıllık eğitim ve bu eğitimin çağdaş, laik, bilimsel ve demokratik ilkeler doğrultusunda olması zorunluluğu ülkemiz gerçeklerine uygun olduğu kadar, çağdaş toplumlarla bütünleşmek isteyen ülkemiz için de öncelikle ulaşılması gereken bir hedeftir. Bu hedef, M. Kemal Atatürk'ün temelini attığı çağdaş, laik ve demokratik bir devlet olmanın olmazsa olmaz bir koşuludur.

Şimdi getirilmek istenen 5+3 yıllık eğitimin, son üç yılma "seçmeli" de olsa Arapça ve Kur'an derslerinin konulmasını istemiyoruz. Çünkü bu uygulama ile tüm temel eğitim veren okulların imamhatipleştirilmeleri istenmektedir.

Seçmeli de olsa uygulanmaya konulmak istenilen bu dersleri gerek aileler, gerekse kimi çevreler dinsel baskı ve zorlamalar ile çocukları bu dersleri seçmek zorunda bırakacaklardır.

Bu durum, laik, demokrat ve çağdaş düşünceli ailelerin çocukları ile bu dersi isteyen ailelerin çocukları arasında inanan-inanmayan ayrımına neden olacağından, ülkemizin birlik ve beraberliğine ağır bir darbe indirmiş olacaktır.

Kaldı ki şimdilik seçmeli ders haline getirilmesi düşünülen bu iki ders daha sonra zorunlu ders haline getirilmeye çalışılabilir.

Bu nedenlerle bizler çocuklarımızın istemeden okuduğu "zorunlu din dersleri" yamsıra eklenmesi düşünülen "Arapça ve Kur'an derslerinin" okutulmasını da istemediğimizi bildiririz.

Sorun; eğitimin 8 yıllık eğitim yılı olup olmaması değil, esas sorun; ülkemizin laik, demokratik Cumhuriyet mi, yoksa teokratik din devleti mi olup olmayacağı sorunudur.

Biz M. Kemal Atatürk'ün dediği gibi, "FİKRİ HÜR, İRFANI HÜR, VİCDANI HÜR" kuşaklar yetiştirmek için laik, demokrat, çağdaş ve bilime dayalı bir eğitim sistemi istiyoruz. Bu sistemin yetiştireceği insanın, BİREYSEL KURTULUŞA DEĞİL, TOPLUMSAL KURTULUŞA İNANAN; İLERLEMEYE VE GELECEĞE YÖNELMİŞ, GERİYE DEĞİL, İLERİYE BAKAN, AKLIN VE BİLİMİN ÖNCÜLÜĞÜNÜ KABUL EDEN, BÖYLE OLDUĞU İÇİN DE SİSTEMLİ DÜŞÜNEN, TARTIŞAN VE YARATAN, BARIŞA, EMEĞE, İNSAN HAKLARINA, HOŞGÖRÜYE, DEMOKRATİK DEĞERLERE BAŞ KÖŞEDE YER VEREN BİR İNSAN OLACAĞINA İNANIYORUZ.

Biz, "KUL" değil, "İNSANI KAMİL"lerin yetiştirilmesini istiyoruz.

Sayın Cumhurbaşkanımız,

Biz aşağıda imzaları bulunan Alevi-Bektaşi kuruluşlarının temsilcileri olarak son günlerde ilköğretimin laik temelde, 8 yıllık kesintisiz uygulanması çerçevesinde başlatılan tartışmalarda olayın amacından saptırılarak ülkenin laik cumhuriyet ilkelerini tahrip eder duruma getirilmeye çalışıldığını görmekten üzüntü duyduğumuzu, konuyu bir kez de bizim tarafımızdan zatıalinize sunmayı uygun bulduk.

3 Mart 1924 tarihinde kabul edilen "Tevhid-Tedrisat Kanunu" (Eğitim Birliği Yasası) Türkiye Cumhuriyeti'nin laik niteliğini koruma amacım güden eğitimde devrim yasasının ilkidir.

Bu ilk laik yasanın korunması, Anayasamızın 174. maddesi ile de güvence altına alınmıştır.

Öte yandan 1973 yılında kabul edilen Milli Eğitim Temel Yasası'nda zorunlu eğitim 6-14 yaş olarak öngörülmüştür. Kaldı ki bu tarihten de önce açılan Yatılı Bölge Okulları ile 8 yıllık temel eğitim uygulamalarına başlanılmıştır. Ve bu uygulama

ülke genelinde % 70'e ulaşmıştır.

Böyle olmasına rağmen, günümüzdeki tartışmalar hedef saptırmaya yönelik olmaktadır.

Evet, 8 yıllık kesintisiz laik eğitimin uygulanmasına karşı gösterilen tepkilerin amacı, ülkemizi ortaçağ karanlığına çekmek isteyen çevrelerin gerçek niyetlerini göstermektedir.

Aslında 8 yıllık kesintisiz temel eğitim birkaç aylık sorun olmayıp, daha öncelere dayanmaktadır.

17-27 Temmuz 1939 tarihleri arasında yapılan İlk Milli Eğitim Şurası'ndan 15. Şuraya kadar geçen sürede ilköğretimin iyileştirilmesi için bir dizi kararlar alınmıştır. Örneğin 23-26 Haziran 1981 tarihleri arasında yapılan 10. Milli Eğitim Şurası'nda 6-14 yaş arasındaki çocuklara en az 8 yıllık temel eğitim öngörülmüştür. O günden buyana ülkemizin belli yerlerinde deneme niteliğinde "İlköğretim Okulları" faaliyetlerini sürdürmektedir. Doğru olan da budur. Hatta, bugünkü koşullarda kesintisiz laik eğitimin 8 yıldan da fazla, en az 10-12 yıl olmasını ülkemiz için yararlı görüyoruz. Çünkü çağdaş uygarlık düzeyine ulaşmış ülkelere baktığımızda şu tablo ile karşılaşmaktayız:

Ülke Adı	Eğitim Süresi/Yıl	Yaş ve Eğitim Süresi
Almanya	12	6+12= 18
Belçika	12	6+12= 18
Hollanda	12	5+12= 17
İngiltere	11	5+11= 16
Lüksemburg	11	4+11= 15
Fransa	10	6+10= 16
İspanya	10	6+10= 16
Finlandiya	10	6+10= 16
Yunanistan	9.5	9.5+6.5= 16
İsveç	9	7+9= 16
Norveç	9	7+9= 16

Küba	9	7+9= 16
İsviçre	9	7+9= 16
A.B.D.	9	6+9= 15
Danimarka	9	6+9= 15
Avusturya	9	6+9= 15
Rusya	8	7+8= 15
İtalya	8	6+8= 14
Suriye	8	6+8= 14

Yukarıdaki tablodan da anlaşılacağı üzere, bilgi çağına erişmiş ülkelerde 11 yaşındaki bir çocuğun kendi özgür iradesiyle meslek seçimi yapamayacağını, 15-18 yaşları arasındaki çocukların özgür iradeleriyle seçim yapabileceği gerçeğinden hareketle temel eğitimi en az 8 yıl olarak uygulamaktadırlar.

Evet, 11, 12, 13, 14 ve 15. Şura kararları da 8 yıllık kesintisiz laik temel eğitimi öngördüğü halde o günlerden buyana gelip geçen hükümetler bu uygulamayı ülke genelinde tam yaygınlaştıramadılar. Daha da acısı, Atatürk ilke ve devrimlerinden ödün verilerek din dersleri önce seçmeli, sonra 1982 Anayasası ile de zorunlu yapıldı. Bu din derslerinde Anadolu'da yaşayan 15-20 milyon dolayındaki Alevi-Bektaşiler gözardı edilmekle kalmadı, inançlarına da hakaret edilerek Alevi çocukları rencide edildi. Milli Eğitim Bakanlığı Talim ve Terbiye Kurulu'nun, ilk ve ortaokulların 7. sınıfları için hazırlattığı; Din Kültürü ve Ahlak Bilgisi Kitabında; "Türkler Hanefi Mezhebini benimsemişlerdir." denilmektedir. 21 Şubat 1995 tarihli Ankara 100. Yıl Kılıç Aslan Lisesi'nde işlenen bir ders sırasında, öğretmen Selçuk Selçuk'un Alevi öğrencileri kastederek "Siz Allah, kitap tanımazsınız. Ben Sünni öğrencilerle bir şey konuşacağım" demesi üzerine olay çıkmıştır.

Yine Ankara'da Ayrancı Lisesi Din Kültürü ve Ahlak Bilgisi Öğretmeni Ahmet Günay, ders anlatırken şeriatı öven, laikliği kötüleyen değerlendirmeler yapmış ve; "Batıda müslüman olmayanlar, Alevilerde olduğu gibi kızları, babaları ve erkek

kardeşleriyle yatıyorlar." diyerek benzeri saldırı ve iftiraları sürdürmüştür. Sanık öğretmen Ankara DGM'de 1989/87 esas sayılı dava ile yargılanmış, dava süresince sanığın savunmasını o dönemin RP'nin üst yöneticisi ve şimdi Adalet Bakanı olan Şevket Kazan yapmıştır. O Şevket Kazan ki, Adalet Bakanlığı koltuğunda oturmasına karşın "Mum söndü" iftirasını "Zaten Alevilerin ananelerinde var" diyerek kamuoyu önünde açıklama yapmıştır. 1989 yılında İstanbul G.O.Paşa İlçesi'nde İbrahim Demirkan adındaki bir ilkokul müdür yardımcısı da ders anlatırken "İstanbul'da yaşayan kadınların yarısı fahişedir. Alevi kızlarının % 70 inde kızlık zarı yoktur." demiştir. Bu kişi hakkında G.O.Paşa 1. Asliye Ceza Mahkemesi'nin 1991/35 esas sayısı ile dava açılmıştır.

Türk Diyanet Vakfı tarafından dağıtımı yapılan ve satılan, Prof. Dr. Süleyman Uludağ'ın "İslam'da İnanç Konuları ve İtikadi Mezhepler" adlı kitabında Alevi-Bektaşilere hakaret ediliyor. M.E.B. Talim ve Terbiye Kurulu'nun 1.10.1985 tarih ve 5436 sayılı kararıyla tavsiye edilerek İmam Hatip Liseleri'nin 11. sınıfında "Akaid ve Kelam" derslerinde okutulan kitapta Aleviler, Sünni düşmanı olarak göstermenin yanısıra "Kaba, cahil, batıl ve sapık" olarak tanıtılmaktadır.

Kitapta ayrıca, Alevi-Bektaşilerin ibadeti sayılan cem ayinleri de "Müzikli, içkili, kadınlı ve danslı muhabbet meclisleri" olarak değerlendirilmektedir.

M.E.B. Talim-Terbiye Kurulu tarafından, ortaokul ve liselere yardımcı ders kitabı olarak, tavsiye edilen Türkçe ve İngilizce sözlüklerde Alevi-Kızılbaşlığın tanımları şöyle yapılmaktadır: "Kızılbaş-Günahkar bir müslüman mezhebinin üyesi, ahlaki değeri düşük olan. Geçmişte, Şah İsmail'in ordusunda, düşük ahlaklı bir sınıf" (Pars Tuğlacı, Büyük Türkçe-İngilizce Sözlük, İnkılap ve Aka Kitabevi s. 501)

"Kızılbaş-günahkar bir müslüman mezhebinin üyesi" (A. Vahit Moran, Türkçe-İngiliz Sözlüğü, s. 673)

"Kızılbaş-Cinsel yönden düşük ahlaklı kimse" "Yeni

Redhouse Türkçe-İngilizce Sözlük, s. 662)

"Kızılbaş-Günahkar bir müslüman mezhebinin üyesi, düşük ahlaklı kimse. Hafif meşrep, cinsel yönden zayıf davranan." (Türkçe Büyük Lügat, Turhan Kitabevi s. 575)

Laikliğin kabul edildiği hiç bir ülkede din eğitimi, sınıf geçmeyi etkileyecek şekilde zorunlu değildir. Şeriatın altyapısını oluşturan unsurlardan birisi olarak gördüğümüz, yıllardan bu yana kaldırılması için uğraş verdiğimiz zorunlu din derslerinin bu çağdışılığı ortada iken, şimdi eğitimin tümüyle dinselleşmesi demek olan 5+3 sistemi dayatılmaktadır. Bu dayatmanın giderek tüm temel eğitim kurumlarının İmam-Hatip okullarına dönüştürülmesi tehlikesini içerdiği de bilinmektedir. Çünkü Arapça ve Kur'an derslerinin zorunlu olması şimdiden seslendirilmeye başlanmıştır.

O halde 8 yıllık kesintisiz zorunlu eğitimi kimler istemiyor? 8 yıllık bütünleştirilmiş eğitimi İmam-Hatip liselerini ve Kur'an kurslarını partilerin "mücahit kaynağı", "arka bahçesi", "fidanlığı", "gençlik kolları" vb. olarak kabul eden köktendinci siyasal partiler ve dini politikaya araç etmek isteyen politikacılar istemiyorlar. Ayrıca özel Kur'an kursu, yurt vb. işleten tarikatçı vakıf ve dernekler de 8 yıllık eğitimi istemiyorlar. Çünkü anılan tarikatçı kuruluşlar da bu siyasilerle aynı amaca hizmet etmektedirler: "Şeriat düzenine özlem duyan militan"ı yetiştirmek. Dünyanın hangi ülkesinde devlet, kendi okullarında köktendinci partilere militan yetiştiriyor?

Oysa büyük Atatürk "Eğitim ulusal olmalı" derken şunu anlatmak istemiştir: "Efendiler yeryüzünde 300 milyonu aşkın Müslüman vardır. Bunlar ana, baba, hoca eğitimiyle eğitim ve terbiye almaktadırlar. Ancak üzülerek söylüyorum, işin gerçek olan yanı şudur ki, bütün bu milyonlarca insan, şunun ya da bunun kölesi durumundadır. Aldıkları dini eğitim ve terbiye bunlara bu kölelik zincirlerini kırabilecek insanlık değerlerini vermemiştir, veremiyor. Çünkü eğitimlerinin hedefi milli bir eğitim değildir." (22.9.1924 Samsun)

8 yıllık sürekli laik, demokratik ve çağdaş temel eğitim yasası acilen çıkarılmalı ve zaman geçirmeden uygulamaya konulmalıdır. Bu zorunlu temel eğitimde:

- Arapça, Kur'an ve Fıkıh gibi laik eğitim sistemine ters düşen derslere yer verilmemelidir.
- Ortaeğitimde görevli öğretmen ve yöneticiler için hizmet içi yetiştirme kursları açılarak yeni modele uyumları sağlanmalı.
- Laik, demokrat nitelikli öğretmenlerin yetiştirilmesine özen gösterilmeli
- Bütçeden eğitime ayrılan payın artırılması sağlanmalı
- Müfredat programları gözden geçirilmeli ve günümüz koşullarına göre uyarlanmalı.
- Tüm okulların orta bölümleri kapatılmalı.
- Eğitimin parasız olması sağlanmalı.
- Alevi inancını ve kültürünü kötüleyen ifadeler ders kitaplarından çıkarılmalı.
- Temel eğitim süreç içerisinde 12 yıla çıkarılmalı
- 15. Milli Eğitim Şurası'nda alınan kararlar uygulanmalı,
- Çocuklarımızın şimdilik en az 8 yıl kesintisiz laik eğitim görmeye, bilimle, sanatla, kültürle donanmaya hakları vardır. Uluslararası Çocuk Hakları Sözleşmesi şöyle der: "18 yaşına kadar her insan çocuktur. Bu çocuğun devlet tarafından korunması ve eğitilmesi gerekir."
- Avrupa Topluluğu'na katılmak istiyoruz. Dünyada hızla gelişen bilim ve teknolojiyi yakalamaya çalışıyoruz. Çağdaş, çoğulcu, katılımcı demokrasiyi kurumlaştırmak için çaba harcıyoruz. Ama bütün bunları, çocuklarımızın gerçekleştireceğini göz ardı ediyoruz. Dünya ülkeleri, çocuklarına 9-10 yıl, hatta 12 yıl kesintisiz, zorunlu ve çağdaş eğitim vermektedir. 5 yıl gibi kısa bir sürede, bilimden uzak olan çağdışı bir eğitim anlayışıyla, geleceğimiz olan toplumsal mirasçılarımızı yetiştirmemiz mümkün görülmemektedir.
- Avrupa Topluluğu'na "tam üye" olmak iddiasındaki ülkemiz, okur-yazarlığı tüm topluma yayamamıştır. O

Topluluğun kapısında ise, insan hakları temelinde kurulup işleyen bir demokrasi ile belli bir düzeye gelmiş bir toplum ararlar. İktisadi, sosyal ve kültürel yönden farklılıkların bulunduğu Türkiye'de, bu özgül durumlar gözden uzak tutulmadan, yaygın bir eğitim politikasıyla, eğitimden nasibini alamamış tüm emekçi kitleler okur-yazar duruma getirilmelidir. Üretici güçlerin özgürce gelişmesine büyük katkıda bulunan örgün eğitimden, bütün halkımızın eşit olarak yararlanması planlamanın temel ilkeleri arasında olmalı.

- Kadınların eğitimine de özel bir önem verilmelidir.
- Yurt dışındaki emekçilerimizi, onların yüzbinlerce çocuğunu unutmayalım.
- Tarikatçı kimi vakıfların kurmuş olduğu özel okulların ve yurtların tümü kamulaştırılmalıdır.
- Başta Kur'an kurslarına, çıraklık eğitimine, genel-meslekiteknik ortaöğretime, ancak zorunlu, bütünleştirilmiş ve kesintisiz 8 yıllık temel eğitim mezunları girebilmelidir. Böylece Öğretim Birliği Yasası'na yeniden işlerlik kazandırılacaktır. Çünkü Öğretim Birliği, laik eğitimin ön koşulu, demokrasinin de harcıdır.
- Eğitimin demokratikleştirilmesi sağlanmalıdır.
- Eğitimde devlet öncü olmalıdır.
- Öğretmenliğin özel uzmanlık isteyen bir meslek olduğu noktasından hareketle, öğretmen yetiştiren kurumlar tek tip öğretim programlarına dayanacak biçimde merkezileştirilmeli; böylece öğretmenlik mesleğinin türdeş olmayan öğelerden oluşan karmaşık yapısı sona erdirilmeli ve öğretmen yetiştiren kurumlar özerkleştirilerek demokratik bir yapıya kavuşturulmalıdır; öğretmenlere, dernek kurma hakkının yanı sıra, grevli toplusözleşmeli sendika kurma hakkı sağlanmalı; öğretmenlerin üzerindeki politik baskıların kaldırılması, işgüvenliğinin sağlanması için, öğretmenlerin atama, yükseltilme ve öteki özlük işleri, Milli Eğitim Bakanlığı'ndan özerkleşmiş bir Yüksek Öğretmenler Kurulunca yürütülmeli ve bu alanda yargı organlarındaki düzenleme örnek alınmalıdır.

• Planlanmasını istediğimiz eğitim, tekniğe, mesleki eğitime baş köşeyi veren; insanları ezbere değil, düşünmeye, tartışmaya ve yaratmaya götüren; üretici, üretime dönük, okul-üretim ilişkisini kurmuş bir eğitim olmalı. Böylece, eğitim ve üretim arasında sıkı ilişkiler kurulmasının yanı sıra, insanın çok yönlü ve bütünüyle gelişmesini sağlamayı hedef tutan "politeknik eğitim" anlayışı, ülkemiz koşullarına göre oluşturularak yaşama geçirilmelidir.

• AKLA VE BİLİME İNANAN, ONU ÖRGÜTLEYEN BİR EĞİTİM PLANIDIR İSTEDİĞİMİZ.

• Demokrasinin mevzilerini ele geçirme mücadelesi, demokratik eğitimin mevzilerini ele geçirme mücadelesi ile beraber yürür; özetle, demokrasi mücadelesi, demokratik eğitim mücadelesini de içerir.

Etle tırnak gibi birbirine bağlıdır ikisi de! Bu bağ asla unutulmamalıdır.

Öte yandan Avrupa'da yaşayan insanlarımızın da bu bağlamda sıkıntıları vardır.

Şöyle ki:

İnsan kültürünü etkileyen unsurlardan biri de dindir. Dinden kaynaklanan gelenek ve görenekler, ister istemez kültürlerin içerisinde kendini göstermektedir.

Almanya'nın bazı eyaletlerinde (NRW-BY..) Anadili Tamamlayıcı Dersler'de (MEU) Din Bilgisi birlikte uygulanmaktadır. Bu derslerde İslam adı altında öğrencilere "Sünnilik" öğretilmekte, onbinlerce Alevi çocuğu görmezlikten gelinmektedir. Bu yanlış uygulamaya son verilmelidir. Din Bilgisi, (Katolik ve Protestan) inançlarda olduğu gibi, İslam çocuklarına da seçmeli ders olarak sunulmalıdır. Din Bilgisi, ehil öğretmenler tarafından verilmeli, Alevi çocuklarına "Alevi Öğretisi" vermek isteyen öğretmenler kurslar verilerek yetiştirilmelidir.

Anadili derslerinde görev yapan öğretmenler, bazı eyaletlere (BY...) Türkiye'den, belirli bir süre için (5 yıl) görevlendirilmektedirler. Dil ve eğitim sistemine yabancı olan

bu öğretmenler, uyum sağlamakta uzun bir süre zorluk çekmektedirler. Yararlı olacağı bir zamanda geri çekilip yerine, aynı güçlüklerle uğraşmak zorunda kalacak yeni öğretmenler gönderilmektedir.

Bu değiştirme uygulamasına son verilmeli, öğretmen olarak görev yapan eğitimciler kalıcı olmalıdır.

Eğitim Ataşesi olarak görev yapanlardaki sorunlar çok ayrıcalık taşımamaktadır. Eğitim ataşeleri, bulunduğu ülkenin dilini ve eğitim sistemini iyi bilen, sorunların bilincinde olan ve bu sorunların çözümü için Alman eğitim görevlileriyle iyi bir iletişim sağlayan, uzman eğitimciler tarafından temsil edilmelidir. Şu andaki temsilcilerin çoğu konsolosluklarda büro görevlisi olarak çalışmaktadırlar.

Bu konuda Almanya'da yıllarca eğitime emek vermiş, bu görevde çok daha yararlı çalışmalar yapacağına inandığımız, çok sayıda uzman eğitimci bulunmaktadır. Türkiye'den belirli siyasi düşüncelerle Ataşe görevlendirileceğine; bu uzmanlardan yararlanılmalı ve ataşe olarak görevlendirilmelerinin daha yararlı olacağına inanıyoruz.

Dil, kültürün temelidir. Anadilini yeterince bilmeyen bir kişi, kendi kültürüne de yabancı olacaktır. Kültürünü başkalarına aktarma olanağından da yoksun kalacaktır.

Türkiye'den gönderilen öğretmenlerin Anadil dersleri vermelerini destekliyoruz.

Bazı eyaletlerde uygulanmakta olan, İKİ DİLLİ sınıflar (BY) kaldırılmalıdır.

Tüm okullarda öğrencilere, değişik kültürleri öğrenme fırsatı tanınmalıdır. Haftada en az bir saat Çok Kültürlü Ders (interkultuelle Stunde) ders programına alınmalıdır.

Anadili, okul öncesi eğitimden başlayarak, zorunlu dersler kapsamına alınmalıdır.

İnsanın temel haklarından biri olan anadilini öğrenmeyen bir çocuk, çok kültürlü bir toplumda yaşama uyum sağlamakta elbette zorlanacaktır. Ailesi ve ülkesiyle anlaşmada güçlük çekecektir.

Alevi öğrencilerin inancına hakaretlerin önlenmesi sağlanmalıdır.

Ders kitaplarında Alevilikle ilgili objektif bilgiler verilmeli, çocuklarımız ders kitaplarında kendilerini bulabilmelidir.

Namazlı-abdestli din dersi uygulamalarına son verilmelidir.

Sayın Cumhurbaşkanımız,

Atatürk'ün kurduğu ve bizlerin yaşatma mücadelesi verdiği laik, sosyal, hukuk, demokratik ve çağdaş Türkiye Cumhuriyeti'nin temel ilkelerini yıkmak isteyen köktendincilerin karşısında yüreklice durmanızı diliyor, bu bağlamda daima yanınızda yer alacağımızı bilmenizi istiyoruz.

Bu vesileyle zatıalinize sunduğumuz görüşlerimizin değerlendirilmesini saygılarımızla arz ederiz.

2 Mayıs 1997

Ali KILIÇ
Avrupa Alevi Birlikleri
Federasyonu Başkanı

Doç. Dr. Atilla ERDEN
H.B. Veli Kült. Tanıtma
Derneği Genel Başkanı

Ali DOĞAN
H. Bektaş Veli Anadolu
Kültür Vakfı Genel Başkanı

Lütfi KALELİ
Semah Kültür ve Araştırma
Vakfı Genel Başkanı

Hıdır ULUER
Karacaahmet Sultan
Derneği II. Başkanı

Musa KARAKAŞ
Seyyit Garip Musa
Sultan Kül. Der. Başkanı

Mustafa ÖZCİVAN
Hacıbektaş Belediye
Başkanı

Ayhan ERTEKİN
Anadolu Kültürünü Kor.
Vakfı Başkanı

İsmet ERDOĞAN
Anadolu Kültürün Kor.
Vakfı Başkanı

Erdal ÇİFTÇİ
Tunceli Dayanışma
Vakfı Sekreteri

Şükrü ÇETİN
İstanbul Gazi Cemevi
II. Başkanı

Muharrem ACAR
Çorum Dernekleri
Meclisi Gen. Sekreteri

Hüsniye TAKMAZ
Yakacık H. Mustafa
Efendi. Der. Başkanı

Mustafa
SELMANPAKOĞLU
Hacı Bektaş Veli Derneği
Başkanı

Arif SAĞ
Karacaahmet Sultan
Vakfı Başkanı

Kemal ŞEKER
İst. Hacı Bektaş Veli
Dernekleri Gen. Bşk.

Mehmet ÇAMUR
Şahkulu Sultan
Vakfı Başkanı

Mehmet UZUNER
Ankara Cem Kültür Yap. Der.
Başkanı

MİLLETVEKİLLERİMİZE ÇAĞRI

Yukarıdaki metnin başlığını "Milletvekillerimize Çağrı" diyerek değiştirip Avrupa boyutuna çıkartarak yeniden düzenledik ve dedik ki:

"Devletin varlığı ve bağımsızlığım, vatanın ve milletin bölünmez bütünlüğünü, milletin kayıtsız ve şartsız egemenliğini koruyacağıma; hukukun üstünlüğüne, demokratik ve laik Cumhuriyete ve Atatürk ilke ve inkılaplarına bağlı kalacağıma; toplumun huzur ve refahı, milli dayanışma ve adalet anlayışı içinde herkesin insan haklarından ve temel hürriyetlerinden yararlanması ülküsünden ve Anayasaya sadakattan ayrılmayacağıma; büyük Türk milleti önünde namusun ve şerefim üzerine and içerim."

M. Kemal ATATÜRK'ün kurduğu ve bizlerin yaşatma mücadelesi verdiğimiz laik, demokratik Türkiye Cumhuriyeti'nin temel ilkelerini yıkmak isteyen teokratik devlet özlemcilerinin karşısında kararlı bir biçimde durarak, laik Türkiye Cumhuriyeti'ni korumanızı ve yaptığınız yukarıdaki yemine bağlı kalmanızı diliyoruz.

DEVLET'TEN İSTEKLER

163 Alevi-Bektaşi örgüt temsilcisi, 20 Ekim 1997 tarihinde Ankara'daki Pir Sultan Abdal Kültür Derneği Genel Merkezi'nde ilk kez hükümet ortağı ANAP temsilcisi Hatay Milletvekili Ali Eyer ve DSP temsilcisi ile muhalefetten CHP temsilcisi Ankara Milletvekili Mustafa Ateş ve DTP temsilcisi Ufuk Söylemez'le biraraya geldiler; genelde ülke sorunlarını, özelde Alevi-Bektaşi örgütlerinin durumlarını görüştüler. Ve devletten bazı isteklerde bulundular. **Bu istekler arasında 1998 Bütçesi'nden 20 trilyon lira istemi de vardı.**

Basın mensuplarının da katıldığı bu açık görüşmede, Çiller'e yakınlığıyla bilinen, ama şimdi DTP temsilcisi olan Ufuk Söylemez, Cem Vakfı'nın, bu Alevi örgütleri arasında olup

olmadığını sordu. Aynı soruyu bir sağcı basın muhabiri de yöneltince, toplantıyı yöneten Pir Sultan Abdal Kültür Derneği Genel Başkanı Murteza Demir, hiç tereddüt etmeden "Aramızda!" dedi. Murtaza Demir, tuzağı sezmişti: "Hayır" denilirse, gelecek yanıtın şu olacağını biliyordu: "Öyle ise, gidin, onunla birleşerek gelin!" Bu mantık hep geçerli olmuştu. Murtaza Demir, "Aramızda" demekle, bu istemi savuşturmanın önünü kesmiş oldu.

Parti temsilcileri, bu istemin 1998 Bütçesi'ne girebilmesi için önce Başbakan Mesut Yılmaz ve yardımcısı Bülent Ecevit ile, daha sonra da muhalefet parti liderleriyle görüşülmesini önerdiler.

Parti temsilcileri ve basın mensupları ayrıldıktan sonra, Alevi-Bektaşi örgüt temsilcileri, kendi aralarında görüşüp neler yapılacağını saptadılar. Buna göre bir istekler listesi hazırlamak, ilgililerle görüşüp bu isteklerini onlara sunmak üzere 7 kişilik bir Koordinasyon Kurulu oluşturdular. Bu kurula şu örgüt ve temsilcileri seçildiler:

Ali Doğan: Hacı Bektaş Veli Anadolu Kültür Vakfı Genel Başkanı.

Atilla Erden: Hacı Bektaş Veli Kültür Derneği Genel Başkanı.

Murtaza Demir: Pir Sultan Abdal Kültür Derneği Genel Başkanı.

Lütfi Kaleli: Semah Kültür ve Araştırma Vakfı Genel Başkanı.

Mehmet Çamur: Şahkulu Sultan Vakfı Başkanı.

Hıdır Uluer: Karacaahmet Sultan Derneği Başkanı.

Hüseyin Deveci: Kartal Cemevi Vakfı Başkanı.

Bu kurul, önce Cem Vakfı Genel Başkanı İzzettin Doğan ile görüştü. İzzettin Doğan, bu girişime özgü olmak üzere Vakıf Yönetim Kurulu Üyesi Hasan Hüseyin Erkan'ı görevlendirdi.

Koordinasyon Kurulu, CHP Genel Merkezi'nde Genel Sekreter Adnan Keskin ve TBMM Grup Başkan Vekili Atilla

Sav'ın odasında Bütçe Komisyonu üyesi Algan Hacaloğlu ve Mustafa Ateş ile görüştüler, Bütçe tekniği hakkında bilgi aldılar. Anlaşılan o ki, biz, hareket eden trenin son vagonuna biletsiz olarak atlamak istiyoruz... 1998 Bütçesi genel hatlarıyla şekillenmiş, Meclis'e sevk aşamasına gelmiş..

Ama Koordinasyon Kurulu, bir kez yola çıkmıştı, görüşmelerini sürdürdü: DTP Genel Başkanı Hüsamettin Cindoruk ve yardımcısı Yıldırım Aktuna ile de görüştükten sonra, Meclis'te Başbakan Mesut Yılmaz ve Yardımcısı Bülent Ecevit'le de görüştü.

Bu görüşmelerde gerek Mesut Yılmaz, gerekse Bülent Ecevit, istenen 20 trilyon liranın 1998 Bütçesi'ne girme şansının pek fazla olmadığını açıkladılar, ancak süreç içerisinde örgütlerimize başka kaynaklardan makul yardımlar yapılabileceğini belirttiler...

Kurul, örtülü veya başka bir ad altmda herhangi bir yardım istemediklerini söyledi.

Bunun üzerine, istenilen 20 trilyon üstünde ısrarlı olup olunmadığı soruldu.

Kurul, ısrarlı olmadıklarını, Alevi kimlikleri ile Bütçe'de resmen yer almalarını önemsediklerini belirtip, "Bu miktar bir lira dahi olsa, kabulümüz" dediler.

Ödemenin yapılabilmesi için tek örgüt adı istendi.

Kurul, önceden anlaştıkları üzere Hacı Bektaş Veli Anadolu Kültür Vakfı'nın adını verdi.

Ancak, tüm görüşmeler sadece istenen 20 trilyon üzerinde odaklandığı için, Koordinasyon Kurulu'nun hazırlamış olduğu 9 maddelik istek listesinde bulunan diğer 8 konu hiç görüşülmedi, kaynadı. Bu durum, kamuoyuna da böyle yansıyınca, Aleviler, sadece devletten para isteyen konumuna düştüler. Bunu fırsat bilen bazı çevreler de "Aleviler satıldı!" suçlamasına giriştiler.

Oysa bu girişim, salt parayı içermiyor ve kapalı kapılar ardında yapılmıyor, açıkça yürütülüyor ve para miktarı önemsenmiyor, bir lira dahi olsa Alevi kimlikleriyle resmen Bütçe'de

yer alınmasını öngörüyordu.

Devletin yöneticilerine sunulan istekler listesi aynen şöyledir:

"ALEVİ-BEKTAŞİ ÖRGÜTLENMESİNİN TAMAMINA YAKININI TEMSİL EDEN, AŞAĞIDA ADLARI VE İMZALARI BULUNAN 163 ALEVİ-BEKTAŞİ DERNEK VE VAKIF TEMSİLCİLERİNİN, T.C. 55. HÜKÜMETİ'NDEN İSTEMLERİDİR:

1) Alevi inanç-kültürünü tanıtmak, yaşatmak ve bu inancımızın her türlü gereksinimini karşılamak üzere, 1998 yılı Genel Bütçesi'nden 20.000.000.000.000-TL. (yirmi trilyon lira) ödenek ayrılmasını;

Bu ödeneğin adımıza halen Bakanlar Kurulu'nda kamu yararına çalışan vakıf statüsü tanınması için beklemekte olan Hacı Bektaş Veli Anadolu Kültür Vakfı'nın aracılığıyla tahsis edilmesini,

2) İmar Kanunu'nda değişiklik yapılarak, İmar planlaması sırasında Cem ve Kültür evlerine arsa tahsisinin yapılmasını,

3) Cem ve Kültür evlerinin elektrik, su, doğalgaz giderlerinin devlet bütçesinden karşılanmasını,

4) Devletin resmi TV ve Radyosunda Alevi inanç ve kültürü ile Alevilerin kutsal günlerinde özel tanıtıcı programlarının yapılmasını,

5) Laiklik ilkesine aykırı olan ve yalnızca tek bir mezhebi temsil eden Diyanet İşleri Başkanlığı'nın kaldırılmasını,

6) Laiklik ilkesine aykırı olan zorunlu din dersleri uygulamasının acilen kaldırılmasını, kaldırılıncaya kadar din derslerinin felsefe, sosyoloji, tarih ve edebiyat dersi öğretmenlerince verilmesini, eğitim programlarının laik ve bilimsel bir şekilde düzenlenmesini,

7) Devletin temel düzenini dini temellere göre şekillendirmeye yönelik irticai faaliyetlere fırsat verilmemesini, bu doğrultudaki hareketlerin daha ağır bir şekilde cezalandırılmasını,

8) Başta Kılık Kıyafet yasası olmak üzere, Türkiye Cumhuriyet ilkelerine ve laikliğe ilişkin yasaların uygulanması konusunda gerekli titizliğin gösterilmesini,

9) Sivil, Demokratik toplum örgütlerinin önlerindeki her türlü engelin kaldırılmasını talep eder, gereğinin yapılmasını dileriz."

Atilla ERDEN
Hacı Bektaş Veli Kültür Derneği
Gnl. Bşk.

Murtaza DEMİR
Pir Sultan Abdal Kültür Derneği
Gnl. Bşk.

Ali DOĞAN
Hacı Bektaş Anadolu Kültür Vakfı
Gnl. Bşk.

Mehmet ÇAMUR
Şahkulu Sultan Dergahı Vakfı Bşk.

Hıdır ULUER
Karacaahmet Vakfı-Derneği II.
Başkanı

Lütfi KALELİ
Semah Kültür Vakfı Başkanı

Hüseyin DEVECİ
Kartal, Cemevi Vakfı Başkanı

Güngör YILDIRIM,
Adalar, Cemevi (Bağımsız) Kurucu
Bşk. İst.

Şükrü ÇETİN
Gazi Cemevi II. Başkanı

Cafer GÖK
Hacıbektaş Derneği Temsilcisi
(Ank)

Ayhan ERTEKİN
Abdal Musa Sultan Kül. Der.
Başkanı

Musa KARAKAŞ
Seyit Garip Musa Sultan Der. Bşk.

Mehmet UZUNER
Ankara Cem Kültür Evleri Yap. Der.

Hüsniye TAKMAZ
Yakacık, Mustafa Efendi Dergahı
Bşk.

İzzet ARIKAN
İmranlı Kültür Derneği Araş. Grubu
Bşk.

Gülağ ÖZ
Hüseyin Gazi Derneği Başkanı

Rıza BAŞ
Hacı Bektaş Dernekleri -İst. II.
Başkanı

Ali ÇELİK
Sarı Gazi Cemevi Derneği -İst.

Kadir KARAKURT
Garipdede Türbesi Kor. Onar. ve
Yaş. Der.

Hasan Hüseyin ERKAN
Cem Vakfı Yön. Kur. Üyesi

SUÇLAMALAR VE YANITLAR

Devletten para isteme girişimi "Aleviler devlete satıldı" suçlamasını getirirken, 1998 Bütçesi'nden umulan miktar yerine 425 milyar çıkınca, bu suçlamalar iç tartışmalara neden oldu. Dün, "para alalım" diyenler, bugün paranın azlığını bahane göstererek "almayalım" demeye başladılar.

Oysa biz, Semah Vakfı başkam olarak daha işin başında para isteğine karşı çıkmış, vakfımızın bir talebi olmadığını vurgulamıştık. Ancak, yapılan oylamada büyük çoğunluk "alalım" oyu kullanmıştı. Bizim, örgüt disiplin ve terbiye anlayışımız, artık bu kararı her yerde ve sonuna dek desteklememizi gerektiriyordu. Öyle de yaptık.

Bir örgütün başarılı olması ve toplumda saygınlık kazanması, hiç kuşkusuz, o örgütün dışa yansıyan kararlı tutumuna bağlıdır. Bir örgüt, kendi iç disiplinini yaratamıyorsa ve aldığı kararın arkasında duramıyorsa, o örgüt, topluma güven veremez, peşinden kitleleri sürükleyemez ve saygınlık kazanamaz.

Biz, Alevi kimliğimizle Bütçe'ye resmen yansımayı, "Bir lira dahi olsa!" koşuluna bağlamış, paranın miktarını önemsemediğimizi vurgulamıştık. Bunu söylerken, devletin inkarcı politikasına Alevi kimliğini kabul ettirmeyi amaçlamıştık. Bu amacımız da şimdi gerçekleşmişti. Bu anlamıyla bu bir kazanımdı; bunu iyi değerlendirmek, saptırmamak gerekirdi...

Suçlamalara yanıt olarak iki tarihi anımızı aktarmak istiyoruz:

Birincisi: 12 Eylül 1980 cunta mantığı, tüm demokratik kuruluşları kapatıp suçlarken, Türkiye Yazarlar Sendikası'nı da kapattı ve yöneticilerini suçlayarak yargıladı. 7,5 yıl süren bu yargılamadan sendikamız ve yöneticilerimiz aklandı; Tüzük Genel Kurulu'na gitti. Çünkü Cunta mantığı, çıkarttığı antidemokratik, yasakçı Dernekler Yasası ile sivil toplum örgütlerinin elini kolunu bağlayan "Tek Tip Tüzük" sistemini

öngörüyordu. Genel Kurul'da bunu tartıştık. Rahmetli şair Can Yücel, o kendine özgü konuşmasıyla "Bu tüzüğe uymayalım!" dedi. Divan Başkanımız deneyimli sendikacı yazar rahmetli Kemal Sülker, babacan bir tavırla şu yanıtı verdi:

"Eğer biz, bu tüzüğü kabul etmezsek, sendikamızın yaşamına son vermiş oluruz. Biz, bu tüzüğü kabul ederek yaşayacağız ve yaşarken de bu anti-demokratik yasa ile mücadele edeceğiz. Ne diyor Nazım Hikmet: "Düşmana inat bir gün daha fazla yaşamak!..."

Tüzük kabul edildi ve Türkiye Yazarlar Sendikası yaşayarak mücadele verme olanağını kazandı.

İkincisi; Türkiye Yazarlar Sendikası Genel Başkanı rahmetli Aziz Nesin, Asya-Afrika Yazarlar Birliği'nin Genel Kurulu'nu İstanbul'da yaptırma başarısını göstermişti. Bu görkemli organizasyon için devletten maddi olanak sağlamıştı. Genel Kurul'da, devletten para almaya tepkiler yükselince, kürsüye gelen Aziz Nesin, onları şöyle yanıtlamıştı;

"Arkadaşlar! Asya-Afrika Yazarlar Birliği Genel Kurulu'na yurtdışından 60 yazar dostumuz katıldı. Bunların uçak biletleri, konaklama giderleri, yemeleri, içmeleri, boğaz gezileri, tarihi yer ziyaretleri ne ile karşılandı?... Para ile karşılandı. Peki bu parayı hanginiz verdiniz? Hiç biriniz vermediniz, veremezdiniz. Biliyorsunuz, iki yıl önce dört ünlü Sovyet yazarını ülkemize davet etmiştik. Sendikamızın parası yoktu. Bu yazarları bir hafta konuk etmek için yedi varlıklı arkadaş zor bulmuştuk... Bu organize daha büyüktü. Peki bunun altından nasıl kalkacaktık?... Hanginiz bu masrafları karşılayabilirdi? Hemen söylüyorum: Bu eleştiriyi yapanlar, tüm masrafları çıkarıp versinler, ben o parayı devlete iade edeyim; bu tartışmayı keselim!..."

Suçlayıcılar, sustular. Aziz Nesin, şunları da ekledi:

"Arkadaşlar! Devletten aldığımız para ile devlete satılmadık. Kaldı ki, bu devlet, bizim de devletimiz. Biz de bu devlete vergi ödüyoruz, asker oluyoruz. Bizim de bu devlette hakkımız var, hukukumuz var. Medeni ölçüler içerisinde bu hak

ve hukukumuzu kullanmalıyız. Bu ayıp değildir!..."

Gerçekten de bu ayıp değildir. Ama bu suçlayıcı mantığı anlamak da mümkün değildir. Biz hem kel, hem foduluz! Yani ayranımız yoktur içmeye, atla gideriz .....

Devlete karşı olmak ve sokakta slogan atmak, çözüm değil ki... Çözüm, devlette olmak, devlet birimlerinde kadrolaşmak ve yönetmektedir...

Her zaman, her yerde vurgulayarak yinelediğimiz gibi, büyük önderimiz Hz. Ali'nin şu sözlerini bir kez daha yineliyoruz. Diyor ki Hz. Ali:

"Yönetimi boşlamayınız! Yönetimi boşlarsanız, oraya kötüleriniz gelir, sonra dua etseniz de bir yararı olmaz!..."

Biz, devlete "tü kaka!" deyip, ondan uzak durdukça, oraya kötüler geldi; Çorum'da, Maraş'ta, Malatya'da katledildik, Sivas'ta yakıldık, Gazi'de ve Ümraniye'de kurşunlandık; sokaklarda coplandık, tutuklandık, faili meçhul cinayetlere kurban gittik...

Artık aklımızı başımıza toplayalım. Her yaldızlı söz söyleyenin peşinde koşmayalım... Sokaklarda slogancı olup ölmeyelim!... Ölülerimize ağıt yakıp dövünmeyelim!... Olumsuzluklarımızla övünmeyelim!...

İRTİCA BESLENİYOR

Aleviler ve solcular; devletten para alıp almamayı tartışıp, devletten uzak durmayı yeğlerken, devlete ödedikleri vergilerden, irtica, alabildiğine besleniyor, büyüyor ve cihada kalkışarak bu devlete başkaldırıp Alevilere ve solculara saldırıyor; yakıyor, yıkıyor, katlediyor...

Anayasal düzeni yıkmak, yerine şeriat devleti kurmak suçundan dolayı kapatılan Refah Patisi'nin Genel Başkanı Necmettin Erbakan; İmam-Hatiplileri "Mücahitleri" olarak görüyor ve "Şeriat gelecek; ama kanlı mı gelecek, kansız mı gelecek?" diyordu. Bir başka suçlu yol arkadaşı Urfa Milletvekili Halil İbrahim Çelik: "Kan akacak, fıstık gibi ola-

cak!" diyordu. Aynı ekibin İstanbul Büyükşehir Belediye Başkanı Recep Tayyip Erdoğan: "Camiler kışlamız, minareleri süngümüz, kubbeleri mihferimiz, müminler askerimiz!" diyordu... Ve camiler, irticanın karargahlarına dönüşüyor, Hizbullah militanları buralarda barınıp eylemlerini geliştiriyor, cinayetler işliyor; türbanlıların sayısı artıp yurdu kuşatıyordu...

Şimdi içinde yaşadığımız ortam pek parlak değildir. Çünkü devlet kurumları irticayı beslemeye devam ediyor: Camiler, Kuran Kursları, İmam-Hatip Okulları, zorunlu din dersleri ve Diyanet İşleri alabildiğine palazlanıyorlar. Devlet ihaleleri alan İslamcı sermaye büyüyor. Siyasal kadro ve tabanları artıyor...

1999 yılı itibarıyla cami sayısı 75.000'e, personel sayısı 100.000'e ulaşan Diyanet İşleri Başkanlığı'nın Devlet Bütçesinden aldığı pay listesi şöyledir:

1990	yılında	788.390.000.000.-TL
1991	"	1.223.270.000.000.-TL
1992	"	2.377.418.000.000.-TL
1993	"	3.711.000.000.000.-TL
1994	"	8.368.000.000.000.-TL
1995	"	12.323.000.000.000.-TL
1996	"	20.965.000.000.000.-TL
1997	"	47.130.860.000.000.-TL
1998	"	96.464.050.000.000.-TL
1999	"	172.760.080.000.000.-TL
2000	"	257.300.000.000.000.-TL

Kuran Kursu sayısı 1991 yılında 5446 iken, 1998 yılında 6556'ya yükseliyor.

1997-1998 öğretim yılında düz İmam-Hatip Lisesi sayısı 464; Anadolu İmam-Hatip Lisesi 107; çok Programlı İmam-Hatip Lisesi 34'tür. Buralarda okuyan kız ve erkek öğrenci sayısı 511.502'dir.

Mesut Yılmaz'ın Başbakan, Bülent Ecevit'in Başbakan Yardımcısı olduğu Hükümet'in 1998 yılında hazırladığı "Din

Adamı Temin Planı"na göre 2010 yılında cami sayısı 106.623 olacak, Diyanet İşleri'nden maaş alacak görevli sayısı 300 bini aşacaktır.

Bu dini eğitim ve öğretim kurumlarının yanısıra normal okullarda verilen zorunlu din dersleriyle beraber üç milyon dolayında genç kuşak dinsel eğitimden geçiriliyor. Din eğitimine harcanan ve Diyanet Vakfı kanalıyla Hac seferleri ile Kurban derilerinden elde edilip dinsel amaçlı kullanılan 2000 yılı giderleri 600 trilyon liraya ulaşmaktadır.

YATIRIM VE HİZMETLER

Devletten, Alevi kimliğimizle resmen aldığımız 425 milyar lirayı, nasıl kullanacağımız konusunda Koordinasyon Kurulu olarak hayli zorlandık. Her örgütümüz, ülkenin dört bucağında cem ve kültürevi inşaatına başlamış, yarım kalmış; paraya büyük gereksinimi var. Ancak bu para az, örgütlerimizin gereksinimlerine yetmez... Kaldı ki, paylaştırmada ölçü ne olacak? Bir örgüt, "60 şubem, 30 bin üyem var, benim şu kadar almam gerekir!" diyor. Diğeri "Beni her hafta beş bin kişi ziyaret ediyor, benim de şu kadar almam gerekir!" diyor... Dilde kemik yok. İstekte ölçü yok. Kime ne verirseniz veriniz, kimseyi memnun etmenin olanağı yok... En iyisi bu parayı dağıtmamak, toplu bir yatırıma dönüştürmekti. Böyle karar alındı. Ankara merkezinde satılık binalara bakıldı; kimine gücümüz yetmedi, kimine gücümüz yetti, biz beğenmedik. Sonuçta Çankaya Belediyesi'nin ihale ile satışa çıkarttığı Dikmen'deki 9 parselden oluşan 5488 metrekarelik arsaları almaya karar verdik.

Böylece Çankaya 5. Bölge tapusunun 7425 ada 10'dan 19'a dek noda kayıtlı taşınmaz parseller, geçici olarak Ali Doğan adına tapulandı. İlerde resmen ortak örgüt kuruncaya dek Ali Doğan, bu taşınmazların, Alevi-Bektaşi örgütlerine ait olduğuna ilişkin Ankara 32. Noterinde, 26 Şubat 1999 tarih ve 5086 yevmiye numaralı beyanıyla bedelsiz devir taahhüdünde bulundu.

Bu arsaların birleştirilmesi suretiyle üzerinde 22 metrekare kapalı alanı olan bir iş merkezi ve kültür sitesi için proje çalışmaları başlatıldı.

Paranın geri kalan miktarından 20 milyar lira ile Hacıbektaş ilçesinde bir park yaptırıldı, 16 Ağustos 1999 Anma töreninde hizmete açıldı. 10 milyar lira ile Banaz Köyü'nde Pir Sultan Abdal alanında çevre düzenlenmesi yapıldı. Ve üst birlik oluşumu için Üçüncü Sektör Vakfı'nın kurulmasına, çalışmaların sağlıklı yürütülmesi için profesyonel eleman çalıştırılmasına başlandı. İzmit'te kurulan Umut çadırkentte depremzedelere hizmet sunuldu.

ALEVİ KADIN KOMİSYONLARI ÜST BİRLİĞİ

İstanbul'da faaliyet gösteren Alevi-Bektaşi kuruluşlarının Kadın Komisyonları, Karacaahmet Sultan Dernek/Vakıf Kadın Komisyonu'nun çağrısı üzerine, 10 Ocak 1999 Pazar günü Karacaahmet salonunda toplanarak bir üst birlik kurdular. Bu toplantıda Arif Sağ ile Lütfi Kaleli, Alevilikte Kadının Yeri konusunda konuştular ve Arif Sağ bir dinleti sundu.

Dernek ve Vakıf yöneticilerinin de ilgiyle izlediği bu toplantıya 500 dolayında kişi katıldı. Lütfi Kaleli'nin yönettiği toplantıda, Karacaahmet Sultan Kadın Komisyonu Başkanı Hayriye Ballıcah, yaptığı açılış konuşmasında, kurulacak üst birliğin önemine değindi; bu birliğin örgütler arası diyaloğun pekişmesine, örgütlerin halkla bütünleşmesine katkı sunacağını vurguladı.

Konuşmadan sonra yapılan yoklamada toplantıya katılan kuruluşlar şöyle saptandı:

Hacı Bektaş Veli Anadolu Kültür Vakfı
Hacı Bektaş Veli Kültür Derneği
Hıdır Abdal Sultan Derneği
Pir Sultan Abdal Kültür Derneği
Garip Dede Türbesini Onarma, Yaşatma Derneği
Gazi Mahallesi Cemevi Derneği

Şahkulu Sultan Vakfı
Adalar Cem Vakfı
Kartal Cemevi Vakfı
Akmeşe Divriği Derneği
Sivas Dayanışma Derneği
Seyit Mustafa Efendi Derneği
Alevi-Bektaşi Eğitim ve Kültür Vakfı

Yapılan konuşmalar sonunda Alevi Kadın Komisyonları Üst Birliği'nin kurulmasına karar verildi ve seçimlerde geçici yönetim kurulu şöyle saptandı:

Zöhre Polat (Başkan, Şahkulu Vakfı)
Hayriye Ballıcalı (2. Bşk. Karacaahmet)
Yurdanur Gülsen (Sekreter Pir Sultan)
Şehriban Çiftçi (Sayman Garip Dede)
Mübeccel Erturan (Hıdır Abdal Derneği)
Refika Durbaş (H. Bektaş Derneği)
Fatma Tokgöz (H. Bektaş Vakfı)
Gülten Kurt (Kartal Cemevi Vakfı)
Güllü Yıldız (Akmeşe Divriği Derneği)
Rukiye Erdem (Sivas Dayanışma Derneği)
Lütfi Kaleli (Danışman)

Üst Birlik, öncelikle bir tanışma ve kaynaş toplantısı düzenledi; 15 Mart 1999 Pazartesi öğleden sonra Erenköy'deki Marmara Yelken Kulüp'te yemekli olarak biraraya gelindi, sıcak bir ortam yaşandı. Çalışmalar, seçim döneminde yoğunlaştı. Yaz tatilinden sonra tüzük çalışması başlatıldı, 2 ve 18 Aralık 1999 günleri toplanan yönetim kurulu, amaç ve ilkelerini saptayarak Tüzük taslağını bitirdiler. Taslak, kuruluş yönetimlerinin de onayından geçtikten sonra yapılacak genel kurul onayına sunulacak.

Üst Birliğe 2000'li yıllarda başarılar diliyoruz.

ALMANYA ALEVİ KADINLAR BİRLİĞİ

Almanya örgütleri bünyesinde faaliyet gösteren Kadın Kolları, 28 Mart 1999 günü Köln'de bulunan Almanya Alevi Birlikleri Federasyonu Genel Merkezi'nde toplanarak "Almanya Alevi Kadınlar Birliği"ni kurdular.

Bu oluşumu destekleyen Almanya Alevi Birlikleri Federasyonu, Almanya Alevi Kadınlar Birliği'ni özerk bir kurum olarak kabul etti.

Özerk bir kurum olarak çalışmalarına başlayan Almanya Alevi Kadınlar Birliği, ilk kurultayında organlarına şunları seçti:

Yönetim Kurulu:
Saniye Berktaş (Başkan)
Lale Yalçınkaya (Başkan Yardımcısı)
Zöhre Babayiğit (Sekreter)
Ayla Günel (Sayman)
Üyeler: Hülya Göktürk, Neslihan Ateş, Sultan Acar.
Yedekler: Asiye Karaduman, Hatice Çelik, Rahime Baş.
Denetleme Kurulu:
Asıl üyeler: Gülseren Kaya, Kerime Özdemir, Safiye Gültekin.
Yedek üyeler: Elif Çiloğlu, Züleyha Aslan.
Disiplin Kurulu:
Asıl üyeler: Kudret Kaya, Münevver Vural, Sakine Demir.
Yedek üyeler: Asuman Durkaya, Fatma Sözeyataroğlu.

ALEVİLER, AVRUPA PARLAMENTOSU'NDA

Aleviler, Fransa'nın Strasbourg kentinde bulunan ve dünyanın en saygın kurumlarından biri olan Avrupa Parlamentosu tarafından 6 ve 7 Mayıs 1999 tarihlerinde konuk olarak kabul edildiler.

Fransa Alevi Birlikleri Federasyonu'nun girişimiyle başlayan, daha sonra Almanya, Avusturya, Hollanda, İngiltere ve İsviçre Alevi Birlikleri Federasyonlarının katılımlarıyla zenginleşen bu iki günlük konuk edilme, sempozyuma dönüştü

ve Alevilik anlatıldı.

Bu sempozyuma Fransa Cumhurbaşkanı, Başbakanı, Parlamento Başkanı, Kültür Bakanı, Gençlik ve Spor Bakanı Fransız Hükümeti'ni temsilen; Fransa Cumhuriyet Birlik Partisi, Komünist Partisi, Sosyalist Partisi Genel Sekreteri ve Strasbourg Belediye Başkanı mesajlarıyla katılırlarken, Türkiye'den davetli oldukları halde başta Cumhurbaşkanı, Başbakan ve Kültür Bakanı olmak üzere hiçbir devlet adamı mesaj göndermek nezaketinde dahi bulunmadılar.

Avrupa Parlamentosu Milletvekili Ozan Ceyhun ve Ali Yurttagül ile Almanya Yeşiller Partisi'nin, Strasbourg'da Alevilere ev sahipliği yaptığı bu sempozyuma, Almanya Sosyal Demokrat Parti adına Walter Schultz, Avrupa Birliği nezdindeki Türkiye Daimi Temsilcisi Şevki Mütevillioğlu, Fransa Radikal Sol Parti ve Sosyalist Partisi temsilcileri ile araştırmacı-yazar İrene Melikoff, Avrupa Alevi Akademisi Başkanı Mustafa Düzgün, Sosyal Bilimci Kasım Yeşilgül, Almanya Federasyon Başkanı Turgut Öker, Avusturya Federasyon Başkanı Ahmet Işık, Hollanda Federasyon Başkanı Yusuf Güneş, Fransa Federasyon Başkanı Servet Demir, İngiltere Federasyon Başkanı Baki Düzgün, İsviçre Federasyon Başkanı Hulusi Yıldız ve yönetim kurulu üyeleri ile Almanya Federasyonu'na bağlı Dedeler Kurulu Başkanı Derviş Tur, Kadınlar Birliği Başkanı Saniye Berktaş ve Gençler Birliği adına Gülten Uğur katıldılar.

Bu sempozyuma Türkiye'den katılanlar ise; HBV. Vakfı Genel Başkanı Ali Doğan, PSA Derneği Genel Başkanı Necati Yılmaz, HBV. Derneği Genel Başkan Yardımcısı Fethi Kaya, Karacaahmet Vakfı Başkanı Arif Sağ, Prof. Dr. Fuat Bozkurt, eski parlamenter Şahin Ulusoy, araştırmacı-yazar Esat Korkmaz ve avukat Ali Yıldırım oldular.

ALEVİLER, AVRUPA OKULLARINDA

Hollanda'nın Utrecht Üniversitesi profesörlerinden Alevilik üzerine uzman araştırmacı olan Prof. Dr. de Jong, Alevilik konusunda ilk dersini 25 Ocak 1995 tarihinde üniversite anfisinde verdi. Başta öğrencileri olmak üzere Hollanda Aleviler Federasyonu Başkanı Fuat Doğan, Rotterdam Derneği başkan ve yöneticileri ile çok sayıda izleyicinin katıldığı bu tarihi ilk ders ile Utrecht Üniversitesi'nde bir Alevilik Kürsüsü'nün açılmasına da ilk adım atılmış oldu. Katılımcı Aleviler, sevinçlerini gözyaşlarıyla belirtiyorlardı. Bu ilk derste Prof. Dr. de Jong, Aleviliği anlatırken, her dinde bir yol ayırımı olduğunu, bunun da doğal karşılanmasının gerektiğini vurgulayarak: "Alevilik de, İslam içinde bir yol ayırımıdır. Ama insanidir, aklidir, ahlakidir; asla şeriatçı değildir. Şeriat, dinle bağlantılı olarak toplumları, kendi katı kurallarıyla yönetmeyi amaçlar. Oysa Aleviliğin böyle bir amacı yoktur. Alevilik, yönetimde, laik ve demokratik yöntemleri öngörür," dedi ve Lütfi Kaleli'yi kürsüye davet etti. Kaleli; Aleviliğin, Avrupa okullarında okutulmasından duyduğu mutluluğu belirtti, bunun yaygınlaşmasını diledi.

Almanya Alevi Birlikleri Federasyonu, 4 Nisan 1999 tarihinde Almanya Eğitim Bakanlığına başvurdu, 1999-2000 ders yılında Kuzey Ren Vesfalya Eyaletinde 37 okulda planlanan Almanca İslam Din Bilgisi Dersi'nde Aleviliğin yer almasını istedi. Eyalet Kültür Bakanlığı'nın görevlendirdiği Landesinstitut für Schule und Werterbildung, 2000 yılında Alevilik Öğretmen El Kitabı hazırlamak üzere öğretmen Celal Aydemir başkanlığında bir komisyon kurdu.

Öte yandan Hamburg'da, Alevi Kültür Merkezi'nin de temsil edildiği GIR-Gesprachskreis für den interreeliğiösen Religionsunterricht grubu, ilkokullar için hazırladığı Dinler Arası Din Dersi Programı'na Alevi öğretisinden 7 konu aldı ve programı yürürlüğe koydu.

27 Kasım 1999 tarihinde Anayasal haklar ve inanç özgürlüğü, Din derslerinin yasal dayanağı ve Alevilik dersleri modelleri hakkında bir seminer düzenleyen Almanya Alevi Birlikleri Federasyonu, Avrupa Alevi Akademisi ile beraber "Alevi Dersleri Programı" hazırlamaya başladı. Okullarda Alevilik derslerinin verilmesi için başta Berlin ve Essen olmak üzere birçok kentte de girişimler başlatıldı.

DÜNYA ALEVİ BİRLİKLERİ KONFEDERASYONU

Avrupa genelinde ve ülkeler özelinde Federasyonlaşan Alevi kuruluşları, bir Dünya Alevi Birlikleri Konfederasyonu kurmaya karar vermişler. Ancak Türkiye'nin içinde bulunmayacağı bir kuruluşun "Dünya" sözcüğünü kavramayacağını düşünerek bu girişimlerini Türkiye'ye taşımayı uygun bulmuşlar.

Bu nedenle 22 Ocak 1999 günü Hacı Bektaş Veli Anadolu Kültür Vakfı'nın Ankara Dikmen'deki genel merkezinde bir toplantı yapıldı. Bu toplantıya şu kuruluşlar temsilen katıldılar:

1- Almanya Alevi Birlikleri Federasyonu Başkanı Ali Kılıç ve dört yetkili.

2- Avusturya Alevi Birlikleri Federasyonu Başkanı Ahmet Işık ve iki yetkili.

3- Avrupa Alevi Akademisi ve Avrupa Alevi Vakfı Başkanı Mustafa Düzgün adına Fuat Doğan.

4- Balkanlar Alevi-Bektaşi Birlikleri Temsilcisi Seyid Naki Horasani.

5- Fransa Alevi Birlikleri Federasyonu Başkanı Servet Demir ve iki yetkili.

6- Hollanda Alevi Birlikleri Federasyonu Başkanı Yusuf Güneş ve iki yetkili.

7- İngiltere Alevi Birlikleri Federasyonu girişim Başkanı Baki Düzgün.

8- İsviçre Alevi Birlikleri Federasyonu Başkanı Hulisi Yıldız ve iki yetkili.

9- Hacı Bektaş Veli Anadolu Kültür Vakfı Genel Başkanı

Ali Doğan ve iki yetkili.

10- Pir Sultan Abdal Kültür Dernekleri Genel Başkanı Necati Yılmaz ve dört yetkili.

11- Hacı Bektaş Veli Kültür Dernekleri Genel Başkanı Atilla Erden ve iki yetkili.

12- Semah Kültür ve Araştırma Vakfı Genel Başkanı Lütfi Kaleli.

13- İstanbul Hacı Bektaş Veli Derneği Genel Başkanı Beyzade Özkahraman.

14- Kartal Cemevi Vakfı Başkanı Hüseyin Deveci.

15- Karacaahmet Sultan Derneği Genel Başkanı Mehmet Başaran.

16- Karacaahmet Sultan Vakfı 2. Başkanı Hüseyin Yıldız.

17- Gazi Cemevi Derneği İkinci Başkanı Hıdır Elmas ve bir yetkili.

18- Aşık Veysel Derneği Temsilcisi Hüseyin Özer.

19- Hüseyin Gazi Derneği Başkanı Gülağ Öz.

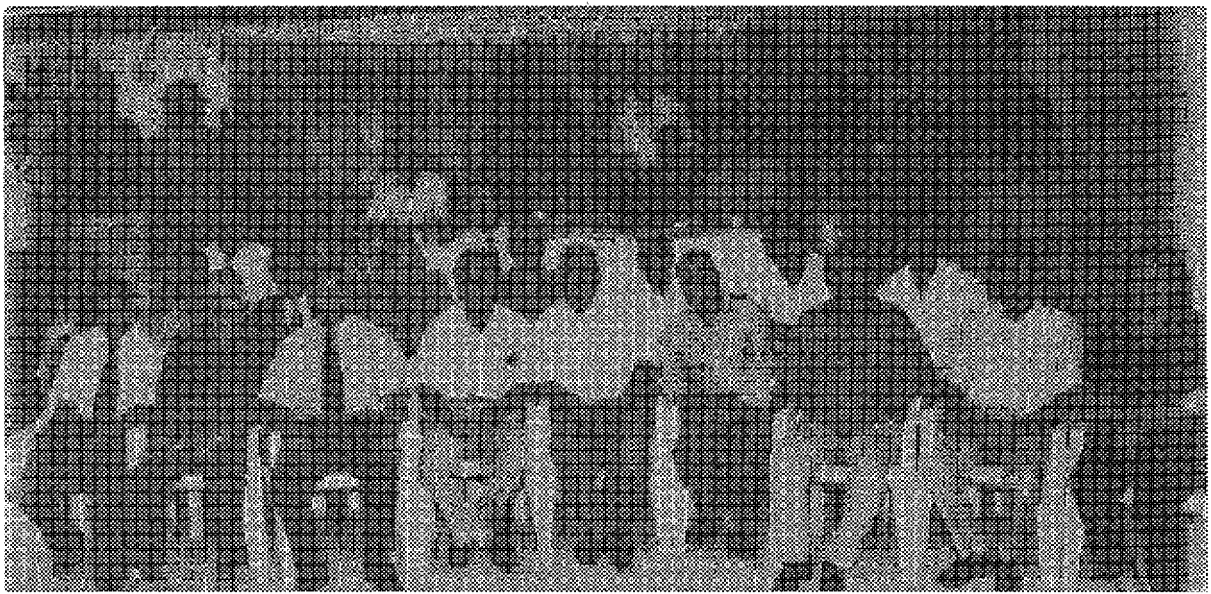
20- AKKAV (Anadolu Kültürlerini Koruma Vakfı) Temsilcisi İsmet Erdoğan.

21- İzmir Alevi-Bektaşi Derneği Temsilcisi Selahattin Özel.

22- Ankara Cemevleri Yaptırma Derneği Başkam Mehmet Uzuner.

23- Ankara Hacı Bektaş Derneği Başkam Ulaş Dinçer.

Sekiz saat süren toplantıda Dünya Alevi Birlikleri Konfederasyonu'nun Türkiye koşullarında kurulup kurulamayacağını araştırmak üzere avukat Kahraman Aytaç, avukat Fevzi Gümüş ve avukat Ali Yılmaz'dan oluşan bir Hukuk Komisyonu kuruldu. Bir de Hacı Bektaş Veli Anadolu Kültür Vakfı 2. Başkanı avukat Kahraman Aytaç Başkanlığında Semah Kültür ve Araştırma Vakfı Genel Başkanı Lütfi Kaleli, Pir Sultan Abdal Kültür Dernekleri Temsilcisi avukat Ali Yıldırım ve Almanya Alevi Birlikleri Federasyonu temsilcisi Necdet Saraç'tan oluşan Tüzük Taslak Komisyonu kuruldu. Her iki komisyon, çalışmalarını 30 Mayıs 1999 Cumartesi günü yapılacak ikinci toplantıya yetiştirmek üzere görevlendirildikten sonra toplantı bitti.

2. Alevi-Bektaşi Temsilciler Meclisi'nin kurucuları toplu halde
Yer: Hacıbektaş İlçesi Belediye Konferans Salonu. Tarih: 12-13 Ağustos 1999

2. ALEVİ-BEKTAŞİ TEMSİLCİLER MECLİSİ

Dünya Alevi Birlikleri Konfederasyonu'nu kurmak üzere 30 Mayıs 1999 Cumartesi günü Ankara'da toplanan girişimciler, Hukuk ve Tüzük Komisyonu Başkanı avukat Kahraman Aytaç'ın, Türkiye'deki mevcut Dernekler Yasası'nın demokratik sivil toplum örgütlerine bir federasyon kurma hakkı vermediği doğrultusunda görüş belirtmesi üzerine yeni bir oluşum üzerinde tartıştılar. Sonuçta, 1994 yılında kurulup bir yıl devam eden Alevi Bektaşi Temsilciler Meclisi'nin yeniden kurulmasına karar verdiler. Pir Sultan Abdal Kültür Derneği'nden yazar Ali Balkız ile avukat Ali Yıldırım ve Şahkulu Sultan Vakfı 2. Başkanı avukat Mehmet Tural'dan oluşan Tüzük Taslak Komisyonu çalışmalarına başladı. Bu çalışmaların 16-18 Ağustos 1999 Hacı Bektaş Veli Törenleri'nde kamuoyuna ilan edilmesi için 12-13 Ağustos 1999 günleri Hacıbektaş ilçesinde toplanıp tüzüğe son şeklinin verilmesi kararlaştırıldı. Ve Alevi-Bektaşi Temsilciler Meclisi Geçici Yönetim Kurulu'na şunlar seçildi:

1- Ali Doğan : Genel Başkan
2- Lütfi Kaleli : Genel Başkan Yardımcısı
3- Turgut Öker : Genel Başkan Yardımcısı
4- Necati Yılmaz : Genel Sekreter
5- Atilla Erden : Genel Sayman
6- Servet Demir : Genel Sekreter Yardımcısı
7- Yusuf Güneş : Genel Sayman Yardımcısı
8- Arif Sağ : Üye
9- Engin Polat : Üye
10- Hüseyin Deveci : Üye
11- Hulusi Yıldız : Üye

12-13 Ağustos 1999 günleri Hacıbektaş ilçesinde yapılan toplantıya 32 kuruluştan 55 delege katıldı. Her örgüt bir, artı her örgüt şube sayısının onuna bir delege esasına göre örgütler şu kişiler tarafından temsil edildiler:

1- Hacı Bektaş Veli Anadolu Kültür Vakfı Genel Başkanı Ali Doğan ve Binali Ardıç, Ercan Geçmez, İsmail Saçlı.
2- Hacı Bektaş Veli Kültür Dernekleri Genel Başkanı Atilla Erden ve Hüseyin Yıldırım, Fethi Kaya, Fevzi Öz, Hüseyin Bektaş, Hakverdi Çelik, İsmail Ekinci.
3- Pir Sultan Abdal Kültür Dernekleri Genel Başkanı Necati Yılmaz ve Ali Balkız, Emel Sungur, Kamber Çakır, İlhan Cem Erseven.
4- Alevi-Bektaşi Eğitim ve Kültür Vakfı Genel Başkanı Lütfi Kaleli
5- Almanya Alevi Birlikleri Federasyonu Genel Başkanı Turgut Öker ve Necati Şahin, Ali Kocakaya, İsmail Demirtaş, Oruç Yağbasan.
6- Avusturya Alevi Birlikleri Federasyonu Genel Başkanı Ahmet Işık.
7- Avrupa Alevi Akademisi Başkam Mustafa Düzgün
8- Avrupa Alevi Vakfı'nı temsilen Fuat Doğan.
9- Danimarka Alevi Kültür Merkezi'ni temsilen Fuat Doğan.
10- Fransa Alevi Birlikleri Federasyonu Genel Başkanı Servet Demir.
11- Hollanda Alevi Birlikleri Federasyonu Genel Başkanı Yusuf Güneş, Bülent Duran ve Lütfi Köseoğlu.
12- İngiltere Alevi Birlikleri Federasyonu Genel Başkanı Baki Düzgün.
13- İsviçre Alevi Birlikleri Federasyonu Genel Başkanı Hulusi Yıldız'ı temsilen Yusuf Güneş.
14- Basel ve Çevresi Çağdaş Aleviler Derneği Başkanı Turan Eser.
15- Avusturalya Alevi Toplum Konseyi'ni temsilen Ali Balkız.
16- Kartal Cemevi Vakfı Başkanı Mehmet Boy.
17- Karacaahmet Sultan Vakıf Başkanı Arif Sağ'ı temsilen Muharrem Ercan.
18- Karacaahmet Sultan Dernek Başkanı Muharrem Ercan.

19- Şahkulu Sultan Vakıf Başkanı Engin Polat'ı temsilen Muharrem Ercan.
20- Garip Dede Türbesi Derneği Başkanı Kadir Karakurt'u temsilen Aziz Demir.
21- Seyit Garip Musa Derneği'ni temsilen Musa Karakuş.
22- Hüseyin Gazi Derneği'ni temsilen Şakir Keçeli.
23- Tekke Köyü Abdal Musa Derneği'ni temsilen Ayhan Ertekin.
24- Hacı Bektaş Veli Derneği Başkanı Ulaş Dinçer.
25- Kızılırmak Köy Derneklerini temsilen Önder Aydın, Cemal Saturer, Hasan İyican, Mustafa Özaslan, Nevzat Dinçal.
26- İzmir Narlıdere Alevi-Bektaşi Derneği'ni temsilen Metin Aydoğdu.
27- Kayseri Hacı Bektaş Veli Derneği'ni temsilen Muammer Dağdeviren.
28- Kayseri Hacı Bektaş Veli Kültür Vakfı'nı temsilen Abbas Tam.
29- Anadolu Kültürünü Koruma Vakfı'nı temsilen Ali Sümer.
30- Niksar Hacı Bektaş Veli Eğitim ve Kültür Vakfı'nı temsilen Ali Özdemir.
31- Eskişehir Hacı Bektaş Veli Kültür Vakfı'nı temsilen İrfan Çetinkaya.
32- Eskişehir Hacı Bektaş Veli Derneği'ni temsilen İrfan Çetinkaya.

Divan Başkanlığını Şakir Keçeli, yazmanlıklarını Ali Balkız, Fethi Kaya ve İsmail Saçlı'nın yaptığı Alevi-Bektaşi Temsilciler Meclisi 1. Kuruluş Genel Kurulu'nda Tüzük Komisyonu'nun hazırladığı tüzük taslağı madde madde okunup tartışılarak kabul edildi; sonuç bildirgesi hazırlandı ve kuruluşun ilanı için 16 Ağustos 1999 günü yapılacak Hacı Bektaş Veli Anma Töreni'nde okunacak metin yazısı kaleme alındı. Ayrıca bu çalışmanın dört sayfalık on bin adet basımlı bir gazete ile törene katılan canlara duyurulması öngörüldü.

II. ALEVİ-BEKTAŞİ TEMSİLCİLER MECLİSİ'NİN AMAÇ VE İLKELERİ

AMAÇLAR:

1- Alevi-Bektaşi Temsilciler Meclisi (ABTM), öncelikle kendisini hukuksal bir kimliğe kavuşturmak için çalışmalar yürütür.

2- Alevi-Bektaşi toplumunun kültürel, inançsal, sosyal, eğitsel, öğretisel, ekonomik, hukuksal temel hak ve özgürlüklerini korumak, geliştirmek ve yaşatmak için çalışır.

3- Aleviler'in, Alevi olmaktan kaynaklanan temel sorunlarının çözümlenmesi için, Türkiye Cumhuriyeti Devleti ve uluslararası kuruluşlar nezdinde yasal ve meşru zeminlerde girişimlerde bulunur.

4- Alevi kimliğinin tanınması, özgürce ifade edilebilmesi, hukuksal güvence altına alınması için çalışmalar yapar.

5- Aleviler'in, Alevi olmalarından kaynaklanan kültürel, sosyal, inançsal gereksinimlerinin karşılanması için önlemler alır. Yerel ve genel resmi merciler nezdinde girişimlerde bulunur.

6- Alevi öğretisi, kültürü ve inancında önemli olan yer, gün ve kişiler için yapılmakta olan anma ve kutlama etkinliklerinin ortaklaşa yapılması doğrultusunda girişimlerde bulunur.

7- Türkiye'de yaşayan etnik, kültürel ve inançsal farklılıkların ülkemizin bir zenginliği olduğu gerçeğinden hareketle; her türlü ayırımcı, kayırımcı, inkarcı ve asimilasyoncu anlayışlara karşı çıkar. Her türlü farklılığın korunarak barış içinde bir arada yaşaması için faaliyet gösterir.

8- Ülkemizde yaşayan herkesin, özellikle de Aleviler'in gereksinmesi olan demokratik ve laik bir Türkiye'nin oluşturulması için çalışmalar yürütür.

9- Aleviler'e yönelik inkar ve asimilasyon politikalarının araçları olan Diyanet İşleri Başkanlığı, Zorunlu Din Dersleri ve Alevi köylerine cami yapılması politikalarına bu meclis karşı

çıkar, radyo ve televizyonlardaki ayırımcı yayınlara son verilmesi için çalışmalar yürütür.

10- Toplumsal yaşamın her alanında kadının hakkı olan işlevleri üstlenmesinin önündeki engeller başta olmak üzere; gençlerimizi, çağdaş gereksinimlere uygun alanlarda bilime, teknolojiye, gelişime, yeniliğe ve değişime açık; özgür düşünceye ve insana saygılı, üretken ve erdemli, yaşadıkları topluma yararlı olarak yetişmeleri için çalışmalar yapar.

11- Bilime, sanata ve kültüre sahip çıkarak, doğayı ve çevreyi koruma konusunda titiz çalışmalar yürütür; bu alanda çalışan uluslararası sivil toplum örgütleriyle işbirliği yapar.

12- Aleviliğin araştırılması, bilimsel olarak anlatılması ve yapılan çalışmaların dünya kamuoyunda tanıtılması ve açıklanması için ulusal ve uluslararası bilimsel toplantılar düzenler, sonuçlarını açıklar.

13- İnsan emeğinin en yüce değer olduğu gerçeğinden hareketle; insanın insanı sömürmediği, baskı ve zulmün ortadan kalktığı, insanca yaşanılır bir Türkiye ve dünya için çalışmalar yürütür. Aynı amaçlar doğrultusunda faaliyet gösteren kurum ve kuruluşlarla dayanışma içinde olur...

İLKELER:

1- Alevi-Bektaşi Temsilciler Meclisi (ABTM), demokratik bir kuruluştur. Hiçbir siyasi parti, örgüt, hareket ve ideolojik yapılanmaya bağlı değildir. Kendi amaçları ve ilkeleri doğrultusunda bağımsızdır.

2- Hukukun evrensel ilkelerine, temel insan hak ve özgürlüklerine bağlıdır. Bu ilkeleri her koşulda savunur.

3- Her türlü etnik, inançsal, sosyolojik, cinsel ve coğrafi ayırımcılığa karşıdır.

4- Çalışmaları yürütürken iş ve eylem birlikteliği yapacağı kişi, kurum ve kuruluşların Alevi kimliğini tanımasını önemser.

5- Faşizme, emperyalizme, şovenizme, militarizme ve köktendinciliğe karşıdır.

6- 72 milleti bir tutarak tüm insanların eşitliğini ve

kardeşliğini savunur.

Yapılan seçimlerde yeni yönetim kuruluna Ali Doğan'ın başkanlığında şu isimler seçildiler:

Atilla Erden, Hacı Bektaş Veli Derneği Genel Başkanı
Necati Yılmaz, Pir Sultan Abdal Derneği Genel Başkanı
Turgut Öker, Almanya Federasyon Başkanı
Arif Sağ, Karacaahmet Vakfı Başkanı
Lütfi Kaleli, Alevi-Bektaşi Vakfı Başkanı
Yusuf Güneş, Hollanda Federasyon Başkanı
Servet Demir, Fransa Federasyon Başkanı
Engin Polat, Şahkulu Vakfı Başkanı
Ulaş Dinçer, Hacı Bektaş Derneği Başkanı
Önder Aydın, Kızılırmak Derneği Başkanı

DEVLETİN İNKARCI POLİTİKASINA TEPKİ

21. yüzyıla girerken ve de Avrupa Birliği'ne üyelik adaylığı kabul edilirken, Türkiye'de hala Alevi toplumu yok sayılmakta; ama bu cumhuriyet devletini yıkıp yerine şeriat devletini kurmak isteyen köktendinciler, bu devletin tüm nimetlerinden alabildiğine yararlanmaktadırlar. Ve de devlet, onları "sivil toplum örgütü" olarak kabul edip görüşmektedir.

İşte bu noktada toplanan Alevi-Bektaşi Temsilciler Meclisi, 20. yüzyılın sonunda devletin bu inkarcı ve kendine ihanetçi politikasını kınayarak, düzenlediği bildirisini; 22 Aralık 1999 günü İnsan Haklarından Sorumlu Devlet Bakanı Mehmet Ali İrtemçelik'i makamında ziyaret edip kendisine sundu. Tepki şöyle dile getirildi:

"Türkiye Cumhuriyeti, 1982 Anayasasının 2. Maddesinde nitelikleri sayılan insan haklarına dayanan, demokratik, laik, sosyal bir hukuk devletidir. Alevi toplumu bu sayılan niteliklere bağlıdır ve niteliklerin gerçek anlamıyla ve eksiksiz olarak hayata geçmesi için her türlü özveriyi ortaya koymuş ve koymaya devam etmektedir.

Ancak bu anayasal hükümlerin tam ve eksiksiz olarak hayat bulmadığı da bir gerçektir ve bundan Aleviler büyük bir üzüntü duymaktadırlar.

Anayasanın 24. Maddesinin 1. Paragrafı tüm yurttaşların din ve vicdan özgürlüğünden bahsetmekte ve güvence altına almaktadır. Bu güvencenin bir gereği olarak devletin dinler, inançlar karşısında eşit mesafede durması gerekmektedir.

Laiklik ilkesinin zorunlu sonucu olarak;

1- Eğitim programlarının laik ve bilimsel bir şekilde düzenlenmesini,

2- Zorunlu temel eğitimin 12 yıla çıkarılmasını,

3- Eğitim birliği yasasının cumhuriyetin kuruluşunun temel değerlerinden olması itibarıyle devletin dini eğitim alanını terk etmesini,

4- Devlet, radyo-televizyon kanallarının tarafsız ve yansız yayın yapmalarını bekliyoruz.

Bilindiği gibi Anadolu toprakları üzerinde sayıları 20 milyonu bulan Alevi toplumu yaşamaktadır. "Anadolu Aleviliği" bu topraklara özgü inanç, kültür ve felsefi değerleri bünyesinde barındıran, yine bu topraklarda yaşamış ve yaşayan insanların birlikte yarattıkları büyük ve evrensel bir öğretidir. Bu zengin evrensel öğretinin üzerindeki örtünün kaldırılarak gün ışığına çıkartılması, yaşatılması ve tanıtılması başlıca ödevlerimizdendir.

Demokrasi her çeşit inanç ve etnik yapıya, eşit mesafede durur. Bu durum demokrasinin olmazsa olmaz şartıdır.

Hiçbir sistem, karşıtı olan sisteme gerekli desteği vermez. Sosyalist sistem kapitalizme, dini sistem demokrasi ve laikliğe fırsat vermez. Ancak ülkemizde, devletin himaye ve denetimi altında olduğu söylenen dini eğitim kurumlarında eğitim görenler demokrasi, laiklik ve cumhuriyet karşıtı olduklarını; bu müesseseleri yıkıp yerine şeriat devleti kuracaklarını yüksek seslerle yıllardır haykırmaktadırlar.

Ülkede yirmi milyona yakın Alevi inançlı vatandaşların dini

gereklerini yerine getirmek için devletten talep ettikleri yardım maalesef yerine getirilmemekte, ama buna rağmen Sünni devlet ideolojisi ile görevli demokrasi ve laiklik taraftarı olmayan Diyanet İşleri Başkanlığı'na 257 trilyon lira ödenek ayrılmaktadır. Bu durum demokrasiye, insan haklarına, Anayasamızın 24. Maddesi'ne de aykırı olduğu açıktır. Biz devletimizi Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi'ne şikayet etmek istemiyoruz. Bu durum böyle devam ettiği taktirde Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi'ne de gitmek zorunda kalacağız.

Diyanet İşleri Başkanlığı'nın bütün tamimlerinde cemevlerinin ibadet yeri olmadığı, tüm illerdeki kurumlara özellikle bildirmekte, Alevi inancı yok sayılmaktadır.

Durumu düzeltmek üzere istemlerimizi yüksek makamınıza arz ederiz.

Saygılarımızla."

TÖREN VE DEPREM

13 Ağustos 1999 günü çalışmasını bitiren Alevi-Bektaşi Temsilciler Meclisi, bu oluşumu kamuoyuna duyurmak amacıyla 10 bin adet gazete bastırdı, 16 Ağustos 1999 günü Hacı Bektaş Veli'yi Anma Töreni'nde dağıttı ve hazırladığı bildiriyi Genel Başkan Ali Doğan kürsüden okudu. Bu törende ilk kez iki yazara ödül verildi. Bunlardan Nejat Birdoğan, daha önce "Alevilik İslam dışıdır" dediği için tepkiyle karşılandı. Yapılan açıklamada, Nejat Birdoğan'a "Dostluk ve Barış Ödülü" değil, ağır hastalığı dikkate alınarak O'na "Onur Plaketi" veya "Onur Ödülü" verildiği anlaşıldı.

Ancak ödül alanlara tepkili olmak ilk değildi. Siyasetçi Doğan Taşdelen de tepki almıştı. Ödülün ilk sahibi Lütfi Kaleli de tepki almıştı. Hatta o yıl, "Pir Sultan Derneği'ne ödül verilmeliydi" denildiğinde, bu görüş de şöyle tepki almıştı: "Niçin? Sivas'a götürüp 35 canı yaktırdığı için mi?" Hasılı hak etsin veya etmesin bu ödülü alanların hepsine az ya da çok tepki verilmişti... Anlaşılan o ki, bundan sonra da verilecektir...

1994 yılında başlatılıp her yıl "Tertip Komitesi" tarafından verilen "Hacı Bektaş Veli Dostluk ve Barış Ödülü"nü alanlar, yıl sıralamasına göre şunlar oldu:

Lütfi Kaleli (Araştırmacı-yazar, 1994)
İsmet Zeki Eyüboğlu (Araştırmacı-yazar, 1995)
Fikret Otyam (Gazeteci-yazar-ressam, 1996)
Aşık Mahsuni Şeri (Halk Ozanı, 1997)
Doğan Taşdelen (Siyasetçi, 1998)
İrene Melikoff (Prof. Dr. Araştırmacı-yazar, 1999)
Nejat Birdoğan (Araştırmacı-yazar, 1999)

İrene Melikoff'un "Dostluk ve Barış" ödülünü, Cumhurbaşkanı Süleyman Demirel, Nejat Birdoğan'ın "Onur" plaketini de Başbakan Bülent Ecevit verdi.

17 Ağustos 1999 sabahı saat 03.02'de Adapazarı-Gölcük merkezli 7.4 şiddetinde bir deprem oldu, Marmara bölgesini

harap etti. Bu nedenle Hacı Bektaş Veli Anma etkinlikleri de iptal edildi.

Deprem, başta Adapazarı, Gölcük olmak üzere, İzmit'i, Yalova'yı, Çınarcık'ı, İstanbul-Avcılar'ı, Bolu'yu, Düzce'yi, Eskişehir'i vurmuş; şiddeti Ankara'dan, Edirne'den, Aydın ve İzmir'den dahi duyulmuştu. Yıkım ve can kaybı çok fazlaydı. Resmi açıklamalar net sonuç veremeseler de, tahminen ölü sayısı 30 binin üstünde, yıkılan ve hasar gören bina sayısı 60 binin üstündeydi... Bu felakete, dost-düşman ülkeler, ekip ve yardım göndererek destek verdiler. Yardıma gelen Yunan ekibi, büyük taktir topladı; 6 Eylül 1999 günü Atina'da meydana gelen 5,9 ölçekli depremin yıkımına da Türk Akut ekibinin gitmesi, aynı taktiri topladı, böylece Türk-Yunan dostluğu pekişti ve Türkiye'nin Avrupa Birliği'ne aday üyeliğinin kabulünde rol oynadı.

Alevi-Bektaşi Temsilciler Meclisi de hemen faaliyete geçti, üye örgütleri aracılığıyla depremzedelere yardım kampanyası başlattı. Almanya'nın katkılarıyla İzmit'te elli çadırlık "Umut Çadırkenti" kurdu. Şahkulu'nun katkılarıyla günde üç öğün yemek verdi. Hacı Bektaş Veli Vakfı'nın İMECE Tıp Merkezi katkılarıyla 24 saat sağlık hizmeti sundu. Tüm Alevi örgütleri yiyecek ve giyecek yardımları topladı. Avcılar'da Garipdede ve Karacaahmet'in katkılarıyla yemek ve diğer bölgelerdeki depremzedelere yardımlar gönderdi. Almanya Federasyon başkanı Turgut Öker, Meclis Başkanı Ali Doğan, Almanya Başbakan Yardımcısı ile beraber bir heyetle 26 Ekim 1999 günü gelerek Umut Çadırkenti denetlediler. Olumlu not alındı ve yüzelli çadır daha gönderilerek çadır sayısı ikiyüze çıkarıldı. 28 Ekim 1999 günü Turgut Öker, Lütfi Kaleli, Ahmet Şahin, Çadırkent sorumlusu Selamet Yalçın, İzmit Belediye Başkanı Sefa Sirmen'le görüştüler. Başkan Sefa Sirmen; İzmit düzlüğünde, yani şimdiki yıkılan kent alanında değil, tepede, yani sağlam zemin üstünde kalıcı ve sağlıklı konut yapımıyla yeni kent projesini açıkladı. Ne var ki, bu projesini hükümete

sunduğu halde itibar görmediğini, tersine prefabrik yapılaşmayı öne alıp hemen ihale açtıklarını üzülerek belirtti.

Başkan Sefa Sirmen'in bu akılcı projesine destek vermek üzere Turgut Öker, Almanya'da sivil toplum örgütleri ve Alman yetkilileriyle görüşeceğini ve orda bir toplantı düzenleyip sayın Sirmen'i de davet edeceğini söyledi, anlaştılar ve ayrıldılar.

Bir süre sonra İzmit'in Bekirpaşa ilçesi Belediye Başkanı Fikret Toker'le de görüşüldü. Bu alanda da bir ilköğretim okulu veya içinde kütüphanesi, kreşi, konferans salonu, sağlıkevi, sanat galerisi bulunan bir kültür merkezi kurulması öngörüldü. Yapılan değerlendirme sonunda "Hacı Bektaş Veli" adı ile bir kültür merkezi kurulması kabul edildi. Ve 3800 metrekare arsa üzerinde 3000 metrekare kapalı alanı olan "Hacı Bektaş Veli Kültür ve Sağlık Merkezi"nin temeli 21-Şubat-2000 Pazartesi günü görkemli bir törenle atıldı. Birbuçuk milyon marka mal olacak olan bu projenin beşyüz bin markını Alevi Bektaşi Temsilciler Meclisi adına Almanya Federasyonu karşıladı, diğer bölümü Belediye katkısıyla oluşacaktır.

Aradan çok zaman geçmedi 12 Kasım 1999 günü 7.2 ölçekli bir depremle Düzce yıkıldı. Ve hükümet, Düzce'yi il yapmakla gelecekte olası deprem yıkımlarına çanak tutmak gafletine düştü. Çünkü Düzce, düzlükte, yani yumuşak zeminde, fay hattı üstünde, her zaman deprem tehdidi altındadır.

Evet, yaklaşık beş milyar yaşında olan dünyamız, irili ufaklı depremlerle sarsılıp şekillenmiş ve bugünkü halini almış. İnsan aklı üç bin beşyüz yıl önce depremle bilimsel şekilde ilgilenmeye başlamış. Bugün şiddetini hissettiğimiz veya hissetmediğimiz binlerce deprem her gün yeryüzünde gerçekleşmektedir. Artık, yeryüzü coğrafyası nasıl haritalarla belirlenmiş ise, yeraltı deprem haritaları da belirlenmiştir. Buna göre dünyanın hangi bölgeleri daha çok deprem kuşağındadır veya değildir, bilinmektedir. Bilinmektedir ki Türkiye deprem kuşağındadır. Öyle ise, burada yaşayan insanlar, depreme göre akılcı davranmak zorundadırlar. Sağlam zemin üstünde sağlam

bina yapmak zorundadırlar...

Türkiye, depremle yeni tanışmıyor. Kayıtlara göre 668 İzmir depreminde 20 bin, 1458 Erzincan depreminde 30 bin, 1509 İstanbul depreminde 13 bin, yine 1688 İzmir depreminde 20 bin, 1883 Çeşme depreminde 15 bin, yine 1939 Erzincan depreminde 33 bin, 1943 Samsun depreminde 4 bin, 1944 Bolu depreminde 4 bin, 1966 Varto depreminde 2400, 1975 Diyarbakır depreminde 2400, 1976 Van depreminde 3900, 1983 Erzurum-Kars depreminde 1200, yine 1992 Erzincan depreminde 653, 1995 Dinar depreminde yüz ve 1999 Marmara-Düzce depremlerinde yaklaşık 30 bin insan kaybedilmiş, yüzbinlerce ev-bina harap olmuştur. Sadece son yüzyıl içinde Türkiye, ölü ve hasar veren 80 depremle tanışmıştır. Ama bunlardan hiçbir zaman ders alınmamıştır.

1939 Erzincan depreminden sonra yabancı deprem uzmanları, aynı yere kent kurmanın yanlış olacağını söylemişler; dinlememişler, Erzincan dördüncü kez yıkılmış... Şimdi, Düzce'de kentleşme yanlıştır deniliyor, ama hükümet edenler, inadına Düzce'yi il yaparak yeni katliamlara çanak tutuyor...

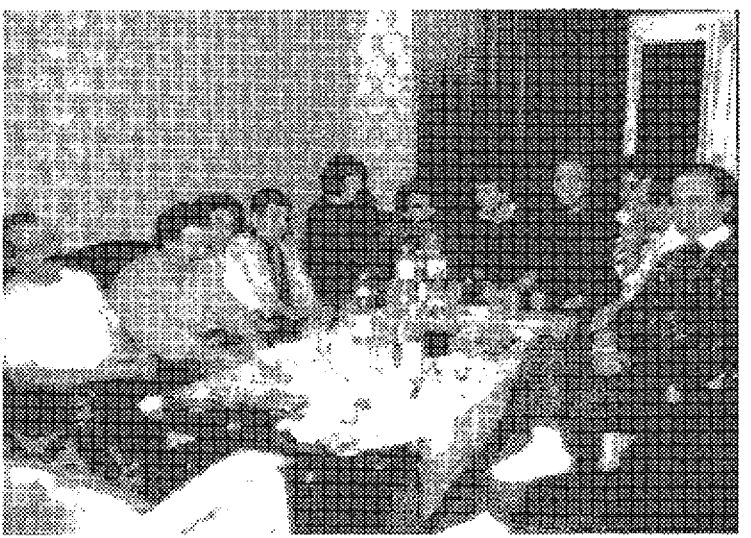
Japonya birinci derecede deprem kuşağındadır. Ama Japonlar, depremle yaşamanın koşullarını yaratmışlar, depremden zarar görmeden yaşamayı öğrenmişlerdir. 1999 depremiyle Türkiye, insan kaybı ve ekonomisiyle çökerken, aynı tarihlerde, daha büyük şiddette, 20 Eylül 1999 günü 7.6 ölçekle sallanan Tayvan'da ölü sayısı 2 bini ancak aştı; Meksika'da ise, 30 Eylül 1999 günü 7.5 ölçekli deprem sadece 14 can aldı.

Umuyor ve diliyoruz ki, Türkiye'de de akıllı insanlar yetişir, yönetim kademelerine gelir, akılcı projeleri hayata geçirir de insanlar ölmez, ekonomik yıkıntılar yaşanmaz.

İKİNCİ BÖLÜM

ALMANYA'DA ALEVİ ADLI İLK KURULUŞ:

HAMBURG ALEVİ KÜLTÜR MERKEZİ

Hamburg-Almanya

28 Aralık 1988- "Alevi Kültür Grubu" kurulmasına karar verilen ilk toplantı... Soldan sağa: Oruç Yağbasan, İsmail Kaplan, Hüseyin Yavuz, Ali Altındağ, Zekiye Dörtyol, Hüseyin M. Dörtyol, Turgut Öker, Halis Tosun, Esma Tosun, Musa Şen, Rıza Cömert

SEMAL KÜLTÜR VAKFI'NIN kuruluşuna zemin hazırlayan Alevi adlı ilk kuruluş, Hamburg Alevi Kültür Merkezi olmuştur.

28 Aralık 1988 tarihinde Halis Tosun'un Hamburg'taki evinde biraraya gelen Turgut Öker, Oruç Yağbasan, İsmail Kaplan, Hüseyin Yavuz, Rıza Cömert, Musa Şen ve Şakir Çal, Alevi kimlikli bir derneğin kurulmasına karar verdiler. İsmail Kaplan'ın hazırladığı ve girişimcilerin katkılarıyla son şeklini alan "Hamburg Alevi Bildirgesi" Mayıs 1989'da yayınlandı. 2-7 Ekim 1989'da "Alevi Kültür Haftası" düzenlendi. Bu haftaya Türkiye'den pek çok Alevi aydını çağrıldı; Alevilik anlatıldı. Ve Haziran 1990 tarihinde de "Hamburg Alevi Kültür Merkezi" resmen kuruldu.

Alevi Kültür Haftası'na çağrılı olanlardan gazeteci-yazar Rıza Zelyut'a, bu girişimi Türkiye'ye taşıma görevi verildi ve ekonomik destek sunuldu. Görev alan Rıza Zelyut, "Hamburg Alevi Bildirgesi'nden esinlenerek hazırladığı "Alevilik Bildirgesi"ni, Aziz Nesin ve Yaşar Kemal gibi ünlü yazarlara da imzalatarak yayınladı. Bu bildirge, 6 Mayıs 1990 tarihli Cumhuriyet Gazetesi'nde başlayan Alevilikle ilgili yazı dizisinde yer alınca büyük tartışmalara neden oldu.

Vakfımızın kuruluşuna önayak olan Almanya ve Türkiye'de yayınlanan bu iki Alevilik Bildirgesi'ni tarihi birer belge olarak olduğu gibi sunuyoruz:

HAMBURG ALEVİ BİLDİRGESİ

"55 milyon Türkiye nüfusunun yaklaşık 20 milyonunu Alevi müslümanlar oluşturuyor. Hem Aleviler, kendilerini müslüman kabul ediyorlar, hem de Türkiye Cumhuriyeti "Türkiye nüfusunun % 98'i müslümandır" demekle yaklaşık 20 milyon Alevinin müslümanlığını belgeliyor. Kaynak aynı olmakla beraber Sünni-İslam ve Alevi-İslam arasında hem öğretide hem de pratik yaşamda belirli farklar vardır.

İnsan Hakları Beyannamesi'nin 9. maddesi, "kanaat, vicdan

ve din hürriyetinin, herkesin kendi inancı doğrultusunda tek ve toplu olarak ibadet etmeyi, dini gelenekleri yaşatmayı" içeriyor. Türkiye Cumhuriyeti 1982 Anayasasının 24. maddesi de herkese "vicdan, dini inanç ve kanaat hürriyeti garantisi" veriyor. Anayasanın aynı maddesine göre "Kimse dini inanç ve kanaatlerinden dolayı suçlanamaz."

Türkiye'de çoğunluğu oluşturan Sünni-İslam, Osmanlı Devleti'nde olduğu gibi Türkiye Cumhuriyeti'nde de devletin himayesindeki Diyanet İşleri Başkanlığı ile imam hatip liselerindeki ve devlet okullarındaki din ve ahlak eğitimi ile resmen tanınıyor, tanıtılıyor. Hocalar ve imamlar, Sünni-İslam'ı temsil ediyorlar. Camilerde Sünni-İslam yaşıyor ve yaşatılıyor.

Buna karşılık yaşayan İslam'ın bir parçasını oluşturan Alevi öğretisine okullardaki din ve ahlak eğitiminde hiç yer verilmiyor ve yok sayılıyor. Sünni-İslam'ın temsilcileri olarak yetişen hocalar ve imamlar, Alevi öğretisini ve pratiğini öğrenmiyorlar. O nedenle gerekli gördüklerinde kötülüyorlar ve hakaret ediyorlar.

Bu nedenle Aleviler, Türkiye'de kimliklerini gizlemek zorunda kalmışlardır. Yaşamın diğer alanlarına da yansıyan bu dinsel baskının saptanması ve vurgulanması gerekmektedir. Türkiye'de Diyanet İşleri Başkanlığı'nın, Alevi öğretisini tanımaması, din ve ahlak eğitiminde bu öğretiye yer verilmemesi, yaklaşık 20 milyon insanın temel ve Anayasal haklarının çiğnenmesi demektir.

Alevi öğretisi ve mensupları:

Bilimsel eğitimi, kadın erkek eşitliğini, laikliği, öz Türkçe'yi, halk yazınını (edebiyatını) ve güzel sanatları savunurlar. Başka inançlara ve inananlara karşı cephe almazlar. Türkiye Cumhuriyeti'nin, Alevi öğretisini tanıması ve inananlara resmi din eğitiminde yer vermesi, hem 20 milyon insanın tarihsel ve Anayasal haklarına kavuşmasını sağlayacak, hem de ülkemizde demokratikleşme yolunda önemli bir adım atılmış olacaktır.

Almanya'da Aleviler:

Almanya'da Alevi kökenli yurttaşlarımızın sayısı 350-400

bin olduğu sanılıyor. Türkiye'de olduğu gibi Almanya'da da Alevi öğretisi, din eğitiminde yer almıyor. Almanya'da, İslam üzerine yazılan ve yayınlanan bilgiler, Sünni-İslam ve onun parçalarını anlatıyorlar. Yurttaşlarımız üzerine yapılan araştırmalar ve toplumsal gelişmelerin değerlendirilmesi yalnız Sünni öğretisi dikkate alınarak yapılıyor. Alevi öğretisinin etkileri incelenmiyor. Değişik kültür, dil ve inanç gruplarının yasalarca korunduğu ve gelişmelerine olanak verildiği Federal Almanya'da Alevi öğretisi ve kültürü, Almanya'daki Alevi kökenli yurttaşlarımız tarafından yaşatılabilir; Sünni kökenli yurttaşlarımıza ve Alman kamuoyuna tanıtılabilinir. Alevi öğretisi, diğer değişik kültür ögeleri gibi bu toplum için bir zenginlik kaynağıdır.

Alevi kültürünün yaşatılması:

Alevi kültürünün Almanya'da yaşatılması, bu kökenden gelen insanlarımızın manevi duygularını güçlendirecek, onların toplumcu, hoşgörülü ve yardımsever bireyler olarak yaşamalarına katkıda bulunacaktır. Çocukluğunu ve gençliğini Türkiye'de Alevi kültüründe yaşamış insanlarımızın, Almanya'da çocuklarına kendi kültürlerini aktarabilmeleri, öğrendiklerini tazelemeleri ve yeni bilgiler edinmeleri için olanaklar yaratılmalıdır. Böylece nesiller arasındaki kültürel kopukluklar giderilebilir ve özellikle gençlerin Alman toplumundan soyutlanmadan atalarının manevi değerlerini kazanmaları sağlanabilir.

Sünni kökenli yurttaşlarımız için:

Sünni kökenli yurttaşlarımızı, Alevi öğretisi konusunda bilgilendirmek, hem onları birçok gerçek dışı bilgi ve şartlanmalardan (Mum söndürme, Hz. Ali'ye tapma vb.) kurtaracak, hem de İslam'ın yaşayan diğer yanını tanımalarını sağlayacaktır. Böylece Sünni ve Alevi kökenli yurttaşlarımızın birbirlerini daha iyi tanımaları sağlanacak, aralarındaki güven ve saygı bağları pekişecektir.

Alman kamuoyu için:

İslam'ın yaşayan bir parçası olan Alevi öğretisinin Alman

toplumunca tanınması, kültürel yaşama yeni bir katkı olacaktır. Bundan başka, yurttaşlarımızın bir kısmının, bilinen İslam'dan değişik davranışları (örneğin: Kadınlı-erkekli öğretim ve çalışma yaşamı) Alman toplumunca daha kolay anlaşılacaktır. Alman eğitimcileri için Sünni ve Alevi kökenli ailelerden gelen çocukların davranış farklarına da açıklık gelmiş olacaktır.

Hamburg'da yapmak istediklerimiz:

Türkiye'nin değişik yörelerinden gelen bir grup yurttaşımızın oluşturduğu Alevi Kültür Grubu, Hamburg'da Alevi öğretisini ve pratiğini Alevi ve Sünni kökenli yurttaşlarımız ile Almanlara Türkçe ve Almanca anlatımlı, şiirli, müzikli, semahlı programlarda, yayın organları ile tanıtmak amacındadır. Alevi Kültür Grubu amaçları doğrultusunda benzeri girişimlerle işbirliği yapmanın gereğine inanmaktadır.

TÜRKİYE'DEKİ ALEVİLİK BİLDİRGESİ

Hamburg'daki Alevi girişimcilerin hazırlayıp altını imzalayarak yayınladıkları bu bildirgeden sonra, görev üstlenen Rıza Zelyut'un hazırlayıp altını ünlülere imzalatarak Türkiye'de yayınladığı bildirge ise şöyledir:

"Bu bildirge, **İslamiyet**'in **Türkiye**'de yaşayan bir kolu olan **Aleviliğin** sorunlarını duyurmayı ve **Alevilerin** bazı isteklerini kamuoyuna yansıtmayı amaçlıyor:

Aleviler; başka inançlara, **"doğru, güzel, kutsal"** gözle bakarlar. Kendi inanç ve kültürleri için de aynı olumlu duygu ve yaklaşımı beklerler... **Alevi öğretisinin** tanınması, **Türkiye** için barış ve zenginlik kaynağı olacaktır...

GERÇEKLER

Türkiye'de 20 milyon Alevi yaşıyor.

60 milyona ulaşan Türkiye nüfusunun yaklaşık 20 milyonunu, Aleviler oluşturuyor.

Alevilik de, Sünnilik gibi İslam inancının bir koludur. Sünnilik kadar eskidir. Türkiye'de dinsel, siyasal, kültürel, sosyal yönleriyle Alevilik, halkın bir bölümünün yaşama biçimi olarak halen varlığını sürdürmektedir.

Ana kaynak İslamiyet olmakla beraber, Sünni İslam ve Alevi İslam arasında, hem öğretide, hem de pratik yaşamda belirli farklar vardır.

Sünni halkımızın Alevilik hakkındaki bilgisi yetersizdir.

Ülkemizdeki çoğunluğu oluşturan Sünni Müslümanlar, Alevilik hakkında hemen hemen hiçbir şey bilmiyor. Bu kesimin Alevilik hakkındaki görüşleri, tamamen olumsuz önyargılardan, söylentilerden doğan yakıştırmalardan oluşuyor.

Geçmişte şeriatçı Osmanlı devleti zamanında Alevilere karşı yaratılan iftiralar, bugün de bazı insanlar tarafından gerçek gibi kabul ediliyor. Osmanlı zihniyetini bu çağda yaşatmaya kimsenin hakkı yoktur...

Diyanet İşleri, İslam'ın sadece Sünni kolunu temsil ediyor.

Türkiye'de çoğunluğu oluşturan Sünni İslam, Türkiye Cumhuriyeti'nde Diyanet İşleri Başkanlığı aracılığıyla resmen temsil ediliyor. Devlet okullarında din ve ahlak eğitimi ile; camilerde imamlar vasıtasıyla Sünni İslam yaşıyor ve yaşatılıyor.

Alevi varlığı yok sayılıyor.

Buna karşın, 20 milyonluk Alevi kitlesi resmen yok sayılıyor, görmezlikten geliniyor.

Devlet yetkilileri, yaptıkları açıklamalarda, Türkiye'nin tümünü "Sünni" göstermeye çalışıyorlar. Halbuki Türkiye nüfusunun yaklaşık 3'te 1'i Alevidir...

Alevilere karşı olanlarla birtakım yarı aydınlar da, "Alevilik öldü!" diyerek Osmanlıcı tavırdan yana çıkıyor. Alevi geçinen

bazı okumuşlar da kraldan daha fazla kralcı kesilerek bu görüşlere destek veriyor.

Kimileri de, Alevi kültürünün canlandırılmasını "gericilik" olarak görüyor. Bunlar, Aleviliği yok sayma tavırlarıdır. Unutulmamalı ki, Alevilik yok olursa, meydan Osmanlı kafalılara kalacaktır...

İnanç ve anlatım özgürlüğü bir insanlık hakkıdır.

İnsan Hakları Bildirgesi'nin 9. maddesi ve Türkiye Cumhuriyeti 1982 Anayasası'nın 24. Maddesi, herkese "Vicdan, dini inanç ve kanaat özgürlüğü" garantisi veriyor. Ülkemizde, cumhuriyetin kurulması ile birlikte Alevilere yönelik resmi devlet baskısı sona ermişse de eskiden gelen sosyal, psikolojik ve siyasal baskı varlığını sürdürmektedir. Aleviler, bu baskılar yüzünden "vicdan, dini inanç ve kanaat" özgürlüğünü kullanamıyorlar. Aleviler, halen Aleviliklerini gizlemek zorunda kalıyorlar.

Aleviler, Atatürk devrimlerini hep desteklediler.

Cumhuriyeti yaratan temel güçlerden birisi de Alevi kitledir. Aleviler, her zaman Atatürk devrimlerinin, laik güçlerin yanında olmuşlardır. Fakat, sıkıntıları Cumhuriyet döneminde de bitmemiştir.

Türkiye'de Hristiyanların, Yahudilerin, Süryanilerin bile kendilerine ait ibadethaneleri olduğu halde, Aleviler bundan yoksun bırakılmıştır. Bugün, Alevi kültürünü yaşatacak hiçbir kurum bulunmamaktadır.

İSTEKLER

Aleviler üzerinde baskı olduğu kabul edilmelidir.

Bugün Türkiye'deki 20 milyonluk Alevi kitle üzerinde Osmanlı Devleti zamanından gelen ve halen sosyal kültürel ve psikolojik ağırlıklı olarak süren ağır bir baskı vardır. Bu baskının adını, açık yüreklilikle koymanın zamanı gelmiştir.

Aleviler, çekinmeden "Ben, Aleviyim" diyebilmelidir.

Alevi kitle bugün bile Alevi olmaktan korku duymaktadır.

Buna gerek yoktur.

Bu kesimden insanlar, gerektiğinde, açıkça "Aleviyim" diyebilmelidirler. Bu, onların doğal insanlık haklarından birisidir. Politik veya maddi kaygılarla Aleviliğini gizleyenleri, bu tavırlarını bırakmaya, kültürlerine sahip çıkmaya çağırıyoruz.

Her insanın kendi kimliğini açıkça söyleyebilmesi, insanlık hakkıdır. Bu kimliğin "mezhepçilik" veya "Şovenistlik" ile damgalanması, temel insanlık hakkına saygı duymamaktır.

Sünni aileler, Alevilik hakkındaki düşüncelerini değiştirmelidir.

Türkiye'nin gerçek bir huzur toplumu olabilmesi için, Sünni ve Alevi kitlenin, birbirleri hakkında iyi düşünceler beslemesi gerekir. Aleviler hakkında görmediği şeyleri söyleyerek iftira etme olayına, Sünni aileler izin vermemelidir. Kafalara yerleşmiş olan olumsuz düşünceler atılmalıdır. Her inanç, her kültür; diğerlerine saygı duyarak ayrı ayrı yaşamalı, yaşatılmalıdır. Avrupa'daki Protestan ve Katolik mezhebinden aileler, bugün, yan yana, dostça, gül gibi yaşayıp gidiyorlar. Türkiye için de aynı samimi birliktelik mümkündür.

Aydınlar, Alevi varlığını, insan hakları bağlamında savunmalıdırlar.

Her ülkede olduğu gibi ülkemizde de, insan haklarını savunmak ve korumak, devletten önce aydınlara düşmektedir. Aydınlar, kendi sorunlarının dışındaki toplumsal sorunlarla ilgilenen toplumun seçkin elemanlarıdır. Bu nedenle, onlar, Alevi varlığına dikkati çekmek ve Alevilere yapılan baskılara karşı tavır almak zorundadırlar. Bugün ülkemizde önemli insan hakları ve demokratik sorunlar bulunduğu gerçektir. Bunların en önemlilerinden birisi de Alevilerin durumudur.

Alevilerin sorunlarını duyurmada önderlik, aydınlara, demokrasiyi isteyen politikacılara, işadamlarına ve serbest meslek sahiplerine düşmektedir.

Türk basını, yayınlarında Alevi kültürüne yer vermelidir.

Bugün, Türk toplumunun en seçkin, en demokratik, en laik

kafalı insanları, emekçisinden patronuna, basın sektöründe yoğunlaşmıştır.

Buna karşın basınımızda, 20 milyonluk Alevi kitleyle ilgili bilgiye veya habere az rastlanıyor. Alevi kültürünün tanıtılmasına basınımız daha geniş olanaklar sağlamalıdır. İnanıyoruz ki Aleviler üzerindeki baskının kalkması, Türkiye'yi daha demokratik bir yapıya kavuşturacaktır. Bu durum basınımız için de bir kazanım olacaktır.

TRT, Alevi varlığını da dikkate almalıdır.

Türkiye radyo ve televizyon istasyonları; Alevi kitlenin varlığından habersiz gibi görünüyorlar. Radyo ve televizyonda, Alevi kültürü de yer almalıdır. Alevi büyükleri, Alevilerin kutsal günleri, şiiri, müziği, folkloru tanıtılmalıdır.

Alevi köylerine cami yapmaktan vazgeçilmelidir.

Diyanet İşleri, son yıllarda, Alevi köylerine cami yapmak, imam göndermek gibi, etkisiz bir baskı yöntemi daha geliştirdi. Kendi varlığından başkasına tahammül edemeyen zihniyetin bu uygulamasına, devletin alet edilmemesini bekliyoruz. Bu uygulamalar derhal durdurulmalıdır. Aleviler, köylerine cami değil okul ve cem evi (kültür evi) istiyorlar...

Okullarda Alevi öğretisi de tanıtılmalıdır.

Bu ülkede, 20 milyonluk Alevi kitle de devlete vergi veriyor. Tahminen üçte biri Alevilerden alınan devlet bütçesinden Diyanet İşlerine, her yıl yüzlerce milyar lira para aktarılıyor. Laik bir ülkede, zorunlu din dersi uygulaması ve Diyanet İşlerine para verilmesi, yanlıştır.

Okullarda, din ve ahlak eğitiminin zorunlu hale getirilmesi sonucu, Alevi kökenli öğrenciler, kendi öğretilerini değil, Sünni öğretiyi öğrenmektedirler. Bu yanlış uygulama yetmiyormuş gibi, okullarda Alevilik her fırsatta kötülenerek genç yürekler yaralanmakta, beyinlere düşmanlık tohumları ekilmektedir. Milli Eğitim Bakanlığı'nın buna mutlaka engel olmasını bekliyoruz...

Bu durum, din ve vicdan hürriyeti ilkelerine uymadığı gibi

toplumsal barışı da zedelemektedir. Bunu engellemek için, okullarda, isteyen Alevi öğrenciye, Aleviliği öğrenme olanakları yaratılmalıdır.

Hükümetlerin, Alevilere bakış açısı değişmelidir.

Alevilere yönelik olumsuz şartlanmalar, iş başına gelen hükümet üyelerini de etkilemektedir. Bunlar, Aleviliği görmezlikten geliyor, yok sayıyorlar. Bakanlar ve milletvekilleri "Alevi" sözünü ağızlarına almaya korkuyorlar.

Bizim gibi çok kültürlü toplumlarda; hükümetler, bütün inançlara saygı duyacak bir politika izlemek zorundadırlar. Diyanet İşleri'nin; Milli Eğitim Bakanlığı'nm bu açıdan yeni baştan düzenlenmesi, hükümetlerin önünde çok önemli bir görev olarak durmaktadır.

Aleviler, laik devletin güvencelerinden biridir.

Alevilik; bütün Ortaçağların sevgi ve sohbete dayalı tek canlı kültürü olarak bugüne dek geldi.

Aleviler; kültürleri gereği, hoşgörülü, bilime saygılı ilerlemeye açık bir toplumdur. Bağnaz düşünceye karşıdırlar. Laik devletin, şeriat devleti kurma çabalarına karşı korunması için, bugün Alevi varlığı bir güvencedir. Devlet, bu güvenceyi eritmeyi değil, kuvvetlendirmeyi düşünmelidir. Demokratik, laik, çoğulcu güçler, Alevi varlığının netleşmesi için çaba göstermelidir.

Dedelik kurumu, çağdaş anlamda yeniden yapılandırılmalıdır.

Dedeler; yüzyıllarca Alevi kesiminin hem öğretmenleri, hem din görevlileri, hem yargıçları olarak çalıştılar. Bu insanlar; Alevi kültürünü kuşaktan kuşağa aktardılar.

Zamanımızda, camilerden ve okullardan yetişen yüzbinlerce imam, ülkenin her tarafında maaşlı olarak çalıştırılırken, dedelik, Aleviliğin baskı altında tutulması sonucu, sıkıntı içindedir. Dedelere; kendilerini geliştirme ve yetiştirme olanakları sağlanmalıdır. Alevi kültürünün yaşatılmasında kendisini yenilemiş, çağdaş kafalı aydın dedelerden yararlanıla-

bilir...

Yurt dışındaki Aleviler için acil programlar şarttır.

Bugün; yalnız Federal Almanya'da 350 binle 400 bin arasında Alevi işçimizin bulunduğu sanılıyor. Yurt dışındaki Alevi işçiler; çocuklarına kendi kültürlerini vermek için yoğun istek duyuyorlar. Fakat; onlara Sünni programlardan başka seçenek verilmiyor. Bu da kabul görmüyor. Böylece yeni yetişen gençler; kültürel boşluğa itiliyor. Yurt dışındaki Aleviler için; Alevi kültürünü tanıtıcı programlar; Alevi çocukları için de bu konuda dersler şarttır. Devlet, bu işçiler için, din adamı yollarken Alevilik gerçeğini göz önünde tutmalıdır. Türkiye'de olduğu gibi yurt dışındaki Alevilere de, imamlar aracılığıyla din hizmeti sunmak mümkün değildir. Bu gerçek, artık kabul edilmeli ve aydın Alevi dedelerden yararlanılmalıdır.

Alevilik ile bugünkü İran Şiiliğinin ilgisi yoktur.

Alevilere karşı tavır içinde olanlar, geleneksel iftiralarını sürdürerek, Türkiye Aleviliği ile İran'daki molla düşüncesini aynı paralelde göstermeye çalışıyorlar. Bu yanlıştır. Gerek felsefede, gerek uygulamada Anadolu Aleviliği ile bugünkü İran Şiiliğinin bir benzerliği yoktur. Aleviliğin temeli; hoşgörü, insan sevgisi, canlıya saygı, zorbalığa karşı olmaktır. Aleviler; bağnaz güçlerin değil, demokratik kitlelerin yanındadırlar. Bu; geçmişte de, günümüzde de böyle olmuştur...

SONUÇ

Türkiye, tek değil, birçok kültürün bulunduğu bir toplumdur. Bu durum da ülkemiz için zenginliktir. Değişik kültürlerin kendilerini açık açık ortaya koyması, insanları bireysel planda demokratik, hoşgörülü, insancıl bir kimliğe sokar. Bu da tüm insanlığın arzuladığı bir hedeftir.

Temeli insan sevgisi ve barış olan Alevi kültürü, bugün hiç desteklenmiyor. Hükümetlerin, bu insan kültürünü koruması; yaşatması için aydınlarla işbirliğine girmesi şarttır. Siyasetçiler tarafından dile getirilen, "İnançlar ve fikirler üzerindeki

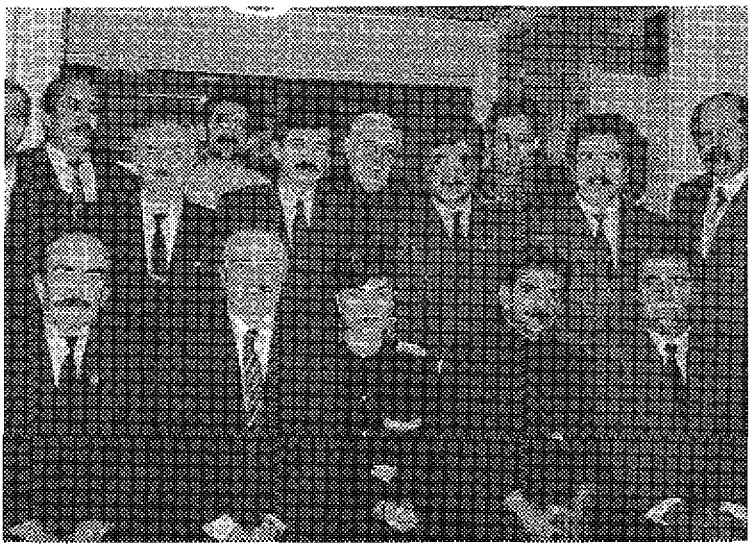
baskıların kaldırılması gerektiği" yolundaki açıklamaların sözde kalmamasını diliyoruz. Bu konuda demokrat aydınlar olarak, tüm Türk halkından destek bekliyoruz...

Yaşar KEMAL, Aziz NESİN, İlhan Selçuk, Tarık AKAN, Zülfü LİVANELİ, Berker YAMAN, Kıvanç ERTOP, Çetin YETKİN, Ataol BEHRAMOĞLU, Atilla ÖZKIRIMLI, Seyfettin TURHAN, İlhami SOYSAL, Musa AĞACIK, Emil Galip SANDALCI, Süleyman YAĞIZ, Bekir YILDIZ, Muharrem Naci ORHAN, Erdal ATABEK, Nejat BİRDOĞAN, Vedat GÜNYOL, Cemal ÖZBEY, Mesut MERTCAN, Battal PEHLİVAN, Cengiz BEKTAŞ, Müjdat GEZEN, Recep BİLGİNER, Lütfi KALELİ, Jülide GÜLİZAR, Nevzat HELVACI, Nart BOZKURT, Tanıl BORA, Adnan SÖZEN, İhsan ATAR, Ahmet BULUT, Akın BİRDAL, Musa ATEŞ, Rıza ZELYUT

Türkiye'de Alevi kimliğini ilk yasallaştıran örgüt

SEMAH KÜLTÜR VAKFI

Noterden Senet düzenleme tarihi	: **23.08.1991**
Yargıya başvuru tarihi	: **27.08.1991**
Üsküdar Asliye 2. Hukuk Hakimliği tescil tarihi	: **11.12.1991**
Vakıflar Genel Müdürlüğü'nün itiraz tarihi	: **12.02.1992**
Yargıtay 18. Dairesi'nin tescili red tarihi	: **14.07.1992**
Yerel Mahkemenin kapatış tarihi	: **12.04.1993**

Semah Kültür Vakfı'nın ilk kurucuları ve
yönetim kurulundan bir grup toplu halde.
Ayaktakiler, soldan sağa: Kemal Divrikli, Hasan Laçin,
Hüseyin Ekici, Cafer Özer Koç (Genel Sekreter), Cengiz Kılıç,
Gülüm Gül, Battal Pehlivan (Merkez Şube Başkanı),
Cafer Eroğlu (Genel Başkan Yardımcısı), Abbas Tuzcuoğlu,
Himmet Yılmaztürk.
Oturanlar, soldan sağa: Şükrü Haşhaş,
Selim Kazak (Genel Başkan), Hanım Sabancı,
Ali Ekber Karagöz
ve
Lütfi Kaleli (Genel Sayman)

SEMAH KÜLTÜR VAKFI

Alevilik Bildirgesi'ni hazırlamakla kalmayan yazar **Rıza Zelyut**, bir örgüt kurulması için çalışmalara da başladı. O dönem değişik kesimlerden yüzlerce insanla görüştü; bunları zaman zaman biraraya getirdi. Kurulacak olan örgütün dernek mi, vakıf mı olması tartışıldı. Var olan Dernekler Yasası'na göre bu derneklere her an mülki amir yetkisinde denetim yapılması ve polisler tarafından basılması, aranması, kapatılması hakkının tanınması yanısıra derneklerin ticari faaliyetlerde bulunamaması da dikkate alınarak bir vakfın kurulması uygun görüldü.

Vakıf kurma önerisi kabul edildikten sonra vakfın adı ve amacı da tartışıldı. **Alevi-Bektaşi** inancında **SEMAH**'ın ortak bir sembol oluşu nedeniyle **SEMAH** adı benimsendi. Amacının ise, artık **Aleviliğin açık biçimde seslendirilmesi ve Alevi kimliğine yasallık kazandırılması** gerektiği doğrultusundan hareketle **Aleviliğin yaşatılması, yaygınlaştırılması, kültür varlıklarımızın korunması** olduğunda anlaşma sağlandı.

Bu aşamadan sonra girişimci yazar **Rıza Zelyut**, hep **"Ben"** deyişi nedeniyle geri plana düştü. O güne dek adı pek bilinmeyen Sosyal Hizmet Uzmanı **Selim Kazak** öne geçti ve 40 kişilik Vakıf Kurucular Kurulunu oluşturarak çalışmaya başladı.

Hazırlanan **Resmi Senet, Beşiktaş 3. Noterliği'nin 23.8.1991 tarih ve 17176 yevmiye** sayısıyla düzenlendi ve tescili için **İstanbul, Üsküdar Asliye 2. Hukuk Hakimliği**'ne **27.8.1991** tarihinde sunuldu.

Başvurunun hemen işleme konulması gerekirken işin uzaması girişimcileri faaliyete geçirdi. Hakimlik, tescil için **Vakıflar Genel Müdürlüğü**'nden böyle bir vakfın kurulup kurulamayacağı konusunda görüş belirtmesini istedi. Bu istek yazısı **Vakıflar Genel Müdürlüğü**'ne gitmesine karşın, Genel Müdürlük'ten olumlu veya olumsuz bir yanıt gelmeyince girişimcilerden **Vakıf Genel Başkanı Selim Kazak, Genel Sekreter Cafer Özer Koç, Genel Sayman Lütfi Kaleli** ve

Şube Başkanı Battal Pehlivan'dan oluşan bir heyet **Ankara**'ya gitti... O aşamada iktidarda bulunan **ANAP Hükümeti**, erken seçim kararı almış, tüm siyasi partiler seçim çalışmalarına başlamıştı. **Ankara** büyük bir hareketlilik yaşıyordu.

Ankara'ya giden heyet bu ortamda muhatap aradı ve Vakıflardan Sorumlu **Devlet Bakanı Fahrettin Kurt** ile görüştü. Böylece **Vakıflar Genel Müdürü**'nden bir randevu alındı. Genel Müdürlük'te, **Genel Müdür** ve **Yardımcısı** ile **Hukuk Müşaviri**'nden oluşan heyetle görüşüldü. Bu arada ilginç bir durum yaşandı: **Genel Müdürlüğün görüşü, Vakıf senedinde yer alan ALEVİ sözcüğünün Vakfın resmi senedinden çıkarılması, aksi taktirde Yargıca olumsuz görüş bildirecekleri yönünde olunca tartışma çıktı.**

Vakıf yetkilileri, **senetteki Alevi sözcüğünü çıkartmayacaklarını; çünkü bunu yaparlarsa Türkiye'de yaşayan 20 milyon Alevi'ye saygısızlık etmiş olacaklarını belirterek, bu topraklarda onuruyla yaşayan Aleviler'in, kendi kimlikleriyle yasal biçimde anılmalarını insan hak ve özgürlükleri temelinde hakları olduğunu söylediler.**

Bunun üzerine Genel Müdürlük yetkilileri: **"Öyleyse siz gidin biz görüşümüzü posta ile ilgili Hakimliğe göndeririz"** dediler ve görüşmeleri bitirdiler.

Bir hafta sonra **Vakıflar Genel Müdürlüğü**'nün yazılı görüşü **Üsküdar, Asliye 2. Hukuk Hakimliği'ne** geldi. Gelen bu yazıda özet olarak **Aleviliğin bir mezhep olduğu, Alevi kimlikli kurulacak olan bir vakfın mezhepçilik yapacağı belirtiliyor ve Medeni Kanunun 74. maddesi dikkate alınarak tescilin yapılmaması isteniliyordu.**

Gönderme yapılan **Medeni Kanun**'un 74. maddesinin 2. fıkrası şöyle diyordu:

"Kanuna, ahlaka, adaba veya milli menfaatlere aykırı olan veya siyasi düşünce veya belli bir ırk veya cemaat mensuplarını desteklemek gayesi ile kurulmuş olan vakıfların tesciline karar verilemez."

Bu maddeyi dayatmakla, dolaylı olarak **Alevilere "ahlaksız" demek cüretini gösteren resmi ideolojinin temsilcisi Vakıflar Genel Müdürlüğü, Alevileri kanuna, genel ahlak kurallarına uymayan, milli menfaatlere aykırı bir ırk, bir cemaat veya siyasi bir düşüncenin sahipleri olarak gösteriyor; bunların kurdukları vakıf "tescil edilemez" demek istiyordu.**

Ancak **Mahkeme 11.12.1991 tarih ve 1991/636 esas, 1991/1036 karar sayılarıyla Vakfı tescil ederek bir ders verdi.** Tescil kararının hüküm bölümü aynen şöyledir:

"HÜKÜM: Davacı tarafın, **Beşiktaş 3. Noterliğince** tanzim ettikleri **23.8.1991 tarih 19176 yevmiye** numaralı **Vakıf Resmi Senedi** ile kurdukları **Semah Kültür Vakfı'nın Medeni Kanun'un 74. maddesi** hükümlerine göre tescilini talep ettikleri anlaşılmakla, tanzim olunan Vakıf Senedi Muhtevasının (içeriğinin) **Medeni Kanun'un 903** sayılı kanunla muaddel (değiştirilmiş) **74/2** maddesi hükümlerine göre aykırı gaye (amaç) taşımadığı; bu itibarla kurulan **Beşiktaş 3. Noterliği'nin 23.8.1991 tarih 17176 Yevmiye** nolu **Vakıf Resmi Senedi** ile **SEMAH KÜLTÜR VAKFI'nın Medeni Kanun'un 74/1.** maddesine göre **TESCİLİNE,** tescil hususunun **Vakıflar Genel Müdürlüğü'ndeki Merkezi Sicile** kayıt olunmak üzere **Vakıflar Genel Müdürlüğü'ne** kararın tebliğine, **Vakıflar Genel Müdürlüğü'nün, Medeni Kanun'un 74.** maddesine göre 2 ay içinde **temyiz hakkı** bulunmak suretiyle **kanun** yolu açık olmak üzere dosya üzerinden karar verildi.

11.12.1991. H. Hakimi 17435 Battal Zoroğlu."

VAKIF RESMİ SENEDİ'NDEKİ AMAÇLAR

Vakıf Resmi Senedinin 1. maddesinde deniliyor ki:

"Öngörülen amaç ve çalışma konuları doğrultusunda kamuya yararlı hizmetlerde bulunmak üzere **SEMAH KÜLTÜR VAKFI** kurulmuş olup, aşağıdaki maddelerde VAKIF kısa adıyla anılacaktır.

Madde 2: Vakfın Genel Merkezi **İSTANBUL**'dadır. Genel Merkezin adresi: Uncular Caddesi No: 67, Kat 2 Üsküdar-İstanbul olup, il sınırları içerisinde başka bir adrese geçiş durumunda Vakıf Senedi değişikliği gerekmez. İlgili makamlara bilgi verilir.

Yasal izinler alınmak suretiyle yurtdışında ve yurtiçi il, ilçe bazında Şubeler kurabilir, muhtarlık bazında irtibat büroları açabilir...

Madde 3: **VAKFIN AMACI: ALEVİ KÜLTÜRÜNÜ tanıtmak ve yaşatmaktır.** Dil, din, ırk, mezhep ayırımı yapmadan bir kültür unsuru olarak kültürümüzün bir parçası olan **ALEVİLİĞİ** bilimsel yöntemlerle araştırmak, incelemek, yurtiçi ve yurtdışında diğer kültürlerle benzerlik ve farklarını ortaya çıkarmak, **Atatürk**'ün ulusçuluk anlayışı ile **Türkiye Cumhuriyeti Devleti**'nin sonsuza kadar devamı için gerekli olan **ALEVİ** kültür unsurlarının, örf, adet ve geleneklerinin yaşatılmasını sağlamak. **ALEVİ** kültürünün kaynaklarında yapacağı çalışmalar ile kültür, sanat, folklor ve edebiyatını ortaya çıkarmak; bunları bireysel, toplumsal, kurumsal boyutları ile topluma yaymak, danışma ve işbirliğini güçlendirmek ve böylece bireysel, kurumsal ve toplumsal düzeyin yükselmesine katkıda bulunmak. Vakıf kurucuları arasında sosyal, kültürel, ekonomik dayanışmayı sağlamak amacıyla şirket; her türlü acentalık, temsilcilik, sigorta acentalığı, kurum, kuruluş, spor kulüpleri kurmak; muhtaç durumdaki kurum, kuruluş, spor kulüpleri ve şahıslara maddi ve manevi yardımda bulunmak."

Vakfın 40 kişilik Kurucular Kurulu aralarında yaptıkları görev bölümüyle Vakıf Resmi Senedi'nin Geçici 3. maddesinde şöyle yer almaktadır:

Genel Yönetim Kurulu Üyeler :

Genel Başkan : **Selim KAZAK** (Sosyal Hizmet Uzmanı)
Genel Bşk. Yrd.: **Cafer EROĞLU** (Emekli Vali)
Genel Sekreter : **Cafer Özer KOÇ** (Eyüp Belediyesi Bşk. Danışmanı)

Genel Sayman : **Lütfi KALELİ** (Yazar. TYS. Yön. Kurulu Üyesi)
Üye : **Süleyman YAĞIZ** (Gazeteci)
Üye : **Muharrem ERCAN** (Esnaf)
Üye : **Rıza ZELYUT** (Yazar)
Üye : **Prof. Dr. Sırrı BEKTAŞ** (Çocuk Sağlığı ve Hast. Uzmanı)
Üye : **Ali Ekber KARAGÖZ** (Kartal Belediye Bşk. Yrd.)
Üye : **Erkan ÇAĞLAR** (Esnaf)

Merkez Şube Yönetim Kurulu Üyeleri:

Başkan : **Battal PEHLİVAN** (Gazeteci)
2. Başkan : **Cengiz KILIÇ** (Mühendis-İşadamı)
Sekreter : **Himmet YILMAZTÜRK** (Esnaf)
Sayman : **Hüseyin EKİCİ** (Yazar)
Üye : **Kiraz BİÇİCİ** (Esnaf)
Üye : **Hasan LAÇİN** (İşadamı)
Üye : **Kemal DİVRİKLİ** (İşçi)
Üye : **Cemal AĞIL** (Esnaf)
Üye : **Hikmet KARAKUŞ** (Mali Müşavir)
Üye : **Hanım SABANCI** (Esnaf)

Denetleme Kurulu Üyeleri:

Aziz POLAT : (Esnaf)
İsmail YILMAZ : (Esnaf)
Hüseyin OTYILDIZ : (Esnaf)
Tahir DAĞLIYAN : (Esnaf)
Kazım GÜGERÇİNOĞLU : (Diş Teknisyeni)
İbrahim OVACIK : (Eğitimci)

Disiplin Kurulu Üyeleri:

Mahmut ÖZDEMİR : (Kağıthane Belediye Başkanı)
Abbas TUĞCUOĞLU : (İşadamı)

Mehmet Ali BÜKLÜ	: (Kartal Belediye Başkanı)
Kadir AKPINAR	: (Eyüp Belediye Başkanı)
Hüseyin DERİN	: (Eyüp Belediye Bşk. Yrd.)
Ali ERDOĞAN	: (Kağıthane Bel. Bşk. Yrd.)
Şükrü HAŞHAŞ	: (G.O.Paşa Bel Bşk. Yrd.)
Sabri DONAT	: (İşadamı)
Seher KURNAZ	: (Avukat)
Hüseyin KICIR	: (Esnaf)
Hasan YILMAZ	:(Zeytinburnu Belediye Başkanı)
Baki ÖZ	: (Öğretmen-Yazar)
Gülüm GÜL	: (Esnaf)
Kazım BATMAN	: (Almanya Alevi Cemiyetleri Federasyonu Üyesi)

BROŞÜR BASIMI VE ŞUBELER AÇIMI

Tescil kararını aldıktan sonra Vakıf Genel Yönetim Kurulu, bir yandan Vakfı tanıtıcı bir broşür hazırlarken, bir yandan da şubeler açma girişiminde bulundu.

İlk basın toplantısını **Cağaloğlu**'nda bulunan Türkiye **Gazeteciler Cemiyeti Lokali**'nde yapan vakıf yöneticileri, basından gördüğü ilgiyi kamuoyundan da gördü. Kısa zamanda Avrupa'dan ve yurdun dört yanından gelen tebrik ve desteklerle onurlanan yöneticiler, çalışmalarını hızlandırdılar.

Birinci hamur iç kağıt ve bristol kapak ofset basımlı (11x21,5 ebat) broşür, Vakfın Resmi Senedini, ilkelerini, tescil kararını, **İnsan Hakları Evrensel Bildirgesi** ile **Anayasa**'nın inanç ve düşüncelere ilişkin maddelerini içermekteydi. Bu broşürde Vakfın ilkeleri sunuş yazısıyla şöyle yer alıyordu:

"Merhaba Canlar!

Semah Kültür Vakfı'nın dost kapısını sizler için aralamak üzere temel ilkelerimizi ve Vakıf senedimizi içeren bu kitapçığı hazırlayıp beğeninize sunduk.

Vakfımıza girmek isterseniz, kapımızı sonuna dek açacağız.

Hacı Bektaş Veli'nin deyimiyle gelin, **"BİR OLALIM, DİRİ**

OLALIM, İRİ OLALIM."

Vakfımızda, **Alevi-Bektaşi** geleneğinin insan sevgisini, çağımız insanının en önemli gereksinimi olan dostluğu, karşılıklı güveni ve insan ilişkilerini düzenleyen demokratlığı, eşitliği, laikliği bulacaksınız.

Vakfımızda mezhepçilik yapılmayacağı gibi; dil, din, ırk, ve inanç ayrılığı da gözetilmeyecektir.

Bizi bu çatı altında bir araya getiren ilke, insana olan saygı ve sevgidir. İnsanı, şu ya da bu kalıba uyduğu için değil, salt insan olduğu için seviyoruz.

O nedenle kimseyi yargılamak niyetinde değiliz; ve herkesle beraber olmaya hazırız. Ancak, **Atatürk**'e ve laik Cumhuriyet ilkelerine bağlılıktan asla ödün vermeyeceğimizi ve bu ilkelere sahip çıkan herkesin dostumuz olduğunu özellikle vurgulamak isteriz.

Şunun da altını çizeriz ki;

Türkiye Cumhuriyeti Devleti ile **Alevi-Bektaşi** kültürünü sonsuza dek yaşatmak için elimizden gelen tüm çabayı göstermeye kararlıyız.

Semah Kültür Vakfı'nın amaçları, insan hak ve özgürlüklerine saygılı, laik ve demokratik ilkeler üzerine inşa edilmiştir.

Gerçek yol göstericinin bilim olduğuna inanıyoruz. Geçmişle ilgili olarak kimseye küskünlüğümüz, kırgınlığımız ve düşmanlığımız yoktur. Günümüzü dostluk içerisinde yaşamak, yaşam biçimimizle geleceğe örnek olmak istiyoruz. Çatımız altında yobazlığa ve zorbalığa da yer yoktur.

Kimsenin alternatifi değiliz. Biz, **Alevi-Bektaşisiyiz.** Bizi tanımadan hüküm vermeyiniz, tanımak için bize sorunuz. Açıklama yapmaktan mutluluk duyarız.

Bilerek ve bilmeyerek **Alevi-Bektaşiliği** geçmişe gömenler; günümüzdeki etkinliğimizi gözardı edenler; günümüz ve gelecekteki laik **Türkiye Cumhuriyeti ile Atatürkçülüğün** güvencesi olduğumuzun ayırdına varamayanlar bizden değildir.

Lütfen, bu kitapçıkta bulacağınız Vakıf senedimizi dikkatlice

okuyunuz; ilkelerimizi benimsiyorsanız bize geliniz kucaklaşalım, güçlenelim ve kültür zenginliklerimizi koruyup çoğalalım.

Sizin için kapımız sonsuza dek açık; korkmadan, çekinmeden girin içeri.

Hoş Geldiniz...

TEMEL İLKELERİMİZ

1- Yolumuz; "Bilim Çin'de de olsa ara, bul", "Bana bir harf öğretenin kölesi olurum" diyen Hz. Ali'yle "Bilim ile gidilmeyen yolun sonu karanlıktır" diyen Hacı Bektaş Veli ve: "Hayatta en hakiki mürşit ilimdir" diyen Atatürk'ün yoludur.

2- Biz, Aleviliği, demokrat, laik ve çağdaş bir dünya görüşü; bir yol; bir yaşam biçimi (kültür) olarak algılarız. Her insanı olduğu gibi sayar, sever ve "kamil insan"a niyaz ederiz. Eline, diline, beline sahip olmaya özen gösteririz.

3- Paylaşımcılığın temeli "BİZ" demesini bilmektir. "Ben - Sen" yokuz, "Biz varız" diye düşünürüz. Bizim varlık nedenimiz "benim ile senin" gelişmemiz içindir. Bu gelişme eylemi maddi-manevi tüm unsurları içerir.

4- Zorlamanın her türüne karşıyız. Zorlama ile yaptırımı temel ahlaksızlık sayarız.

5- Bulmak, utandırıp almak da çalmak kadar kötüdür. Kabul etmeyiz.

6- Kimseyi; din, dil ve ırkıyla değerlendirmez, her insanın düşünce ve inanç özgürlüğüne saygı duyarız. Devletin de inançlar üstü kalmasını isteriz. Bu, bizim geçmişten gelen laiklik anlayışımızın özüdür. O nedenle din işlerinin devlet işlerinden ayrı tutulmasını savunuruz.

7- Toplumun düşünce özgürlüğü ile gelişeceğine inanır; insanların düşünceleri nedeniyle (kınama dahil) cezalandırılmasını istemeyiz.

8- İnsan ilişkilerinde demokratlığın en doğru ve en sağlıklı yöntem olduğuna inanır, zorbalığın dışında çoğu şeyi haklı bir

nedenle hoşgörüp bağışlayabiliriz.

9- Birleşmiş Milletler'in kabul ettiği "İnsan Hakları Evrensel Beyannamesi"ni olduğu gibi benimser, daha da gelişmesini isteriz.

10- "Dün"ü "bugün" için öğrenir, "yarın"ı bugün için planlarız. "Bugün"ü ise insanca yaşanabilir hale getirmek için çalışırız. Halk'a hizmeti, "HAK"a hizmet sayarız.

11- Değişimin sürekliliğine inanır, gelişmenin özünde "DEĞİŞİM" olduğunu biliriz.

SEMAH KÜLTÜR VAKFI

12- İnancımız odur ki:

"Hararet nardadır, sacda değildir
Keramet baştadır, taçda değildir,
Her ne arar isen, kendinde ara,
Kudüs'te, Mekke'de, Hac'da değildir"

H.B.V.

ÖRGÜTLENME

Semah Kültür Vakfı, ilk örgütlenmesini İstanbul özelinde İkitelli'de gerçekleştirdi. Anadolu'daki örgütlenme için Genel Sekreter Cafer Özer Koç ile Merkez Şube Başkanı Battal Pehlivan görevlendirildiler; Mersin'de Hüseyin Atılgan ve arkadaşları; Adana'da Esat Akdağ ve arkadaşları; Adıyaman'da Ahmet Aslan ve arkadaşları; Çorum'da Mustafa Kazak ve arkadaşlarıyla görüşüp olumlu izlenimler aldılar. Dönüşlerinde Genel Yönetim Kurulu durum değerlendirmesi yaparak buralarda şubeler açmaya karar verdi:

VAKIF ŞUBELERİ

İSTANBUL MERKEZ Şube, yetki karar tarihi: 28.11.1992

Kurucu Üyeler:

Battal Pehlivan : Başkan

Cengiz Kılıç : 2. Başkan

Kiraz Biçici	: Sayman
Hasan Laçin	: Sekreter
Cemal Ağıl	: Üye
Kemal Divrikli	: Üye
Hanım Sabancı	: Üye
Himmet Yılmaztürk	: Üye
Hikmet Karakuş	: Üye

İSTANBUL- Küçükçekmece (İkitelli) Şubesi, Yetki karar tarihi: 3.4.1992

Kurucular:

Celal Erdoğan	: Başkan
Mehmet Özkenar	: Başkan Yrd.
Mehmet Çoban	: Sekreter
Yusuf Özdemir	: Sayman
Hasan Güneş	: Üye

İSTANBUL- Zeytinburnu Şubesi, Yetki karar tarihi: 19.6.1992

Kurucular:

Ali İbiş	: Başkan
Müslüm Ersöz	: 2. Başkan
Ali Yılmaz	: Sekreter
Aydın Sevin	: Sayman
Hüseyin Servi	: Üye
Haydar Eroğlu	: Üye
Mahmut Çınar	: Üye
Taki Coşkun	: Üye
Haydar Tüzün	: Üye
Mehmet Çakır	: Üye

İSTANBUL- Gaziosmanpaşa, Ahmet Günbek, Vahap Aydemir ve Süleyman Özdek'in girişimleriyle oluşan kurucu kadrosu, Yargının Vakfı kapatması ile gerçekleşemedi.

İSTANBUL- Kağıthane (Nurtepe), Mustafa Çelik ve arkadaşlarının girişimleri de, yargının Vakfı kapatma kararı nedeniyle gerçekleşemedi.

İSTANBUL- Ümraniye (Kazım Karabekir), Halil Aykut Dede'nin öncülüğüyle başlatılan çalışma da, Yargının Vakfı kapatma kararıyla iptal edildi.

İSTANBUL- Okmeydanı, İsmail Saçlı ve arkadaşlarının girişimleri de sonuçsuz kaldı. Ancak bu arkadaşlara Ankara Merkezli, **Hacı Bektaş Veli Anadolu Kültür Vakfı** önerildi, kabul gördüler ve başarılı oldular.

İSTANBUL- Ümraniye (Merkez), Cafer Doğan ve arkadaşlarının girişimleri de şükranla karşılandı; ancak yasal engel nedeniyle bu arkadaşlar gidip **Pir Sultan Abdal Kültür Derneği**'nin şubesini kurdular.

ALMANYA- Köln'de Ali Rıza Gülçiçek ve arkadaşlarının girişimleri memnuniyetle karşılandı, hatta bu arkadaşlarımız, adımıza saygının ifadesi olarak SEMAH adlı bir bülten çıkartmayı **Köln ve Çevresi Alevi Kültür Merkezi Yönetim Kurulu**'nun **5.4.1992** tarihli toplantısında karara bağlayıp ve aylık **SEMAH** bültenini yayınlamaya başladılar.

ADANA İLİ: Yetki karar tarihi: 22.5.1992
Kurucuları:
Esat AKDAĞ : Başkan
Meryem SEMA : 2. Başkan
Vedat ŞAN : Sekreter
Gülnur ELİBOL : Sayman
Üyeler: **Şevki TACİROĞLU, Menderes PEHLİVAN, Levent GÜRDOĞAN, Belma TAŞ, Sedat NACAR, Garip ARI, Hüseyin BALCI, Zeynel Abidin AKDAĞ, Sabiha**

ARSLAN, Hüseyin GÜRDOĞAN, Mehmet GÖKSU, Celal AKYOL, Hakan HAZAR, Hasan MANSUROĞLU, Hıdır YAĞMUR, Haydar ADLIĞ, Fethi DEMİR, Rabia EKİCİ, Bayram ÖZÇELİK, Mehmet Ali AKYOL, Ercan ADIBELLİ, Zülfü GÜLER, Ali BALTACI, Hüseyin ŞENGÜL, Aliye SUATOĞLU, Hüseyin YALÇIN, Hasan YILMAZ, Sabiha URGER, Hasan AKTAŞ, Fettah DİNÇER, Tufan ARTÜRK ve Cafer BALTACI.

ADIYAMAN İLİ : Yetki karar tarihi: 22.5.1992
Kurucuları :
Kemal ASLAN : Başkan (Müteahhit)
Ali BÜYÜKŞAHİN : 2. Bşk. (Esnaf)
Hayri DOĞAN : Sekreter (Çiftçi)
Mahmut TUNÇ : Sayman (Emekli)
Üyeler: **Abdurrahman YÜCEL, Mahmut DOLAŞ, Hayri TUTAR, Zeynel BAKIR, Abuzer ÖZER, Şevket KÖSE, Kamber EKİCİ, Hüseyin HAZAR, Hüseyin YILDIZ, Hüseyin TAŞDEMİR.**

ÇORUM İLİ : Yetki karar tarihi: 19.6.1992
Kurucuları :
Mustafa KAZAK : Başkan (Esnaf)
Ahmet HONGÜL : 2. Başkan (Müteahhit)
Haydar ÖZTÜRK : Sekreter (Serbest Meslek)
Ali KILIÇ : Sayman (Serbest Meslek)
Üyeler: **Vedat KORKUT, Şevket ATLAS, Seydi ZORLU, Halil ESMEK, Musa TURAPOĞLU, Hüseyin YÜCEL, Sadık ERAL, Bektaş AKSOY, Göksal ÜLKEBAY, Rüstem ÖZEL, Gazi ÖZKUBAT, Hacı Ahmet ALTINCI, Ali ŞAHİN, Hüseyin ÜZÜM, Şevket ATLAS, Mehmet SAVAŞ, Sadık TOPÇU, İsmail KESER, Ali İhsan TAŞTAN, Ali KURAL, Cangül ÖZTÜRK, Uğur ULUSOY, Süleyman BEKAR, Yusuf Ziya GÜLİSTAN, Hüseyin YÜCEL, Ali**

EKE, Hacı GÜÇLÜ, Arif CERİT, Arif BAŞAN, Yusuf ULUSOY, Hüseyin TOP, Ali ERKUT, Ali Rıza KAZAK, Musa TURAPOĞLU, İbrahim ÇİÇEK, Hüseyin ŞENGİL, Cemalettin AKSU, Kemal ATEŞ, Ali Rıza BİLAL, Hanifi KARAKUŞ, Haydar KARTAL, Güzel ERBAŞ.

MERSİN İLİ	: Yetki karar tarihi: 30.6.1992
Kurucuları	:
Hüseyin ATILGAN	: Başkan (İşadamı)
Yaşar YILMAZ	: 2. Başkan (Doktor)
Necdet YILDIRIM	: Sekreter (Avukat)
Ali ERDEM	: Sayman (Mali Müşavir)
Haydar DOĞAN	: Üye (Muhasebeci)
Nazım AKDAĞ	: Üye (Muhasebeci)
Rıza TURAN	: Üye (Muhasebeci)
İnan ÇAĞLAYAN	: Üye (Esnaf)
Yusuf KARA	: Üye (Eğitimci)
Mustafa KAPLAN	: Üye (Muhasebeci)

TESCİL KARARINA İTİRAZ

Tescil kararı ile örgütlenme çalışmalarına başlayan, sosyal ve kültürel etkinliklerde bulunarak hızlı bir aşama sağlayan **Semah Kültür Vakfı**, ne yazık ki, **Vakıflar Genel Müdürlüğü**'nün itirazıyla hız kesip, resmi ideolojiyle mücadele vermek zorunda kalmıştır.

Bu cümleden olarak Vakıflar Genel Müdürlüğü, **ALEVİLİK** sözcüğüne takarak Vakfın kapatılması yolunda itiraz hakkını, tescil tarihinden tam iki ay sonra (12.2.1992 günü) kullanıp **Yargıtay 6. Hukuk Dairesi**'ne başvurdu.

Bu başvurunun tam metni söyledir:

YARGITAY 6. HUKUK DAİRESİ BAŞKANLIĞINA
Sunulmak Üzere
ANKARA NÖBETÇİ ASLİYE HUKUK MAHKEMESİ
Kanalıyla
ÜSTÜDAR 2. ASLİYE HUKUK MAHKEMESİNE

DOSYA NO: 1991/636 E.
1991/1036 K.

TEMYİZ EDEN (TEFTİŞ MAKAMI): Vakıflar Genel Müdürlüğü-ANKARA
VEKİLİ : Av. Nesrin DOĞAN-aynı yerde
KARŞI TARAF (DAVACI): Selim KAZAK
DAVA : Vakıf tescili hk.
TEMYİZ EDİLEN KARAR: Üsküdar 2. Asliye Hukuk Mahkemesi'nin 11.12.1991 gün ve 1991/636 E, 1991/1036 K. sayılı kararı
KARARIN TEBLİĞ TARİHİ: 16.12.1991
TEMYİZ SEBEPLERİ:

1- Semah Kültür Vakfının tesciline dair davada Mahkemece söz konusu davanın kabulüyle Beşiktaş 3. Noterliğinin 23.8.1991 gün ve 17176 yevmiye numaralı vakıf senedinin tesciline karar verilmiştir.

Mahkeme kararını yasaya aykırı bulduğumuz için Medeni Kanunun 903 sayılı Yasa ile değişik 74/3 maddesinde belirtilen iki aylık yasal temyiz süresi içerisinde aşağıda açıklayacağımız nedenlerle temyiz ediyoruz.

2- Vakıf senedinin 3. maddesinde vakfın amacı: Alevi kültürünü tanıtmak ve yaşatmak, dil, din, ırk, mezhep ayrımı yapmadan bir kültür unsuru olarak, kültürümüzün bir parçası olan **Aleviliği** bilimsel yöntemlerle araştırmak, incelemek yurtiçi ve yurtdışında diğer kültürlerle benzerlik ve farklarını ortaya çıkarmak, Atatürk'ün ulusçuluk anlayışı ile Türkiye Cumhuriyeti Devleti'nin sonsuza kadar devamı için gerekli olan Alevi kültür unsurlarının örf, adet ve geleneklerinin yaşatılmasını sağlamak, **Alevi** kültürünün kaynaklarında yapacağı çalışmalar ile kültür, sanat, folkloru ve edebiyatını ortaya çıkarmak, bunları bireysel, toplumsal, kurumsal boyutları ile topluma yaymak, dayanışma ve işbirliğini güçlendirmek ve böylece bireysel, kuramsal ve toplumsal düzeyin yükselmesine katkıda bulunmak, vakıf kurucuları arasında sosyal, kültürel, ekonomik dayanışmayı sağlamak amacıyla şirket; her türlü acentalık, temsilcilik, sigorta acentalığı, kurum, kuruluş, spor kulüpleri kurmak, muhtaç durumdaki kurum, kuruluş, spor kulüpleri ve şahıslara maddi ve manevi yardımda bulunmak olarak belirlenmiştir.

Bu amaç Türk Medeni Kanununun 903 Sayılı Kanunla Değişik 74. maddesinin 2. fıkrası uyarınca kanuna aykırılık teşkil etmektedir.

2. Kanunun açıklığa kavuşturulabilmesi için **"Alevilik"** kelimesinin anlamının açıklanmasında yarar bulunmaktadır.

"Alevilik", İslamda en belirgin özelliği Hz. Muhammed'in ehlibeyti ve soyuna, yani Hz. Ali ve soyuna gösterilen sevgi ve yandaşlık olan siyasal ve itikadi grupların genel adıdır.

Hz. Ali'nin Hz. Muhammed'in halifesi olduğunu savunan İmamiye (İsna Aşeriye, Caferiye) mezhebini de içine almak üzere Zeydiye İsmaililik ve Gulat olarak adlandırılan bütün gruplar da genel olarak **"Alevi"** olarak nitelendirilir.

Türkiye Aleviliği ise temelden Caferiye'nin temsil ettiği Şiilikten farklı bir inanç sistemidir. **Türkiye Aleviliği**'nin bileşi-

minde İslamiyet öncesi Türk İnançları ve Ortadoğu'nun eski putperest kültürlerinin kalıntılarını da taşıyan noktalar olduğu müelliflerce ileri sürülmektedir.

Aleviliğin soydan gelen bir mezhep olduğu yine ansiklopedik bilgiler arasında yeralmaktadır.

3- Türk Medeni Kanununun 903 sayılı Yasa ile değişik 74/C maddesinde ise "Kanuna, ahlâka ve adaba veya milli menfaatlere aykırı olan veya siyasi düşünce veya belli bir ırk veya cemaat mensuplarını desteklemek gayesi ile kurulmuş olan vakıfların tesciline karar verilemez" bölümü mevcut bulunmaktadır.

Yukarıda belirtilen gaye ile vakıf kurulması kanuna açıkça aykırılık teşkil etmektedir.

Vakıf senedinin 3. maddesi kaleme alınırken Atatürk'ün ulusçuluk anlayışı ile T.C. Devletinin yaşaması için **Alevi** kültür unsurlarının, örf adet ve geleneklerinin yaşatılmasını sağlamak bakımından bu vakfın kurulması gerekliymiş gibi ifadeler kullanılmıştır. Bunlar gerçekleri yansıtmayan ve konuyu saptırıcı nitelikte ifadelerdir.

4- Sözkonusu vakfın tesciline karar veren Üsküdar 2. Asliye Hukuk Mahkemesince konu hakkında idaremiz görüşü sorulmuş, cevaben verilen 26.9.1991 gün ve 410 (36) 99/1550 sayılı yazıda da gayeyle ilgili kısmın Medeni Kanunun 74. maddesinin 2. fıkrası dikkate alınarak değerlendirilmesi bildirilmiştir.

Mahkemece bu hususlar dikkate alınmaksızın verilen karar kanuna aykırı olup, kararın bozulmasını gerektirmektedir.

SONUÇ VE İSTEM: Yukarıda açıklanan ve yargılama sırasında re'sen dikkate alınacak sebeplerle Üsküdar 2. Asliye Hukuk Mahkemesinin 11.12.1991 gün ve 1991/636 E, 1991/1036 K. sayılı kararının bozulmasına, yargılama giderleri ile avukatlık ücretinin karşı tarafa yükletilmesine karar verilmesini vekaleten arz ve talep ederim.

Vakıflar Genel Müdürlüğü
Vekili
Av. Nesrin DOĞAN

VAKIF YÖNETİMİNİN SAVUNMASI

Vakıflar Genel Müdürlüğü'nün bu itirazına karşı savunmaya geçen **Semah Kültür Vakfı Yönetim Kurulu, Genel Başkan Selim Kazak** imzasıyla şu savunmayı yapmıştır:

YARGITAY 6. HUKUK DAİRESİ BAŞKANLIĞINA
sunulmak üzere
ÜSKÜDAR 2. ASLİYE HUKUK HAKİMLİĞİNE

Temyiz eden : Vakıflar Genel Müdürlüğü, ANKARA
VEKİLİ : Av. Nesrin DOĞAN-Aynı yerde
KARŞI TARAF : Selim KAZAK
TEMYİZ EDİLEN KARAR: ÜSKÜDAR 2. ASLİYE HUKUK MAHKEMESİ'nin 11.12.1991 gün ve 1991/636 E, 1991/1036 K.
TEBELLÜĞ TARİHİ : 26/2/1992
KONU: Vakıflar Genel Müdürlüğü'nün temyiz itirazlarına cevabımızdır.
CEVAPLARIMIZ:

1- İlk itirazımız: Temyiz eden taraf, muhatap olarak, **Selim KAZAK** adlı şahsı görmüştür. Oysa, muhatap olarak **Semah Kültür Vakfı**'nı almalıydı ve temyiz itirazını da Vakfın hükmü şahsiyeti adına yapmalıydı. Bu nedenle, temyiz itirazının reddini talep etmekteyiz.

2- Temyiz itirazına esastan cevaplarımız:

a) Vakıflar İdaresi, temyiz itirazında, Vakıf senedinin amacının T.M.K. 903 sayılı kanunla değişik 74. maddesine aykırı olduğunu iddia etmektedir. Gerekçe olarak, özetle: **Aleviliğin Hz. Ali** ve soyuna gösterilen sevgi ve yandaşlık olan **siyasal ve itikadi gruplara verilen bir ad** olduğunu, ayrıca **Türkiye Aleviliğinin** de **İslamiyet** öncesi **Türk** inançları ve Ortadoğu'nun eski putperest kültürlerinin kalıntılarını taşıyan noktaları bulunduğunu, Aleviliğin soydan gelen bir mezhep

olduğunu belirtmiştir.

b) Gerek Müslümanlıkta ve gerekse Hristiyanlıkta peygamberlerin ölümü ile, onların yerine siyasal iktidarı kimin alacağı sözkonusu olunca, iktidar mücadelesi başlamış ve mezheplerin de ilk nüvesi böylece atılmıştır. Müslümanlıkta da aynı tarihi olay cereyan etmiş, **Sünnilik** ve **Şiilik** ayırımı, bu nedenle başlamıştır. **Anadolu Aleviliğinin Arap coğrafyasındaki** siyasal mücadele ile hiç bir ilgisi yoktur. Daha sonra, kurallaştırılan ve sayıları yüzleri bulan mezhepler ise **Sünni** ve **Şii mezhepler** olarak, bu iki başlık altında toplanmıştır.

İddianın aksine, **Anadolu Aleviliği** bu iki mezhep içinde, isim olarak geçmemektedir.

c) **Anadolu Aleviliği**, iddianın aksine mezhep olmadığı gibi, hele soydan gelen bir mezhep, hiç değildir. Bilindiği gibi **Türkler, Müslümanlığın yayılışından 250 yıl** sonra tanışmış ve süreç içinde kabul etmişlerdir. Ancak Arap kültür, hukuk, gelenek, örf-adet ve ahlak kaideleri yerine kendi milli varlıklarının korunması bakımından, kendi öz sosyal kurumlarını muhafaza etmişlerdir. Bugünkü varlığımızın nedeni de işte bu kendimize özgü sosyal kurumların muhafazası ile mümkün olmuştur. **Alevilik,** soydan gelen bir mezhep olsaydı, yalnızca Arap uluslarına özgü bir mezhep olurdu. Oysa, bizim Vakıf senedinde belirttiğimiz **Anadolu Aleviliği**'dir. **Çoğunlukla Türk ulusuna özgü bir Aleviliktir. İnancıyla evrensel bir dünya görüşü ve yaşantı biçimidir.**

d) Aslında bağnaz düşünce sahiplerinin öze bakmadan isim üzerinde durması kendilerini yanıltıcı sonuçlara götürmektedir. Bugün Süleyman adlı bir Türkiye Cumhuriyeti yurttaşı Türk, nasıl Yahudi değilse, Ali adlı bir başka Türk yurttaş da Arap değildir. **Alevi** sözcüğü, içeriği dikkate alınmadan salt sözcük olarak ele alınınca aldatıcı olabilir. Halbuki yaşayan **Anadolu Aleviliği çoğunluğu Türk medeniyeti, kültürü, gelenek ve görenekleri** içinde kendine özgü bir dünya görüşü ve yaşantı biçimi olarak gelişmiştir. Ne Araplıkla ne de soydan gelen bir

mezheplikle hiç bir ilişkisi yoktur. Örneğin; "**Anadolu Aleviliği**, adlı kitabın yazarı **Anton Josef Dierl, Aleviliği kabul etmiş bir Alman'dır.** Vakfın kurucuları arasında bulunan **Eyüp Belediye Başkanı Kadir Akpınar** ile işadamı **Sabri Donat** da inançları yönünden **Sünni** inançlara sahiptirler. **Anadolu Aleviliği'niu inanç felsefe ve dünya görüşünü** benimsedikleriniden vakıf kurucuları arasında yeralmışlardır. Önemle belirtelim ki, bu küçük örnekler bile Aleviliğin soyla ve mezheple bir ilgisi olmadığını ortaya koymaktadır.

e) **Semah Kültür Vakfı**, çoğunluğu Türk medeniyeti içinde kendine özgü kültür, sanat, edebiyat, folklor, gelenek ve göreneklerinin neler olduğunu bilimsel çalışmaları ile ortaya koymak için kurulmuştur. Vakıf amacının günümüzde Alevi özelliklerini ortaya koyması, ayrıca şu yararları da sağlayacaktır:

1- Türkiye toplumunun birlik ve beraberliğine katkıda bulunmak: Tarihteki bağnazlıklar nedeniyle yapılan baskılar ve kıyımların yanısıra yakın tarihimizde görülen **Malatya, Sivas, Kahramanmaraş, Çorum** olayları gibi acı kırımların bir daha meydana gelmemesini sağlamak...

2- Komşumuz **İran**'dan din devleti kisvesi ile gelen **Şiilik** yayılmacılığına karşı genelde **Anadolu** halkının, özelde **Alevilerin** bu yönde aydınlatılması...

3- **Güneydoğu**'daki etnik ayrımcılık cereyanlarından **Anadolu Aleviliği**'ni soyutlayarak ayırımcılığa alet edilmesinin önlenmesi.

f) İddianın aksine, **Anadolu Aleviliği, soydan gelen bir inanç da değildir.** Tek bir ulusun veya topluluğun malı hiç değildir. Aksine **Alevilik, Anadolu**'da yaşayan **Türklerin, Kürtlerin** ve **Arapların** müşterek kültür birikimidir. Yurtdışında ise örneğin; **Arnavutlar, Müslüman Boşnaklar** ve daha bir çok ulus bu dünya görüşü, inanç ve yaşantı biçiminden esinlenip **Aleviliği** benimsemişlerdir.

Aleviliğin bir mezhep olmadığı, bir çok bilimsel ve dinsel

yapıtlarda belirtilmiştir. Örneğin;

Milli Eğitim Gençlik ve Spor Bakanlığı'nca (Talim ve Terbiye Kurulu'nun Tebliğler Dergisi 25.3.1985 gün ve 2185, yine 14.6.1988 gün ve 2213 sayılı nüshaları ile Din Kültürü ve Ahlâk Bilgisi Derslerine kaynak kitap olarak kabul edilen, **Din Kültürü ve Ahlâk Dersleri** kitabında (Yazarları: **Dr. Saim Kılavuz, Dr. Osman Çetin, Dr. Akif Köten, Dr. Hüseyin Algün**) **"Mezheplerin Tasnifi"** başlığı altında (Ek: **mezhepleri, ehl-i sünnet ve ehl-i Bid'ad** olarak iki başlıkta toplamakta ve daha sonra da bunların neler olduğunu ismen ayrı ayrı incelemektedirler. Yine **Ahmet Hamdi Akseki, "İslâm Dini"** adlı yapıtında **Aleviliği** bir mezhep olarak saymamıştır. (Ek: 2, sayfa: 42-49)

Prof. Dr. Ethem Ruhi Fığlalı (Dokuzeylül Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Dekanı ve Mezhepler Tarihi Öğretim Üyesi) **Çağımızda İtikadi İslam Mezhepleri** adlı eserinde (Ek: 3, sayfa: 233-234) **Anadolu Aleviliği'ni bir mezhep olarak değerlendirmemiştir.** Keza 1970 tarihinde **Milli Eğitim Bakanlığı'nca** yayınlanan **İslâm Ansiklopedisi'nde de Alevilik diye bir bölüm yoktur.** Bu örnekleri daha da çoğaltmak mümkündür...

Anadolu Aleviliği, Müslümanlığın genel inanç esasları içinde, kendine özgü bir dünya görüşü ve yaşam biçiminden başka bir şey sayılamaz. Bu görüşlerin bir kaç tanesini özetle arzediyoruz:

- İnsan, Tanrı tarafından yaratılmış varlıkların en yücesidir.

- Toplumda ırk, dil, din, zenginlik ve fakirlik farkı gözetmeksizin herkese eşit davranılmalıdır.

- Toplumun bekası için karşılıklı yardımlaşma ve iyi niyetle hareket edilmelidir.

- Akla ve bilime inanmalı, Akıl ve bilim yolundan sapılmamalıdır.

g) Bu dünya görüş ve düşüncesini benimsemiş ve bu kültürü

özümseyerek yetişmiş sayısız değerlerimiz bulunmaktadır! Örneğin: **Divan Edebiyatımızda Nizami, Fuzuli, Nesimi, Şeyh Galip; Halk Edebiyatımızda Yunus Emre, Pir Sultan Abdal, Aşık Veysel; Düşünce Tarihimizde Hacı Bektaş Veli, Hallac-ı Mansur, Simavnalı Şeyh Bedrettin** ve daha niceleri...

Bu görüşler **Atatürk ilkeleri** ve çağımızın uluslararası anayasası sayılan **İnsan Hakları Evrensel Bildirgesi** ve en son olarak da **Paris Şartı**'nın birçok maddeleri ile benzerlik arzetmektedir. Bu nedenle de bu düşüncelerin günümüzde de geçerliliğini koruduğu ve bunların tanıtılmasının zamanı geçmemiş olduğu ortadadır.

h) Yukarıda kısaca açıklanan nedenlerle Vakfın kuruluş amaçlarında **Medeni Kanunun 74. Maddesine aykırı bir durum olmadığı**, yerel mahkemece verilen kararın da yerinde olması nedeniyle **temyiz itirazının reddedilerek mahkeme kararının ONANMASI gerekeceği** kanısını taşımaktayız.

SONUÇ VE TALEP:

Yukarıda açıklanan nedenlerden dolayı, Yüce Mahkemeniz tarafından, Vakıflar İdaresince yapılan itirazın REDDİ ile yerel mahkemece verilen kararın ONANMASINI saygı ile arz ve talep ederiz.

EKLER: Ek 1, Ek 2, Ek 3

Semah Kültür Vakfı adına
Genel Başkan
Selim KAZAK

KÜLTÜR ETKİNLİKLERİ

Semah Kültür Vakfı, bir yanda **Aleviliğin yasallaşması** için **hukuk mücadelesi verirken**, bir yandan da kültür etkinliklerini sürdürüyordu. Bu etkinliklerin ilki 21.6.1992 tarihinde **Üsküdar**'da gerçekleştirildi. **Avrupa** ve **Türkiye**'de bulunan örgüt temsilcileri ile **Alevi** ileri gelenlerinin biraraya getirildiği bu toplantıya ev sahipliği yapan vakfımız, aynı zamanda yürütme kurulumuzla toplantıyı yönetti. Ülke sorunlarının tartışıldığı bu toplantıda şu sonuç bildirisi kamuoyuna açıklandı:

"Laik olması gereken Türkiye Cumhuriyeti'nin demokratik kuruluşları olarak, laik devlet anlayışı ile bağdaşmayan Diyanet İşleri Başkanlığı yeni yasa taslağı hakkındaki görüşlerimizi açıklamayı, ulusal birliğin korunması bakımından zorunlu bir görev sayıyoruz:

Laik devlet anlayışı içerisinde bulunmaması gereken Diyanet İşleri Başkanlığı, öteden beri devletin resmi örgütü olarak bütçeden pay alıp varlığını sürdürmüştür.

Diyanet örgütünün bu çarpık konumu, ülke bütünlüğünü bozucu ve laik olması gereken cumhuriyeti tehdit edicidir.

Bu örgütün son zamanlarda Alevi-Sünni zıtlaşmasına çanak tutması, yurtsever herkesi rahatsız etmektedir. Devletin, yol, su, elektrik, okul, hastane gibi temel hizmetlere harcaması gereken trilyonlarca lirayı, Diyanet örgütü eliyle belli bir kesime aktararak yurttaşlar arasında haksız ve adaletsiz bir durum yaratılmaktadır.

Laik ve demokratik tüm kurum, kuruluş ve aydınlar bu çarpık durumun düzeltilmesini beklerken, yeni hazırlanmakta olan Diyanet İşleri Yasa Taslağı, durumu daha da kötüye götürmekte ve bu ülkede şeriat isteyenlere hizmet edecek bir örgütü iyice palazlandırmaktadır.

Halkımız, erken genel seçim sonucu (kısmen de olsa) 12 Eylül'le oluşturulan siyasal/hukuksal kurumların sona ermesi ve ülkemizin, çağdaş, demokratik ve laik doğrultuda

yönetilmesinin yolunun açılacağını ummuştur.

Halkımızın işaret ettiği doğrultuda merkez sağ ve sol partilerince oluşturulan koalisyon hükümeti, güzel amaçlar için işbaşına gelmişti. Öncelikli hedefler arasında, başta Çankaya olmak üzere parlamentonun demokratik işlerliğe kavuşturulması geliyordu. Hemen peşisıra da şunlar yer alıyordu:

Anayasa ve antidemokratik yasaların çağdaş anlamda demokratikleştirilmesi; YÖK'ün kaldırılması; terör ve enflasyonun, olağanüstü hal uygulamasının kaldırılması; kargaşanın istikrara kavuşturulması; insan hak ve özgürlükleri alanında bir demokratikleşme planının bulunması ve gelir dağılımındaki dengesizliğin giderilmesi; dış politikada tutarlılığı öne çıkarıp maceracılıktan ve ödüncü güdümlülükten uzaklaştırılması; uluslararası hukuka ve evrensel değerlere bağlı, saygın ve çağdaş bir toplumun yaratılması...

Bütün bunlar, halkın haklı istemleri ve çağdaş toplum olmanın temel gereksinimleri idi. Bu nedenledir ki, demokrasiye inanan milyonlarca seçmenin yaklaşık yüzde 50'si bu koalisyonu oluşturan partilere oy verdi ve iktidar olmalarını sağladı.

Altı aylık süreyi geride bırakan koalisyon hükümetinden bu konularda iyileştirmeler yapması beklentimizi koruyarak diyoruz ki;

Diyanet İşleri Başkanlığı'nın Teşkilat ve Görevleri Hakkındaki Yasa Tasarısı'nda yer alan Diyanet İşleri Başkanlığı personelinden, 657 sayısı Devlet Memurları Yasası'nda aranan genel koşulların yanısıra "itikadi, ibadeti, tavır ve hareketlerinin İslami törelerine uygunluğunun çevresince bilinir olması" koşulu ile Diyanet İşleri kadrosunun şeriat ve tarikat mensuplarınca doldurulacağı açıkça görülmektedir.

Bir başka düzenleme ile de, dini ibadet yerlerinin su ve elektrik giderleri, TEK ve Belediyelere ödettirilerek, faturası kamuya çıkarılmaktadır. Böylece son zamanlarda yoğun eleştiri alan Diyanet'in 2,5 trilyonluk bütçesi, dolaylı yoldan artırılmak

istenmektedir. Bu kurnazlık ise, çağdaş, laik ve demokratik her kuruluş ve kişiyi son derecede rahatsız etmektedir.

Gerçekten laik cumhuriyet ilkeleri doğrultusunda bir devlet yapısı oluşturulmadıkça, bu rahatsızlıklar devam edecektir.

Bu nedenledir ki, gerçek laisizmin özüne uygun olarak, din işleri devlet işlerinden ayrılmalıdır. Diyanet İşleri Başkanlığı, kamu devlet birimi olmaktan kesinlikle çıkarılmalıdır; ve bu bütçeden pay almasına derhal son verilmelidir.

Karakolları bile şeffaflaştıracaklarını söyleyerek iktidar olanların böylesine önemli bir yasayı kamudan gizli ve şeriata prim verici biçimiyle çıkarmaya çalışması, kabul edilemez bir sorumsuzluktur.

Alevi, Sünni ve başka inançta olan tüm insanların laik, demokrat devlet anlayışında birlik sağlamalarını bekliyoruz.

Hükümeti, Alevi-Sünni zıtlaşması yaratmak isteyenlere karşı bir kez daha uyarıyoruz; bu devlet, din birliği esasına göre kurulmuş bir şeriat devleti değildir! Devleti bu platforma çekmek isteyenler, son derece tehlikeli bir yol izlemektedirler. Alevisi, Sünnisi ve diğer inanç sahibi insanlar ile demokratik kitle örgütleri ve ilerici basın bu yasa taslağına karşı birleşmeli ve etkin eylemler koymalıdır.

İnanç sahipleri, inanç ve ibadetlerini yerine getirirlerken, devlet ve kamu kaynaklarına asla göz dikmemeli, kendi olanaklarını kullanmalıdırlar. Devlet olanakları ile ibadet etmek, hiçbir dinin kabul etmediği haram/mekruh bir durumdur. Bunun sonu ise şeriat devletidir.

Devlet, ülke nüfusunun yalnız şeriat peşinde koşanlardan ibaret olduğu varsayımıyla hareket edemez.

Alevilik bir ülke gerçeğidir. Onun varlığı, kültür ve felsefesi, inanç ve ibadeti yok sayılamaz.

Şeriat devletine doğru ilerleyenlere dur demek için, tüm yurtseverleri birlikte hareket etmeye çağırıyoruz."

Selim KAZAK- Semah Kültür Vakfı Genel Başkanı

Abidin ÖZGÜNAY- Cem dergisi Genel Yayın Yönetmeni

Hasan CENDERE- Gönüllerin Sesi Gazetesi Yazı İşleri Müdürü

Halis TOSUN- Hamburg Alevi Kültür Merkezi temsilcisi

Ali Rıza GÜLÇİÇEK- Köln ve Çevresi Alevi Kültür Merkezi Bşk.

Feramuz ARLI- Hamburg Alevi Kültür Merkezi Muhasibi

Selahattin ÖZEL- İzmir Hacı Bektaş Derneği Temsilcisi

Murtaza DEMİR- Pir Sultan Abdal Kül. ve Tan. D. Gen. Başkanı

Ali KILIÇ- Pir Sultan Abdal Derneği İstanbul Şube Başkanı

Mehmet YILMAZKAYA- Şahkulu Sultan Derneği Başkanı

Hüsnü ATEŞ- Sultan Baba Kültür Derneği Yönetim Kur. Üyesi

Ali AKBUDAK- Malatya Atalar Köyü Kül. ve Day. Derneği Tems.

Cafer Özer KOÇ- Erzincan Başköy-Çevre Köyleri Derneği Bşk.

Arif SAĞ- Eski Milletvekili, Sanatçı

Deste GÜNAYDIN- Halk Müziği Sanatçısı

Ali YAYLI- Tiyatro-Sinema Sanatçısı

Musa AĞACIK- Gazeteci

Cemal ŞENER- Yazar

Lütfi KALELİ- Yazar, Türkiye Yazarlar Sendikası Denetim Kurulu Başkanı

Battal PEHLİVAN- Gazeteci, Yazar

Reha ÇAMUROĞLU- Çevirmen, Yazar

Rıza ZELYUT- Yazar

Abo İLHAN- Şair, Yazar

K. Abbas ALTUNKAŞ- Şair, Yazar, Emekli Eğitimci

Kiraz BİÇİCİ- Eğitimci

Celal ERDOĞAN- Semah Kültür Vakfı K. Çekmece temsilcisi

Mustafa KAZAK- Semah Kültür Vakfı Çorum Temsilcisi

Esat AKDAĞ- Semah Kültür Vakfı Adana Temsilcisi

Necdet YILDIRIM-Abuzer KİRAZ- Semah Kültür Vakfı Mersin Temsilcileri

Kemal ARSLAN- Semah Kültür Vakfı Adıyaman Temsilcisi

Ali İBİŞ- Semah Kültür Vakfı Zeytinburnu Temsilcisi

Fevzi AKBABA- Beykoz Erenler Derneği Temsilcisi

M. Ali KANKOTAN ve Haydar İLDEM.

ŞEYH BEDRETTİN'i ANMA GECESİ VE DİĞER ETKİNLİKLER

Semah Kültür Vakfı'na olan ilgi artınca, daha geniş bir yere taşınmak gereği duyuldu; böylece **Üsküdar Belediye** binasına yakın olan **Büyük Hamam Sokak Korkmaz Han 9/43, Üsküdar** adresinde iki odalı bir yer kiralandı ve burada faaliyetlere devam edildi.

Halkla ilişkilerin yoğunluğundan çıkan sonuç değerlendirmesine göre, Vakfın üst yönetiminde görev alan insanların fiilen siyasete girmemeleri ve ekonomik çıkar peşinde olmamaları ilke kararına bağlandı.

Bu karar üzerine, aktif siyaset yapan Genel Sekreterimiz Cafer Özer Koç, partisinden istifa ederek tüm mesaisini vakıf çalışmalarına verdi. O dönem vakıf, büyük bir aktivite kazandı. Vakıf için büyük bir kazanç olan bu özverili çalışmalarından dolayı sayın Cafer Özer Koç'a buradan teşekkür etmeyi bir borç biliyoruz. Aynı şekilde özverili çalışmalarıyla vakfımıza büyük kazanımlar sağlayan ve Hakk'a yürüdüğü ana dek hep yanımızda yer alan dava arkadaşımız, can dostumuz Battal Pehlivan'ı da rahmetle anıyor, anısı önünde saygıyla eğiliyoruz.

Türkiye'de ilk kez Şeyh Bedrettin anısına gece düzenlemek vakfımıza nasip oldu. 6.8.1992 günlü yönetim kurulu kararıyla kabul gören bu etkinlik, 12 Eylül 1992 akşamı Harbiye'deki Açıkhava Tiyatrosu'nda gerçekleştirildi; beğeni kazandı.

Öte yandan Çorum şubemizin Kapalı Spor Salonu'nda düzenlediği "Dostluk ve Barış" etkinliği, coşkulu bir şölene dönüştü. Daha sonra düzenlenen Uğur Mumcu'yu Anma Gecesi de büyük bir kalabalık tarafından izlendi, alkış aldı. Çorum şubemiz beş yıl boyunca tabelasını hiç indirmedi, her yıl bir etkinlik düzenledi.

Mersin şubemizin 26, 27 ve 28 Eylül 1992 günleri, şube başkanımız Hüseyin Atılgan'ın Susanoğlu'ndaki Apart Oteli'nde düzenlediği "20. Yüzyılda Alevilik" konulu seminer, oldukça

verimli ve başarılı oldu.

2 Temmuz 1993 Sivas cankırımı sonrası 17 Temmuz 1993 günü İstanbul Sarıgazi Uysal Düğün Salonu'nda düzenlenen panele, yangından kurtulan Battal Pehlivan ile Lütfi Kaleli'nin konuşmacı olarak katılması büyük ilgi gördü...

VAKIF ÜST YÖNETİMİNDE YAPILAN DEĞİŞİKLİK

Kuruculardan **Ali Ekber Karagöz, Gülüm Gül, Mahmut Özdemir'in Hakk**'a yürümeleri ve **Genel Başkan Yardımcısı Cafer Eroğlu**'nun istifa etmesi nedeniyle boşalan yerlere, kurucu üyelik başvurusunda bulunan **yazar Nejat Birdoğan, Sanatçı Arif Sağ, İşadamı Hakkı Altınkaynak** ve **serbest Meslek sahibi Ali Yaylagül**'ün, **Yönetim Kurulu**'nun **5.10.1992 tarihli kararı ile kurucu üyeliğe alınmaları, 8.10.1992 tarihli Kurucular Genel kurulu tarafından onaylandı.** Aynı toplantıda **Genel Başkan Selim Kazak'ın görevini yanlış kullanması nedeniyle bu görevden alınması oybirliğiyle kabul edildi.** Bu arada yeni üyelerden **Nejat Birdoğan'ın Genel Başkanlığa, Arif Sağ'ın 2. Başkanlığa getirilmeleri kararlaştırıldı.** Ancak **yasa gereği** bu iki yeni üyenin mahkeme kararı ile kuruculukları kabul görmediğinden yönetimde görev alamadıkları için yeniden toplanan **Kurucular Kurulu, 28.11.1992 günlü oturumunda, Genel Başkanlığa Lütfi Kaleli'yi, Genel Başkan yardımcılığına Rıza Zelyut'u, Lütfi Kaleli'den boşalan Genel saymanlığa Muharrem Ercan'ı getirdi.**

VAKIF KAPATILIYOR

Vakıflar Genel Müdürlüğü'nün **12.2.1992 tarihinde vakıf tesciline itiraz, Yargıtay 18. Dairesi tarafından ele alınmış, 5 ay sonra Yargıtay, 14.7.1992 tarihli kararı ile Vakfın başvurusunu kabul etmemiştir. Yargıtay'ın bu kararı, Üsküdar 2. Asliye Hukuk Hakimliği'ne geldiğinde, Vakıf yöneticileri, Yargıçtan verdiği karar üzerinde direnmesini istemiş olmalarına karşın, Yargıç, Yargıtay kararına uyarak**

12.4.1993 tarih ve 1992/861 esas, 1993/237 karar sayılarıyla Vakfın kapatılmasına karar vermiştir. Karar şöyledir:

"Davacı Semah Kültür Vakfı Başkanı tarafından açılan Vakıf Tescili Davasının Üsküdar 2. Asliye Hukuk Mahkemesinde ve davacı vakıf vekili Av. Ayten Çelik'in vicahinde icra kılınıp (yüzyüze görüşüp) bitirilen aleni duruşması sonunda;

GEREĞİ DÜŞÜNÜLDÜ, /Her ne kadar Semah Kültür Vakfı adına Başkanı sıfatı ile Selim Kazak 27.8.1991 tarihli dilekçesiyle, Beşiktaş 3.ncü Noterliğinin 23.8.1991 tarih ve 17176 yevmiye nosu ile tastik edilen düzenleme şeklindeki vakıf senedi ile kurdukları Semah Kültür Vakfının resmi senedinin onanarak vakfın tesciline karar verilmesini talep ve dava etmiş ise de; uyulan Yargıtay 18.nci hukuk Dairesinin 14.7.1992 tarihli bozma ilamında da belirtildiği üzere davacı Selim Kazak'ın tescili istenen vakıf başkanı olarak bu davayı açmasının ve yürütmesinin mümkün bulunmadığı anlaşılmış bu sebeple de ve bu nedenle kabule şayan görülmeyen talebin reddi cihetine gidilmiştir.

HÜKÜM /İzah olunan hale göre kabule şayan görülmeyen talep ve davanın REDDİNE, peşin harcın mahsubu ile bakiye 11.300 TL ilan ret harcının daha davacı taraftan tahsiline, dava red olunduğu cihetle, bilumum yargılama giderinin davacı uhdesinde bırakılmasına, Yargıtay yolu açık olmak üzere 12.4.1993 tarihinde verilen karar davacı vekili Av. Ayten Çelik'in vicahında, açıkça, okunup, anlatıldı. 12.4.1993

Katip

H. Hakimi 17435
BATTAL ZOROĞLU

BİR BÜYÜK TOPLANTI DAHA

Bu kez 1993'te ev sahipliğini Hacıbektaş ilçesi Belediye Başkanı Ali Eğer'in yaptığı Hacıbektaş'taki toplantıya Türkiye ve Avrupa'da kurulu bulunan Alevi-Bektaşi örgütleri katıldı, özelde Alevilerin, genelde Türkiye'nin sorunlarını görüşüp şu sonuç bildirisini yayınladılar:

"Bizler, Türkiye ve Avrupa'daki Alevi-Bektaşi kurum ve kuruluşları olarak, siyasi iktidardan aşağıdaki taleplerimizi dikkate almasını, ülkemiz halkının birlik ve bütünlüğü ile toplumsal barışın sağlanması açısından gerekli görüyoruz:

1- Demokratikleşme tartışmalarının sürdüğü günümüzde geçerli olan çağdaş örgütlü sivil toplumun bütün hedeflerini kapsayan; bireysel özgürlüklere olanak tanıyan toplumun üzerine uzlaştığı yeni bir Anayasa'nın ivedilikle oluşturulmasını istiyoruz.

2- Diyanet İşleri Başkanlığı'nın bugünkü yapısı ve işlevi toplumumuzun huzurunu bozmaktadır. Laik devletin resmi dini olmaz. Din işleri, devlet işlerinden kesinlikle ayrılmalıdır. Din hizmeti verecek olan kurumlar ve bütçeleri kendi inanç grupları tarafından oluşturulmalıdır.

3- Laiklik ilkesi gereği, eğitim de gerçekten laik olmalıdır. Okullarda zorunlu din dersi uygulanmasına son verilmelidir. Diğer ders kitaplarındaki Alevilikle ilgili çarpıtılmış bilgiler/ifadeler/iftiralar ayıklanmalıdır. Laik ülkelerde olduğu gibi, devletin iletişim organlarında (radyo ve televizyonlarda) Alevi-Bektaşi inanç ve kültürüne hak ettiği yer ve zaman ayrılmalı; bu yer ve zamanda Alevi kuruluşları tarafından belirlenecek araştırmacılara, yazarlara ve ozanlara olanak tanınmalıdır.

4- Başta Hacıbektaş ilçesi olmak üzere, bilinen nedenlerle geciktirilmiş kamu hizmetleri yerleşim birimlerine; dergah, tekke, türbe ve benzeri yerlere götürülmelidir.

Eşitçe, kardeşçe ve dostça birarada yaşamayı ilke edinmiş

tüm insanları bir göz ile gören, herkesi seven, çağdaş örgütlü sivil toplumun bütünüyle yaratılmasını ve yaşatılmasını amaç edinen tüm canları, haklı isteklerimizde bizimle birlikte olmaya çağırıyor, sevgi ve saygılarımızı sunuyoruz.

Gelin canlar bir olalım! Diri olalım, iri olalım!..

Hacıbektaş Belediye Başkanı
Ali Eğer

Anadolu Kültürünü Koruma ve Araştırma Vakfı Başkanı
Hacı Mordoğan

Avrupa Alevi Birlikleri Federasyonu Başkanı
İsmail Elçioğlu

Semah Kültür Vakfı Genel Sekreteri
Cafer Özer Koç

İst. Hacı Bektaş Veli Kültür ve Tanıtma Derneği Başkanı
Behlül Ablak ve Ülkü Mete

Pir Sultan Abdal Kültürünü Tanıtma ve Yaşatma Derneği Genel Başkanı
Murtaza Demir

Adana Hacı Bektaş Veli Kültürünü Araştırma ve Tanıtma Derneği Başkanı
Celal Akyol

Aydın Hacı Bektaş Veli Kültür ve Tanıtma Derneği Başkanı
Ali Akdağ ve Dursun Doğanay

Erzincan Hacı Bektaş Veli Kültürünü Tanıtma Derneği Başkanı
Mahmut Aydın

İzmir Hacı Bektaş Veli Kültür ve Tanıtma Derneği Başkanı
Selahattin Özel

Semah Kültür Vakfı Genel Başkanı
Lütfi Kaleli

Pir Sultan Abdal Canlar Derneği Başkanı
Muharrem Coşkun

Tunceli Hacı Bektaş Kültürünü Tanıtma Derneği Başkanı İbrahim Kalem-Mehmet Kasım

Narhdere Alevi-Bektaşi Kültürünü Tanıtma ve Yayma Derneği Başkanı İsmail Tanyeli

Bandırma Hacı Bektaş Veli Kültür ve Tanıtma Derneği Başkanı İsmail Yolagelen

İçel Hacı Bektaş Veli Kültürünü Tanıtma Derneği Ertuğrul Arslan

Malatya Hacı Bektaş Veli Kültürünü Tan. Der. Başkanı Hasan Meşeli

Gaziantep Hacı Bektaş Veli Kültürünü Tanıtma Derneği Başkanı Hıdır Kandemir-Zekeriya Gökpınar

Semah kültür Vakfı Merkez Şube Başkanı Battal Pehlivan

Karacaahmet Sultan Külliyesini Koruma Onarma ve Yşt. Derneği Başkanı Mehmet Başaran

Gölcük Sultan Baba Çağdaş Kültür Derneği Y. K. Başkanı Hüsnü Ataş

Şabanözü Kızılcali Yanya Dede Türbesi Yaş. Ser. Bşk. Kazım İbişoğlu

Ank. Hacı Bektaş Veli Kültürünü Tanıtma Derneği Başkanı Ahmet Şahin

İsparta Hacı Bektaş Kültür Derneği Başkanı İlyas Özen

Semah Kültür Vakfı Mersin Şb. Başkanı Hüseyin Atılgan

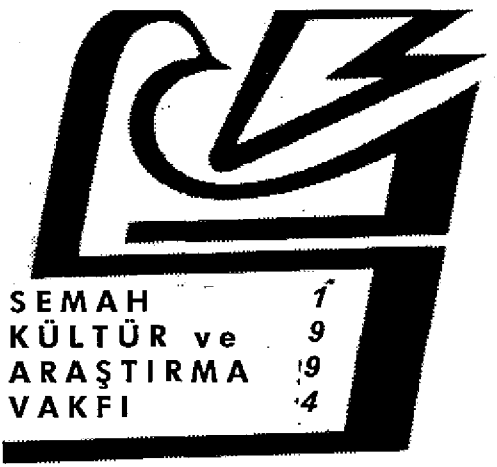
Semah Kültür Vakfı Adana Şb. Başkanı Esat Akdağ

Semah Kültür Vakfı K. Çekmece Şb. Başkanı Celal Erdoğan

Gönüllerin Sesi Gazetesi Sahibi ve Yazı İşl.Md. Hasan Çamdere

Abdal Musa Kültürünü Araştırma Derneği Başkanı Hüsnü İhtiyar

Cem Dergisi Yazı İşleri Müdürü Süleyman Cem

SEMAH KÜLTÜR VE ARAŞTIRMA VAKFI

Noterden Senet düzenleme tarihi	: 22.10.1993
Yargıya başvuru tarihi	: 16.11.1993
Bilirkişi Raporu tarihi	: 03.11.1994
Beyoğlu 4. Asliye Hukuk Mahkemesi tescil tarihi	: 16.11.1994
Vakıflar Genel Müdürlüğü'nün itiraz tarihi	: 31.01.1995
Yargıtay 18. Dairesi'nin ONAMA tarihi	: 04.04.1995
Resmi Gazete'de Senedin Yayınlanma Tarihi	: 29.11.1995

SEMAH KÜLTÜR VE ARAŞTIRMA VAKFI

Semah Kültür Vakfı'nın kapatılması, örgütsel çalışmayı durdurdu. Açılmış şubelerin varlığına son verirken, yeni açılmak isteyen şubeler de durduruldu. Kurucular kurulunda da bir gevşeme başladı. Ancak bu işin peşini bırakmamaya kararlı olan beş-on kişi, yeniden girişimlerde bulundu, ilk toplantısını **26.6.1993 tarihinde Hacıbektaş** ilçesinde, ikinci toplantısını **Ankara**'da yaptı. Vakfın merkezini **Ankara**'da oluşturmayı amaçlayan bu toplantıya, **İstanbul**'dan **Lütfi Kaleli, Cafer Özer Koç, Battal Pehlivan, Cengiz Kılıç; Adıyaman'dan Kemal Aslan; Mersin'den Hüseyin Atılgan, Dr. Yaşar Yılmaz**; **Çorum**'dan Av. **Sadık Eral, Haydar Kartal; Adana**'dan **Esat Akdağ, Vedat Şan, Şevki Taciroğlu, Celal Akyol, Semah Kültür Vakfı'nın gönül erleri olarak; İzmir'den Selahattin Özel; Antalya'dan Hasan Karasoy; Ankara'dan Murtaza Demir, Atilla Erden, Ali Balkız, Celal Çelik, Kasım Avşin, İlhan Cem Erseven, Veli San, Gülağ Öz, Musa Eroğlu, Gülşen Altun, Ayşe Gürocak, Dr. Ali Özbek, Cemal Akyüz, Baran Tan, Avukatlar Hasan, Müslüm ve Necati Beyler de yol erleri olarak katıldılar.** Görüşmeler sonrası, Vakfın yine **İstanbul'da Merkez oluşturması** genel kabul gördü.

Böylece **İstanbul**'da biraraya gelen 20 kişilik bir grup, bu kez **"Semah Kültür ve Araştırma Vakfı"** adıyla aynı senet içerikli ikinci başvuruyu gerçekleştirdiler. Bu yeni oluşumda görev bölümü yapılarak şu kişiler kurucu oldular:

Genel Başkan : **Lütfi Kaleli** (Yazar)
Genel Bşk. Yrd. : **Hüseyin Atılgan** (İşadamı)
Genel Sekreter : **Cafer Özer Koç** (Yönetici)
Genel Sayman : **İsmail Onarlı** (Serbest Meslek)
Mer. Yön. Kur. Üyesi : **Battal Pehlivan** (Gazeteci-Yazar)
Mer. Yön. Kur. Üyesi : **Cemal Şener** (Yazar)
Mer. Yön. Kur. Üyesi: **Reha Çamuroğlu** (Yazar)

Mer. Yön. Kur. Üyesi: **Cengiz Kılıç** (Mak. Mühendisi)
Mer. Yön. Kur. Üyesi: **Hüseyin Erdoğan** (İşadamı)
Denetim Kur. Bşk. : **Ali Kasım İlhan** (Avukat)
Raportör : **Sadık Eral** (Avukat)
Üye :**KazımGügerçinoğlu**(Diş Teknisyeni)
Kurucu Üye : **Cemal Ağıl** (İmalatçı)
Kurucu Üye : **Yaşar Yılmaz** (Doktor)
Kurucu Üye : **Yılmaz Elmas** (Yazar)
Kurucu Üye : **Hasan Cendere** (Gazeteci)
Kurucu Üye : **Tugay Polat** (Esnaf)
Kurucu Üye : **Abdullah Tursun** (Halıcı)
Kurucu Üye : **Kazım Gönül** (Serbest Meslek)

VAKIFLAR GENEL MÜDÜRLÜĞÜ YİNE İTİRAZ ETTİ

Birinci oluşumun "Alevi" içerikli Resmi Senedi aynı olmak koşuluyla yeniden 22.10.1993 tarihli Noter düzenlemesiyle tescil için 16.11.1993 günü Beyoğlu 4. Asliye Hukuk Mahkemesi'ne başvuruldu. Bu mahkeme yargıcı da, Vakıflar Genel Müdürlüğü'nden görüş sordu. 25.1.1994 tarihli gelen görüş yazısı aynen şöyledir:

ANKARA
25/1/1994
KONU:
BEYOĞLU 4. ASLİYE HUKUK HAKİMLİĞİNE
DOSYA NO: 1993/911 E.

Semah Kültür ve Araştırma Vakfının tescili davasının duruşma gününü bildirir davetiyesi 20.12.1993 günü Genel Müdürlüğümüze tebliğ edilmiştir. Vakıf tescili davası hasımsız dava olduğundan Genel Müdürlüğümüz hasım olarak duruşmada bulunmak zorunda değildir. Ancak Vakıflar Genel Müdürlüğü teftiş makamı olmasından dolayı vakfın kuruluşunda görüş sorulmasında fayda vardır.

Medeni Kanunun 903 sayılı kanun ile değişik 74/2. madde-

si "Kanuna, ahlaka ve adaba veya milli menfaatlere aykırı olan veya siyasi düşünce veya belli bir ırk veya cemaat mensuplarını desteklemek gayesi ile kurulmuş olan vakıfların tesciline karar verilemez." demektedir.

Semah Kültür ve Araştırma Vakfı'nın Beyoğlu 19. Noterliğince düzenlenmiş 22.10.1993 gün ve 39072 yevmiye numaralı vakıf senedinin incelenmesi sonucunda, sözkonusu vakıf senedinin başlangıç kısmı ile amaç ve hizmet konularını içeren 3. maddesi ve 4. maddesinin Medeni Kanunun bu hükmüne aykırı olarak düzenlenmiş olduğu görülmektedir.

Vakıf senedinin 8. maddesi kurucu üyelerin, ölüm gibi hallerde kendi yerlerine geçecek olan kurucu üyeleri seçeceğinden söz etmekte hatta bu seçilecek kişilerden vakfeden olarak bahsetmektedir. Halbuki vakfeden, belli bir malvarlığını belli bir amaca tahsis etmek suretiyle vakıf kuran kişiye denir. Bu nedenle sonradan seçilecek kişilerin kurucu üye olmaları mümkün olmadığı gibi kurucu üyeliğin miras yoluyla intikali de sözkonusu olamaz.

Yine 10. maddenin son fıkrasının, 14. maddenin g bendindeki "..... kuruculuk önerilerini ....." ibaresinin, şubeler sanki vakıftan ayrı birer kuruluşmuş gibi şube organlarını düzenleyen 15, 16, 17, 18, 19. maddelerinin ve bu maddelerle ilgili olan 21. maddenin a bendindeki "..... şube yönetim kurulları ....." ibaresinin, ç bendinin tamamının, 22. maddenin 2. ve 3. fıkrasının, 23. maddedeki "..... şube yönetim kurulu üyeleri ....." ibaresinin, 31. maddenin b bendinin geçici 4. maddenin son cümlesinin senette bulunması uygun değildir.

Yukarıda açıklanan nedenlerle 903 Sayılı Kanun ve ilgili tüzük hükümlerine aykırı bulunan vakıf senedinin tescili uygun görülmemektedir.

Keyfiyeti takdirlerinize arz ederim.

Hüseyin SALEBCİ
1. Hukuk Müşaviri

VAKFIN KARŞI GÖRÜŞÜ

Vakıflar Genel Müdürlüğü'nün bu görüşüne karşı duran Vakıf kurucuları adına Avukat Ayten Çelik 9.5.1994 tarihli dilekçesinde şu görüşleri savundu:

BEYOĞLU 4. ASLİYE HUKUK MAHKEMESİ
SAYIN HAKİMLİĞİNE
DOSYA NO: 1993/911
DAVACI : SEMAH KÜLTÜR VE ARAŞTIRMA VAKFI KURUCULARI VEKİLİ : AV. AYTEN ÇELİK
DİLEKÇENİN KONUSU : 25.1.1994 tarih ve B.02.1.VGM.0.61.00.00.410(34)266 sayılı yazılarına cevaplarımızdan ibarettir.

AÇIKLAMALAR : 1. Başbakanlık Vakıflar Genel Müdürlüğü, SEMAH KÜLTÜR ve ARAŞTIRMA VAKFI'nın tescili ile ilgili görüşünü bildirdiği 25.1.1994 tarihli yazısında, Vakıf Senedinin Başlangıç Kısmı ile Amaç ve Hizmet konularını içeren 3. ve 4. maddesinin, Medeni Kanunun 903 sayılı Yasa ile değiştirilen 74/2 maddesine aykırı olduğunu belirtmektedir.

Medeni Kanunun 74/2 maddesi "Kanuna, ahlaka ve adaba veya milli menfaatlere aykırı olan veya siyasi düşünce veya belli bir ırk veya cemaat mensuplarını desteklemek gayesi ile kurulmuş olan vakıfların tesciline karar verilemez." denilmektedir.

2. SEMAH KÜLTÜR ve ARAŞTIRMA VAKFI senedinin Başlangıç Kısmı ile Amaç ve Hizmet konularını içeren 3. ve 4. maddesi, kanuna, ahlaka ve adaba, milli menfaatlere aykırı değildir. Tescil konusu Vakıf, siyasi düşünce veya belli bir ırk veya cemaat mensuplarını desteklemek amacı da taşımamaktadır.

ANADOLU, binlerce yıldır, yüzlerce uygarlığa beşiklik etmiş, yeryüzünde eşi bulunmayan bir kültür mozaiğine sahiptir. Türkiye Aleviliği de bu kültür mozaiğinin bir parçasıdır.

Eski Türklerin gelenek ve inançlarını günümüzde yaşatan, doğruluğun, dürüstlüğün, kardeşliğin, hoşgörünün erdemini dile getiren, insanın en yüce değer olduğunu kabul eden, kadını insan olarak erkeği ile eşit gören, diline, eline, beline sahip insan olmaya yönlendiren bir yaşayış biçimidir.

Aleviler, Kurtuluş Savaşını tüm varlıkları ile desteklemiş, Cumhuriyete ve onun Devrimlerine ölesiye bağlanmışlardır. ATATÜRK onlar için vazgeçilmesi mümkün olmayan bir önderdir.

24 Mayıs 1993 tarihinde Diyanet İşleri Başkanı, Mehmet Nuri Yılmaz yapmış olduğu açıklama ile Aleviliğin "Sazıyla, sözüyle, edebiyatı ile bir kültür" olduğunu kamuoyuna duyurmuştur.

Alevilik hakkında önyargılı düşüncelerin ortadan kalkmasına, Türkiye'de kardeşlik ortamının pekiştirilmesine tescilini istediğimiz vakfın büyük katkısı olacaktır.

3. Başbakanlık Vakıflar Genel Müdürlüğü, tescilini istediğimiz Vakıf Senedinin 8. maddesine de kurucu üyelerin ölüm gibi hallerde kendi yerlerine geçecek olan kurucu üyeleri seçemeyeceğini belirterek itiraz etmektedir.

Oysa, Sayın Şaban Erkilek'in VAKIFLAR kitabında atıf yaptığı, SUAT BALLAR, YENİ VAKIFLAR HUKUKU, İst. 1987.s.162-172 de verilen, Vakıf Resmi Sened örneğinin, 6. maddesinin 2. bendinde aynı hükme yer verilmiştir. O nedenle Vakıflar Genel Müdürlüğünün bu konudaki itirazı yerinde değildir.

Ayrıca, 22 Nisan 1992 tarih ve 13252 Y. sayılı, Ankara 26 noterliğince düzenlenen, Anadolu Kültürünü Koruma Araştırma Vakfı (AKKAV) senedinin, KURUCULAR KURULU Başlığını taşıyan 14. Maddesinin b bendi de aynı hükmü içermektedir. Bu senedin mahkemece tesciline karar verilmiş ve kesinleşmiştir.

Bundan başka, 9.10.1975 tarih ve 30926 Y. sayılı, İstanbul 19. Noterliğince düzenlenen İHLAS Vakfının "VAKFIN

KURUCULARININ HALEFLERİ" Başlığını taşıyan 10. maddesi de aynı hükmü içermektedir. Bu vakıf senedi de mahkemece tescil edilmiş ve kesinleşmiştir.

Yukarıda örneklerini sunduğumuz, halen çalışmalarını sürdüren vakıfların senetlerinde bulunan hükümlerin SEMAH KÜLTÜR ve ARAŞTIRMA VAKFI senedinde kanuna aykırı görülmesi düşünülemez.

4. Başbakanlık Vakıflar Genel Müdürlüğünün 25.1.1994 tarihli yazıda, Şube organlarına ve Şube Kurucular Kuruluna yapmış oldukları itiraz da yerinde değildir.

Yine 22 Nisan 1992 tarih ve 13252 Y. Sayılı Ankara 26. Noterliğince düzenlenen Anadolu Kültürünü Koruma Araştırma Vakfının "ŞUBE ORGANLARI" Başlığını taşıyan 21. "ŞUBE KURUCULAR KURULU" Başlığını taşıyan 22. maddeleri aynı hükümleri içermektedir. Bu vakıf halen çalışmasını sürdürmektedir. O nedenle aynı hükümleri taşıyan tescil konusu vakıf senedine bu konuda yapılan itirazlar kabul edilemez.

SONUÇ VE İSTEK: Başbakanlık Vakıflar Genel Müdürlüğünün SEMAH KÜLTÜR ve ARAŞTIRMA VAKFI'nın tescili konusunda yapmış olduğu itirazlar Anayasaya, Kanuna ve hukuka aykırıdır. Yukarıda açıkladığım nedenlerle, tescile karar verilmesini vekil sıfatıyla arz ve rica ederim.

Vakıf Kurucuları Vekili
AV. AYTEN ÇELİK

BİLİRKİŞİ RAPORU

Yargıç bu iki görüş karşısında **Bilirkişiye** başvurmayı uygun buldu. Bilirkişi Raporu 3.11.1994 tarihinde mahkemeye geldi. Olumlu rapor aynen şöyledir:

BEYOĞLU 4. ASLİYE HUKUK HAKİMLİĞİNE
BEYOĞLU

Dosya No: 1993/911
D. Günü: 16.11.1994

TALEP KONUSU: Gerekçeli raporun sunulmasıdır.

1- Semah Kültür ve Araştırma Vakfı resmi senedinin "Başlangıç" bölümü, Medeni Kanunun 903 sayılı Kanun ile değişik 74/2 maddesine aykırı görülmemiştir:

Bu bölümde vakfın kuruluş amacı, Alevilik olgusunu yaşatmak, Alevilerden bir kültür toplumu yaratmak ve bu insanlar arasında karşılıklı yardımlaşma ve dayanışmayı geliştirmek olarak belirtilmiştir.

Bu amaç belirtilirken, Türkiye Cumhuriyeti Anayasa'sının devlet anlayışını belirleyen ilkelere değinmeye özen gösterilmiştir: Din, dil, cinsiyet, ırk ve mezhep ayrımı yapmamak; laik ve sosyal hukuk devleti ilkesine bağlı kalmak; demokrasi ilkesine bağlı kalmak.

Vakfın kuruluşunda yatan temel anlayışın "insan sevgisi" olduğu ayrıca vurgulanmıştır. Bu bölümde belirlenen amaçların Anayasa, yasa, ahlak ve adaba aykırı bir yönü bulunmamaktadır.

Bu amaçların milli menfaatlere de aykırı olduğu söylenemez. Vakfın amaçları milli bütünlüğü bozmak yerine, tam tersine Türk ulusunun bir parçasını oluşturan Alevi topluluğun Anayasa'da belirlenen ve amaçta tekrarlanan ilkeler çerçevesinde geliştirilmesi yoluyla ulusal değerlerin bir bölümünün geliştirilmesi ve zenginleştirilmesi aracılığıyla milli

bütünlüğün pekiştirilmesine katkısı söz konusudur. Devrimci (3. maddede belirtildiği gibi, Atatürk devrimciliği söz konusudur) ve demokrat, insan sevgisine dayalı, çağdaş dünya görüşünü savunan ve kendi değerini geliştirmeyi amaçlayan bir gurubun amacı ulusal menfaatlerin ancak yararına olabilir.

Başlangıç bölümünde, bir siyasi düşüncenin destekleneceğine ilişkin hiç bir belirti yoktur. Aynı şekilde, bir ırkın destekleneceğine ilişkin bir ifadeye de yer verilmiş değildir.

Vakıf senedinin başlangıç bölümünde "Alevilik"in sözkonusu edilmiş olması, bir cemaat mensuplarının desteklemesi ve bu yolla devletin temellerinin cemaate dayandırılması amacı da bulunamaz. Bir ülkenin halkı çeşitli topluluklardan oluşur. Bu topluluklar, bir dini inanca göre oluşabildikleri gibi başka birlikteliklerden de kaynaklanabilir. Mülkiye mezunları, Türkiye'nin ekonomik ve sosyal tarihini geliştirmek isteyenler ya da hemşeriler birer topluluk oluştururlar. Bunlar, kendileri ile ilgili alanlarda çalışmalar yapacak, vakıflar kurmak yoluyla, dolaylı olarak tüm topluma da hizmet etmeyi amaçlayabilirler. Bir vakfın tüm ülkede tüm insanlara hizmet götürmesi beklenemez. Bu, devletin işidir. Bir gönüllü kuruluş olan vakıf, elbette daha sınırlı ve kurucularının öznel tercihlerine bağlı amaçlar edinecektir. Önemli olan bu amaçların toplumun nihai amacıyla çelişmemesi, topluma, ulusa, ülkeye zarar verecek içerikte düzenlenmemesidir.

Bütün bu açılardan bakıldığında, Semah Kültür ve Araştırma Vakfı resmi senedi'nin başlangıç bölümünün çok özenli bir biçimde düzenlendiği, yanlış değerlendirmelere kapıları kapayacak biçimde çerçevelendiği görülmektedir.

Bu nedenlerle, sözkonusu başlangıç bölümünün Medeni Kanun'un ilgili hükmüne uygun olduğu kanısına varılmıştır.

2- Semah Kültür ve Araştırma Vakfı Resmi Senedi'nin 3. maddesi Medeni Kanun'un 903 sayılı Kanun ile değişik 74/2 maddesine aykırı görülmemiştir:

Vakıf Senedinin 3. maddesi, vakfın amaç ve hizmet konu-

larına ayrılmıştır. Bu maddeye göre, Vakıf Alevi-Bektaşi kültürünü tanıtmayı ve yaşatmayı: Anadolu Aleviliği ile ilgili her tür araştırma yapmayı; laiklik anlayışının yerleşmesi için çalışmayı amaçlamakta, İnsan Hakları ve Temel Özgürlükler Bildirgesini çalışmalarının çerçevesi olarak kabul etmektedir.

Alevi kültürü, Türk ulusal kültürünün ayrılmaz bir parçasıdır. Bu kültürün geliştirilmesi, araştırılması, tanıtılması sonuç olarak ulusal kültürün araştırılması, geliştirilmesi ve tanıtımı anlamına gelir. Karadeniz ya da Akdeniz Bölgesi folklorunun geliştirilmesi tanıtılması ve araştırılması nasıl ulusal kültürün geliştirilmesinin bir parçası ise, aynı şey Alevi kültürü için de geçerlidir. Bu nedenlerle, Vakıf Senedi'nin 3. maddesinin Medeni Kanun'un değişik 74/2 maddesine aykırılığı ileri sürülemez.

3- Semah Kültür ve Araştırma Vakfı Resmi Senedi'nin 4. maddesi Medeni Kanun'un 903 sayılı Kanun ile değişik 74/2 maddesine aykırı değildir. Vakıf Senedi'nin 4. maddesi, Vakıf amaçlarına ulaşmak için kullanılacak mekanizmaları, yolları, araçları, yöntemleri belirlemektedir. Bunlardan bir bölümü kurumlarla ilgilidir; Enstitü, akademi, müzik, cem ve aş evleri, dinlenme kampları, yurtlar, sosyal tesisler, kütüphaneler, kreşler, vb. Bütün bu kurumların amaçların gerçekleştirilmesi için uygun ve hukuka uygun araçlar olduğu görülmektedir. Ayrıca bütün bu kurumlardan yararlanması sözkonusu olanlar arasında da herhangi bir nedene bağlı olarak herhangi bir ayrım yapılmamaktadır. Vakfın bilgi teknolojisinden yararlanmak istemesi de, çağın gereğidir ve vakfın amaçlarıyla uyum içindedir.

Kültürel mirasın toplanıp korunması, vakıf amaçları doğrultusunda çalışma yapan kişilerin onurlandırılması ve ödüllendirilmesi, tarihsel mirasın korunması, amaç doğrultusunda eğitim teknolojisinden de yararlanarak eğitim faaliyetlerinin yapılması ve amaçların gerçekleştirilmesi için başka kurumların oluşturulması, Vakfın amaçlarıyla bağlantılı ve Medeni Kanun'un söz konusu 74/2 maddesine aykırı olmayan, genel

olarak bütün vakıf senetlerinde görülebilecek düzenlemelerdir.

Yukarıda açıklanan nedenlerle, Vakıf Senedi'nin 4. maddesinin Medeni Kanun'un değişik 74/2 maddesine aykırı olmadığı düşünülmektedir.

4- Vakıf Senedi'nin 8. maddesi hukuka aykırı değildir:

Vakıf Senedi'nin 8. maddesi, vakfedenlerin ölüm halinde kendi yerlerine geçecek olan kurucu üyeyi seçmesi değil, üç aday göstermesi sözkonusudur. Bu düzenleme, vakfın varlığının sürdürülebilmesi için Vakıf kurucular Meclisi'nin üyesiz kalmaması çabasını karşılamaktadır. İnsan ömrüyle sınırlı olmayan vakfın varlığını sürdürmesi için önlem almak vakfedenlerin hakkı olduğu kadar görevidir de. Kaldı ki, uygulamada, vakfedenlerin ölümü sözkonusu olmada da vakıf kurucuları sayısının belli oranında her yıl yeni kurucu kabul edilmesi konusunda kurucular kuruluna ya da yönetim kuruluna yetki veren vakıf senetleri vardır. (Örnek: Türkiye Ekonomik ve Toplumsal Tarih Vakfı.) Öte yandan, kurucu üyeliğin miras yoluyla intikali Vakıf Senedi'nin 8. maddesinde öngörülmüş değildir. Burada sözkonusu olan, olağanüstü bir durumda vakfedenlerin mirasçıları ya da başkaları arasından yeni kurucuların seçilmesidir. Bu düzenlemeyi, kuruculuğun miras yoluyla intikali biçiminde anlama olanağı yoktur. Bu maddede gerçekleştirilen düzenleme vakfın organlarının düzenli bir biçimde çalışmasını sağlamaya yöneliktir ve yerindedir.

5- Vakıf Senedi'nin 10. maddesinin son fıkrası, vakıf genel kuruluna kurucular dışında katılabilecek davetlilerin bir listesi yer almaktadır. Oy hakkına sahip olmadan davetlilerin genel olarak tüzel kişilerin genel kurullarına katılmaları gelenektendir. Tüm vakıflarda benzer uygulamaya rastlanmaktadır. Sözkonusu 10. maddenin son fıkrası, bu konuda bir dileğin ifadesidir. Ve Vakıf Senedin'de yer almasında herhangi bir sakınca olmadığı düşünülmektedir.

6- Vakıf Senedi'nin 14. maddesinin g bendindeki "... kuruculuk önerilerini..." ibaresini, yukarıda 4. bölümde açıklanan

görüşler içinde değerlendirmek gerekir.

7- Şubelerle ilgili düzenlemeler taşıyan 15., 16., 17., 18., 19. maddelerin; 21. maddenin a bendindeki "... şube yönetim kurulları..." ibaresinin ç bendinin tamamının, 22. maddenin 2. ve 3. fıkrasının, 23. maddedeki "... şube yönetim kurulu üyeleri..." ibaresinin, 3. maddenin b bendinin ve geçici 4. maddenin son cümlesinin senette yer almasının bir sakıncası yoktur.

Bu hükümler, şubeleri vakıftan ayrı bir kuruluş gibi düzenlememekte, tersine şubelerin vakıftan ayrı kuruluşlar olmadıklarını vurgulamak için şubeleri düzenlemektedir. Kurucuların şubelerin kuruluşu, yönetimi ve işleyişi ile ilgili hükümleri senette öngörmeleri son derece doğaldır.

Saygı ile sunulur.

Prof. Dr. Zafer Üskül Doç. Dr. Semih Gemalmaz

YARGIÇ TESCİL KARARI VERDİ

Beyoğlu 4. Asliye Hukuk Mahkemesi Yargıcı Lütfü Marangozoğlu (15115), 1993/911 esas ve 1994/671 karar numarası, 16.11.1994 tarihli kararıyla Vakıf Resmi Senedini olduğu gibi tescil etti. Karar aynen şöyledir:

DAVA : VAKIF TESCİLİ
DAVA TARİHİ : 16.11.1993
KARAR TARİHİ : 16.11.1994

Davacılar vekili (Avukat Ayten Çelik) tarafından mahkememizde açılan Vakıf tescili davasının yapılan açık duruşması sonunda:

GEREĞİ DÜŞÜNÜLDÜ: Davacılar vekilinin mahkememize vermiş olduğu 16.11.1993 tarihli dava dilekçesinde açıkladığı nedenlerle, Beyoğlu 19. Noterliğinin 22.10.1993 tarih ve 39072 yevmiye sayılı Düzenleme şeklinde vakıf senedi ile Semah Kültür ve Araştırma Vakfı kurulduğunu, yasalara, ahlaka ve adaba, ulusal çıkarlara aykırı olmayan M. K. 75. maddesine uygun olarak düzenlenen Vakıf senedinin tescili için iş bu başvurunun zorunlu doğduğunu, Belgeler üzerinde gerekli incelemeler yapılarak Semah Kültür ve Araştırma Vakfı'nın sicile tesciline karar verilmesini talep ve dava etmiştir.

Dava ile ilgili tüm belgeler Vakıflar Genel Müdürlüğüne tebliğ edilmiş, Vakıflar Genel Müdürlüğü, 10.02.1994 tarihli cevabı yazısında 903 Sayılı Kanun ve ilgili tüzük hükümlerine aykırı bulunan vakıf senedinin tescili uygun görülmemekte olduğuna dair cevap vermiştir.

DELİLLER VE GEREKÇE: Dava dilekçesi, Vakıflar Genel Müdür cevabı yazısı Tapu kaydı, davacılar vekilinin cevabı layihası ve 3.11.1994 tarihli bilirkişi raporundan ibarettir.

Dava Semah Kültür ve Araştırma Vakfı'nın sicile tescili davası olup, Kurucular tarafından Beyoğlu 19. Noterliğinin

22.10.1993 tarihli ve 39072 yevmiye sayılı Düzenleme şeklinde vakıf senedi ile Semah Kültür ve Araştırma Vakfı kurulmuştur. Dava ile ilgili tüm belgeler Vakıflar Genel Müdürlüğüne tebliğ edilmiş Vakıflar Genel Müdürlüğünün 10.02.1994 havale tarihli cevabı yazılarında 903 Sayılı Kanun ve ilgili tüzük hükümlerine aykırı bulunan vakıf senedinin tescilinin uygun görülmediğine dair cevap verilmiştir. Davacılar vekilinin 9.5.1994 tarihli cevabı layıhasıyla, cevap vermiştir. Bu hususta bilirkişiler tarafından hazırlanan, 3.11.1994 havale tarihli Prof. Dr. Zafer Üskül, Doç. Dr. Semih Gemalmaz tarafından hazırlanan ve müşterek imza gerekçeli bilirkişi raporundan açıklandığı üzere Semah Kültür ve Araştırma Vakfı Senedinin tesciline engel biçimleyecek bir düzenlemenin Senet'te yer almadığı ve bu nedenle tescili uygun görüldüğü, gerekçeli bilirkişi raporunda belirtilmiştir. Bu nedenle toplanan tüm deliller ve bilirkişi raporu da davacıların iddiaları doğrulamakta olduğundan mahkememiz davanın kabulüne Semah Kültür ve Araştırma Vakfı'nın sicil tesciline karar verilmesini uygun görmüştür.

Bu itibarla:

HÜKÜM: Yukarıda açıklandığı üzere:

1- Semah Kültür ve Araştırma Vakfı'nın sicile tesciline

2- Alınması gereken 60.000.- TL. harçtan peşin alınan 19000.- TL. harcın mahsubu ile bakiye 41.000.- TL harcın davacılardan tahsil edilerek hazineye irat kaydım,

3- Bu dava nedeniyle davacılar tarafından sarf edilen mahkeme masraflarının davacı tarafın uhdesinde bırakılmasına dair davacıların vekilinin yüzüne karşı verilen karar yargıtay yolu açık olmak üzere açıkça okunup anlatıldı. 16.11.1994

Bakiye harç 41.000.- TL.

TESCİL KARARINI BOZMA İSTEMİ

Vakıflar Genel Müdürlüğü, yine karşı görüşünde direndi ve mahkemenin vermiş olduğu **tescil kararını Yargıtay'da bozdurmak isteğiyle dava açtı.** Ancak bu kez başarılı olamadı.

Vakıflar Genel Müdürlüğü'nün itirazı şöyledir:

YARGITAY 18. HUKUK DAİRESİ BAŞKANLIĞINA
Sunulmak Üzere
NÖBETÇİ ANKARA ASLİYE HUKUK MAHKEMESİ
Kanalı İle
BEYOĞLU 4. ASLİYE HUKUK MAHKEMESİNE
DOSYA NO: 1993/911
1994/671

TEMYİZ EDEN (TEFTİŞ MAKAMI) : Vakıflar Genel Müdürlüğü-Ankara
VEKİLİ : Av. Reşide Ünal
KARŞI TARAF (DAVACILAR): Cemal Şener ve arkadaşları
VEKİLİ : Av. Ayten Çelik. Yerebatan Cad.
Üretmen Han. K. 2/219
Cağaloğlu/İSTANBUL

TEMYİZ EDİLEN KARAR: Beyoğlu 4. Asliye Hukuk Hakimliğinin 1993/911 E, 1994/671 K. sayılı ve
16.11.1994 günlü kararı.
TEBLİĞ TARİHİ : 12.12.1994
TEMYİZ NEDENLERİ :

Semah Kültür ve Araştırma Vakfının tescili için açılan davada Beyoğlu 4. Asliye Hukuk Hakimliğinin vakfın tesciline ilişkin verdiği kararı usul ve yasalara aykırı bulduğumuzdan, Türk Medeni Kanununun 74/3. maddesi gereğince iki aylık temyiz süresi içerisinde temyiz ediyoruz.

Türk medeni Kanununun 74/2. maddesinde "Kanuna, ahla-

ka ve adaba veya milli menfaatlere aykırı olan veya siyasi düşünce veya belli bir ırk veya cemaat mensuplarını desteklemek gayesi ile kurulmuş olan vakıfların tesciline karar verilemez" denilmektedir.

Oysaki sözkonusu vakfın Beyoğlu 19. Noterliğince düzenlenmiş 39072 Y. nolu ve 22.10.1993 günlü vakıf senedi incelendiğinde görülüyorki, senedin başlangıç kısmında ve "amaç ve hizmet konuları" başlıklı 3. ve 4. maddelerinde Türk Medeni Kanununun 74/2. maddesi ihlal edilmektedir.

Ayrıca senedin 8. maddesinde kurucu üyelerden boşalacak yerlere seçilecek üyelerden vakeden olarak bahsedilmektedir. Oysaki vakfeden belli bir malvarlığını belli bir amaca tahsis etmek suretiyle vakıf kuran kişidir. Bu nedenle 14. maddenin g bendinde sözü edilen vakıf kurulduktan sonra gelen kuruculuk önerilerinin değerlendirilmesi de mümkün değildir. Ancak üye kabulü mümkün olabilir.

Diğer yandan, sanki şubeler vakıftan ayrı birer tüzel kişiliğe sahipmiş gibi şube organlarının düzenlenmesi de hatalıdır.

Yukarıda açıklanan nedenlerle, 903 Sayılı Kanun ve ilgili tüzük hükümlerine aykırı bulunan vakıf senedinin tesciline ilişkin kararın bozulması gereklidir.

NETİCE VE TALEP: Açıklanan nedenler ve mahkemece de resen gözetilecek diğer nedenlerle sözkonusu kararın bozulmasını ve yargılama giderleri ile vekalet ücretinin karşı tarafa yükletilmesini vekaleten arz ve talep ederim. 31.1.1995

EK: Vekaletname

Erdal ÖZCAN
Hakim 20255
Kaleme 10.2.1995

VAKIFLAR GENEL MÜDÜRLÜĞÜ
VEKİLİ
Av. Reşide ÜNAL

TESCİL KARARI YARGITAYCA ONAYLANDI

Vakıflar Genel Müdürlüğü'nün itirazı bu kez Yargıtay 18. Dairesi'nce yerinde görülmedi ve 4. Nisan 1995 tarihli kararla Vakıf Senedi'nin TESCİLİ ONAYLANDI. Yargıtay'ın ONAY kararı aynen şöyledir:

T.C
YARGITAY
18. HUKUK DAİRESİ
ESAS KARAR
1995/3595 1995/4189

YARGITAY İLAMI

Mahkemesi : Beyoğlu 4. Asliye Hukuk Mahkemesi
Tarihi : 16.11.1994
No'su : 1993/911-1994/671
Davacı : Semah Kültür ve Araştırma Vakfı
Vek. Av. Ayten Çelik
Davalı : Hasımsız

Dava dilekçesinde vakfın tescili istenilmiştir. Mahkemece davanın kabulü cihetine gidilmiş, hüküm Vakıflar Genel Müdürlüğü vekili tarafından temyiz edilmiştir.

YARGITAY KARARI

Temyiz isteminin süresi içinde olduğu anlaşıldıktan sonra dosyadaki bütün kağıtlar okunup gereği düşünüldü:

Dosyadaki yazılara, kararın dayandığı deliller ile kanuni gerektirici sebeplere göre, yerinde görülmeyen temyiz itirazlarının reddi ile usule ve kanuna uygun olan hükmün **ONANMASINA**, 4.4.1995 gününde oybirliğiyle karar verildi.

Başkan	Üye	Üye	Üye	Üye
Sait Rezaki	S. Erçoklu	V. Canbilen	M. Tutar	İ. N. Erdal

ALEVİ KİMLİĞİNİ HUKUKSAL DÜZEYDE TESCİL ETTİREN İLK VE TEK VAKIF

Evet, 4 yıllık bir hukuk mücadelesinden sonra Resmi Senedi tescil edilen SEMAH KÜLTÜR VE ARAŞTIRMA VAKFI, Türkiye'de Aleviliği hukuksal düzeyde resmen tescil ettiren ilk ve tek vakıf olma onurunu taşımaktadır.

Yargıtay 18. Dairesi tarafından ONAY gören Beyoğlu 4. Asliye Hukuk Hakimliği'nin tescil kararı, Resmi Gazete'nin 29 Kasım 1995 tarih ve 22478 sayılı nüshasında yayınlanarak yürürlüğe girdi.

Yargının üstünlüğüne bir kez daha saygı duyuyor, bağımsız yargıçlarımıza, meslek namusu taşıyan bilimadamı hukukçularımıza teşekkür ediyoruz.

SİVAS CANKIRIMINDA

Semah Kültür ve Araştırma Vakfı, bir yanda hukuk mücadelesini verirken diğer yandan da kültürel etkinliklerde bulunuyor: Konferanslar, paneller, seminerler, şölenler düzenliyor veya düzenlenen etkinliklere katılıyor, katkı sunuyor. Bunlardan biri de, Türk tarihine kara bir leke olarak geçen ve 2 Temmuz 1993 Sivas katliamıyla sonuçlanan Pir Sultan Abdal Kültür Derneği'nin düzenlediği dört günlük kültür etkinliğiydi. Bu etkinliğe Genel Başkan Lütfi Kaleli ile Merkez Şube Başkanı Battal Pehlivan da konuşmacı olarak çağrılmışlar ve katılmışlardı. Ancak etkinliğin ikinci günü, organize edilmiş olan binlerce köktendinci Cuma namazından sonra eyleme geçip şeriat çığlıkları atarak Madımak Oteli'ni ateşe verdiler ve otelde bulunan 80 dolayındaki aydını cayır cayır yaktılar. Bu yangında 35 insan yanarak can verdi, bir o kadar kişi yaralandı. Lütfi Kaleli, Battal Pehlivan, Arif Sağ, Aziz Nesin gibi daha bir çok insan da bu yangında ölümün eşiğinden döndüler. Yılmadılar, bundan sonra daha bileylenmiş olarak her etkinlikte yer aldılar...

Ve Battal Pehlivan, Sivas Olayı'ndan sonra bir çok etkinliklere katıldı, son olarak aynı gün iki etkinliğe koşturmaktan yorgun düştü, kalbinin ihanetine uğradı, 5 Mart 1994 gecesi Hakk'a yürüdü... Ruhu şad olsun!...

SEMAH KÜLTÜR VE ARAŞTIRMA VAKFI TÜYAP KİTAP FUARI'NDA

Semah Kültür ve Araştırma Vakfı, ulusal ve uluslararasında Alevi inanç ve kültürünü tanıtmak, yaymak ve yaşatmak üzere yaptığı çalışmalarına bir yenisini daha ekledi, İstanbul'daki TÜYAP Kitap Fuarı'nda bir stand kiralayarak tabelasını astı, fuarın kataloğunda yer aldı.

6-14 Kasım 1993 günlerinde TÜYAP'da yer alan Vakfımız, hafta boyunca yazar dostlarını okuyucularıyla buluşturdu, kitap

imza günlerinde söyleşiler düzenledi.

Aralıksız 6 yıl devam eden Tüyap etkinlikleri, 7-15 Kasım 1998 günleri Adil Ali Atalay'ın Can Yayınları ile beraber sürdü ve 1999 yılı etkinliğinde yerini Can Yayınları'na bıraktı.

TÜYAP Kitap Fuarı'nda Vakfımızın yer almasını sağlayan ve ilk 4 yıl aralıksız Fuar'da hizmet veren Genel Sekreterimiz sayın Cafer Özer Koç'u, bu özverisinden ve gayretinden dolayı kutlamayı ve teşekkür etmeyi bir borç biliyoruz.

1. OLAĞAN GENEL KURUL

Semah Kültür ve Araştırma Vakfı'nın 1. Olağan Genel Kurul Toplantısı 23 Mart 1996 cumartesi günü saat 12.00'de Cağaloğlu Narlıbahçe Sokak Kader Han 5/4 nolu adresinde çoğunluk sağlanarak yapıldı.

Kurucu Genel Başkan Lütfi Kaleli'nin açış konuşmasından sonra Divan Heyeti oluşturuldu. Yapılan yoklama sonucu toplantıya Genel Başkan Lütfi Kaleli, Genel Başkan Yardımcısı Hüseyin Atılgan, Genel Sekreter Cafer Özer Koç, Genel Sayman İsmail Onarlı, Cemal Ağıl, Denetim Kurulu Başkanı Ali Kasım İlhan, Yılmaz Elmas, Kazım Gögerçinoğlu, Tugay Polat, Abdullah Tursun asaleten; Hasan Cendere yerine Lütfi Kaleli, Yaşar Yılmaz yerine Cafer Özer Koç, Battal Pehlivan yerine oğlu Hüseyin Pehlivan katılmışlardır.

Vakfın kurucularından Battal Pehlivan, Veli San ile kuruluşa büyük emeği geçen avukat Ayten Çelik ölümleri nedeniyle saygıyla anıldılar. Atatürk ve devrim şehitleri anısına bir dakikalık saygı duruşunda bulunuldu.

Gündem gereğince Vakfın kuruluş sürecine ilişkin bilgi ile mali durum hakkındaki açıklamaları Genel Sekreter Cafer Özer Koç yaptı.

Genel görüşmelerde yapılan eleştiriler ve öneriler sonucu, dört yıllık bir hukuk mücadelesinden sonra Alevi kimliğine yasal bir anlam kazandıran bu vakfın, Türkiye'deki Alevi örgütleri arasında ayrı bir önem taşıdığını, o nedenle **Semah Kültür**

ve Araştırma Vakfı'nı yıpratmadan yaşatmak için şimdilik alan örgütlenmesine gidilmemesinin doğru olacağı kanaatine varıldı.

Vakıf varlığının yaşatılması için yasanın öngördüğü tüm işlemlerin aksatılmadan yerine getirilmesine oy birliğiyle karar verilerek seçim yapıldı, oylama sonunda yeni Yönetim ve Denetim Kurullarına şunlar seçildiler:

Lütfi Kaleli	: Genel Başkan
Cemal Ağıl	: Genel Bşk. Yrd.
Ali Kasım İlhan	: Genel Sekreter
İsmail Onarlı	: Genel Sayman
Cengiz Kılıç	: Genel Merkez Üyesi
Yılmaz Elmas	: Genel Merkez Üyesi
Kazım Gögerçinoğlu	: Genel Merkez Üyesi
Abdullah Tursun	: Genel Merkez Üyesi
Tugay Polat	: Genel Merkez Üyesi
Yedek Üyeliklere	: **Hasan Cendere, Sadık Eral, Yaşar Yılmaz** ve **Reha Çamuroğlu** seçildiler.

Denetim Kurulu asıl üyeliklerine **Hüseyin Atılgan, Kazım Gönül** ve **Hüseyin Pehlivan** getirildiler.

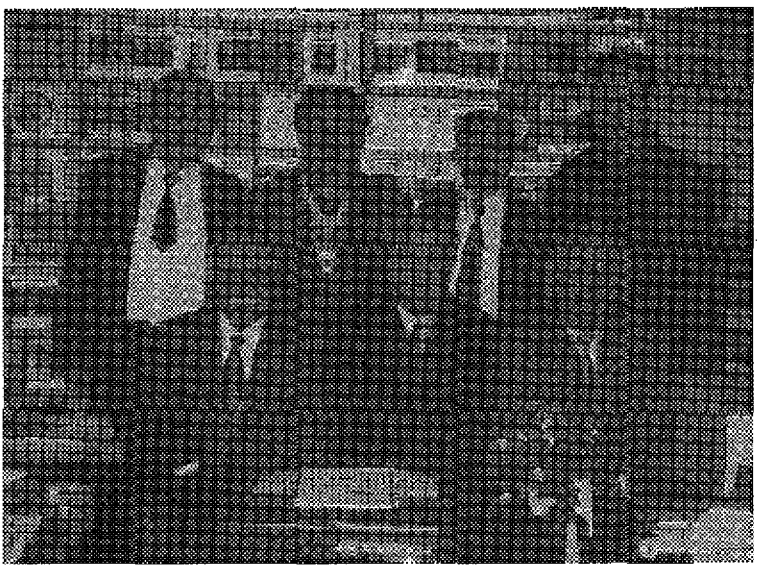
İlkelerine bağlı olan Cafer Özer Koç, bu aşamada Barış Partisi'nde aktif görev yaptığından vakfın yönetim organlarında görev almadı.

ALEVİ-BEKTAŞİ EĞİTİM VE KÜLTÜR VAKFI

TELEFON: 0216 380 27 64, FAKS: 0216 373 21 55
MEKTUP: Narlıbahçe Sok. Kader Han 5/4 Cağaloğlu-İST.
İRTİBAT: Molla Fenari Sok. No: 16 Cağaloğlu-İST
TELEFON: 0212 528 36 09-10, FAKS: 0212 528 27 31

Ad değişikliği Genel Kurul tarihi	: 21.02.1998
Noterden düzenleme tarihi	: 06.03.1998
Beyoğlu 1. Asliye Hukuk Mahkemesi'nin tescil tarihi	: 15.09.1998
Vakıflar Genel Müdürlüğü'nün itiraz tarihi	: 12.11.1998
Yargıtay 18. Hukuk Dairesi onay tarihi	: 05.04.1999
Beyoğlu 1. Asliye Hukuk Mahkemesi kesin karar tarihi	: 16.11.1999
Vakıflar Genel Müdürlüğü'nün kabul tarihi	: 1. 2.2000

Alevi-Bektaşi Eğitim ve Kültür Vakfi'nın ilk Yönetim kurulu toplu halde.
Ayaktakiler, soldan sağa: Yılmaz Elmas, İsmail Onarlı (sayman), Kazım Güverçinoğlu, Ali Yaman (Sekreter)
Oturanlar, soldan sağa: Ali Kasım İlhan (Başkan Yardımcısı), Lütfi Kaleli (Başkan) Ali Adil Atalay

VAKIF SENEDİNDE YAPILAN DEĞİŞİKLİK

Türkiye'de kurulu Alevi-Bektaşi vakıf ve derneklerinin bir üst örgüt (federasyon, konfederasyon) kurmaları, Dernekler Yasası'na göre yasak olduğundan, bu yasağı aşmak ve yasal bir üst kuruluş olmak amacıyla Semah Kültür ve Araştırma Vakfı'nın Resmi Senedi'nde değişiklik yapılması uygun görüldüğünden, 21 Şubat 1998 tarihinde yapılan Genel Kurul'da karar alındı.

Oybirliğiyle alınan kararda hem vakfın adı "Alevi-Bektaşi Eğitim ve Kültür Vakfı" oldu, hem de, Resmi Senedin 4. maddesine bir fıkra eklenerek; "h- Vakıf, yukarıda belirtilen faaliyetleri daha etkin ve yaygın biçimde yapabilmek için, aynı amaca yönelik çalışan kurum ve kuruluşlarla ortak çalışabileceği gibi, bu kurum ve kuruluşları tüzel kişilikleriyle vakıf üyeliği arasına da alabilir." denildi.

Bu bağlamda Alevi-Bektaşi Eğitim ve Kültür Vakfı'nı yasal bir kuruluş olarak, Alevi-Bektaşi örgütlerinin bir üst kuruluşu haline getirmeyi amaçlayan Vakıf Genel Kurulu, toplumda genel kabul gören bazı Alevi kuruluşlarının başkan ve temsilcileriyle kimi Alevi aydınlarını da üyeliğe kabul etti. Buna göre vakıf kurucularındaki değişiklik ve yeni üyeler şöyle belirlendi:

Kuruculukları, ölüm, istifa ve ilgisizlikten dolayı düşürülenler:

1- Battal Pehlivan (ölüm)

2- Veli San (ölüm)

3- Sadık Eral (istifa)

4- Hasan Cendere (ilgisizlik)

5- Hüseyin Erdoğan (ilgisizlik)

Kuruculuğa alınan:

1-Hüseyin Pehlivan

Üyeliğe alınanlar:

1- Ali Doğan (Hacı Bektaş Veli Anadolu Kültür Vakfı Genel Başkanı)

2- Arif Sağ (Karacaahmet Sultan Vakfı Başkanı)

3- Murtaza Demir (Pir Sultan Abdal Kültür Derneği Genel Başkanı)

4- Muharrem Taşdemir (Şahkulu Sultan Vakfı 2. Başkanı)

5- Makbule Nergiz (Şahkulu Sultan Vakfı Yönetim Kurulu Üyesi)

6- Hüsniye Takmaz (Seyit Mustafa Efendi Derneği Başkanı)

7-Rıza Baş (Hacı Bektaş Veli Kültür Derneği 2. Başkanı)

8- Hüseyin Deveci (Kartal Cemevi Vakfı Başkanı)

9- Hüseyin Yıldız (Karacaahmet Sultan Vakfı 2. Başkanı)

10- İsmail Hakkı Gülhan (Karacaahmet Sultan Vakfı Yönetim Kurulu Üyesi)

11- Güngör Yıldırım (Adalar Cem Vakfı Kurucusu)

12- Hediye Yıldırım (Adalar Cem Vakfı Üyesi)

13- Ali Aktaş (Öğretim Görevlisi)

14- Zeynep Parlar (Öğretim Görevlisi)

15- Ali Yaman (Akademisyen, yazar)

16-Baki Öz (Araştırmacı-Yazar)

17- Ali Adil Atalay (Yayıncı, Halk Ozanı-Yazar)

18- Ali Aşık (Bilgisayar Operatörü)

19- Hüseyin Kaleli (Muhasebeci)

20- Ali Parlar (Mimar, İşadamı)

21- İsmail Metin (Avukat, Yazar)

DEĞİŞİKLİK İSTEMİMİZ KABUL EDİLDİ

Resmi Senette yaptığımız değişiklik, Beyoğlu 27. Noterliği'nin 6.3.1998 tarih ve 07522 yövmiye nolu düzenleme ile 27.3.1998 tarihinde Beyoğlu 1. Asliye Hukuk Mahkemesi'ne sunuldu. Yargıç, uygulama gereği Vakıflar Genel Müdürlüğü'nden görüş sordu. Gelen olumsuz cevaba rağmen yargıç Lütfü Marangozoğlu, değişiklik istemimizi kabul etti.

Beyoğlu 1. Asliye Hukuk Mahkemesi'nin verdiği karar aynen şöyledir:

KARAR

Esas No : 1998/170
Karar No : 1998/468
Hakim : Lütfü Marangozoğlu 15115
Katip : Oya Yaman
Davacı : Semah Kültür ve Araştırma Vakfı
Vekili : Av. İ. Hakkı Gülhan Meşrutiyet Cad. No: 126/7 Şişhane/İst.
Davalı : Vakıflar Genel Müadürlüğü Ankara/İst.
Dava :VAKIF TADİL MUKAVELESİNİN TESCİLİ

Dava tarihi :27.03.1998
Karar tarihi :15.09.1998

Davacı vekilinin 27.03.1998 tarihli dava dilekçesiyle mahkememizde açılan vakıf tescili davasının yapılan açık duruşması sonunda:

TALEP: Davacı vekili, 27.03.1998 tarihli dava dilekçesiyle mahkemeye müracaat ederek, Beyoğlu 19. Noterliğinin 22.10.1993 tarih ve 39072 yevmiye nolu resmi senedi düzenlenen senet ile Semah Kültür ve Araştırma Vakfı kurulduğunu, yine Beyoğlu 27. Noterliğinin 6.3.1998 tarih ve 07522 yevmiye numarası ile sözkonusu vakıf resmi senedi üzerinde vakıf tadil mukavelesi düzenlendiğini belirterek, sözkonusu vakıf tadil mukavelesinin geçerlilik kazanabilmesi için mahkemece sicile tesciline karar verilmesini talep etmiştir.

CEVAP: Davalı Vakıflar Genel Müdürlüğü adına meşruhatlı davetiye tebliğ edilmiş, duruşmaya gelmemiştir.

Davalı Vakıflar Genel Müdürlüğü, 17.6.1998 tarihli cevabı yazısı ile Beyoğlu 27. Noterliğince düzenlenen 6.3.1998 tarih ve 07522 Yevmiye nolu vakıf tadil senedinin incelenmiş olup, yapılmak istenilen değişikliklerin 903 sayılı kanun ve ilgili mevzuat gereğince uygun olmadığı bildirilmiştir.

DELİLLER VE GEREKÇE: Beyoğlu 27. Noterliği'nin 6.3.1998 tarih ve 07522 yevmiye nolu vakıf tadil mukavelesinin

onanmış sureti, Vakıf yönetim kurulunun 28.2.1998 tarihli sözkonusu tadil mukavelesi için verilen yetki kararı, Vakıflar Genel Müdürlüğünün 17.6.1998 tarihli cevabı yazısı, Yargıtay 18. Hukuk Dairesi'nin 1995/3595 esas ve 1995/4189 karar sayılı Yargıtay ilamı, Beyoğlu 4. Asliye Hukuk Mahkemesi'nin 1993/911 esas ve 1994/671 sayılı karar sureti, celp edilerek incelenmiştir.

Dava, Semah Kültür ve Araştırma Vakfı'nın, Vakıf Tadil Mukavelesi'nin tescili davası olup, Beyoğlu 4. Asliye Hukuk Hakimliği'nin 1993/911 esas ve 1994/671 karar ve 16.1.1994 tarihli kararı ile sicile tesciline karar verilmiş, karar kesinleşmiştir. Beyoğlu 27 Noterliği'nin 6.3.1998 tarih ve 07522 yevmiye numarası ile sözkonusu vakıf senedi üzerinde vakıf tadil mukavelesi düzenlenmiştir. Dava ile ilgili belgeler Vakıflar Genel Müdürlüğü'ne tebliğ edilmiş, Vakıflar Genel Müdürlüğü 17.5.1998 tarih ve 1998/808/14066 yevmiye numara cevabı yazısıyla yapılmak istenilen değişikliğin 903 sayılı Kanun ve ilgili mevzuat gereğince uygun bulunmadığı bildirilmiştir.

Mahkememizce, dava konusu vakfın Beyoğlu 27. noterliğinin 6.3.1998 tarih ve 07522 yevmiye nolu vakıf senedinin 1., 4. ve 38. maddelerinin tadili sureti ile tesciline karar verilmesi uygun görülmüştür.

HÜKÜM: Yukarıda açıklanan nedenlerle:

1) Dava konusu, Semah Kültür ve Araştırma Vakfı'nın Beyoğlu 27. Noterliği'nin 6.3.1998 tarih ve 07522 yevmiye nolu vakıf senedinin 1., 4. ve 38. maddelerinin tadili suretiyle sicile tesciline,

2) Harç peşin alınmış olmakla yeniden harç alınmasına yer olmadığına,

3) Davanın mahiyeti itibariyle yargılama giderlerinin üzerinde bırakılmasına dair kanun yolu açık olmak üzere verilen karar davacı vekilinin yüzüne karşı, açıkça okunup anlatıldı. 15.09.1998

KARARA İTİRAZ EDİLDİ

Mahkemenin verdiği olumlu karara Vakıflar Genel Müdürlüğü itiraz etti. İtiraz aynen şöyledir:

YARGITAY 18. HUKUK DAİRESİ BAŞKANLIĞINA
Sunulmak Üzere
ANKARA NÖBETÇİ ASLİYE HUKUK MAHKEMESİ
Kanalıyla
BEYOĞLU 1. ASLİYE HUKUK MAHKEMESİNE

DOSYA NO: 1998/170 E.
1998/468 K.

TEMYİZ EDEN
TEFTİŞ MAKAMI : Vakıflar Genel Müdürlüğü, ANKARA
VEKİLİ : Av. Reşide ÖZEN. Aynı yerde.
DAVACI : Semah Kültür ve Araştırma Vakfı
Av. İ. Hakkı Gülhan
Meşrutiyet Cad. 126/7 Şişhane
DAVA : Vakıf senedindeki değişikliğin tescili
TEBLİĞ TARİHİ : 13.10.1998
TEMYİZ NEDENLERİ : Semah Kültür ve Araştırma Vakfı tarafından vakıf senedindeki bazı değişikliklerin tescili talebi ile açılan davada Beyoğlu 1. Asliye Hukuk Mahkemesi 1998/170 E. 1998/468 K. sayılı ve 15.9.1998 günlü kararıyla, Beyoğlu 27. Noterliği'nce düzenlenen 6.3.1998 gün ve 7522 Y. no'lu vakıf tadil senedinin tesciline karar verilmiştir.

Türk Medeni Kanunu'nun 74/2 maddesi "Kanuna, ahlaka ve adaba veya milli menfaatlere aykırı olan veya siyasi düşünce veya belli bir ırk veya cemiyet mensuplarını desteklemek gayesi ile kurulmuş vakıfların tesciline karar verilemez" hükmündedir.

Vakıf tarafından yapılan senet değişikliğinin giriş kısmı ve

değişiklik yapılan maddelerden de anlaşılacağı üzere vakıf senedi sözkonusu maddeye aykırılık taşımaktadır.

Bu nedenle Türk Medeni Kanununun 74/3. maddesinin idaremize tanıdığı yetkiye istinaden iki aylık yasal temyiz süresi içerisinde temyiz ediyoruz.

SONUÇ VE İSTEM: Yukarıda açıkladığımız ve yüce mahkemenizce de resen gözönüne alınacak nedenlerle Beyoğlu 1. Asliye Hukuk Mahkemesi 1998/170 E. 998/468 K. sayılı ve 15.9.1998 günlü kararının BOZULMASINA karar verilmesini ve yargılama giderleri ile vekalet ücretinin karşı tarafa yükletilmesini vekaleten arz ve talep ederim. 12.11.1998

Ek: Vekaletname

VAKIFLAR GENEL MÜDÜRLÜĞÜ
VEKİLİ
Av. Reşide ÖZEN

İTİRAZA İTİRAZIMIZ

Vakıflar Genel Müdürlüğü'nün itirazına, Avukatımız İ. Hakkı Gülhan aracılığıyla biz de itiraz ediyoruz. İtirazımız aynen şöyledir:

YARGITAY 18. HUKUK DAİRESİNE YOLLANMAK ÜZERE BEYOĞLU 1. ASLİYE HUKUK MAHKEMESİ
SAYIN HAKİMLİĞİ'NE

DOSYA : 1998/170 E.
CEVAP VEREN (DAVACI): Semah Kültür ve Araştırma Vakfı
VEKİLİ : AV. İ. HAKKI GÜLHAN
Adres antettedir.
TEMYİZ EDEN
(KARŞI TARAF) : Vakıflar Genel Müdürlüğü
VEKİLİ : Av. REŞİDE ÖZEN, ANKARA

KONU : Temyiz isteklerinin REDDİ ve Mahkeme kararının ONANMASI dileklerimizle, karşı taraf vekilinin dilekçesine karşı cevabımızın sunulmasıdır.

TEBLİĞ TARİHİ : 31.12.1998

TEMYİZE KARŞI CEVAPLARIMIZ:

Davacı Semah Kültür ve Araştırma Vakfı'nın vakıf senedinde usulüne uygun olarak yapmış olduğu tadil Yüce Mahkemece kabul edilmiş ve karşı tarafça MK. 74/2. Mad. aykırılık gerekçesiyle temyiz edilmiştir. Türk Medeni Kanununun 74/2. Maddesi "Kanuna, ahlaka ve adaba veya milli menfaatlere aykırı olan veya siyasi düşünce veya belli bir ırkı veya cemiyet mensuplarını desteklemek gayesi ile kurulmuş vakıfların tesciline karar verilemez." hükmündedir. Maddenin uygulama alanı konuyla ilgili olarak iki yönlü incelenebilinir.

* Yargıtay içtihatları gereğince incelenmesi gereken ilk husus sözkonusu vakfın Medeni Kanunun az önce belirtilen maddesine aykırı bir gaye güdüp gütmediğidir. Semah Kültür ve Araştırma Vakfı'nın senedinde ve kuruluşunda resmi gazetede belirtilen gayesi incelendiğinde MK.'ya herhangi bir aykırılığın olmadığı görülecektir. Zira vakıf senedinde belirtilen amaç; "Alevi-Bektaşi inanç ve kültürünü tanıtmak ve yaşatmaktır. Bir kültür unsuru, yaşam biçimi olan ve Anadolu kültürünün özgün bir parçası sayılan Anadolu Aleviliğini bilimsel yöntemlerle araştırmak, incelemek; yurt içindeki ve yurt dışındaki diğer kültürlerle benzerliklerini ve farklılıklarını ortaya çıkarmaktır. Vakıf, Atatürk'ün kurduğu Cumhuriyetin açtığı aydınlanma yolunda gerçek laiklik ilkesinin toplumca benimsenmesi, aklın bağnazlıktan kurtulması ve bilimin dinden bağımsızlaşması için sürekli çaba gösterir. Vakıf, İnsan Hakları ve Özgürlükler Bildirgesi'ni çağcıl demokrasinin temel öğesi sayar. Anadolu Aleviliği'nin ve onun insanlık hümanizmasının evrensel kültür boyutlarında geliştirilmesini ve tanıtımını amaçlar."

Vakıf, amacını belirtirken, Türkiye Cumhuriyeti Anayasası'nın devlet anlayışını belirleyen ilkelere değinmeye

özen gösterilmiştir. Ayrıca vakfın kuruluşunda yatan temel anlayışın insan sevgisi olduğu da vurgulanmıştır. Bu amaçların Anayasa'ya, yasaya aykırı bir yönü olmadığı ortadadır. Ayrıca amaçlar milli menfaate de aykırı değildir. Bilakis Türk Ulusunun bir parçası olan Alevi topluluğunun Anayasa'da belirtilen ve amaçta tekrarlanan ilkeler çerçevesinde gelişmesi yoluyla, ulusal değerlerin bir bölümünün zenginleşmesi, gelişmesi aracılığıyla milli bütünlüğün pekiştirilmesine katkısı sözkonusudur. Bir ırkın ya da siyasi bir düşüncenin desteklenebileceğine dair herhangi bir ifade yoktur. Aleviliğin sözkonusu edilmesi, bir cemaat mensuplarının desteklenmesi bu yolla devletin temellerinin bir cemaate dayandırılması da sözkonusu değildir. Bir ülkenin halkı çeşitli topluluklardan oluşur. Bu topluluklar, bir dini inanca göre oluşabilecekleri gibi başka birlikteliklerden de kaynaklanabilir; mülkiye mezunları ya da hemşeriler birer topluluk oluşturabilir. Bir vakfın toplumun tümüne hizmet götürmesi beklenemez, bu devletin işidir. Vakıf öznel amaçlar edinir. Önemli olan bu amaçların toplumun nihai amacıyla çelişmemesidir.

Vakıf senedinde belirtilen ve resmi gazetede yayınlanan vakfın gayesi resmi senedin yalnız amaç bölümünde değil, aynı zamanda vakıf senedinin bütün hükümlerine sirayet etmiştir. Görüldüğü üzere hukuksal persfektifle bakıldığında aslında vakfın herhangi bir kanuna aykırı olmadığı, Anayasa ve diğer kanunlara uygun olarak yasal prosedürü içinde kurulmuş olduğu görülecektir.

Diğer taraftan yapılmış olan vakıf senedi tadili ise, vakfın kuruluş gayesinde en küçük bir değişiklik bile gütmeksizin amacına uygun olarak yapılmıştır. Vakıf senedinin tadiliyle değiştirilen 1. Mad. vakfın ismine ilişkindir; 4. Mad. vakfın hizmet konularına ilişkin olup amacını daha etkin yerine getirebilmesi için benzer amaçlı kurumlarla işbirliğini öngörmektedir; 38. mad. ise vakfedenler ile malvarlıkları konusuna ilişkindir. Netice olarak vakfın gayesinde değişikliği gerektiren bir düzen-

leme yapılmamıştır. Gayesi bir ırk ya da cemaat olmayıp kültürel bir gelişme amaçlı olan benzer pek çok vakıf olduğu günümüzde aksi zihniyetle hepsinin kapatılması gerekecektir.

* Diğer taraftan vakfın daha önce Yüce Yargıtayın onamasıyla kurulduğu gerçeği vardır. Madem ki vakfın gayesinde herhangi bir değişiklik sözkonusu değildir ve Yargıtay İçtihatları MK. 74/2. maddeyi vakfın gayesine uygulamaktadır, o halde karşı tarafın gündeme getirdiği vakfın senedidir. Oysa vakıf yasal prosedüre uygun olarak kurulmuştur. Vakfın tescili 16.11.1994 tarihli Beyoğlu 4. Asliye Hukuk Mahkemesinin 1993/911 E. 1994/671 K. Sayılı ilamıyla olup, Vakıflar Genel Müd. Temyizi üzerine Yargıtay 18. HD. 1995/3595 E. 1995/4189 K. sayılı ilamıyla onanarak kesinlik kazanmış ve böylece sözkonusu vakıf hukuk hayatında tüzel bir kişi olarak yerini almıştır. O halde Yargıtayın ONADIĞI ilgili kararını tekrar tartışmaya açmanın haklı bir yanı yoktur.

SONUÇ : Hiçbir yönden yerinde olmayan temyiz isteğinin reddiyle, usul ve yasaya uygun olan mahkeme kararının ONANMASINI davacı adına vekaleten arz ve talep ederim. 08.01.1998

Saygılarımla

DAVACI VEKİLİ
AV. İ. HAKKI GÜLHAN

YARGITAY ONAYLADI

Vakıflar Genel Müdürlüğü'nün itirazı üzerine Yargıtay 18. Hukuk Dairesi'ne giden dava, Yargıtay'ın 5.4.1999 tarihli kararıyla onaylanarak adımız yasallaştı. Onay kararı aynen şöyledir:

YARGITAY 18. HUKUK DAİRESİ
ESAS KARAR

1999/2449 1999/4119

YARGITAY İLAMI

Mahkemesi : Beyoğlu 1. Asliye Hukuk Mahkemesi
Tarihi : 15.9.1998
No'su : 1998/170-468
Davacı : Semah Kültür ve Araş. Vak. Vek. Av. İ. Hakkı Gülhan
Davalı : Hasımsız

Dava dilekçesinde vakıf senedinde yapılan değişikliğin tescili istenilmiştir. Mahkemece davanın kabulü cihetine gidilmiş, hüküm Vakıflar Genel Müdürlüğü vekili tarafından temyiz edilmiştir.

YARGITAY KARARI

Temyiz isteminin süresi içinde olduğu anlaşıldıktan sonra dosyadaki bütün kağıtlar okunup gereği düşünüldü:

Dosyadaki yazılara, kararın dayandığı deliller ile kanuni gerektirici sebeplere göre, yerinde görülmeyen temyiz itirazlarının reddi ile usule ve kanuna uygun olan hükmün ONANMASINA, aşağıda yazılı bakiye onama harcının temyiz edene yükletilmesine, 5.4.1999 gününde oybirliğiyle karar verildi.

Başkan	Üye	Üye	Üye	Üye
Seçkin Erçoklu	V. Canbilen	M. Tutar	İ. N. Erdal	M. E. Germeç

1.370.000 TL. Onama H.
774.000 TL. Peşin H.

596.000 TL. Bakiye

KARŞI OY YAZISI:

Davacı taraf Semah Kültür ve Araştırma Vakfı ismiyle kurulmuş olan Vakfın adının Alevi-Bektaşi Eğitim ve Kültür Vakfı olarak değiştirilmesini istemiş, mahkeme istemi kabul etmiş ve Dairemizin sayın çoğunluğu kararın onanması yönünde karar vermiştir.

Ne var ki, geçmiş kültürümüzün bir parçası olan Alevi ve Bektaşiliğin folklorik bakımdan değerlendirilip araştırılmasında yasal olarak herhangi bir sakınca yoksa da Alevi-Bektaşi eğitimi verecek ve bu cemaate destek verecek bir vakfın bu yöndeki faaliyeti ve bu ismi alması Medeni Kanunun 74/2'ye aykırıdır. Vakıf senedindeki "eğitim" kreş açmak ve emsali faaliyetleri amaçlamıştır. Alevi eğitimini kasdetmemektedir. Aksi görüş zaten Medeni Kanunundan Tevhidi Tedrisat Kanununa kadar pek çok yasaya aykırıdır. Dolayısı ile daha önce masum bir şekilde vakıf senedine sokuşturulan "eğitim" faaliyeti, Alevi-Bektaşi Eğitim Vakfı ismiyle Aleviliğin eğitimine bu şeklinde bir vakıf aracılığı ile legalite kazandırılmak istenmektedir.

Ayrıca, bu isim ve bu faaliyetin tarikatların ilgasına, Tekke ve Zaviyelerin reddine ilişkin kanuna da uygun olmadığı ayrı bir gerçektir. İstenildiği kadar Alevilik-Bektaşilik Mezhep veya Tarikat değildir bir yaşam biçimidir denilsin. Bu mantıktan gidilirse her tarikat veya mezhebin, salikleri için bir yaşam biçimi olduğu, dolayısı ile diğer tarikatların da kendi inançlarına göre ve kendi isimleriyle eğitim merkezleri açmalarında, yani yeni tekkeler açılmasında sakınca görmemek gerekir.

Öte yandan sadece Alevi ve Bektaşilere bu ayrıcalığın tanınması çeşitli inançlardaki vatandaşlar arasında eşitsizliğe yol açacaktır.

Bu durumda vakfın masum gösterilmeye çalışılan amacından alan isminin Alevi-Bektaşi Eğitim ve Kültür Vakfı olması da yasalara aykırıdır.

Bu nedenle, mahkeme kararının bozulması gerekirken,

onanması yönünde oluşan sayın çoğunluk görüşüne katılmıyorum.

Üye
Vehbi Canbilen
Karşılaştırıldı. ŞK.

KESİN KARAR

Bu yargıtay kararından sonra, İstanbul 1. Asliye Hukuk Mahkemesi, daha önceki kararını, 16 Kasım 1999 tarihli kararı ile kesinleştirdi.

NİHAYET VAKIFLAR DA KABUL ETTİ

Bunca hukuki mücadeleye neden olan ilgili yasa hükümleri ve bu hükümlere uyarak tescilimize engel olan Vakıflar Genel Müdürlüğü, nihayet yargı kararları karşısında vakfımızı yeni adıyla kabul etmek durumunda kaldı.

Vakıflar Genel Müdürlüğü, ilgililere gönderdiği 1-Şubat-2000 tarihli yazılarıyla bu kabulü şöyle belgeledi:

T.C.
BAŞBAKANLIK
Vakıflar Genel Müdürlüğü

SAYI :B.02.1.VGM.0.12.00.02.171.34/940.1-140/1873
KONU :Senet Değişikliği

ALEVİ BEKTAŞİ EĞİTİM VE KÜLTÜR VAKFINA
Narlıbahçe Sok. Kaderhan No: 5/4
Cağaloğlu/İSTANBUL

Türk Medeni Kanununa göre kurulmuş olan Semah Kültür ve Araştırma Vakfı'nın vakıf senedinin 1'inci maddesinde yer

alan vakıf adının Alevi Bektaşi Eğitim ve Kültür Vakfı olarak değiştirildiğine ve vakıf senedinin 4 ve 38'inci maddelerinde değişiklik yapıldığına dair Beyoğlu 27'inci Noterliğince düzenlenen 6.3.1998 tarihli, 7522 yevmiye no.lu senet ile tescili hakkında Beyoğlu 1. Asliye Hukuk Mehkemesince verilen 15.9.1998 tarihli, E:1998/170, K:1999/468 sayılı kararın, merkezi sicile kaydedilmesinde bir sakınca olmadığı Hukuk Müşavirliğinden alınan 5.1.2000 gün, 45 sayılı yazıdan anlaşılmış olup, senetler ve mahkeme kararı ilişikte gönderilmiştir.

Vakıf senedinde yapılan bu değişikliğin merkezi sicile kaydedilmesini rica ederim.

Muhsin ÖZTÜRK
Genel Müdür a.
Mülhak ve Yeni Vakıflar Dairesi Başkanı

EKLER:
EK-1 Senet (1 adet-6 sayfa)
EK-2 Mahkeme Kararı (1 adet-1 sayfa)

DAĞITIM:
GEREĞİ:
Kültür ve Tescil Dairesi Başkanlığına

BİLGİ:
Teftiş Kurulu Başkanlığına
Vakıflar İstanbul Bölge Müdürlüğüne
Alevi Bektaşi Eğitim ve Kültür Vakfına

ALEVİ-BEKTAŞİ EĞİTİM VE KÜLTÜR VAKFI RESMİ SENEDİ

BAŞLANGIÇ:

Anadolu kültürünün vazgeçilmez bir parçası olan ALEVİLİK olgusunu (öğretisini) dil, din, cinsiyet, ırk ve mezhep ayrımı yapmaksızın Aleviliği çağcıl bir dünya görüşü, bir yaşam biçimi kabul ederek inanç boyutu ile birlikte yaşatmak; kültür, sanat, folklor ve edebiyatta; örf, adet ve geleneklerde laik ve sosyal hukuk devleti ilkesine bağlı, devrimci ve demokratik bir kültür toplumu yaratabilmek; karşılıksız hizmet, toplumsal yardımlaşma ve dayanışma ilkesini yaşama geçirebilmek amacıyla ALEVİ-BEKTAŞİ EĞİTİM VE KÜLTÜR VAKFI kurulmuştur.

Kurucular olarak, temelinde İNSAN SEVGİSİ yatan bu vakfa kuruluşunda yardımlarını esirgemeyen ve gelecekte de yardım, emek ve katkılarıyla destek olacak yurttaşlara; vakfı yönetecek, yaşatacak ve geliştirip yüceltecek olan kuşaklara da şimdiden başarılar diliyoruz.

ALEVİ-BEKTAŞİ EĞİTİM VE KÜLTÜR VAKFI'nı tüm halkımızın ve yardımseverlerin destekleme, koruma ve geliştirme çabalarına emanet ediyoruz.

BÖLÜM 1

KURULUŞ, MERKEZ VE ŞUBELER, AMAÇ VE HİZMET KONULARI, HUKUKSAL DURUM VE YAPILABİLECEK İŞLER:

KURULUŞ:

Madde 1: Öngörülen amaç ve çalışma konuları doğrultusunda topluma yararlı hizmetlerde bulunmak üzere ALEVİ-BEKTAŞİ EĞİTİM VE KÜLTÜR VAKFI kurulmuş olup, aşağıdaki maddelerde "vakıf" kısa adıyla anılacaktır.

MERKEZ VE ŞUBELER:

Madde 2: Vakfın merkezi İstanbul ilindedir. Merkez Yürütme Kurulu kararı ile merkezin adresi geçici 2. maddede belirtilen adresten başka bir adrese nakledilebilir. Bu adres gazete ile ilan olunur.

Vakıf Genel Kurul kararı ile yurt içinde ve yurt dışında olmak üzere her yerde şubeler açabilir, temsilcilik ve irtibat büroları kurabilir. Vakıf şube, temsilcilik ve irtibat bürolarının amacı ve çalışma konuları, vakfın amaç ve çalışma konularıdır. Bunların yönetim biçimi bu resmi senede göre tayin ve tesbit edilir.

AMAÇ VE HİZMET KONULARI:

Madde 3: Vakfın amacı: Alevi-Bektaşi inanç ve kültürünü tanıtmak ve yaşatmaktır. Bir kültür unsuru/yaşam biçimi olan ve Anadolu kültürünün özgün bir parçası sayılan "ANADOLU ALEVİLİĞİNİ" bilimsel yöntemlerle araştırmak, incelemek; yurt içinde ve yurt dışındaki diğer kültürlerle benzerliklerini ve farklılıklarını ortaya çıkarmaktır.

Vakıf, Atatürk'ün kurduğu cumhuriyetin açtığı aydınlanma yolunda gerçek laiklik ilkesinin toplumca benimsenmesi, aklın bağnazlıktan kurtulması ve bilimin dinden bağımsızlaşması için sürekli çaba gösterir.

Vakıf, İnsan Hakları ve Temel Özgürlükler Bildirgesi'ni çağcıl demokrasinin temel öğesi sayar. Anadolu Aleviliğinin ve onun insanlık hümanizmasının evrensel kültür boyutlarında geliştirilmesini ve tanıtımını amaçlar.

Madde 4: Genel olarak vakıf:

a) Amaca uygun konularda sosyal, kültürel, siyasal, tarihsel, sanatsal, eğitsel, bilimsel, sağlık-estetik, turistik-folklorik ve sportif amaçlı araştırmalar yapan eğitim kurumları ve kültür merkezleri oluşturmak üzere enstitü, akademi, müzik, cem ve aşevleri, dinlenme kampları, yurtlar, sosyal tesisler, kütüphaneler, kreşler ve okuma odaları gibi çalışma ve kültür merkezleri

kurar. Vakfın mevcut ve elde edilecek varlığının gelirleri ile çalışkan, dürüst, yetenekli -maddi olanaklardan yoksun- gençleri yasal faaliyette bulunan her derecedeki kültür kurumlarına girmeye hazırlamak, kurslar yaptırmak; bu okullara ve üniversitelere girmeyi başaranlar için yurtlar açmak, yiyecek ve yatacak yerleri sağlamak; gençlerin bilgili yetenekli, dürüst, laik ve evrensel demokratik değerlere bağlı, cumhuriyetimizin çağcıl değerlerine saygılı ve inançlı yetişmeleri için mesleki ve kültürel kurslar, dershaneler, kütüphaneler ve özel eğitim salonları açmak; halk dersaneleri, özel okullar, hastane ve dispanserler, rahabilitasyon merkezleri, nekaathaneler; kimsesizleri, düşkünleri, yaşlıları ve çocukları barındırma ve yetiştirme yurtları, kreşler, çocuk yuvaları ve benzeri kültür kurumları kurmak; bu gibi kurum ve kuruluşları desteklemek; ihtisas için yurt dışına öğrenci göndermek veya gitmiş olanlara ve yoksul öğrencilere karşılıklı veya karşılıksız burslar vermek,

b) Vakıf amaçları doğrultusunda yazılı, basılı, görsel, süreli-süresiz basın/yayın ve her türlü enformasyon merkezlerini kurmak ve gerekli eserleri basmak ve yaymak için içeride ve dışarıda kağıt ve matbaa makineleri sağlamak, satın almak, matbaa kurmak; nakil araçları almak, çalıştırmak, dışarıdan getirmek; bunlar için her çeşit ticari işletmeyi kurmak veya kurulmuş bulunan işletmelere girmek ve bunlarla yardımlaşmak,

c) Kültürel kalıtımızın önemli kaynaklarından yazma ve nadir eserler ile seyahatnameler, velayetnameler, menakıpnameler, makalatnameler, cönkler, şerhler ve divanlar vb. olmak üzere geçmiş kültür kaynaklarımızın mevcut hali ile arşivlenerek saklanması, yeniden basımı ve yayınlanması; bugünkü ve gelecekteki kuşaklara aktarılması, korunup saklanabilmesi için kültür merkezleri ve enstitüler kurmak,

ç) Vakıf Alevi-Bektaşi kültürüne, evrensel demokratik ve laik kültüre, insanlık hümanizmasına katkıda bulunmuş, hizmet vermiş, bu uğurda mücadele etmiş, feda olmuş toplum önder-

lerinin sanatçı ve yöneticilerinin, şair, yazar ve halk ozanlarının, düşünürlerinin, suffilerinin/mistiklerinin, halk-bilim ve bilim adamlarının anılarını yaşatmak; Anadolu Aleviliğinin ve Anadolu kültürünün sözlü ve yazılı kaynaklarını tarayarak, alan araştırmaları yapmak ve yaptırtmak; bu işler için anma günleri ve törenleri, şölen ve şenlikleri düzenlemek; onların adlarına anıtlar, anıtmezarlar, yazıtlar yapmak ve yaptırtmak,

d) Yurdumuzun bakım ve onarıma gereksinim gösteren resmi ve özel şahıs, kurum ya da kuruluşların elinde bulunan veya bulunmayan ören yerlerinin; tarihsel ve turistik beldelerin; dergah, türbe, yatır vb. yerlerin korunması, onarılması, kullanıma sunulması ve bakılması; sağlıklı bir çevre yaratılması, tabiatta doğal dengenin korunması, halk sağlığını tehdit eden ortamların yok edilerek ıslahı, turizmin gelişmesine katkı sağlanması ve kitle sporlarının yaygınlaşması amacıyla vakıf, ilgili konularda ortak çalışmalar yapmak üzere çeşitli bakanlıklar, ilgili kurum ve kuruluşlar ve yerel yönetimlerle, yerel yöneticilerle işbirliği yapar; ortak çalışmalar yürütür.

e) Vakıf, amaca uygun konularda konferanslar, paneller, açık oturumlar, sempozyumlar, kurultaylar, kültür günleri ve haftaları; müzikli şölen ve şenlikler, konserler, resitaller; fuar etkinlikleri, geziler, sergiler, seminerler ve kurslar düzenler, düzenlettirir; Ayn-i Cem ve Semah törenleri; folklor ve tiyatro çalışmaları; resim, müzik, şiir ve edebiyat etkinlikleri; kaset, video ve slayt çalışmaları yaparak amacına doğrudan veya dolaylı olarak hizmet eden her türlü etkinliklere katılır, düzenler veya düzenlettirir.

f) Vakıf, gereksinim duyduğu konularda, başta TBMM arşivi olmak üzere bütün özel ve tüzel arşivlerden izin alarak yararlanır.

g) Vakıf kurucuları arasında sosyal, kültürel ve ekonomik dayanışmayı arttırmak amacıyla her türlü şirket, acentalık, temsilcilik, sigorta acentalığı ve spor kulüpleri gibi kurum ve kuruluşları kurar; bu kurum ve kuruluşları işletir, işlettirir; devreder

ve devralır.

h) Vakıf, yukarıda belirtilen faaliyetleri daha etkin ve yaygın biçimde yapabilmek için, aynı amaca yönelik çalışan kurum ve kuruluşlarla ortak çalışabileceği gibi, bu kurum ve kuruluşları tüzel kişilikleriyle vakıf üyeleri arasına da alabilir.

HUKUKSAL DURUM:

Madde 5: Vakıf, bu resmi senedi hükümleri uyarınca bağımsız ve tüzel kişiliğe sahiptir. Vakıflar Genel Müdürlüğü'nün denetimine -ayrıca her türlü yasal denetime de- açıktır.

YAPILABİLECEK İŞLER:

Madde 6: Vakıf, amaca ulaşmak için yasal sınırlamalar dışında miktarı ve değeri kısıtlanmamış taşınır ve taşınmaz mallara; bağış, vasiyet, satın alma ve kiralama yoluyla sahip olmaya; sahip olduklarını satmaya, devir ve ferağ etmeye; gelirlerini almaya ve harcamaya, vakıf mal varlığına dahil bir ya da birden çok kez yatırımda bulunmaya; vakıf amaçlarına aykırı olmamak, amaçlara kısmen ya da tamamen özgülenmek koşuluyla olacak bağış, vasiyet satın alma ve her türlü yollarla mal ettiği taşınır ve taşınmaz malları ve paraları yönetim ve tasarrufa, harcamaya; vakıf gelirlerini arttırmak için pay senetleri, tahvil ve diğer menkul değerleri almaya, gerektiğinde bunları satmaya; yerli ve yabancı vakıflarla işbirliği yapmaya, onlardan yardım almaya, bu yardımı sağlamak için antlaşmalar yapmaya, amaçlarına harcayacağı gelirlerini arttırmak için para ya da mal varlığına dahil değerlerle şirketlere katılmaya, ortaklık kurmaya; mevcut kurum, kuruluş, ortaklık ve şahıslarla işbirliği yapmaya; katılma paylarına karşılık temettü ya da kâr payını amaçlarına uygun araç ve gereçlerin ithalatına ayırmaya; taşınmaz malların irtifak, intifa, sûkna, rehin ve ipotek gibi mülkiyetin gayrı aynî haklarını kabule; bu hakları kullanmaya; olan ya da olacak gelirleri ile yapacağı sözleşmeler için muteber banka kefaletlerini kabule; vakıf amaçlarına uygun olarak

yürütülen ve yürütülecek olan projeler ile çalışmalarda gelir elde etmeye; vakfa gelir sağlamak amacıyla olağan işletme ilkeleri ve esaslarına göre çalışacak amaca uygun işletmeler ve tesisler kurmaya; bunları doğrudan veya denetimi altındaki bir işletme eliyle yararlı ve gerekli girişim, tasarruf, mal edinme ve sözleşmeleri yapmaya; işletmeleri yürütmeye Türk Medeni Kanunu'nun 46. maddesi gereğince izinli ve yetkilidir.

BÖLÜM II

VAKFIN ORGANLARI, GÖREV VE YETKİLERİ, ÖRGÜTÜ VE ÜCRETSİZ ÇALIŞMA İLKESİ:

VAKFIN ORGANLARI:

Madde 7: Vakfın organları aşağıda gösterilmiştir:

- Vakıf Kurucular Meclisi
- Vakıf Genel Kurulu
- Merkez Yürütme Kurulu
- Şube Kurucular Kurulu
- Şube Yönetim Kurulu
- Vakıf Denetçileri

Madde 8: Vakıf Kurucular Meclisi:

Vakfın resmi senedinde yazılı ilk kurucuları ile şube yönetim kurulu başkanlarının oluşturduğu kurula 'Vakıf Kurucular Meclisi' denir.

Vakıf resmi senedinin ilgili makamca onayını izleyen, şubelerde kuruluşu izleyen ilk üç ay içinde her kurucu kendisinin ölümü, görev yapamaz hale gelmesi ya da isteği ile ayrılması hallerinde kendi yerine kurucu olacak kişinin belirlenmesi için kapalı bir zarf içinde üç kişinin adını Vakıf Kurucular Meclisi'ne bildirir. Kurucu üyeliğin boşalması durumunda kurucular meclisi toplanarak bu üyenin yerine, zarf içindeki üç kişiden birisini çoğunlukla seçer. Vakfın tescilini takip eden ilk üç ay içinde vakfedenin yazılı aday belgesi bırakmaması durumunda, vakfın amaçlarına hizmet etmiş ve çaba harcamış ya da etkin çalışmalar yapacağına inanılan gerçek kişilerden birisi vakfeden

olarak seçilir. İkinci durumda seçilen vakfedenler, yerine geçtiği vakfedenin özgülediği malın seçimi tarihinde yürürlükte olan karşılığını vakıf mal varlığına öderler. Kurucular, aday listelerini her zaman değiştirebilirler.

Herhangi bir doğal afet, olağanüstü hal vb. durumunda kurucuların çoğunluğunun veya yerlerine geçecek adayların yaşamlarını yitirmeleri durumunda; hayatta kalan kurucular ölenlerin yerlerini doldurmak üzere mirasçıları veya kurucuların önereceği kişiler arasında uygun olanlardan yeteri kadarını çoğunlukla seçerler. Mahkeme veya resmi makamlarca kurucuların tamamı veya bir kısmının görevine son verilirse; kurucular bunların yerine yenilerini çoğunlukla seçerler. Kurucuların hepsinin birden ölümü veya görevlerine son verilmesi halinde, zarf içindeki adaylardan ilk sıradakiler kurucuların yerlerine seçilmiş sayılırlar. Bunlar toplanarak kendi aralarında organları belirlemek üzere seçim yaparlar.

Madde 9: Vakıf Kurucular Meclisi'nin Görev ve Yetkileri:

a) Merkezde ve şubelerde vakıf kuruculuğundan boşalma olduğunda yerlerine yenilerini seçmek,

b) Her yıl Ağustos ayında toplanarak Merkez Yürütme Kurulu, Şube Yönetim Kurulları ve Vakıf Denetçilerinin çalışmalarını, raporlarını değerlendirir. Vakfın amaçlarına ulaşması için planlanmış çalışmaların eşgüdümünü sağlayıcı tavsiye kararları alır.

c) Gerektiğinde vakıf senedini yorumlar, açıklamalarda bulunur.

ç) Kurucular meclisi yıllık toplantısında, toplantıyı yönetmek üzere bir başkan, bir başkan yardımcısı ve iki de yazman üye seçilir. Toplantılar salt çoğunlukla açılır, katılanların salt çoğunluğu ile kararlar alınır.

d) Kurucular meclisi toplantı divanı, toplantı görüşmelerini tutanağa bağlar ve bunları genel kurula sunmak üzere saklar.

e) Kurucular Meclisi, katılımcı üyelerin 1/3'ünün istemi üzerine olağanüstü de toplanabilir. Olağanüstü toplantı vakıf

genel merkezinin olduğu yerde yapılır.

Madde 10: Vakıf Genel Kurulu:

Vakfın ilk kurucuları ile şubeler bünyesindeki kuruculardan oluşur. Kurucular Genel Kurulu, yılda bir kez Şubat ayı içinde toplanır. Vakfın olağan ilk genel kurulu genel merkezin bulunduğu yerde yapılır. Sonraki genel kurulların nerede olacağına Vakıf Kurucular Meclisi karar verir. Genel kurul salt çoğunlukla toplanır, katılanların salt çoğunluğu ile kararlar alır. Genel kuruldan bir ay önceden toplantının yeri, saati ve gündemi taahhütlü mektuplar ve uygun vasıtalarla kuruculara bildirilir. İlgili makam ve mülki amirliğe de bilgi verilir.

Vakıf Genel Kurul toplantısı, Genel Başkan veya Genel Başkan Yardımcısı tarafından açılır. Toplantıda beş kişilik bir divan oluşturulur. Toplantıyı bir başkan, iki yardımcı ve iki de yazmandan oluşan bu divan yürütür. Divan görüşmeleri gündem sırasına göre tutanağa bağlar. Herhangi bir nedenle toplantının sonuçlanamaması durumunda bu beş kişilik divan, 'geçici yürütme kurulu' olarak görev yapar. Bunların yönetimi hiç bir koşulda otuz günü geçemez. Bu kişiler düzenleyecekleri 'olağanüstü' genel kurulda görevlerini yeni oluşacak divana bırakırlar. Bu toplantıda tekrar divan üyeliklerine de seçilemezler. Olağanüstü genel kurul, bir önceki olağan genel kurula katılan üyelerle toplanır. Genel kurulda gündemde yazılı konular görüşülür. Ancak toplantıya katılanların onda birinin önereceği maddeler de gündeme ilave edilir.

Vakıf Genel Kurulu'na, kurucuların yanısıra TBMM üyeleri, parti başkanları, belediye başkanları, mülki amirler, özel ve tüzel kuruluş temsilcileri, yerli ve yabancı bilim adamları, sanatçılar, yazar ve araştırmacılar, edebiyatçılar, Alevi-Bektaşi dede babalar, çelebiler, halk ozanları ile; meslek odaları, sendika, kooperatif, vakıf ve dernekler gibi kitle kuruluşlarının temsilci ve yöneticileri ile basın mensupları davetli olarak katılırlar. Davetlilerin genel kurulda oy hakları yoktur. Dileyenlere söz verilebilir.

Madde 11: Vakıf Genel Kurulu'nun Görev ve Yetkileri:

a) Geçen dönemin hizmet raporunu, bilanço ve gelir/gider çizelgesini, denetçiler raporunu görüşerek sonuca bağlamak ve merkez yürütme kurulunun aklanması hakkında karar almak,

b) Gelecek dönemin hizmet programını, plasman planını ve bütçesini görüşüp, onaylamak,

c) Vakıf malvarlığının % 20'sini geçen taşınmaz malları hakkında her türlü kararları almak,

ç) Vakfın şube, temsilcilik ve irtibat bürolarının açılması veya kapatılması için karar almak,

d) Merkez Yürütme Kurulu üyeleri ile Vakıf Denetçilerini seçmek,

e) Vakıf resmi senedinde öngörülecek değişiklik tekliflerini görüşüp karara bağlamak,

f) Kurucular meclisi ve merkez yürütme kurulunca hazırlanan, vakfın iş ve işleyişine ilişkin yönetmelik taslaklarını görüşüp karara bağlamak,

g) Vakfın amaçları ve hizmet konuları doğrultusunda, kurucular meclisi ve merkez yürütme kurulunca sunulan ve genel kurulda gündeme getirilecek öneriler hakkında gereken kararları almak uygun göreceği danışma kurulları ve komisyonları oluşturmak,

Vakfın ilk olağan genel kurulu, vakıf resmi senedinin resmi gazetede ilanını takip eden ilk Şubat ayında yapılır. İlk olağan genel kurula kadar vakfın bütün işlerini vakıf kurucular meclisi adına 'geçici merkez yürütme kurulu' yürütür.

Madde 12: Vakfın olağanüstü genel kurulu şu hallerde toplanır:

- Vakıf kurucular meclisinin 2/3 çoğunlukla karar alması halinde

- Vakıf Genel Merkez Yürütme Kurulu'nun oybirliğiyle karar alması halinde.

- Merkez Yürütme Kurulu'nda üye sayısının yarıdan aza inmesi durumunda,

- Vakıf genel kurul üyelerinin yüzde otuzunun yazılı istemi halinde.

Olağanüstü genel kurul, olağan kurul toplantılarını ortadan kaldırmaz. Olağanüstü genel kurul çağrısı, olağan genel kurul toplantı çağrısı gibidir. Vakfın, olağan veya olağanüstü genel kurullarının toplanmasında Merkez Yürütme Kurulu sorumludur.

Madde 13: Merkez Yürütme Kurulu:

Vakıf Genel Kurulu'na katılan kurucu üyeler arasında dokuzu asıl dokuzu yedek olmak üzere gizli oy, açık sayım ile seçilir. Görev süresi üç yıldır. Üyelerin üçte biri her yıl vakıf genel kurulunda seçimle yenilenir. Yalnız ilk olağan genel kurulda dokuz kişi aynı anda seçilir. Süresi dolmadan, herhangi bir nedenle ayrılan üyenin yerine ilk yedek üye çağrılır. Seçilen üye, ayrılan üyenin görev süresini tamamlar. Merkez Yürütme Kurulu'na seçilen üyeler ilk kurul toplantılarında aralarında bir genel başkan, bir genel başkan yardımcısı, bir genel sekreter ve bir de genel sayman belirlerler. Diğer üyeler 'merkez yürütme kurulu üyesi' sıfatıyla kurulda görev yaparlar. Kurul ayda bir kez, gerektiğinde daha sıkça da toplanır. Kurulda kararlar çoğunlukla alınır. Tutulacak defterler kurulda, toplantıda bulunanlara imza ettirilerek saklanır. Merkez yürütme kurulu başkanının veya üç kurul üyesinin istemi üzerine, kurul olağanüstü toplanır. Toplantı ve gündemi üç gün önceden üyelere bildirilir. Çağrılan üye özürsüz olarak üst üste üç toplantıya, yılda ise dört toplantıya katılmamış ise görevinden çekilmiş sayılır. Bu durumda ilk yedek üye göreve çağrılır. Kurul kararları salt çoğunlukla alınır. Ancak, vakıf malvarlığının yüzde onunu geçen ve yüzde yirmisine kadar ulaşan taşınmaz alımlarında karar çoğunluğu üyelerin 2/3'üdür.

Genel Başkan:

Vakfı temsil eder. Merkez Yürütme Kurulu kararlarını icra ve toplantılara başkanlık yapar.

Genel Başkan Yardımcısı:

Başkanın bulunmadığı zamanlarda başkanın görevlerini üstlenir.

Genel Sekreter:

Vakfın yazışmalarını idare, Merkez Yürütme Kurulu, Kurucular Meclisi ile Vakıf Genel Kurul toplantılarının gündemlerini hazırlar. Alınan kararları karar defterlerine işler ve diğer gereken işlemleri ve yazışmaları yürütür.

Genel Sayman:

Gelirlerin, bağışların toplanmasını, harcamaların yapılmasını, kıymetli evrakların saklanması başta olmak üzere bütçe uygulamasının gerektirdiği tüm iş ve işlemleri yapar.

Madde 14: Merkez Yürütme Kurulu'nun
Görev ve Yetkileri:

a) Vakfı temsil etmek, dereceleri ile birlikte yetkili imzaları belirlemek,

b) Vakıf genel kurul kararlarını uygulamak, önerilerini yerine getirmek; Vakıf Kurucular Meclisi'nin tavsiye kararlarını hayata geçirmek,

c) Vakıf Resmi Senedi'nin 4. ve 6. maddelerinde belirlenen işleri yapmak,

ç) Vakıf hizmet programı, plasman planı ve bütçe ile yıllık bütçe yönetmeliğini hazırlamak ve vakıf genel kuruluna sunmak,

d) Yıllık çalışma raporunu hazırlamak, bilançoyu ve gelir/gider çizelgesini düzenleyip, vakıf genel kuruluna sunmak,

e) Vakıf Genel Kurulu'nu ve Kurucular Meclisi'ni toplantıya çağırmak, gündemi hazırlamak, gereken duyuruları yapmak; genel kurula katılacak üyelerin listelerini toplantıdan yirmi gün önce kesinleştirip ilan etmek,

f) Vakfın yönetim ve parasal işlerini yürütecek uzman ve profesyonel kişileri işe almak, işten çıkarmak, ücretlerini saptamak; para kabul etmek, yatırmak, çekmek, taahhütlerde bulunmak, gereğini yapmak, bağış ve ödemeleri kabul etmek; özetle, vakıf amaçlarının gerektirdiği bütün çalışmaları vakıf senedi

hükümleri doğrultusunda yürütmek,

g) İllerde ve ilçelerde vakfa gelen kuruculuk önerilerini; şube, irtibat bürosu ve temsilcilik taleplerini izlemek, gereken çalışmaları yerinde yürüterek görüş ve düşüncelerini bir üst raporla genel kurula sunmak; genel kurulca daha önceden kararlaştırılmış şube, temsilcilik ve irtibat bürolarının açılması için gerekli yasal başvuruları yapmak, bunları izlemek ve sonuçlandırmak,

ğ) Yoksul ve kimsesizlere, düşkünlere verilmek üzere vakfa şartlı verilen yardım, bağış ve zekâtları ayrı hesapta toplamak,

h) Vakfın çalışma ve hizmet konularına ilişkin komiteler, çalışma grupları oluşturmak; bunların çalışma yöntem ve kurallarını saptamak, hazırlayacakları raporlar hakkında karar vermek,

ı) Vakıf resmi senedinde belirlenen hükümlerin uygulanması için gereken tüm işleri yapmak, ilgili konularda yönetmelik taslakları ve vakıf senedinde gerekli görülecek değişiklikleri taslak olarak hazırlayıp genel kurula sunmak.

Madde 15: Şube Kurucular Kurulu:

Her şubenin kayıtlı kurucu üyelerinin toplanması ile oluşur. Her yıl Ocak ayında olağan toplantısını yapar. Toplantı nisabı, çağrı ve toplanma biçimi ile karar konuları, vakıf genel kurul toplantısındaki usuller gibidir. Şube Kurucular Kurulu'nun toplanmasında, Şube Yönetim Kurulları sorumludur. Şube Yönetim Kurulu'nun görev yapamaz olduğu hallerde, Merkez Yürütme Kurulu, şube kurucu üyeleri arasında, şube kurucular kurulunu toplamak üzere üç kişiyi görevlendirir. Bu süre hiç bir şekilde otuz günü geçemez.

Madde 16: Şube Kurucular Kurulu
Olağanüstü Toplantısı:

- Şube Yönetim Kurulu'nun oybirliği ile karar alması halinde,
- Şube Yönetim Kurulu üye sayısmm dörtten az olması halinde,

- Şube kurucularının yüzde kırkının yazılı istemi halinde,
- Vakıf Denetçilerinin oybirliği ile talebi halinde,
- Merkez Yürütme Kurulu'nun, Şube Yönetim Kurulu'nu görevden alması hallerinde olağanüstü Şube Kurucular Kurulu toplanır. Olağanüstü toplantılar, olağan toplantı biçimi gibidir.

Madde 17: Şube Kurucular Kurulu Görev ve Yetkileri:

a) Şube Yönetim Kurulu'nun çalışma raporunu ve gelir/gider çizelgelerini inceler, bütçesini onaylar,

b) Yönetim kurulunu aklar, yeni yönetim kurulunu seçer,

c) Şube genel kuruluna katılacak kurucu üyelerin listelerini en az bir ay öncesinde Merkez Yürütme Kurulu'na iletir,

ç) Vakfın amaç ve çalışma konuları doğrultusunda yürüttüğü faaliyetlerine ilişkin raporlarını bilgi ve gereği için vakıf genel kuruluna sunulmak üzere, merkez yürütme kuruluna iletir,

d) Şube çalışmalarının daha iyi yürütülmesi için gereken bütün kararları alır.

Madde 18: Şube Yönetim Kurulu:

Şube kurucular kurulunu oluşturan üyeler arasında gizli oy, açık sayım ile seçilen yedi asıl ve yedi yedek üyeden oluşur. Görev süresi iki yıldır. Şube yönetim kurulu üyelerinin üçü her yıl şube genel kurulunda seçimle yenilenir. Yalnız ilk olağan şube genel kurulunda yedi kişi aynı anda seçilir. Süresi dolmadan ayrılan üyenin yerine ilk yedek üye çağrılır. Seçilen üye, kurulda ayrılan üyenin görev süresini tamamlar.

Şube yönetim kuruluna seçilen üyeler, ilk kurul toplantısında aralarında bir şube başkanı, bir şube başkan yardımcısı, bir şube sekreteri ve bir de şube saymanı belirlerler. Diğer üyeler kurulda 'şube yönetim kurulu üyesi' sıfatıyla görev yaparlar.

Şube yönetim kurulları ayda iki kez olağan, başkanın veya üyelerden üçünün talebi üzerine olağanüstü de toplanabilirler. Toplantı çağrısı ve gündemi toplantı tarihinden en az üç gün öncesinde kurul üyelerine iletilir. Özürsüz olarak üst üste üç kez ve yılda altı kez kurul toplantılarına katılmayan üye görevinden çekilmiş sayılır. Kurul ilk yedek üyeyi göreve çağırır. Toplantıda

kararlar salt çoğunlukla alınır. Vakfın şube taşınmaz varlıklarıyla ilgili kararlarda üçte iki çoğunluk aranır. Toplantılarda tutulacak karar defterleri katılanlara imzalattırılarak saklanır.

Madde 19: Şube Yönetim Kurulu'nun Görev ve Yetkileri:

a) Şube kurucular kurulunun aldığı kararları uygulamak,

b) Vakıf resmi senedinin 4. ve 6. maddelerinde belirtilen konulara ilişkin çalışmalar yapmak, gereken raporları hazırlamak, bu konularda merkez yürütme kuruluna bilgi vermek ve hazırladığı raporları şube kurucular kuruluna sunmak,

c) Vakıf şubesini temsil etmek ve dereceleriyle birlikte yetkili imzaları belirlemek,

ç) Vakıf şube kurucular kuruluna katılacak üyelerin listesini en az bir ay önceden hazırlamak, çağrı gündemi ve duyurusunu yapmak, bütün bu çalışmalarda merkez yürütme kurulunu da önceden bilgilendirmek,

d) Vakıf şubesinin yönetim ve parasal işlerini yürütecek görevlileri atamak, gerektiğinde görevlerine son vermek,

e) Şubenin yıllık çalışma raporunu, bilanço ve gelir/gider çizelgesini hazırlayarak, şube kurucular kuruluna sunmak,

f) Yıllık hizmet programını, plasman planını, bütçe ve yıllık bütçe yönetmeliğini hazırlayıp şube kurucular kuruluna sunmak ve bu rapor ve çalışmalar hakkında merkez yürütme kuruluna bilgi vermek,

g) Vakıf amaçlarına ve üst kurul kararlarına, genel kurul kararları ile şube kurucular kurulu kararlarına uymayan, şube kurucu üyelerinin ihracını, şube kurucular kuruluna önermek,

h) Vakfın amaçlarının gerçekleşmesine katkı sağlayıcı çalışmalar yürütürken, gerektiğinde çalışma birim ve komisyonları görevlendirmek, bunların çalışma yöntem ve kurallarını belirlemek, bunların raporları hakkında karar vermek,

ı) Şubenin tüm çalışmalarını her üç ayda bir rapor halinde merkez yürütme kuruluna sunmak, vakfın iş ve işlemlerinin yürütümü konusunda, vakıf merkez yönetimi ile eşgüdüm

halinde çalışmaya özen göstermek ve gereğini yapmak,

Madde 20: Vakıf Denetçileri:

Vakıf Genel Kurulu tarafından seçilen üç asil ve üç yedek üyeden oluşur. Vakıf denetçilerinin görev süresi üç yıl olup, her yıl süresi dolan bir denetçi için genel kurulda seçim yapılır. Süresi dolmadan ayrılan denetçinin yerine, ilk yedek denetçi göreve çağrılır. Seçilen denetçi, boşalan denetçinin görev süresini tamamlar. Denetçiler ilk toplantılarında aralarında bir başkan ve bir de raportör belirlerler. Denetçiler vakıf genel merkezinde görev yaparlar. Çalışmalarıyla ilgili gereksinim duyacakları araç, gereç ve personeli genel merkez yönetiminden talep ederler. Vakıf denetçilerinin, çalışmaları nedeniyle yaptıkları harcamalar genel merkez bütçesinden karşılanır.

Madde 21: Vakıf Denetçilerinin Görev ve Yetkileri:

a) Her üç ayda bir genel merkez ve şube yönetim kurullarına ait evrak, defter ve belgeler üzerinde yapacakları incelemeleri rapor haline getirerek merkez yürütme kuruluna verirler.

b) Her yıl bütçe ve gelir/gider çizelgesi üzerinde yaptıkları incelemeler sonucu düzenleyecekleri ortak raporu, vakıf genel kuruluna sunulmak üzere en az on beş gün önceden vermek,

c) Yıllık bütçe ve plasman planı hakkındaki görüşlerini ortak bir raporla, vakıf genel kuruluna sunulmak üzere en az on beş gün önceden merkez yürütme kuruluna vermek,

ç) Gerektiğinde şube kurucular kurulunu olağanüstü toplantıya çağırmak,

d) Şubeler dahil vakfın tüm mali çalışmalarını, gelir ve giderlerini denetler, hesapları inceler, gereken uyarıları yapar ve gözlemlerini rapor halinde merkez yürütme kuruluna bildirmek.

Madde 22: Vakfın Örgütleri:

Vakfın merkez örgütü, merkez yürütme kurulunca atanacak yetkili yöneticilerin yönetiminde, yeteri kadar yönetim, mali ve teknik personelden oluşur.

Vakıf şube örgütleri, şube yönetim kurullarınca atanacak

yöneticilerin yönetiminde, yeteri kadar yönetim, mali ve teknik personelden oluşur.

Vakıf merkez ve taşra örgütleri kadrolarının görev ve yetkileri ile sorumlulukları ve özlük hakları, vakfın merkez yürütme kurulunca hazırlanan vakıf genel kurulunca da kabul edilen yönetmeliklerle belirlenir ve düzenlenir.

Madde 23: Ücretsiz Çalışma İlkesi:

Vakıf Kurucular Meclisi vakfedenleri, Merkez Yürütme Kurulu üyeleri, Şube Yönetim Kurulu üyeleri ile Vakıf Denetçileri'ne görev ve çalışmalarından ötürü kendilerine herhangi bir adla herhangi bir ücret ödenmez. Ancak görevleriyle ilgili olarak yaptıkları yasal ve belgesel giderleri karşılığında kendilerine ödeme yapılır.

Vakfın çalışmaları için seyahat edecek vakıf üyeleri ve çalıştırılan personele verilecek ödenekler her yıl vakıf merkez yürütme kurulunca belirlenir. Seyahatler alışılmış araçlarla yapılır. Uçak seyahatleri için merkezde genel başkanın, şubelerde ise şube başkanının yazılı izni gereklidir.

BÖLÜM III

VAKIF ÇALIŞMA DÖNEMİ, MALVARLIĞI, GELİRLERİ, MALİ UYGULAMA, YEDEK AKÇE PLASMAN PLANI, TEMSİL VE İMZA YETKİSİ:

VAKIF ÇALIŞMA DÖNEMİ:

Madde 24: Vakfın çalışma ve hesap dönemi 1 Ocak'ta başlar ve 31 Aralık'ta sona erer. Vakfın kuruluş yılında hesap dönemi, vakfın tesciline ilişkin mahkeme kararının tarihinde başlar ve bu tarihi izleyen 31 Aralık'ta sona erer.

VAKFIN MALVARLIĞI:

Madde 25: Vakfa kuruluşta özgülenen taşınır ve taşınmaz mallar, paralar ve haklar aşağıda gösterilmiştir:

a) Vakıf senedinin sonunda isimleri yazılı kurucuların her

birinin vakfettiği 3.000.000.-TL toplam 60.000.000.-TL para,

b) Adedi 50.000.-TL'den 5.000 adet: 250.000.000.-TL kitap,

c) Mersin'de toplam 67 metrekarelik ve 200.000.000.-TL dükkan olmak üzere toplam: 510.000.000.-TL'dir.

Vakıf sermayesine katılmak üzere yapılan her türlü şartlı bağış ve yardımlar vakfın malvarlığına dahildir.

VAKFIN GELİRLERİ:

Madde 26: Vakfın gelirleri aşağıda gösterilmiştir:

a) Yıllık plasman gelirleri,

b) Amaç ve hizmet konularına uygun ve en az % 80'i 903 sayılı yasanın 4. maddesi gereğince genel, özel ve katma bütçeli daireler bütçeleri içinde yer alan hizmetleri öngören bağışlar,

c) Vakıf Resmi Senedi'nin 6. maddesinde belirtilen tasarruf ve işlemlerden elde edilecek gelirler,

ç) Vakfa yapılacak koşullu ya da koşulsuz, ölüme bağlı veya bağlı olmayan bağışlar,

d) Vakfın amaç ve hizmet konularına uygun olarak yapılacak hizmetlerden yasalar çerçevesinde alınacak ücretler,

e) Vakfın sahibi ya da ortağı bulunduğu işletmelerden elde edilecek gelirler,

f) Vakfın taşınır ve taşınmaz malları ile menkul değerlerinden elde edilecek kira, irat, faiz ve temettüler ile bunların satışlarından elde edilecek gelirler,

g) Yayımcılık gelirleri,

ğ) Acentalık ve temsilcilik gelirleri,

h) Müsamere, balo, konser, şölen, gezi, sergi ve piyango gelirleri,

ı) Vakıf genel merkez bütçesi giderleri için, şubeler bütçelerinin % 10'undan az olmamak üzere ayrılan paylar,

i) Diğer türlü gelirler.

MALİ UYGULAMA:

Madde 27: Vakfın mali uygulama ilkeleri şöyledir:

a) Vakıf yönetimi yıl içinde elde ettiği brüt gelirlerin % 20'sini yönetim ve idame giderleri ile yedek akçeye, vakfın malvarlığını arttıracak yatırımlara, kalan % 80'i ise vakfın amaçlarına harcamaya, harcanmayan gelirleri varsa ileride gerçekleştirilmesi düşünülen amaca uygun "Yatırım fonu" hesabına ayrılması zorunludur.

b) Yönetim ve idame giderleri ile yedek akçeye ya da vakıf malvarlığını arttıracak yatırımlar için ayrılmış fonların tümü ya da bir bölümü vakıf amaçlarına yönelik hizmetlere özgülenecektir.

c) Vakfın amaçlarına özgülenen fonlar, hiç bir biçimde başka bir amaçla kullanılamaz. Yönetim ve idame giderlerine ayrılan fonlar, yedek akçe veya vakıf malvarlığını arttıracak yatırımlar içinde kullanılabilir.

ç) Vakfın, amaçlarına özgülediği gelirleri yıl içinde harcaması zorunludur. Ancak bu gelirlerin tümü ya da bir bölümü Maliye ve Gümrük Bakanlığı'nca onaylanmış belli projelerin gerçekleştirilmesi için, belli bir fonda tutulabilir.

d) Kurulacak eğitim tesislerinde en az % 10 kapasite yetenekli ancak maddi olanaklardan yoksun öğrencilere, sağlık tesislerinde ise, yatak kapasitesinin en az % 10'u maddi olanağı bulunmayan hastalara özgülenir.

e) Vakıf, defter ve kayıtlarını bilanço esasına göre tutar.

f) Vakıf, gelir kaynaklarının elverişliliği oranında, amaç ve hizmet konuları sıraya konularak uygulama yapılır. Vakfın hizmet konularının gerçekleşmesi, Vakıf Resmi Senedi'nde belirlenen hizmet ve çalışmalar için hazırlanacak 'uygulama yönetmeliği' doğrultusunda yürütülür.

YEDEK AKÇE:

Madde 28: Bir çalışma dönemi içinde, vakıf gelirlerinin ve fonlarının plasmanından ve vakfa bağlı işletmelerden elde

edilen net gelir toplanır ve vakıf yedek akçe hesabına esas alınır. Bu net gelirden, yönetim ve idame giderleri ile 903 sayılı yasa gereğince saptanacak denetleme giderlerine katılma payı düşülerek kalan miktarın % 10'u yedek akçe olarak ayrılır.

Vakfın yıllık gelirleri, yönetim giderleri ile vakfa bağlı işletmelerin zararlarını karşılayamayacak durumda olursa, vakıf merkez yürütme kurulu kararı ile gerekli harcama yedek akçe hesabından karşılanır.

DENETİM GİDERLERİNE KATILMA PAYI:

Madde 29: Bir yıl içinde bütçe gereğince elde edilecek gelirden, gelirin sağlanması için yapılan giderlerin indirilmesinden sonra kalan safi gelirin % 5'i denetim giderlerine katılma payı olarak Vakıflar Genel Müdürlüğü'ne ödenir. Bu ödemenin her yıl Mart ayı sonuna kadar yapılması zorunludur.

PLASMAN PLANI:

Madde 30: Vakfın varlığına ek olarak bağışlanan paralarla, yıllık net gelirden ayrılan yedek akçeler, gelecekteki hizmetler için toplanan bağışlar ile uzun süre harcanamayacak gelir fazlası, vakfa en güvenilir ve en yüksek geliri sağlayacak biçimde, günün ekonomik koşullarına göre vakıf merkez yürütme kurulu kararı ile nemalandırılır.

TEMSİL VE İMZA YETKİSİ:

Madde 31: Vakfın hangi alanda ve kimler tarafından temsil edileceği ile yazı, belge ve sözleşmeleri imzaya yetkili görevliler ve imza dereceleri;

a) Vakıf merkezinde, merkez yürütme kurulunca,

b) Şubelerde ise şube yönetim kurullarınca saptanır.

BÖLÜM IV

VAKIF MALLARINDA DEĞİŞİKLİK, RESMİ SENED DEĞİŞİKLİĞİ, DAĞILMA VE DAĞITMA KURULU,

YÖNETMELİK, YÜRÜRLÜK VE VAKFEDENLER:

VAKIF MALLARINDA DEĞİŞİKLİK:

Madde 32: Vakıf amaç ve hizmet konularına özgülenmiş olup da vakfetme, bağışlama ve satın alma yoluyla vakıf malvarlığına geçmiş bulunan taşınmaz mallar, ekonomik değişme ve rantabilitesini büyük ölçüde ve sürekli olarak yitirme durumuna düşerlerse, merkez yürütme kurulu ya da vakıf genel kurulu kararı ile 903 sayılı yasadaki yöntem ve ilkelerle satılabilirler.

Taşınmaz mallar ile, pay senetleri ve tahviller vakıf merkez yürütme kurulu veya genel kurul kararı ile paraya çevrilebilirler.

RESMİ SENED DEĞİŞİKLİĞİ:

Madde 33: Vakıf Resmi Senedi, vakıf kurucular meclisinin görüş ve önerileri alınarak, merkez yürütme kurulunca hazırlanan taslak önerilerin vakıf genel kurulunda kurucuların tam sayısının 3/4'ünün hazır bulunması durumunda salt çoğunlukla değiştirilebilir.

İlk toplantıda belirtilen yeteri nisap sağlanamadığı taktirde toplantı on beş gün sonra tekrarlanır ve bu kez 2/3 katılım nisabı aranır ve salt çoğunlukla karar verilir.

Vakıf resmi sened değişikliğine ilişkin öneri, tasarı ve gerekçesi en az on beş gün önceden kuruculara gönderilmedikçe vakıf genel kurulunda görüşülemez.

DAĞILMA VE DAĞITMA KURULU:

Madde 34: Vakfın devamında yarar olmayacağı anlaşılır ya da vakfın amaç ve hizmet konularının gerçekleşmesinin olanaksız duruma geldiği kanısına varılırsa; vakıf kurucular meclisinin önerisi ve vakıf genel kurulunun kararı ile vakıf dağıtılır. Vakıf merkez yürütme kuruluna, yetkili Asliye Hukuk Mahkemesi'ne başvurarak dağılmanın tescilini isteme görevi verilir.

Asliye Hukuk Mahkemesi isteği uygun görerek dağılmanın tesciline ve vakıf tüzel kişiliğinin sona erdiğine karar verdiği taktirde karar tarihindeki merkez yürütme kurulu "Dağıtma Kurulu" adıyla dağıtmanın sonuna kadar görev yapar. Mahkemenin dağıtma kararında merkez yürütme kurulunun görev yapması sakıncalı görülürse, mahkemece kurucular meclisi vakfedenleri arasında bir 'dağıtma kurulu' oluşturulur. Vakfın dağılıp, tüzel kişiliğinin sona ermesinden sonra düzenlenecek "dağıtma bilançosu" gereğince kalacak mal ve hakları, vakıf kurucular meclisi vakfedenleri önerisi ve vakıf genel kurulu kararı ile uygun göreceği kuruluşa devredilir.

YÖNETMELİK:

Madde 35: Bu vakıf resmi senedinin uygulanmasına ilişkin hükümler, vakıf genel kurulunca onaylanacak yönetmeliklerle düzenlenir.

HÜKÜM EKSİKLİĞİ:

Madde 36: Bu Vakıf Resmi Senedi'nde hüküm bulunmaması durumunda Türk Medeni Kanunu, 903 sayılı yasa ve Vakıflar hakkındaki Tüzük hükümleri uygulanır.

YÜRÜRLÜK:

Madde 37: Bu Vakıf Resmi Senedi, Asliye Hukuk Mahkemesi'nin tescile ilişkin kararının tarihinden başlamak üzere yürürlüğe girer.

VAKFEDENLER VE VAKFETTİKLERİ MALVARLIĞI:

Madde 38: Bu vakfı kuran vakfedenler ile vakfettikleri malvarlıkları, uyrukları, meslek ve konutları aşağıda gösterilmiştir:

1. Cemal AĞIL 3.000.000.-TL
   T.C. uyruklu. imalatçı,
   Libadiye Cad. No: 49 Bulgurlu-Üsküdar/İST
2. Hüseyin ATILGAN 3.000.000.-TL
   Mersin'de 67 metrekare 200.000.000.-TL

dükkan olarak toplam 203.000.000.-TL
T.C. Uyruklu. tüccar
Barbaros Mah, Adnan Menderes Bulvarı, Deniz Gülü Siteleri, A. Blok. No: 11 MERSİN adresinde mukim.

3.Reha ÇAMUROĞLU 3.000.000.-TL
T.C. uyruklu. Yazar.
Ali Fakih Cad. Çırakçı Bostan Sok. No: 2 D: 11
Hacı Hamza Mahallesi, Fatih/İST.

4.Yılmaz ELMAS 3.000.000.-TL
T.C. uyruklu. Em. Öğretmen
Hatice Sultan Mah. Sahtiyancı Sok. No: 29/27
Fatih/İST.

5. Kazım GÖNÜL 3.000.000.-TL
T.C. uyruklu. Esnaf
Gürsel Mah. Alaybeyi Sok. No: 36 K. Hane/İST.

6. Kazım GÜGERCİNOĞLU 3.000.000.-TL
T.C. uyruklu. Diş Teknisyeni
Piripaşa Mah. Yıldırım Sok. No: 28 Hasköy/İST.

7. Ali Kasım İLHAN 3.000.000.-TL
T.C. uyruklu. Em. Avukat
Fevzi Çakmak Mah. 8/24-A Sok. No: 11 Bağcılar/İST.

8. Lütfi KALELİ 3.000.000.-TL
5000 adet kitap 250.000.000.-TL
Toplam olarak 253.000.000.-TL
T.C. uyruklu. Yazar
19 Mayıs Mah. Yeniyol Sk. Manolya Apt. 9/4
Kozyatağı-Kadıköy

9. Cengiz KILIÇ 3.000.000.-TL
T.C. uyruklu. Makine Müh.
Ali Nihat Tarlan Cad. Doğan Apt. No: 79/12
Bostancı-Kadıköy/İST.

10. Cafer Özer KOÇ 3.000.000.-TL
T.C. uyruklu. Yönetici
Gürsel Mah. Alaybeyi Sok. No: 25/3 K.hane/İST.

11. İsmail ONARLI 3.000.000.-TL
T.C. uyruklu. Serbest
Küçük Çekmece Cad. Rüzgarlı Sok. Aka Apt.
No: 17/8 Ambarlı-Avcılar/İST.
12. Hüseyin PEHLİVAN 3.000.000.-TL
T.C. uyruklu.
Türk-İş Blokları 7303/D Blok D: 4
Y. Dudullu-Ümraniye/İST.
13. Tugay POLAT 3.000.000.-TL
Atatürk Mah. 8. Sok. No: 3 K. Çekmece/İST.
14. Cemal ŞENER 3.000.000.-TL
T.C. uyruklu. Yazar-Yayıncı
Koru Yolu No: 3/4 Emirgan-Sarıyer/İST.
15. Abdullah TURSUN 3.000.000.-TL
T.C. uyruklu. Esnaf-Halıcı
Çam Sok. No: 18/13 Altayçeşme Mah. Maltepe/İST.
16. Yaşar YILMAZ 3.000.000.-TL
T.C. uyruklu. Doktor
Gazi Mah, 498. Sok. Zehra Yörük Apt. 12/2 MERSİN
VAKFIN MAL VARLIĞI: Toplam 498.000.000.-TL

(/^ 38. maddenin 2. şıkkının devamı olarak" ve tapunun İçel ili, Mersin ilçesi, Mesudiye mahallesi, 34 pafta, 1052 ada, 422 parsel sayısında kayıtlı gayrimenkul" eklenmiştir.)

BÖLÜM V
GEÇİCİ HÜKÜMLER:

Geçici Madde 1: İlk olağan vakıf genel kuruluna kadar, vakfın bütün iş ve işlemlerini Vakıf Kurucular Meclisi adına yürütmek üzere: Geçici Merkez Yürütme Kurulu üyeleri olarak görevlendirilenler:

1. Genel Başkan : Lütfi KALELİ
2. Genel Bşk. Yrd. : Hüseyin ATILGAN
3. Genel Sekreter : Cafer Özer KOÇ
4. Genel Sayman : İsmail ONARLI

Vakıf Denetçileri olarak görevlendirilenler:
1. Başkan : Ali Kasım İLHAN
2. Üye : Kazım GÜGERCİNOĞLU

Geçici Madde 2: Vakfın geçici yönetim merkezi ve yazışma adresi:

Narlı Bahçe Sokak, Kader Han No: 5/4. Cağaloğlu-İSTANBUL'dur.

Geçici Madde 3: Vakfın tescil işlemleri için mahkemelere ve ilgili diğer kuruluşlara başvurmak, gerekli işlemleri yürütmek; resmi ve özel kuruluşlar ve kişiler önünde vakfı temsil etmeye vakıf senedinde zorunlu ve gerekli değişiklikleri yapmaya, vakfedenler adına imzalamaya, vekil olarak işleri sonuçlandırmaya birlikte ve ayrı ayrı yetkili olmak üzere;

1. Avukat Ayten ÇELİK,
2. Avukat İ. Hakkı GÜLHAN,
3. Avukat Arzu BULUT,

vekil tayin edilmişlerdir.

Geçici Madde 4: Her yıl kurul üyelerinin üçte birinin seçilerek görev yapacağı Merkez Yürütme Kurulunda üyeler arasında kura ile belirleme yapılır. Böylece her yıl üyelerin üçte biri yenilenir.

Şubelerde ise yönetim kurulunun üç üyesi kura ile belirlenir. Böylece her yıl kurulun üç üyesi yenilenir.)

Dedi ve sözlerini bitirdi. Yazılan bu düzenleme okuması için okur yazar ilgiliye verildi. İlgili okudu. Yazılanların hakiki arzusuna uygun olduğunu beyan etmesi üzerine düzenlemeyi ilgili ve ben noter imzaladık ve mühürledik.

BEYOĞLU 19. NOTERİ
İ. ŞENER YUNUSOĞLU

NOT: 21 Şubat 1998 tarihli Genel Kurul kararıyla Genel

Yönetim Kurulu'na şunlar seçildiler:

1. Genel Başkan : Lütfi Kaleli
2. Genel Bşk. Yrd. : Ali Kasım İlhan
3. Genel Sekreter : Ali Yaman
4. Genel Sayman : İsmail Onarlı
5. Üye : Adil Ali Atalay
6. Üye : Hüseyin Atılgan
7. Üye : Kazım Güverçinoğlu
8. Üye : Yılmaz Elmas
9. Üye : Ali Aktaş

VAKIF BEDDUASI VE DUASI

İstanbul Vakıflar Bölge Müdürlüğü'ne gidip geldikçe giriş kapısından başlayarak her katta ve her odada 30x40 boyutunda basılmış, çerçeveletilip asılmış iki levha dikkatimizi çekti. Vakıflar Genel Müdürlüğü'nün bu denli önem verdiği belgeleri biz de sizlere aktarmak istiyoruz.

VAKIF BEDDUASI

"Allah'a ve ahiret gününe inanan güzel ve temiz olan Hazreti Peygamber'i tasdik eden, Sultan, Emir, Bakan, küçük ve büyük herhangi bir kimseye, bu vakfı değiştirmek, bozmak, nakletmek, eksiltmek, başka bir hale getirmek, iptal etmek, işlemez hale getirmek, ihmal etmek ve tebdil etmek (değiştirmek) helal olmaz.

Kim onun şartlarından herhangi bir şeyi veya kaidelerinden (kurallarından) herhangi bir kaideyi bozuk bir yorum ve geçersiz bir yöntemle değiştirir, iptal eder ve değiştirilmesi için uğraşır, fesh edilmesine veya başka bir hale dönüştürülmesine kastederse, haramı üstlenmiş, günaha girmiş ve masiyetleri (günahları) irtikab etmiş (ummuş, üstlenmiş) olur. Böylece günahkarlar, alınlarından tutularak cezalandırıldıkları gün Allah onların hesabını görsün. Malik olanların isteklisi, zebaniler denetçisi ve cehennem nasibi olsun. Zira Allah'ın hesabı hızlıdır. Kim bunu işittikten sonra, onu değiştirirse, onun günahı, değiştirenler üzerindedir. (Umarız ki, bizim Alevi-Bektaşi Eğitim ve Kültür Vakfı'mızın da amaç ve ilkelerini kimseler değiştirmez veya onu hafife almaz. L. K.) Kuşkusuz O, iyilik edenlerin ecrini (ödülünü) zayi etmez."

(Sultan 2. Beyazid'in 1-Şubat-1445 tarihli vakfiyesi)

VAKIF DUASI

"Her kimse ki, vakıflarının bekasına (kalımına, bozulmamasına) ve gelirlerinin artırılmasına itina (özen) gösterirse, Bağışlayıcı olan Allahu Teala'nın huzurunda ameli güzel ve makbul olup, mükafatı (ödülü) sayılamayacak kadar çok olsun; dünya üzüntülerinden korunsun ve muhafaza edilsin."

(Kanuni Sultan Süleyman'ın 1543 yılı vakfiyesinden.)

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

ALEVİLERE İFTİRA EDENLERE VAKFIMIZIN AÇTIĞI DAVALAR VE ALEVİLERİ TEMSİL YETKİMİZ

ŞEVKET KAZAN'I MAHKEMEYE VERDİK

Muhabir: Şimdi ne yapacaksınız?

Lütfi Kaleli: Aklımızı duygularımızın önüne koyacağız; sokağa dökülüp slogan atmayacağız; Kazan'ı yargı yoluyla cezalandıracağız!...

"Mumsöndü" iftirasıyla Alevilere hakaret eden dönemin Adalet Bakan'ı Şevket Kazan'ı vakfımızın tüzel kişiliğiyle mahkemeye verdik ve mahkum ettik. Alevi-Bektaşi kuruluşlarıyla yaptığımız ortak basın toplantısında iftiracı Kazan'ı lanetle kınadık.

Soldan sağa: Hüseyin Deveci (Kartal Cemevi Vakfı Başkanı), Lütfi Kaleli (Alevi-Bektaşi Eğitim ve Kültür Vakfı Başkanı), İsmail Saçlı (H. B. V. Anadolu Kültür Vakfı İstanbul Şube Başkanı), Cafer Doğan (Pir Sultan Abdal Kültür Derneği Genel Yönetim Kurulu Üyesi) 13.2.1997

MUM SÖNDÜ İFTİRASINA TEPKİMİZ

3 Kasım 1996 günü **Susurluk**'ta bir mersedesin bir kamyona çarpması sonucu ortaya çıkan, Devlet, mafya, polis ilişkisi, ülkenin nasıl yönetildiğini gözler önüne serdi. Temiz siyaset, temiz toplum özlemiyle başlatılan **"Sürekli Aydınlık İçin Bir Dakika Karanlık"** kampanyası tüm yurda yayıldı. Bir Şubat'ta başlayıp 37 gün devam eden bu kampanyaya Hükümetin büyük ortağı Refah Partisi'nden tepki geldi. Başbakan **Necmettin Erbakan**; **"Birkaç parazit, fesat kişi gulu gulu dansı yapıyor"** diyerek tepkisini gösterirken, yakın yoldaşı Adalet Bakanı **Şevket Kazan** da bu eylemi **"Mumsöndü oyunu oynuyorlar"** diyerek kötülemek istedi.

"Mumsöndü" tarihin derinliklerinden gelen ve Aleviler için hakaret olarak kullanılan bir iftira oyunudur.

10 Şubat 1997 (Ramazan Bayramı'nın ikinci günü) Refah Partisi Kocaeli örgütüyle bayramlaşan **Şevket Kazan**, burada yaptığı konuşmada **"Mumsöndü"** iftirasını seslendirmiş. Biz bu konuşmayı **NTV** televizyonunun gece 24.00 haber programında izledik. Ve hemen oturup şöyle bir yazıyı kaleme alarak tüm medyaya 11 Şubat'ın ilk saatlerinde faksladık.

"Tarih boyunca Aleviler için olmadık karalamalarda bulunan köktendinci cahiller, **'Mumsöndü'** iftirasını da ahlaksızca kullanmışlardır.

Şeyh Müslüm Gündüz'ün kızı yaşındaki Fadime Şahin ile basılması sonucu su yüzüne çıkan tarikatlardaki çirkin ilişkiler ortada iken, Adalet Bakanı Şevket Kazan'ın "Temiz Toplum ve sürekli Aydınlık için bir dakika karanlık" kampanyasını "Mumsöndü oyunu" olarak değerlendirmesi, Alevileri derinden yaralamıştır.

Birlik ve beraberlik için iç barışa şiddetle ihtiyaç duyduğumuz şu günlerde ülkeyi yönetenlerin söz ve davranışlarına çok daha dikkat etmeleri gerekmektedir.

2 Temmuz 1993 Sivas cankırımını gerçekleştiren canileri

mahkemede savunan ve Bakanlığa geldiği günden beri takındığı tavır ile kendi gibi inanmayan ve kendi gibi düşünmeyenlere hasmane davranan bu siyasetçiyi, Alevilere hakaret kastı taşıyan "Mumsöndü" benzetmesinden dolayı nefretle kınıyor, sözün taşıdığı hakareti kendine iade ediyorum. **11 Şubat 1997. Semah Kültür ve Araştırma Vakfı Genel Başkanı Lütfi Kaleli."**

Bu faksımız, İstanbul özelinde Yön Efem radyosunda 11 Şubat 1997 günü defalarca okundu.

Fakstaki görüşlerimiz 12 Şubat 1997 tarihli Cumhuriyet gazetesinde Deniz Som'un Vaziyet köşesinde aynen yer aldı. Aynı tarihli Radikal gazetesi olayı manşetten haber yaptı.

12 Şubat 1997 günü yükselen tepkiler karşısında düzeltme yapma adına konuşan **Şevket Kazan, "Ben Alevilerin ananelerinde var olan mumsöndüyü kastetmedim"** diyerek gerçek niyetini ortalığa kustu...

Bunun üzerine biz, Gazi Cemevi Dernek Başkanı **Hüseyin Gülen**, Kartal Cemevi Vakfı Başkanı **Hüseyin Deveci**, Hacı Bektaş Veli Anadolu Kültür Vakfı İstanbul Şube Başkanı **İsmail Saçlı,** Karacaahmet Vakfı 2. Başkanı **Hüseyin Yıldız,** Şahkulu Derneği Yönetim kurulu üyeleri, Pir Sultan Abdal Kültür Derneği Genel Yönetim kurulu üyesi **Cafer Doğan**, Yunus Emre Derneği Başkanı **Süleyman Özdek** ile birlikte 13 Şubat 1997 günü yaptığımız basın toplantısında Kazan'ı kınamakla kalmadık, derhal istifasını istedik ve mahkemeye vereceğimizi açıkladık.

Aynı gün akşamı hemen tüm televizyon kanallarında haber olarak yükselen sesimiz, yurdun dört bucağından yükselen kardeş seslerle kucaklaştı, ertesi gün yazılı basında yer alarak etki alanımız genişledi. Tüm sivil toplum örgütleri ve aydınlık Türkiye isteyen duyarlı milyonlar ışık söndürme eylemini daha bir istekle ve coşkuyla ve de dalga dalga büyüyerek sürdürdüler...

Öte taraftan tepkisini dile getiren **Alevi-Sünni** aydınlar ve sivil toplum örgütleri Kazan'ı kınıyorlar. Bu arada **Hasan Basri**

Aydın adlı bir yurttaş hızını alamıyor, **Kazan**'a telgraf çekerek **Mumsöndüyü eşinin mi gördüğünü** soruyor ve gözaltına alınıyor...

"Mumsöndü" aile içi cinsel ilişki anlamında Aleviler için uydurulmuş bir karalama, bir iftiradır. Bu karalama ve iftirada bulunanlar mutlaka bunu ispatlamalıdırlar. Kuran'ı Kerim'in Nur suresinde diyor ki Tanrı:

"Muhammed'in eşine o yalanı uyduranlar, içinizden bir güruhtur. O kimselerden her birine kazandığı günah karşılığı ceza vardır. İçlerinden elebaşılık yapanlara ise büyük azap vardır.

Onu (iftirayı) işittiğiniz zaman, erkek ve kadın müminlerin, kendilerinden hüsnü zanda bulunup da: "Bu apaçık bir iftiradır" demeleri ve dört tanık getirmeleri gerekmez miydi?... "İşte bunlar tanık getirmedikçe Allah katında yalancı olanlardır?..."

İslamiyetin ilk yıllarında **Hz. Muhammed**'in çevresinde biraraya gelen kadınlı-erkekli inananlar (müminler) toplanıyor **"meşveret"** (konuşma) yapıyorlar, İslamiyetin tanınması ve yayılması için yöntemler saptıyorlardı. **Mekke** egemeni puta tapar **Ebu Cehil** ve **Ebu Süfyan** gibi **Hz. Muhammed** düşmanları da İslamiyeti çökertmek için sahabelere o çirkin iftirayı yapıyorlardı. O günkü zihniyetin bugün de devam ediyor olması çok üzücüdür...

Şimdi o zihniyetin bugün elebaşılığını yapıyor görünen **Şevket Kazan**, mutlaka **Kuran** hükmüne göre ya **dört erkek** ya da **sekiz kadın** tanık göstererek, **"Mumsöndü, Alevilerin ananelerinde** (geleneklerinde) **vardır"** iftirasını kanıtlamak zorundadır.

Aksi taktirde bu iftiranın altında kalacaktır.

İslam hukukunda **"Kısas-ı nefs"** vardır. Kendi nefsinize ağır gelen bir fiili (eylem veya sözü) başkaları için uygulamayınız.

Aleviler, Alevilerin namusuna iftira eden Şevket Kazan

bile olsa, O'nun namusuna saygı duyar... Bilir ki, Alevi töresinde en büyük ceza, zina yapan namussuzlara verilir; onlar "yol düşkünü" sayılır, toplumdan dışlanırlar... Aynı ceza, iftira eden, yalan söyleyen, hırsızlık yapanlara da uygulanır...

Aleviler, "Eline, diline, beline" sahip olmayı ilke edinmişlerdir. Her anlamda namuslu ve dürüst yaşarlar. Eliyle koymadığını alan (çalan), diline sahip olmayan (görmediğini gördüm diyerek yalan söyleyen), nefsine hakim olmayan (uçkuruna düşkün olan) yol düşkünü sayılır. Teraziyi doğru tartmayarak, metreyi doğru ölçmeyerek kul hakkını gasbenler, Alevi ana-babadan olsalar da Alevi sayılmazlar.

Alevilerin ibadeti olan Cem törenlerinde mum söndürülmez; aydınlık için çerağ uyandırılır. Yani delil yakılarak cümle can ışıklandırılır. On iki hizmetliden biri olan delilci, cem töreni sonuna dek ışıkları yanılı tutarak toplumun aydınlanmasına, bilinçlenmesine katkı sunar...

ALEVİLERE HAKARET HER DÖNEM YAPILDI

Hz. Muhammed döneminden beri hakaret gören, zaman zaman akıl almaz baskılarla kırımlara uğrayan **Ehli Beyt** ve Onun bendeleri, tarih sayfalarında yer almıştır.

Arap coğrafyasından **Anadolu**'ya geçtiğimizde orada da görüyoruz ki, tarih sayfaları, Padişah fermanlarını besleyen Şeyhülislam fetvalarıyla doludur. Örneğin ünlü Şeyhülislam Ebussud Efendi'nin fetvalarından biri şöyledir:

"Kızılbaşlar'ın katledilmeleri diğer kafirlerin katledilmelerinden daha önemlidir. Kızılbaş topluluğunun kötülükleri çok büyüktür. Bunların kötülüklerini yeryüzünden silmek için çaba harcamak ve ne gerekiyorsa yapmak gerekir."

"Mesele: Hazreti Hüseyin soyundan gelen bazı kimseler (seyitler), 'İbadetle ilgili kurallar bizi bağlamaz. Biz, ahirette ibadet işlerinden sorumlu tutulmayız. Biz, Şerefli

varlığımızla doğrudan cennete gireceklerdeniz' deseler, adı geçenlere ne yapmak gerekir?

El cevap: Eğer bu inançları üzerinde direnirler ve İslam'a gelmezlerse, dinsizlikleri kesinleşmiş olur. Bu nedenle ortadan kaldırılmaları gerekir."

Padişah fermanlarını güçlendiren Şeyhülislam fetvalarıyla kırıma uğrayan **Kızılbaşlar,** yani **Aleviler,** ne yazık ki, **Cumhuriyet** döneminde de türlü hakaretlerden ve kırımlardan kurtulamamışlardır.

Yakın tarihimizde (1978-1980) **Kahramanmaraş, Çorum, Sivas, Malatya** olaylarında **Alevi İşyerleri, evleri tahrip ve talan edilmiş; yüzlerce masum çocuk, kadın ve yaşlı insan katledilmiştir.** 2 Temmuz 1993 günü yine **Sivas**'ta **"şeriat devleti isteriz"** diyerek cihada kalkışan köktendinciler, **Madımak Oteli**'ni ateşe vererek büyük çoğunluğu **Alevi** olan 37 insanı cayır cayır yakarak katletmişler ve **"Allahu Ekber"** diyerek sevinç çığlıkları atmışlardır...

Bu **katliamın katillerini** Adalet Bakanlığı'na dek yükselmiş olan İmam-Hatip çıkışlı ve dışardan sınavlara girerek avukat olmuş bulunan **Şevket Kazan** mahkemelerde **savunmuştur.** Aynı **Kazan,** 1989 yılında sınıfında ders anlatırken **şeriatı öven, laikliği yeren ve o arada, "Erkeklerle kadınların el sıkışması zinadır. Kadınlar başını örtmeli ve evine kapanmalıdır. Batıda müslüman olmayanlar, Alevilerde olduğu gibi kızlar, babaları ve erkek kardeşleriyle yatıyorlar"** diyen **Ankara Ayrancı Lisesi Din Kültürü ve Ahlak Bilgisi öğretmeni Ahmet Günay**'ın da **avukatlığını yapmıştır. Ankara Devlet Güvenlik Mahkemesi** 1989/87 Esas sayı ile işlem gören bu davada, davacı olan **Alevi dedesi Şinasi Koç'un vekilliğini de Av. Süleyman Ateş yapmıştır.**

Yine 1989 yılında **İstanbul Gaziosmanpaşa** ilçesi ilkokuluna müdür yardımcısı olan **İbrahim Demirkan** adlı bir öğretmen de, ders anlatırken, **"İstanbul'da yaşayan kadınların yarısı fahişedir. Alevi kızlarının yüzde yetmişinde kızlık zarı**

yoktur. Çünkü onlarda normal aile hayatı yoktur." demiştir.

Keza, 1988 Aralık ayında **İslamcı** olan **Zaman** gazetesinin bulmaca köşesinde **"Ehli sünnet dışı sapık bir mezhep?"** olarak belirtilen sorunun cevabı **"Alevilik"** olarak gösterilmiştir.

Hasan Ali Buldan adlı bir **vaiz,** 12 Mayıs 1993 akşamı **HBB** televizyonunun **"Yüksek Tansiyon"** programında yapımcı ve sunucu **Erhan Akyıldız**'ın bir sorusunu **"Alevilik, sapık bir mezheptir"** diye yanıtlamıştır.

9 Ocak 1994 akşamı **İnterstar** televizyonunda **"Süper Turnike"** programının yapım ve sunucusu **Güner Ümit,** gebe kadın rolündeki arkadaşına, **"Sen, Kızılbaşlar gibi babandan mı aldın o çocuğu?"** demiştir.

Alevilerin (Kızılbaşların) aile içi cinsel ilişkilerde bulundukları çeşitli ansiklopedi ve kitaplarda yer almıştır:

"Kızılbaş: Günahkar bir müslüman mezhebinin üyesi, ahlaki değeri düşük olan. Geçmişte, Şah İsmail'in ordusunda düşük ahlaklı bir sınıf." (Pars Tuğlacı: Büyük Türkçe-İngilizce Sözlük. İnkılap ve Aka Kitabevi, İstanbul. Bu sözlük, M. E. B. Talim-Terbiye Kurulu tarafından Ortaokul ve Liselere yardımcı ders kitabı olarak tavsiye edilmiştir.)

"Kızılbaş: Günahkar bir müslüman mezhebinin üyesi." (A. Vahit Moran: Türkçe-İngilizce Sözlüğü, sayfa 673)

"Kızılbaş: Cinsel yönden düşük ahlaklı kimse." (Yeni Redhouse Türkçe-İngilizce Sözlük, sayfa 662)

"Kızılbaş: Günahkar bir müslüman mezhebinin üyesi, düşük ahlaklı kimse. Hafif meşrep, cinsel yönden zayıf davranan." (Türkçe Büyük Lügat, sayfa 575, Turhan Kitabevi.)

"Aleviler, 'Batıl, cahil, kaba sapık'; cem törenleri de, 'içkili, müzikli, kadınlı ve danslı muhabbet meclisleridir.' " (Prof. Dr. Süleyman Uludağ: İslam'da İnanç Konuları ve İtikadi Mezhepler. Bu kitap, M. E. B. Talim-Terbiye Kurulu'nun 1.10.1985 tarih ve 5436 sayılı kararı ile tavsiye edilerek İmam-Hatip Liseleri'nin 11. sınıfında "Akaid ve Kelam" derslerinde

okutuluyor.)

İstanbul Büyükşehir Belediye Başkanı Refah Partili ve İmam-Hatip mezunu Recep Tayyip Erdoğan, başkan seçilir seçilmez (27 Mart 1994) **Karacaahmet Sultan**'ın Cem ve aşevini yıkmak için girişimde bulunmuş, nihayet Meclis'ten aldığı bir kararla 7 Eylül 1994 gecesi dozer göndererek aşevini yıktırmıştır.

KAZAN'I MAHKEMEYE VERDİK

Alevilere yönelik bu iftiraların durması, hiç değilse kamuoyunda yankı uyandırması ve gerçeklerin bilinmesi için, **Adalet Bakanlığı gibi yüce bir makamda oturan** ve bu **iftiracıların elebaşısı** konumunda bulunan **Şevket Kazan,** mutlaka mahkemeye verilmeli ve ibreti alem için mahkum edilmeliydi.

Bu düşünce ile girişimde bulunduk. İlki, kişisel vekilimiz bulunan **Ankara**'daki avukatımız **Süleyman Ateş** aracılığıyla 18 Şubat 1997 günü **Ankara Cumhuriyet Savcılığı**'na verdiğimiz dilekçe ile **Kazan** hakkında **suç duyurusunda** bulunduk. 1997/10286 Hazırlık dosya numarasıyla işleme konulan bu suç duyurumuzu, **Hacı Bektaş Veli Anadolu Kültür Vakfı Genel Sekreteri Ahmet Şahin** ile müşterek yaptık.

6 sayfadan oluşan suç duyurumuzun özeti şöyledir:

"Ankara Cumhuriyet Savcılığı'na

ŞİKAYETÇİ: 1- **Lütfi Kaleli**: Narlıbahçe Sok. Kader Han 5/8 Cağaloğul-İstanbul

VEKİLİ: Av. **Süleyman Ateş**: Karanfil Sok. 17/15 Kızılay-Ankara

SANIK: Şevket Kazan: Adalet Bakanı, Bakanlıklar-Ankara

SUÇ: Kişilerin dini inancına saldırı, TCY. 175 ve 312 maddelerine muhalefet

SUÇ TARİHİ: Şubat 1997

OLAYLAR: 1- Ülkemizde 3 Kasım 1996 günü Susurluk'ta

meydana gelen trafik kazasıyla ortaya çıkan **Devlet-Siyaset-Mafya** ilişkisi; **tarikat Şeyhleri Müslüm Gündüz** ile **Ali Kalkancı** gibi kişilerin yapmış olduğu çirkinliklerin yarattığı karanlık ve kirli ortamdan kurtulmak; bu olayları soruşturan ve inceleyen merci ve kişilere yardımcı olmak; sık sık gündeme gelen darbe söylentileri yerine, sivil toplum olarak demokratik, laik ve sosyal hukuk devleti kurallarının işletilmesi için başlatılan ve ülke nüfusunun çoğunluğu tarafından benimsenen **"Sürekli Aydınlık İçin Bir Dakika Karanlık"** kampanyasına karşı **sanık Şevket Kazan**, çeşitli şekilde tepki göstermiştir. Bir seferinde **"Bunlar mumsöndü oyunu oynuyorlar!"** demiştir. Sanığın bu sözü, özellikle Alevi inançlı vatandaşlar ile sağduyu sahibi kişiler tarafından sert tepkiyle karşılanmıştır. Bunun üzerine açıklama yapan **Sanık Şevket Kazan**, bu kez özürü kabahatinden büyük olarak, **"Ben, Alevilerin ananelerinden olan mumsöndüyü kastetmedim"** demek suretiyle ilk konuşmasında **ima** ettiği **"Mumsöndü"** iftirasının, **Alevilerin ananesine yerleşmiş bir eylem** olduğunu açıkça teyit etmiştir."

Dilekçede bundan sonra Alevilerin inanç sisteminde **"mumsöndü"** olayının olmadığı, tersine **Alevilerin namus kavramına son derece önem verdikleri,** bu nedenle **"Eline, Diline, Beline"** sahip olmayı **ilke** edindikleri, **kul hakkına saygının Allah'a karşı bir saygı olduğu** etraflıca anlatılmakta ve Alevilere hakaret eden **Zaman Gazetesi** hakkında Avukat **Süleyman Ateş** tarafından açılan **Ankara 2. Asliye Ceza Mahkemesi**'nin 1989/289 esas sayılı dava sonucu sorumlu kişinin **TCY'nın 175/3** fıkrasına göre **bir yıl ceza aldığı**; keza derslerinde Alevileri kötüleyen ve hakaret eden **Ayrancı Lisesi öğretmeni Ahmet Günay** ile **Gaziosmanpaşa ilkokul öğretmeni İbrahim Demirkan** haklarında davalar açıldığı kaydedilmekte ve **"İşte Sanık Şevket Kazan, bilerek, tasarlayarak yukarıda belirttiğimiz sözleri söylemek suretiyle müvekkillerimin kişilik haklarına, dini inançlarına, onur ve namuslarına doğrudan doğruya saldırıda bulunmuştur.**

Ayrıca toplumun huzur ve birliğini zedeler nitelikte davranmıştır. Burada hem Türk Ceza Yasası (TCY)nın 175. ve hem de 312. maddesinin ihlali sözkonusudur." denilmektedir.

Dilekçenin **HUKUKİ DURUM** bölümünde de şöyle denilmektedir: **"Sanığın sarfetmiş bulunduğu sözler ve davranışlar, Anayasa'nın başlangıcında anlamını bulan kurallara, 24. maddede belirtilen "Herkes vicdan, dini inanç ve kanaate sahiptir. 14. madde hükümlerine aykırı olmamak şartıyla ibadet, dini ayin ve törenler serbesttir. Kimse ibadet, dini ayin ve törenlere katılmaya, dini inanç ve kanaatlerini açıklamaya zorlanamaz; dini inanç ve kanaatlerinden dolayı kınanamaz ve suçlanamaz" denilmektedir. 14. madde, devletin bütünlüğünü ve bölünmezliğini sağlamak için dil, din, ırk ve mezhep ayırımının yapılamayacağını hükme bağlamıştır. TCY 175. maddesinin 3. fıkrası "Mezheplerden birine hakaret eden veya bir kimseyi dini inançlarından veya mensup olduğu dinin emirlerini yerine getirmesinden veya yasaklarından kaçınmasından dolayı kınayan veya tezyif veya tahkir eden veya alaya alan" kişilerin cezalandırılacağını belirtmektedir. Keza TCY 312. maddesinin 2. fıkrası "Halkı, sınıf, ırk, din, mezhep veya bölge farklılığı gözeterek kin ve düşmanlığa açık tahrik eden" kişilerin cezalandırılacağını öngörmektedir. Sanık Şevket Kazan'ın söz ve davranışları bu yasa maddeleri ile benzer yasal hükümlerini ihlal etmektedir."**

TAKİPSİZLİK KARARI

Dünyanın en hızlı girişimi ve en hızlı sonuç alımı diyebilir miyiz, bilemem. İftiranın yapıldığı gün girişimde bulunuyor, kamuoyu yaratıyoruz ve 8. gün hakkında suç duyurusunda bulunuyoruz, üç gün sonra (21.2.1997) **takipsizlik kararıyla Şevket Kazan** paçayı kurtarıyor.

Ankara Cumhuriyet Başsavcılığı'nın 1997/10286 Hazırlık ve 1997/3756 Karar sayısıyla **"Hazırlık Evrakı İncelendi"** ve şu **"Takipsizlik Kararı"** verildi:

"2709 Sayılı Türkiye Cumhuriyeti Anayasası'nın 100. maddesi: "Başbakan veya bakanlar hakkında, TBMM'nin üye tam sayısının en az onda birinin vereceği önerge ile soruşturma açılması istenebilir. Meclis bu istemi engeç bir ay içinde görüşür ve karara bağlar. Soruşturma açılmasına karar verilmesi halinde, Meclisteki siyasi partilerin güçleri oranında komisyona verebilecekleri üye sayısının üç katı olarak gösterecekleri adaylar arasından her parti için ayrı ayrı ad çekmek suretiyle kurulacak on beş kişilik bir komisyon tarafından soruşturma yapılacağı ve iki ay içinde raporu Meclise sunacağı, soruşturmanın bitmemesi halinde komisyona iki aylık yeni ve kesin bir süre verileceği, meclisin raporu öncelikle görüşeceği ve gerek görüldüğü takdirde ilgilinin Yüce Divan'a sevkine karar vereceği" şeklinde amir bir hüküm getirmiştir.

Bu itibarla, ilgili hakkında soruşturma yapılmasına gerek olmadığına, kararın müşteki vekiline tebliğine karar verildi. 21.2.1997. **Sabit SARIKAYA 15766, Cumhuriyeti Savcısı."**

Böylece, **milletvekili, bakan** ve **başbakan** olmanın avantajına ilişkin bir **Anayasa** dersi alıyoruz. **Demek ki meclise girmeyi beceren her kişi, dilediğine dilediği biçimde hakaret edebilecek ve yaptığı yanına kâr kalacak!... Şu an kimileri için bir milletvekili olmayı ne denli çok istiyorum, bir bilseniz!...**

Hayır, ahlaksızların, uğursuzların, iftiracıların, hırsızların, çetelerin, katillerin, soyguncuların, vurguncuların yaptıkları yanlarına kâr kalmamalıdır. Bunlarla mücadele edilmelidir, diyoruz ve bir dava daha açıyoruz.

İKİNCİ DAVA

Biz, **Kazan**'ın yaptığı yanına kâr kalmasın diyoruz ve bu takipsizlik kararına 2 Nisan 1997 tarihli dilekçemizle **Kırıkkale Ağır Ceza Mahkemesi**'nde itiraz ediyoruz, ancak ondan da sonuç alamıyoruz. Bu kez **Semah Kültür ve Araştırma Vakfı**'nın tüzel kişiliği adına avukatlarımız **İsmail Hakkı Gülhan** ile **Aylin Bozkurt, Nurşen Osmanoğlu, Tülay Odabaş ve Ertuğrul Kılınç**'a vekalet veriyoruz, kararlılık gösteriyoruz. Yine **Alevi örgüt temsilcileriyle** birlikte 6 Mart 1997 günü **İstanbul Adliyesi** önünde basın toplantısı yaparak **4. Asliye Hukuk Mahkemesi**'nde **Kazan** aleyhine **BİR MİLYAR** liralık **manevi tazminat** davası açıyoruz. **Bu sembolik para talebimiz, asla namusumuza hakaretin bir bedeli olamaz. Burada bizim amacımız, paranın miktarından ziyade Kazan'ın cezalandırılmasıdır.**

İstanbul 4. Asliye Hukuk Mahkemesi 1997/97 Esas sayısı ile açılan davanın ilk duruşması 16 Nisan 1997 günü yapıldı.

Davanın açılması için verilen dilekçe şöyledir:

"İstanbul 4. Asliye Hukuk Mahkemesi Sayın Hakimliği'ne.

DAVACI: Semah Kültür ve Araştırma Vakfı adına Başkan **Lütfi KALELİ**

Narlıbahçe Sok. Kader Han, 5/4 Cağaloğlu-İST.

VEKİLİ: Av. İ. Hakkı GÜLHAN

Meşrutiyet Cad. Çağdaş Apt. No: 126 Şişhane-İST.

DAVALI: Şevket KAZAN

TBMM Ankara

KONU: Davacının şahsiyet haklarına davalı tarafından yapılan tecavüzün hukuka aykırılığının tesbiti; buna ilişkin

mahkeme kararının yayınlanması ve hukuka aykırı tecavüz sebebiyle davalının 1.000.000.000 TL manevi tazminat ödemeye mahkum edilmesi talebinden ibarettir.

İZAHAT:

I) Bilindiği üzere, özellikle, toplumda ve medyada "Susurluk Kazası" olarak adlandırılan olayın ortaya çıkardığı doğrudan ve dolayı ilişkiler, öteden beri toplumun ortak özlemini oluşturan "Aydınlık Türkiye" isteğinin daha da yoğun bir şekilde ifade edilmesine sebep olmuştur.

Bu bağlamda, ülkemiz sivil toplum kuruluşları tarafından başlatılan "Sürekli Aydınlık İçin Bir Dakika Karanlık" eylemi toplumumuzda geniş bir destek görmüş ve giderek yaygınlaşmıştır.

Bazı çevreler ve özellikle hükümette bulunan koalisyon partilerinden Refah Partisi'nin genel başkanı, bakanları ve milletvekilleri ise bu eylemden ve eylemin giderek yaygınlaşmış olmasından büyük bir rahatsızlık duyarak, bu rahatsızlıklarını her fırsatta, her platformda ve özellikle medyada dile getirmişlerdir.

II) Sözkonusu eylemden rahatsız olan kişilerden birisi de davalıdır. Davalı, bu rahatsızlığını son olarak 10.02.1997 tarihinde, Kocaeli İl Örgütü ile yaptığı bayramlaşma konuşmasında ifade etmiştir.

Davalı, bu konuşmasında, eylem ve eyleme katılanlar için, aynen, "mum söndü oynuyorlar" ifadesini kullanmıştır. Bu ifade (yazılı ve görsel) bütün medyada yer almıştır.

Davalı, "mum söndü oynuyorlar" ifadesi ile, Alevi vatandaşlarımız hakkında uydurulmuş ve topluma öteden beri aşılanmaya çalışılan bir hakareti yeniden gündeme getirmiştir.

Bu hakarette, "Alevilerin, hısımlık yönünden herhangi bir ayırım yapılmaksızın toplanarak, ortaya bir horoz bağladıkları ve mum yaktıkları, horozun kanatlarını çırparak mumu söndürmesiyle birlikte birbirleriyle cinsel ilişkide bulundukları"

belirtilmektedir.

Bu anlatılanların tamamen uydurma ve insan haysiyetine büyük bir saldırı olduğu Alevi vatandaşlarımız ve bu bağlamda davacı için ağır bir hakaret teşkil ettiği açıktır.

İşte, davalı da, konuşmasında "mum söndü oynuyorlar" ifadesi ile doğrudan doğruya Alevi vatandaşlar için uydurulanlara atıfta bulunmakta ve bu suretle hem Alevi vatandaşları ve hem de eyleme katılanları aşağılamayı amaçlamaktadır.

Her şeyden evvel, davalı sıradan bir vatandaş olmayıp; T.C.'nin Adalet Bakanı'dır. Bir Adalet Bakanı'nın, bir kitle hakkında sürekli empoze edilmiş, uydurma ve hareketi hamiz olduğu açık bulunan bir ifadeyi hem de "aynen" kullanmasının bir tesadüf olduğunu söylemek mümkün değildir. Kaldı ki, sıradan bir insan dahi karşısındaki bir başka kişiye; o kişi hakkında uydurulmuş, gerçeklikten tamamen uzak olaylara atıfta bulunarak hitap ettiği takdirde, bu hitabın hakaret teşkil edeceği açıktır.

III) Kaldı ki, davalının gerçek niyeti 12.02.1997 tarihli konuşmasında ortaya çıkmıştır. Davalı, bu konuşmasında, aynen şöyle demiştir: "Ben alevilerin ananelerinde olan mum söndüyü kast etmedim"!.. Bu konuşma da yazılı ve görsel basında geniş bir yer bulmuştur.

Davalının bu son konuşmasından ortaya çıkan gerçekler şunlardır:

1) Davalı, 10.02.1997 tarihindeki konuşmasında kullandığı "mum söndü oynuyorlar" ifadesinin ne anlama geldiğini ve kimleri kast ettiğini gayet iyi bilmektedir.

2) Daha da önemlisi, davalı, topluma, Aleviler hakkında uydurulmuş bir yalanı "anane" olarak takdim etmekte ve Alevileri bu şekilde tanıtmaktadır.

Görülmektedir ki, davalı, özellikle 12.02.1997 tarihli konuşmadaki ifadesi ile Alevi vatandaşlarımızın şahsiyet haklarına ağır bir tecavüzde bulunmuştur.

Tekrar ifade ediyoruz ki, bu konuşmanın ne denli ağır bir

hakaret ve tecavüz olduğunu görebilmek için, bu ifadenin sadece şu bölümünü almak dahi yeterlidir. "... Alevilerin ananelerinde bulunan mum söndü"!! İşte yukarıda belirttiğimiz gibi, topluma sürekli empoze edilmeye çalışılan yalan budur. Davalı da, konuşmasında, bu yalanı gerçek gibi takdim etmekte ve fakat kendisinin bunu kast etmediğini ileri sürmektedir.

Sonuç olarak, açıkça görülmektedir ki, davalı, her iki konuşmasında da, bilerek kullandığı ifadeler ile Alevi vatandaşlarımıza ve bu vatandaşlarımızı bünyesinde barındıran davacıya ağır bir hakarette bulunmuştur.

4) Demokratik toplumlarda, yasal sınırlar içinde kalmak koşuluyla, fikirleri bir eylem ile ifade etmek kadar, bu eyleme karşı olmak ve karşıtlığını/rahatsızlığını "eleştiri sanırları içinde kalmak koşuluyla" ifade etmek de doğaldır. Nitekim, eleştirinin hakaret teşkil etmeyeceği kökleşmiş yargı içtihadıdır.

Davalı, konuşmasında, yukarıda izah edildiği şekilde, eleştiri sınırlarını aşarak hakaret etmek suretiyle Alevi vatandaşlarımızın ve dolayısıyla davacının şahsiyet haklarına tecavüzde bulunmuştur.

TALEPLERİMİZ:

1) TMK.'nun 24/I. maddesine göre, "hukuka aykırı olarak şahsiyet hakkına tecavüz edilen kişi, hakimden, tecavüze uğrayan (...) kişi, (...) sona ermesine rağmen etkisi devam eden tecavüzün hukuka aykırılığının tesbitini ve gerekiyorsa kararın yayınlanmasını (...) isteyebilir."

İşte bu iki hükümden yararlanarak, muhterem hakimliğinizden, davacının şahsiyet haklarına davalı tarafından gerçekleştirilen tecavüzün hukuka aykırılığının tesbitini ve kararın basın yoluyla yayınlanmasını arz ediyoruz.

Davalının, davacının şahsiyet haklarına tecavüz teşkil eden sözü, yazılı ve görsel basında geniş surette yer bulmuştur. Bu sebeple, tecavüzün hukuka aykırılığını tesbit eden muhterem hakimliğinizin hükmünün, yurt çapında basım ve dağıtımı

yapılan, en yüksek tiraj ve satışa sahip üç gazetenin yanı sıra, üç televizyon kanalı vasıtasıyla yayınlanmasını arz ediyoruz.

2) TMK.'nun 24/a hükmünün II. fıkrasına göre, "maddi ve manevi tazminat davaları açma hakkı (...) saklıdır."

TBK. 49/I hükmüne göre, "şahsiyet hakkı hukuka aykırı bir şekilde tecavüze uğrayan kişi, uğradığı manevi zarara karşılık manevi tazminat namıyla bir miktar para ödenmesini dava edebilir."

İşte bu iki hükümden yararlanarak, muhterem hakimliğinizden, davalının hukuka aykırı tecavüzü sebebiyle, sembolik bir nitelikte olmak üzere 1.000.000.000 TL. tutarında manevi tazminat ödemeye mahkum edilmesini arz ediyoruz.

Davacı Semah Kültür ve Araştırma Vakfı, resmi senedindeki amaçlar bölümünde; Alevi kültürünü, inanç ve yaşamını korumak, yaymak ve yaşatmak ilkesinden hareket ederek çalışmalarını sürdüren bir sivil toplum örgütüdür. Bu itibarla, davacının, davalının Alevi vatandaşlarımıza yukarda izah edildiği şekildeki hakaretinden büyük bir manevi ızdırap ve elem duyduğu açıktır.

Dava konusu taleplerimiz arasında yer alan 1.000.000.000 TL. manevi tazminat tutarının, bu elem ve ızdırabın asla bir karşılığı olmadığı açıktır. Amaç da bu değildir. Bu dava ile asıl amaçlanan, Aleviler hakkında geçmişte sürekli olarak topluma aşılanmaya çalışılan ve halen de devam ettirilen bir hakaretin ve şahsiyet haklarına tecavüzün artık son bulması isteğidir.

HUKUKİ SEBEP: TMK., TBK., HUMK., ve sair mevzuat.

DELİLLER: Yazılı basın nüshaları, görsel basın bantları, bilirkişi incelemesi, şahit vesair deliller.

SONUÇ: Yukarıda arzedilen sebeplerle;

1) davalının sözlerinin davacının şahsiyet haklarına hukuka aykırı bir tecavüz oluşturduğunun tesbitine;

2) hakimliğinizin bu hususdaki hükmünün yurt çapında basım ve dağıtımı yapılan, en yüksek tiraj ve satışa sahip üç gazete ve üç televizyon kanalı vasıtasıyla yayınlanmasına;

3) davalının 1.000.000.000 TL manevi tazminat ödemeye mahkum edilmesine;

4) Dava masrafları ile ücreti vekaletin davalıya yüklenmesine;

karar verilmesini arz ederim.

Saygılarımla

DAVACI VEKİLİ
Av. İ. Hakkı GÜLHAN"

Açtığımız bu davaya İstanbul 4. Asliye Hukuk Mahkemesinin 15.4.1997 günlü ilk duruşmasında, davalı Şevket Kazan'ın vekil avukatları, şu gerekçelerle itiraz ettiler:

İTİRAZ

İSTANBUL 4. ASLİYE HUKUK MAHKEMESİ SAYIN HAKİMLİĞİNE

Dosya No: 1997/97 E.

CEVAP VEREN

(DAVALI : Şevket KAZAN

VEKİLLERİ : Av. Fuat SAĞIROĞLU - Av. Abdurrahman KARAALİOĞLU

Av. Mücahit YILDIZ - Av. Ahmet SAĞIROĞLU

Adres antette.

DAVACI : Semah Kültür ve Araştırma Vakfı adına Başkan Lütfi KALELİ

VEKİLİ : Av İbrahim Hakkı GÜLHAN

Meşrutiyet Caddesi, Çağdaş Apt. No. 126 Şişhane-İSTANBUL

KONUSU : Davanın reddi talebi ile cevaplarımızın sunulmasından ibarettir.

CEVAPLARIMIZ :

I- USUL YÖNÜNDEN 1- Semah Kültür ve Araştırma

Vakfının dava hakkı yoktur. Bu vakfın ne maksatla kurulduğu tarafımızca bilinmemekle birlikte Anayasanın 13. 14. 33. maddeleri ile Vakıflar Kanunun 74/2. maddesi ırk din ve cemaat esasına veya adına dayanarak bir vakfın faaliyet gösteremeyeceğini hükme bağlamıştır. Bu hükümler karşısında davacı vakfın Alevi mezhebini temsil etmesi veya Alevi vatandaşlarımız adına hareketle dava açması yasal olarak mümkün değildir. Bir mezhep adına tüzel kişilik olamayacağına göre tüzel kişi olan davacının ihlal edilmiş kişilik haklarından sözedilemez.

2- Kişilik hakları kişiye sıkı sıkıya bağlı haklardandır. Manevi tazminat istemek hakkı doğrudan doğruya zarar gören kişinindir. Davacı, mensupları içerisinde Alevi vatandaşlarımızın olmasından bahisle manevi tazminat talep etmektedir. Yani yansıma sureti ile kişilik haklarının ihlal edildiğini, bu sebeple duyduğu acıdan dolayı tazminat ödenmesinin gerektiğini iddia etmektedir. Yargıtayın yerleşmiş içtihatlarında ortaya konduğu üzere yansıma yolu ile acı duyan insanların manevi tazminat talep etme hakları mevcut değildir. Her ne kadar tüzel kişilerin de manevi tazminat talep etme hakları var ise de bu hak ancak tüzel kişiliğin doğrudan doğruya zarar görmeleri halinde sözkonusu olur. Yoksa mensuplarının kişilik haklarının ihlali gerekçesi ile tazminat talep etme hakları yoktur. Bu nedenlerle davacının manevi tazminat talep hakkı yoktur.

Davacının dava hakkının olmaması sebebiyle öncelikle DAVANIN USUL YÖNÜNDEN REDDİ'ni talep etmekteyiz.

II- ESAS YÖNÜNDEN 1- Adalet Bakanı olan müvekkil 10.02.1997 tarihinde mensubu olduğu siyasi partinin Kocaeli İl Teşkilatı'nda yaptığı konuşmada hükümetin icraatlarını anlatmış, iktidarın başarılı olduğunu, muhalefetin görevini yapamadığını, muhalefet adına birtakım gayrı ciddi eylemlerin ortaya konduğunu ifade etmiş, bu meyanda ışık söndürme eylemi olarak bilinen eylemin de gayrı ciddi ve çocukça olduğunu beyan sadedinde konuşmasında aynen şu cümlelere yer ver-

miştir "Ne yapıyor bunlar? Ne yapıyorlar? Bunlar mumu söndü oynuyorlar. Elektrik düğmesi açıp elektrik düğmesi kapıyorlar. Bu işleri beş yaşındaki çocuklar yapar. Yani yetişmekte olan çocuklar, biliyorsunuz evin orasını burasını karıştırır, arasıra gider elektrik düğmeleriyle oynamaya başlar. Gidecek oynayacak, yakacak, söndürecek, bu çocuk oyunu işte. Bunların yaptıkları çocuk oyunundan başka bir şey değildir. Çünkü yapacakları başka bir şey yok."

2- Müvekkilin bu konuşmasının bir bölümünün 11.02.1997 tarihinde ATV ve 12.02.1997 tarihinde Kanal D Televizyonlarının ana haber bültenlerinde yer alması ve bir kısım çevrelerin siyasi menfaat temini gayesi ile bu konuşmayı çarpıtıp Alevi vatandaşlarımıza hakaret edildiği iddiası ile siyasi spekülasyon yapmalarından sonra müvekkil Anadolu Ajansı muhabirinin sorularına verdiği cevapta aynen;

SORU : Mum söndü sözleriniz tepki aldı. Neyi anlatmak isteriniz?

KAZAN : Şimdi bir hikaye anlatılır. Adamın biri arkadaşına (hava bulutlu) demiş. Arkadaşı da vay sen bana ördek dedin. Hakaret ettin demiş. Şimdi bu da ona benzer bir durum. Biliyorsunuz hükümeti protesto etmek için bir süreden beri bir takım kişiler bir takım yerlerde toplanıyorlar bir araya geliyorlar. Ondan sonra yaktıkları mumu söndürüyorlar. Bu kişilerin alevilikle malevilikle alakası olduğunu zannetmiyorum. Olabilirde olmayabilirde. Hiç bir zamanda ben bu davranışa bir Alevilik yakıştırması yapmadım ve bunun çocukça bir hareket olduğunu söyledim. Mum söndürüyorlar mum yakıyorlar oyun oynuyorlar manasına gelen bir deyimdir bu. Tabii bu ifade bugüne kadar yapılan saçmalıkları adeta vurgulayan bir ifadedir, ortaya koyan bir ifadedir. Şimdi böyle olunca tabii, bundan rahatsız olanlar bu sözümü saptırmaya çalışıyorlar. Hepsi bundan ibarettir.

SORU : Yani o kesime yönelik herhangi bir şey.

KAZAN : Hiç bir alakası yok.

SORU : Bazı gazetelerde özür dilemesi gerekir diye Alevi kesimden...

KAZAN : Niye özür dileyim? Ben kimseye hakaret maksadıyla söylemiyorum ki. Ve onların düşündükleri maksatla da söylemiyorum. Ben sadece mumu yakıp söndüren insanların yaptıklarının çocukça olduğunu söylüyorum. Hepsi bundan ibaret. Beş yaşında çocuklar vardır. Böyle elektrik düğmeleriyle oynarlar evde. Yakarlar söndürürler, yakarlar söndürürler. Benim de torun var beş yaşında bir tane. O da öyle elektrik düğmeleri ile oynar. "Oynama yavrum, Allah korusun kaza yaparsın" diyoruz. Şimdi bunlar da böyle.

SORU : Bu eyleme yönelik düşünceleriniz aynı mı?

KAZAN : Aynı tabii... Biz Allah'a şükür ayağımız yerde. Hükümetin içinde hizmet ediyoruz ve halkın içine giriyoruz. Halkın nabzını yokluyoruz. İşçinin, köylünün, memurun, emeklinin. Hepsi ilk defa ağız tadıyla bir bayram yapıyor.

Tabii bizim burada -ilk sorunuzla ilgili olarak- Alevi vatandaşların kalbini kırmak, onları incitmek gibi en ufak bir düşüncemiz olamaz. Kaldı ki ben Kocaeli'nde konuşurken Gebze'de konuşurken, bizim üyelerimiz arasında Alevi vatandaşlar da var. Bu Alevi vatandaşlardan hiç birisi benim bu konudaki konuşmama tepki göstermediler. Çünkü benim oradaki samimi konuşmam onların aklından böyle bir şeyin geçmesine ihtimal dahi verdirmedi. Bu tamamen dışarıdan tezgahlanan takdim şekli. Biz bu memlekette milletimizin bir parçası olarak bu vatandaşlarımıza da diğer altmışbeş milyona olduğu gibi gece gündüz hizmet etmek peşindeyiz, bu yolda gayret gösteriyoruz. Bizim insan haklarına saygılı bir parti olarak ve şahsen benim insan hakları konusunda yıllarca mücadele etmiş bir kişi olarak "din, dil, ırk, mezhep, siyasi düşünce farkı gözetmeksizin herkes kanun önünde eşittir" ilkesine olan hassasiyetimi bütün Türkiye bilir. Teşekkür ediyorum. İfadeleri ile bu spekülasyonların dışarıdan tezgahlanan bir takdim şekli olduğunu, kendisinin amacının ise bu ülkede yaşayan 65 milyon

insana hizmet etmek olduğunu, Alevi vatandaşlarımızı incitmek ve hakaret etmek gibi bir niyetinin asla olamayacağını, mensubu olduğu siyasi bir eleştiri yaptığını ortaya koymuştur.

3- Dava konusu konuşmanın yapıldığı tarihlerde gerçekleştirilen kamuoyunda ışık söndürme eylemi olarak bilinen gösterilerde akşam karanlığında eyleme katılanların elektrik lambaları ile mumları yakıp söndürdüklerini, televizyon ekranlarında ve sokaklarda hep beraber izledik. Siyasi kimliği bulunan Müvekkil Sayın Adalet Bakanı yapılan gösterilerin çocukça olduğunu ifade etmek için eylemde kullanılan araçları (elektrik ve mum) ismen zikretmek sureti ile siyasi eleştiri yapmıştır. Konuşmanın tamamı incelendiğinde bu husus kolayca görülecektir. Bir beyanatı değerlendirmek için konuşmanın veya yazının tamamı bir bütün olarak incelenmeli ve buna göre bir sonuca varılmalıdır. Oysa davacı, müvekkilin beyanatının sadece iki kelimesini (mum söndürüyorlar) alarak, bu şekilde Alevi vatandaşlarımıza hakaret edildiğini iddia etmektedir. Kaldı ki bu iki kelimeden dahi Alevilere hakaret manası çıkarmak mümkün değildir. Bu kabul mantık kuralları ile izah edilemeyeceği gibi hüsnüniyet kuralları ile de bağdaşmaz.

4- Davacı tarafından da kabul edildiği gibi fikirleri bir eylemle yasal çerçeve içerisinde ifade etmek demokratik bir yöntem olduğu gibi bu eylemleri eleştirmek de demokratik bir haktır. Bu eleştiriyi de eleştirmek demokratik bir haktır. Ancak siyasi eleştiri sınırları içerisinde sarfedilen sözlerden mantık ve hüsnüniyet kurallarını hiçe sayarak konuşma ile alakası olmayan sonuçlara varmak bir hakkın kötüye kullanılmasıdır.

5- Esasen Alevi vatandaşlara yapılabilecek en büyük hakaret, aklı selim sahibi olan hiç kimsenin gerçekliğini kabul edemiyeceği, toplumun her kesimine yönelik mesajları olan ve herkesten oy istemek durumunda bulunan bir siyaset ve devlet adamının aklına getirmesi dahi hiç düşünülmeyecek bir iftirayı dile getirdiğini iddia ile insanlık onuru ile bağdaşmayacak bu aşağılık isnadı gündeme getirip spekülasyon konusu yapmaktır.

6- Kaldı ki bir kısım Alevi vatandaşlarımız, Müvekkil Sayın Adalet Bakanı'm ziyaret ederek kendisinin konuşmalarından hiçbir rahatsızlık duymadıklarını kendisini tanıdıklarını ve kendisine güvendiklerini asıl rahatsız oldukları hususun konuşmasının akıl almaz bir şekilde çarpıtılmak sureti ile kendilerine hakaret edilmesi olduğunu belirtmişlerdir. Bu husus basına da yansımıştır.

İzah edildiği üzere dava konusu edilen Müvekkil Adalet Bakanı'nın konuşmasında hiç kimsenin kişilik hakları ihlal edilmiş değildir. Manevi tazminat talebi kişilik hakları ihlal edildiğinde sözkonusu olabilir. Bu nedenle davanın esas yönünden de reddini talep etmekteyiz.

NETİCE VE TALEP : Yukarıda arz ve izah edilen sebeplere binaen haksız ve yersiz açılan davanm reddi ile muhakeme masrafları ve ücreti vekaletin davacıya tahmiline karar ittihazını bilvekale saygı ile arz ve talep ederiz.

Davalı Vekilleri
Av. Abdurrahman KARAALİOĞLU
Av. Ahmet SAĞIROĞLU

İTİRAZA YANITIMIZ

Yalan söylemeyi ve iftira etmeyi huy haline getirmiş olan bu radikal İslamcılar, görüldüğü gibi gayet pişkin biçimde, dünya kamuoyu önünde konuşan **Şevket Kazan**'ın ifadelerinden, **"Ben, Aleviler'in ananelerinde var olan mumsöndüyü kasdetmedim"** diyen esas bölümünü çıkartarak masum bir konuşma halinde mahkemeye sunmaktadırlar... Öte yandan **Semah Kültür ve Araştırma Vakfı'nın da Alevileri temsil etme hakkına sahip olmadığı** mantığıyla hareket edilerek, dava düşürülmeye çalışılmaktadır.

Avukatlarımız aracılığıyla bu mantığa şöyle karşılık verdik:

İSTANBUL ASLİYE (4.) HUKUK MAHKEMESİ
SAYIN HAKİMLİĞİ'NE

DOSYA NO: E. 1997/97

DAVACI : Semah Kültür ve Araştırma Vakfı adına Başkan Lütfi KALELİ

VEKİLİ : Av. İ. Hakkı GÜLHAN - Av. Nurşen OSMANOĞLU

Adres başlıktadır

DAVALI : Şevket KAZAN

VEKİLİ : Av. Fuat SAĞIROĞLU - Av. Abdurrahman KARAALİOĞLU

Alemdağ Cad. Kuyuluorta Sok. No. 2 K. 4 D. 11 Ümraniye/İSTANBUL

KONU : Davalı vekilinin cevap dilekçesine cevaplarımızın sunulmasından ibarettir.

CEVAPLARIMIZ :

1) Davacı Semah Kültür ve Araştırma Vakfı, yasal prosedüre uyularak kurulmuş ve tescil edilmiş ve hukuk hayatında yer almış bir tüzel kişiliktir.

Davalı vekilleri ise, davacının "Alevi mezhebini" temsil ettiği intibaını yaratmaya çalışmakta; bu suretle Anayasanın 13, 14, 33. maddeleri ile Vakıflar Kanunu'nun 74/2 maddesini gündeme getirmek gayretine girişmekte ve sonuç olarak da davacının ihlal edilmiş bir hakkından bahsetmenin mümkün olmadığı sonucuna vakmaktadırlar.

Oysa, bu tüzel kişiliğin kuruluşunda ve faaliyeti sırasında, Anayasaya ya da herhangi bir kanuna aykırı eylem ya da işlem sözkonusu olmuş değildir. Davacının resmi senedinde yer alan "Amaçlar" bölümünde, açıkça, "Alevi kültürünü, inanç ve yaşamını korumak ve yaşatmak" ilkesi yer almıştır. Nitekim, bu husus, dava dilekçemizde de açıkça ifade edilmiştir. Bir tüzel kişiliğin bir "mezhebi temsil etmesi" başka şeydir, bir "kültürü, inanç ve yaşamı koruma ve yaşatmayı" amaçlaması başka bir şeydir.

Kaldı ki, Semah Kültür ve Araştırma Vakfı, kuruluş başvu-

rusunu 16.11.1993 tarihinde Beyoğlu 4. Asliye Hukuk Hakimliği'ne yapmıştır. Bundan sonra Vakıflar Genel Müdürlüğü, 25.1.1994 tarihli yazılarıyla Medeni Kanun'un 74/2 maddesi gereğince itiraz etmiştir. Bilirkişi raporu isteyen ve alan mahkeme, 16.11.1994 tarihli kararı ile vakfı tescil etmiştir. Vakıflar Genel Müdürlüğü bu kez tescil kararına Yargıtay nezdinde itiraz etmiş, ancak Yargıtay 18. Dairesi, Mahkemenin tescil kararını 4.4.1995 tarihli oybirliği kararıyla onaylamıştır.

Tekrar ifade etmek gerekirse, "Alevi kültürünü, inanç ve yaşamını korumak ve yaşatmak" gayesi ile kurulmuştur ve faaliyette bulunmaktadır. Bunun ise ne Anayasaya ne Vakıflar Kanunu'na ve ne de başka bir kanuna aykırı yönü vardır. Aksine bir düşünüşle, bir kültürü, inancı ya da yaşamı korumak amacıyla kurulmuş ve halen faaliyette bulunan onlarca tüzel kişiliğin kapatılması gerekmektedir.

Hal böyle olunca, davacının iş bu davada kişilik haklarının ne surette ihlal edilmiş olduğunu anlamak da gayet kolaydır. Davacı, madem ki, "alevi kültürünü, inanç ve yaşamını korumak ve yaşatmak" gayesi ile kurulmuştur; o halde, bu kültüre, inanca veya yaşam biçimine yapılan her saldırı davacının kişilik haklarını doğrudan zarara uğratır.

2) Davalı vekilleri, davacının "yansıma yolu ile acı duyduğunu" ve Yargıtay içtihatlarına göre de yansıma yolu ile acı duyanların manevi tazminat talep edemeyeceklerini ileri sürmektedirler.

Yansıma suretiyle acı duyanların manevi tazminat talep etmek haklarının mevcut olmadığı doğrudur. Ancak, dava konusu uyuşmazlıkta, acaba davacı yansıma suretiyle mi acı duymuştur? Elbette ki HAYIR! Davacı, iş bu uyuşmazlıkta "doğrudan acı duyan bir tüzel kişi mevkiindedir. Şöyle ki:

Yukarıda izah edildiği gibi, davacı, "Alevi kültürünü, inanç ve yaşamını korumak ve yaşatmak" gayesi ile kurulmuştur ve faaliyette bulunmaktadır. O halde, Alevi kültürüne, inancına veya yaşamına her saldırı, davacının kuruluş amacına, gayesine

kısaca varlık sebebine yönelmiş bir saldırıdır. Bir tüzel kişinin, acı duyacağı en belirgin hal, varlık sebebine yapılan saldırıdır.

Bu sebeple, davacı iş bu davada doğrudan acı duyan ve zarar gören bir konumdadır ve bu suretle de dava hakkına sahiptir.

3) Muhterem mahkemenin dikkatini, davalı vekillerinin yukarıda cevaplandırdığımız iddialarının dayanağı olarak takdim ettikleri Yargıtay kararlarına çekiyoruz.

Kararlardan bir tanesi, Y.4.HD.nin 6.7.1987 tarihli bir kararıdır. Bu kararda, yansıma yolu ile acı duyan kişilerin dava hakkı olmadığı belirtilmektedir. Peki, bu uyuşmazlığın konusu nedir? Konu: kişilik hakkı saldırıya uğrayan kişinin kardeşlerinin açtıkları manevi tazminat davasıdır!! Şimdi sormak istiyoruz: Hukukta, her uyuşmazlığın kendine özgü koşulları bulunduğu ve bu koşullar dikkate alınmak suretiyle hüküm tesisin gerekli olduğu ilkesi yok mudur? Eğer varsa (ki vardır), davalı vekillerinin ibraz ettiği bu kararda yer alan uyuşmazlığın, muhterem mahkemenizde görülmekte olan bu davadaki uyuşmazlık ile ne ilgisi vardır?

Davalı vekilleri tarafından sunulan ikinci karar, yine Y.4.HD.nin 9.12.1993 tarihli bir kararıdır. Bu uyuşmazlıkta ise, "basın yolu ile (köşe yazısı) yazılan yazının, davacı İnşaat Mühendisleri Odasını değil, olsa olsa bu odaya kayıt olabilecek bir kısım üyeleri hedef aldığı" belirtilmektedir. İşte, yukarıda belirttiğimiz, her uyuşmazlığın kendi koşulları içinde çözüleceği kuralının en belirgin örneği!! Bir yanda, İnşaat Mühendisleri Odası ve bu odaya üye olabilecek kişiler, diğer yanda Alevi kültürünü, inancını ve yaşamını korumak ve yaşatmak gayesini güden bir vakıf. Yani bir "oda" ile bir "vakıf" karşılaştırılıyor!

Sonuç olarak, muhterem mahkemeye ibraz edilen bu iki karar ile, aslında davacının davasının ne denli haklı olduğu açıkça ortaya çıkmaktadır.

Bir kez daha ifade ediyoruz, Alevi kültürüne, inancına veya yaşamına her saldırı, davacının kuruluş amacına, gayesine

kısaca varlık sebebine yönelmiş bir saldırıdır. Dolayısıyla, davacı, bu saldırıdan dolayısıyla değil, doğrudan acı duymuştur.

4) Davalı vekilleri, dava konusu saldırıyı, kendi bakış açılarından ve özellikle davalının tevil gayretlerinden hareketle izah etmeye çalışmaktadırlar.

Halbuki, her şey kamu oyunun gözleri önünde cereyan etmiş ve yazılı ve görsel basın ile de belleklere kazınmıştır.

Dava dilekçesinde de belirtmiş olduğumuz gibi, davalının iki konuşması vardır:

1) 10.2.1997 tarihli konuşma: Davalı bu konuşmasında, "mum söndü oynuyorlar" demiştir.

2) 12.2.1997 tarihli konuşma: Davalı bu konuşmasında da, "ben Alevilerin ananelerinden olan mum söndüyü kast etmedim" demiştir.

Şimdi sormak gerekir, bu iki ifade alt alta konulduğunda, davalının söylemek istediğinin daha doğrusu söylediğinin tevil götürür yanı var mıdır?

Durum böyle olduğu halde davalı vekilleri, davalının konuşmalarından yaptıkları alıntıları kendi işlerine geldiği biçimde düzenlemişler ve o gün tüm televizyonlarda ve yazılı basında kamuoyuna yansıyan "Ben, Alevilerin ananelerinde var olan mumsöndüyü kastetmedim" ifadesini çıkarmışlardır.

SONUÇ: Yukarıda arzetmiş olduğumuz sebeplerle, dava dilekçemizdeki taleplerimizin hüküm altına alınmasını arz ederim.

Saygılarımla,

DAVACI VEKİLİ
Av. Nurşen OSMANOĞLU

MAHKEME, KAZAN'I AKLIYOR

Elde onca delil varken İstanbul 4. Asliye Hukuk Mahkemesi yargıcı İbrahim Yolageldi, 15 Mayıs 1997 tarihli duruşmada Şevket Kazan'ı suçsuz buldu, akladı ve Vakfımız aleyhine karar vererek davayı sonuçlandırdı. Yargıcın verdiği karar aynen şöyledir:

KARAR
ESAS NO : 1997/97
KARAR NO : 1997/220

HAKİM : İbrahim Yolageldi 21527
KATİP : Safiye Baysoy

DAVACI : Semah Kültür ve Araştırma Vakfı-Narlıbahçe Sok. Kader Han 5/4 Cağaloğlu
VEKİLİ : Av. İ. Hakkı Gülhan-Meşrutiyet Cad. Çağdaş Apt. No. 126 Şişhane/İstanbul

DAVALI : Şevket Kazan-TBMM Ankara
VEKİLİ : Av. Fuat Sağıroğlu-Alemdağ Cad. Kuyuluorta Sok. 2/11 Ümraniye/İstanbul

DAVA : Av. Abdurrahman Karaalioğlu-aynı adreste
DAVA TARİH : 06.03.1997
KARAR TARİHİ : 15.05.1997

Davacı vekili tarafından davalı hakkında açılan Manevi Tazminat davasının yapılan açık yargılaması sonunda:

GEREĞİ DÜŞÜNÜLDÜ-İSTEM: Davacı vekili, kamuoyunda "Susurluk kazası" olarak adlandırılan olayın kınanması ve eleştirilmesine yönelik olarak, sivil toplum-kuruluşları tarafından başlatılan "Aydınlık Türkiye için bir dakika karanlık" adı ile bilinen eylemin, toplumumuzda geniş bir

destek görmüş ve giderek yaygınlaşmış olması sebebiyle, bu eylemden rahatsız olan kişilerden biri durumunda bulunan davalının; 10.02.1997 tarihinde mensubu bulunduğu Partisinin "Kocaeli İl Örgütü"ne yaptığı bayramlaşma konuşmasında sözü edilen eylem ve eylemlere katılanlar için, aynen "Mum söndü oynuyorlar" ifadesini kullandığını ve bu sözlerinin yazılı ve görsel basında yer aldığını ve davanın bu eyleminin hukuka aykırı niteliğinde bulunduğunu ve davacının kişilik haklarına saldırıda bulunulduğunu, çünkü davalının bu sözleri ile "Alevilerin, hısımlık yönünden herhangi bir ayrım yapılmaksızın toplanarak, ortaya bir horoz bağladıkları ve mum yaktıkları, horozun kanatlarını çırparak mumu söndürmesi ile birlikte, birbirleriyle cinsel ilişkide bulunduklarının" kamuoyuna duyurulmak istendiğini ileri sürerek, (1.000.000.000 TL) manevi tazminatın davalıdan alınarak, davacıya verilmesine ve ayrıca hükmün ülke genelinde dağıtılan ve yayımlanan gazete ve televizyonlarda yayınlanmasına karar verilmesi istemiyle davalı hakkında bu davayı açmıştır.

SAVUNMA: Davalı, vekili, davacının Anayasa'nın 13., 14. ve 33. maddeleri ile Vakıflar Yasası'mn 74/2. maddesi hükümleri uyarınca, davacı Vakfın "Alevi mezhebini ve Alevi vatandaşlarımızı" temsilen dava açmasına yasal olanak bulunmadığını, tüzel kişiliğin doğrudan doğruya zarar görmeleri halinde, manevi tazminat açma haklarının bulunduğunu savunarak, davanın öncelikte bu sebeplerle ve usul yönünden reddi gerektiğini bildirmiş ve fakat aksi halde de, davalının siyasi amaçlı yapılan eylemleri eleştirmek amacına yönelik olarak uyuşmazlık konusu yapılan sözleri söylemediği sebebiyle, davacının kişilik haklarına saldırı amacında olmadığını ve Medeni Yasa'nın 49. maddesinde öngörülen yasal sorumluluk koşullarının gerçekleşmediğini savunarak, davanın reddini istemiştir.

KANITLAR ve GEREKÇE: Dava, Medeni Yasa'nın 24 ve Borçlar Yasası'nın 49. maddeleri hükümlerine dayalı olarak

açılmış olup; kişilik haklarına hukuka aykırı olarak saldırı sebebiyle, manevi tazminat ödetilmesi isteğine ilişkindir.

Türk Borçlar Hukuku uygulamasında "objektif görüş" kabul edildiğinden; kişilik haklarından yararlandıkları ölçüde tüzel kişiler de, Borçlar Yasası'na 49. maddesi hükmünde öngörülen yasal koşulların gerçekleşmesi hallerinde, manevi tazminat isteyebilirler. Borçlar Yasası'nın 49. maddesi gereğince sorumluluğun kabul edilebilmesi için;

a) Hukuka aykırılık,

b) kusur,

c) zarar,

d) uygulamadan sonuç bağı koşullarının gerçekleşmesi gerekir. Davada, istem bölümünde belirtilen açıklamanın davalı tarafından yapıldığı ve davalının söylediği bu sözlerin, davacının kişilik haklarına saldırı teşkil ettiği ileri sürülmektedir. Anayasa'nın 25 ve 26. maddeleri hükümleri gereğince, herkes, düşünce ve kanaat özgürlüğüne ve düşünceyi açıklama ve yayma haklarına sahip bulunmaktadırlar. Ne varki, düşünceyi açıklama ve yayma özgürlüğü ile bu özgürlükten yararlanma hakkı da, tüm hak ve özgürlükler gibi mutlak ve sınırsız değildir. Özel hukuk bakımından, Medeni Yasanın 24 ve Borçlar Yasası'nın 49. maddelerinin getirdiği düzenlemeler, bu sınır ve ölçüyü belirleme amacına yöneliktir.

Somut olayın, açıklanan bu hukuksal esas ve kurallara göre değerlendirilmesine gelince: Uyuşmazlık konusu yapılan sözlerin, davalı tarafından söylenmiş olduğu davalı tarafında, kabulündedir. Bilindiği gibi, bir açıklamanın doğrudan doğruya tüzel kişiyi mi, yoksa O'nunla ilgisi bulunan gerçek kişileri mi veya her ikisini birlikte mi, hedef aldığı, açıklamanın içeriğine göre belirlenmelidir? Hukuksal sorumluluk bakımından önemli olan, sözleri söyleyenin yahut eylemde bulunanın kastı değil, söz ve eylemlerin orta seviyedeki bir okuyucunun yahut izleyicinin üzerinde, kimin hedef alındığı konusunda doğuracağı kanıdır. Hem tüzel kişi, hem de bu tüzel kişi ile ilgili gerçek kişi-

leri yahut bunların bir kısmını hedef almış olabilir. Yapılan değerlendirme sonucu, davalının söylediği bildirilen sözleri ile davacı tüzel kişiliğin şahsının hedef alınmamış olduğu sonucuna varılmıştır.

Türk-İsviçre hukukunda, sözleşme dışı sorumlulukta, kural olarak; yalnız haksız eylemden doğrudan doğruya zarar gören, yani ihlal olunan hukuk kurallarınca korunan varlıkları doğrudan doğruya saldırıya maruz kalan şahıslar tazminat talep edebilir. Tüm sözleşme dışı sorumluluklarda, zararla eylem arasında uygun illiyet bağının bulunması zorunludur. Uygun illiyet teorisi uyarınca eylem, niteliği itibarıyla olayların doğal ve alışılmış akımına ve hayat denemelerine ve objektif olasılığa göre, meydana gelmiş bir zararı doğurmaya elverişli ise ve o eylemle sonuç arasında hukuksal bakımından uygun illiyet bağı, başka bir anlatımla uygun-neden, sonuç bağı var demektir. Eylem ile zarar arasında öyle bir bağın var olup olmadığı her şeyden önce mantık kurallarına göre belirlenir. Ancak, mantık bağlantısının varlığı, sorumluluk için yeterli değildir. Ayrıca hukuk düzeni bakımından da neden, sonuç bağının gerçekleşmesi zorunludur. Uygun illiyet teorisi, eylemi yapımı, ilke olarak yalnız olayların normal akışına ve hayat deneyimlerine uygun olan sonuçlarından sorumlu tutar ve iki işlevi vardır. Bunlar, sorumluluğu kurma işlevi ile sorumluluğu sınırlama fonksiyonudur. Mantık bakımından davacı tüzel kişilik ile davalının eylemi arasında bağlantı sözkonusu olabilir. Ve hatta davacı ile ilintili gerçek kişiler üzüntü duyabilirler. Ne var ki, hukuksal düzen açısından bağlantı bulunmadığından ve davacı tüzel kişilikte hedef alınmadığından, açıklanan Yasa hükmünde öngörülen yasal sorumluluk koşulları gerçekleşmediği gibi, davacının da davada aktif husumet ehliyetinin bulunmadığı tartışmasızdır. Belirlenen ve hukuksal durum bu olunca da, davanın aktif husumet yokluğu sebebiyle, reddi gerekmektedir.

Yukarıdaki nedenlerle,

HÜKÜM: Davanın AKTİF HUSUMET YOKLUĞU

SEBEBİYLE REDDİNE

Karar tarihinde yürürlükte bulunan Borçlar Tarifesi uyarınca davacıdan (429.000 TL) maktu red harcı alınmasına; peşin harçtan mahsubuna, istek halinde ve hüküm kesinleştiğinde artan harcın davacıya iadesine,

Dava tarihinde yürürlükte bulunan Avukatlık ücret tarifesinin 8 ve 11. maddeleri hükümleri uyarınca (4.000.000 TL) vekalet ücreti ile davalı tarafça yapılan ve aşağıda dökümü yapılan (900.000 TL) yargılama giderinin davacıdan alınarak davalıya verilmesine, taraf vekillerinin huzurunda, açık yargılama sonunda, temyiz-i kabil olmak üzere verilen bu karar açıkça okunup anlatıldı. 15.5.1997

Katip Hakim 21527

YARGITAY KARARI İLE VAKFIMIZ ALEVİLERİ TEMSİL EDİYOR VE DAVANIN YENİDEN GÖRÜŞÜLMESİ İSTENİYOR

İstanbul 4. Asliye Hukuk Mahkemesi'nde Şevket Kazan'a açtığımız dava, Yargıçın aleyhimize verdiği kararla kapatılmak istendi. Hemen Yargıtay'a başvurduk. Davaya bakan Yargıtay 4. Hukuk Dairesi, 1997/8517 Esas ve 1998/6044 Karar sayılı verdiği kararla, hem Vakfımızın Alevileri temsil etmesini onaylamış oldu, hem de "mumsöndü" iftirasıyla Alevilere hakaret eden köktendinci Şevket Kazan ile onu koruyan yargıca adalet adına güzel bir ahlak ve hukuk dersi verdi. Oy birliğiyle alınan 8.7.1998 tarihli karar şöyledir:

YARGITAY İLAMI

Mahkemesi : İstanbul Asliye 4. Hukuk Hakimliği

Tarihi : 15.5.1997

Nosu : 1997/97-1997/220

Davacı : Semah Kültür ve Araştırma Vakfı adına Avukat İ. Hakkı Gülhan

Davalı : Şevket Kazan adına Avukat Abdurrahman Karaalioğlu

Taraflar arasındaki manevi tazminat davası üzerine yapılan yargılama sonunda, ilamda yazılı nedenlerden dolayı davanın aktif husumet yokluğu nedeniyle reddine ilişkin hükmün süresi içinde davacı vakıf avukatı tarafından temyiz edilmesi üzerine, tetkik hakimi tarafından düzenlenen rapor okunduktan sonra dosya incelendi gereği görüşüldü.

Davacı vakıf, davalının Susurluk'ta ortaya çıkan olayları protesto etmek isteyen kişilerin bu eylemini eleştirmek için "Mum söndü oynuyorlar" biçiminde bir değerlendirmede bulunduğunu, bu değerlendirme ile Alevi vatandaşların kişilik haklarına karşı saldırıldığını, vakfın da, bu inancı taşıyanları temsil ettiğini belirterek manevi tazminat isteminde bulunmuştur.

Mahkemece, kullanılan sözler, davacıyı hedef almamıştır. Böylece davacının dava açmada aktif husumet ehliyeti bulunmadığından istem reddedilmiştir.

Karar, davacı tarafından temyiz edilmiştir.

Türkiye Cumhuriyeti Anayasası'nın 24. maddesinde herkesin vicdan, dini inanç ve kanaat hürriyetine sahip olduğu ifade edildikten başka, kimsenin ibadete, dini ayin ve törenlere katılmaya, dini inanç ve kanaatlerini açıklamaya zorlanamıyacağı, dini inanç ve kanaatlerinden dolayı kınanamıyacağı ve suçlanamıyacağı ifade edilmiştir. Yine Anayasa'nın 25. maddesinde herkesin düşünce kanaat hürriyetine sahip olduğu ve düşünce ve kanaatlerini açıklamaya zorlanamıyacağı gibi bundan dolayı da kınanamıyacağı ve suçlanamıyacağı hüküm altına alınmıştır. Anayasal düzenleme altına alınan bu sonuca insanlık dünyası uzun ve önemli uğraşılardan sonra ulaşmıştır. Bundan dolayı da herkesin dini inançlarında veya inançsızlıklarında özgür olmayı uzun yıllar sonra yakalayabildiği bir gerçektir.

Anayasada kişinin inancı güven altına alındığına, kişi de

istediği biçimde inanç ve düşünce özgürlüğüne sahip bulunduğuna, düşünce inancına başkalarının saygı ve hürmet göstermesi gerektiğine göre, benimsediği dini ilke ve kurallar o kişinin şeref ve haysiyetinin bir bölümünü teşkil eder. Kişi mensubu olduğu bu inancından dolayı da toplum içinde buna göre saygı ve hürmet görür. Bu değer hükümleri şahsın kişilik haklarının, özellikle şeref ve haysiyetinin ayrılmaz bir bölümünü teşkil eder.

Pozitif hukukumuzda kişilik haklarının bir tanımı yapılmamıştır. Zaten bu nitelikteki hakların yasada bir tanımlamasını yapmak onların sınırlandırılması sonucunu doğurur ki, bir tanımlamanın yapılmamış olmasını uygun bir sonuç olarak görmek gerekir. Medeni Kanunda herkesin bu haklara sahip olduğu belirtildikten başka bir tanım verilmeden anılan yasanın 24. maddesinde kişilik hakkından söz etmiş ve bu hakkın saldırıya uğraması halinde yaptırımları belirtilmiştir. Aynı zamanda bu hakka saldırının yaptırımları da Borçlar Kanununun 49. maddesinde ve bazı özel yasalarda da düzenleme altına alınmıştır.

Yasalarda kişilik hakkının bir tanımı yer almamakla birlikte gerek teoride ve gerekse yargısal kararlarda tanımın yapıldığını görmekteyiz. Yapılan bu tanımlar birbiriyle benzerlik ve uygunluk sağladıkları gibi birbirini tamamlamaktadırlar. Aslında bu haklar sayılı ve sınırlı olmadıkları için bunları saymak ve tek tek belirlemek mümkün olamamaktadır. Bu hakları kişinin yaşamı, sağlığı, vücut ve ruh bütünlüğü ile toplum içindeki yerini koruyan haklar olarak tanımlayabiliriz. Diğer bir anlatımla bu haklar kişiye var olmak, yaşamak, gelişmek, özgür olmak, saygı ve hürmet görmek gibi toplum içindeki değerlerini sağlarlar.

Yine kişilik hakları özel bir nitelik taşıyıp mali bir değere sahip olmamaları nedeniyle şahıs varlığı hakları içinde yer alırlar. Bu özelliği gözönünde tutulduğunda bu hakların saldırıya uğramaları durumunda tazminatı gerektirmiyeceği sonucu çıkarılamaz. Hüküm altına alınacak tazminat, saldırıya uğrayan

kişinin kişilik hakkının karşılanması amacını değil, saldırı sonunda uğranılan zararın giderilmesini öngörmektedir.

Kişilik hakları fiziki, duygusal ve sosyal kişilik değerleri olarak üçe ayırabiliriz. Bunlar içerisinde sosyal kişilik değerleri taşıyan hakların önemli bir yeri bulunmaktadır. Bu haklar kişinin toplum içindeki şeref ve haysiyetini, kişinin özel yaşamını, bilimsel ve mesleki kimliğini, özgürlükleri gibi değerleri içerirler. Bu haklar kişinin vücut ve ruh bütünlüğünün yanında, bunun korunmasını gelişmesini sağlayan duygu, düşünce, ruhi, denge, inanç, toplum içindeki onuru, mensubu olduğu toplulukla olan gönül ve inanç bağlılığı gibi dış ve iç dünyasını oluşturan hakları da kapsarlar. Kişi ancak bu hakların varlığının diğer kişilerce kabulü ve bunların onlar tarafından korunmaya değer görülmesiyle toplum içinde değer kazanabilir ve gelişirler. İnancıyla ilgili değerlere tecavüz edilmesi halinde o kişinin haklarına zarar verilmiş olur. Bir kimsenin düşünce inanç ve hareket tarzının doğru olduğunun kabulü, onun şeref ve haysiyetinin korunmaya ve saygıya layık olduğu sonucunu doğurur. Bunun tersi bir kimsenin sahip olduğu inanç değerlerinin toplum nezdinde korunmaya değer görülemiyeceği yanlış olduğu açıklandığında kişinin inanç dünyasındaki değerlerin saygıya layık görülmediği anlamına gelir ve böylece şeref ve haysiyetine yönelik bir tecavüz ortaya çıkar. Bu saldırının kapsamı MK. 24/a maddesindeki belirtilmiş yaptırımı da Bk. 49. maddesinde hüküm altına alınmıştır.

Somut olayda davalı toplumun bir kesimi tarafından "Aydınlık Türkiye İçin Bir Dakika Karanlık" eylemini başlatmış ve uygulamaya koymuştur. Zamanın Adalet Bakam olan davalı,, toplantı sırasında yaptığı konuşmada, eyleme katılanları kastederek, "Mum Söndü oynuyorlar" şeklinde bir değerlendirme yapmıştır. Bu sözün halkın tepkisine yol açması üzerine birgün sonraki açıklamasında, "ben alevilerin ananelerinde olan mum söndüyü kastetmedim" biçimindeki savunmayı getirmiştir.

Davalının yaptığı bu açıklama ve değerlendirme ile özellik-

le Alevi olmayan halk kesimlerindeki yanlış bilgilendirme sonunda ortaya atılan söylentide Alevi inancında olanların akraba ve kan bağı yakınlığını gözetmeden, bir araya toplanıp ortaya bıraktıkları horozun kanat çırpması ile yanan mumun sönmesi sonucu toplananların birbiri ile ilişkide bulundukları biçimindeki, insan onuru ve özü ile bağdaşmayan değerlendirmeyi yapmakla bu inancı taşıyanlara ve onun temsilcilerinin kişilik haklarına, inançlarına saldırıda bulunmuştur. Davalının o inanca mensup olanları kastettiği o kadar açık ki, ertesi günkü savunmasında "ben alevilerin ananelerinde olan mum söndüyü kastetmedim" derken, sanki yapılan bu yanlış söylenti ve değerlendirmenin doğru imiş gibi, saldırısını güçlendirmiştir. Hatta, bunun Alevilerde bir anane (gelenek) olduğu anlamına gelecek değerlendirmelerde bulunmuştur.

Somut olayın şu özelliğine göre, belli bir inanca mensup kişilerin ve o kişileri temsil eden bir örgütün kişilik haklarına saldırıda bulunulduğu açıktır. Belli inançta olan kişilerin inançları ile alay eden, onları toplum içinde küçük düşüren bir yalanın, bir gerçek olmayan söylenti ve karalamanın, sanki varmış ve o inançta olanların bir geleneği imiş gibi, başka bir olayla eşleştirmek suretiyle açıklamada bulunmuştur. Böyle bir açıklamanın, davacının doğrudan doğruya kişilik haklarını saldırıya uğrattığı açıktır. Davacının o inancın temsilciliğini ve o inanca mensup kimselerin kültürlerini yaymak ve geliştirmek amacı ile kurulduğu ve faaliyette bulunduğu da tartışma konusu değildir.

Açıklanan nedenler ve dosyada yer alan tüm olgular gözönünde tutulduğunda, davacının kişilik haklarının saldırıya uğradığı, aktif husumet ehliyetinin bulunduğu kabul edilmeli ve BK.'nun 49. maddesindeki koşullar gözetilerek tazminat kapsamı belirlenerek hüküm altına alınmak gerekirken, yazılı gerekçe ile istemin reddi yönünde karar verilmiş olması bozmayı gerektirmiştir.

SONUÇ: Temyiz olunan kararın belirtilen nedenlerle BOZULMASINA ve peşin alınan harcın istek halinde geri ve-

rilmesine 8.7.1998 gününde oybirliğiyle karar verildi.

Başkan	Üye	Üye	Üye	Üye
Bilal Kartal	O. C. Yüksel	Ülkü Aydın	Salim Öztuna	Yüksel Acun

Karşılaştırıldı.

YARGITAY KARARINA İTİRAZ

Yargıtay'ın bozma kararına Şevket Kazan'ın avukatları hemen itiraz ettiler. İtiraz dilekçeleri aynen şöyledir:

İSTANBUL 4. ASLİYE HUKUK MAHKEMESİ SAYIN HAKİMLİĞİNE

Dosya No: 1998/472 E.

DAVALI : Şevket KAZAN
VEKİLLERİ: Av. Fuat SAĞIROĞLU-Av. Abdurrahman KARAALİOĞLU Av. Mücahit YILDIZ- Av. Ahmet SAĞIROĞLU
Adres antette.

DAVACI : Semah Kültür ve Araştırma Vakfı adına Başkan Lütfi KALELİ
VEKİLİ : Av. İbrahim Hakkı GÜLHAN
Meşrutiyet Caddesi, Çağdaş Apt. No. 126 Şişhane-İSTANBUL

KONUSU : Yargıtay'ın bozma ilamına karşı beyanlarımızın sunulmasından ibarettir.

AÇIKLAMALAR : Yargıtay 4. Hukuk Dairesi, 8.7.1998

tarih ve 1997/8517 Esas, 1998/6044 Karar sayılı ilamı ile Sayın Mahkemenizin 15.5.1997 tarih ve 1997/97 Esas, 1997/220 Karar sayılı kararının bozulmasına karar vermiştir.

Yargıtay 4. Hukuk Dairesinin bozma kararı hukuka ve yasaya aykırıdır.

1- Sayın Mahkeme davacı vakıf tarafından açılan manevi tazminat davasını **aktif husumet yokluğu** sebebiyle reddetmiştir. Sayın mahkeme kararında davalı müvekkilin beyanları ile davacı vakıf arasında hukuksal düzen açısından bağlantı bulunmadığını, davalı müvekkilin sözlerinin davacı vakfın tüzel kişiliğinin hedef alınmadığını bu nedenle davacı vakfın aktif husumet ehliyetinin mevcut olmadığını belirtmiştir.

2- Yargıtay 4. Hukuk Dairesi bozma ilamında Sayın Mahkemenin davayı reddetmesine sebep teşkil eden **aktif husumetin yokluğu** hususunda herhangi bir değerlendirme yapmamış, **davacı vakfın Alevi inancının ve Alevilerin temsilcisi olduğunu kabulle aktif husumetin varlığını kabul etmiştir.** Sayın Mahkeme davanın esasına ilişkin karar vermemiş olmasına rağmen Yargıtay, ilamında davanın esasına ilişkin değerlendirme yapmıştır. **Yargıtayın bozma ilamının özü, davacı vakfın Alevi inancı ve Alevilerin temsilcisi olduğu, davalı müvekkilin davalının kişilik haklarına tecavüz ettiği ve bu nedenle tazminata hükmedilmesi gerektiğinden ibarettir.**

Bu durumda cevaplanması gereken iki hukuki sorun vardır:

1- Davacı vakıf Alevilik ve Alevi vatandaşlarımızın temsilcisi midir? Yargıtay ilamında aynen "... bu inancı taşıyanlara ve onun TEMSİLCİLERİNİN kişilik haklarına, inançlarına saldırıda bulunmuştur" (s. 3 satır 15-16), "... Somut olayın şu özelliğine göre, belli bir inanca mensup kişilerin ve O KİŞİLERİ TEMSİL EDEN BİR ÖRGÜTÜN kişilik haklarına saldırıda bulunulduğu açıktır" (s. 3 prg. 3), "Davacının o inancın TEMSİLCİĞİNİ ve o inanca mensup kişilerin kültürlerini yaymak ve geliştirmek amacı ile kurulduğu ve faaliyette bulunduğu

tartışma konusu değildir." denilmek sureti ile davacı vakfın Alevi inancı ve Alevi vatandaşlarımızın temsilcisi olduğu kabul edilmekte, bu hususun tartışma konusu olmadığı belirtilmektedir. Halbuki davacı vekilinin Sayın Mahkemenize verdiği 30.04.1997 tarihli cevaba cevap dilekçesinde bu husus reddedilerek şu ifadelere yer verilmiştir.' "Davalı vekilleri ise davacının 'Alevi mezhebini' temsil ettiği intibaını yaratmaya çalışmakta, bu suretle Anayasanın 13, 14, 33. Maddeleri ile Vakıflar Kanununun 74/2 maddesini gündeme getirmek gayretine girişmekte ve sonuç olarak da davacının ihlal edilmiş bir hakkından bahsetmenin mümkün olmadığı sonucuna varmaktadırlar." Bu suretle davacı vakıf, Alevilik ve Alevi vatandaşlarımızın temsilcisi olmadığını beyan etmektedir. Esasen Anayasa ve ilgili mevzuat nazarı dikkate alındığında böyle bir durumun sözkonusu olamayacağı aşikardır. Anayasanın ve Vakıflar kanununun ilgili maddeleri din, dil, ırk, mezhep, cemaat ayırımına dayalı vakıf kurulamayacağı hükmünü getirmiştir. Vakıflar Kanununun 6. ve 74/2. Maddesi belli ırk veya cemaat mensuplarım destekleme gayesine matuf vakıfların tescil edilemeyeceğini öngörmektedir. Anayasanın ilgili maddeleri de bu hususu derpiş etmiştir. Bu durumda, davacı vakfın bir inancın ve o inancın sahiplerinin temsilcisi olması düşünülemez. Davacı vakfın Alevi mezhebini ve Alevi vatandaşlarımızı temsil etmesi (Yargıtayın kabulü böyledir) yasal olarak mümkün değildir.

2- Temsilcisi olmadığı gerçek kişilerin kişilik haklarına vaki tecavüz nedeniyle herhangi bir tüzel kişiliğin dava hakkına sahip olup olmadığı cevaplandırılması gereken ikinci sorudur.

Tüzel kişiler, kendilerini kuran gerçek kişilerden ayrı bir kişiliğe sahiptirler. Kurucularını temsil etmezler. Bir mezhebi temsil adına tüzel kişilik kurulamayacağına göre davacının ihlal edilmiş kişilik haklarından söz edilemez. Davacının kişilik haklarının ihlal edildiğinin kabulü, ancak hukuken kabul edilebilir bir temsil ehliyetinin varlığı halinde sözkonusu olabilir. Somut olayımızda davacı vakfın

temsil ehliyeti/yetkisi bulunmamaktadır. Bu nedenle davanın aktif husumet yönünden reddi gerekir. Sayın Mahkemenin kararı isabetlidir. Bu nedenle Sayın Mahkemenin kararında direnmesini talep etmekteyiz.

NETİCE VE TALEP : Yukarıda arz ve izah edilen sebeplere binaen Sayın Mahkemenin verdiği aktif husumetin bulunmaması nedeniyle davanın reddine mütedair kararda ısrar edilmesini, Yargıtayın bozma kararına uyulmamasını bilvekale saygı ile arz ve talep ederim.

18.11.1998
Davalı vekili
Av. Abdurrahman Karaalioğlu

İTİRAZA VERDİĞİMİZ YANIT

Avukatımız İ. Hakkı Gülhan, vakfımız adına mahkemeye şu yanıtı verdi:

İSTANBUL 4. ASLİYE HUKÜK MAHKEMESİ
SAYIN HAKİMLİĞİ'NE
98/472

DAVACI : Semah Kültür ve Araştırma Vakfı adına Başkan Lütfi KALELİ
VEKİLİ : Av. İ. Hakkı GÜLHAN
DAVALI : Şevket KAZAN
VEKİLİ : Av. Fuat SAĞIROĞLU-Av. Abdurrahman KARAALİOĞLU-Av. Mücahit YILDIZ-Av. Ahmet SAĞIROĞLU
Alemdağ Cad. Kuyuluorta Sok. No:2 K. 4 D. 11 Ümraniye/İST.
KONU : 18.11.1998 tarihli ara karar gereği davalı ve-

kilinin sormuş olduğu sorunun cevabının verilmesidir.

AÇIKLAMALAR : Davalı vekilinin yöneltmiş olduğu müvekkilimin Aleviliğin temsilcisi olup olmadığı hususundaki soruya gerekli cevabı Yüce Türk adaleti vermiştir. Bunun tartışılması Sayın Yargıtayın kararından sonra sözkonusu değildir. Çünkü Sayın Mahkeme bozma kararına uymuştur. 9.5.1960 gün ve 21/9 sayılı İçtihadı Birleştirme Kararı gereğince usulü müktesep hak usulün dayandığı temel ilkelerden olup, yargılamanın geldiği aşamada bu konuyu tartışmaya mahal yoktur.

Yargıtay 4. Hukuk Dairesi 1998/6044 K. -1997/8517 E. sayılı ilamının üçüncü sayfasının üçüncü paragrafında tartışmaya yer bırakmayacak şekilde bu sorunun cevabını vermiştir: "Somut olayın şu özelliğine göre, belli bir inanca mensup kişilerin ve o kişileri temsil eden bir örgütün kişilik haklarına saldırıda bulunulduğu açıktır. Belli inançta olan kişilerin inançları ile alay eden, onları toplum içinde küçük düşüren bir yalanın, bir gerçek olmayan söylenti ve karalamanın, sanki varmış ve o inançta olanların bir geleneği imiş gibi, başka bir olayla eşleştirmek suretiyle açıklamada bulunmuştur. Böyle bir açıklamanın, davacının doğrudan doğruya kişilik haklarını saldırıya uğrattığı açıktır. Davacının o inancın temsilciliğini ve inanca mensup kimselerin kültürlerini yaymak ve geliştirmek amacı ile kurulduğu ve faaliyette bulunduğu da tartışma konusu değildir."

Saygılarımla 30.11.1998

DAVACI VEKİLİ
Av. İ. Hakkı GÜLHAN

KAZAN MAHKUM OLDU

Yargıtay'ın bozma kararı üzerine 4. Asliye Hukuk Mahkemesi, 18.11.1998 günlü duruşmada davanın yeniden görüşülmesine karar verdi. Devam eden duruşmalar sonunda

aynı mahkeme, bu kez 1 Temmuz 1999 tarihli kararı ile Şevket Kazan'ı mahkum etti. Karar aynen şöyledir:

KARAR
SAYI
ESAS NO : 1998/472
KARAR NO : 1999/341
HAKİM : E. Göksun Özçelik 25195
KATİP : Sabiha Koç
DAVACI : Semah Kültür ve Araştırma Vakfı-Narlıbahçe sk. Kader Han 5/4 Cağaloğlu/İst.
VEKİLİ : Av. İ. Hakkı Gülhan-Meşrutiyet Cad. Çağdaş Apt. No. 126 Şişhane/İst.
DAVALI : Şevket Kazan
VEKİLİ : Av. Fuat Sağıroğlu-Alemdağ Cad. Kuyuluorta sk. 2/11 Ümraniye/İst.
Av. Abdurrahman Karaalioğlu-aynı adreste
DAVA : Manevi-Tazminat
DAVA TARİHİ : 06.03.1997
KARAR TARİHİ : 01.07.1999

Davacı vekili tarafından davalı hakkında açılan davanın yapılan açık yargılaması sonunda:

GEREĞİ-DÜŞÜNÜLDÜ-İSTEM: Davacı vekili, kamuoyunda "Susurluk Kazası" olarak adlandırılan olayın kınanması ve eleştirilmesine yönelik olarak, sivil toplum kuruluşları tarafından başlatılan "Aydınlık Türkiye için bir dakika Karanlık" adı ile bilinen eylemin, toplumumuzda geniş bir destek görmüş ve giderek yaygınlaşmış olması sebebiyle, bu eylemden rahatsız olan kişilerden birisi durumunda bulunan davalının, 10.2.1997 tarihinde mensubu bulunduğu Partisinin "Kocaeli İl Örgütü" ile yaptığı bayramlaşma konuşmasında, sözü edilen eylem ve eylemlere katılanlar için aynen "mum söndü oynuyorlar" ifadesini kullandığını ve bu sözlerinin yazılı ve görsel basında yer aldığını ve davalının bu eyleminin hukuka aykırı nitelikte bulunduğunu, davacının kişilik haklarına saldırı-

da bulunulduğunu, çünkü davalının bu sözleri ile "Alevilerin hısımlık yönünden herhangi bir ayrım yapılmaksızın, toplanarak ortaya bir horoz bağladıkları ve mum yaktıkları, horozun kanatlarını çırparak, mumu söndürmesi ile birlikte birbirleriyle cinsel ilişkide bulunduklarının" kamuoyuna duyurulmak istendiğini ileri sürerek, (1.000.000.000 TL) manevi tazminatın davalıdan alınarak; davacıya verilmesini ve ayrıca hükmün ülke genelinde dağıtılan ve yayımlanan en yüksek tiraja sahip üç gazete ve üç televizyon kanalı vasıtasıyla yayınlanmasına karar verilmesi istemiyle, davalı hakkında bu davayı açmıştır.

SAVUNMA: Davalı vekili, davacının Anayasa'nın 13, 14 ve 33. maddeleriyle Vakıflar Yasası'nm 74/2. maddesi hükümleri uyarınca, davacı Vakfın "Alevi Mezhebini ve Alevi Vatandaşlarımızı" temsilen dava açmasına yasal olanak bulunmadığını, tüzel kişiliğin doğrudan doğruya zarar görmeleri halinde manevi tazminat açmak haklarının bulunduğunu savunarak, davanın öncelikle bu sebeplerle ve usul yönünden reddi gerektiğini bildirmiş, aksi halde de davalının siyasi amaçlı yapılan eylemleri eleştirmek amacına yönelik olarak uyuşmazlık konusu yapılan sözleri söylemesi sebebiyle, davacının kişilik haklarına saldırı amacında olmadığını ve Medeni Kanunun 49. maddesinde öngörülen Yasal sorumluluk koşullarının gerçekleşmediğini savunarak, davanın reddini istemiştir.

DELİLLER VE GEREKÇE: Dava, Medeni Kanunun 24 ve Borçlar Kanununun 49. maddeleri hükümlerine dayalı olarak açılmış olup, kişilik haklarına hukuka aykırı olarak yapılan saldırı sebebiyle, manevi tazminat ödetilmesi talebine ilişkindir.

Taraf vekilleri tüm delillerini ibraz etmişler ve Mahkememizce yapılan yargılama neticesinde davanın aktif husumet yokluğu nedeniyle reddine karar verilmiş olup; davacı vekilinin kararı temyiz etmesi üzerine, Yargıtay 4. Hukuk Dairesince Mahkememiz kararı bozularak, iade olunmuştur.

Yargıtay 4. Hukuk Dairesi, 1997/8517 esas-1998/6044 karar sayılı ve 8.7.1998 tarihli bozma ilamında; davalının yaptığı

açıklama ve değerlendirme ile özellikle Alevi olmayan halk kesimlerindeki yanlış bilgilendirme sonunda ortaya atılan söylentiye ilişkin insan onuru ile bağdaşmayan değerlendirmeyi yapmakla, bu inancı taşıyanlara ve onun temsilcilerinin kişilik haklarına, inançlarına saldırıda bulunduğunu, bu yanlış söylentilerin Alevilerde bir gelenekmiş gibi değerlendirildiğinin belirtilerek, Borçlar Kanununun 49. maddesindeki koşullar gözetilerek, tazminat kapsamının belirlenip hüküm altına alınması gerekirken, talebin reddi yönünde karar verilmiş olmasının bozmayı gerektirdiği belirtilmiştir.

Yargıtay Bozma ilamı üzerine Mahkemece yeniden yapılan yargılamada; Yargıtay bozma ilamına uyulmasına karar verilmiş ve bozma ilamı çerçevesinde tüm deliller değerlendirilmiştir.

Toplanan deliller çerçevesinde, olay tarihinin Adalet Bakanı olan davalının yaptığı bir konuşmada "Aydınlık Türkiye için bir dakika karanlık" adı ile bilinen eylemi yapanları ve katılanları kastederek, "mum söndü oynuyorlar" şeklinde beyanda bulunduğu bu sözün halkın tepkisine yol açması üzerine bir gün sonraki açıklamasında "Ben, Alevilerin ananelerinden olan mum söndüyü kast etmedim" biçiminde savunmada bulunduğu, davalının yaptığı bu açıklama ve değerlendirme ile özellikle Alevi olmayan halk kesimlerindeki yanlış bilgilendirme sonunda ortaya atılan söylentide Alevi inancında olanların akraba ve kan bağı yakınlığını gözetmeden, bir araya toplanıp ortaya bıraktıkları horozun kanat çırpması ile yanan mumun sönmesi sonucu, toplananların birbiri ile ilişkide bulundukları biçimindeki insan haysiyeti ile bağdaşmayan değerlendirmeyi yapmakla, bu inancı taşıyanlara ve onun temsilcilerinin kişilik haklarına, inançlarına saldırıda bulunduğu açıktır. Davalının Alevi inancına mensup olanları kastettiği, ertesi günkü savunmasında "Ben Alevilerin ananelerinde olan mum söndüyü kastetmedim" derken, sanki yapılan bu yanlış, söylenti ve değerlendirmenin doğru imiş gibi göstererek, saldırısını güçlendirmiş, daha doğrusu mum söndünün Alevilerde bir gelenek olduğu anlamı-

na geldiğini açıkça ortaya koymuştur. Davalının bütün bu beyanlarından Alevi inancına mensup kişilerin ve o kişileri temsil eden bir örgütün kişilik haklarına saldırıda bulunulduğu açıktır. Belli inançta olan kişilerin inançları ile alay eden, onları toplum içinde küçük düşüren ve gerçek olmayan söylenti ve karalamanın sanki varmış ve o inançta olanların bir geleneği imiş gibi başka bir olayla bağlantı kurmak suretiyle açıklamada bulunmuştur. Böyle bir açıklamanın davacının doğrudan doğruya kişilik haklarına saldırı olduğu sabittir. Zira davacı Vakıf, Alevi inancının temsilciliğini ve bu inanca mensup kimselerin kültürlerini yaymak ve geliştirmek amacı ile kurulup faaliyette bulunmaktadır. Tüm izah edilen bu nedenler, gözönüne alındığında, davacının kişilik haklarının saldırıya uğradığı ve bu saldırının çok ağır bir nitelikte olduğu anlaşılmıştır.

Borçlar Yasası'nın 49. maddesi hükmü gereğince, kişilik hakları, hukuka aykırı olarak saldırıya uğrayan kimse, sorumlularından manevi tazminat talebinde bulunabilir. Borçlar Yasası'nın 49/2. maddesi hükmü gereğince yargıç, manevi tazminat yerine veya buna ek olarak başka bir biçimde bir tazminata da karar verebilir. Kararın gazetelerde ve televizyonda yayımlanması da bir tazmin biçimidir. Ancak manevi zararın tazmini biçimini hakim serbestçe taktir eder. Toplanan tüm delillerin değerlendirilmesi sonucu, davacının manevi zararının manevi tazminat verilmesi suretiyle giderilmesi gerektiği sonucuna varılmış, bu nedenle hükmün yayını isteği uygun bulunmamıştır. Davalının yaptığı saldırının ağırlık derecesi dikkate alınarak, davanın kabulü ile (1.000.000.000 TL) manevi tazminatın davalıdan tahsiline karar vermek gerekmiştir.

HÜKÜM: Yukarıda izah edilen gerekçeye istinaden;

1- Davanın kabulü ile (1.000.000.000 TL)'sının davalıdan tahsili ile davacıya verilmesine, yayın talebinin REDDİNE,

2- Yürürlükte bulunan Harçlar Tarifesi gereğince davanın değeri üzerinden nispi olarak hesaplanan (36.000.000 TL)'sı

karar ve ilam harcından peşin alman (9.000.000 TL) harcın mahsubuyla, bakiye (27.000.000 TL) harcın davalıdan tahsiliyle, Hazine'ye gelir kaydına,

3- Davacı vekiline Avukatlık Asgari ücret tarifesi gereğince hesaplanan ve takdir olunan (51.000.000 TL) vekalet ücretinin davalıdan tahsiliyle, davacıya verilmesine,

4- Davacı vekili tarafından bu dava sebebiyle yapılan (18.229.000 TL) yargılama giderinin davalıdan tahsiliyle, davacıya verilmesine,

Davacı vekili Av. Arzu Bulut ile davalı vekili Av. Mücahit Yıldız'ın yüzüne karşı, temyizi kabil olmak üzere usulen ve alenen karar verilip tefhim olundu. 1.7.1999

Katip 36.000.000 TL İlam harcı Hakim 25195
9.000.000 TL Peşin
27.000.000 TL BAKİYE HARÇ
Davacının yargılama gideri
8.050.000 TL tez.
750.000 TL tab.
429.000 TL BVH.
9.000.000 TL P.H.
18.229.000.TL

Not: Şevket Kazan için açmış olduğumuz bir milyar liralık tazminat davası, maddi önem taşımamaktadır. Davanın özü ve önemi, Alevilere hakaret edenleri mahkum etmektir. Bu mahkumiyetle beraber mahkeme kararının gazete ve televizyonlar aracılığıyla kamuoyuna duyurulmasıdır. Ancak görüldüğü gibi Kazan mahkum olmuştur, ama esas istediğimiz gazete ve televizyon aracılığıyla bu mahkumiyetin kamuoyuna duyurulması reddedilmiştir.

Mahkemenin bu kararını saygıyla karşılıyoruz; ve Aleviler adına kazanılmış olumlu bir karar olarak kabul ediyoruz.

"SAPIK" İFTİRASINA TEPKİMİZ

Refah Partili iftiracı Şevket Kazan'ın dava arkadaşı Fazilet Partisi'nin Genel Başkanı Recai Kutan da aynı iftiracı mantıkla Aleviler'e "Sapık" demekten kendini alamadı.

Recai Kutan, 6.10.1998 günü parlamentodaki partisinin grup toplantısında konuşurken, PKK lideri Abdullah Öcalan'a (Apo) yardım ve yataklık yapan Suriye Devlet Başkanı Hafız Esad için diyor ki:

"Nuseyrilik, bir nevi sapık Alevi anlayışıdır. Bunlar, Irak'ta yüzde onluk azınlık olmalarına rağmen yönetimi ele geçirmişler, yüzde doksanlık çoğunluğa hükmetmektedirler..."

Bu sözleri söyleyen Recai Kutan, daha o an partili milletvekillerinin yazılı uyarılarına neden oluyor. Pişkin Kutan, sözde düzeltme yapıyor.

"Ben, Türkiye'deki Aleviler'i kastetmedim. Ben, Suriye'deki sapık Alevi anlayışlı Nuseyrileri kastettim."

Bunun üzerine Türk vatandaşı olarak Türkiye'de yaşayan üç milyon dolayındaki Nuseyriler (Arap Alevileri) ile beraber yirmi milyon dolayındaki Türkiyeli Aleviler, büyük tepki gösterdiler. Alevi-Bektaşi kuruluşları tek tek ve toplu halde basın toplantısı düzenleyerek Recai Kutan'ı kınadılar.

Ankara'da Hacı Bektaş Veli Anadolu Kültür Vakfı, Hacı Bektaş Veli Kültür Dernekleri, Pir Sultan Abdal Kültür Dernekleri, Aydos Vakfı, Tunceli Dayanışma ve Kültür Vakfı ile Köy dernekleri ortak eylem koydular, Kutan'ın özür dilemesini istediler.

İstanbul'da Vakfımız başta olmak üzere Karacaahmet Sultan Vakfı ve Derneği, Gazi Cemevi, Kartal Cemevi Vakfı, Sarıgazi Cemevi Derneği, Garip Dede Türbesi Derneği, Mustafa Efendi Derneği, Pir Sultan Abdal Kültür Derneği, Hacı Bektaş Veli Dernekleri, Hacı Bektaş Veli Anadolu Kültür Vakfı'nın Okmeydanı Şubesi'nde toplanarak bir ortak açıklama ile tepkilerini dile getirdiler. Bu tepkiler yazılı basında ve görsel medya-

da geniş yankı uyandırdı.

Bu tepkiler üzerine bir açıklama yapan Recai Kutan şöyle dedi:

"Eğer Alevilik, Hz. Ali'ye bağlılık veya Hz. Ali'nin yolunda gitmekse ve Ehlibeyt'e muhabbetse, Alevi olduğunu iddia edenlerden çok daha fazla Aleviyim ben."

Bunun üzerine biz, "Öyle ise Kutan, bu sözleriyle sapık Aleviler'den daha çok sapık Alevi oluyor demektir," diye bir açıklama yaptık.

Bizim, basında kısmen yer alan, Cumhuriyet gazetesi yazarı sayın Hikmet Çetinkaya'nın köşesinde değerlendirilen tepkisel açıklamamız şöyle oldu:

ESAS SAPIK, SÖZÜNÜ BİLMEYENDİR

Fazilet Partisi Genel Başkanı Recai Kutan, PKK lideri Apo'ya yardım ve yataklık eden Suriye Devlet Başkanı Hafız Esad'a yönelik 6.10.1998 günü Parlamento'da yaptığı konuşmada diyor ki:

"-Suriye'yi yönetenler, yüzde onluk Nuseyrilerdir. Bunlar, yüzde doksanlık Sünnileri yıllardan beri ezmektedir. Nuseyrilik, bir nevi sapık Alevi anlayışıdır!..."

Hayret ediyorum, bugünkü parlamentoda çoğunluk olan, gelecekte de iktidar adayı bulunan bir partinin başı, Türkiye'de yaşayan 20 milyon Alevinin hassasiyetini bile bile nasıl olur da böyle ayıplı bir gaf yapabilir?..

Hayret ediyorum, yüzyıllardan beri Anadolu'da nüfusun yüzde otuzunu oluşturan Aleviler, Sünniler tarafından hep yönetiliyor, horlanıyor, kınanıyor, kıyıma uğruyor; ama Sünniler neden sorgulanmıyor?..

Yine hayret ediyorum, 15 yıldan beri ülkemizde masum Türk ve Kürt kanı döken PKK lideri Apo'ya, neden hiç kimse kalkıp:

- Apo; sapık Şafii ya da Hanifi anlayışlıdır! demiyor?..

Ya da Halepçe katliamında yüzlerce masum Kürt halkını

öldüren Irak lideri Saddam Hüseyin'in ve Sivas'ta insan yakanların mezhebini neden kimse sormuyor?..

Örnekleri çoğaltabiliriz. Ama anlaşılan o ki, bu insanlar her ne denli okusalar da, mevki sahibi olsalar da, ülke yönetimine gelseler de, ta beşikten aldıkları kör ve sapık inançlarla koşullanıyorlar, Alevilere her vesileyle ya "Mumsöndü" iftirasıyla, ya da Esad bahanesiyle "Sapık" diyerek saldırıyorlar...

Oysa esas sapık, sözünü bilmeyenlerdir!..

Esas sapık, "O pezeveklerden oluşan Türk parlamentosu!" diyenlerdir!..

Esas sapık, "Mumsöndü, Alevilerin ananelerinde vardır!" diyenlerdir!..

Esas sapık, siyasette "Kanlı mı, kansız mı?" hesabını yapanlar; "kan akacak, fıstık gibi olacak!" diyenler; minareleri süngüye benzetip savaş çağrısı yaparak köktendincileri, "Vur de, vuralım! Öl de, ölelim!" noktasına getirenlerdir!..

Türkiye Cumhuriyeti Devleti'nin, "Ülkesi ve milletiyle bölünmez bütünlüğü"nü bu kafalarla nasıl sağlayacağız?..

İran'daki Mollaların Şii oluşu gibi, Hafız Esad'ın da Nuseyri Alevisi oluşu bizi ilgilendirmez. Bunlar, Türkiye için kötü niyet besliyorlarsa onların karşısında oluruz. Ancak, "Nuseyrilik, bir nevi sapık Alevi anlayışıdır!" diyerek doğrudan doğruya Aleviliğe hakaret edilirse, onun da karşısında oluruz...

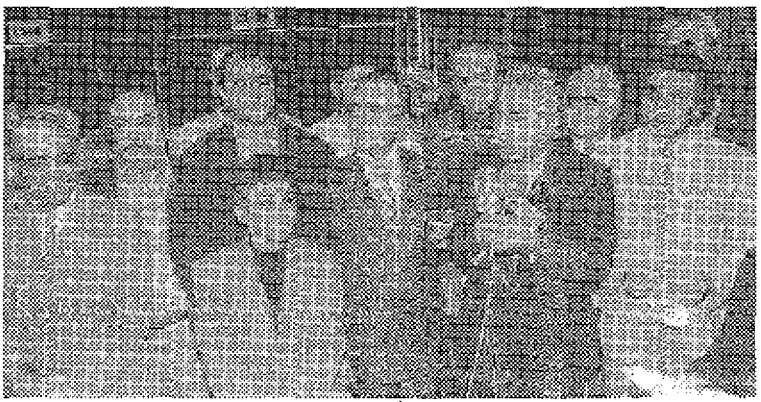
Alevi olmaktan onur duyan bir kişi olarak haykırıyorum: Ülke ve ulus bütünlüğümüze yönelik her türlü iç ve dış saldırıyı ve de sözünü bilmez söz sapıklarını şiddetle ve nefretle kınıyor, yaşasın halkların kardeşliği diyorum. 7.10.1998

Alevi-Bektaşi Eğitim ve Kültür Vakfı
Genel Başkanı
Lütfi Kaleli

Fazilet Partisi Genel Başkanı Recai Kutan'ı, "Sapık" sözünden dolayı protesto eden Alevi-Bektaşi kuruluşları, yaptıkları ortak basın toplantısıyla kınadılar.

Soldan sağa, ayaktakiler: Bir yurttaş, Veli Akkol (Alevi Dedesi), Hıdır Uluer (Karacaahmet Dernek Başkanı), Elvan Koç (H.B.V. Anadolu Vakfı İst. Şube saymanı); Oturanlar: Mehmet Çamur, (Şahkulu Vakfı Başkanı), Gürbüz Çuhadar (PSAD Ümraniye Şube Başkanı), Lütfi Kaleli (Alevi-Bektaşi Eğitim ve Kültür Vakfı Başkanı), İsmail Saçlı (H.B.V. Anadolu Kültür Vakfı İstanbul Şube Başkanı), Beyzade Özkahraman (H.B.V. Kültür Derneği Genel Başkanı) 8.10.1998

Recai Kutan'ı mahkemeye veren vakfımızın İstanbul Sultanahmet Adliyesi önündeki basın açıklamasına, çok sayıda yurttaş ve kuruluş temsilcileri katıldı.

Soldan sağa: Mehmet Çamur (Şahkulu Vakfı Başkanı), İsmail Onarlı (Alevi-Bektaşi Eğitim ve Kültür Vakfı Saymanı), İsmail Saçlı (H.B.V. Kültür Vakfı İst. Şb. Bşk.), Hüsniye Takmaz (Mustafa Efendi Derneği Başkanı), Beyzade Özkahraman (H.B.V. Derneği Başkanı), Halis Tosun (Hamburg Alevi Kültür Merkezi Kurucu Başkanı), Lütfi Kaleli (Alevi-Bektaşi Eğitim ve Kültür Vakfı Başkanı), Mahmut Türkmen (Gazi Cemevi Dernek Başkanı), Hıdır Uluer (Karacaahmet Derneği Başkanı) 14 Ekim 1998

KUTAN'I MAHKEMEYE VERİYORUZ

Bu açıklamalarımızdan sonra 14 Ekim 1998 günü yine Alevi-Bektaşi örgüt temsilcileriyle birlikte İstanbul Adliye binası önünde bir basın toplantısı düzenleyerek, Kutan hakkında İstanbul 10. Asliye Hukuk Mahkemesi'nde 1998/518 Esas no ile beş milyar liralık tazminat davası açtık. Avukatımız İsmail Hakkı Gülhan'ın adımıza açtığı dava şöyledir:

İSTANBUL (10) ASLİYE HUKUK MAHKEMESİ SAYIN HAKİMLİĞİ'NE

DAVACI : Semah Kültür ve Araştırma Vakfı
Adına Başkan Lütfi KALELİ
Narlıbahçe Sok. Kader İşhanı, 5/4 Cağaloğlu/İSTANBUL
VEKİLİ : Av. İ. Hakkı GÜLHAN
Meşrutiyet Cad. Çağdaş Apt. No: 126 Şişhane/İSTANBUL

DAVALI : Recai KUTAN
TBMM Ankara

KONU : Davacının şahsiyet haklarına davalı tarafından yapılan tecavüzün hukuka aykırılığının tesbiti; buna ilişkin mahkeme kararının yayınlanması ve hukuka aykırı tecavüz sebebiyle davalının 5.000.000.000 TL manevi tazminat ödemeye mahkum edilmesi talebinden ibarettir.

İZAHAT : 1) Davalı FP lideri Recai Kutan 6 Ekim 98 tarihinde Partisinin gurup toplantısında yaptığı konuşmada Türkiye'de yaşayan milyonlarca Alevi insanın şahsında, Alevi insanlarının hepsini sapık aşağılanmış bir mezhebin mensupları gibi göstermiştir. Bu konuşması aynı gün tüm televizyon kanallarından yayınlanmıştır. Ayrıca 7 Ekim 98 tarihli Milliyet, Radikal, Cumhuriyet, Zaman, Sabah ve Hürriyet gazetelerinde

manşetten bu haber neşredilmiştir. Görüleceği üzere davalı konuşmasındaki ifadesi ile Alevi vatandaşlarımızın şahsiyet haklarına ağır bir tecavüzde bulunmuştur.

Tekrar ifade ediyoruz ki, bu konuşmanın ne denli ağır bir hakaret ve tecavüz olduğunu görebilmek için, bu ifadenin sadece şu bölümünü almak dahi yeterlidir: "Nusayrilik bir nevi sapık Alevi anlayışıdır." İşte yukarıda belirttiğimiz gibi, topluma sürekli empoze edilmeye çalışılan yalan budur. Davalı da, konuşmasında, bu yalanı gerçek gibi takdim etmekte ve fakat kendisinin bunu kast etmediğini ileri sürmektedir. Televizyon bantları deşifre edildiğinde görüleceği üzere bu hakareti yaptığı sırada kendisi bir notla uyarılmış, bunun üzerine düzeltme yapma ihtiyacını hissetmiştir.

Sonuç olarak, açıkça görülmektedir ki, davalı, konuşmasında bilerek kullandığı ifadeler ile Alevi vatandaşlarımıza ve bu vatandaşlarımızı bünyesinde barındıran davacıya ağır bir hakarette bulunmuştur.

2) Türkiye Cumhuriyeti Anayasası'nın 24. Maddesinde herkesin vicdan, dini inanç ve kanaat hürriyetine sahip olduğu ifade edildikten başka, kimsenin ibadete, dini ayin ve törenlere katılmaya, dini inanç ve kanaatlerini açıklamaya zorlanamayacağı, dini inanç ve kanaatlerinden dolayı kınanamayacağı ve suçlanamayacağı ifade edilmiştir. Yine Anayasa'nın 25. Maddesinde herkesin düşünce kanaat hürriyetine sahip olduğu ve kanaatlerini açıklamaya zorlanamayacağı gibi bundan dolayı da kınanamayacağı ve suçlanamayacağı hüküm altına alınmıştır. Anayasal düzenleme altına alınan bu sonuca insanlık dünyası uzun ve önemli uğraşılardan sonra ulaşmıştır. Bundan dolayı da herkesin dini inançlarında veya inançsızlıklarında özgür olmayı uzun yıllar sonra yakalayabildiği bir gerçektir.

Anayasada kişinin inancı güven altına alındığına, kişi de istediği biçimde inanç ve düşünce özgürlüğüne sahip bulunduğuna, düşünce inancına başkalarının saygı ve hürmet göstermesi gerektiğine göre, benimsediği dini ilke ve kurallar o kişinin şeref ve

haysiyetinin bir bölümünü teşkil eder. Kişi mensubu olduğu bu inancından dolayı da toplum içinde buna göre saygı ve hürmet görür. Bu değer hükümleri şahsın kişilik haklarının, özellikle şeref ve haysiyetinin ayrılmaz bir bölümünü teşkil eder.

Pozitif hukukumuzda kişilik haklarının bir tanımı yapılmamıştır. Zaten bu nitelikteki hakların yasada bir tanımlamasını yapmak onların sınırlandırılması sonucunu doğurur ki, bir tanımlamanın yapılmamış olmasını uygun bir sonuç olarak görmek gerekir. Medeni Kanun da herkesin bu haklara sahip olduğu belirtildikten başka bir tanım verilmeden anılan yasanın 24. Maddesinde kişilik hakkından söz etmiş ve bu hakkın saldırıya uğraması halinde yaptırımları belirtilmiştir. Aynı zamanda bu hakka saldırının yaptırımları da Borçlar Kanunu'nun 49. Maddesi'nde ve bazı özel yasalarda da düzenleme altına alınmıştır.

Yasalarda kişilik hakkının bir tanımı yer almamakla birlikte gerek teoride ve gerekse yargısal kararlarda tanımın yapıldığını görmekteyiz. Yapılan bu tanımlar birbiriyle benzerlik ve uygunluk sağladıkları gibi birbirini tamamlamaktadırlar. Aslında bu haklar sayılı ve sınırlı olmadıkları için bunları saymak ve tek tek belirlemek mümkün olamamaktadır. Bu hakları kişinin yaşamı, sağlığı, vücut ve ruh bütünlüğü ile toplum içindeki yerini koruyan haklar olarak tanımlayabiliriz. Diğer bir anlatımla bu haklar kişiye var olmak, yaşamak, gelişmek, özgür olmak, saygı ve hürmet görmek gibi toplum içindeki değerlerini sağlarlar.

Yine kişilik hakları özel bir nitelik taşıyıp mali bir değere sahip olmamaları nedeniyle şahıs varlığı hakları içinde yer alırlar. Bu özelliği gözönünde tutulduğunda bu hakların saldırıya uğramaları durumunda tazminatı gerektirmiyeceği sonucu çıkarılamaz. Hüküm altına alınacak tazminat, saldırıya uğrayan kişinin kişilik hakkının karşılanması amacını değil, saldırı sonunda uğranılan zararın giderilmesini öngörmektedir.

3) Demokratik toplumlarda, yasal sınırlar içinde kalmak koşuluyla, fikirleri bir eylem ile ifade etmek kadar, bu eyleme karşı olmak ve karşıtlığını, rahatsızlığını "eleştiri sınırları içinde

kalmak koşuluyla" ifade etmek de doğaldır. Nitekim, eleştirinin hakaret teşkil etmeyeceği kökleşmiş yargı içtihadıdır.

Ancak, bir ifadenin eleştiri sınırlarını aşarak kişinin manevi varlığına bir saldırı teşkil etmesi halinde "hakaret"in ve sonucunda da "şahsiyet haklarına tecavüzün" sözkonusu olacağı da kökleşmiş yargı içtihadıdır.

Davalı, konuşmasında, yukarıda izah edildiği şekilde, eleştiri sınırlarını aşarak hakaret etmek suretiyle Alevi vatandaşlarımızın ve dolayısıyla davacının şahsiyet haklarına tecavüzde bulunmuştur.

TALEPLERİMİZ :

1) TMK.nun 24/1. maddesine göre, "hukuka aykırı olarak şahsiyet hakkına Tecavüz edilen kişi, hakimden, tecavüzde bulunanlara karşı korunmasını isteyebilir."

Keza, TMK.nun 24/a maddesinin 1. fıkra hükmüne göre, "şahsiyet hakkı hukuka aykırı olarak tecavüze uğrayan (...) kişi, (...) sona ermesine rağmen etkisi devam eden tecavüzün hukuka aykırılığının tespitini ve kararın yayınlanmasını (...) isteyebilir."

İşte bu iki hükümden yararlanarak, muhterem hakimliğinizden, davacının şahsiyet haklarına davalı tarafından gerçekleştirilen tecavüzün hukuka aykırılığının tespitini ve kararın basın yoluyla yayınlanmasını arz ediyoruz.

Davalının, davacının şahsiyet haklarına tecavüz teşkil eden sözü, yazılı ve görsel basında geniş surette yer bulmuştur. Bu sebeple, tecavüzün hukuka aykırılığını tespit eden muhterem hakimliğinizin hükmünün, yurt çapında basın ve dağıtımı yapılan, en yüksek tiraj ve satışa sahip üç gazetenin yanı sıra, üç televizyon kanalı vasıtasıyla yayınlanmasını arz ediyoruz.

2) TMK.'nun 24/a hükmünün II. Fıkrasına göre, "maddi ve manevi tazminat davaları açma hakkı (...) saklıdır."

TBK. 49/I hükmüne göre, "şahsiyet hakkı hukuka aykırı bir şekilde tecavüze uğrayan kişi, uğradığı manevi zarara karşılık manevi tazminat namıyla bir miktar para ödenmesini dava edebilir."

İşte bu iki hükümden yararlanarak, muhterem hakimliğiniz-

den, davalının hukuka aykırı tecavüzü sebebiyle, sembolik bir nitelikte olmak üzere 5.000.000.000 TL tutarında manevi tazminat ödemeye mahkum edilmesini arz ediyoruz.

Davacı Semah Kültür ve Araştırma Vakfı, Resmi Senedi'ndeki "Amaçlar" bölümünde, "Alevi kültürünü, inanç ve yaşamını korumak, yaymak ve yaşatmak" ilkesinden hareket ederek çalışmalarını sürdüren, tescil edilmiş bir sivil toplum örgütüdür. Bu itibarla, davacının, davalının Alevi vatandaşlarımıza yukarıda izah edildiği şekilde hakaretinden büyük bir manevi ızdırap ve elem duyduğu açıktır.

Dava konusu taleplerimiz arasında yer alan 5.000.000.000 TL manevi tazminat tutarının, bu elem ve ızdırabın asla bir karşılığı olmadığı açıktır. Amaç da bu değildir. Bu dava ile asıl amaçlanan, Aleviler hakkında geçmişte sürekli olarak topluma aşılanmaya çalışan ve halen de devam ettirilen bir hakaretin ve şahsiyet haklarına tecavüzün artık son bulması isteğidir.

HUKUKİ SEBEP: TMK., TBK., HUMK. Ve sair mevzuat

DELİLLER : Yazılı basın nüshaları, görsel basın bantları, bilirkişi incelemesi, şahit sair deliller.

SONUÇ : Yukarıda arz edilen sebeplerle;

1) Davalının sözlerinin davalının şahsiyet haklarına hukuka aykırı bir tecavüz oluşturduğunun tespitine,

2) Hakimliğinizin bu hususta hükmünün yurt çapında basım ve dağıtımı yapılan, en yüksek tiraj ve satışa sahip üç gazete ve üç televizyon kanalı vasıtasıyla yayınlanmasına,

3) Davalının 5.000.000.000 TL manevi tazminat ödemeye mahkum edilmesine,

4) Dava masrafları ile ücreti vekaletin davalıya yüklenmesine, Karar verilmesini arz ederim.

Saygılarımla,
DAVACI VEKİLİ
AVUKAT
İ. HAKKI GÜLHAN

AÇTIĞIMIZ DAVAYA İTİRAZ

İSTANBUL ASLİYE 10. HUKUK MAHKEMESİ SAYIN HAKİMLİĞİNE

DOSYA NO: 1998/658
CEVAP VEREN : M. Recai KUTAN
VEKİLLERİ : Av. Hayati YAZICI Av. Nevzat ER
Millet Caddesi No: 6 Önal İşhanı Kat: 4/25 Aksaray/İST.

KARŞI TARAF : Semah Kültür ve Araştırma Vakfı
VEKİLİ : Av. İ. Hakkı GÜLHAN
Adresi dosyasında.

KONUSU : Dava dilekçesine karşı cevapların beyanıdır.

T. TARİHİ : 03.11.1998 (12.11.1998 tarihli dilekçemize göre 25.11.1998 tarihli ara kararıyla cevap süremizin ilk duruşma oturumuna kadar uzatılmasına karar verilmiştir.

CEVAPLARIMIZ : Davaya karşı beyanlarımız, aşağıda sunulmuştur. Şöyle ki

1- USUL YÖNÜNDEN:

Dava, tüzel kişi adına açılmıştır. Davacı olarak ismi belirtilen tüzel kişi vakfın, böyle bir dava açma hakkı yoktur. Yani bu davada davacı konumunda bulunan Semah Kültür ve Araştırma Vakfı'nın aktif husumet ehliyeti bulunmamaktadır.

Dava dilekçesinde davacı tüzel kişilikle ilgili olarak hiçbir iddia veya beyandan söz edilmemektedir. Dava dilekçesinde "Alevi vatandaşlarımızı bünyesinde barındıran davacıya ağır hakarette bulunulmuştur" savı, gerçeğe uymayan hukuka aykırı bir iddiadır.

Dava dilekçesinde, davacı vakfın, Alevi vatandaşları temsil ettiği iddiası, Türkiye'de cari yasal mevzuata aykırı bir iddiadır. Bilindiği gibi Yargıtay'ın pek çok kararında: "Dini bir topluluk mensuplarını desteklemek amacıyla vakıf kurulamaz..." görüşü dile getirilmiştir. Türk medeni Kanunu'nun 74/2 fıkrası, belirtilen içtihatların yasal dayanağını teşkil etmektedir. Zikri geçen madde hükmünde: "... ırk ve cemaat mensuplarını deslemek gayesiyle kurulmuş olan vakıfların tesçiline karar verilemez" düzenlemesi yer almış bulunmaktadır. Türk pozitif hukukuna ve yerleşik sosyal dokuya göre resmi anlamda vatandaşların 'sünni' veya 'alevi' toplulukları olarak nitelenmesi mümkün değildir.

Öte yandan kişilik hakları, kişiye sıkı sıkıya bağlı haklardır. Manevi tazminat isteme hakkı, fiilden doğrudan doğruya zarar gören kişisel bir haktır. O nedenle de davacı vakfın, bir kesim vatandaşları temsil ettiği iddiasıyla, yani bir anlamda vekaleten dava açma hak ve yetkisi bulunmamaktadır.

Davacı vakfın, tüzel kişi şahsiyete yönelik bir haksız fiil iddiası bulunmadığına ve yukarıda arz edilen hukuki gereklere göre davanın öncelikle aktif husumet yönünden reddi gerekir.

2- ESAS YÖNÜNDEN:

Dava konusu olayda, davacı görünen tüzel kişiliğe yönelik hiçbir beyan varit olmadığı gibi herhangi bir kişi veya kuruluşa yönelik haksız bir fiil de varit değildir.

Aslında davacı, olmayan bir şeyi olmuş gibi göstermek suretiyle bir anlamda müvekkil Kutan'a asılsız ve yakışıksız ithamlarda bulunmaktadır. Davacı, gazetelerde yer alan manipulasyonlara dayanmaktadır. Bilindiği gibi gazetelerin takdim tarzı, müvekkilin takdiri içinde değildir. Dolayısıyla gazetelerde şöyle şöyle yazıldı denilerek, yazı ve haberin yazımında dahil olmayan kişiye fiil izafe edilmesi, sorumluluk hukukuna aykırıdır.

Müvekkilin konuşmasında değil davacı, hiçbir TC vatandaşına yönelik haksız bir itham ve hakaret sözkonusu değildir.

TBMM Grup toplantısında yapılan konuşmanın amacı ve teması; Türkiye'nin çok ciddi tehlikelerle karşı karşıya kaldığı, bunların başında Suriye'nin, özellikle PKK'ya destek suretiyle, bölücü kanlı terörist örgüte ve elebaşısına her yönden destek vererek, komşuluğa ve insanlığa yakışmayan düşmanca tavırlarının olduğu, komşu Suriye'de uygulanmakta olan rejim ve başında bulunan Hafız Esad'ın başını çektiği oligarşik anlayışın eleştirisi yapılmıştır. Suriye'de siyasallaşan Nusayrilik, Arap kavmiyetçiliğine dayanan Baas Rejimi ve Hafız Esad'ın halkına yapmakta olduğu zulmüyle ilgili görüş ve düşünceler aktarılmıştır. Konuşmanın hiçbir yerinde davacının varlığını iddia ettiği kişi ve grupları küçük düşürücü hiçbir beyan vaki olmamıştır. Aksine konuyu davacı gibi saptırmak ve çarptırmak isteyenlerin çıkabileceği inancıyla, konuşmada yapılan değerlendirmenin Türkiye ve Türk vatandaşlarıyla hiçbir alakasının bulunmadığı da beyan edilmiştir.

Müvekkil, yılların tecrübesiyle edindiği engin birikimleri, davacının iddia ettiği gibi davranmasına engeldir. Recai KUTAN'ın, kendilerini 'Alevi' olarak niteleyen vatandaşlarla ilgili görüşlerinin ne denli özgür ve kuşatıcı olduğu yakinen izleyen herkesçe bilinmektedir. Nitekim, Gazeteciler Cemiyeti ve Türk-İş'teki toplantı sırasında yaptığı açıklamada, "Alevilik Ehl-i Beyte muhabbet olduğuna göre, ben Alevi olduğunu iddia edenlerden çok daha Aleviyim. Bu anlayış içerisinde olan birinin Alevilere dil uzatması, Alevilere herhangi bir buhtanda bulunması aklın alabileceği bir şey değildir." demiştir.

Bu gerçeklere göre, basın yayın organlarının, siyasal ve sansasyonel amaçlı yayınlarının esas alınması ile müvekkilin suçlanması, bizatihi müvekkilin haklarına saldırı anlamı taşımaktadır. Yukarıdaki açıklama ve örnek yanında müvekkilin, dava konusu konuşmadan önce "Ehl-i Beyt Dünyası" isimli derginin Ekim 1998 sayısında yer alan beyanları da konu ile ilgili görüş ve düşüncelerinin enginliğinin göstergesidir.

Tüm bunlar ve açıklanan örneklerin ortaya koyduğu olgu,

Fazilet Partisi Genel Başkanı olan müvekkil Recai KUTAN, alevi, sunni ayırt etmeksizin toplumun tüm kesim ve bireyleriyle görüşmeler yapmayı ilke edinmiş, toplumsal barışa, milli birlik ve bütünlüğe, dayanışma ve işbirliğine önem veren ve her kesimin dostu olan bir liderdir.

Bu itibarla gerek davacı ve gerekse davacı dışında bir kişi, topluluk, kurum veya kuruluşa yönelik tahkir ve tezyif tazammün eden hiçbir beyan vaki değildir. Müvekkilin beyanlarıyla Türkiye'de bulunan hiçbir kişi veya kuruluş arasında 'matufiyet bağı' bulunmamaktadır.

SONUÇ OLARAK: Haksız ve dayanaksız davanın öncelikle husumet yönünden olmak üzere esastan reddi ile ücreti vekaletle birlikte tüm yargılama giderlerimizin davacıdan tahsiline, Karar verilmesi dava cevabı olarak talep ve arz olunur.

14.12.1998
Davalı vekilleri
Av. Hayati YAZICI Av. Nevzat ER

İTİRAZA YANITIMIZ

İSTANBUL 10. ASLİYE HUKUK MAHKEMESİ
SAYIN HAKİMLİĞİ'NE

DOSYA NO: 1998/518 E.

DAVACI : Semah Kültür ve Araştırma Vakfı Adına Başkan Lütfi KALELİ
VEKİLİ : Av. İ. Hakkı GÜLHAN
Adres antettedir.
DAVALI : Recai KUTAN
VEKİLİ : Av. Hayati YAZICI-Av. Nevzat ER
Millet Cad. No: 6 Önal İşhanı Kat: 4/25

Aksaray/İSTANBUL

KONU : Davalı vekilinin cevap dilekçesine cevaplarımızın sunulmasından ibarettir.

CEVAPLARIMIZ :

1) Davacı Semah Kültür ve Araştırma Vakfı, yasal prosedüre uyularak kurulmuş tescil edilmiş ve hukuk hayatında yerini almış bir tüzel kişiliktir. Öncelikle belirtmek gerekir ki davacı davasını açarken hiç kimseden vekalet almadan doğrudan zarar gören olarak, yani kendi adına açmıştır. Zarar görmeyen ve davada kişi olarak taraf olmak istemeksizin bir davada davacı olmak zaten hukuk mantığına da aykırıdır!

Davalı vekilleri, davacının "Alevi mezhebini temsil ettiği" intibaını yaratmaya çalışmakta; bu suretle Medeni Kanununun 74/2. Maddesini gündeme getirmek gayretine girişmekte ve sonuç olarak da davacının ihlal edilmiş bir hakkından bahsetmenin mümkün olmadığı sonucuna varmaktadırlar.

Oysa bu tüzel kişiliğin kuruluşunda ve faaliyeti sırasında, kanunlara aykırı eylem ya da işlem sözkonusu olmuş değildir. Davacının resmi senedinde yer alan Amaçlar bölümünde, açıkça "Alevi kültürünü, inanç ve yaşamını korumak ve yaşatmak" ilkesi yer almıştır. Bir tüzel kişiliğin bir mezhebi temsil etmesi başka şeydir, bir kültürü, inanç ve yaşamı koruma ve yaşatmayı amaçlaması başka bir şeydir. Amacı Alevi kültürünü, inancını yaşatmak ve korumak olan davacının pek tabi olarak bünyesinde bu kültüre mensup kişileri de barındıracaktır. Ancak bu durum hiçbir şekilde davalının temsilen hareket ederek davayı açtığı anlamına gelemez. Sayın Kutan yalnız davacıyı değil, ülkemizde yaşayan milyonlarca Alevi yurttaşı incitmiştir. Ancak müvekkilimiz vakıf zarar gören bir tüzel kişi olarak anayasal bir hak olan dava hakkını kullanmıştır.

Tekrar ifade etmek gerekirse, davacı Alevi kültürünü, inanç ve yaşamını korumak ve yaşatmak gayesiyle kurulmuştur ve faaliyette bulunmaktadır. Bunun ise ne Medeni Kanununa ne de başka bir kanuna aykırı bir yönü vardır. Aksine bir düşünüşle,

bir kültürü inancı ya da yaşamı korumak amacıyla kurulmuş ve halen faaliyette bulunan onlarca tüzel kişiliğinin kapatılması gerekmektedir.

Hal böyle olunca, davacının iş bu davada kişilik haklarının ne surette ihlal edilmiş olduğunu anlamak da gayet kolaydır. Davacı, madem ki, "Alevi kültürünü, inanç ve yaşamını korumak ve yaşatmak" gayesi ile kurulmuştur; o halde bu kültüre, inanca veya yaşam biçimine yapılan her saldırı davacının kişilik haklarını doğrudan zarara uğratır.

Kaldı ki davacının daha önce benzer konuda açmış olduğu İstanbul 4. Asliye Hukuk Mahkemesinin 1997/97 E. sayılı dava dosyasında da aktif husumet yokluğundan red olan dava Yargıtay 4. Hukuk Dairesinin 98/6044 K. Sayılı ilamıyla bozulmuş ve Yüce Yargıtayın aktif husumetin varlığına ilişkin kararı esas mahkemesinin uymasıyla birlikte muhterem mahkemede 1998/472 E. sayılı dosyayla devam eden yargılamada tartışmasız bir hal almıştır. Yargıtayın ilgili ilamının 3. Sayfasının 3. Paragrafında konu çözümlenmiştir: "Somut olayın şu özelliğine göre, belli bir inanca mensup kişilerin ve o kişileri temsil eden bir örgütün kişilik haklarına saldırıda bulunulduğu açıktır... Davacının o inancın temsilciliğini ve o inanca mensup kimselerin kültürlerini yaymak ve geliştirmek amacı ile kurulduğu ve faaliyette bulunduğu da tartışma konusu değildir." (ilgili ilam sureti ektedir.)

2) Davalı vekilleri davacının doğrudan zarar gören olmadığından bahisle davanın reddini istemektedirler. Oysa daha önce de belirttiğimiz gibi davacı vakıf Alevi kültürünü inanç ve yaşamını korumak ve yaşatmak gayesiyle kurulmuştur. O halde Alevi kültürüne, inancına ve yaşamına her saldırı, davacının kuruluş amacına, gayesine kısaca varlık sebebine yönelmiş bir saldırıdır. Bir tüzel kişinin acı duyacağı en belirgin hal, varlık sebebine yapılan saldırıdır. Bu sebeble davacı iş bu davada doğrudan acı duyan ve zarar gören varlık konumundadır. Bu sebeple de dava hakkı vardır.

3) Davalı vekilleri beyanlarında aynen "görünen tüzel kişiliğe yönelik hiçbir beyan varit olmadığı gibi..." demekteler. Şimdi sayın vekillere sormak gerekir, hakaret kişilere karşı yalnız isim beyan etmek suretiyle mi yapılır? Hukukta her olay şüphesiz ki kendi özel şartları içerisinde değerlendirilir. Türk/İsviçre Hukukunda hukuka aykırı tecavüzlerde kimin korunması gerektiği belirlenirken "normun koruma amacı teorisi" esas alınır. Bu teoriye göre tecavüzde bulunan tarafından ihlal edilen norm tecavüze uğrayanı koruma amacı güdüyor mu, ona bakılır. Tecavüze uğrayan bir tüzel kişi ise kimlik, ancak bu tüzel kişiliğin statüsüne göre varlık sebebi ve amacının araştırılması suretiyle bulunur. Hukuka aykırı tecavüz, tüzel kişiliğin statüsüne göre varlık sebebine ve amacına ilişkin bir hususa dair ise, bu tüzel kişi, saldırıyı yasaklayan normun koruma amacına dahildir. Varlık sebebi "Alevi kültürünü, inanç ve yaşamını korumak, yaymak ve yaşatmak" olan bir tüzel kişi elbette Alevi kültürünü hedefleyen ağır bir hakarette hukukun koruması altında olacaktır. Bu tüzel kişiye şimdi dava hakkı vermeyip, bizzat isminin zikredildiği durumlarda dava hakkı vermek hukukun mantığına da ve amacına da aykırıdır.

4) Davalı vekilleri olayı kendi bakış açılarından yansıtmaktadır. Oysa ki davamıza sebep olan konuşma salt yazılı basında görülen ve basının yorumuna açık bir gelişme seyri göstermemiştir. Bilakis yazılı ve görsel basında bütün konuşma seyri halkın gözleri önünde olmuştur. Yapılmış olan hakaret yazılı basının takdim tarzıyla ilgili olmayıp müvekkilleri Kutan'ın insani bakış felsefesiyle ilgilidir. Davalı siyasi bir kimlik taşımaktadır. Bunun sonucu olarakta siyasi kaygılarla yaptığı bazı söylemlerin onun gerçek fikri olmadığı, gerçek bakış perspektifini Nusayrileri nitelerken muhtemelen farkında olmaksızın yaptığı benzetmede gösterdiği ortadadır. Davalı vekillerinin belirttiği üzere komşu Suriye ile sorunlu olunan bir dönemde eleştiri Suriye'nin insanlığa yakışmayan düşmanca tavırlarına, Arap kavimciliğine dayanan ve Hafız Esad'ın halkına yaptığı

zulme yöneliktir. Öyleyse sayın vekillere sormak gerekir, eleştirilen bu konularla Aleviliğin ilgisi nedir? Ya da Alevilik eleştirilen bu kavramları karşılamakta mıdır ki bu tür benzetmede kullanılmıştır. Üstelik Sayın Kutan'ın kullanmış olduğu "Nusayrilik sapık bir Alevi anlayışı" cümlesindeki sapık kelimesi olmaksızın yalnız Aleviliğin isminin böyle bir eleştiride, benzetme amaçlı kullanılması şüphesiz doğrudan Aleviliği hedef alan ağır bir hakarettir. Sayın Kutan siyasi bir kişi olarak tabi ki siyasi kaygılar duyacaktır. Nitekim konuşma seyri sırasında partililerinin yazılı uyarısıyla Türkiye'deki Alevi vatandaşları kastetmediğini söylemesi bile yapılan konuşmanın yalnız Aleviler gözünde değil kendi siyasi partililerince de Alevilere yönelik bir hakaret olarak algılandığının kanıtıdır. Zira Alevilik Türk kültürü içinde gelişmiş olup başka türlü algılamak da mümkün değildir.

SONUÇ: Yukarıda arz etmiş olduğumuz sebeplerle, dava dilekçemizdeki taleplerimizin hüküm altına alınmasını arz ederim. 25.12.1998

Saygılarımla

DAVACI VEKİLİ
Av. İ. Hakkı GÜLHAN

KUTAN VEKİLLERİNİN KARŞI GÖRÜŞLERİ

İSTANBUL ASLİYE 10. HUKUK MAHKEMESİ
SAYIN HAKİMLİĞİ'NE

DOSYA NO: 1998/518

CEVABA CEVAP
VEREN DAVALI : M. Recai KUTAN

VEKİLLERİ : Av. Hayati YAZICI
Av. Nevzat ER
Adres dosyada yazılıdır.

KARŞI TARAF : Semah Kültür ve Araştırma Vakfı
VEKİLİ : Av. İ. Hakkı GÜLHAN

KONUSU : Karşı tarafça verilmiş 25.12.1998 tarihli cevaba cevap konulu layıhaya karşı cevapların bildirimidir.

CEVAPLARIMIZ : Davacı tarafça verilmiş cevaba cevap, layıhasına karşı cevaplarımız, aşağıda beyan ve arzedilmiştir. Şöyle ki:

1- Davacı tarafın husumet itirazımıza yönelik cevap ve iddiaları hukuki değildir:

Davacı, davasını doğrudan zarar gören bir tüzel kişilik olarak açtığını beyan etmekte ve ilaveten vakıf senetlerinde amaçlarının; "Alevi kültürünü, inanç ve yaşamını korumak ve yaşatmak" olduğunu beyan etmiş bulunmaktadır.

Şu hale göre davacı, iş bu davasını; Alevi kültür ve inancını temsil ettiği iddiasıyla açmış bulunmaktadır. Oysa cevap layıhamızda açıklandığı ve aslında her hukukçunun bildiği gibi "... siyasi düşünce veya belli bir ırk veya cemaat mensuplarını desteklemek gayesi ile kurulmuş vakıfların tesçiline karar verilemez" (Medeni Kanun m. 74/2)

Davacı, bu amir hükme aykırı olarak; 'Alevi kültürünü ve inancını ve yaşamını korumak ve yaşatmak' olduğu görüşünü öne sürmektedir. Yasa hükmü, tamamlayıcı bir kural olmayıp, emredicidir. Amaçları arasında öylesine bir ibarenin her nasılsa yer almış olması, onun kanuna uygunluğu anlamına gelmez. Bu nedenledir ki, yine davacının tutunduğu Yargıtay 4. Hukuk Dairesi'nin 08.07.1998 gün ve 1997/8517 esas ve 1998/6044 karar sayılı ilamda öne sürülen görüş de kanunun açık düzenlemesine aykırı olması hasebiyle hukuka uygun ve kabulü zorunlu bir içtihat olarak kabul edilemez. Beklenir ve temenni

edilir ki, ilgili mahkemesi direnşin ve konu bir kez de Yargıtay Hukuk Genel Kurulu'nda tartışılsın.

Varsayalım ki davacının Alevi kültür ve inancıyla iştigal etmesi kanuna uygun bulunsun. Salt bu uğraş, ismi/zikri geçmeyen tüzel kişiliğe davacının deyişiyle "temsilci olarak' dava açma hak ve yetkisi vermez. Aksi takdirde; ülke toprakları içinde kültür gibi alt değerlerin geliştirilmesi ve korunmasından birinci derecede sorumlu devletin, kültürle veya yaşamla ilgili aykırı telakki ettiği her görüş için dava açma hak ve yetkisinin varlığını kabul etmek gerekir ki, böylesine bir savın hakuki himaye görmeyeceği, izaha gerek olmayacak ölçüde açık bir olgudur. Yine davacının belirttiği gibi kendileri gibi faaliyet gösteren yüzlerce vakıf ve dernek var ise, iddia edilen konularda hangisi dava açacaktır!

Manevi tazminat isteminin hukuki temeli, kişiseldir. Bir maddi tazminat hakkı veya alacak hakkı devir ve temlik edilebilir. Ancak manevi tazminat dava hakkı hiçbir halde devir ve temlik konusu olamaz. Devir ve temlik konusu olamayan şey, temsilcilik savıyla dava konusu edilemez. Yine varsayalım ki bir tüzel kişiliğin üyesinin yaşamına yönelik bir fiil vaki olmuş olsun. Böyle bir durumda kişinin varisleri dışında, tüzel kişilik, üyelik iddiasıyla manevi tazminat davası açamaz. Medeni Kanun'un 24. maddesi açıktır. Dava açma hak ve sıfatı bu maddede düzenlenmiş olduğu üzere, 'Şahsiyet hakkı hukuka aykırı olarak ihlal edilen kişi dava açabilir'. Borçlar Kununun 49. maddesindeki düzenleme de aynı doğrultudadır. O nedenledir ki; her sanayicinin, sanayiye ilişkin aykırı gördüğü beyanlara karşı, her tacirin ticaretine aykırı bulduğu beyanlar üzerine dava açması kabul edilmemekte, kişisel hak ihlali aranmaktadır. Yargıtayımız, yansıma yoluyla dava açılamayacağını kabul etmiş bulunmaktadır.

Alevilik, farklı tanımlamaları olmakla birlikte, genel olarak; Hz. Ali'ye muhabbetin değişik bir tezahürü olarak İslam inancı içinde gerekli yerini alan bir anlayış ve yaşayış tarzıdır. Türk

pozitif hukuk geleneğinde kişilerin mezhep ve felsefi inanç bağlılıkları, nüfus bilgilerinde yer almamaktadır. Dolayısıyla davacının, üyeleri arasında Alevi vatandaşların bulunduğunu beyan etmesini, hukuka uygun bir niteleme olarak kabul etmiyoruz. Kaldı ki, davacı vekilinin bu yoldaki beyanı mücerret bir iddiadan ibarettir ve doğru olsa bile bu durum, davacıya dava açma hakkı vermez.

Tüm bu olgulara göre davanın öncelikle aktif husumet yönünden reddine karar verilmesi gerektiği inancındayız.

2- Davacının konuşmada hakaretin var olmadığına ilişkin beyanlarımıza karşı cevabına gelince:

Davacı, konuşmanın bütünü bildiği ve aynı konuyla ilgili açıklamaları da gözlediği halde, Alevi kesime hakaret var iddiasını sürdürmesi, anlaşılır bir tutum değildir. Davacı, cevap konusu layihasında "Alevilik, Türk kültürü içinde gelişmiş" demekte, öte yandan Nasranılık anlayışına yönelik beyanları Türkiye'deki Alevilere karşı bir beyan olarak algılamak suretiyle çelişki ortaya koymaktadır.

Esasla ilgili olarak, şimdilik, cevap layihamızda arzedilen hususları tekrarlamakla yetiniyoruz.

SONUÇ OLARAK: Davanın öncelikle aktif husumet yönünden reddine karar verilmesi cevaba cevap olarak beyan, talep ve arzolunur.

17.2.1999

Davalı Recai KUTAN vekilleri

Av. Hayati YAZICI Av. Nevzat ER

HİLE YÖNTEMİ

Dava, vakfımız lehine gelişirken, Recai Kutan vekili avukat, avukatımız Arzu Bulut'a şu öneriyi yapıyor:

- Başkanımız sayın Recai Kutan ile başkanınız sayın Lütfi Kaleli, hemşeridirler. Başkanımız diyorlar ki, sayın Kaleli ile görüşelim, anlaşalım...

Avukatımız Arzu Bulut diyor ki:

- Bu dava, iki hemşeri arasında geçen şahsi bir dava değildir. Sayın Kaleli; böyle bir öneriye sıcak bakmaz. Ben, bu önerinizi sayın Kaleli'ye götüremem.

- Canım, hele bir götür bakalım, diyerek ısrarcı oluyor avukat.

Öneri, bize geldiğinde, avukatımızın yanıtına saygı duyduk; davaya, kararlılıkla devam edilmesini rica ettik.

Ancak, Muaviye siyaseti bitmez ki!..

Ankara'da bir yurttaş devreye girer ve Ankara 23. Asliye Hukuk Mahkemesi'nde Recai Kutan aleyhine dava açar. Dava, yıldırım hızıyla sonuçlanır ve şu kararla Recai Kutan aklanır:

"Dosyanın incelendiği anlaşıldı, yargılamaya son verildi.

GD/: Davacının, davaya konu teşkil eden konuşmasını, Abdullah Öcalan nedeniyle Türkiye ve Suriye devletleri arasındaki güncel olaylar nedeni ile Türkiye Büyük Millet Meclisi'ndeki konuşması sırasında, Suriye halkının etnik yapılaşmasını izah ettiği sırada Suriye yönetiminin, Suriye'deki küçük bir azınlığın yönetimi olduğunu belirtmek maksadıyla şu andaki Suriye yönetiminin Nusayrilerin yönetimi olduğu, onların katrolünde Nusayriler, bir nevi adeta sapık Alevi anlayışı olduğunu söylediği, bu sözlerin doğrudan davacıyı hedef alınarak söylenmiş olmadığı, kişilik haklarının sıkı sıkıya şahsa bağlı haklardan olduğu ve açıkça bir şahsın hedef alınarak söylenmesi gerektiği, davalının, davacıya doğrudan yönelik herhangi bir tahkir edici beyanı bulunmadığı, üstelik bu sözlerin Suriye halkına hitaben söylendiği, bu suretle davacının kişisel haklarının haleldar olmadığı anlaşıldığından davanın reddine dair verilen karar, yargıtay yolu açık olarak vekillerin yüzlerine karşı açıkça okunup tefhim kılındı. 2.2.999, Hakim 16538."

DAVA REDDEDİLDİ, İTİRAZ ETTİK

Bu karar, hemen dava dosyamıza konuldu ve emsal gösterilerek yargıçtan karar verilmesi istendi. İstanbul Asliye 10. Hukuk Mahkemesi, 1998/518 Esas sayılı dosyayı değerlendirdi

ve 13 Aralık 1999 tarihinde, "G/D-Davanın reddine dair Yargıtay yolu açık olmak üzere taraf vekillerinin yüzlerine karşı karar verildi. Hakim 18 363." demek suretiyle davayı reddetti. Ancak, avukatımız kanalıyla bu karara Yargıtay katında itiraz ettik. 2000 yılında sonuç alacağımızı umuyoruz.

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM

ÜÇ DEDE OĞLUNUN KİŞİLİKLERİ

Radikal islamcıları bünyesinde barındıran Refah Partisi (28 Şubat 1997 Milli Güvenlik Kurulu kararından sonra kapatılan bu partinin yerini alan Fazilet Partisi); laik, demokratik Cumhuriyet yerine dine dayalı şeriat devletini kurmak için gerginliği tırmandırdıkça, ölçüsüz konuşma yapan yöneticileri de Alevilere hakaret etmekten çekinmez oldular. İlk liderleri Necmettin Erbakan, **"Şeriat kanlı mı gelecek, kansız mı?"** tehdidini savururken, ikinci liderleri Recai Kutan **"Nusayrilik, sapık bir Alevi anlayışıdır"** demekten kendini alamadı ve Adalet Bakanı Şevket Kazan da **"Mumsöndü, Alevilerin ananelerinde vardır"** hakaretini yapmaktan çekinmedi.

Biz vakıf tüzel kişiliğimizle bunlara karşı tepki verip tavrımızı koyarken, bize destek veren ve yanımızda yer alan Alevi kuruluşlarının yanısıra birçok aydın Sünni dostlarımız da yanımızda oldular.

Ancak yanımızda olmayanlar da oldu.

Yanımızda olan ve olmayanlardan ilginç örnekler vermek istiyoruz. Örneklerin ilginçliği şundan: Bunlar **Alevi ve de Dede soylu, yani dede çocuğu.** Biri olumlu, diğerleri olumsuz. Olumlu olan dedelik yapmıyor **"ben dedeyim"** demiyor; olumsuz olanlardan biri dedelik yapıyor, **"ben dedeyim"** diyor. Ve bu kimliğiyle **Cem Vakfı Bağcılar Şube başkanlığını yürütüyor;** gazetelere, radyolara, televizyonlara demeçler veriyor. **Refah Partisi'ni destekliyor; Fazilet Partisi'nden Milletvekili adayı oluyor. Diğeri de aynı çizgiyi izliyor.**

Önce olumlunun eyleminden söz edelim:

SOYLU BİR DAVRANIŞ, ÖRNEK BİR SAVUNMA

Alevilere mumsöndü iftirasıyla hakaret eden **Şevket Kazan**'a aynı gün bir tel çekerek **eşini ve kızlarını, kız kardeşlerini Alevilerin Cem törenlerine davet eden** emekli öğretmen **HASAN BASRİ AYDIN adlı bir Alevi Dedesinin oğlu,** ertesi gün gözaltına alınıp 18 saat özgürlüğünden oluyor. Sonra da Savcılık, hakkında ceza davası açıyor.

HASAN BASRİ AYDIN, 30 Nisan 1997 günü İstanbul Adliyesi 7. Asliye Ceza Mahkemesi'nde yapılan ilk duruşmasında, **İddia Makamı**'nı, yani dava açan Savcı'yı da Alevilerin Cem törenlerine davet ederek soylu bir davranış sergiliyor, son derece cesur ve örnek bir savunma yapıyor...

Duruşmasına katılarak destek verdiğimiz **HASAN BASRİ AYDIN**'ın savunması aynen şöyledir:

7. ASLİYE CEZA MAHKEMESİ BAŞKANLIĞINA
İSTANBUL
HAZIRLIK NO: 1997/8045
Sayın Yargı Heyeti,

Adalet Bakanı Sayın Şevket Kazan'a gıyapta hakaret ettiğim gerekçesi ile TCK 482/I, 273 maddeleri gereğince cezalandırılmam istenmektedir.

İddia Makamının hakaret kabul ettiği ve tarafımdan yazılan yazının metninden "davetlimiz olarak" kelimelerinin çıkarıldıktan sonra iddianamede yer aldığı görülmektedir.

Adalet Bakanına gönderdiğim yazı suretinin karşılaştırılması ile bu gerçek anlaşılacaktır.

Ancak Sayın İddia Makamı, sözkonusu yazımda hakaret gördüğüne göre asırlardır Alevi İnançlı vatandaşlara atılan "Mumsöndü" iftirasını aynen kabul ediyor demektir.

Şayet İddia Makamı, aynı düşüncede olduğunu kabul ediyorsa sözkonusu yazımın aynısının O'na ait kabul edilerek buna göre cezalandırılmamı istiyorum.

Sözkonusu yazımdan hakaret unsurunun bulunup bulunmadığının anlaşılması için "Mumsöndü" olayının ve iftiraya bürünen şeklinin açıklığa kavuşturmanın gereğini duyuyorum.

ŞÖYLE Kİ:

Önce binlerce olaydan iki tanesini sunuyorum:

Yıl 1968. Erzincan Çayırlı Ortaokulunda öğretmenim. Malatya'ya gelmek üzere karayolunda araç bekliyorum.

Bir kamyon beni alıyor. Ben, şoför ve muavini olarak üç kişi yola devam ediyoruz.

Şoför, nereden geldiğimi soruyor. "Çayırlı'dan" diyorum.

Şoför, "Çayırlı'da Alevi çok değil mi?" diye soruyor. "Evet" yanıtı üzerine de: "Onlar Ayin-i Cem düzenlediklerinde bir ara mum söndürüyorlar, kim kimi yakalarsa onun ırzına geçiyor ve kimin ırzına geçtiğini bilebilmesi için de onun eteğinden bir parça koparıyor; ertesi günü kızkardeşi ya da anasının eteğini kestiğine tanık olduğu da oluyor. Eğer Ayin-i Cem'e katılma şansı elde edersen sen de bundan yararlanırsın" diyordu. Hem de inanarak. Çünkü onun kafası çocukluktan beri öylesine koşullandırılmıştı.

Olay iki: Beni köyden alıp şehirde okutan rahmetli yengem Atiye Aydın, sünni inançlı, ben ise Alevi inançlı idim.

Aynı zamanda kayinvalidem olan yengemle birlikte yaşadığımız 30 yıllık süre içerisinde hiçbir tatsız olay ya da saygısızlık olmadı.

Rahatsızlığı nedeniyle kaldırdığımız hastanede kızkardeşimle birlikte bir hafta süre ile hiç uyumadan başında bekledikten sonra hakkın rahmetine kavuştu.

Cenazesinin yıkanması için kızkardeşim tarafından doldurulan kazanın suyunu, Hoca Hanım: "Kızım, sen Alevisin. Senin koyduğun su ile cenaze yıkanmaz, günahtır" diyerek suyu döktüğünü ertesi günü öğrendiğimde Kur'an okumak üzere eve gelen Hoca Hanıma: "Hoca Hanım, dün yengemi yıkamak üzere bir o... getirildiğini öğrendim. Şimdi diyorum ki yengemin cenazesini mezardan çıkartıp yeniden yıkatsam acaba günah

olur mu?" diye sordum. Kıpkırmızı kesilen Hoca Hanım, süklüm püklüm kalkıp gitmiş, Kur'anı başkasına okutmuştum.

Kur'anı Kerimin Bakara Suresinin 217. Ayetinde: "Fitnelik, adam öldürmekten de beterdir" hükmüne rağmen asırlardır böylesine bir fitnelikle saf vatandaşların kafasına niçin bu ayrılık sokuluyordu?

Ve yine Hz. Muhammed: "Dinin hükümlerini bilmeden ibadet edip duran kişi, değirmen döndüren eşeğe benzer." Ve yine "Lanetlenmiştir müslümanları ayıran, bölük-bölük eden." Yine "Ümmetimin başka başka yerlere, başka başka fikirlere sahip olması rahmettir." Hadis-i Şerifler varken ve yine Kur'anı Kerimin Maide Suresinin 48. Ayeti: "Allah, dileseydi hepinizi bir şeriata bağlı tek ümmet yapardı." Nahl Suresinin 93. Ayetinde de: "Allah, dileseydi sizi bir tek ümmet olarak yaratırdı." Hacc Suresinin 67. Ayetinde de: "Her ümmete bir yol, bir şeriat tayin ettik" hükümlerine rağmen, Hz Muhammed'in: "Ehlibeytim Nuh'un gemisidir. Bu gemiye binen kurtulur." dediği ve yine Kuran-ı Kerim'in Ahzap Suresinin 33. Ayetinde ve Hud Suresinin 73. Ayetinde methettiği Ehlibeyt dostları Alevilere böylesine adi iftiralarda bulunulmasının nedeni nedir acaba?

İşte bir Alevi Dedesinin oğlu olarak bu nedeni araştırmak, bulmak ve Yüce Mahkemenize sunmakla kendimi görevli hissediyorum.

ŞÖYLE Kİ:

Alevilik-Sunnilik, Peygamber'in ölümünden sonra gündeme gelen bir olaydır.

Peygamber'in ölümü üzerine cenazesinin yerde bırakılıp seçim derdine düşülmesi, Cenazenin Hz. Ali tarafından kaldırılmasını hazmedemeyen çevrelerin başlattıkları Ehlibeyt'e karşı olma kampanyası, Muaviye tarafından tırmandırılarak "Ali taraftarları ve Muaviye taraftarları" şeklinde iki kutup meydana geldi.

Bu kutuplaşma ile birlikte Muaviye'nin Ehlibeyt üzerindeki

baskıları ve zulmü de artmağa başladı.

Hz. Ali öldürülürken, oğlu İmam Hasan zehirlenip İmam Hüseyin'in başı kesiliyor, camilerde namazdan sonra Ehlibeyt'e lanet okutuluyordu.

"Enel-Hak" diyen Hallac-ı Mansur asılırken, Hallac-ı Mansur'un bu sözünü onaylayan: "Mansur Enel-Hak söyledi, haktır sözü hak söyledi" diyen Nesimi'nin derisi yüzülüyordu.

Bu zihniyete bir tepki olan, hoşgörü temelinde "Vahdet-i Vücut" Felsefesinin bir ürünü olarak Alevilik doğdu.

Vahdet-i Vücut Felsefesine göre tek varlık Allah'tır. Evrendeki her şey, onun birer görüntüsünden ibarettir.

Bir Hadis-i Kutsiye göre: Tanrı, "Ben gizli bir hazineyim; görülmek istedim ve bunun için varlıkları yarattım." diye buyurmuş.

Bu nedenledir ki Alevi inançlı bir kimse kendini Tanrı'dan ayrı düşünmediği, Tanrı'nın bir parçası saydığı için insanlara karşı son derece hoşgörülü olduğu gibi Tanrı'dan korkmanın da yersiz olduğuna inanır.

Çünkü düşünür ki Tanrı bir canavar, bir zararlı varlık değildir ki korkulsun. Tanrı, korku değil, sevgidir, şefkattır.

Tanrı'yı bu nitelikleriyle algılayan Alevi kökenli Azeri Şairi Sabir:

Hınzır görirem, korğmirem,
Yılan görirem, korğmirem,
Canavar görirem, korğmirem,
Harda bir Müselman görirem, korğirem.

diye feryat etmektedir.

Ve Aleviler, yine düşünürler ki:

Tanrı'nın hiç kimsenin koruyuculuğuna ya da avukatlığına gereksinmesi yoktur. O'na karşı bir suç işleyenin cezasını verebileceği gibi Rahman sıfatının gereği olarak da affedebilir.

Bu nedenledir ki insanları, Cehennem Ateşi, Sırat Köprüsü ve kaynayan Katran Kazanları ile korkutup Allah'a bağlamak yerine, sevgi ve hoşgörülü olarak Tanrı'nın Rahmını benim-

seterek bağlamak daha yerinde ve sağlam bir temele dayanır.

Bu inançladır ki herkesin düşüncesine, inancına ve yaşayış biçimine karşı saygılı olmayı Tanrı'nın ve İmam Cafer Buyruğu'nun bir gereği kabul ettikleri için Sünni inançlı vatandaşların Bakara Suresinin 230 Ayeti gereği bir kızgınlık sonucu boşadığı karısını bir başka erkeğin altına yatırdıktan sonra geri alma ayıbını hiç kimsenin başına kakmazlar.

Ve yine bu inançladır ki 9. yüzyılda asılıp parçalanmak pahasına "Enel-Hak" demekten çekinmeyen Hallac-ı Mansur'u derisinin yüzülmesi pahasına onaylamaktan çekinmiyordu Nesimi.

Bu inançladır ki Alevi Şairi Kaygusuz Abdal:

Kıldan köprü yaratmışsın, gelsin kullar geçsun deyü,

Hele biz şöyle duralım, yiğit isen geç a Tanrı, diyerek Tanrı sevgisini, korku değil, sevgi, şefkat ve hoşgörü temeline oturtuyordu.

Zulmü, hoşgörüye yeğleyen Muaviye tarafından 82 yıl süre ile Ehlibeyt'e Camilerde namazdan sonra lanet okutulması ve Ali taraftarlarının üzerinde uyguladığı baskı sonucu Ali taraftarları, Hz. Muhammed ve Hz. Ali'den öğrendikleri ibadetlerini gizli sürdürmek zorunda kalmışlardır.

Bu gizlilik, bir takım iftiralara zemin hazırlamış ve bu iftiralardan bir tanesi de "Mumsöndü" olayıdır.

Mumsöndü olayı, yukarıda belirttiğim şekli ile halkın kafasına yerleştirilerek bugüne dek getirilmiştir.

Bu zihniyetin koşullandırdığı kafaların ürünü olarak 1979'larda Liselerde okutulan "Felsefeye Giriş" adlı ders kitabında: "Alevilerde zina helaldır." diye yazıldığı gibi, "Din Kültürü" adlı ders kitabında da: "Bir doktorun şerefi, bir işçinin şerefinden üstündür" diye yazılıyordu.

Oysa ki Alevilerin ibadetlerini uyguladıkları Ayini Cem'lerde değil zina yapmak, zina suçunu işleyen bir kimseyi ebediyen Ayin-i Cem'e almama katı kuralı vardır. Aynı zamanda Ayin-i Cem'lerde "Bir sofi, mürşidin, mürebbinin ve halifenin

nefislerin öldürüp, çırağ çarpıp kandil söndürse işbu zikrolan ahvallerin hepsinden mürşidi öldürmüş olur" hükmü İmam Cafer Buyruğu'nun katı kurallıdır.

Ve yine Alevi'lerde 4 kapı, 40 makam, 12 farz vardır.

DÖRT KAPI:

1- ŞERİAT KAPISI : Şeriat, gemidir.
2- TARİKAT KAPISI : Denizdir.
3- MARİFET KAPISI : Dalgıçtır,
4- HAKİKAT KAPISI : İncidir.

Bir talibin Ayin-i Cem'e gidebilmesi için Şeriat Gemisi'ne binmesi, Tarikat Denizi'ne açılması, Marifet Dalgıcı olup Hakikat İncisi'ni bulması gerekir. Bu dört kapıdan her birinin 10 makamı vardır. Toplam olarak 40 makamın gereklerini yerine getirmedikçe Ayin-i Cem'e girmesi yasaktır.

Ve yine başka bir yoruma göre:

ŞERİAT Çerağ'dır (mumdur)
Tarikat, Fitil'dir,
Marifet, Yağ'dır,
Hakikat, Şule'dir (alevdir)

Bir talibin Ayin-i Cem'e girebilmesi için "Çerağ gibi doğru durması, Fitil gibi yanması, Yağ gibi eriyip Nur gibi Aydınlık vermesi gerekir.

İşte "Mumsöndü" iftirasının kaynaklandığı nokta burasıdır.

Nasıl ki güneş doğunca mum ışığının hükmü kalmıyor ve sönmüş kabul ediliyorsa, bu dört kapı ve kırk makamdan geçerek zihni, fikri ve insani aydınlığa kavuşan bir talibin artık mum ışığına gereksinmesi yoktur. Talib, bu aşamalardan geçerek abdestini almış, tüm günahlardan arınmıştır. Çünkü Şeriat ehlinin abdesti su iledir. Tarikat abdesti Pir'e varıp günahlardan arınmaktır. Marifet abdesti, Mürşid'in rızasından geçmektir. Hakikat abdesti, ana-baba, konu komşu tüm çevrenin rızasından geçmektir. Çünkü bir çuvala çamur doldur, dışarısını istediğin kadar yıka, o çuval yine kirli kalır. Bu nedenle Alevilerin abdesti, su ile değil günahlardan arınmakla olur.

Bu nedenle Hacı Bektaş Veli, "MAKALAT" adlı eserinde; abdesti tarif ederken: "Pes imdi adem gerekkim suya yaraya, su gerekkim abdeste yaraya, abdest gerekkim namaza yaraya, namaz gerekkim Hak Taala'ya yaraya" diyor.

Bu yararların sağlanması için kişinin tüm pisliklerden arınması gerekir. Çünkü namaz, kötülüklerin, pisliklerin bir örtüsü olarak kullanılamıyacağı gibi günahlardan arınmadıkça da kişiye bir yarar sağlamaz.

Malatya, Çorum, Elazığ, Kahramanmaraş, Kanlıpazar, Sivas katliamlarının hep cuma namazlarından sonra gerçekleştirilmiş olması da gösteriyor ki bu namazlar, Hak Taala'ya yarayan namazlar değil, katliamların öncüsü olan namazlar olmuştur.

İşte Alevi inançlı vatandaşlar, böylesine bir namazı kılmayı hiç düşünmedikleri gibi kendi düşüncesinde olmayan insanlara karşı Kahramanmaraş ya da Sivas benzeri katliamları da zihinlerinden bile geçirmezler. Çünkü bilirler ki Kur'an-ı Kerim'in Maide Suresinin 32. Ayetinde: "Suçsuz bir insanı öldüren, tüm insanları öldürmüş olur." Ve yine katillerin ebediyen Cehennemde yanacakları hükmünün de Kur'an'da var olduklarını bilirler.

Oysa ki yukarıda saydığım tüm katliamları gerçekleştirenlerin "Allah-ü Ekber" sesleri arasında bu cinayetleri işledikleri bilinmektedir.

Yargıtay Başkanı Merhum İmran Öktem'in cenazesine saldıran, Maraş'ta 110 masum vatandaşı katleden, Sivas'ta 37 seçkin gencecik sanatçıyı diri diri yakanın da bu zihniyet olduğu bilinmektedir.

Diyalektiğin gereği olarak bir "Ot"un bile değişime, evrime uğramasına karşın 1400 yıldan beri asla bir değişim göstermiyerek Doğmatizmin bataklığında çırpınan bu zihniyet, "Allah-ü Ekber" sesleri arasında 37 seçkin sanatçıyı diri diri yakarlarken; tek bir dizesi islamiyete aykırı olmayan Abdal Pir Sultan'ın heykelini de yerlerde sürüklüyorlardı.

O Abdal Pir Sultan ki:
Gelin canlar bir olalım,
Münkire kılıç çalalım,
Mazlumun hakkın alalım.

diyerek zalimin değil, mazlumun yanında yerini alarak ipi boyluyordu.

Kafaları, hurafeler ve safsatalarla koşullandırılmış bulunan bir sürü yalınayak, başı kabak yobaz gürühu, Abdal Pir Sultan'ın heykelini yerlerde sürüklerlerken Alevilere karşı olan kinlerini kusarak Tanrı'nın yasakladığı cinayeti, yine Tanrı adına işlemekten geri durmuyorlardı.

İşte bu zihniyetin avukatlığını üstlenen ve "Kur'anı ezberleyenin cezasının indirilmesi" düşüncesi ile Hukuku ve Adaleti hiçe sayarak bir talihsizlik sonucu Adalet Bakanlığı koltuğuna oturma şansı elde eden Şevket Kazan, asırlardır Alevi Kitlesine atılan "Mumsöndü" iftirasında bulunurken, gösterilen şiddetli tepki üzerine özür dilemesi gerekirken "Ben Alevilerin geleneğinde olan mumsöndüyü kastetmedim." demek suretiyle Alevilerin geleneğinde böylesine adi bir olgunun varolduğunu söylemiştir. Özrü kabahatinden büyük bir gaf yapan Şevket Kazan'ın sanık sandalyasına oturtulması gerekirken aynı düşüncede olduğu anlaşılan İddia Makamı beni sanık sandalyasına oturtmayı yeğlemekle yasalar karşısında eşitlik ilkesini zedelemekten çekinmemiştir. Bu da ayrı bir talihsizliktir.

Dava, din ve inanca ilişkin olduğundan tekrar Kur'an-ı Kerim'in Ayetlerinden örnekler vermenin gereğini duyuyorum.

HUD Suresi 118. Ayeti: "Eğer Rabbin dileseydi bütün insanları bir tek ümmet yapardı."

HACC Suresi 67. Ayet: "Her ümmete bir yol, bir şeriat tayin ettik."

MAİDE Suresi 47. Ayet: "İncil ehli, Allah'ın onun içinde indirdiği hükümlerle hüküm versin. Kim Allah'ın indirdiği hükümlerle hükmetmezlerse onlar fasıklarm ta kendileridir."

YUNUS Suseri 47. Ayeti: "Her ümmetin bir peygamberi

vardır."

BAKARA Suresi 256. Ayeti: "Dinde zorlama yoktur" hükümlerine rağmen Kur'an'a bağlı olduğunu ve hatta Kur'an'ı ezberleyenin cezasının indirilmesi fikrini ortaya atacak kadar akıl ve mantıktan yoksun olanların zaman zaman kendileri gibi düşünmeyen, ayrı inançta olan insanlara karşı hakarette bulunduklarına sık sık tanık olmaktayız.

1915'lerde gerçekleştirilen Ermeni katliamının yüzkarası belasından henüz kurtulamamış ve dünya kamuoyu önünde güç durumlara düşmüş iken bir zil... (İçişleri Bakanı) çıkıp "Ermeni dölü" nitelemesi ile Ermeni vatandaşlarımıza hakarette bulunup rencide ederken bir Adalet Bakam da Atatürk'e olan bağlılığından asla şüphe edilmeyen Alevi kitlesine iftirada bulunarak "Mumsöndü oynuyorlar" gafından sonra yaptığı düzeltmede de "Ben Alevilerin geleneğinde olan mumsöndüyü kastetmedim" diyerek içindeki kötü niyeti kusmuştur. Şevket Kazan bu iftirayı yapma cesaretini taşıdığı "Bakanlık" sıfatından almıştır.

Eğer Alevilerin geleneğinde, onların anladığı anlamda bir mumsöndü olayı varsa o zaman Bakan haklıdır. Aksi halde müfteridir ve müfteriliğin cezası TCK.nunun 285. maddesinde belirtilmiştir.

Alevilerin geleneklerinde böylesine adi bir "Mumsöndü" olayı olmadığına göre, haspelkader Bakanlık koltuğunu işgal eden Adalet Bakanı Şevket Kazan'm bu iftirasından ötürü sanık sandalyasına oturtulması gerekirken, bunu yapması İddia Makamı'nın görevi iken büyük bir işgüzarlık içerisinde benim, Alevilerin Ayin-i Cemlerinde nelerin varolduğunun görülmesi ve bir daha böylesine iftiralarda bulunma gafletinden kurtulabilmesi amacı ile ailesini düzenlediğimiz Ayin-i Cem'e davet etmemden hakaret savı çıkararak beni palas pandıras gözetim altına alarak 18 saat süre ile özgürlüğümden yoksun bıraktıktan sonra sanık sandalyasına oturtması hukuk ve adalet adına büyük bir talihsizlik olduğu kadar kültürsüzlüğün de ifadesidir.

Şimdi sayın İddia Makamı'na sormak istiyorum:

Alevilerin Ayin-i Cemlerinde Mum söndürüp önüne gelenin ırzına geçildiğine inanıyor mu, inanmıyor mu?

Eğer inanmıyorsa, böylesine adi bir gelenek yoksa Şevket Kazan'ın Alevi kitlesine attığı iftira üzerine düzenlediğimiz Ayin-i Cem'e eşini, kızını ve de kızkardeşini davet etmemizde ne gibi bir sakınca ya da hakaret görebiliyor ve bu yüzden de mağduriyetime neden oluyor?

Bu hususun sorulmasını ve açıklığa kavuşturulmasını istirham ediyorum.

Alevilikte "Mum" bir simgedir. Zihni, İnsani ve İlmi bir aydınlanmayı simgeler. Bu nedenle Ayin-i Cem'in başlangıcı "Çerağ, Kandil" adı verilen "Mum"un yakılması ile başlar. Ayin-i Cem'in sonunda tüm ayin-i cem'e katılmış bulunanların zihnen, insanen ve ilmen aydınlanmış, günahlardan arınmış, herkesin rızasını, helallığını almış olduğu ve böylece bir güneş gibi etrafını aydınlatmaya aday olduğu kanısına varılması ile Ayin-i Cem'in bitiş gülbangı verilerek sonuçlandırılır.

Tüm hizmetlerin tamamlanması ile Ayin-i Cem son bulur ve herkesin aldıkları feyizle evlerine dağılabilineceği işareti olarak ve herkesin bu ibadetten sonra bir güneş gibi etrafını aydınlatabileceği, güneş ışığının yanında mum ışığına gereksinme kalmadığı inancı ile mum söndürülür, herkes evine dağılır.

Bunun anlamını anlamaktan, kavramaktan yoksun olan, her pisliği işlediği halde içindeki pisliği görmeden dışını su ile yıkayıp temiz olacağına inanan ve bu inançla abdest alıp namaza duran kişilerce, bu olay çarpıtılarak bir iftiraya dönüştürülüp cahil halka yansıtılmıştır.

"Eline, beline, diline sahibol" düstürü ile hareket eden Aleviler, asırlarca bu iftiraya maruz kaldıkları halde "Kem söz sahibinindir" inancı ile sineye çekmeyi yeğlemişlerdir.

Bu inançladır ki tarih boyunca Alevi inançlı vatandaşların daima ilericiliğe açık, her düşünceye saygılı, laiklikten yana oldukları; başkalarını düşüncelerinden ve inançlarından ötürü kınadıkları, horladıkları, gerici ya da ilerici basın-yayına

saldırdıkları, kitlesel katliamlara giriştiklerine asla tanık olunmamıştır. Ama kendilerinin sürekli bu tür olgulara maruz kaldıkları görülmüştür.

Şimdi Adalet Bakanı koltuğunu işgal eden Şevket Kazan'a ve yaptığım davet yazısında hakaret unsuru gören İddia Makamına sormak gerekir:

"Mumsöndü" olayını, cahil, bilinçsiz halkın beynine soktukları "Aleviler, Ayin-i Cemlerinde mum söndürüyorlar, birbirlerinin ırzına geçiyorlar ve kim kimin ırzına geçtiğini öğrenmek için eteğinden bir parça koparıyorlar. Ertesi günü ya kızkardeşi ya da anası ile zina ettiğinin tanığı oluyorlar." iftirasına inanıyorlar ve bu düşünceye, bu iftiraya katılıyorlar mı, katılmıyorlar mı?

Eğer, buna inanıyor ve katılıyorlarsa, Şevket Kazan'a göndermiş olduğum yazının aynısını ve aynı anlamda onlara gönderdiğimi; yok şayet buna inanmıyorlar ve katılmıyorlarsa ve benim açıkladığım anlamda kabul ediyorlarsa, o zaman da bu yazıda nasıl bir hakaret unsuru buluyorlar? Bu hususun sorulmasını istiyor ve gereğini saygı ile arz ediyorum. 30.04.1997

Hasan Basri Aydın

ADRES: Cumhuriyet Mah. Hardal Sok. 12
Küçükçekmece/İSTANBUL

SOYUNA YAKIŞMAYAN DEDE

Anadolu Aleviliğinde Dedelik kurumu, son derece onurlu bir geleneğe sahiptir. Birinci örnekte olduğu gibi toplumuna yönelik hakaret ve saldırılar olduğu zaman kükreyen bir aslan gibi önlerine dikilir. Nesimi gibi derisi yüzülmek, Pir Sultan gibi asılmak olsa da inancından, onurundan asla ödün vermez. Çünkü Dedelik kurumu, zalim Yezid'e baş eğmeyen Kerbela şehidi Hazreti Hüseyin soyundan oluşmuştur. Tarih boyunca hep Emevi saltanatçılarının karşısında direnmiştir. İnsancıl inancını, şeriat katılığından korumuş, insan hak ve özgürlüklerine her zaman ve her koşulda saygılı olmuştur.

Çorum'da, Kahramanmaraş'ta, Malatya'da ve Sivas'ta hedef aldıkları Alevileri katleden köktendincilerle faşistlerin; Alevi inancına hakaret eden ve şeriat devleti kurmayı hedefleyen Siyasal İslamcıların gemi azıya aldıkları bir sırada, hem dede olup hem onların yanında yer almak, ancak soyuna yakışmayan olmakla açıklanabilir.

Alevi İslamcı Cem Vakfı'nın Bağcılar Şube Başkanı **HIDIR BULUT** adlı dede, 1953 yılında Tunceli ilinin Pertek ilçesinde doğmuştur. "Seyyid neslinden olduğum için dedeyim" demektedir. Evli olup beş çocuk babasıdır. İlk ve orta öğrenimini Elazığ'da yapmış, lise diplomasını dışardan almıştır. 1974 yılında Bektaşilik alanında araştırma yapmış...

Bu bilgileri nerden mi aldık?

20 Haziran 1995 tarihli köktendincilerin yayın organı olan Milli Gazete'nin muhabiri İbrahim Aykut'un **HIDIR BULUT** ile yaptığı röportajdan aldık. Bu röportajda daha başka önemli bilgiler de var:

"... 1991 yılında hükümeti kuranlar sözlerini yerine getirmediği, buna karşılık Refah partisi inançlarımıza sahip çıktığı için RP'ne destek verdim. İktidara gelmeleri için elimden gelen gayreti gösteriyorum..."

"... Biz namazımızı kılarız..."

"... Alevilerin camiye gitmeme konusuna gelince, efendim" Hz. Ali camide şehid edilmiştir, onun için camiye gitmiyoruz" gibi sapık fikirler vardır..."

"-Bundan 20-25 yıl önce kızlarımızın üzerinde "puşu" denilen türban vardı..."

"-Bir insan çarşafıyla, türbanıyla okula gelebilmeli, devletin ona müdahale hakkı yoktur. Devlet tarikatlere karışmasın..."

"... Bizim de kutsal gecemiz Cuma gecesidir. Eskiden Cuma günü öküzleri tarlada çalıştırmazlardı, onlara bile izin verirlerdi."

"... Sizin vasıtanızla Sayın Şevket Kazan'a buradan teşekkür ediyorum..."

"... Son günlerdeki olaylarda görüldüğü gibi ateistler, Aleviler içerisinde cirit atıyorlar... Bunlar, Refah Partisi'ne destek verdiğim için tabii ki bana karşı çıkıyorlar..."

Soyuna yakışmayan Hıdır Bulut, 18 Nisan 1999 Milltvekili seçimlerinde Fazilet Partisi'nden Tunceli Milletvekili adayı olmuştur.

Alevilere saldıran, hakaret eden ve hatta Sivas'ta olduğu gibi acımasızca aydınları yakan köktendincilerin avukatlığını yapıp katillere her türlü maddi-manevi destek veren bir partiyi savunan ve onun listesinden milletvekili adayı olan Hıdır Bulut'u, buradan "yol düşkünü" ilan etmek bize düşmez; ama böylesi Alevi İslamcıları (şeriatçıları) teşhir etmek de aydın Aleviler'in görevi olur...

BİR YAKIŞMAYAN DAHA

Bu da dede çocuğu olduğunu söylüyor. Gençliğinde omuzunda saz ile geziyor, ozanlık yapıyor, solcu geçiniyor... 1983'te Başbakan olan İslamcı Turgut Özal ile başlatılan "köşe dönme" anlayışını benimsiyor, fındık ihraç ediyor, vergi iadesi alıyor; o arada adı "hayali ihracatçılar" listesine giriyor... Zengin oluyor... CHP'de, SHP'de politika yapıyor, ama umduğunu bulamıyor... Turgut Özal'ın partisi ANAP'a geçiyor...

Milletvekili adayı oluyor, ama orada da umduğunu bulamıyor... 1990 başlarında Alevi örgütlenmelerine ilgi duyuyor, özellikle Semah Kültür Vakfı'nın kuruluş aşamasındaki toplantılara Rıza Zelyut kanalıyla katılıyor, ama buralarda da umduğunu bulamıyor...

1996'da "Demokratik Dayanışma Vakfı"nı güdümlüyor; yanına aldığı İran'dan destekli, Çorum'da "Ehlibeyt" adlı cami yapımcılarıyla Alevi asimilasyonuna soyunuyor... İran'dan beslenen, Türkiye ve Türkiye dışında faaliyet gösteren Şii şeriat propagandacılarıyla bütünleşiyor... 26-27 Nisan 1997 günleri İstanbul'un en lüks otelinde "1. Ehlibeyt Kurultayı"nı düzenliyor ve Divan başkanlığını yapıyor. Medyada yer alıyor... Sonraki yıllarda kurucusu olduğu vakfın "Onursal Başkanı" kimliğiyle boy gösteriyor ve asimilasyon amaçlı propaganda kurultaylarını yineliyor...

"Bir telde iki cambaz oynamaz!"

Bir yanda Sünni Şeriat güdümündeki "Alevi İslamcılar" diğer yanda Şii Şeriat güdümündeki "Ehlibeyt kurultaycıları", aynı kulvarda faaliyet göstermekten dolayı çatışıyorlar ve "kim daha iyi Alevi asimilasyoncusu" yarışına giriyorlar...

Bunlar, kendileri dışında tabansal destekleri olan, Avrupa ve Türkiye'de faaliyet gösteren Alevi-Bektaşi kuruluşlarını ve bu kuruluşların oluşturdukları "Alevi-Bektaşi Temsilciler Meclisi"ni, İran Mollalarının ağzı ile "ateist" olarak suçlama yarışında birleşiyorlar...

Ve takke düşüyor, kel görünüyor:

İran'da mollalar yönetime geldikten sonra, Türkiye'deki Sünni İslamcılar (şeriatcılar) ile İran'daki Şii İslamcılar (Şeriatçılar), Anadolu Alevilerini asimile etmek için nikahlaşıyorlar: 1979'da İran'ı ziyaret eden Diyanet İşleri Başkanı Prof. Dr. Süleyman Ateş, Kum kentinde molla başı Şeriat Medari ile görüşüyor. Medari, Ateş'e diyor ki:

"Sayın Başkan! Sizin Cumhuriyet rejiminiz Alevileri ateistleştiriyor. Onları ya siz sünnileştiriniz, ya da bırakın biz

şiileştirelim!.."

Bu görüşmeden sonra Diyanet İşleri, Türkiye'de Alevi köylerine cami yaptırma kampanyasını başlatıyor. Öte yandan İran'ın Kum kentinden destekli Caferi İslamcılar (şeriatçılar) da kısa zamanda ulaştıkları 300 dolayındaki cami ile propaganda çalışmalarını yoğunlaştırıyorlar... Bu bilgiler, 1995 seçim öncesi Başbakan Tansu Çiller'e sunulan Alevilikle ilgili gizli raporda yer alıyor. Raporu düzenleyen Diyanet İşleri Başmüfettişi Abdulkadir Sezgin'dir. Çok geçmeden Ankara'nın Sincan İlçe Belediyesi tarafından düzenlenen "Kudüs Gecesi"nde, İran destekli Hamas ve Hizbullah terör örgüt liderlerinin posterleri altında İran'ın Ankara Başkonsolosu ile Sincan'ın Refah Partili (Refah Partisi, Türkiye'de bir şeriat devleti kurma suçundan dolayı kapatıldı yerini Fazilet Partisi aldı.) Belediye Başkanı biraraya gelip Sünni ve Şii şeriat ortaklığını ilan ediyorlar...

İşte böyle bir süreçte seçimlere gidiliyor. 18 Nisan 1999 seçimlerinde, salt kendisinin "onursal başkanı" olan bay Fermani Altun, Şii şeriat ortağı Sünni şeriatçı Fazilet Partisi'nden İçel (Mersin) milletvekili adayı oluyor...

Ama kazanamıyor...

Kazanamıyor ama, Fazilet Partisi'yle olan ilgisini kesmiyor. 4. Ehlibeyt Kurultay'ını 8,9 ve 10 Nisan 2000 tarihlerinde İstanbul Crowne Plaza Otel'de düzenliyor ve açılışın şeref konuğu, Alevilere "Sapık" diyen Recai Kutan oluyor. Kutan: "Eğer Alevilik, Hz. Ali'ye muhabbet duymak, Ehlibeyt'in yoluna gitmek ve Hz. Ali'nin yaşadığı şekilde yaşamayı örnek almak ise, hepimiz Aleviyiz" diyor, bu takiyeciliğiyle alkış alıyor...

Alevi Semahı yerine, Mevlevi Sema'sı; Alevi gülbangı yerine, Sünni ilahisiyle açılan Kurultay'a, Fazilet Partili İstanbul Belediye Başkanı Ali Müfit Gürtuna ve diğer Faziletliler ile Sünni-Şii-Alevi İslamcılar, öncekilerden daha çok katıldılar.

Ne diyelim?

Tanrı, Anadolu Alevilerini, "Alevi" kimlikli "asimilasyoncu" ihanetçilerden korusun!..

ADİL ALİ ATALAY'ın
CAN YAYINLARI Okurlarına Sunmuş Olduğu Kitaplar

ADİL ALİ ATALAY VAKTİDOLU : Abdal Musa Sultan Velayetnamesi (9. Basım, 192 s. 1997); Aşık İbreti (İlime Değer Verdim) (208 s. 1996); Âşık Dertli Baba (208 s. 1998); Aşık Demani Baba (2. Basım, 80 s. 1998); Cabbar Kulu (3. Basım, 96 s. 1996); Erzurumlu Aşık Noksani Baba (5. Basım, 144 s.1997); Ehl-i Beyt'in Mucizeleri (5. Basım, 320 s. 1997); Gel Kendine Deli Gönül (6. Basım, 240 s. 1998); Gülzar-ı Hasaneyn (4. Basım, 464 s. 1996); Hz. Muhammed ve On İki İmamlardan Seçme Hadisler (288 s. 2000); Hz. Betül Fatıma Anamız (3. Basım, 272 s. 1996); Hz. Ali'nin Faziletnamesi (Yemini) (12. Basım, 160 s. 1998); İmam Cafer-i Sadık Buyruğu (9. Basım, 288 s. 1999); Kerbelâ ve Mâtem (7. Basım, 384 s. 1998); Kumru Kenzül Mesaib (5. Basım, 416 s 1997); Seyid Nizamoğlu Divanı (3. Basım, 304 s. 1990); Sıla mı Gurbet - Gurbet mi Sıla? (3. Basım, 128 s.1996); Tam Hüsniye (8. Basım, 192 s. 1998); Viranî Divanı ve Risalesi (352 s. 1998)

ALİ AĞA VARLIK : Allah Hedef Can Nokta (3. Basım, 160 s. 1997); Alevi Bektaşiliğin Dayanakları (176 s. 1997); Hanedanı Ehl-i Beyt Neden Hor Görüldü? (6.Basım, 240 s. 1999) ; İslamiyetin Özü ve Alevi Bektaşilik (176 s. 2000)

ALİ KAYA: Başlangıcından Günümüze Dersim Tarihi (464 s. 1999)

ABDULLAH ÇELEBİ :

Fedayi Baba Divanı (Derleme) (470 s.1991)

BAKİ ÖZ: Atatürk'ün Düzeni (320 s. 1996); Atatürk'ün Anadoluya Gönderiliş Olayının İç Yüzü (3.Basım,176 s.1996); Alevilik İle İlgili Osmanlı Belgeleri (3. Basım, 304 s.1997); Atatürk'ün Düşünce Yapısının Oluşumu (304 s.1996); Aleviliğe İftiralara Cevaplar (3. Basım,208 s.1996); Alevilik Tarihinden İzler (160 s.1997); Belgelerle Koçgiri Olayı (336 sf.); Bıçağın Sırtında Siyaset (256 s.1996); Hacı Bektaş Veli FEVÂİD (2. Basım, 96 s.1996); İslam Dünyası ve Kemalizm (160 s.1996); Kurtuluş Savaşında Alevi-Bektaşiler (2. Basım, 144 s.1996)

Doç. Dr. BEDRİ NOYAN: Bektaşilik Alevilik Nedir? (640 s.1996); Demir Baba Vilayetnamesi (176 s.1996); Hacı Bektaş-i Veli Vilayetnamesi (2.Basım, 448 s.1997); Veli Baba Menakıbnamesi (3.Basım, 304 s.1996)

BELGİN ÖZEREN : Leylak Zamanı (80 sf.)

BURHAN KOCADAĞ : Alevi-Bektaşi Tarihi (2.Basım, 320 s.1997) ; Doğudaki Aşiretler, Kürtler-Aleviler (2.Basım, 288 s.1997);Şahkulu Sultan Dergahı ve İstanbul Bektaşi Tekkeleri (320 s.1998)

EMRULLAH ERASLAN : Müseyip Gazi (4. Basım, 224 s.1997); Eba Müslüm'ün Tabutu (3. Basım, 184 s.1997); Gerçek Tarihiyle 32 Peygamber ve İslam Dini (2. Basım, 480 s.1996)

ERASLAN DOĞANAY: Anadolu'da Yaşayan Dergahlar (256 sf. 2000)

ERDAL DOĞAN : Ehli Beytten Bir Deste Gül (272 s.1994);Sınırsız Yolculuk (192 s.1998)

FETHİ ERDOĞAN: Ahlâksal Yaşam ve Barışık Düzen (208 s.1998)

ESAT KORKMAZ: Anadolu Aleviliği (496 s. 1999); Hacı Bektaş Veli Vilayetnamesi(2. Basım, 192 s., 1999)

GARİP BEKTAŞ: Gezdim (144s. 1993); Yazdım (144 s. 2000)

GARİP SALİM GÜNER: Vahisiz Yaşayan Dinler (256 s.1997); Allah-u Teâla Vâhid (2. Basım, 596 s.1997)

GÜLAĞ ÖZ: Alevilik Bektaşilik Araştırmaları(464 s. 1999)

HALİL ÖZTOPRAK: Kur'an'da Hikmet Tarihte Hakikat Kur'an'da Hikmet cil'de Hakikat (190 s.1990)

Yrd. Doç. Dr. HASAN KOLCU : Reddiyye ve Tekzibiyye (96 s.1998)

HASAN SEVİN: Yaşamın Verdikleri Şiirlerde (480 sf.)

HÜSEYİN ECER : Gökçe Kadın (224 s.1998)

İBRAHİM ASLANOĞLU : Kul Himmet Üstadım (144 s.1996); Pir Sultan Abdallar (2. Basım, 528 s.1997)

İSMAİL BÜYÜKTAŞ: Aşık Kerem İle Aslı Han (192 s.1998); Ferhat ile Şirin (112 s.1998); Melekşah İle Güllühan (96 s.1998); Şahmaran İle Hatemtay Hikayesi (240 s.1998)

LÜTFİ KALELİ: Binbir Çiçek Mozaiği Alevilik (3. Basım, 448 s.1995); Güççük Haçça İle Vakarlı Mamo (352 s.1997); Kimliğini Haykıran Alevilik (3. Basım, 288 s.1997); Mitolojide İnanç ve Peygamberler (480 s.1996); Tarikat-Ticaret, Mafya-Siyaset (368 s.1997); Tanrı İnsan (240 s.1996); Yesevi ve Hünkâr İle Olduk Enel-Hak (283 s.1998); Haşhaş (2. Basım, 320 s.1998); Dil, Din ve Kur'an Tartışması (480 s.1998)

MAHMUT ERDAL: Bir Ozanın Kaleminden (5 Basım, 384 s. 1999)

MAHMUT REYHANİ: Gölgesiz Işıklar -I- Alevilik Öncesi (3. Basım,176 s.1995); Gölgesiz Işıklar -II- Tarihte Aleviler (2. Basım,192 s.1997); Gölgesiz Işıklar -III- Mezhepte Aleviler (320 s.1997); Gölgesiz Işıklar -IV- Haksızlık ve Haklılık (416 s. 2000)

Dr. MUHAMMET ETTİCANİ : Kur'an'daki Sünnet Ehli Beyte Gönül Verenlerin Yoludur (2. Basım, 240 s.1996); Kur'an-ı Ehl-i Beyt'e Sorunuz (256 s.1998); ...Ve Hidayete Erdim (4. Basım, 207 s.1996); Alevilik Ehl-i Beyt'in Yolu (192 s. 1999)

MEHMET DİLBER: Ya Muhammed Ali Bu Mum Söndürülmeseydi (176s. 2000)

MEHMET DİŞKIRAN: İnançta Devrim (Evrensel Çağrı) (3. Basım, 240 s.1996); Lâ Feta İllâ Ali Lâ Seyfe İllâ Zülfikâr (2.Basım,144s.1995)

MEHMET ŞİMŞEK : Dede Korkut ve Ahmet Yesevi'den Günümüze Uzanan Alevi Ozanlar (2. Basım, 232 s.1996); Güldürü Ustalarından Seçilmiş Fıkralar (352 s.1997); Öyküleriyle Şiirleriyle Ocak Köyü (255 s. 2000); Yemenli Veysel Karani (2. Basım, 216 s.1999)

MUSTAFA KALAYCI: Ana Huzursuz (64 s.1997)

NASREDDİN ESKİOCAK: İlk Alevi Kimdir? (4. Basım, 96 s.1997); Yaratıcının Azameti veKur'an'daki Reankarnasyon (2. Basım, 96 s.1998)

NEJAT BİRDOĞAN : Şah Hatai (1998)

NUKRET ENDİRÇE : Alevilik-Bektaşilikte Çevre (96 s.1998)

OZAN ŞAHTURNA: Şakıyan Turna Şahturna (1998)

RIZA ALGÜL: Alevilik, İnsandan Başka İnsandır (368 s. 1999)

SABAHADDİN ENGİN : Hacı Bektaş Veli (Piyes) (144 s.1996); Soytarı(Piyes) (112 s.1998); Yunus Emre (Piyes) (144 s.1996)

SÜLEYMAN ÇİLTAŞ (B. Hektor) : Binboğalı Kökçüler (734 s.1993); Son Kökçüler (464 s. 1999)

ŞEYH SEFAEDDİN AKSOY: İmam Ali İbn Ebu Talip'in Fazile Menkibeleri (240 sf.)

TACETTİN ULUÇ: Usul-u Kâfi (İmam Cafer İlim Yolu) (272 s.)

YADİGAR AYDIN ORHAN : Aşık Dâimi (480 sf.)

YUSUF ŞAHİN : Kalkak (304 s.1998)

ZEKİ BÜYÜKTANIR: Pir Sultan Abdal Destanı (300 s.1996); (144 s. 1999); Baba İshak (272 s. 2000)